॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯੇ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾ

(ਪਠਮੋ ਭਾਗੋ)

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ

ਉਤ੍ਤਮਂ ਵਨ੍ਦਨੇਯ੍ਯਾਨਂ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯਂ।
ਯੋ ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯਮ੍ਹਿ, ਖੁਦ੍ਦਾਚਾਰਪ੍ਪਹਾਯਿਨਾ॥

ਦੇਸਿਤੋ ਲੋਕਨਾਥੇਨ, ਲੋਕਨਿਸ੍ਸਰਣੇਸਿਨਾ।
ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤਸ੍ਸ, ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ॥

ਅਯਂ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੋ ਚ, ਖੁਦ੍ਦਕੇਸ੍ਵੇਵ ਓਗਧੋ।
ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਸਾਪਿ, ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ॥

ਗਾਥਾਸਤਸਮਾਕਿਣ੍ਣੋ, ਗੇਯ੍ਯਬ੍ਯਾਕਰਣਙ੍ਕਿਤੋ।
ਕਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੋਤਿ, ਸਙ੍ਖਮੇਸ ਗਤੋਤਿ ਚੇ॥

ਸੁਵੁਤ੍ਤਤੋ ਸਵਨਤੋ, ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਤਾਣਤੋ।
ਸੂਚਨਾ ਸੂਦਨਾ ਚੇਵ, ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

ਤਥਾਰੂਪਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਤਤੋ।
ਸਮੂਹਤੋ ਅਯਂ ਤਸ੍ਮਾ, ਸਙ੍ਖਮੇਵਮੁਪਾਗਤੋ॥

ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚਾਪਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਪਮਾਣਨ੍ਤੇਨ ਤਾਦਿਨੋ।
ਵਚਨਾਨਿ ਅਯਂ ਤੇਸਂ, ਨਿਪਾਤੋ ਚ ਯਤੋ ਤਤੋ॥

ਅਞ੍ਞਸਙ੍ਖਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ, ਵਿਸੇਸਾਨਮਭਾਵਤੋ।
ਸਙ੍ਖਂ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਸਮਜ੍ਝਗਾਤਿ॥

੧. ਉਰਗਵਗ੍ਗੋ

੧. ਉਰਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਸਮਧਿਗਤਸਙ੍ਖੋ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਏਸ ਵਗ੍ਗਤੋ ਉਰਗਵਗ੍ਗੋ, ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੋ, ਮਹਾਵਗ੍ਗੋ, ਅਟ੍ਠਕਵਗ੍ਗੋ, ਪਾਰਾਯਨਵਗ੍ਗੋਤਿ ਪਞ੍ਚ ਵਗ੍ਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ; ਤੇਸੁ ਉਰਗਵਗ੍ਗੋ ਆਦਿ। ਸੁਤ੍ਤਤੋ ਉਰਗਵਗ੍ਗੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੇ ਚੁਦ੍ਦਸ, ਮਹਾਵਗ੍ਗੇ ਦ੍ਵਾਦਸ, ਅਟ੍ਠਕਵਗ੍ਗੇ ਸੋਲ਼ਸ, ਪਾਰਾਯਨਵਗ੍ਗੇ ਸੋਲ਼ਸਾਤਿ ਸਤ੍ਤਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਉਰਗਸੁਤ੍ਤਂ ਆਦਿ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਮਾਣਤੋ ਅਟ੍ਠ ਭਾਣਵਾਰਾ। ਏਵਂ ਵਗ੍ਗਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਮਾਣਵਤੋ ਪਨਸ੍ਸ –

‘‘ਯੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤਂ ਵਿਨੇਤਿ ਕੋਧਂ, ਵਿਸਟਂ ਸਪ੍ਪਵਿਸਂਵ ਓਸਧੇਹਿ।
ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਂ, ਉਰਗੋ ਜਿਣ੍ਣਮਿਵ ਤਚਂ ਪੁਰਾਣ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਅਯਂ ਗਾਥਾ ਆਦਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸਾ ਇਤੋ ਪਭੁਤਿ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਕਾਤੁਂ ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

‘‘ਯੇਨ ਯਤ੍ਥ ਯਦਾ ਯਸ੍ਮਾ, ਵੁਤ੍ਤਾ ਗਾਥਾ ਅਯਂ ਇਮਂ।
ਵਿਧਿਂ ਪਕਾਸਯਿਤ੍ਵਾਸ੍ਸਾ, ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਕੇਨ ਪਨਾਯਂ ਗਾਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਕਤ੍ਥ, ਕਦਾ, ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਯੋ ਸੋ ਭਗਵਾ ਚਤੁਵੀਸਤਿਬੁਦ੍ਧਸਨ੍ਤਿਕੇ ਲਦ੍ਧਬ੍ਯਾਕਰਣੋ ਯਾਵ ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਜਾਤਕਂ, ਤਾਵ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਤੁਸਿਤਭਵਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਤਤੋਪਿ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਯਰਾਜਕੁਲੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕਤਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੋ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵ-ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਹਿਤਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਸਯਮ੍ਭੁਨਾ ਅਨਾਚਰਿਯਕੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਾ ਚ ਪਨ ਆਲ਼ਵਿਯਂ। ਯਦਾ ਚ ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਦਾ ਤਤ੍ਥ ਉਪਗਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਦੂਰੇਨਿਦਾਨਅਵਿਦੂਰੇਨਿਦਾਨਸਨ੍ਤਿਕੇਨਿਦਾਨਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ **ਦੂਰੇਨਿਦਾਨਂ** ਨਾਮ ਦੀਪਙ੍ਕਰਤੋ ਯਾਵ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਕਥਾ , **ਅਵਿਦੂਰੇਨਿਦਾਨਂ** ਨਾਮ ਤੁਸਿਤਭਵਨਤੋ ਯਾਵ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਕਥਾ, **ਸਨ੍ਤਿਕੇਨਿਦਾਨਂ** ਨਾਮ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਤੋ ਯਾਵ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਕਥਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਅਵਿਦੂਰੇਨਿਦਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇਨਿਦਾਨਞ੍ਚ ਦੂਰੇਨਿਦਾਨੇਯੇਵ ਸਮੋਧਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੂਰੇਨਿਦਾਨਵਸੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਜਾਤਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਇਧ ਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ। ਤਤੋ ਤਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਤ੍ਥੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਇਧ ਆਲ਼ਵਿਯਂ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ ਆਲ਼ਵਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਅਗ੍ਗਾਲ਼ਵੇ ਚੇਤਿਯੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਲ਼ਵਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਵਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਰੁਕ੍ਖਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿਪਿ ਛੇਦਾਪੇਨ੍ਤਿਪਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋਪਿ ਆਲ਼ਵਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਰੁਕ੍ਖਂ ਛਿਨ੍ਦਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਵਨਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਮਯ੍ਹਂ ਭਵਨਂ ਛਿਨ੍ਦੀ’ਤਿ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਦੇਵਤਾਯ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਬਾਹੁਂ ਆਕੋਟੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਇਧੇਵ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯ’ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਨ ਖੋ ਮੇਤਂ ਪਤਿਰੂਪਂ, ਯਾਹਂ ਇਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਇਧੇਵ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯਂ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯ’ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਾ ਦੇਵਤਾ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ‘ਸਾਧੁ, ਸਾਧੁ ਦੇਵਤੇ, ਸਾਧੁ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਦੇਵਤੇ, ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਜੀਵਿਤਾ ਨ ਵੋਰੋਪੇਸਿ। ਸਚਜ੍ਜ ਤ੍ਵਂ, ਦੇਵਤੇ, ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਬਹੁਞ੍ਚ ਤ੍ਵਂ, ਦੇਵਤੇ, ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵਂ, ਦੇਵਤੇ, ਅਮੁਕਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਪਗਚ੍ਛਾ’’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੯)।

ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਵਤਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕੋਧਵਿਨਯਨਤ੍ਥਂ –

‘‘ਯੋ ਵੇ ਉਪ੍ਪਤਿਤੰ ਕੋਧੰ, ਰਥੰ ਭਨ੍ਤੰਵ ਵਾਰਯੇ’’ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੨੨) –

ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ। ਤਤੋ ‘‘ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾ ਰੁਕ੍ਖੰ ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਪਿ, ਛੇਦਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿਪਿ, ਏਕਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾ ਜੀਵੰ ਵਿਹੇਠੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਉਜ੍ਝਾਯਿਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਆਰੋਚਿਤੋ ਭਗਵਾ – ‘‘ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੦) ਇਮੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਉਪਗਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥੰ –

‘‘ਯੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤੰ ਵਿਨੇਤਿ ਕੋਧੰ,
ਵਿਸਟੰ ਸਪ੍ਪਵਿਸੰਵ ਓਸਧੇਹੀ’’ਤਿ॥ –

ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ। ਏਵਮਿਦੰ ਏਕੰਯੇਵ ਵਤ੍ਥੁ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਤੰ – ਵਿਨਯੇ, ਧਮ੍ਮਪਦੇ, ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤੇਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਯਾ ਸਾ ਮਾਤਿਕਾ ਠਪਿਤਾ –

‘‘ਯੇਨ ਯਤ੍ਥ ਯਦਾ ਯਸ੍ਮਾ, ਵੁਤ੍ਤਾ ਗਾਥਾ ਅਯੰ ਇਮੰ।
ਵਿਧਿ ਪਕਾਸਯਿਤ੍ਵਾਸ੍ਸਾ, ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਸਾ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚ ਪਕਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨੰ।

੧. ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ। **ਯੋ**ਤਿ ਯੋ ਯਾਦਿਸੋ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਨਵੋ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਵਾ ਥੇਰੋ ਵਾ। **ਉਪ੍ਪਤਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਮੁਦ੍ਧੰ ਪਤਿਤੰ ਗਤੰ, ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਨਾਮੇਤੰ ਵਤ੍ਤਮਾਨਭੁਤ੍ਵਾਪਗਤੋਕਾਸਕਤਭੂਮਿਲਦ੍ਧਵਸੇਨ ਅਨੇਕਪ੍ਪਭੇਦੰ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦਾਦਿਸਮਙ੍ਗਿ **ਵਤ੍ਤਮਾਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ** ਨਾਮ, ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਉਪ੍ਪਾਦਿਨੋ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਤਿਕਮਾਤਿਕਾ ੧੭) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਆਰਮ੍ਮਣਰਸਮਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧੰ ਅਨੁਭੁਤ੍ਵਾਪਗਤਸਙ੍ਖਾਤੰ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲੰ, ਉਪ੍ਪਾਦਾਦਿਤ੍ਤਯਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧੰ ਭੁਤ੍ਵਾਪਗਤਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸੇਸਸਙ੍ਖਤਞ੍ਚ **ਭੁਤ੍ਵਾਪਗਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ** ਨਾਮ। ਤਦੇਤੰ ‘‘ਏਵਰੂਪੰ ਪਾਪਕੰ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੪; ਪਾਚਿ॰ ੪੧੭) ਚ, ‘‘ਯਥਾ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰੀ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ‘‘ਯਾਨਿਸ੍ਸ ਤਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨੀ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੪੮; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੨੦) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਕਮ੍ਮੰ ਅਤੀਤਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੰ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਪਾਕਸ੍ਸੋਕਾਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਕਤੋਕਾਸਞ੍ਚ ਵਿਪਾਕੰ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਏਵੰ ਕਤੇ ਓਕਾਸੇ ਅਵਸ੍ਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ **ਓਕਾਸਕਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ** ਨਾਮ। ਤਾਸੁ ਤਾਸੁ ਭੂਮੀਸੁ ਅਸਮੂਹਤਮਕੁਸਲੰ **ਭੂਮਿਲਦ੍ਧੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ** ਨਾਮ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਭੂਮਿਯਾ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧਸ੍ਸ ਚ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਭੂਮਿ ਨਾਮ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾ ਤੇਭੂਮਕਾ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। ਭੂਮਿਲਦ੍ਧੰ ਨਾਮ ਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਾਰਹੰ ਕਿਲੇਸਜਾਤੰ। ਤੇਨ ਹਿ ਸਾ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਭੂਮਿਲਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਪਨ ਨ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ। ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇਪਿ ਚ ਖੀਣਾਸਵਾਨੰ ਖਨ੍ਧੇ ਆਰਬ੍ਭ ਕਿਲੇਸਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਯਨਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾਦੀਨੰ ਖਨ੍ਧੇ ਆਰਬ੍ਭ ਸੋਰੇਯ੍ਯਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਨਨ੍ਦਮਾਣਵਕਾਦੀਨੰ ਵਿਯ। ਯਦਿ ਚੇਤੰ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧੰ ਨਾਮ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਹੇਯ੍ਯਤੋ ਨ ਕੋਚਿ ਭਵਮੂਲੰ ਜਹੇਯ੍ਯ। ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਪਨ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧੰ ਨਾਮ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ ਖਨ੍ਧਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਾਦਤੋ ਪਭੁਤਿ ਤੇਸੁ ਵਟ੍ਟਮੂਲੰ ਕਿਲੇਸਜਾਤੰ ਅਨੁਸੇਤਿ। ਤੰ ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾਨੁਸਯਿਤਾ ਕਿਲੇਸਾ, ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਏਵ ਖਨ੍ਧਾ ਤੇਸੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਵਤ੍ਥੁ, ਨ ਇਤਰੇ ਖਨ੍ਧਾ। ਅਤੀਤਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਚਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾਨੁਸਯਿਤਾਨੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਅਤੀਤਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਏਵ

ਵਤ੍ਥੁ, ਨ ਇਤਰੇ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਅਨਾਗਤਾਦੀਸੁ। ਤਥਾ ਕਾਮਾਵਚਰਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾਨੁਸਯਿਤਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਕਾਮਾਵਚਰਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਏਵ ਵਤ੍ਥੁ, ਨ ਇਤਰੇ। ਏਸ ਨਯੋ ਰੂਪਾਰੂਪਾਵਚਰੇਸੁ।

ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਨਂ ਪਨ ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਤਂ ਤਂ ਵਟ੍ਟਮੂਲਂ ਕਿਲੇਸਜਾਤਂ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਤੇ ਖਨ੍ਧਾ ਪਹੀਨਾਨਂ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਵਤ੍ਥੁਤੋ ਭੂਮੀਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਟ੍ਟਮੂਲਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਂ ਵਾ ਅਕੁਸਲਂ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਇਚ੍ਚਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਵਟ੍ਟਂ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਵਟ੍ਟਮੂਲਂ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਏਵ, ਨ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ...ਪੇ॰... ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਏਵ ਵਾ, ਨ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੂਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਅਨੁਸਯਿਤਤ੍ਤਾ। ਕਥਂ? ਪਥਵੀਰਸਾਦਿਮਿਵ ਰੁਕ੍ਖੇ। ਯਥਾ ਹਿ ਮਹਾਰੁਕ੍ਖੇ ਪਥਵੀਤਲਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਪਥਵੀਰਸਞ੍ਚ ਆਪੋਰਸਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਮੂਲਖਨ੍ਧਸਾਖਪਸਾਖਪਤ੍ਤਪਲ੍ਲਵਪਲਾਸਪੁਪ੍ਫਫਲੇਹਿ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਨਭਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਕਪ੍ਪਾਵਸਾਨਂ ਬੀਜਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਰੁਕ੍ਖਪਵੇਣੀਸਨ੍ਤਾਨੇ ਠਿਤੇ ''ਤਂ ਪਥਵੀਰਸਾਦਿ ਮੂਲੇ ਏਵ, ਨ ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ, ਫਲੇ ਏਵ ਵਾ, ਨ ਮੂਲਾਦੀਸੂ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸ੍ਵੇਵ ਮੂਲਾਦੀਸੁ ਅਨੁਗਤਤ੍ਤਾ, ਏਵਂ। ਯਥਾ ਪਨ ਤਸ੍ਸੇਵ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਕੋਚਿ ਪੁਰਿਸੋ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਮਣ੍ਡੂਕਕਣ੍ਟਕਂ ਨਾਮ ਰੁਕ੍ਖੇ ਵਿਸਂ ਪਯੋਜੇਯ੍ਯ, ਅਥ ਸੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਤੇਨ ਵਿਸਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ ਪਥਵੀਰਸਆਪੋਰਸਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨੇਨ ਅਪ੍ਪਸਵਨਧਮ੍ਮਤਂ ਆਗਮ੍ਮ ਪੁਨ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵਂ ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਰੁਕ੍ਖੇ ਵਿਸਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਚਤੁਮਗ੍ਗਭਾਵਨਂ ਆਰਭਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਸੋ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੋ ਤੇਨ ਚਤੁਮਗ੍ਗਵਿਸਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਕਿਰਿਯਭਾਵਮਤ੍ਤਮੁਪਗਤਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਪ੍ਪਭੇਦੋ ਆਯਤਿਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਮਾਗਮ੍ਮ ਭਵਨ੍ਤਰਸਨ੍ਤਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਚਰਿਮਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੇਨ ਨਿਰਿਨ੍ਧਨੋ ਵਿਯ ਜਾਤਵੇਦੋ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ। ਏਵਂ ਭੂਮਿਯਾ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧਸ੍ਸ ਚ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਪਿਚ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਸਮੁਦਾਚਾਰਾਰਮ੍ਮਣਾਧਿਗ੍ਗਹਿਤਾਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾਸਮੂਹਤਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਮਾਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ **ਸਮੁਦਾਚਾਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ**। ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਪਨ ਆਪਾਥਗਤੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕਿਲੇਸਜਾਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਧਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਵਸ੍ਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ **ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਗ੍ਗਹਿਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਲ੍ਯਾਣਿਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤੋ ਮਹਾਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਸਭਾਗਰੂਪਦਸ੍ਸਨੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਜਾਤਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਸ੍ਸ ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੬; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੮) ਪਯੋਗੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਵਸੇਨ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਜਾਤਂ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿਮਨਾਰੂਲ੍ਹਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਕਸ੍ਸ ਹੇਤੁਨੋ ਅਭਾਵਾ **ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ** ਨਾਮ। ਤਂ ''ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਸਮਾਧਿ ਭਾਵਿਤੋ ਬਹੁਲੀਕਤੋ ਸਨ੍ਤੋ ਚੇਵ ਪਣੀਤੋ ਚ ਅਸੇਚਨਕੋ ਚ ਸੁਖੋ ਚ ਵਿਹਾਰੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਠਾਨਸੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੧੬੫) ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਮ੍ਪਿ ਕਿਲੇਸਜਾਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸਮੂਹਤਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਂ ਅਨਤੀਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਅਸਮੂਹਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭਿਨੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕੁਸੁਮਿਤਰੁਕ੍ਖੇ ਉਪਵਨੇ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਓਚਿਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੇਨ ਗਾਯਤੋ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਗੀਤਸ੍ਸਰਂ ਸੁਤਵਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਜਾਤਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਸ੍ਸ ''ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਬਹੁਲੀਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਵ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੫੭) ਪਯੋਗੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਗ੍ਗਹਿਤਾਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾਸਮੂਹਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਏਵਮੇਤਸ੍ਮਿਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾਧਿਗ੍ਗਹਿਤਾਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾਸਮੂਹਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨਾਯਂ ਕੋਧੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਏਵਂਵਿਧਸ੍ਸ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਤੋ। ਏਵਂਵਿਧਮੇਵ ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਵਿਨਯੇਨ ਵਿਨੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਭੂਤ੍ਵਾਪਗਤੋਕਾਸਕਤਸਮੁਦਾਚਾਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਏਤ੍ਥ ਅਫਲੋ ਚ ਅਸਕ੍ਯੋ ਚ ਵਾਯਾਮੋ। ਅਫਲੋ ਹਿ

ਭੁਤ੍ਵਾਪਗਤੇ ਵਾਯਾਮੋ ਵਾਯਾਮਨੁਰੇਨਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਨਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਓਕਾਸਕਤੇ। ਅਸਕਜੋ ਚ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸਮੁਦਾਚਾਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕਿਲੇਸਵੋਦਾਨਾਨਂ ਏਕਜ੍ਝਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋਤਿ।

ਵਿਨੇਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ –

''ਦੁਵਿਧੋ ਵਿਨਯੋ ਨਾਮ, ਏਕਮੇਕੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਧਾ।
ਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਵਿਧੇਨੇਸ, ਵਿਨੇਤੀਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ''॥

ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਂਵਰਵਿਨਯੋ, ਪਹਾਨਵਿਨਯੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ ਵਿਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦੁਵਿਧੇ ਵਿਨਯੇ ਏਕਮੇਕੋ ਵਿਨਯੋ ਪਞ੍ਚਧਾ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। **ਸਂਵਰਵਿਨਯੋ**ਪਿ ਹਿ ਸੀਲਸਂਵਰੋ, ਸਤਿਸਂਵਰੋ, ਞਾਣਸਂਵਰੋ, ਖਨ੍ਤਿਸਂਵਰੋ, ਵੀਰਿਯਸਂਵਰੋਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ। **ਪਹਾਨਵਿਨਯੋ**ਪਿ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਂ, ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਂ, ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਂ, ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪ੍ਪਹਾਨਂ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਪ੍ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ।

ਤਤ੍ਥ ''ਇਮਿਨਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੇਨ ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ ਸਮੁਪੇਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਭਂ ੫੧੧) **ਸੀਲਸਂਵਰੋ,** ''ਰਕ੍ਖਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸਂਵਰਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀਂ ਨਿਂ ੧.੨੧੩; ਮਂ ਨਿਂ ੧.੨੯੫; ਸਂ ਨਿਂ ੪.੨੩੯; ਅਂ ਨਿਂ ੩.੧੬) **ਸਤਿਸਂਵਰੋ**।

''ਯਾਨਿ ਸੋਤਾਨਿ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, (ਅਜਿਤਾਤਿ ਭਗਵਾ)
ਸਤਿ ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਰਣਂ।
ਸੋਤਾਨਂ ਸਂਵਰਂ ਬ੍ਰੂਮਿ,
ਪਞ੍ਞਾਯੇਤੇ ਪਿਧੀਯਰੇ''ਤਿ॥ (ਸੁਂ ਨਿਂ ੧੦੪੧) –

ਆਦੀਸੁ **ਞਾਣਸਂਵਰੋ,** ''ਖਮੋ ਹੋਤਿ ਸੀਤਸ੍ਸ ਉਣ੍ਹਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਂ ਨਿਂ ੧.੨੪; ਅਂ ਨਿਂ ੪.੧੧੪) **ਖਨ੍ਤਿਸਂਵਰੋ,** ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਪਜਹਤਿ, ਵਿਨੋਦੇਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਂ ਨਿਂ ੧.੨੬; ਅਂ ਨਿਂ ੪.੧੧੪) **ਵੀਰਿਯਸਂਵਰੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਚਾਯਂ ਸਂਵਰੋ ਯਥਾਸਕਂ ਸਂਵਰਿਤਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਕਾਯਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਨਂ ਸਂਵਰਣਤੋ ਸਂਵਰੋ, ਵਿਨਯਨਤੋ ਵਿਨਯੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਸਂਵਰਵਿਨਯੋ ਪਞ੍ਚਧਾ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਥਾ ਯਂ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਦੀਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਙ੍ਗੇਸੁ ਯਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪਰਿਹਾਨਵਸੇਨ **ਪਵਤ੍ਤਿ,** ਤਾਵ ਤੇਨ ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਥਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਨਾਮਰੂਪਵਵਤ੍ਥਾਨੇਨ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਯਾ, ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹੇਨ ਅਹੇਤੁਵਿਸਮਹੇਤੁਦਿਟ੍ਠੀਨਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਪਰਭਾਗੇਨ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣੇਨ ਕਥਂਕਥੀਭਾਵਸ੍ਸ, ਕਲਾਪਸਮ੍ਮਸਨੇਨ ''ਅਹਂ ਮਮਾ''ਤਿ ਗਾਹਸ੍ਸ, ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨੇਨ ਅਮਗ੍ਗੇ ਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞਾਯ, ਉਦਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ, ਵਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ, ਭਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਭਯੇਸੁ ਅਭਯਸਞ੍ਞਾਯ, ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਸ੍ਸਾਦਸਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨੇਨ ਅਭਿਰਤਿਸਞ੍ਞਾਯ, ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਮ੍ਯਤਾਞਾਣੇਨ ਅਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਮ੍ਯਤਾਯ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਞਾਣੇਨ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਾਯ, ਅਨੁਲੋਮੇਨ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਚ ਪਟਿਲੋਮਭਾਵਸ੍ਸ, ਗੋਤ੍ਰਭੁਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ, ਏਤਂ **ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਨਾਮ। ਯਂ ਪਨ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਭੇਦਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਨੋ ਯਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪਰਿਹਾਨਿਪਵਤ੍ਤਿ , ਤਾਵ ਤੇਨਾਭਿਹਤਾਨਂ ਨੀਵਰਣਾਨਂ ਯਥਾਸਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਹਾਨਂ, ਏਤਂ **ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਨਾਮ। ਯਂ ਪਨ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਨਂ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਤਂਤਂਮਗ੍ਗਵਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਯਥਾਸਕਂ ''ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧਂ ਸਂ ੨੭੭) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਪਕ੍ਖਿਕਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਗਹਨਸ੍ਸ ਪੁਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਹਾਨਂ, ਇਦਂ **ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਨਾਮ। ਯਂ ਪਨ ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਹਾਨਂ, ਇਦਂ **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਨਾਮ। ਯਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਨਿਸ੍ਸਰਣਤ੍ਤਾ ਪਹੀਨਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਏਤਂ **ਨਿਸ੍ਸਰਣਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਪਹਾਨਂ ਯਸ੍ਮਾ ਚਾਗਟ੍ਠੇਨ ਪਹਾਨਂ, ਵਿਨਯਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਨਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਹਾਨਵਿਨਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂਤਂਪਹਾਨਵਤੋ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਯਸ੍ਸ

ਸਮ੍ਭਵਤੋਪੇਤਂ ''ਪਹਾਨਵਿਨਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਂ ਪਹਾਨਵਿਨਯੋਪਿ ਪਞ੍ਚਧਾ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਮੇਕੇਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਧਾ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦਸੇਤੇ ਵਿਨਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਤੇਸੁ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਨਯਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਨਯਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੇਨ ਅਟ੍ਠਵਿਧੇਨ ਵਿਨਯੇਨੇਸ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਿਨੇਤੀਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਥਂ? ਸੀਲਸਂਵਰੇਨ ਕਾਯਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਨਿ ਵਿਨੇਨ੍ਤੋਪਿ ਹਿ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਕੋਧਂ ਵਿਨੇਤਿ, ਸਤਿਪਞ੍ਞਾਸਂਵਰੇਹਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾਦੀਨਿ ਵਿਨੇਨ੍ਤੋਪਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਕੋਧਂ ਵਿਨੇਤਿ, ਖਨ੍ਤਿਸਂਵਰੇਨ ਸੀਤਾਦੀਨਿ ਖਮਨ੍ਤੋਪਿ ਤਂਤਂਆਘਾਤਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਭਵਂ ਕੋਧਂ ਵਿਨੇਤਿ, ਵੀਰਿਯਸਂਵਰੇਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਨੇਨ੍ਤੋਪਿ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਕੋਧਂ ਵਿਨੇਤਿ। ਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਤੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਜਹਨ੍ਤੋਪਿ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਬ੍ਬਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਕੋਧਂ ਵਿਨੇਤਿ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਹਾਨਵਿਨਯੇਨ ਵਿਨਯੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਯੇਹਿ ਪਨ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤੇਹਿ ਵਿਨੇਨ੍ਤੋਪਿ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ''ਪਹਾਨਵਿਨਯੇਨ ਵਿਨੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪ੍ਪਹਾਨਕਾਲੇ ਪਨ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਤੋ ਨ ਤੇਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਨੇਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਂ ਤੇਸੁ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਨਯਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਨਯਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੇਨ ਅਟ੍ਠਵਿਧੇਨ ਵਿਨਯੇਨੇਸ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਿਨੇਤੀਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ਯੇ ਵਾ –

''ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਘਾਤਪਟਿਵਿਨਯਾ, ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਆਘਾਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਟਿਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਯਸ੍ਮਿਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਆਘਾਤੋ ਜਾਯੇਥ, ਮੇਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ...ਪੇ॰... ਕਰੁਣਾ... ਉਪੇਕ੍ਖਾ... ਅਸਤਿ-ਅਮਨਸਿਕਾਰੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ, ਏਵਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਆਘਾਤੋ ਪਟਿਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾ ਏਵ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕੋ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ...ਪੇ॰... ਦਾਯਾਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੬੧) –

ਏਵਂ ਪਞ੍ਚ ਆਘਾਤਪਟਿਵਿਨਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯੇ ਚ –

''ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਆਵੁਸੋ, ਆਘਾਤਪਟਿਵਿਨਯਾ, ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਆਘਾਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਟਿਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਇਧਾਵੁਸੋ , ਏਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਚੀਸਮਾਚਾਰੋ, ਏਵਰੂਪੇਪਿ, ਆਵੁਸੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਆਘਾਤੋ ਪਟਿਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੬੨) –

ਏਵਮਾਦਿਨਾਪਿ ਨਯੇਨ ਪਞ੍ਚ ਆਘਾਤਪਟਿਵਿਨਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਘਾਤਪਟਿਵਿਨਯੇਨ ਵਿਨੇਨ੍ਤੋਪੇਸ ਵਿਨੇਤੀਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਪਿਚ ਯਸ੍ਮਾ –

''ਉਭਤੋਦਣ੍ਡਕੇਨ ਚੇਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਕਚੇਨ ਚੋਰਾ ਓਚਰਕਾ ਅਙ੍ਗਮਙ੍ਗਾਨਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਯੋ ਮਨੋ ਪਦੋਸੇਯ੍ਯ, ਨ ਮੇ ਸੋ ਤੇਨ ਸਾਸਨਕਰੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੨) –-

ਏਵਂ ਸਤ੍ਥੁ ਓਵਾਦਂ,

''ਤਸ੍ਸੇਵ ਤੇਨ ਪਾਪਿਯੋ, ਯੋ ਕੁਦ੍ਧਂ ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਤਿ।
ਕੁਦ੍ਧਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋ, ਸਙ੍ਗਾਮਂ ਜੇਤਿ ਦੁਜ੍ਜਯਂ॥

''ਉਭਿਨ੍ਨਮਤ੍ਥਂ ਚਰਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚ।
ਪਰਂ ਸਙ੍ਕੁਪਿਤਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਯੋ ਸਤੋ ਉਪਸਮ੍ਮਤਿ''॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੮)।

‘‘ਸਤ੍ਤਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਸਪਤ੍ਤਕਨ੍ਤਾ ਸਪਤ੍ਤਕਰਣਾ ਕੋਧਨਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਂ ਵਾ ਪੁਰਿਸਂ ਵਾ। ਕਤਮੇ ਸਤ੍ਤ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਪਤ੍ਤੋ ਸਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਇਚ੍ਛਤਿ – ‘ਅਹੋ, ਵਤਾਯਂ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਅਸ੍ਸਾ’ਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਪਤ੍ਤੋ ਸਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਵਤਾਯ ਨਨ੍ਦਤਿ। ਕੋਧਨਾਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕੋਧਾਭਿਭੂਤੋ ਕੋਧਪਰੇਤੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਹੋਤਿ ਸੁਨ੍ਹਾਤੋ ਸੁਵਿਲਿਤ੍ਤੋ ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੁ ਓਦਾਤਵਤ੍ਥਵਸਨੋ, ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋਵ ਹੋਤਿ ਕੋਧਾਭਿਭੂਤੋ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਠਮੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸਪਤ੍ਤਕਨ੍ਤੋ ਸਪਤ੍ਤਕਰਣੋ ਕੋਧਨਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਇਤ੍ਥਿਂ ਵਾ ਪੁਰਿਸਂ ਵਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੪)।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਪਤ੍ਤੋ ਸਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਇਚ੍ਛਤਿ – ‘ਅਹੋ, ਵਤਾਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਯੇਯ੍ਯਾ’ਤਿ...ਪੇ॰... ‘ਨ ਪਚੁਰਤ੍ਥੋ ਅਸ੍ਸਾ’ਤਿ...ਪੇ॰... ‘ਨ ਭੋਗਵਾ ਅਸ੍ਸਾ’ਤਿ...ਪੇ॰... ‘ਨ ਯਸਵਾ ਅਸ੍ਸਾ’ਤਿ...ਪੇ॰... ‘ਨ ਮਿਤ੍ਤਵਾ ਅਸ੍ਸਾ’ਤਿ...ਪੇ॰... ‘ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’ਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਪਤ੍ਤੋ ਸਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਗਤਿਗਮਨੇਨ ਨਨ੍ਦਤਿ। ਕੋਧਨਾਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕੋਧਾਭਿਭੂਤੋ ਕੋਧਪਰੇਤੋ ਕਾਯੇਨ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਚਰਤਿ, ਵਾਚਾਯ... ਮਨਸਾ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਚਰਤਿ। ਸੋ ਕਾਯੇਨ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਵਾਚਾਯ...ਪੇ॰... ਮਨਸਾ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ...ਪੇ॰... ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਕੋਧਾਭਿਭੂਤੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੪)।

‘‘ਕੁਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਕੁਦ੍ਧੋ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ...ਪੇ॰...॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੪; ਮਹਾਨਿ॰ ੫)।

‘‘ਯੇਨ ਕੋਧੇਨ ਕੁਦ੍ਧਾਸੇ, ਸਤ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ।
ਤਂ ਕੋਧਂ ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾਯ, ਪਜਹਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਿਨੋ॥ (ਇਤਿਵੁ॰ ੪)।

‘‘ਕੋਧਂ ਜਹੇ ਵਿਪ੍ਪਜਹੇਯ੍ਯ ਮਾਨਂ, ਸਂਯੋਜਨਂ ਸਬ੍ਬਮਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੨੧)।

‘‘ਅਨਤ੍ਥਜਨਨੋ ਕੋਧੋ, ਕੋਧੋ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਕੋਪਨੋ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੪; ਇਤਿਵੁ॰ ੮੮)।

‘‘ਏਕਾਪਰਾਧਂ ਖਮ ਭੂਰਿਪਞ੍ਞ, ਨ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਕੋਧਬਲਾ ਭਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੫.੧੯) –

ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕੋਧੇ ਆਦੀਨਵਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋਪਿ ਕੋਧੋ ਵਿਨਯਂ ਉਪੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕੋਧਂ ਵਿਨੇਨ੍ਤੋਪਿ ਏਸ ਵਿਨੇਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਕੋਧਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਨਤ੍ਥਂ ਮੇ ਅਚਰੀਤਿ ਆਘਾਤੋ ਜਾਯਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੦; ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੨੯) ਨਯੇਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਨਵਨ੍ਨਂ, ‘‘ਅਤ੍ਥਂ ਮੇ ਨ ਚਰੀ’’ਤਿ ਆਦੀਨਞ੍ਚ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਸਿਦ੍ਧਾਨਂ ਨਵਨ੍ਨਮੇਵਾਤਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨਂ, **ਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕਾਦਿਨਾ** ਅਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਯਾ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੂਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾਘਾਤਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਭਵਂ ਆਘਾਤਂ। **ਵਿਸਟ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਤਂ। **ਸਪ੍ਪਵਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਸ੍ਸ ਵਿਸਂ। **ਇਵਾ**ਤਿ ਓਪਮ੍ਮਵਚਨਂ, ਇ-ਕਾਰ ਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵ-ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਓਸਧੇਹੀ**ਤਿ ਅਗਦੇਹਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਥਾ ਵਿਸਤਿਕਿਚ੍ਛਕੋ ਵੇਜ੍ਜੋ ਸਪ੍ਪੇਨ ਦਟ੍ਠਂ ਸਬ੍ਬਂ ਕਾਯਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਵਿਸਟਂ ਸਪ੍ਪਵਿਸਂ ਮੂਲਖਨ੍ਧਤਚਪਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਹਿ ਨਾਨਾਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਤੇਹਿ ਵਾ ਓਸਧੇਹਿ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਵਿਨੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵਂ ਯੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਤ੍ਥੇਨ ਉਪ੍ਪਤਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਬ੍ਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਕੋਧਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਵਿਨਯਨੂਪਾਯੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਉਪਾਯੇਨ ਵਿਨੇਤਿ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ ਪਜਹਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤੀਤਿ।

ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਨ੍ਤਿ ਸੋ ਏਵਂ ਕੋਧਂ ਵਿਨੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਸ੍ਮਾ ਕੋਧੋ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਓਰਪਾਰਸਞ੍ਞਿਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਜਹਾਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਹਿ ਪਾਰਨ੍ਤਿ ਤੀਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਓਰਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਸਂਸਾਰਸਾਗਰਸ੍ਸ ਪਾਰਭੂਤਾਨਿ ਚਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਓਰਪਾਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਯੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤਂ ਵਿਨੇਤਿ

ਕੋਧਂ ਵਿਸਟਂ ਸਪ੍ਪਵਿਸਂਵ ਓਸਧੇਹਿ'', ਸੋ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕੋਧਂ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਂ। ਤਤ੍ਥ ਓਰਨ੍ਤਿ ਸਕਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਪਾਰਨ੍ਤਿ ਪਰਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਓਰਂ ਵਾ ਛ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਆਯਤਨਾਨਿ, ਪਾਰਂ ਛ ਬਾਹਿਰਾਯਤਨਾਨਿ। ਤਥਾ ਓਰਂ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੋ, ਪਾਰਂ ਦੇਵਲੋਕੋ। ਓਰਂ ਕਾਮਧਾਤੁ, ਪਾਰਂ ਰੂਪਾਰੂਪਧਾਤੁ। ਓਰਂ ਕਾਮਰੂਪਭਵੋ, ਪਾਰਂ ਅਰੂਪਭਵੋ। ਓਰਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ, ਪਾਰਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸੁਖੂਪਕਰਣਾਨਿ। ਏਵਮੇਤਸ੍ਮਿਂ ਓਰਪਾਰੇ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੇਨ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ''ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਕਾਮਰਾਗਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਇਧਤ੍ਤਭਾਵਾਦੀਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਏਵ ਨਤ੍ਥਿ; ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਵਣ੍ਣਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਓਰਪਾਰਭੇਦਂ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ''ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪਮਂ ਆਹ "**ਉਰਗੋ ਜਿਣ੍ਣਮਿਵ ਤਚਂ ਪੁਰਾਣ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਉਰੇਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਉਰਗੋ,** ਸਪ੍ਪਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਸੋ ਦੁਵਿਧੋ – ਕਾਮਰੂਪੀ ਚ ਅਕਾਮਰੂਪੀ ਚ। ਕਾਮਰੂਪੀਪਿ ਦੁਵਿਧੋ – ਜਲਜੋ ਥਲਜੋ ਚ। ਜਲਜੋ ਜਲੇ ਏਵ ਕਾਮਰੂਪਂ ਲਭਤਿ, ਨ ਥਲੇ, ਸਙ੍ਖਪਾਲਜਾਤਕੇ ਸਙ੍ਖਪਾਲਨਾਗਰਾਜਾ ਵਿਯ। ਥਲਜੋ ਥਲੇ ਏਵ, ਨ ਜਲੇ। ਸੋ ਜਜ੍ਜਰਭਾਵੇਨ ਜਿਣ੍ਣਂ, ਚਿਰਕਾਲਤਾਯ ਪੁਰਾਣਞ੍ਚਾਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ। ਤਚਂ ਜਹਨ੍ਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਨ ਜਹਾਤਿ – ਸਜਾਤਿਯਂ ਠਿਤੋ, ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਥਾਮੇਨਾਤਿ। ਸਜਾਤਿ ਨਾਮ ਸਪ੍ਪਜਾਤਿ ਦੀਘਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਉਰਗਾ ਹਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਜਾਤਿਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ – ਉਪਪਤ੍ਤਿਯਂ, ਚੁਤਿਯਂ, ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੋਕ੍ਕਮਨੇ, ਸਮਾਨਜਾਤਿਯਾ ਮੇਥੁਨਪਟਿਸੇਵਨੇ, ਜਿਣ੍ਣਤਚਾਪਨਯਨੇ ਚਾਤਿ। ਸਪ੍ਪੋ ਹਿ ਯਦਾ ਤਚਂ ਜਹਾਤਿ, ਤਦਾ ਸਜਾਤਿਯਂਯੇਵ ਠਤ੍ਵਾ ਜਹਾਤਿ। ਸਜਾਤਿਯਂ ਠਿਤੋਪਿ ਚ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਜਹਾਤਿ। ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਯਦਾ ਉਪਡ੍ਢਟ੍ਠਾਨੇ ਮੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਡ੍ਢਟ੍ਠਾਨੇ ਅਮੁਤ੍ਤੋ ਓਲਮ੍ਬਤਿ, ਤਦਾ ਨਂ ਅਟ੍ਟੀਯਨ੍ਤੋ ਜਹਾਤਿ। ਏਵਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਦਣ੍ਡਨ੍ਤਰਂ ਵਾ ਮੂਲਨ੍ਤਰਂ ਵਾ ਪਾਸਾਣਨ੍ਤਰਂ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜਹਾਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜਹਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਥਾਮਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ, ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਵੀਰਿਯੇਨ ਵਙ੍ਕਂ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਪਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋਵ ਫਣਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਜਹਾਤਿ। ਏਵਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨਕਾਮਂ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਓਰਪਾਰਂ ਜਹਿਤੁਕਾਮੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਨ ਜਹਾਤਿ – ਸਜਾਤਿਯਂ ਠਿਤੋ, ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਥਾਮੇਨਾਤਿ। ਸਜਾਤਿ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ''ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫੧) ਵਚਨਤੋ ਸੀਲਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਨਰੋ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩; ਪੇਟਕੋ॰ ੨੨)। ਏਵਮੇਤਿਸ੍ਸਂ ਸਜਾਤਿਯਂ ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਂ ਸਕਤ੍ਤਭਾਵਾਦਿਭੇਦਂ ਓਰਪਾਰਂ ਜਿਣ੍ਣਪੁਰਾਣਤਚਮਿਵ ਦੁਕ੍ਖਂ ਜਨੇਨ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਧਿਮਤ੍ਤਵਾਯਾਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਥਾਮਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ''ਦਿਵਸਂ ਚਙ੍ਕਮੇਨ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਆਵਰਣੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਸੋਧੇਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੬; ਵਿਭ॰ ੫੧੯) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਛਧਾ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਉਰਗੋ ਵਿਯ, ਵਙ੍ਕਂ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਰਗੋ ਵਿਯ ਪਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਸਿਥਿਲਪਰਕ੍ਕਮਤਾਯ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਉਰਗੋ ਵਿਯ ਫਣਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਞਾਣਵਿਪ੍ਫਾਰਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਉਰਗੋਵ ਤਚਂ ਓਰਪਾਰਂ ਜਹਾਤਿ। ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਚ ਉਰਗੋ ਵਿਯ ਓਹਿਤਤਚੋ ਯੇਨਕਾਮਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਓਹਿਤਭਾਰੋ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਦਿਸਂ ਪਕ੍ਕਮਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ –

''ਯੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤਂ ਵਿਨੇਤਿ ਕੋਧਂ, ਵਿਸਟਂ ਸਪ੍ਪਵਿਸਂਵ ਓਸਧੇਹਿ।
ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਂ, ਉਰਗੋ ਜਿਣ੍ਣਮਿਵ ਤਚਂ ਪੁਰਾਣ''ਨ੍ਤਿ॥

ਏਵਮੇਸਾ ਭਗਵਤਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਪਠਮਗਾਥਾ ਦੇਸਿਤਾਤਿ।

੨. ਇਦਾਨਿ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ –

''ਯੇਨ ਯਤ੍ਥ ਯਦਾ ਯਸ੍ਮਾ, ਵੁਤ੍ਤਾ ਗਾਥਾ ਅਯਂ ਇਮਂ।
ਵਿਧਿਂ ਪਕਾਸਯਿਤ੍ਵਾਸ੍ਸਾ, ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਅਯਮੇਵ ਮਾਤਿਕਾ। ਤਤੋ ਪਰਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਗਾਥਾਸੁ। ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਭਯੇਨ ਪਨ ਇਤੋ ਪਭੁਤਿ ਮਾਤਿਕਂ ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਨਯੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ **ਯੋ ਰਾਗਮੁਦਚ੍ਛਿਦਾ ਅਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾ।

ਤਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਪੁਤ੍ਤੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ''ਦਹਰਾਨਂ ਅਸੁਭਂ ਸਪ੍ਪਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਗਵਿਘਾਤਤ੍ਥਂ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਸੇਵਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਸੋ ''ਅਨੁਪਕਾਰਂ ਮਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਥੇਰੋ ''ਦਹਰਾਨਮੇਤਂ ਸਪ੍ਪਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਤਦੇਵਾਚਿਕ੍ਖਿ। ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ ਅਤੀਤਾ, ਸੋ ਕਿਞ੍ਚਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਥੇਰੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਨੇਸਿ। ਭਗਵਾ ''ਅਵਿਸਯੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤੁਯ੍ਹੇਤਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਜਾਨਿਤੁਂ, ਬੁਦ੍ਧਵੇਨੇਯ੍ਯੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਭਸ੍ਸਰਵਣ੍ਣਂ ਪਦੁਮਂ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਪਾਦਾਸਿ – ''ਹਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਇਮਂ ਵਿਹਾਰਪਚ੍ਛਾਯਾਯਂ ਵਾਲਿਕਾਤਲੇ ਨਾਲ਼ੇਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਹਿ, ਅਭਿਮੁਖਞ੍ਚਸ੍ਸ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦ 'ਲੋਹਿਤਂ ਲੋਹਿਤ'ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ''ਤਿ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਞ੍ਚ ਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰੋਵ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ''ਲੋਹਿਤਕਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸਪ੍ਪਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਲੋਹਿਤਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਤਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਝਾਨਾਨਿ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਝਾਨਕੀਲ਼ਂ ਆਰਭਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ 'ਤਂ ਪਦੁਮਂ ਮਿਲਾਯਤੂ'ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ਝਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਤਂ ਮਿਲਾਤਂ ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਪਭਸ੍ਸਰਰੂਪਂ ਜਰਾਯ ਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਪਟਿਲਭਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਉਪਸਂਹਰਿ। ਤਤੋ ''ਯਦਨਿਚ੍ਚਂ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਤਦਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਤਯੋਪਿ ਭਵੇ ਆਦਿਤ੍ਤੇ ਵਿਯ ਪਸ੍ਸਿ। ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਚਸ੍ਸਾਵਿਦੂਰੇ ਪਦੁਮਸ੍ਸਰੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ ਦਾਰਕਾ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਾਨਿ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਰਾਸਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਾਨਿ ਉਦਕੇ ਪਦੁਮਾਨਿ ਨਲ਼ਵਨੇ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾ ਵਿਯ ਖਾਯਿਂਸੁ, ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਪਤਨ੍ਤਾਨਿ ਪਪਾਤਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾਨਿ ਵਿਯ ਖਾਯਿਂਸੁ, ਥਲੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਦੁਮਾਨਂ ਅਗ੍ਗਾਨਿ ਮਿਲਾਤਾਨਿ ਅਗ੍ਗਿਡਡ੍ਢਾਨਿ ਵਿਯ ਖਾਯਿਂਸੁ। ਅਥਸ੍ਸ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਤਯੋ ਭਵਾ ਆਦਿਤ੍ਤਮਿਵ ਅਗਾਰਂ ਅਪ੍ਪਟਿਸਰਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਪਰਿ ਸਰੀਰਾਭਂ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਮੁਖਂਯੇਵ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿ। ਤਤੋ ਸੋ ''ਕਿਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਮਿਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਓਭਾਸਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ "**ਯੋ ਰਾਗਮੁਦਚ੍ਛਿਦਾ ਅਸੇਸ**"ਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਰਞ੍ਜਨਵਸੇਨ **ਰਾਗੋ,** ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਰਾਗਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਉਦਚ੍ਛਿਦਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਭਞ੍ਜਤਿ , ਵਿਨਾਸੇਤਿ। ਅਤੀਤਕਾਲਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਛਨ੍ਦਸਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨਂ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਅਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਨੁਸਯਂ। **ਭਿਸਪੁਪ੍ਫਂਵ ਸਰੋਰੁਹ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੇ ਵਿਰੂਲ੍ਹਂ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਂ ਵਿਯ। **ਵਿਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਓਗਯ੍ਹ, ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਮੇਵ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਥਾ ਨਾਮ ਏਤੇ ਦਾਰਕਾ ਸਰਂ ਓਰੁਯ੍ਹ ਭਿਸਪੁਪ੍ਫਂ ਸਰੋਰੁਹਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵਂ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਂ ਤੇਧਾਤੁਕਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸਂ ਓਗਯ੍ਹ –

''ਨਤ੍ਥਿ ਰਾਗਸਮੋ ਅਗ੍ਗਿ''। (ਧ॰ ਪ॰ ੨੦੨)।

''ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਦਯ੍ਹਾਮਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਮੇ ਪਰਿਦਯ੍ਹਤਿ''। (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੨)।

''ਯੇ ਰਾਗਰਤ੍ਤਾਨੁਪਤਨ੍ਤਿ ਸੋਤਂ, ਸਯਂ ਕਤਂ ਮਕ੍ਕਟਕੋਵ ਜਾਲਂ''॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੪੭)।

''ਰਤ੍ਤੋ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਰਾਗੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਪਾਣਮ੍ਪਿ ਹਨਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੫੬, ੭੨) –

ਏਵਮਾਦਿਨਯਮਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਗਾਦੀਨਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਸੀਲਸਂਵਰਾਦੀਹਿ ਸਂਵਰੇਹਿ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਵਿਞ੍ਞਾਣਕੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਅਸੁਭਸਞ੍ਞਾਯ ਚ ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਰਾਗਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਅਵਸੇਸਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਚ ਤਤੋ ਅਨਵਸੇਸਮ੍ਪਿ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨੇਵ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਂ ਉਰਗੋ ਜਿਣ੍ਣਮਿਵ ਤਚਂ ਪੁਰਾਣਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਸਾ ਭਗਵਤਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਗਾਥਾ ਦੇਸਿਤਾ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਤਿ।

੩. **ਯੋ ਤਣ੍ਹਮੁਦਚ੍ਛਿਦਾ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਗ੍ਗਰਾਯ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਤੀਰੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ। ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਓਭਾਸਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਤਣ੍ਹਾ**। ਵਿਸਯੇਹਿ ਤਿਤ੍ਤਿਂ ਨ ਉਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾਮਭਵਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਤਂ ਪਵਤ੍ਤਂ, ਯਾਵ ਭਵਗ੍ਗਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸੀਘਸਰ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਘਗਾਮਿਨਿਂ, ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਂ ਆਦੀਨਵਂ ਅਗਣੇਤ੍ਵਾ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਰਚਕ੍ਕਵਾਲਮ੍ਪਿ ਭਵਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਤਂ ਸਰਿਤਂ ਸੀਘਸਰਂ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਤਣ੍ਹਂ –

‘‘ਉਪਰਿਵਿਸਾਲਾ ਦੁਪ੍ਪੂਰਾ, ਇਚ੍ਛਾ ਵਿਸਟਗਾਮਿਨੀ।
ਯੇ ਚ ਤਂ ਅਨੁਗਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਹੋਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਕਧਾਰਿਨੋ’’ਤਿ॥

‘‘ਤਣ੍ਹਾਦੁਤਿਯੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਦੀਘਮਦ੍ਧਾਨਸਂਸਰਂ।
ਇਤ੍ਥਭਾਵਞ੍ਞਥਾਭਾਵਂ, ਸਂਸਾਰਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ॥ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧੫, ੧੦੫; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੧; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਪਾਰਾਯਨਾਨੁਗੀਤਿਗਾਥਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੦੭)।

‘‘ਊਨੋ ਲੋਕੋ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸੋਤਿ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੦੫) ਚ –

ਏਵਮਾਦੀਨਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਸੀਲਸਂਵਰਾਦੀਹਿ ਚ ਯੋ ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਵਿਸੋਸਯਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸੇਸਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਨ੍ਤਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਤਿ।

੪. **ਯੋ ਮਾਨਮੁਦਬ੍ਬਧੀ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਗਿਮ੍ਹਕਾਲੇ ਅਪ੍ਪੋਦਕੇ ਸੋਤੇ ਕਤਂ ਨਲ਼ਸੇਤੁਂ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤੇਨ ਮਹੋਘੇਨ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ’’ਤਿ ਸਂਵਿਗ੍ਗੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਓਭਾਸਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਮਾਨੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਆਦਿਵਤ੍ਥੁਕੋ ਚੇਤਸੋ ਉਣ੍ਣਾਮੋ। ਸੋ ‘‘ਸੇਯ੍ਯੋਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਮਾਨੋ, ‘‘ਸਦਿਸੋਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਮਾਨੋ, ‘‘ਹੀਨੋਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਮਾਨੋਤਿ ਏਵਂ ਤਿਵਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਪੁਨ ‘‘ਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਸੇਯ੍ਯੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਸਦਿਸੋ, ਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਹੀਨੋ, ਸਦਿਸਸ੍ਸ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਸਦਿਸਸ੍ਸ ਸਦਿਸੋ, ਸਦਿਸਸ੍ਸ ਹੀਨੋ, ਹੀਨਸ੍ਸ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਹੀਨਸ੍ਸ ਸਦਿਸੋ, ਹੀਨਸ੍ਸ ਹੀਨੋਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਮਾਨੋਤਿ ਏਵਂ ਨਵਵਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਮਾਨਂ –

‘‘ਯੇਨ ਮਾਨੇਨ ਮਤ੍ਤਾਸੇ, ਸਤ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਇਤਿਵੁ॰ ੬) –

ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਆਦੀਨਵਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਸੀਲਸਂਵਰਾਦੀਹਿ ਚ ਯੋ ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਵਧੇਨ੍ਤੋ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਬਲਦੁਬ੍ਬਲਤ੍ਤਾ ਨਲ਼ਸੇਤੁਸਦਿਸਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤਿਬਲਤ੍ਤਾ ਮਹੋਘਸਦਿਸੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸੇਸਂ ਉਦਬ੍ਬਧਿ,

ਅਨਵਸੇਸਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਵਧੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਨ੍ਤਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਤਿ।

੫. ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਇਤੋ ਪਰਾਨਢ੍ਹ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨੰ ਏਕਾਯੇਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧੀਤੁਯਾ ਵਾਰੇਯ੍ਯੇ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੇ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕੇਨਚਿ ਵਸਲੇਨ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਦਾਰਿਕੰ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਕੁਲੰ ਪੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰੰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਿਣਪੁਪ੍ਫਮ੍ਪਿ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬੰ ਨਾਦ੍ਦਸ। ਅਥ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਧੁਤ੍ਤਕਜਾਤਿਕੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਦਾਰਕੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤੇ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਵਸ੍ਸੰ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇਸੁ ਕੋਚਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇ ਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੇਨ੍ਤਾ ਆਹੰਸੁ – ''ਉਦੁਮ੍ਬਰਪੁਪ੍ਫੰ ਨਾਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਲੋਕੇ ਨ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬੰ। ਤੇਨ ਧੀਤਰੰ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਦੇਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਭਤ੍ਤਵਿਸ੍ਸਗ੍ਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਚਿਰਵਤਿਯਾ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਉਦੁਮ੍ਬਰਵਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕਮੇਕੰ ਰੁਕ੍ਖੰ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸ ਵਣ੍ਟਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਦ੍ਦਸ। ਅਥ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਦੁਤਿਯਤੀਰੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਮਨੁਞ੍ਞੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਮਨਸਿਕਰਿਤ੍ਵਾ, ਸਕਿਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਸਕਿਂ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸਕਿਂ ਠਤ੍ਵਾ, ਤੰ ਰੁਕ੍ਖੰ ਸਬ੍ਬਸਾਖਾਵਿਟਪਪਤ੍ਤਨ੍ਤਰੇਸੁ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਕਿਲਮਤਿ। ਤਤੋ ਨੰ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਹ – ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਕਿਂ ਮਗ੍ਗਸੀ''ਤਿ? ''ਉਦੁਮ੍ਬਰਪੁਪ੍ਫੰ, ਭੋ''ਤਿ। ''ਉਦੁਮ੍ਬਰਪੁਪ੍ਫੰ ਨਾਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਲੋਕੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਮੁਸਾ ਏਤੰ ਵਚਨੰ, ਮਾ ਕਿਲਮਾ''ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਓਭਾਸੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰਬਹੁਮਾਨਸ੍ਸ ਇਮਾ ਓਭਾਸਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ "**ਯੋ ਨਾਜ੍ਝਗਮਾ ਭਵੇਸੁ ਸਾਰ**"ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵ **ਨਾਜ੍ਝਗਮਾ**ਤਿ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਿ, ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ ਵਾ। **ਭਵੇਸੂ**ਤਿ ਕਾਮਰੂਪਾਰੂਪਸਞ੍ਞੀਅਸਞ੍ਞੀਨੇਵਸਞ੍ਞੀਨਾਸਞ੍ਞੀਏਕਵੋਕਾਰਚਤੁਵੋਕਾਰਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇਸੁ। **ਸਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਭਾਵੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੰ ਵਾ। **ਵਿਚਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ। **ਪੁਪ੍ਫਮਿਵ ਉਦੁਮ੍ਬਰੇਸੂ**ਤਿ ਯਥਾ ਉਦੁਮ੍ਬਰਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਪੁਪ੍ਫੰ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਏਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਨਾਜ੍ਝਗਮਾ, ਏਵੰ ਯੋ ਯੋਗਾਵਚਰੋਪਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਭਵੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਾਰੰ ਨਾਜ੍ਝਗਮਾ। ਸੋ ਅਸਾਰਕਟ੍ਠੇਨ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇ ਅਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰੰ ਉਰਗੋ ਜਿਣ੍ਣਮਿਵ ਤਚੰ ਪੁਰਾਣਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਯੋਜਨਾ ਚ। ਅਵਸੇਸਗਾਥਾਸੁ ਪਨਸ੍ਸ ਯੋਜਨੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਕ੍ਖਾਮ।

੬. ''ਯਸ੍ਸਨ੍ਤਰਤੋ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਕੋਪਾ,
ਇਤਿਭਵਾਭਵਤਞ੍ਚ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ''ਤਿ॥ (ਉਦਾ॰ ੨੦) –

ਏਤ੍ਥ ਤਾਵ ਅਯੰ 'ਅਨ੍ਤਰਸਦ੍ਦੋ' –

''ਨਦੀਤੀਰੇਸੁ ਸਣ੍ਠਾਨੇ, ਸਭਾਸੁ ਰਥਿਯਾਸੁ ਚ।
ਜਨਾ ਸਙ੍ਗਮ੍ਮ ਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਮਞ੍ਚ ਤਞ੍ਚ ਕਿਮਨ੍ਤਰ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੮)।

''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾ ਵੋਸਾਨਮਾਪਾਦਿ'' (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੮੪)।
''ਅਨਤ੍ਥਜਨਨੋ ਕੋਧੋ, ਕੋਧੋ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਕੋਪਨੋ।
ਭਯਮਨ੍ਤਰਤੋ ਜਾਤੰ, ਤੰ ਜਨੋ ਨਾਵਬੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੪; ਇਤਿਵੁ॰ ੮੮) –

ਏਵੰ ਕਾਰਣਵੇਮਜ੍ਝਚਿਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤੇ। ਤਤੋ **ਯਸ੍ਸਨ੍ਤਰਤੋ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਕੋਪਾ**ਤਿ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੂਹਤਤ੍ਤਾ ਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੇ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਕੋਪਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ **ਭਵੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, **ਵਿਭਵੋ**ਤਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਭਵੋਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿ,

ਵਿਭਵੋਤਿ ਹਾਨਿ। ਭਵੋਤਿ ਸਸ੍ਸਤੋ, ਵਿਭਵੋਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦੋ। ਭਵੋਤਿ ਪੁਞ੍ਞਂ, ਵਿਭਵੋਤਿ ਪਾਪਂ। ਵਿਭਵੋ ਅਭਵੋਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਮੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ **ਇਤਿਭਵਾਭਵਤਞ੍ਚ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਾ ਏਸਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਪਤ੍ਤਿਵੁਡ੍ਢਿਹਾਨਿਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਪੁਞ੍ਞਪਾਪਵਸੇਨ ਇਤਿ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਾ ਭਵਾਭਵਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਚਤੂਹਿਪਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਤੇਨ ਤੇਨ ਨਯੇਨ ਤਂ ਇਤਿਭਵਾਭਵਤਞ੍ਚ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਞਾਤਬ੍ਬੋ।

੭. ਯਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਯੋ ਕਾਮਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕਾ, ਤਯੋ ਞਾਤਿਜਨਪਦਾਮਰਵਿਤਕ੍ਕਾ, ਤਯੋ ਪਰਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਅਨਵਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਵਿਤਕ੍ਕਾਤਿ ਏਤੇ ਨਵ ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਸਮਨੁਬਦ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਦੀਨਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਤ੍ਥਾਨੇਨ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਸਮਤ੍ਥੇਹਿ ਤੀਹਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗੇਹਿ ਚ ਵਿਧੂਪਿਤਾ ਭੁਸਂ ਧੂਪਿਤਾ ਸਨ੍ਤਾਪਿਤਾ ਦਡ੍ਢਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਵਿਧੂਪੇਤ੍ਵਾ ਚ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਵਿਕਪ੍ਪਿਤਾ ਅਸੇਸਾ**, ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਭੂਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਜ੍ਝਤ੍ਤਭੂਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਚ ਯਥਾ ਨ ਪੁਨ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸੇਸਾ ਛਿਨ੍ਨਾ। ਛਿਨ੍ਨਞ੍ਹਿ ਕਪ੍ਪਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੨; ੪.੩੬੫)। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੮. ਇਦਾਨਿ **ਯੋ ਨਾਚ੍ਚਸਾਰੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯੋ ਨਾਚ੍ਚਸਾਰੀ**ਤਿ ਯੋ ਨਾਤਿਧਾਵਿ। **ਨ ਪਚ੍ਚਸਾਰੀ**ਤਿ ਨ ਓਹੀਯਿ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਨ ਹਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇ ਪਤਨ੍ਤੋ ਅਚ੍ਚਾਸਰਤਿ, ਅਤਿਸਿਥਿਲੇਨ ਕੋਸਜ੍ਜੇ ਪਤਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਾਸਰਤਿ। ਤਥਾ ਭਵਤਣ੍ਹਾਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਕਿਲਮੇਨ੍ਤੋ ਅਚ੍ਚਾਸਰਤਿ, ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਯ ਕਾਮਸੁਖਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਾਸਰਤਿ। ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਚ੍ਚਾਸਰਤਿ, ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਚ੍ਚਾਸਰਤਿ। ਅਤੀਤਂ ਅਨੁਸੋਚਨ੍ਤੋ ਅਚ੍ਚਾਸਰਤਿ, ਅਨਾਗਤ ਪਟਿਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਾਸਰਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਾਨੁਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਚ੍ਚਾਸਰਤਿ, ਅਪਰਨ੍ਤਾਨੁਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਚ੍ਚਾਸਰਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਏਤੇ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨਾਚ੍ਚਸਾਰੀ ਨ ਪਚ੍ਚਸਾਰੀਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਬ੍ਬਂ ਅਚ੍ਚਗਮਾ ਇਮਂ ਪਪਞ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਯ ਚ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵੋਸਾਨਾਯ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਸਬ੍ਬਂ ਇਮਂ ਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਾਵਿਤਕ੍ਕਪ੍ਪਭਵਂ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਿਵਿਧਂ ਪਪਞ੍ਚਂ ਅਚ੍ਚਗਮਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ, ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੯. ਤਦਨਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯ ਪਨ **ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਤਥਮਿਦਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਂ, ਸਕਲਮਨੂਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨੁਪਗਂ ਲੋਕਿਯਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਪ੍ਪਭੇਦਂ ਸਙ੍ਖਤਮੇਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਵਿਤਥ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਤਥਭਾਵਂ। ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸੁਭਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਵਾ ਯਥਾ ਯਥਾ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਬਾਲਜਨੇਹਿ ਗਯ੍ਹਤਿ, ਤਥਾਤਥਾਭਾਵਤੋ ਵਿਤਥਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। **ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ, ਤਞ੍ਚ ਪਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ, ਨ ਵਿਸਯਤੋ। **ਲੋਕੇ**ਤਿ ਓਕਾਸਲੋਕੇ ਸਬ੍ਬਂ ਖਨ੍ਧਾਦਿਭੇਦਂ ਧਮ੍ਮਜਾਤਂ ''ਵਿਤਥਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੧੦-੧੩. ਇਦਾਨਿ ਇਤੋ ਪਰਾਸੁ ਚਤੂਸੁ ਗਾਥਾਸੁ **ਵੀਤਲੋਭੋ ਵੀਤਰਾਗੋ ਵੀਤਦੋਸੋ ਵੀਤਮੋਹੋ**ਤਿ ਏਤੇ ਵਿਸੇਸਾ। ਏਤ੍ਥ ਲੁਬ੍ਭਨਵਸੇਨ **ਲੋਭੋ**। ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਮੇਤਂ ਪਠਮਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਮੂਲਸ੍ਸ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਵਿਸਮਲੋਭਸ੍ਸ ਵਾ। ਯੋ ਸੋ ''ਅਪ੍ਪੇਕਦਾ ਮਾਤੁਮਤ੍ਤੀਸੁਪਿ ਲੋਭਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਭਗਿਨਿਮਤ੍ਤੀਸੁਪਿ ਲੋਭਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਧੀਤੁਮਤ੍ਤੀਸੁਪਿ ਲੋਭਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੭) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਰਜ੍ਜਨਵਸੇਨ **ਰਾਗੋ,** ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਰਾਗਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਦੁਸ੍ਸਨਵਸੇਨ **ਦੋਸੋ,** ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਕੋਧਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਮੁਯ੍ਹਨਵਸੇਨ **ਮੋਹੋ,** ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਅਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਲੋਭਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿ ''ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਂ ਲੋਭਂ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਲੋਭੋ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਲੋਭਪ੍ਪਹਾਨੂਪਾਯਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਵਿਤਥਭਾਵਦਸ੍ਸਨਂ ਲੋਭਪ੍ਪਹਾਨਾਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਓਰਪਾਰਪ੍ਪਹਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰਾਸੁਪਿ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ – ''ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਏਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਮਾਰਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਕਮੇਕਾਵ ਏਤ੍ਥ ਗਾਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਯਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰਾਸੁ ਚਤੂਸੁ ਗਾਥਾਸੁ।

੧੪. ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਨੁਸਯਾ** ਕਾਮਰਾਗਪਟਿਘਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਭਵਰਾਗਾਵਿਜ੍ਜਾਨਂ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਕਾਰਾਨੁਵਿਧਾਨਟ੍ਠੇਨ **ਮੂਲਾ**; ਅਖੇਮਟ੍ਠੇਨ **ਅਕੁਸਲਾ**; ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਭੂਤਾਤਿਪਿ **ਮੂਲਾ**; ਸਾਵਜ੍ਜਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਟ੍ਠੇਨ **ਅਕੁਸਲਾ**; ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਲੋਭਦੋਸਮੋਹਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤੇ ਹਿ ''ਲੋਭੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਕੁਸਲਞ੍ਚ ਅਕੁਸਲਮੂਲਞ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਵਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ। ਏਵਮੇਤੇ ਅਨੁਸਯਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਯਸ੍ਸ ਕੇਚਿ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਏਤੇ ਚ ਅਕੁਸਲਮੂਲਾ ਤਥੇਵ **ਸਮੂਹਤਾਸੇ,** ਸਮੂਹਤਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਸ੍ਸ ਹਿ ਸੇ-ਕਾਰਾਗਮਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਲਕ੍ਖਣਕੋਵਿਦਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਪਨ **"ਸੇ**ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ''ਤਿ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਏਵਂਵਿਧੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਖੀਣਾਸਵੋ ਹੋਤਿ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਚ ਨੇਵ ਆਦਿਯਤਿ, ਨ ਪਜਹਤਿ, ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਥਾਪਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸਮੀਪੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ''ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਾਯਤਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ ਕਿਲੇਸਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਅਨੁਸਯਾਨਂ ਅਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਿਲੇਸਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਹਿ ਕਾਮਰਾਗਾਨੁਸਯਪਟਿਘਾਨੁਸਯਾਨਂ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਭਾਵੋ ਹੋਤਿ, ਮਾਨਾਨੁਸਯਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੇਨ, ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਸਯਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੁਸਯਾਨਂ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ, ਭਵਰਾਗਾਨੁਸਯਾਵਿਜ੍ਜਾਨੁਸਯਾਨਂ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੇਨੇਵ। ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਸਯਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੁਸਯਾਨਂ ਅਭਾਵੋ ਹੋਤਿ। ਦੁਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਕਾਮਰਾਗਾਨੁਸਯਪਟਿਘਾਨੁਸਯਾਨਂ ਤਨੁਭਾਵੋ, ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਭਾਵੋ, ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੇਨ ਮਾਨਾਨੁਸਯਭਵਰਾਗਾਨੁਸਯਾਵਿਜ੍ਜਾਨੁਸਯਾਨਂ ਅਭਾਵੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਸਬ੍ਬੇ ਅਨੁਸਯਾ ਅਕੁਸਲਮੂਲਾ; ਕਾਮਰਾਗਭਵਰਾਗਾਨੁਸਯਾ ਏਵ ਹਿ ਲੋਭਾਕੁਸਲਮੂਲੇਨ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਘਾਨੁਸਯਾਵਿਜ੍ਜਾਨੁਸਯਾ ਚ ''ਦੋਸੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲਂ, ਮੋਹੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲਂ'' ਇਚ੍ਚੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੁਸਯਾ ਪਨ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕੁਸਲਮੂਲਂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਅਨੁਸਯਾਭਾਵਵਸੇਨ ਚ ਅਕੁਸਲਮੂਲਸਮੁਗ੍ਘਾਤਵਸੇਨ ਚ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ –

''ਯਸ੍ਸਾਨੁਸਯਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ, ਮੂਲਾ ਚ ਅਕੁਸਲਾ ਸਮੂਹਤਾਸੇ''॥ –

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਆਹ।

੧੫. **ਯਸ੍ਸ ਦਰਥਜਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕਿਲੇਸਾ ਪਰਿਲ਼ਾਹਟ੍ਠੇਨ ਦਰਥਾ ਨਾਮ, ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਨ ਤੇਹਿ ਦਰਥੇਹਿ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਦਰਥਜਾ ਨਾਮ। **ਓਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਓਰਿਮਂ ਤੀਰਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸਕ੍ਕਾਯਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩੮)। **ਆਗਮਨਾਯਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਪਚ੍ਚਯਾਸੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਗ੍ਗਹਣਾਯ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ, ਕੇਚਿ ਦਰਥਜਵੇਵਚਨਾ ਕਿਲੇਸਾ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਨ੍ਤਿ।

੧੬. **ਯਸ੍ਸ ਵਨਥਜਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਦਰਥਜਾ ਵਿਯ ਵਨਥਜਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵਚਨਤ੍ਥੇ ਪਨ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ – ਵਨੁਤੇ, ਵਨੋਤੀਤਿ ਵਾ ਵਨਂ ਯਾਚਤਿ ਸੇਵਤਿ ਭਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਣ੍ਹਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਸਾ ਹਿ ਵਿਸਯਾਨਂ ਪਤ੍ਥਨਤੋ ਸੇਵਨਤੋ ਚ ''ਵਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਂ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਵਨਂ ਥਰਤਿ ਤਨੋਤੀਤਿ ਵਨਥੋ, ਤਣ੍ਹਾਨੁਸਯਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਵਨਥਾ ਜਾਤਾਤਿ ਵਨਥਜਾਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ ''ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਿਲੇਸਾ ਗਹਨਟ੍ਠੇਨ ਵਨਥੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਨ ਵਨਥਜਾ''ਤਿ। ਅਯਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਉਰਗਸੁਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਇਤਰੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮਪਦਗਾਥਾਯਂ। **ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾਯ ਭਵਾਯਾ**ਤਿ ਭਵਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾਯ। ਅਥ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਯੇਸੁ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾਯ ਆਯਤਿਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਹੇਤੁਯੇਵ **ਹੇਤੁਕਪ੍ਪਾ।**

੧੭. **ਯੋ ਨੀਵਰਣੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨੀਵਰਣਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਨੀਵਰਨ੍ਤੀਤਿ **ਨੀਵਰਣਾ,** ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ। **ਪਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਈਘਾਭਾਵਤੋ **ਅਨੀਘੋ**। ਕਥਂਕਥਾਯ ਤਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ **ਤਿਣ੍ਣਕਥਂਕਥੋ**। ਵਿਗਤਸਲ੍ਲਤ੍ਤਾ

ਵਿਸਲ੍ਲੋ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣਾਨਿ ਸਮਨੁਭਦ੍ਵੂਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਚ ਨੀਵਰਣੇਸੁ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹਾਯ ਤੇਸਞ੍ਚ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਏਵ ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਈਘਸ੍ਸਾਭਾਵੇਨ **ਅਨੀਘੋ**, ''ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦) ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਕਥਂਕਥਾਯ ਤਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ **ਤਿਣ੍ਣਕਥਂਕਥੋ** , ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ ਸਲ੍ਲਾ? ਰਾਗਸਲ੍ਲੋ, ਦੋਸਸਲ੍ਲੋ, ਮੋਹਸਲ੍ਲੋ, ਮਾਨਸਲ੍ਲੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਸਲ੍ਲੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਲ੍ਲਾਨਂ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਸਲ੍ਲੋ**। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਨ੍ਤਿ।

ਅਤ੍ਰਾਪਿ ਚ ਕਿਲੇਸਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਏਵ ਨੀਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਲੇਸਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਹਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਪਾਦਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਚ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੇਨ। ''ਅਕਤਂ ਵਤ ਮੇ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੪੮; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੨੦) ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਚ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ। ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਚ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਪਾਦਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਚ ਦੁਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਤਨੁਭਾਵੋ ਹੋਤਿ, ਤਤਿਯੇਨ ਅਨਵਸੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ। ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਨੀਵਰਣਸ੍ਸ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਵਂ –

''ਯੋ ਨੀਵਰਣੇ ਪਹਾਯ ਪਞ੍ਚ, ਅਨੀਘੋ ਤਿਣ੍ਣਕਥਂਕਥੋ ਵਿਸਲ੍ਲੋ।
ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਹਾਤਿ ਓਰਪਾਰਂ, ਉਰਗੋ ਜਿਣ੍ਣਮਿਵਤ੍ਤਚਂ ਪੁਰਾਣ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਭਗਵਾ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ। ''ਏਕਚ੍ਚੇ ਯੇਨ ਯੇਨ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਯਾ ਯਾ ਗਾਥਾ ਦੇਸਿਤਾ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਉਰਗਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਧਨਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮. **ਪਕ੍ਕੋਦਨੋ**ਤਿ ਧਨਿਯਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਧਨਿਯੋ ਗੋਪੋ ਮਹੀਤੀਰੇ ਪਟਿਵਸਤਿ। ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗੋ – ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਾਵਚਨੇ ਦਿਬ੍ਬਮਾਨੇ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵੀਸਤਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਨਿ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਦੇਵੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਏਵਂ ਦੇਵਲੋਕੇ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਵਿਦੇਹਰਟ੍ਠਮਜ੍ਝੇ ਪਬ੍ਬਤਰਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਕੋਰਣ੍ਡਂ ਨਾਮ ਨਗਰਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਗੋਯੂਥਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਤਿਂਸਮਤ੍ਤਾਨਿ ਗੋਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਤਵੀਸਸਹਸ੍ਸਾ ਗਾਵੋ ਖੀਰਂ ਦੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਗੋਪਾ ਨਾਮ ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਿਨੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵਸ੍ਸਿਕੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋਮਾਸੇ ਥਲੇ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਅਵਸੇਸੇ ਅਟ੍ਠਮਾਸੇ ਯਤ੍ਥ ਤਿਣੋਦਕਂ ਸੁਖਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਨਦੀਤੀਰਂ ਵਾ ਜਾਤਸ੍ਸਰਤੀਰਂ ਵਾ ਹੋਤਿ। ਅਥਾਯਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਿਤਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਗੁਨ੍ਨਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਓਕਾਸਂ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਮਹਾਮਹੀ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਕਾਲਮਹੀ ਏਕਤੋ ਮਹਾਮਹਿਚ੍ਚੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਦਮਾਨਾ ਪੁਨ ਸਮੁਦ੍ਦਸਮੀਪੇ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਾ। ਯਂ ਓਕਾਸਂ ਅਨ੍ਤਰਦੀਪਂ ਅਕਾਸਿ, ਤਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਚ੍ਛਾਨਂ ਸਾਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਨਿਵੇਸਨਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਸਤ੍ਤ ਧੀਤਰੋ, ਸਤ੍ਤ ਸੁਣ੍ਹਿਸਾ, ਅਨੇਕੇ ਚ ਕਮ੍ਮਕਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਗੋਪਾ ਨਾਮ **ਵਸ੍ਸਨਿਮਿਤ੍ਤਂ** ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਯਦਾ ਸਕੁਣਿਕਾ ਕੁਲਾਵਕਾਨਿ ਰੁਕ੍ਖਗ੍ਗੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਕਕ੍ਕਟਕਾ ਉਦਕਸਮੀਪੇ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਥਲਸਮੀਪਦ੍ਵਾਰੇਨ ਵਲ਼ਞ੍ਜੇਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਸੁਵੁਟ੍ਠਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਸਕੁਣਿਕਾ ਕੁਲਾਵਕਾਨਿ ਨੀਚਟ੍ਠਾਨੇ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਕਕ੍ਕਟਕਾ ਥਲਸਮੀਪੇ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸਮੀਪਦ੍ਵਾਰੇਨ ਵਲ਼ਞ੍ਜੇਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਦੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਸੋ ਧਨਿਯੋ ਸੁਵੁਟ੍ਠਿਕਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਉਪਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਉਪਕਟ੍ਠੇ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਅਨੁਰਦੀਪਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮਹਿਯਾ ਪਰਤੀਰੇ ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾਹਮ੍ਪਿ ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਉਦਕੇਨ ਅਨਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣੋਕਾਸੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨੋਕਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ, ਵਚ੍ਛਸਾਲਾਯੋ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਦਾਰੁਤਿਣਾਦਿਸਙ੍ਗਹੇ ਕਤੇ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਕਮ੍ਮਕਰਪੋਰਿਸੇਸੁ ਸਮਾਨਿਯੇਸੁ ਜਾਤੇਸੁ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇ ਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜੇ ਪਟਿਯਤ੍ਤੇ ਸਮਨ੍ਤਾ ਚਤੁਦ੍ਦਿਸਾ ਮੇਘਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਸੋ ਧੇਨੁਯੋ ਦੁਹਾਪੇਤ੍ਵਾ , ਵਚ੍ਛਸਾਲਾਸੁ ਵਚ੍ਛੇ ਸਣ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਗੁਨ੍ਨਂ ਚਤੁਦ੍ਦਿਸਾ ਧੂਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਬਪਰਿਜਨਂ ਭੋਜਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦੀਪੇ ਉਜ੍ਜਾਲਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਸਯਂ ਖੀਰੇਨ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਮਹਾਸਯਨੇ ਸਯਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਿਰਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਅਪਰਦਿਸਾਯ ਮੇਘਤ੍ਥਨਿਤਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ "**ਪਕ੍ਕੋਦਨੋ ਦੁਦ੍ਧਖੀਰੋਹਮਸ੍ਮੀ**"ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – **ਪਕ੍ਕੋਦਨੋ**ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਭਤ੍ਤੋ। **ਦੁਦ੍ਧਖੀਰੋ**ਤਿ ਗਾਵੋ ਦੁਹਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਖੀਰੋ। **ਅਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ , **ਅਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਥਾਭਾਵਂ। ਪਕ੍ਕੋਦਨੋ ਦੁਦ੍ਧਖੀਰੋ ਚ ਅਹਮਸ੍ਮਿ ਭਵਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵਮਾਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਪਨ "**ਇਤੀ**ਤਿ ਪਦਸਨ੍ਧਿ, ਪਦਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਪਦਪਾਰਿਪੂਰਿ, ਅਕ੍ਖਰਸਮਵਾਯੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾ ਪਦਾਨੁਪੁਬ੍ਬਤਾਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਅਜਿਤਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧) ਏਵਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵਣ੍ਣਿਤੋ। ਸੋਪਿ ਇਦਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਂ ਯਂ ਹਿ ਪਦਂ ਪੁਬ੍ਬਪਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਏਵਮਾਹਾਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋਯੇਵ ਇਤਿਸਦ੍ਦੋ ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਪਦੇਨ ਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ ਇਤਿ ਵਾ ਭਗਵਾ ਇਤਿ ਵਾ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਪਦਸਨ੍ਧਿ ਹੋਤਿ, ਨਾਞ੍ਞਥਾ।

ਧਨਿਯੋ ਗੋਪੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਸਮੋਧਾਨਂ। ਸੋ ਹਿ ਯਾਨਿਮਾਨਿ ਥਾਵਰਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਧਨਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਸੀਲਾਦਿਅਨੁਗਾਮਿਕਧਨਂ, ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁ-ਆਰਾਮਾਦਿਤੋ ਥਾਵਰਧਨਤੋਪਿ, ਗਵਸ੍ਸਾਦਿਤੋ ਜਙ੍ਗਮਧਨਤੋਪਿ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਤੋ ਸਂਹਾਰਿਮਧਨਤੋਪਿ, ਸਿਪ੍ਪਾਯਤਨਾਦਿਤੋ ਅਙ੍ਗਸਮਧਨਤੋਪਿ ਯਂ ਤਂ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਗੋਰਸਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੇਨ ਬਹੂਪਕਾਰਂ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਨਤ੍ਥਿ ਗੋਸਮਿਤਂ ਧਨ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੨੩) ਏਵਂ ਵਿਸੇਸਿਤਂ ਗੋਧਨਂ, ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਧਨਿਯੋ**, ਗੁਨ੍ਨਂ ਪਾਲਨਤੋ **ਗੋਪੋ**। ਯੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਵੋ ਪਾਲੇਤਿ, ਸੋ ''ਗੋਪੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯੋ ਪਰੇਸਂ ਵੇਤਨੇਨ ਭਟੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸੋ ਗੋਪਾਲਕੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ, ਤੇਨ ਗੋਪੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਅਨੁਤੀਰੇਤਿ ਤੀਰਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ। **ਮਹਿਯਾ**ਤਿ ਮਹਾਮਹੀਨਾਮਿਕਾਯ ਨਦਿਯਾ। ਸਮਾਨੇਨ ਅਨੁਕੂਲਵਤ੍ਤਿਨਾ ਪਰਿਜਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਾਸੋ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਸਮਾਨਵਾਸੋ, ਅਯਞ੍ਚ ਤਥਾਵਿਧੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਸਮਾਨਵਾਸੋ**"ਤਿ। **ਛਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਤਿਣਪਣ੍ਣਚ੍ਛਦਨੇਹਿ ਅਨੋਵਸ੍ਸਕਾ ਕਤਾ। **ਕੁਟੀ**ਤਿ ਵਸਨਘਰਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਆਹਿਤੋ**ਤਿ ਆਭਤੋ, ਜਾਲਿਤੋ ਵਾ। **ਗਿਨੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿ। ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਗ੍ਗਿ ''ਗਿਨੀ''ਤਿ ਵੋਹਰੀਯਤਿ। **ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸੀ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਯਦਿ ਇਚ੍ਛਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਿਞ੍ਚ, ਪਗ੍ਘਰ, ਉਦਕਂ ਮੁਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੇਵਾ**ਤਿ ਮੇਘਂ ਆਲਪਤਿ। ਅਯਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਯਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – ਏਵਮਯਂ ਧਨਿਯੋ ਗੋਪੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਯਨਘਰੇ ਮਹਾਸਯਨੇ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਮੇਘਤ੍ਥਨਿਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਪਕ੍ਕੋਦਨੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਕਾਯਦੁਕ੍ਖਵੂਪਸਮੂਪਾਯਂ ਕਾਯਸੁਖਹੇਤੁਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਦੁਦ੍ਧਖੀਰੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖਵੂਪਸਮੂਪਾਯਂ ਚਿਤ੍ਤਸੁਖਹੇਤੁਞ੍ਚ। ''ਅਨੁਤੀਰੇ ਮਹਿਯਾ''ਤਿ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ, ''ਸਮਾਨਵਾਸੋ''ਤਿ ਤਾਦਿਸੇ ਕਾਲੇ ਪਿਯਵਿਪ੍ਪਯੋਗਪਦਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਸੋਕਸ੍ਸਾਭਾਵਂ। ''ਛਨ੍ਨਾ ਕੁਟੀ''ਤਿ ਕਾਯਦੁਕ੍ਖਾਪਗਮਪਟਿਘਾਤਂ। ''ਆਹਿਤੋ ਗਿਨੀ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਗੋਪਾਲਕਾ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਧੂਮਦਾਰੁਅਗ੍ਗਿਵਸੇਨ ਤਯੋ ਅਗ੍ਗੀ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਚ ਤਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਸਬ੍ਬੇ ਕਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਗ੍ਗਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਆਹਿਤੋ ਗਿਨੀ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਵਾਲ਼ਮਿਗਾਗਮਨਨਿਵਾਰਣਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਗੁਨ੍ਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਗੋਮਯਾਦੀਹਿ ਧੂਮਗ੍ਗਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਡਂਸਮਕਸਾਦੀਹਿ ਗੁਨ੍ਨਂ ਅਨਾਬਾਧਂ, ਗੋਪਾਲਕਾਨਂ ਸਯਨਟ੍ਠਾਨੇ ਦਾਰੁਅਗ੍ਗਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਗੋਪਾਲਕਾਨਂ ਸੀਤਾਬਾਧਪਟਿਘਾਤਂ। ਸੋ ਏਵਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਗੁਨ੍ਨਂ ਵਾ ਪਰਿਜਨਸ੍ਸ ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਿਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਆਬਾਧਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਆਹ – ''ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸੀ ਪਵਸ੍ਸ ਦੇਵਾ''ਤਿ।

੧੯. ਏਵੰ ਧਨਿਯਸ੍ਸ ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਭਾਸਮਾਨਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਭਗਵਾ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਿਕਾਯ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ। ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕੰ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਦਸ ਧਨਿਯਞ੍ਚ ਪਜਾਪਤਿਞ੍ਚਸ੍ਸ ''ਇਮੇ ਉਭੋਪਿ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਸਚੇ ਅਹੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਉਭੋਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸ੍ਵੇ ਉਦਕੋਘੇਨ ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤੰ ਖਣੇਯੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਸਤ੍ਤ ਯੋਜਨਸਤਾਨਿ ਧਨਿਯਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨੰ ਆਕਾਸੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕੁਟਿਯਾ ਉਪਰਿ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਧਨਿਯੋ ਤੰ ਗਾਥੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਭਾਸਤਿਯੇਵ , ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਭਗਵਤਿ ਗਤੇਪਿ ਭਾਸਤਿ। ਭਗਵਾ ਚ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਨ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਪਨ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ –

> **''ਅਕ੍ਕੋਧਨੋ ਵਿਗਤਖਿਲੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਅਨੁਤੀਰੇ ਮਹਿਯੇਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੋ।**
> **ਵਿਵਟਾ ਕੁਟਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਗਿਨਿ, ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸੀ ਪਵਸ੍ਸ ਦੇਵਾ''ਤਿ॥ -**

ਇਮੰ ਪਟਿਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ ਬਜਞ੍ਜਨਸਭਾਗਾਂ ਨੋ ਅਤ੍ਥਸਭਾਗਾਂ। ਨ ਹਿ ''ਪਕ੍ਕੋਦਨੋ''ਤਿ, ''ਅਕ੍ਕੋਧਨੋ''ਤਿ ਚ ਆਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮੇਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਓਰਿਮਪਾਰਿਮਤੀਰਾਨਿ ਵਿਯ, ਬਜਞ੍ਜਨੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮੇਤੀਤਿ ਬਜਞ੍ਜਨਸਭਾਗਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਯ ਸਦਿਸਪਦਾਨੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਵਿਸੇਸਪਦਾਨੰ ਪਨਾਯੰ ਪਦਤੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਵਣ੍ਣਨਾ – **ਅਕ੍ਕੋਧਨੋ**ਤਿ ਅਕੁਜ੍ਝਨਸਭਾਵੋ। ਯੋ ਹਿ ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਆਘਾਤਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਭਵੋ ਕੋਧੋ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸੁਪਰਿਤ੍ਤੋਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਹਦਯੰ ਸਨ੍ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਯੇਨ ਚ ਤਤੋ ਬਲਵਤਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਏਕਚ੍ਚੋ ਮੁਖਵਿਕੁਣਨਮਤ੍ਤੰ ਕਰੋਤਿ, ਤਤੋ ਬਲਵਤਰੇਨ ਏਕਚ੍ਚੋ ਫਰੁਸੰ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹਨੁਸਞ੍ਚਲਨਮਤ੍ਤੰ ਕਰੋਤਿ, ਅਪਰੋ ਤਤੋ ਬਲਵਤਰੇਨ ਫਰੁਸੰ ਭਣਤਿ, ਅਪਰੋ ਤਤੋ ਬਲਵਤਰੇਨ ਦਣ੍ਡੰ ਵਾ ਸਤ੍ਥੰ ਵਾ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਦਿਸਾ ਵਿਲੋਕੇਤਿ, ਅਪਰੋ ਤਤੋ ਬਲਵਤਰੇਨ ਦਣ੍ਡੰ ਵਾ ਸਤ੍ਥੰ ਵਾ ਆਮਸਤਿ, ਅਪਰੋ ਤਤੋ ਬਲਵਤਰੇਨ ਦਣ੍ਡਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਧਾਵਤਿ, ਅਪਰੋ ਤਤੋ ਬਲਵਤਰੇਨ ਏਕੰ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਪਹਾਰੇ ਦੇਤਿ, ਅਪਰੋ ਤਤੋ ਬਲਵਤਰੇਨ ਅਪਿ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤੰ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਤਤੋ ਬਲਵਤਰੇਨ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਅਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਿ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਕਾਲਗਾਮਵਾਸੀ ਅਮਚ੍ਚੋ ਵਿਯ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਕੋਧੋ ਪਰਮਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਭਗਵਤਾ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇਯੇਵ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲੋ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ''ਅਕ੍ਕੋਧਨੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਆਹ।

ਵਿਗਤਖਿਲੋਤਿ ਅਪਗਤਖਿਲੋ। ਯੇ ਹਿ ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਬਨ੍ਧਭਾਵੇਨ ਪਞ੍ਚ ਚੇਤੋਖਿਲਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਯੇ ਹਿ ਚ ਖਿਲਭੂਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਖਿਲੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਦੇਵੇ ਸਸ੍ਸਾਨਿ ਨ ਰੁਹਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵੰ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਦਿਕੁਸਲਹੇਤੁਵਸ੍ਸੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਕੁਸਲੰ ਨ ਰੁਹਤਿ ਤੇ ਚ ਭਗਵਤਾ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇਯੇਵ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ''ਵਿਗਤਖਿਲੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਆਹ।

ਏਕਰਤ੍ਤਿੰ ਵਾਸੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੋ । ਯਥਾ ਹਿ ਧਨਿਯੋ ਤਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਸ੍ਸਿਕੇ ਮਾਸੇ ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸੰ ਉਪਗਤੋ, ਨ ਤਥਾ ਭਗਵਾ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਤੰਯੇਵ ਰਤ੍ਤਿੰ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ ਤਤ੍ਥ ਵਾਸੰ ਉਪਗਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੋ''ਤਿ ਆਹ। **ਵਿਵਟਾ**ਤਿ ਅਪਨੀਤਚ੍ਛਦਨਾ। **ਕੁਟੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਹਿ ਤੰ ਤੰ ਅਤ੍ਥਵਸੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਾਯੋਤਿਪਿ ਗੁਹਾਤਿਪਿ ਦੇਹੋਤਿਪਿ ਸਨ੍ਦੇਹੋਤਿਪਿ ਨਾਵਾਤਿਪਿ ਰਥੋਤਿਪਿ ਵਣੋਤਿਪਿ ਧਜੋਤਿਪਿ ਵਮ੍ਮਿਕੋਤਿਪਿ ਕੁਟੀਤਿਪਿ ਕੁਟਿਕਾਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਕਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਗੇਹਨਾਮਿਕਾ ਕੁਟਿ ਵਿਯ ਅਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਤਤ੍ਤਾ ''ਕੁਟੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਥਾਹ –

> ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਆਵੁਸੋ, ਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਵਲ੍ਲਿਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਮਤ੍ਤਿਕਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਤਿਣਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਆਕਾਸੋ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਅਗਾਰੰਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖੰ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਅਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਨ੍ਹਾਰੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਮੰਸਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਚਮ੍ਮਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਆਕਾਸੋ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਰੂਪਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖੰ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੬)।

ਚਿਤ੍ਤਮਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸਤੋ ਵਾ ਕੁਟਿ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਕੁਟਿ ਚੇ ਸਾ, ਮਕ੍ਕਟਾਵਸਥੋ ਇਤਿ।
ਮਕ੍ਕਟੋ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਾਯ, ਕੁਟਿਕਾਯ ਪਸਕ੍ਕਿਯ।
ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਅਨੁਪਰਿਯਾਤਿ, ਘਟ੍ਟਯਨ੍ਤੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਥੇਰਗਾ॰ ੧੨੫)।

ਸਾ ਕੁਟਿ ਯੇਨ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਛਦਨੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਂ ਅਤਿਵਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਛਨ੍ਨਮਤਿਵਸ੍ਸਤਿ, ਵਿਵਟਂ ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤਿ।
ਤਸ੍ਮਾ ਛਨ੍ਨਂ ਵਿਵਰੇਥ, ਏਵਂ ਤਂ ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ॥ (ਉਦਾ॰ ੪੫; ਥੇਰਗਾ॰ ੪੪੭; ਪਰਿ॰ ੩੩੯)।

ਅਯਂ ਗਾਥਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾ ਖਨ੍ਧਕੇ ਥੇਰਗਾਥਾਯਞ੍ਚ। ਖਨ੍ਧਕੇ ਹਿ ‘‘ਯੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਾ ਚ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਅਤਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਯੋ ਪਨ ਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਮਂ ਅਤ੍ਥਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਥੇਰਗਾਥਾਯਂ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਰਾਗਾਦਿਚ੍ਛਦਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਸੁ ਰਾਗਾਦਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਛਨ੍ਨਮਤਿਵਸ੍ਸਤਿ । ਯੋ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕਿਲੇਸੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਧਿਵਾਸਿਤਕਿਲੇਸਚ੍ਛਦਨਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਕੁਟਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਂ ਅਤਿਵਸ੍ਸਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣਵਾਤੇਨ ਕਿਲੇਸਚ੍ਛਦਨਸ੍ਸ ਵਿਦ੍ਧਂਸਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਵਟਾ, ਤਸ੍ਸ ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਭਗਵਤਾ ਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਛਦਨਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਵਿਦ੍ਧਂਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਵਿਵਟਾ ਕੁਟੀ’’ਤਿ ਆਹ। **ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**ਤਿ ਉਪਸਨ੍ਤੋ। **ਗਿਨੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿ। ਯੇਨ ਹਿ ਏਕਾਦਸਵਿਧੇਨ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਸਬ੍ਬਮਿਦਂ ਆਦਿਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਆਦਿਤ੍ਤਂ ਰਾਗਗ੍ਗਿਨਾ’’ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਭਗਵਤੋ ਬੋਧਿਮੂਲੇਯੇਵ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਲਿਲਸੇਕੇਨ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਗਿਨੀ’’ਤਿ ਆਹ।

ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਚ ਧਨਿਯਂ ਅਤੁਟ੍ਠਬ੍ਬੇਨ ਤੁਸ੍ਸਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨੇਵ ਪਰਿਭਾਸਤਿ, ਓਵਦਤਿ, ਅਨੁਸਾਸਤਿ। ਕਥਂ? ‘‘ਅਕ੍ਕੋਧਨੋ’’ਤਿ ਹਿ ਵਦਮਾਨੋ, ਧਨਿਯ, ਤ੍ਵਂ ‘‘ਪਕ੍ਕੋਦਨੋਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਓਦਨਪਾਕੋ ਚ ਯਾਵਜੀਵਂ ਧਨਪਰਿਕ੍ਖਯੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਧਨਪਰਿਕ੍ਖਯੋ ਚ ਆਰਕ੍ਖਾਦਿਦੁਕ੍ਖਪਦਟ੍ਠਾਨੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਖੇਨੇਵ ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਸਿ। ਅਹਂ ਪਨ ‘‘ਅਕ੍ਕੋਧਨੋਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖਾਭਾਵੇਨ ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਮੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ‘‘ਵਿਗਤਖਿਲੋ’’ਤਿ ਵਦਮਾਨੋ ਤ੍ਵਂ ‘‘ਦੁਦ੍ਧਖੀਰੋਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਕਤਕਿਚ੍ਚੋਵ ‘‘ਕਤਕਿਚ੍ਚੋਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਅਹਂ ਪਨ ‘‘ਵਿਗਤਖਿਲੋਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਕਤਕਿਚ੍ਚੋਵ ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਮੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ‘‘ਅਨੁਤੀਰੇ ਮਹਿਯੇਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੋ’’ਤਿ ਵਦਮਾਨੋ ਤ੍ਵਂ ਅਨੁਤੀਰੇ ਮਹਿਯਾ ਸਮਾਨਵਾਸੋਤਿ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਚਤੁਮਾਸਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸੇਨ ਤੁਟ੍ਠੋ। ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸੋ ਚ ਆਵਾਸਸਙ੍ਗੇਨ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਦੁਕ੍ਖੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਖੇਨੇਵ ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਸਿ। ਅਹਂ ਪਨ ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੋਤਿ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸੇਨ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਅਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸੋ ਚ ਆਵਾਸਸਙ੍ਗਾਭਾਵੇਨ ਹੋਤਿ, ਆਵਾਸਸਙ੍ਗਾਭਾਵੋ ਚ ਸੁਖੋਤਿ ਸੁਖੇਨੇਵ ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਮੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

‘‘ਵਿਵਟਾ ਕੁਟੀ’’ਤਿ ਵਦਮਾਨੋ ਤ੍ਵਂ ਛਨ੍ਨਾ ਕੁਟੀਤਿ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਛਨ੍ਨਗੇਹਤਾਯ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਗੇਹੇ ਚ ਤੇ ਛਨ੍ਨੇਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਕੁਟਿਕਂ ਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਂ ਅਤਿਵਸ੍ਸਤਿ, ਯੇਨ ਸਞ੍ਜਨਿਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਮਹੋਘੇਹਿ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨੋ ਅਨਯਬਜਸਨਂ ਪਾਪੁਣੇਯਜਾਸਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਅਤੁਟ੍ਠਬ੍ਬੇਨੇਵ ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਸਿ। ਅਹਂ ਪਨ ‘‘ਵਿਵਟਾ ਕੁਟੀ’’ਤਿ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵਕੁਟਿਯਾ ਕਿਲੇਸਚ੍ਛਦਨਾਭਾਵੇਨ ਤੁਟ੍ਠੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਮੇ ਵਿਵਟਾਯ ਕੁਟਿਯਾ ਨ ਤਂ ਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਂ ਅਤਿਵਸ੍ਸਤਿ, ਯੇਨ ਸਞ੍ਜਨਿਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਮਹੋਘੇਹਿ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨੋ ਅਨਯਬਜਸਨਂ ਪਾਪੁਣੇਯਜਂ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਤੁਟ੍ਠਬ੍ਬੇਨੇਵ ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਮੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ‘‘ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਗਿਨੀ’’ਤਿ ਵਦਮਾਨੋ ਤ੍ਵਂ ਆਹਿਤੋ ਗਿਨੀਤਿ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਕਤ੍ਤੂਪਦ੍ਦਵਨਿਵਾਰਣੋਵ ਕਤ੍ਤੂਪਦ੍ਦਵਨਿਵਾਰਣੋਸ੍ਮੀਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੁਟ੍ਠੋ। ਅਹਂ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਗਿਨੀਤਿ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਏਕਾਦਸਗ੍ਗਿਪਰਿਲਾਹਾਭਾਵਤੋ ਕਤ੍ਤੂਪਦ੍ਦਵਨਿਵਾਰਣਤਾਯੇਵ ਤੁਟ੍ਠੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ‘‘ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸੀ ਪਵਸ੍ਸ ਦੇਵਾ’’ਤਿ ਵਦਮਾਨੋ ਏਵਂ ਵਿਗਤਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸੁਖਾਨਂ ਕਤਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਂ ਅਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨਂ ਏਤਂ ਵਚਨਂ ਸੋਭਤਿ, ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸਿ, ਪਵਸ੍ਸ ਦੇਵ, ਨ ਨੋ ਤਯਿ

ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਵਾ ਅਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਵਾ ਵੁਡ੍ਢਿ ਵਾ ਹਾਨਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤ੍ਵੰ ਪਨ ਕਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਵਦਸੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤੋ ਚ ਧਨਿਯ ਅਤ੍ਤਟ੍ਠਬ੍ਬੋਨੇਵ ਤੁਸ੍ਸਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨੇਵ ਪਰਿਭਾਸਤਿ ਓਵਦਤਿ, ਅਨੁਸਾਸਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

੨੦. ਏਵਮਿਮਂ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਗਾਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਧਨਿਯੋ ਗੋਪੋ ''ਕੋ ਅਯਂ ਗਾਥਂ ਭਾਸਤੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸੁਭਾਸਿਤੇਨ ਪਰਿਤੁਟ੍ਠੋ ਪੁਨਪਿ ਤਥਾਰੂਪਂ ਸੋਤੁਕਾਮੋ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਗਾਥਮਾਹ **''ਅਨ੍ਧਕਮਕਸਾ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਧਕਾ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਮਕ੍ਖਿਕਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਪਿਙ੍ਗਲਮਕ੍ਖਿਕਾਨਨ੍ਤਿਪਿ ਏਕੇ। **ਮਕਸਾ**ਤਿ ਮਕਸਾਯੇਵ। **ਨ ਵਿਜ੍ਜਰੇ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। **ਕਚ੍ਛੇ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਕਚ੍ਛਾ – ਨਦੀਕਚ੍ਛੋ ਚ ਪਬ੍ਬਤਕਚ੍ਛੋ ਚ। ਇਧ ਨਦੀਕਚ੍ਛੋ। **ਰੁਲ਼੍ਹਤਿਣੇ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਤਿਣੇ। **ਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਵੁਟ੍ਠਿਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਵਾਤਵੁਟ੍ਠਿਆਦਿਕਾ ਅਨੇਕਾ ਵੁਟ੍ਠਿਯੋ, ਤਾ ਆਲ਼ਵਕਸੁਤ੍ਤੇ ਪਕਾਸਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਇਧ ਪਨ ਵਸ੍ਸਵੁਟ੍ਠਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਹੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਖਮੇਯ੍ਯੁਂ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਧਨਿਯੋ ਯੇ ਅਨ੍ਧਕਮਕਸਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਰੁਧਿਰੇ ਪਿਵਨ੍ਤਾ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਗਾਵੋ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਤੇ ਗੋਪਾਲਕਾ ਪਂਸੁਨਾ ਚ ਸਾਖਾਹਿ ਚ ਮਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਅਭਾਵੇਨ ਗੁਨ੍ਨਂ ਖੇਮਤਂ, ਕਚ੍ਛੇ ਰੁਲ਼੍ਹਤਿਣਚਰਣੇਨ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਪਰਿਸ੍ਸਮਾਭਾਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਖੁਦਾਕਿਲਮਥਾਭਾਵਞ੍ਚ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ''ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਗਾਵੋ ਅਨ੍ਧਕਮਕਸਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਹਿ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨੇਨ ਕਿਲਨ੍ਤਾ ਖੁਦਾਯ ਮਿਲਾਯਮਾਨਾ ਏਕਵੁਟ੍ਠਿਨਿਪਾਤਮ੍ਪਿ ਨ ਸਹੇਯ੍ਯੁਂ, ਨ ਮੇ ਤਥਾ ਗਾਵੋ, ਮਯ੍ਹਂ ਪਨ ਗਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਭਾਵਾ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਿਮ੍ਪਿ ਸਹੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

੨੧. ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਧਨਿਯੋ ਅਨ੍ਤਰਦੀਪੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਭਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਕੁਲ੍ਲਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ, ਮਹਾਮਹਿਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਕਚ੍ਛਂ ਆਗਮ੍ਮ ''ਅਹਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਗਤੋ, ਨਿਬ੍ਭਯੇਵ ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਏਵਮਾਹ, ਸਭਯੇ ਏਵ ਚ ਸੋ ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨਟ੍ਠਾਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਗਮਨਟ੍ਠਾਨਂ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ **''ਬਦ੍ਧਾਸਿ ਭਿਸੀ''**ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ, ਅਤ੍ਥਸਭਾਗਂ ਨੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਭਾਗਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਭਿਸੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਥੁਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਕੁਲ੍ਲੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਲੋਕੇ। ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਪਨ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਹਿ –

> ''ਮਗ੍ਗੋ ਪਜ੍ਜੋ ਪਥੋ ਪਨ੍ਥੋ, ਅਞ੍ਜਸਂ ਵਟੁਮਾਯਨਂ।
> ਨਾਵਾ ਉਤ੍ਤਰਸੇਤੁ ਚ, ਕੁਲ੍ਲੋ ਚ ਭਿਸਿ ਸਙ੍ਕਮੋ''॥ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਪਾਰਾਯਨਤ੍ਥੁਤਿਗਾਥਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੦੧)।
>
> ''ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਪਭਵੋ ਚੇਵ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਕਾਸਿਤੋ''॥

ਇਮਾਯਪਿ ਗਾਥਾਯ ਭਗਵਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਤਂ ਓਵਦਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਅਤ੍ਥਂ ਆਹਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਧਨਿਯ, ਤ੍ਵਂ ਕੁਲ੍ਲਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ, ਮਹਿਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ, ਇਮਂ ਠਾਨਮਾਗਤੋ, ਪੁਨਪਿ ਚ ਤੇ ਕੁਲ੍ਲੋ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੋ ਏਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਨਦੀ ਚ ਤਰਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਚੇਤਂ ਠਾਨਂ ਖੇਮਂ। ਮਯਾ ਪਨ ਏਕਚਿਤ੍ਤੇ ਮਗ੍ਗਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਞਾਣਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧਾ ਅਹੋਸਿ ਭਿਸਿ। ਸਾ ਚ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਏਕਰਸਭਾਵੂਪਗਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਨਤਿਵਤ੍ਤਨੇਨ ਪੁਨ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਪ੍ਪਯੋਜਨਾਭਾਵੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਕੇਨਚਿ ਮੋਚੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਚ ਸੁਸਙ੍ਖਤਾ। ਤਾਯ ਚਮ੍ਹਿ **ਤਿਣ੍ਣੋ,** ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਤ੍ਥਿਤਂ ਤੀਰਪ੍ਪਦੇਸਂ ਗਤੋ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਨ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਯੋ ਵਿਯ ਕਞ੍ਚਿਦੇਵ ਪਦੇਸਂ ਗਤੋ। ਅਥ ਖੋ **ਪਾਰਗਤੋ** ਸਬ੍ਬਾਸਵਕ੍ਖਯਂ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਪਾਰਂ ਪਰਮਂ ਖੇਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਤੋ, **ਤਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ, **ਪਾਰਗਤੋ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ । ਕਿਂ ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਪਾਰਗਤੋਤਿ ਚੇ? **ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਓਘਂ,** ਕਾਮੋਘਾਦਿਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਓਘਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਤਂ ਪਾਰਂ ਗਤੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਚ ਪਨ ਮੇ ਪੁਨ ਤਰਿਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ **ਅਤ੍ਥੋ ਭਿਸਿਯਾ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ,** ਤਸ੍ਮਾ ਮਮੇਵ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ''ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸੀ ਪਵਸ੍ਸ ਦੇਵਾ''ਤਿ।

੨੨. ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਧਨਿਯੋ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ “**ਗੋਪੀ ਮਮ ਅਸ੍ਸਵ◌ਾ**”ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਗੋਪੀ**ਤਿ ਭਰਿਯਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। **ਅਸ੍ਸਵ◌ਾ**ਤਿ ਵਚਨਕਰਾ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸਾਵ◌ਿਨੀ। **ਅਲੋਲਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਲੋਲਤਾਹਿ ਲੋਲੋ ਹੋਤਿ – ਆਹਾਰਲੋਲਤਾਯ, ਅਲਙ੍ਕਾਰਲੋਲਤਾਯ, ਪਰਪੁਰਿਸਲੋਲਤਾਯ, ਧਨਲੋਲਤਾਯ, ਪਾਦਲੋਲਤਾਯ। ਤਥਾ ਹਿ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਭਤ੍ਤਪੂਵਸੁਰਾਦਿਭੇਦੇ ਆਹਾਰੇ ਲੋਲਤਾਯ ਅਨੁਮਸੋ ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਹਤ੍ਥੋਤਾਪਕਮ੍ਪਿ ਖਾਦਤਿ, ਦਿਗੁਣਂ ਧਨਮਨੁਪ੍ਪਦਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਸੁਰਂ ਪਿਵਤਿ। ਅਲਙ੍ਕਾਰਲੋਲਤਾਯ ਅਞ੍ਞਂ ਅਲਙ੍ਕਾਰਂ ਅਲਭਮਾਨੇ ਅਨੁਮਸੋ ਉਦਕਤੇਲਕੇਨਪਿ ਕੇਸੇ ਓਸਣ੍ਡੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮੁਖਂ ਪਰਿਮਜ੍ਜਤਿ। ਪਰਪੁਰਿਸਲੋਲਤਾਯ ਅਨੁਮਸੋ ਪੁਤ੍ਤੇਨਪਿ ਤਾਦਿਸੇ ਪਦੇਸੇ ਪਕ੍ਕੋਸਿਯਮਾਨੇ ਪਠਮਂ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ। ਧਨਲੋਲਤਾਯ ‘‘ਹਂਸਰਾਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾਨ ਸੁਵਣ੍ਣਾ ਪਰਿਹਾਯਥ’’। ਪਾਦਲੋਲਤਾਯ ਆਰਾਮਾਦਿਗਮਨਸੀਲੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਂ ਧਨਂ ਵ◌ਿਨਾਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਧਨਿਯੋ ‘‘ਏਕਾਪਿ ਲੋਲਤਾ ਮਯ੍ਹਂ ਗੋਪਿਯਾ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਅਲੋਲਾ**ਤਿ ਆਹ।

ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸਂਵ◌ਾਸਿਯਾਤਿ ਦੀਘਕਾਲਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਸਮਾਨਾ ਕੋਮਾਰਭਾਵਤੋ ਪਭੁਤਿ ਏਕਤੋ ਵਡ੍ਢਿਤਾ। ਤੇਨ ਪਰਪੁਰਿਸੇ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਮਨਾਪਾ**ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਪਰਪੁਰਿਸੇ ਅਜਾਨਨ੍ਤੀ ਮਮੇਵ ਮਨਂ ਅਲ੍ਲੀਯਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਸ੍ਸਾ ਨ ਸੁਣਾਮਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਪ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੇਨ ਨਾਮ ਸਦ੍ਧਿਂ ਇਮਾਯ ਹਸਿਤਂ ਵ◌ਾ ਲਪਿਤਂ ਵ◌ਾ’’ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਤਸ੍ਸਾ ਨ ਸੁਣਾਮਿ, ਕਞ੍ਚਿ ਅਤਿਚਾਰਦੋਸਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੩. ਅਥ ਭਗਵ◌ਾ ਏਤੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਗੋਪਿਯਾ ਤੁਟ੍ਠਂ ਧਨਿਯਂ ਓਵਦਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ “**ਚਿਤ੍ਤਂ ਮਮ ਅਸ੍ਸਵ**”ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ, ਅਤ੍ਥਸਭਾਗਂ, ਬਜਞ੍ਜਨਸਭਾਗਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ ਪਦਾਨਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਧਨਿਯ, ਤ੍ਵ◌ਂ ‘‘ਗੋਪੀ ਮਮ ਅਸ੍ਸਵ◌ਾ’’ਤਿ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਸਾ ਪਨ ਤੇ ਅਸ੍ਸਵ◌ਾ ਭਵ◌ੇਯਜ ਵ◌ਾ ਨ ਵ◌ਾ; ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ ਪਰਚਿਤ੍ਤਂ, ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ। ਮਾਤੁਗਾਮਞ੍ਹਿ ਕੁਚ੍ਛਿਯਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਾਪਿ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਦੁਰਕ੍ਖਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸੇਹਿ ਇਤ੍ਥੀ ਅਲੋਲਾਤਿ ਵ◌ਾ ਸਂਵ◌ਾਸਿਯਾਤਿ ਵ◌ਾ ਮਨਾਪਾਤਿ ਵ◌ਾ ਨਿਪ੍ਪਾਪਾਤਿ ਵ◌ਾ ਜਾਨਿਤੁਂ। ਮਯ੍ਹਂ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਸ੍ਸਵ◌ਂ ਓਵ◌ਾਦਪਟਿਕਰਂ ਮਮ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਨਾਹਂ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਾਮਿ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਵਭਾਵ◌ੋ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇ ਛਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਅਗ੍ਗਿਧਾਰਾਸੁ ਚ ਉਦਕਧਾਰਾਸੁ ਚ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਸੁ ਸਬ੍ਬਜਨਸ੍ਸ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਗ੍ਗਿਨਿਮ੍ਮਾਨੇ ਹਿ ਤੇਜੋਕਸਿਣਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਉਦਕਨਿਮ੍ਮਾਨੇ ਆਪੋਕਸਿਣਂ, ਨੀਲਾਦਿਨਿਮ੍ਮਾਨੇ ਨੀਲਾਦਿਕਸਿਣਾਨਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਦ੍ਵ◌ੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਏਕਤੋ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਏਕਮੇਵ ਪਨ ਅਸ੍ਸਵਭਾਵ◌ੇਨ ਏਵ◌ਂ ਵਸਵਤ੍ਤਿ ਅਹੋਸਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨਾਪਗਮਾ **ਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਂ,** ਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਦੇਵ **ਅਲੋਲਂ,** ਨ ਤਵ ਗੋਪੀ। ਦੀਪਙ੍ਕਰਬੁਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਚ ਪਭੁਤਿ ਦਾਨਸੀਲਾਦੀਹਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਪਰਿਭਾਵ◌ਿਤਤ੍ਤਾ **ਸਂਵ◌ਾਸਿਯਂ,** ਨ ਤਵ ਗੋਪੀ। ਤਦੇਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਨ ਦਮਥੇਨ ਦਮਿਤਤ੍ਤਾ **ਸੁਦਨ੍ਤਂ,** ਸੁਦਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇਨ ਛਦ੍ਵ◌ਾਰਵ◌ਿਸੇਵਨਂ ਪਹਾਯ ਮਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਮਨਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਨੁਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਮਨਾਪਂ,** ਨ ਤਵ ਗੋਪੀ।

ਪਾਪਂ ਪਨ ਮੇ ਨ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਭਗਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਾਭਾਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਧਨਿਯੋ ਵ◌ਿਯ ਗੋਪਿਯਾ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਪਾਪਾਭਾਵ◌ੋ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇਯੇਵ, ਏਕੂਨਤਿਂਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਸਰਾਗਾਦਿਕਾਲੇ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਦਾਪਿ ਹਿਸ੍ਸ ਅਗਾਰਿਯਭਾਵ◌ਾਨੁਰੂਪਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞੂਪਟਿਕੁਟ੍ਠਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਵ◌ਾ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਵ◌ਾ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਵ◌ਾ ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਂ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਮਾਰੋਪਿ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਏਕਂ ਵਸ੍ਸਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਤਥਾਗਤਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ ‘‘ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਵ◌ਾਲਗ੍ਗਨਿਤ੍ਤੁਦਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਪਾਪਸਮਾਚਾਰਂ ਪਸ੍ਸੇਯਜ’’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਅਦਿਸ੍ਵ◌ਾਵ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

‘‘ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ, ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਂ ਪਦਾਪਦਂ।
ਓਤਾਰਂ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਂ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਤੀਮਤੋ’’ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੪੮)।

ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇਪਿ ਨਂ ਉਤ੍ਤਰਮਾਣਵ◌ੋ ਸਤ੍ਤ ਮਾਸਾਨਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਂ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋ। ਸੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਜ੍ਜਂ ਅਦਿਸ੍ਵ◌ਾਵ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸਮਾਚਾਰੋ ਭਗਵ◌ਾਤਿ ਗਤੋ। ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਹਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਨਿ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ , ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ? ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਤਥਾਗਤੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਯਂ ਤਥਾਗਤੋ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ ‘ਮਾ ਮੇ ਇਦਂ ਪਰੋ ਅਞ੍ਞਾਸੀ’ਤਿ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵ◌ਚੀਸਮਾਚਾਰੋ...ਪੇ॰... ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ...ਪੇ॰... ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਜੀਵ◌ੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਤਥਾਗਤੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵ◌ੋ, ਯਂ ਤਥਾਗਤੋ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ ‘ਮਾ ਮੇ ਇਦਂ ਪਰੋ ਅਞ੍ਞਾਸੀ’’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੫੮)।

ਏਵ◌ਂ ਯਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ, ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਪਾਪਂ ਨਤ੍ਥਿ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ – ‘‘ਪਾਪਂ ਪਨ ਮੇ ਨ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਮਮੇਵ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਣਿਤੁਂ, ਨ ਤਵ ਗੋਪਿਯਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਿ ਏਤੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਤੁਟ੍ਠੋਸਿ ‘‘ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸੀ ਪਵਸ੍ਸ ਦੇਵ◌ਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਮਯਾਵ◌ੇਤਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

੨੪. ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਧਨਿਯੋ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਪਿ ਸੁਭਾਸਿਤਰਸਾਯਨਂ ਪਿਵ◌ਿਤੁਕਾਮੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭੁਜਿਸ੍ਸਭਾਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਅਤ੍ਤਵ◌ੇਤਨਭਤੋਹਮਸ੍ਮੀ’’**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਤਵ◌ੇਤਨਭਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿਯੇਨੇਵ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨੇਨ ਭਤੋ, ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਜੀਵ◌ਾਮਿ, ਨ ਪਰਸ੍ਸ ਵ◌ੇਤਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਧੀਤਰੋ ਚ ਪੁਤ੍ਤਾ ਚ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਪੁਤ੍ਤਾਤ੍ਵ◌ੇਵ ਏਕਜ੍ਝਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਸਮਾਨਿਯਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾ ਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ੁਟ੍ਠਾ। **ਅਰੋਗਾ**ਤਿ ਨਿਰਾਬਾਧਾ, ਸਬ੍ਬੇਵ ਊਰੁਬਾਹੁਬਲਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤੇਸਂ ਨ ਸੁਣਾਮਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਚੋਰਾਤਿ ਵ◌ਾ ਪਰਦਾਰਿਕਾਤਿ ਵ◌ਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾਤਿ ਵ◌ਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਪਂ ਨ ਸੁਣਾਮੀਤਿ।

੨੫. ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵ◌ਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਧਨਿਯਂ ਓਵਦਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ – **‘‘ਨਾਹਂ ਭਤਕੋ’’**ਤਿ। ਅਤ੍ਰਾਪਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ ਪਦਾਨਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਤ੍ਵ◌ਂ ‘‘ਭੁਜਿਸ੍ਸੋਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਜੀਵਨ੍ਤੋਪਿ ਦਾਸੋ ਏਵ◌ਾਸਿ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਤ੍ਤਾ, ਭਤਕਵ◌ਾਦਾ ਚ ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਸਿ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ‘‘ਊਨੋ ਲੋਕੋ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸੋ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੦੫)। ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਨਾਹਂ ਭਤਕੋਸ੍ਮਿ ਕਸ੍ਸਚਿ। ਅਹਞ੍ਹਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਰਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵ◌ਾ ਭਤਕੋ ਨ ਹੋਮਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਯਸ੍ਮਾ **ਨਿਬ੍ਬਿਟ੍ਠੇਨ ਚਰਾਮਿ ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ**। ਅਹਞ੍ਹਿ ਦੀਪਙ੍ਕਰਪਾਦਮੂਲਤੋ ਯਾਵ ਬੋਧਿ, ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਭਤਕੋ ਅਹੋਸਿਂ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਿਟ੍ਠੋ ਨਿਬ੍ਬਿਸੋ ਰਾਜਭਤੋ ਵ◌ਿਯ। ਤੇਨੇਵ ਨਿਬ੍ਬਿਟ੍ਠੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵ◌ੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧਿਸੁਖੇਨ ਚ ਜੀਵ◌ਾਮਿ। ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਇਦਾਨਿ ਉਤ੍ਤਰਿਕਰਣੀਯਸ੍ਸ ਕਤਪਰਿਚਯਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਅਭਾਵਤੋ ਅਪ੍ਪਹੀਨਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਨਂ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਵ◌ਿਯ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਕੋਚਿ **ਅਤ੍ਥੋ ਭਤਿਯਾ ਨ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤਿ**। ‘‘ਭਟਿਯਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਿ ਭੁਜਿਸ੍ਸਤਾਯ ਤੁਟ੍ਠੋਸਿ ‘‘ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸੀ ਪਵਸ੍ਸ ਦੇਵ◌ਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਮਯਾਵ◌ੇਤਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

੨੬. ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਧਨਿਯੋ ਅਤਿਤ੍ਤੋਵ ਸੁਭਾਸਿਤਾਮਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਕਾਰਗੋਮਣ੍ਡਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਭਾਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਵਸਾ’’**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਸਾ**ਤਿ ਅਦਮਿਤਵ◌ੁਡ੍ਢਵਚ੍ਛਕਾ। **ਧੇਨੁਪਾ**ਤਿ ਧੇਨੁਂ ਪਿਵਨ੍ਤਾ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਕਾ, ਖੀਰਦਾਯਿਕਾ ਵ◌ਾ ਗਾਵ◌ੋ। **ਗੋਧਰਣਿਯੋ**ਤਿ ਗਬ੍ਭਿਨਿਯੋ। **ਪਵ◌ੇਣਿਯੋ**ਤਿ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਬਲੀਬਦ੍ਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮੇਥੁਨਪਤ੍ਥਨਕਗਾਵ◌ੋ। **ਉਸਭੋਪਿ ਗਵਮ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਗੋਪਾਲਕੇਹਿ ਪਾਤੋ ਏਵ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਭੋਜੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਪਞ੍ਚਙ੍ਗੁਲਂ ਦਤ੍ਵ◌ਾ, ਮਾਲਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵ◌ਾ – ‘‘ਏਹਿ, ਤਾਤ, ਗਾਵ◌ੋ ਗੋਚਰਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਨੇਹੀ’’ਤਿ ਪੇਸੀਯਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਪੇਸਿਤੋ ਚ ਤਾ ਗਾਵ◌ੋ ਅਗੋਚਰਂ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ, ਗੋਚਰੇ ਚਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਿਭਯਾ ਪਰਿਤ੍ਤਾਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਨੇਤਿ, ਤਥਾਰੂਪੋ ਉਸਭੋਪਿ ਗਵਮ੍ਪਤਿ ਇਧ ਮਯ੍ਹਂ ਗੋਮਣ੍ਡਲੇ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

੨੭. ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵ◌ਾ ਤਥੇਵ ਧਨਿਯਂ ਓਵਦਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਪਚ੍ਚਨੀਕਗਾਥਂ ਆਹ **‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਵਸਾ’’**ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚੇਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਇਧ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਾਸਨੇ ਅਦਮਿਤਟ੍ਠੇਨ ਵ◌ੁਡ੍ਢਟ੍ਠੇਨ ਚ ਵਸਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਾ ਵ◌ਾ, ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਸਾਨਂ ਮੂਲਟ੍ਠੇਨ ਖੀਰਦਾਯਿਨਿਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਗ੍ਘਰਣਟ੍ਠੇਨ ਧੇਨੁਪਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਨੁਸਯਾ ਵ◌ਾ, ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗਬ੍ਭਧਾਰਣਟ੍ਠੇਨ ਗੋਧਰਣਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪੁਞ੍ਞਾਪੁਞ੍ਞਾਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਚੇਤਨਾ ਵ◌ਾ, ਸਂਯੋਗਪਤ੍ਥਨਟ੍ਠੇਨ ਪਵ◌ੇਣਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਤ੍ਥਨਾ ਤਣ੍ਹਾ ਵ◌ਾ, ਆਧਿਪਚ੍ਚਟ੍ਠੇਨ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਟ੍ਠੇਨ ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਚ ਗਵਮ੍ਪਤਿਉਸਭਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਂ ਵ◌ਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਸ੍ਵ◌ਾਹਂ ਇਮਾਯ ਸਬ੍ਬਯੋਗਕ੍ਖੇਮਭੂਤਾਯ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ ਤੁਟ੍ਠੋ।

ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਸੋਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾਯ ਅਟ੍ਠਿਤਾਯ ਤੁਟ੍ਠੋ । ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਯੋਗਕ੍ਖੇਮਤਾਯ ਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਮਮੇਵੇਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ''ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸੀ ਪਵਸ੍ਸ ਦੇਵਾ''ਤਿ।

੨੮. ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਨਿਯੋ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਪਿ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਅਮਤਰਸਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੋਗਣਸ੍ਸ ਖਿਲਬਨ੍ਧਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਖਿਲਾ ਨਿਖਾਤਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਖਿਲਾ**ਤਿ ਗੁਨ੍ਨਂ ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਮ੍ਭਾ। **ਨਿਖਾਤਾ**ਤਿ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯਂ ਪਵੇਸਿਤਾ ਖੁਦ੍ਦਕਾ ਮਹਨ੍ਤਾ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ। **ਅਸਮ੍ਪਵੇਧੀ**ਤਿ ਅਕਮ੍ਪਕਾ। **ਦਾਮਾ**ਤਿ ਵਚ੍ਛਕਾਨਂ ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯ ਕਤਾ ਗਣ੍ਠਿਤਪਾਸਯੁਤ੍ਤਾ ਰਜ੍ਜੁਬਨ੍ਧਨਵਿਸੇਸਾ। **ਮੁਞ੍ਜਮਯਾ**ਤਿ ਮੁਞ੍ਜਤਿਣਮਯਾ। **ਨਵਾ**ਤਿ ਅਚਿਰਕਤਾ। **ਸੁਸਣ੍ਠਾਨਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਣ੍ਠਾਨਾ, ਸੁਵਟ੍ਟਿਤਸਣ੍ਠਾਨਾ ਵਾ। **ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਖਿਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨੇਵ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਧੇਨੁਪਾਪਿ ਛੇਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਰੁਣਵਚ੍ਛਕਾਪਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ।

੨੯. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ਧਨਿਯਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ-ਪਰਿਪਾਕਕਾਲਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਤਂ ਓਵਦਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਦੀਪਿਕਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ "**ਉਸਭੋਰਿਵ ਛੇਤ੍ਵਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਸਭੋ**ਤਿ ਗੋਪਿਤਾ ਗੋਪਰਿਣਾਯਕੋ ਗੋਯੂਥਪਤਿ ਬਲੀਬਦ੍ਦੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਗਵਸਤਜੇਟ੍ਠੋ ਉਸਭੋ, ਸਹਸ੍ਸਜੇਟ੍ਠੋ ਵਸਭੋ, ਸਤਸਹਸ੍ਸਜੇਟ੍ਠੋ ਨਿਸਭੋ''ਤਿ। ਅਪਰੇ ''ਏਕਗਾਮਖੇਤ੍ਤੇ ਜੇਟ੍ਠੋ ਉਸਭੋ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਜੇਟ੍ਠੋ ਵਸਭੋ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤੋ ਨਿਸਭੋ''ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਪੇਤੇ ਪਪਞ੍ਚਾ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਉਸਭੋਤਿ ਵਾ ਵਸਭੋਤਿ ਵਾ ਨਿਸਭੋਤਿ ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਪੇਤੇ ਅਪ੍ਪਟਿਸਮਟ੍ਠੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾਹ – ''ਨਿਸਭੋ ਵਤ ਭੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੮)। ਰ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। **ਬਨ੍ਧਨਾਨੀ**ਤਿ ਰਜ੍ਜੁਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਚ। **ਨਾਗੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੀ। **ਪੂਤਿਲਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਲੋਚੀਲਤਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਪਿ ਕਾਯੋ ਪੂਤਿਕਾਯੋ, ਵਸ੍ਸਸਤਿਕੋਪਿ ਸੁਨਖੋ ਕੁਕ੍ਕੁਰੋ, ਤਦਹੁਜਾਤੋਪਿ ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ''ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਅਭਿਨਵਾਪਿ ਗਲੋਚੀਲਤਾ ਅਸਾਰਕਤ੍ਤੇਨ ''ਪੂਤਿਲਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਦਾਲਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। ਗਬ੍ਭਞ੍ਚ ਸੇਯ੍ਯਞ੍ਚ **ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਂ**। ਤਤ੍ਥ ਗਬ੍ਭਗ੍ਗਹਣੇਨ ਜਲਾਬੁਜਯੋਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਵਸੇਸਾ। ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਮੁਖੇਨ ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਦਤ੍ਥਤੋ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਧਨਿਯ, ਤ੍ਵਂ ਬਨ੍ਧਨੇਨ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਅਹਂ ਪਨ ਬਨ੍ਧਨੇਨ ਅਟ੍ਟੀਯਨ੍ਤੋ ਥਾਮਵੀਰਿਯੂਪੇਤੋ ਮਹਾਉਸਭੋਰਿਵ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਪਞ੍ਚੁਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਚਤੁਤ੍ਥਅਰਿਯਮਗ੍ਗਥਾਮਵੀਰਿਯੇਨ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਨਾਗੋ ਪੂਤਿਲਤਂਵ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਹੇਟ੍ਠਾਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਥਾਮਵੀਰਿਯੇਨ ਦਾਲਯਿਤ੍ਵਾ, ਅਥ ਵਾ ਉਸਭੋਰਿਵ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਅਨੁਸਯੇ ਨਾਗੋ ਪੂਤਿਲਤਂਵ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਛੇਤ੍ਵਾ ਦਾਲਯਿਤ੍ਵਾਵ ਠਿਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਪੁਨ ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਂ ਉਪੇਸ੍ਸਂ। ਸੋਹਂ ਜਾਤਿਦੁਕ੍ਖਵਤ੍ਥੁਕੇਹਿ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਪਰਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋਭਾਮਿ – ''ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸੀ ਪਵਸ੍ਸ ਦੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਮਾਨੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਚੇ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਅਹਂ ਵਿਯ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਸਿ, ਛਿਨ੍ਦ ਤਾਨਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ, ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਾ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ, ''ਨ ਉਪੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਪਗਮੋ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਵਸੇਨ, ''ਛੇਤ੍ਵਾ ਦਾਲਯਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਛੇਦੋ ਪਦਾਲਨਞ੍ਚ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਵਸੇਨ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ, ਯੇਨ ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਪਦਾਲੇਤਿ ਚ, ਤਂ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ।

ਏਵਮੇਤਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਦੀਪਿਕਂ ਗਾਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਧਨਿਯੋ ਚ ਪਜਾਪਤਿ ਚਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਚ ਧੀਤਰੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਜਨਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਅਥ ਧਨਿਯੋ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦਯੋਗੇਨ ਤਥਾਗਤੇ ਮੂਲਜਾਤਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਕਾਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਚੋਦਿਤਹਦਯੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਛਿਨ੍ਨਂ, ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯੋ ਚ ਮੇ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਅਵੀਚਿਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਭਵਗ੍ਗਾ ਕੋ ਅਞ੍ਞੋ ਏਵਂ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਿਸ੍ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਭਗਵਤਾ, ਆਗਤੋ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਸਤ੍ਥਾਤਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਰਸ੍ਮਿਜਾਲਵਿਚਿਤ੍ਰਂ ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਸੇਕਪਿਞ੍ਜਰਂ ਵਿਯ ਸਰੀਰਾਭਂ ਧਨਿਯਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੇ ਮੁਞ੍ਚਿ ''ਪਸ੍ਸ ਦਾਨਿ ਯਥਾਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ।

੩੦. ਅਥ ਧਨਿਯੋ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਟ੍ਠਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੰ ਵਿਯ ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਜ੍ਜਲਿਤਪਦੀਪਸਹਸ੍ਸਸਮੁਜ੍ਜਲਿਤਮਿਵ ਚ ਨਿਵੇਸਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਆਗਤੋ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਚ ਸਮਯੇ ਮੇਘੋਪਿ ਪਾਵਸ੍ਸਿ। ਤੇਨਾਹੁ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾ **“ਨਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਥਲਞ੍ਚ ਪੂਰਯਨ੍ਤੋ”**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਲ੍ਲਲੰ। **ਥਲ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਕੂਲੰ। ਏਵਮੇਤੰ ਉਕ੍ਕੂਲਵਿਕੂਲੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪੂਰਯਨ੍ਤੋ ਮਹਾਮੇਘੋ ਪਾਵਸ੍ਸਿ, ਵਸ੍ਸਿਤੁੰ ਆਰਭੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤਾਵਦੇਵਾ**ਤਿ ਯੰ ਖਣੰ ਭਗਵਾ ਸਰੀਰਾਭੰ ਮੁਞ੍ਚਿ, ਧਨਿਯੋ ਚ ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਮੇ ਆਗਤੋ’’ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਮਯੰ ਚਿਤ੍ਤਾਭੰ ਮੁਞ੍ਚਿ, ਤੰ ਖਣੰ ਪਾਵਸ੍ਸੀਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਖਣੇ’’ਤਿ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ।

੩੧-੩੨. ਏਵੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਧਨਿਯਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਤਥਾਗਤੋਭਾਸਫਰਣਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਕ੍ਖਣੇ ਵਸ੍ਸਤੋ ਦੇਵਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਨਿਯੋ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਅਭਾਸਥ **“ਲਾਭਾ ਵਤ ਨੋ ਅਨਪ੍ਪਕਾ”**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਧਨਿਯੋ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰੋ ਭਗਵਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਟਿਵੇਧੇਨ ਧਮ੍ਮਕਾਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਕਾਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਲੋਕਿਯਚਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਾਪਟਿਲਾਭੰ ਲਭਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ – ‘‘ਲਾਭਾ ਵਤ ਨੋ ਅਨਪ੍ਪਕਾ, ਯੇ ਮਯੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਦ੍ਦਸਾਮਾ’’ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਤ** ਇਤਿ ਵਿਮ੍ਹਯਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਨੋ** ਇਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ। **ਅਨਪ੍ਪਕਾ**ਤਿ ਵਿਪੁਲਾ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। **ਸਰਣੰ ਤੰ ਉਪੇਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਮਗ੍ਗਪਟਿਵੇਧੇਨੇਵਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧੰ ਸਰਣਗਮਨੰ, ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਨਿਚ੍ਛਯਗਮਨਮੇਵ ਗਤੋ, ਇਦਾਨਿ ਵਾਚਾਯ ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਯ੍ਯਾਤਨੰ ਕਰੋਤਿ। ਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਯ੍ਯਾਤਨਸਰਣਤੰ ਅਚਲਸਰਣਤੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਤੰ ਪਰੇਸੰ ਵਾਚਾਯ ਪਾਕਟੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਣਿਪਾਤਸਰਣਗਮਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਚਕ੍ਖੁਮਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਪਕਤਿਦਿਬ੍ਬਪਞ੍ਞਾਸਮਨ੍ਤਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੂਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ। ਤੰ ਆਲਪਨ੍ਤੋ ਆਹ – ‘‘ਸਰਣੰ ਤੰ ਉਪੇਮ ਚਕ੍ਖੁਮਾ’’ਤਿ। **“ਸਤ੍ਥਾ ਨੋ ਹੋਹਿ ਤੁਵੰ ਮਹਾਮੁਨੀ”**ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਵਚਨੰ ਸਿਸ੍ਸਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨਾਪਿ ਸਰਣਗਮਨੰ ਪੂਰੇਤੁੰ ਭਣਤਿ, **ਗੋਪੀ ਚ ਅਹਞ੍ਚ ਅਸ੍ਸਵਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਸੁਗਤੇ ਚਰਾਮਸੇ**ਤਿ ਇਦੰ ਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ।

ਤਤ੍ਥ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿਮਗ੍ਗਸਮਣਧਮ੍ਮਸਾਸਨਸਦਾਰਸਨ੍ਤੋਸਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੮੩) ਹਿ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਇਦੰ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਪਞ੍ਚਸਿਖ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਏਕਨ੍ਤਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੨੯) ਮਗ੍ਗੋ। ‘‘ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ ਖੋ ਪਨਾਹੰ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਿਤਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੫) ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ। ‘‘ਤਯਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਇਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਫੀਤਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੭੪) ਸਾਸਨੰ।

‘‘ਮਯਞ੍ਚ ਭਰਿਯਾ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਾਮ, ਅਮ੍ਹੇ ਚ ਭਰਿਯਾ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ।
ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਾਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਅਮ੍ਹੰ ਦਹਰਾ ਨ ਮੀਯਰੇ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੦.੯੭) –

ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਸਦਾਰਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਇਧ ਪਨ ਸਮਣਧਮ੍ਮਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਮਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। **ਸੁਗਤੇ**ਤਿ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਮਨੁਪਗ੍ਗਮ੍ਮ ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਤਤ੍ਤਾ, ਸੋਭਣੇਨ ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਗਮਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ, ਸੁਨ੍ਦਰਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਠਾਨੰ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਗਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਮੀਪਤ੍ਥੇ ਚੇਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਰਾਮਸੇ**ਤਿ ਚਰਾਮ। ਯਞ੍ਹਿ ਤੰ ਸਕ੍ਕਤੇ ਚਰਾਮਸੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ ਇਧ ਚਰਾਮਸੇਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਪਨ ‘‘ਸੇਤਿ ਨਿਪਾਤੋ’’ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਆਯਾਚਨਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਚਰੇਮ ਸੇ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ। ਯੰ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਏਵੰ ਧਨਿਯੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਚਰਣਾਪਦੇਸੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਪਯੋਜਨੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਜਾਤੀਮਰਣਸ੍ਸ ਪਾਰਗੂ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰਾ ਭਵਾਮਸੇ”**ਤਿ। **ਜਾਤਿਮਰਣਸ੍ਸ ਪਾਰੰ** ਨਾਮ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਾਮ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ। **ਅਨ੍ਤਕਰਾ**ਤਿ ਅਭਾਵਕਰਾ। **ਭਵਾਮਸੇ**ਤਿ ਭਵਾਮ, ਅਥ ਵਾ ਅਹੋ ਵਤ ਮਯੰ ਭਵੇਯ੍ਯਾਮਾਤਿ। ‘‘ਚਰਾਮਸੇ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਤੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ਚ ਪੁਨ ਉਭੋਪਿ ਕਿਰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਬ੍ਬਾਜੇਥ ਨੋ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿੰਸੂਤਿ।

੩੩. ਅਥ ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ ਏਵਂ ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਵਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ – ''ਇਮੇ ਮਮ ਵਿਸਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮਾ, ਹਨ੍ਦ ਨੇਸਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਘਰਾਵਾਸੇ ਗੁਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ **''ਨਨ੍ਦਤਿ ਪੁੱਤੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਤੁਸ੍ਸਤਿ ਮੋਦਤਿ। **ਪੁੱਤੇਹੀ**ਤਿ ਪੁੱਤੇਹਿਪਿ ਧੀਤਰੇਹਿਪਿ, ਸਹਯੋਗਤ੍ਥੇ, ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਵਾ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਪੁੱਤੇਹਿ ਸਹ ਨਨ੍ਦਤਿ, ਪੁੱਤੇਹਿ ਕਰਣਭੂਤੇਹਿ ਨਨ੍ਦਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵਮਾਹ। **ਮਾਰੋ**ਤਿ ਵਸਵਤ੍ਤਿਭੂਮਿਯਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਦਾਮਰਿਕਦੇਵਪੁੱਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਸਟ੍ਠਾਨਾਤਿਕ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮਂ ਜਨਂ ਯਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਂ ਮਾਰੇਤਿ। ਯਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਮਰਣਂ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨ ''ਮਾਰੋ''ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ। **ਪਾਪਿਮਾ**ਤਿ ਲਾਮਕਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਪਾਪਸਮਾਚਾਰੋ ਵਾ। ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾਨਮੇਤਂ ਵਚਨਂ, ਸਬ੍ਬਗਾਥਾਸੁ ਚ ਈਦਿਸਾਨਿ। ਯਥਾ ਚ ਪੁੱਤੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ, ਗੋਪਿਯੋ ਗੋਹਿ ਤਥੇਵ ਨਨ੍ਦਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਗਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋਪਿ ਗੋਪਿਯੋ, ਗੋਹਿ ਸਹ, ਗੋਹਿ ਵਾ ਕਰਣਭੂਤੇਹਿ ਤਥੇਵ ਨਨ੍ਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਕਾਰਣਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ, **''ਉਪਧੀ ਹਿ ਨਰਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦਨਾ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਧੀ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਉਪਧਯੋ – ਕਾਮੂਪਧਿ, ਖਨ੍ਧੂਪਧਿ, ਕਿਲੇਸੂਪਧਿ, ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੂਪਧੀਤਿ। ਕਾਮਾ ਹਿ ''ਯਂ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸੁਖਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ, ਅਯਂ ਕਾਮਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਦੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੬) ਏਵਂ ਵੁੱਤਸ੍ਸ ਸੁਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਉਪਧੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨਤ੍ਥੇਨ ਉਪਧੀਤਿ ਵੁੱਚਨ੍ਤਿ। ਖਨ੍ਧਾਪਿ ਖਨ੍ਧਮੂਲਕਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ, ਕਿਲੇਸਾਪਿ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ, ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਪਿ ਭਵਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਕਾਮੂਪਧਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸੋ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਪਧਾਨੋ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਪੁੱਤੇਹਿ ਗੋਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਾਰਣਮਾਹ – ''ਉਪਧੀ ਹਿ ਨਰਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦਨਾ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਕਾਮੂਪਧੀ ਨਰਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦਨਾ, ਨਨ੍ਦਯਨ੍ਤਿ ਨਰਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਮੇਤਂ ''ਨਨ੍ਦਤਿ ਪੁੱਤੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ, ਗੋਪਿਯੋ ਗੋਹਿ ਤਥੇਵ ਨਨ੍ਦਤਿ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ ਗੋਪਿਯੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇਹਿ, ਨਨ੍ਦ, ਮਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਹਿ ਏਤੇ ਉਪਧਯੋ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਤ੍ਵਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋਨ੍ਤੋਪਿ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋਵ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕਕਾਰਣਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ **''ਨ ਹਿ ਸੋ ਨਨ੍ਦਤਿ, ਯੋ ਨਿਰੂਪਧੀ''**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਸੇਤੇ ਉਪਧਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਪਿਯੇਹਿ ਞਾਤੀਹਿ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਭੋਗੂਪਕਰਣੋ ਨ ਨਨ੍ਦਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਇਮੇ ਉਪਧਯੋ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋਵ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀਤਿ।

੩੪. ਅਥ ਭਗਵਾ ''ਮਾਰੋ ਅਯਂ ਪਾਪਿਮਾ ਇਮੇਸਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾਯ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਫਲੇਨ ਫਲਂ ਪਾਤੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਤਾਯੇਵ ਮਾਰੇਨਾਭਤਾਯ ਉਪਮਾਯ ਮਾਰਵਾਦਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਤਮੇਵ ਗਾਥਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਉਪਧਿ ਸੋਕਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **''ਸੋਚਤਿ ਪੁੱਤੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਂ ਪਦਤ੍ਥਤੋ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਮਾ, ਪਾਪਿਮ, ਏਵਂ ਅਵਚ ''ਨਨ੍ਦਤਿ ਪੁੱਤੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ''ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਹਿ ਪਿਯੇਹਿ, ਮਨਾਪੇਹਿ ਨਾਨਾਭਾਵੋ ਵਿਨਾਭਾਵੋ, ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨੀਯੋ ਅਯਂ ਵਿਧਿ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਪਿਯਮਨਾਪਾਨਂ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਨਂ ਗਵਾਸ੍ਸਵਲ੍ਵਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦੀਨਂ ਵਿਨਾਭਾਵੇਨ ਅਧਿਮਤ੍ਤਸੋਕਸਲ੍ਲਸਮਪ੍ਪਿਤਹਦਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ, ਮਰਣਮ੍ਪਿ ਨਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਮਰਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਗਣ੍ਹ – **ਸੋਚਤਿ ਪੁੱਤੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ**। ਯਥਾ ਚ ਪੁੱਤੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਿਮਾ, **ਗੋਪਿਯੋ ਗੋਹਿ ਤਥੇਵ ਸੋਚਤੀ**ਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? **ਉਪਧੀ ਹਿ ਨਰਸ੍ਸ ਸੋਚਨਾ**। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਉਪਧੀ ਹਿ ਨਰਸ੍ਸ ਸੋਚਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ **''ਨ ਹਿ ਸੋ ਸੋਚਤਿ, ਯੋ ਨਿਰੂਪਧਿ''**। ਯੋ ਉਪਧੀਸੁ ਸਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਨਿਰੁਪਧਿ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਚੀਵਰੇਨ, ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਕੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ, ਯੇਨ ਯੇਨੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਸਮਾਦਾਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਪਕ੍ਖੀ ਸਕੁਣੋ …ਪੇ॰… ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸੋਕਸਮੁਗ੍ਘਾਤਾ ''ਨ ਹਿ ਸੋ ਸੋਚਤਿ, ਯੋ ਨਿਰੁਪਧੀ''ਤਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਵੋਸਾਪੇਸਿ। ਅਥ ਵਾ ਯੋ ਨਿਰੁਪਧਿ, ਯੋ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੋ, ਸੋ ਨ ਸੋਚਤਿ। ਯਾਵਦੇਵ ਹਿ ਕਿਲੇਸਾ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਵਦੇਵ ਸਬ੍ਬੇ ਉਪਧਯੋ ਸੋਕਪ੍ਫਲਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਾ ਪਨ ਨਤ੍ਥਿ ਸੋਕੋਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸਨਂ ਵੋਸਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਧਨਿਯੋ ਚ ਗੋਪੀ ਚ ਉਭੋਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਭਗਵਾ ਆਕਾਸੇਨੇਵ ਜੇਤਵਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰਿਂਸੁ। ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਨੇਸਂ ਗੋਪਾਲਕਾ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਸੁਂ। ਸੋ ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਗੋਪਾਲਕਵਿਹਾਰੋਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ।

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਧਨਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭੂਤੇਸੂਤਿ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤੰ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਸਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤਾਨੰ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ – ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਤੋ, ਪਰਜ੍ਝਾਸਯਤੋ, ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ, ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਤੋ ਚਾਤਿ। ਦ੍ਵਯਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਮੇਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਪਰਜ੍ਝਾਸਯਤੋ, ਉਰਗਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ, ਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਵਿਸੇਸੇਨ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਕਾਚਿ ਗਾਥਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪੁਟ੍ਠੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਕਾਚਿ ਅਪੁਟ੍ਠੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਮਗ੍ਗਨਯਾਨੁਰੂਪੰ ਉਦਾਨੰਯੇਵ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਯਚਿ ਗਾਥਾਯ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਤੋ, ਕਾਯਚਿ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਯਾ ਅਯੰ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਆਦਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਏਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਏਕੰ ਸਮਯੰ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਏਵੰ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਤ੍ਥਨਾ ਚ ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ ਚ ਦਿਸ੍ਸਤਿ; ਤਥਾ ਸਾਵਕਾਨੰ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ; ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮੇਨ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਾਵਚਰਸੁਤ੍ਤੰ ਅਭਾਸਿ –

''ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਆਨਿਸੰਸਾ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਾਵਚਰੇ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਅਞ੍ਞੰ ਆਰਾਧੇਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਅਞ੍ਞੰ ਆਰਾਧੇਤਿ, ਅਥ ਮਰਣਕਾਲੇ ਅਞ੍ਞੰ ਆਰਾਧੇਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਮਰਣਕਾਲੇ ਅਞ੍ਞੰ ਆਰਾਧੇਤਿ, ਅਥ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞੰ ਆਰਾਧੇਤਿ, ਅਥ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੇ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞੋ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਕਾਲੇ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ –

ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਹ –

> ''ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਾਵਚਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪਤ੍ਥਨਾ ਚ ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

ਸੋ ਆਹ – ''ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਤ੍ਥਨਾ ਕੀਵ ਚਿਰੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ? ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ, ਮਜ੍ਝਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਅਟ੍ਠ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ, ਉਪਰਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਸੋਲ਼ਸ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ। ਏਤੇ ਚ ਭੇਦਾ ਪਞ੍ਞਾਧਿਕਸਦ੍ਧਾਧਿਕਵੀਰਿਯਾਧਿਕਵਸੇਨ ਞਾਤਬ੍ਬਾ। ਪਞ੍ਞਾਧਿਕਾਨਞ੍ਹਿ ਸਦ੍ਧਾ ਮਨ੍ਦਾ ਹੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਾ ਤਿਕ੍ਖਾ। ਸਦ੍ਧਾਧਿਕਾਨੰ ਪਞ੍ਞਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਾ ਬਲਵਾ। ਵੀਰਿਯਾਧਿਕਾਨੰ ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾ ਮਨ੍ਦਾ, ਵੀਰਿਯੰ ਬਲਵਨ੍ਤਿ। ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਪਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਦਾਨਸਦਿਸੰ ਦਾਨੰ ਦੇਨ੍ਤੋਪਿ ਤਦਨੁਰੂਪਸੀਲਾਦਿਸਬ੍ਬਪਾਰਮਿਧਮ੍ਮੇ ਆਚਿਨਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨੇਤੰ ਠਾਨੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਞਾਣੰ ਗਬ੍ਭੰ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਵੇਪੁਲ੍ਲੰ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਰਿਪਾਕੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਯਥਾ ਨਾਮ ਤਿਮਾਸਚਤੁਮਾਸਪਞ੍ਚਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨਕੰ ਸਸ੍ਸੰ ਤੰ ਤੰ ਕਾਲੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਕੇਲ਼ਾਯਨ੍ਤੋਪਿ ਉਦਕੇਨ ਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤੋਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਕ੍ਖੇਨ ਵਾ ਮਾਸੇਨ ਵਾ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨੇਤੰ ਠਾਨੰ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਸ੍ਸੰ ਗਬ੍ਭੰ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਵੇਪੁਲ੍ਲੰ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਰਿਪਾਕੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਏਵਮੇਵੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ...ਪੇ॰... ਨੇਤੰ ਠਾਨੰ

ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਕਾਲਂ ਪਾਰਮਿਪੂਰਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਤ੍ਥਾਯ। ਏਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਚ ਕਾਲੇਨ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਥਯਤੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰਕਰਣੇ ਅਟ੍ਠ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ –

> ''ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਲਿਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਹੇਤੁ ਸਤ੍ਥਾਰਦਸ੍ਸਨਂ।
> ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਅਧਿਕਾਰੋ ਚ ਛਨ੍ਦਤਾ।
> ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸਮੋਧਾਨਾ, ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ ਸਮਿਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ॥ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੨.੫੯)।

ਅਭਿਨੀਹਾਰੋਤਿ ਚ ਮੂਲਪਣਿਧਾਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਯਾ ਅਵਸੇਸਜਾਤੀਸੁ ਦੇਵਜਾਤਿਯਮ੍ਪਿ ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਣਿਧਿ ਨ ਇਜ੍ਝਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਠਿਤੇਨ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੇਨ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂਯੇਵ ਪਤ੍ਥੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ। **ਲਿਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਭਾਵੋ। ਮਾਤੁਗਾਮਨਪੁਂਸਕਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾਨਞ੍ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਯਂ ਠਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਣਿਧਿ ਨ ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੇਨ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੇਨ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਭਾਵੋਯੇਵ ਪਤ੍ਥੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ। **ਹੇਤੂ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਤਂ ਸਮਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ, ਨੋ ਇਤਰਸ੍ਸ, ਯਥਾ ਸੁਮੇਧਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ। ਸੋ ਹਿ ਦੀਪਙ੍ਕਰਪਾਦਮੂਲੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਤਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਅਹੋਸਿ । **ਸਤ੍ਥਾਰਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਦਸ੍ਸਨਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾ; ਯਥਾ ਸੁਮੇਧਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ। ਸੋ ਹਿ ਦੀਪਙ੍ਕਰਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਣਿਧੇਸਿ। **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਅਨਗਾਰਿਯਭਾਵੋ। ਸੋ ਚ ਖੋ ਸਾਸਨੇ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਦਿਕਿਰਿਯਵਾਦਿਤਾਪਸਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਨਿਕਾਯੇ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ ਯਥਾ ਸੁਮੇਧਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ। ਸੋ ਹਿ ਸੁਮੇਧੋ ਨਾਮ ਤਾਪਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧੇਸਿ। **ਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਝਾਨਾਦਿਗੁਣਪਟਿਲਾਭੋ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਨੋ ਇਤਰਸ੍ਸ; ਯਥਾ ਸੁਮੇਧਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ। ਸੋ ਹਿ ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞੋ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭੀ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧੇਸਿ। **ਅਧਿਕਾਰੋ**ਤਿ ਅਧਿਕਕਾਰੋ, ਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਜੀਵਿਤਾਦਿਪਰਿਚ੍ਚਾਗਞ੍ਹਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਣਿਦਹਤੋਯੇਵ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਨੋ ਇਤਰਸ੍ਸ; ਯਥਾ ਸੁਮੇਧਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ। ਸੋ ਹਿ –

> ''ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਨ ਮਂ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸਹ ਸਿਸ੍ਸੇਹਿ ਗਚ੍ਛਤੁ।
> ਮਾ ਨਂ ਕਲਲੇ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਥ, ਹਿਤਾਯ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ॥ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੨.੫੩) –

ਏਵਂ ਜੀਵਿਤਪਰਿਚ੍ਚਾਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧੇਸਿ। **ਛਨ੍ਦਤਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾ। ਸਾ ਯਸ੍ਸ ਬਲਵਤੀ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਇਜ੍ਝਤਿ। ਸਾ ਚ, ਸਚੇ ਕੋਚਿ ਵਦੇਯ੍ਯ ''ਕੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਕਪ੍ਪੇ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੋ ''ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਉਸ੍ਸਹਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬਲਵਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਯਦਿ ਕੋਚਿ ਵਦੇਯ੍ਯ ''ਕੋ ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲਂ ਵੀਤਚ੍ਚਿਕਾਨਂ ਅਙ੍ਗਾਰਾਨਂ ਪੂਰਂ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਕੋ ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲਂ ਸਤ੍ਤਿਸੂਲੇਹਿ ਆਕਿਣ੍ਣਂ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਕੋ ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲਂ ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਂ ਉਦਕਪੁਣ੍ਣਂ ਉਤ੍ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਕੋ ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਵੇਲ਼ੁਗੁਮ੍ਬਸਞ੍ਛਨ੍ਨਂ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੋ ''ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਉਸ੍ਸਹਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬਲਵਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਰੂਪੇਨ ਚ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਛਨ੍ਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸੁਮੇਧਪਣ੍ਡਿਤੋ ਪਣਿਧੇਸੀਤਿ।

ਏਵਂ ਸਮਿਦ੍ਧਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਚ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਇਮਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਅਭਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਨ ਉਪੇਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਨ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਜਚ੍ਚਬਧਿਰੋ, ਨ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ, ਨ ਏਲ਼ਮੂਗੋ, ਨ ਪੀਠਸਪ੍ਪੀ, ਨ ਮਿਲਕ੍ਖੂਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਦਾਸਿਕੁਚ੍ਛਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਚਾਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਕੁਟ੍ਠੀ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਂ ਵਟ੍ਟਕਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਤ੍ਤਭਾਵੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਿਕਨਿਜ੍ਝਾਮਤਣ੍ਹਿਕਪੇਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਕਾਲਕਞ੍ਚਿਕਾਸੁਰੇਸੁ, ਨ ਅਵੀਚਿਨਿਰਯੇ,

ਨ ਲੋਕਨ੍ਤਰਿਕੇਸੁ, ਕਾਮਾਵਚਰੇਸੁ ਨ ਮਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਰੂਪਾਵਚਰੇਸੁ ਨ ਅਸਞ੍ਞੀਭਵੇ, ਨ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਭਵੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਰੂਪਭਵੇਸੁ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਸਙ੍ਕਮਤਿ।

ਯਾ ਚਿਮਾ ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਉਮ੍ਮਙ੍ਗੋ ਅਵਤ੍ਥਾਨਂ ਹਿਤਚਰਿਯਾ ਚਾਤਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਬੁਦ੍ਧਭੂਮਿਯੋ, ਤਾਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ –

‘‘ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਵੀਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਉਮ੍ਮਙ੍ਗੋ ਪਞ੍ਞਾ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ।
ਅਵਤ੍ਥਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਹਿਤਚਰਿਯਾ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾ’’ਤਿ॥ –

ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯੇ ਚਾਪਿ ਇਮੇ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਪਵਿਵੇਕਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਅਲੋਭਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਅਦੋਸਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਅਮੋਹਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਜ੍ਝਾਸਯੋਤਿ ਛ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾ ਬੋਧਿਪਰਿਪਾਕਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਯੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਜ੍ਝਾਸਯਾ ਚ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਕਾਮੇ ਦੋਸਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ, ਪਵਿਵੇਕਜ੍ਝਾਸਯਾ ਚ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਯ ਦੋਸਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ, ਅਲੋਭਜ੍ਝਾਸਯਾ ਚ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਲੋਭੇ ਦੋਸਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ, ਅਦੋਸਜ੍ਝਾਸਯਾ ਚ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਦੋਸੇ ਦੋਸਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ, ਅਮੋਹਜ੍ਝਾਸਯਾ ਚ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਮੋਹੇ ਦੋਸਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਜ੍ਝਾਸਯਾ ਚ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਭਵੇਸੁ ਦੋਸਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ।

ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਕੀਵ ਚਿਰਂ ਪਤ੍ਥਨਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਦ੍ਵੇ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ। ਤਤੋ ਓਰਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਤਕੇਨਾਪਿ ਚ ਕਾਲੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਥਯਤੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰਕਰਣੇ ਪਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ –

ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਲਿਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਵਿਗਤਾਸਵਦਸ੍ਸਨਂ।
ਅਧਿਕਾਰੋ ਛਨ੍ਦਤਾ ਏਤੇ, ਅਭਿਨੀਹਾਰਕਾਰਣਾ॥

ਤਤ੍ਥ **ਵਿਗਤਾਸਵਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨਂ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਥ ਸਾਵਕਾਨਂ ਪਤ੍ਥਨਾ ਕਿਤ੍ਤਕਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਂ ਏਕਂ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ, ਅਸੀਤਿਮਹਾਸਾਵਕਾਨਂ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ, ਤਥਾ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾਤਿ। ਤਤੋ ਓਰਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ। ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਅਧਿਕਾਰੋ ਛਨ੍ਦਤਾਤਿ ਦ੍ਵਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਯੇਵ ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ ਹੋਤਿ।

ਏਵਂ ਇਮਾਯ ਪਤ੍ਥਨਾਯ ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਭਿਨੀਹਾਰੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਂ ਕਾਲਂ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲੇ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੁਲਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ, ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਪਨ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇਸ੍ਵੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾ ਇਵ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾ ਸਂਵਟ੍ਟਮਾਨੇ ਕਪ੍ਪੇ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਵਿਵਟ੍ਟਮਾਨੇ ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾਲੇਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਸਯਞ੍ਚ ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਪਰੇ ਚ ਬੋਧੇਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਸਯਮੇਵ ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਰੇ ਬੋਧੇਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥਰਸਮੇਵ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਨ ਧਮ੍ਮਰਸਂ। ਨ ਹਿ ਤੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਮੂਗੇਨ ਦਿਟ੍ਠਸੁਪਿਨੋ ਵਿਯ ਵਨਚਰਕੇਨ ਨਗਰੇ ਸਾਯਿਤਬ੍ਯਞ੍ਜਨਰਸੋ ਵਿਯ ਚ ਨੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਹੋਤਿ। ਸਬ੍ਬਂ ਇਦ੍ਧਿਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਭੇਦਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਤਾਯ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਉਪਰਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ, ‘‘ਚਿਤ੍ਤਸਲ੍ਲੇਖੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਵੋਸਾਨਂ ਨਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ‘ਅਜ੍ਜੁਪੋਸਥੋ’ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ। ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਚ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨੇ ਮਞ੍ਜੂਸਕਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਰਤਨਮਾਲ਼ੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਰਿਪੂਰਂ ਪਤ੍ਥਨਞ੍ਚ ਅਭਿਨੀਹਾਰਞ੍ਚ ਕਥੇਤ੍ਵਾ, ਇਦਾਨਿ

ਇਮਾਯ ਪਞ੍ਹਾਯ ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਭਿਨੀਹਾਰੇਨ ਸਮੁਦਾਗਤੇ ਤੇ ਤੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਕਥੇਤੁੰ "**ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭੂਤੇਸੁ ਨਿਧਾਯ ਦਣ੍ਡ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਇਮੰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤੰ ਅਭਾਸਿ। ਅਯੰ ਤਾਵ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਤੋ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ।

੩੫. ਇਦਾਨਿ ਵਿਸੇਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਤਾਵ ਗਾਥਾਯ ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਅਯੰ ਕਿਰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭੂਮਿੰ ਓਗਾਹਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵੇ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਅਕਾਸਿ। ਏਤੰ ਕਿਰ ਵਤ੍ਤੰ ਅਪਰਿਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿੰ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਿੰ ਪਨੇਤੰ **ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤੰ** ਨਾਮ? ਹਰਣਪਚ੍ਚਾਹਰਣਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਯਥਾ ਵਿਭੂਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮ।

ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹਰਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ; ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ, ਨ ਹਰਤਿ; ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਨ ਨੇਵ ਹਰਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ; ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਰਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਗੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੇ ਉਦਕੰ ਆਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ, ਪਾਨੀਯਘਟੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਪਾਨੀਯਮਾਲ਼ੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਦ੍ਵੇਅਸੀਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਤਾਨਿ ਚੁਦ੍ਦਸ ਮਹਾਵਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਸੋ ਸਰੀਰਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ, ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾ ਤਾਵ ਵਿਵਿਤ੍ਤਾਸਨੇ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ, ਵੇਲੰ ਞਤ੍ਵਾ, ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ, ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ, ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਖਨ੍ਧੇ ਕਰਿਤ੍ਵਾ, ਪਤ੍ਤੰ ਅੰਸੇ ਆਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੰ ਪਤ੍ਵਾ, ਚੇਤਿਯਞ੍ਚ ਬੋਧਿਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਗਾਮਸਮੀਪੇ ਚੀਵਰੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ, ਪਤ੍ਤਮਾਦਾਯ ਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤਿ, ਏਵੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਚ ਲਾਭੀ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੁਞ੍ਞਵਾ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਸਕ੍ਕਤਗਰੁਕਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕਕੁਲੇ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨਸਾਲਾਯੰ ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਤੰ ਤੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨੋ ਤੇਸੰ ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਚ ਤੰ ਮਨਸਿਕਾਰੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਵਿਹਾਰੰ ਆਗਤੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਟ੍ਠੋ ਕਥੇਤਿ, ਧਮ੍ਮੰ ਭਣਤਿ, ਤੰ ਤੰ ਬਜਾਪਾਰਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਯਾਮਮ੍ਪਿ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮਮ੍ਪਿ ਏਵੰ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਪਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਭਿਭੂਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇਪਿ ਸਯਤਿ, ਨੇਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਹਰਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤੀ**ਤਿ।

ਯੋ ਪਨ ਬਜਾਧਿਬਹੁਲੋ ਹੋਤਿ, ਭੁਤ੍ਤਾਹਾਰੋ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਣਮਤਿ, ਪਗੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਤੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਵਾ ਮਨਸਿ ਕਾਤੁੰ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਯਾਗੁੰ ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਵਾ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਾਗੁੰ ਵਾ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਵਾ ਭਤ੍ਤੰ ਵਾ ਲਦ੍ਧਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਵਿਸੇਸੰ ਪਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਵਾ, ਵਿਹਾਰੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤੇਨੇਵ ਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ ਨ ਹਰਤੀ**ਤਿ। ਏਦਿਸਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਾਗੁੰ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤਾ ਗਣਨਪਥੰ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾ। ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇਯੇਵ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਗਾਮੇਸੁ ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਨ ਤੰ ਆਸਨੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਤ੍ਥ ਯਾਗੁੰ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

ਯੋ ਪਨ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰੀ ਹੋਤਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ, ਸਬ੍ਬਵਤ੍ਤਾਨਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਵਿਧਚੇਤੋਖਿਲਵਿਨਿਬਨ੍ਧਨਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰਮਨਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਪਪਞ੍ਚੇਨ ਪਪਞ੍ਚਿਤੋ ਤੁਚ੍ਛਕੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਨੇਵ ਹਰਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤੀ**ਤਿ।

ਯੋ ਪਨ ਪਗੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਵਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾ, ਤਾਵ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ। ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ ਦੁਵਿਧੰ – ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕੰ, ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਞ੍ਚ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕੰ ਨਾਮ ਮੇਤ੍ਤਾ ਚ ਮਰਣਸ੍ਸਤਿ ਚ। ਤੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤੋ "**ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਮੇਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਆਵਾਸਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਆਵਾਸੇਸੁ ਹਿ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰੀ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਫਾਸੁ ਅਸਙ੍ਘਟ੍ਟੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਦੇਵਤਾਸੁ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰੀ ਦੇਵਤਾਹਿ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤੋ ਸੁਖੰ ਵਿਹਰਤਿ। ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰੀ, ਤੇਹਿ ਮਮਾਯਿਤੋ ਸੁਖੰ ਵਿਹਰਤਿ। ਗਾਮਨਿਗਮਾਦੀਸੁ

ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰੀ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸਕ੍ਕਤਗਰੁਕਤੋ ਸੁਖਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਮਰਣਸ੍ਸਤਿਭਾਵਨਾਯ ਜੀਵਿਤਨਿਕਨ੍ਤਿਂ ਪਹਾਯ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ।

ਯਂ ਪਨ ਸਦਾ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਂ ਚਰਿਤਾਨੁਕੂਲੇਨ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਦਸਾਸੁਭਕਸਿਣਾਨੁਸ੍ਸਤੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ, ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਮੇਵ ਵਾ, ਤਂ ਸਦਾ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਤੋ, ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤੋ, ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਤੋ ਚ **ਪਾਰਿਹਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਮੂਲਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਪਿ ਤਦੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਪਠਮਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਤਂ ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮ।

ਅਯਞ੍ਹਿ ਯਥਾਠਿਤਂ ਯਥਾਪਣਿਹਿਤਂ ਕਾਯਂ ਧਾਤੁਸੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ – ਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਰੀਰੇ ਵੀਸਤਿਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਕਕ੍ਖਲ਼ਂ ਖਰਗਤਂ, ਸਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ। ਯਂ ਦ੍ਵਾਦਸਸੁ ਆਬਨ੍ਧਨਕਿਚ੍ਚਕਰਂ ਸ੍ਨੇਹਗਤਂ, ਸਾ ਆਪੋਧਾਤੁ। ਯਂ ਚਤੂਸੁ ਪਰਿਪਾਚਨਕਰਂ ਉਸ੍ਮਗਤਂ, ਸਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ। ਯਂ ਪਨ ਛਸੁ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨਕਰਂ ਵਾਯੋਗਤਂ, ਸਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਤੂਹਿ ਮਹਾਭੂਤੇਹਿ ਅਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠਂ ਛਿਦ੍ਦਂ ਵਿਵਰਂ, ਸਾ ਆਕਾਸਧਾਤੁ। ਤਂਵਿਜਾਨਨਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ। ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਞ੍ਞੋ ਸਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਕੇਵਲਂ ਸੁਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਰਪੁਞ੍ਜੋਵ ਅਯਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ, ਕਾਲਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਚ ਯਥਾ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਦੀਸੁ ‘‘ਅਤ੍ਤਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ’’ਤਿ ਵਾ, ‘‘ਅਹਂ ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਮਿ, ਮਯਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ’’ਤਿ ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਅਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਮੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਤੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਸਨ੍ਧਾਰਣਵਾਯੋਧਾਤੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਾ ਇਮਂ ਪਥਵੀਧਾਤ੍ਵਾਦਿਸਨ੍ਨਿਵੇਸਭੂਤਂ ਕਾਯਸਮ੍ਮਤਂ ਅਟ੍ਠਿਕਸਙ੍ਘਾਟਂ ਵਿਪ੍ਫਰਤਿ, ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਾਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰਵਸੇਨ ਅਯਂ ਕਾਯਸਮ੍ਮਤੋ ਅਟ੍ਠਿਕਸਙ੍ਘਾਟੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤੋ ਏਕੇਕਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰਣੇ ਚਤੂਸੁ ਧਾਤੂਸੁ ਵਾਯੋਧਾਤੁਅਨੁਗਤਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਅਧਿਕਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਮਨ੍ਦਾ ਇਤਰਾ। ਅਤਿਹਰਣਵੀਤਿਹਰਣਾਪਹਰਣੇਸੁ ਪਨ ਤੇਜੋਧਾਤੁਅਨੁਗਤਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਅਧਿਕਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਮਨ੍ਦਾ ਇਤਰਾ। ਓਰੋਹਣੇ ਪਨ ਪਥਵੀਧਾਤੁਅਨੁਗਤਾ ਆਪੋਧਾਤੁ ਅਧਿਕਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਮਨ੍ਦਾ ਇਤਰਾ। ਸਨ੍ਨਿਕ੍ਖੇਪਨਸਮੁਪ੍ਪੀਲ਼ਨੇਸੁ ਆਪੋਧਾਤੁਅਨੁਗਤਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਅਧਿਕਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਮਨ੍ਦਾ ਇਤਰਾ। ਇਚ੍ਚੇਤਾ ਧਾਤੁਯੋ ਤੇਨ ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਾਦਕਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ । ਤਤ੍ਥ ਕੋ ਏਕੋ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਏਕਸ੍ਸ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਏਕੇਕਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰਣਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਪਕਾਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਧਾਤੁਯੋ, ਤਦਵਿਨਿਬ੍ਭੁਤ੍ਤਾ ਚ ਸੇਸਾ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ, ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਚ ਸੇਸਾ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਤਿ ਏਤੇ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਅਤਿਹਰਣਵੀਤਿਹਰਣਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਂ ਪਕਾਰਂ ਨ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ। ਯਞ੍ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਂ, ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਤਦਨਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਰਿਪੂਰਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਤ੍ਥਕਾਮਾ ਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸਪਿ ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਤਿਂਸਮ੍ਪਿ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਸਟ੍ਠਿਪਿ ਸਤ੍ਤਤਿਪਿ ਸਤਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਵਸਨ੍ਤਾ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ – ‘‘ਆਵੁਸੋ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਨ ਇਣਟ੍ਟਾ, ਨ ਭਯਟ੍ਟਾ, ਨ ਜੀਵਿਕਾਪਕਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ; ਦੁਕ੍ਖਾ ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਾਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਗਮਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਂ ਗਮਨੇਯੇਵ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਥ, ਠਾਨੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ, ਸਯਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਂ ਗਮਨੇਯੇਵ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ। ਤੇ ਏਵਂ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਅਡ੍ਢਉਸਭਉਸਭਅਡ੍ਢਗਾਵੁਤਗਾਵੁਤਨ੍ਤਰੇਸੁ ਪਾਸਾਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਾਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਕਸ੍ਸਚਿ ਗਮਨੇ ਕਿਲੇਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਥਾ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਸੋ – ‘‘ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੁਯ੍ਹਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਤਕ੍ਕਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਤੇ ਏਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਟਿਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ। ਤਥਾ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਨਿਸੀਦਤੀਤਿ ਸੋਯੇਵ ਨਯੋ। ਅਰਿਯਭੂਮਿ ਓਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋਪਿ ਤਂ ਕਿਲੇਸਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ

ਪਾਦੰ ਉਦ੍ਧਰਤਿ। ਉਦ੍ਧਰਤਿ ਚੇ, ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਪ੍ਪਦੇਸੰਯੇਵ ਏਤਿ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ **ਆਲਿਨ੍ਦਕਵਾਸੀ ਮਹਾਫੁਸ੍ਸਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ** ਵਿਯ।

ਸੋ ਕਿਰ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਏਵ ਵਿਹਾਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਸੁਦੰ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਕਸਨ੍ਤਾ ਚ ਵਪਨ੍ਤਾ ਚ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਾ ਚ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਥੇਰੰ ਤਥਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ – ''ਅਯੰ ਥੇਰੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਮਗ੍ਗਮੂਲ਼੍ਹੋ, ਉਦਾਹੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਮੁਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਸਮੁਲ੍ਲਪਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੰ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਯੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਦਿਵਸੇ ਚਸ੍ਸ ਚਙ੍ਕਮਨਕੋਟਿਯੰ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਦੀਪੰ ਉਜ੍ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਸਕ੍ਕੋ ਚ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਚ ਸਹਮ੍ਪਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਆਗਮੰਸੁ। ਤਞ੍ਚ ਓਭਾਸੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਨਵਾਸੀ ਮਹਾਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਤੰ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਓਭਾਸੋ ਅਹੋਸਿ, ਕਿੰ ਸੋ ਓਭਾਸੋ''ਤਿ? ਥੇਰੋ ਵਿਕ੍ਖੇਪੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ''ਓਭਾਸੋ ਨਾਮ ਦੀਪੋਭਾਸੋਪਿ ਹੋਤਿ, ਮਣਿਓਭਾਸੋਪੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿੰ ਆਹ। ਸੋ ''ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਥ ਤੁਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਨਿਬਦ੍ਧੋ ''ਆਮਾ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਸਿ।

ਕਾਲ਼ਵਲ੍ਲਿਮਣ੍ਡਪਵਾਸੀ ਮਹਾਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਚ। ਸੋਪਿ ਕਿਰ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ''ਪਠਮੰ ਤਾਵ ਭਗਵਤੋ ਮਹਾਪਧਾਨੰ ਪੂਜੇਮੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਠਾਨਚਙ੍ਕਮਮੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਪੁਨ ਸੋਲ਼ਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਏਵੰ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਯੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਾਦੰ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਉਦ੍ਧਟੇ ਪਨ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਗਾਮਸਮੀਪੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਗਾਵੀ ਨੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨੂ''ਤਿ ਆਸਙ੍ਕਨੀਯਪ੍ਪਦੇਸੇ ਠਤ੍ਵਾ, ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੰ ਪਤ੍ਵਾ, ਕਚ੍ਛਕਨ੍ਤਰਤੋ ਉਦਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਗਣ੍ਡੂਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੰ ਦਾਤੁੰ ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤੁੰ ਵਾ ਉਪਗਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ 'ਦੀਘਾਯੁਕਾ ਹੋਥਾ'ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਮਾ ਮੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਸਚੇ ਪਨ ''ਅਜ੍ਜ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿੰ ਸਤ੍ਤਮੀ, ਉਦਾਹੁ ਅਟ੍ਠਮੀ''ਤਿ ਦਿਵਸੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਉਦਕੰ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਿ। ਸਚੇ ਦਿਵਸਪੁਚ੍ਛਕਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਮਨਵੇਲਾਯੰ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਟ੍ਠੁਭਿਤ੍ਵਾਵ ਯਾਤਿ।

ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇਯੇਵ **ਕਲਮ੍ਬਤਿਤ੍ਥਵਿਹਾਰੇ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ ਪਞ੍ਞਾਸਭਿਕ੍ਖੂ** ਵਿਯ ਚ। ਤੇ ਕਿਰ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤੰ ਅਕੰਸੁ – ''ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਨਾਲਪਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਗਾਮਞ੍ਚ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਉਦਕਗਣ੍ਡੂਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਿੰਸੁ, ਦਿਵਸੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਉਦਕੰ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਸੁੰ, ਅਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਟ੍ਠੁਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੰ ਆਗਮੰਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਿਟ੍ਠੁਭਨਟ੍ਠਾਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਜਾਨਿੰਸੁ ''ਅਜ੍ਜ ਏਕੋ ਆਗਤੋ, ਅਜ੍ਜ ਦ੍ਵੇ''ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁੰ ''ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਏਤੇ ਅਮ੍ਹੇਹੇਵ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨ ਸਲ੍ਲਪਨ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮ੍ਪਿ? ਯਦਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਨ ਸਲ੍ਲਪਨ੍ਤਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਵਿਵਾਦਜਾਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਹਨ੍ਦ ਨੇਸੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਖਮਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਵਿਹਾਰੰ ਅਗਮੰਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਸਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਤੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕੋਕਾਸੇ ਨਾਦ੍ਦਸੰਸੁ। ਤਤੋ ਯੋ ਤੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ, ਸੋ ਏਵਮਾਹ – ''ਨ, ਭੋ, ਕਲਹਕਾਰਕਾਨੰ ਵਸਨੋਕਾਸੋ ਈਦਿਸੋ ਹੋਤਿ, ਸੁਸਮ੍ਮਟ੍ਠੰ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੰ ਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣੰ, ਸੁਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿਯੋ, ਸੂਪਟ੍ਠਪਿਤੰ ਪਾਨੀਯਪਰਿਭੋਜਨੀਯ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਤੋਵ ਨਿਵਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨ੍ਤੋਤੇਮਾਸੇਯੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣੰ ਪਵਾਰੇਸੁੰ।

ਏਵੰ ਕਾਲ਼ਵਲ੍ਲਿਮਣ੍ਡਪਵਾਸੀ ਮਹਾਨਾਗਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਕਲਮ੍ਬਤਿਤ੍ਥਵਿਹਾਰੇ ਵਸ੍ਸੂਪਗਤਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਯ ਚ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਯੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਾਦੰ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ ਗਾਮਸਮੀਪੰ ਪਤ੍ਵਾ, ਉਦਕਗਣ੍ਡੂਸੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਵੀਥਿਯੋ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ, ਯਤ੍ਥ ਸੁਰਾਸੋਣ੍ਡਧੁਤ੍ਤਾਦਯੋ ਕਲਹਕਾਰਕਾ ਚਣ੍ਡਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਯੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਵੀਥਿੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਮਾਨੋ ਨ ਤੁਰਿਤਤੁਰਿਤੋ ਵਿਯ ਜਵੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਜਵਨਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਧੁਤਙ੍ਗੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਵਿਸਮਭੂਮਿਭਾਗਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਪਨ ਉਦਕਭਰਿਤਸਕਟਮਿਵ ਨਿਚ੍ਚਲੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਨੁਘਰੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਚ ਦਾਤੁਕਾਮੰ ਅਦਾਤੁਕਾਮੰ ਵਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੁੰ ਤਦਨੁਰੂਪੰ ਕਾਲੰ ਆਗਮੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਪਤਿਰੂਪੇ ਓਕਾਸੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਹਾਰੇ ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞੰ

ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਕ੍ਖਬ੍ਭਞ੍ਜਨਵਣਾਲੇਪਨਪੁਤ੍ਤਮੰਸੂਪਮਾਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਆਹਾਰੰ ਆਹਾਰੇਤਿ, ਨੇਵ ਦਵਾਯ ਨ ਮਦਾਯ...ਪੇ॰... ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਚ ਉਦਕਕਿਚ੍ਚੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਮੁਹੁਤ੍ਤੰ ਭਤ੍ਤਕਿਲਮਥੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ, ਯਥਾ ਪੁਰੇ ਭਤ੍ਤੰ, ਏਵੰ ਪਚ੍ਛਾ ਭਤ੍ਤੰ ਪੁਰਿਮਯਾਮੰ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ। ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਹਰਤਿ ਚੇਵ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ ਚਾ**ਤਿ। ਏਵਮੇਤੰ ਹਰਣਪਚ੍ਚਾਹਰਣੰ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਏਤੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਯਦਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਪਠਮਵਯੇ ਏਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਪਠਮਵਯੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਥ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਥ ਮਰਣਸਮਯੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਮਰਣਸਮਯੇ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਥ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਥ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ, ਅਥ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞੋ ਹੋਤਿ; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ – ਥੇਰੋ ਬਾਹਿਯੋ, ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ ਵਾ ਹੋਤਿ; ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ।

ਅਯੰ ਪਨ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਏਤੰ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਕਾਲੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਕੁਸਲਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਤਦਹੇਵ ਗਬ੍ਭਸਣ੍ਠਾਨੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਚ ਤਾਸਮਞ੍ਞਤਰਾ , ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਗਬ੍ਭਪਤਿਟ੍ਠਾਨੰ ਰਞ੍ਞੋ ਨਿਵੇਦੇਸਿ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ, ਯੰ ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਗਬ੍ਭੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਗਬ੍ਭਪਰਿਹਾਰੰ ਲਭਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸਾ ਗਬ੍ਭਪਰਿਹਾਰੰ ਅਦਾਸਿ। ਸਾ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਨਾਚ੍ਚੁਣ੍ਹੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤੁੰ ਲਭਤਿ, ਨਾਤਿਸੀਤੰ, ਨਾਤਿਅਮ੍ਬਿਲੰ, ਨਾਤਿਲੋਣੰ, ਨਾਤਿਕਟੁਕੰ, ਨਾਤਿਤਿਤ੍ਤਕੰ। ਅਚ੍ਚੁਣ੍ਹੇ ਹਿ ਮਾਤਰਾ ਅਜ੍ਝੋਹਟੇ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ ਲੋਹਕੁਮ੍ਭਿਵਾਸੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਅਤਿਸੀਤੇ ਲੋਕਨ੍ਤਰਿਕਵਾਸੋ ਵਿਯ, ਅਚ੍ਚਮ੍ਬਿਲਲੋਣਕਟੁਕਤਿਤ੍ਤਕੇਸੁ ਭੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਥੇਨ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਬਿਲਾਦੀਹਿ ਸਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵਿਯ ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਕਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਤਿਬ੍ਬਵੇਦਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਤਿਚਙ੍ਕਮਨਟ੍ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਸਯਨਤੋਪਿ ਨੰ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ – ''ਕੁਚ੍ਛਿਗਤਸ੍ਸ ਸਞ੍ਚਲਨਦੁਕ੍ਖੰ ਮਾ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। ਮੁਦੁਕਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਤਾਯ ਭੂਮਿਯੰ ਚਙ੍ਕਮਨਾਦੀਨਿ ਮਤ੍ਤਾਯ ਕਾਤੁੰ ਲਭਤਿ, ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸਾਦੁਸਪ੍ਪਾਯੰ ਅਨ੍ਨਪਾਨੰ ਲਭਤਿ। ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਨੰ ਚਙ੍ਕਮਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਨਿਸੀਦਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ।

ਸਾ ਏਵੰ ਪਰਿਹਰਿਯਮਾਨਾ ਗਬ੍ਭਪਰਿਪਾਕਕਾਲੇ ਸੂਤਿਘਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਿਜਾਯਿ ਪਕ੍ਕਤੇਲਮਦ੍ਦਿਤਮਨੋਸਿਲਾਪਿਣ੍ਡਿਸਦਿਸੰ ਧਞ੍ਞਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣੂਪੇਤੰ। ਤਤੋ ਨੰ ਪਞ੍ਚਮਦਿਵਸੇ ਅਲਙ੍ਕਤਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤੰ ਰਞ੍ਞੋ ਦਸ੍ਸੇਸੁੰ, ਰਾਜਾ ਤੁਟ੍ਠੋ ਛਸਟ੍ਠਿਯਾ ਧਾਤੀਹਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵਡ੍ਢਮਾਨੋ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੰ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਮੇਵ ਸਮਾਨੰ ਰਾਜਾ ਰਜ੍ਜੇ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਿ, ਵਿਵਿਧਨਾਟਕਾਨਿ ਚਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਅਭਿਸਿਤ੍ਤੋ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ ਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰੇਸਿ ਨਾਮੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਵੀਸਤਿਯਾ ਨਗਰਸਹਸ੍ਸੇਸੁ। ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿ ਨਗਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਹੇਸੁੰ। ਤਾਨਿ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਾਨਿ ਸਟ੍ਠਿ ਅਹੇਸੁੰ, ਤਤੋ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸੰ, ਸਬ੍ਬਪਰਿਹਾਯਨਕਾਲੇ ਪਨ ਵੀਸਤਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਪਰਿਹਾਯਨਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਵੀਸਤਿ ਨਗਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਹੇਸੁੰ, ਵੀਸਤਿ ਪਾਸਾਦਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਵੀਸਤਿ ਹਤ੍ਥਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਵੀਸਤਿ ਅਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਵੀਸਤਿ ਰਥਸਹਸ੍ਸਾਨਿ , ਵੀਸਤਿ ਪਤ੍ਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਵੀਸਤਿ ਇਤ੍ਥਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ – ਓਰੋਧਾ ਚ ਨਾਟਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ਚ, ਵੀਸਤਿ ਅਮਚ੍ਚਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। ਸੋ ਮਹਾਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰਯਮਾਨੋ ਏਵ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ, ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਰਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਅਵਸ੍ਸੰ ਅਟ੍ਟਕਰਣੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਦਿਵਸੰ ਪਗੇਵ ਪਾਤਰਾਸੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦੰ ਅਕੰਸੁ। ਸੋ ''ਅਯੰ ਸਦ੍ਦੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ''ਤਿ ਪਾਸਾਦਤਲੰ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ''ਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਅਪ੍ਪੇਮੀ''ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਅਪ੍ਪੇਤੁੰ, ਰਜ੍ਜਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਪਰਿਹੀਨਾ। ਤਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਕਿੰ ਰਜ੍ਜੰ ਵਰੰ, ਉਦਾਹੁ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ। ਤਤੋ ''ਰਜ੍ਜਸੁਖੰ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਅਨੇਕਾਦੀਨਵੰ, ਸਮਣਧਮ੍ਮਸੁਖੰ ਪਨ ਵਿਪੁਲਮਨੇਕਾਨਿਸੰਸੰ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਸੇਵਿਤਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਅਮਚ੍ਚੰ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਇਮੰ ਰਜ੍ਜੰ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ

ਅਨੁਸਾਸ, ਮਾ ਖੋ ਅਧਮ੍ਮਕਾਰੰ ਅਕਾਸੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਨਿਯਜਾਤੇਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦੰ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵਿਹਰਤਿ, ਨ ਕੋਚਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁੰ ਲਭਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਮੁਖਧੋਵਨਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਦਾਯਕਭਤ੍ਤਨੀਹਾਰਕਾਦੀਹਿ।

ਤਤੋ ਅਦ੍ਧਮਾਸਮਤ੍ਤੇ ਵੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਮਹੇਸੀ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਰਾਜਾ ਉਯਜਾਨਗਮਨਬਲਦਸ੍ਸਨਨਾਟਕਾਦੀਸੁ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੁਹਿੰ ਗਤੋ''ਤਿ? ਤਸ੍ਸਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਸਾ ਅਮਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਾਹੇਸਿ ''ਰਜ੍ਜੇ ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ਅਹਮ੍ਪਿ ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਾ ਹੋਮਿ, ਏਤੁ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਵਾਸੰ ਕਪ੍ਪੇਤੂ''ਤਿ। ਸੋ ਉਭੋ ਕਣ੍ਣੇ ਥਕੇਤ੍ਵਾ ''ਅਸਵਨੀਯਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਸਾ ਪੁਨਪਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਛਮਾਨੰ ਤਜ੍ਜਾਪੇਸਿ – ''ਯਦਿ ਨ ਕਰੋਸਿ, ਠਾਨਾਪਿ ਤੇ ਚਾਵੇਮਿ, ਜੀਵਿਤਾਪਿ ਵੋਰੋਪੇਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਭੀਤੋ ''ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਦਲ੍ਹਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਕਦਾਚਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਕਾਰਾਪੇਯਜਾ''ਤਿ ਏਕਦਿਵਸੰ ਰਹੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਿਰਿਸਯਨੇ ਸੰਵਾਸੰ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਸਾ ਪੁਞ੍ਞਵਤੀ ਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾ। ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸਰਾਗੇਨ ਰਤ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਕ੍ਖਣੰ ਸਙ੍ਕਿਤਸਙ੍ਕਿਤੋਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਘਰਸਾਮਿਕੋ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਿਸਙ੍ਕੋ ਪਵਿਸਿਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ।

ਤਤੋ ਰਾਜਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਰਾਜਾ ਨ ਸਦ੍ਦਹਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਤਤੋ ਨਿਲੀਨੋ ਸਯਮੇਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਮਚ੍ਚੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਤੇ – ''ਅਯੰ ਰਾਜਾਪਰਾਧਿਕੋ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛੇਦੰ ਅਰਹਤਿ, ਪਾਦਚ੍ਛੇਦੰ ਅਰਹਤੀ''ਤਿ ਯਾਵ ਸੂਲੇ ਉਤ੍ਤਾਸਨੰ, ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾਨਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿੰਸੁ। ਰਾਜਾ – ''ਏਤਸ੍ਸ ਵਧਬਨ੍ਧਨਤਾਲ਼ਨੇ ਮਯ੍ਹੰ ਵਿਹਿੰਸਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜ, ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਨੇ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਭਵੇਯਜ, ਧਨਹਰਣੇ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ, ਅਲੰ ਏਵਰੂਪੇਹਿ ਕਤੇਹਿ, ਇਮੰ ਮਮ ਰਜ੍ਜਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਅਮਚ੍ਚਾ ਤੰ ਨਿਬ੍ਬਿਸਯੰ ਅਕੰਸੁ। ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨਸਾਰਞ੍ਚ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਵਿਸਯੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਰਾਜਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਕਿੰ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਦੇਵ, ਇਚ੍ਛਾਮਿ ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿ। ਅਮਚ੍ਚੋ ਕਤਿਪਾਹਚ੍ਚਯੇਨ ਲਦ੍ਧਵਿਸ੍ਸਾਸੋ ਤੰ ਰਾਜਾਨੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਮਹਾਰਾਜ, ਅਮਕ੍ਖਿਕਮਧੁੰ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੰ ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਕਿੰ ਏਤੰ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੇਤੁਕਾਮੋ ਭਣਤੀ''ਤਿ ਨ ਸੁਣਾਤਿ। ਸੋ ਅਨ੍ਤਰੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰੰ ਵਣ੍ਣੇਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ''ਕਿੰ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਬਾਰਾਣਸਿਰਜ੍ਜੰ, ਦੇਵਾ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਮੰ ਨੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਤੁਕਾਮੋਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ''ਮਾ, ਦੇਵ, ਏਵੰ ਅਵਚ, ਯਦਿ ਨ ਸਦ੍ਦਹਸਿ, ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪੇਸੇਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪੇਸੇਸਿ। ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗੋਪੁਰੰ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਸਯਨਘਰੇ ਉਟ੍ਠਹਿੰਸੁ।

ਰਾਜਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿਸ੍ਸ ਆਗਤਾਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਚੋਰਾ ਮਯੰ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ਤੇਸੰ ਧਨੰ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਮਾ ਪੁਨ ਏਵਮਕਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਤੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਸੋ ਪੁਨਪਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਤਥੇਵ ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ''ਸੀਲਵਾ ਰਾਜਾ''ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨਿੰ ਸੇਨੰ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਸੀਮਨ੍ਤਰੇ ਏਕੰ ਨਗਰੰ ਉਪਗਮ੍ਮ ਤਤ੍ਥ ਅਮਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਾਹੇਸਿ ''ਨਗਰੰ ਵਾ ਮੇ ਦੇਹਿ ਯੁਦ੍ਧੰ ਵਾ''ਤਿ। ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚਾਪੇਸਿ ''ਆਣਾਪੇਤੁ ਦੇਵੋ ਕਿੰ ਯੁਜ੍ਝਾਮਿ, ਉਦਾਹੁ ਨਗਰੰ ਦੇਮੀ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਨ ਯੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੰ, ਨਗਰੰ ਦਤ੍ਵਾ ਇਧਾਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਪੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਪਟਿਰਾਜਾਪਿ ਤੰ ਨਗਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਨਗਰੇਸੁਪਿ ਤਥੇਵ ਦੂਤੰ ਪਾਹੇਸਿ। ਤੇਪਿ ਅਮਚ੍ਚਾ ਤਥੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ''ਨ ਯੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੰ, ਇਧਾਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਬਾਰਾਣਸਿੰ ਆਗਮੰਸੁ।

ਤਤੋ ਅਮਚ੍ਚਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੰ ਆਹੰਸੁ – ''ਮਹਾਰਾਜ, ਤੇਨ ਸਹ ਯੁਜ੍ਝਾਮਾ''ਤਿ। ਰਾਜਾ – ''ਮਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਾਰੇਸਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ – ''ਮਯੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤੰ ਜੀਵਗ੍ਗਾਹੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਧੇਵ ਆਨੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਨਾਨਾਉਪਾਯੇਹਿ ਰਾਜਾਨੰ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਏਹਿ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਗਨ੍ਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧਾ। ਰਾਜਾ ''ਸਚੇ ਸਤ੍ਤਮਾਰਣਪ੍ਪਹਰਣਵਿਲੁਮ੍ਪਨਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕਰੋਥ, ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਭਣਤਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ''ਨ, ਦੇਵ, ਕਰੋਮ, ਭਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਪੇਮਾ''ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨਿੰ ਸੇਨੰ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਘਟੇਸੁ ਦੀਪੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿੰ ਗਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਪਟਿਰਾਜਾ ਤੰ ਦਿਵਸੰ ਬਾਰਾਣਸਿਸਮੀਪੇ ਨਗਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਿਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿੰ ਸਨ੍ਨਾਹੰ ਮੋਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਮਤ੍ਤੋ ਨਿਦ੍ਦੰ ਓਕ੍ਕਮਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਬਲਕਾਯੇਨ। ਤਤੋ ਅਮਚ੍ਚਾ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਰਞ੍ਞੋ ਖਨ੍ਧਾਵਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਘਟੇਹਿ ਦੀਪੇ ਨਿਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਪਜ੍ਜੋਤਾਯ ਸੇਨਾਯ ਸਦ੍ਦੰ ਅਕੰਸੁ। ਪਟਿਰਞ੍ਞੋ ਅਮਚ੍ਚੋ ਮਹਾਬਲੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭੀਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਾਜਾਨੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ

“ਉਟ੍ਠੇਹਿ ਅਮਕ੍ਖਿਕਮਧੁੰ ਖਾਦਾਹੀ”ਤਿ ਮਹਾਸਦ੍ਦੰ ਅਕਾਸਿ। ਤਥਾ ਦੁਤਿਯੋਪਿ, ਤਤਿਯੋਪਿ। ਪਟਿਰਾਜਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਭਯੰ ਸਨ੍ਤਾਸੰ ਆਪਜ੍ਜਿ। ਉਕ੍ਕੁਟ੍ਠਿਸਤਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਿੰਸੁ। ਸੋ “ਪਰਵਚਨੰ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਅਮਿਤ੍ਤਹਤ੍ਥੰ ਪਤ੍ਤੋਮ੍ਹੀ”ਤਿ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਤੰ ਤੰ ਵਿਪ੍ਪਲਪਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ “ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਰਾਜਾ, ਉਪਰੋਧੰ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਖਮਾਪੇਮੀ”ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਜਣ੍ਣੁਕੇਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ “ਖਮ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਯ੍ਹੰ ਅਪਰਾਧ”ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਰਾਜਾ ਤੰ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ “ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਖਮਾਮਿ ਤੇ”ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਰਞ੍ਞਾ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਪਰਮਸ੍ਸਾਸਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਸਮੀਪੇਯੇਵ ਜਨਪਦੇ ਰਜ੍ਜੰ ਲਭਿ। ਤੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਹਾਯਕਾ ਅਹੇਸੁੰ।

ਅਥ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸੇਨਾ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਏਕਤੋ ਠਿਤਾ ਦਿਸ੍ਵਾ “ਮਮੇਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਰਕ੍ਖਣਾਯ ਅਸ੍ਮਿੰ ਜਨਕਾਯੇ ਖੁਦ੍ਦਕਮਕ੍ਖਿਕਾਯ ਪਿਵਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਲੋਹਿਤਬਿਨ੍ਦੁ ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ। ਅਹੋ ਸਾਧੁ, ਅਹੋ ਸੁਟ੍ਠੁ, ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਖਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਅਵੇਰਾ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਝਾ ਹੋਨ੍ਤੂ”ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਤਦੇਵ ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ, ਸਯਮ੍ਭੁਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੰ ਮਗ੍ਗਸੁਖੇਨ ਫਲਸੁਖੇਨ ਸੁਖਿਤੰ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਅਮਚ੍ਚਾ ਪਣਿਪਾਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹੰਸੁ – “ਯਾਨਕਾਲੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਵਿਜਿਤਬਲਕਾਯਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਪਰਾਜਿਤਬਲਕਾਯਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਪਰਿਬ੍ਬਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ”ਤਿ। ਸੋ ਆਹ – “ਨਾਹੰ, ਭਣੇ, ਰਾਜਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮਾਹ”ਨ੍ਤਿ। ਕਿੰ ਦੇਵੋ ਭਣਤਿ, ਨ ਏਦਿਸਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਕੀਦਿਸਾ, ਭਣੇ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਤਿ? ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਕੇਸਮਸ੍ਸੁ ਅਟ੍ਠਪਰਿਕ੍ਖਾਰਯੁਤ੍ਤਾ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ। ਸੋ ਦਕ੍ਖਿਣਹਤ੍ਥੇਨ ਸੀਸੰ ਪਰਾਮਸਿ, ਤਾਵਦੇਵ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗੰ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਵੇਸੋ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ, ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਕੇਸਮਸ੍ਸੁ ਅਟ੍ਠਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਵਸ੍ਸਸਤਿਕਤ੍ਥੇਰਸਦਿਸੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਤੋ ਵੇਹਾਸੰ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ “ਕਿੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ, ਕਥੰ ਅਧਿਗਤੋਸੀ”ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਸੋ ਯਤੋ ਅਸ੍ਸ ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਅਹੋਸਿ , ਤਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਉਦਾਨਗਾਥਞ੍ਚ ਬ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥਞ੍ਚ ਇਮਞ੍ਞੇਵ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ **“ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭੂਤੇਸੁ ਨਿਧਾਯ ਦਣ੍ਡ**”ਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬੇਸੂ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸੇਸੁ। **ਭੂਤੇਸੂ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੰ ਪਨ ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵਕ੍ਖਾਮ। **ਨਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਦਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਦਣ੍ਡੰ, ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਞ੍ਹਿ ਦਣ੍ਡਯਤੀਤਿ ਦਣ੍ਡੋ, ਬਾਧੇਤਿ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨੰ ਪਾਪੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ ਚ। ਪਹਰਣਦਣ੍ਡੋ ਏਵ ਵਾ ਦਣ੍ਡੋ, ਤੰ ਨਿਧਾਯਾਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਵਿਹੇਠਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਹੇਠਯਨ੍ਤੋ। **ਅਞ੍ਞਤਰਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਮ੍ਪਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰ ਸਬ੍ਬਭੂਤਾਨੰ। **ਨ ਪੁਤ੍ਤਮਿਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਰਜੋ, ਖੇਤ੍ਤਜੋ, ਦਿਨ੍ਨਕੋ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋਤਿ ਇਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਤ੍ਤੰ ਨ ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। **ਕੁਤੋ ਸਹਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਾਯੰ ਪਨ ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਕੁਤੋ ਏਵ ਏਤੰ।

ਏਕੋਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਏਕੋ, ਅਦੁਤਿਯਟ੍ਠੇਨ ਏਕੋ, ਤਣ੍ਹਾਪਹਾਨੇਨ ਏਕੋ, ਏਕਨ੍ਤਵਿਗਤਕਿਲੇਸੋਤਿ ਏਕੋ, ਏਕੋ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਏਕੋ। ਸਮਣਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਮਜ੍ਝੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਗਿਹਿਸਞ੍ਞੋਜਨਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਕੋ – ਏਵੰ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ** ਏਕੋ। ਏਕੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਕੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਕੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਏਕੋ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਏਕੋ ਇਰਿਯਤਿ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ – ਏਵੰ **ਅਦੁਤਿਯਟ੍ਠੇਨ** ਏਕੋ।

“ਤਣ੍ਹਾਦੁਤਿਯੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਦੀਘਮਦ੍ਧਾਨਸੰਸਰੰ।
ਇਤ੍ਥਭਾਵਞ੍ਞਥਾਭਾਵੰ, ਸੰਸਾਰੰ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ॥

“ਏਵਮਾਦੀਨਵੰ ਞਤ੍ਵਾ, ਤਣ੍ਹੰ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੰ।
ਵੀਤਤਣ੍ਹੋ ਅਨਾਦਾਨੋ, ਸਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇ”ਤਿ॥ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧੫, ੧੦੫; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੧; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਪਾਰਾਯਨਾਨੁਗੀਤਿਗਾਥਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੦੭) –

ਏਵੰ **ਤਣ੍ਹਾਪਹਾਨਟ੍ਠੇਨ** ਏਕੋ। ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਾਸ੍ਸ ਪਹੀਨਾ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨਭਾਵੰਕਤਾ ਆਯਤਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾਤਿ – ਏਵੰ **ਏਕਨ੍ਤਵਿਗਤਕਿਲੇਸੋ**ਤਿ ਏਕੋ। ਅਨਾਚਰਿਯਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਭੂ ਸਾਮਞ੍ਞੇਵ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ – ਏਵੰ **ਏਕੋ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਏਕੋ।

ਚਰੇਤਿ ਯਾ ਇਮਾ ਅਟ੍ਠ ਚਰਿਯਾਯੋ; ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਪਣਿਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਚਤੂਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥਚਰਿਯਾ , ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਾਨੰ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯਤਨੇਸੁ ਆਯਤਨਚਰਿਯਾ, ਅਪ੍ਪਮਾਦਵਿਹਾਰੀਨੰ ਚਤੂਸੁ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸਤਿਚਰਿਯਾ, ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾਨੰ ਚਤੂਸੁ ਝਾਨੇਸੁ ਸਮਾਧਿਚਰਿਯਾ, ਬੁਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਞਾਣਚਰਿਯਾ, ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨੰ ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਸੁ ਮਗ੍ਗਚਰਿਯਾ, ਅਧਿਗਤਪ੍ਫਲਾਨੰ ਚਤੂਸੁ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੇਸੁ ਪਤ੍ਤਿਚਰਿਯਾ, ਤਿਣ੍ਣੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਸੁ ਲੋਕਤ੍ਥਚਰਿਯਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਦੇਸਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਚਰਿਯਾਤਿ ਅਟ੍ਠ ਚਰਿਯਾਯੋ ਇਰਿਯਾਪਥਚਰਿਯਾ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੯੭; ੩.੨੮) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਤਾਹਿ ਚਰਿਯਾਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਯਾ ਇਮਾ ''ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਾਯ ਚਰਤਿ, ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵੀਰਿਯੇਨ ਚਰਤਿ, ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਸਤਿਯਾ ਚਰਤਿ, ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਸਮਾਧਿਨਾ ਚਰਤਿ, ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਰਤਿ, ਵਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਚਰਤਿ, ਏਵੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਆਯਤਨ੍ਤੀਤਿ ਆਯਤਨਚਰਿਯਾਯ ਚਰਤਿ, ਏਵੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਵਿਸੇਸਮਧਿਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਿਸੇਸਚਰਿਯਾਯ ਚਰਤੀ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੯੭; ੩.੨੯) ਏਵੰ ਅਪਰਾਪਿ ਅਟ੍ਠ ਚਰਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਾਹਿਪਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣੰ ਨਾਮ ਖਗ੍ਗਮਿਗਸਿਙ੍ਗੰ। ਕਪ੍ਪਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਪਕਾਸਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਇਧ ਪਨਾਯੰ ''ਸਤ੍ਥੁਕਪ੍ਪੇਨ ਵਤ, ਭੋ, ਕਿਰ ਸਾਵਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਨ੍ਤਯਮਾਨਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੬੦) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਪਟਿਭਾਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋਤਿ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸਦਿਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਯੰ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਪਦਤੋ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਨੁਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਨ ਏਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਯ੍ਵਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਦਣ੍ਡੋ ਭੂਤੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨੋ ਅਹਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਤੇਸੁ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨੇਨ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾਯ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਪਰਹਿਤੂਪਸੰਹਾਰੇਨ ਚ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭੂਤੇਸੁ ਨਿਧਾਯ ਦਣ੍ਡੰ, ਨਿਹਿਤਦਣ੍ਡਤ੍ਤਾ ਏਵ ਚ। ਯਥਾ ਅਨਿਹਿਤਦਣ੍ਡਾ ਸਤ੍ਤਾ ਭੂਤਾਨਿ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਸਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਪਾਣਿਨਾ ਵਾ ਲੇਡ੍ਡੁਨਾ ਵਾ ਵਿਹੇਠਯਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਅਵਿਹੇਠਯੰ ਅਞ੍ਞਤਰਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ। ਇਮੰ ਮੇਤ੍ਤਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਾਗਮ੍ਮ ਯਦੇਵ ਤਤ੍ਥ ਵੇਦਨਾਗਤੰ ਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਗਤੰ ਤਞ੍ਚ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਤਦਞ੍ਞਞ੍ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤੰ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿੰ ਅਧਿਗਤੋਮ੍ਹੀਤਿ ਅਯੰ ਤਾਵ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਯੰ ਪਨ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ – ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇ ਅਮਚ੍ਚਾ ਆਹੰਸੁ – ''ਇਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੁਹਿੰ ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ? ਤਤੋ ਤੇਨ ''ਪੁਬ੍ਬਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਕਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਵਾ ''ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਪਬ੍ਬਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਨਾਹੰਸੁ – ''ਅਮ੍ਹੇ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਜਹਥ, ਨ ਇਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ। ਅਥ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਆਹ – ''ਨ ਪੁਤ੍ਤਮਿਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਰਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਅਹੰ ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਰਜਾਦੀਸੁ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯੰ, ਕੁਤੋ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸੰ ਸਹਾਯੰ? ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁਪਿ ਯੋ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਗਨ੍ਤੁੰ ਮਾਦਿਸੋ ਵਾ ਹੋਤੁੰ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਸੋ ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ। ਅਥ ਵਾ ਤੇਹਿ ''ਅਮ੍ਹੇ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਜਹਥ ਨ ਇਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ''ਨ ਪੁਤ੍ਤਮਿਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਕੁਤੋ ਸਹਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਟ੍ਠੇਨ ਏਕਚਰਿਯਾਯ ਗੁਣੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਮੁਦਿਤੋ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਇਮੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਸਿ – ''ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ। ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸੇਵ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਆਕਾਸੇ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨੰ ਅਗਮਾਸਿ।

ਗਨ੍ਧਮਾਦਨੋ ਨਾਮ ਹਿਮਵਤਿ ਚੂਲ਼ਕਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤੰ, ਮਹਾਕਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤੰ, ਨਾਗਪਲਿਵੇਠਨੰ, ਚਨ੍ਦਗਬ੍ਭੰ, ਸੂਰਿਯਗਬ੍ਭੰ, ਸੁਵਣ੍ਣਪਸ੍ਸੰ, ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਪਬ੍ਬਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕੰ ਨਾਮ ਪਬ੍ਭਾਰੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਵਸਨੋਕਾਸੋ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਚ ਗੁਹਾਯੋ – ਸੁਵਣ੍ਣਗੁਹਾ, ਮਣਿਗੁਹਾ, ਰਜਤਗੁਹਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਣਿਗੁਹਾਦ੍ਵਾਰੇ ਮਞ੍ਜੂਸਕੋ ਨਾਮ ਰੁਕ੍ਖੋ ਯੋਜਨੰ ਉਬ੍ਬੇਧੇਨ, ਯੋਜਨੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ। ਸੋ ਯਤ੍ਤਕਾਨਿ ਉਦਕੇ ਵਾ ਥਲੇ ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਯਤਿ ਵਿਸੇਸੇਨ

ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਗਮਨਦਿਵਸੇ। ਤਸ੍ਸੂਪਰਿਤੋ ਸਬ੍ਬਰਤਨਮਾਲ਼ੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਕਵਾਤੋ ਕਚਵਰਂ ਛਡ੍ਡੇਤਿ, ਸਮਕਰਣਵਾਤੋ ਸਬ੍ਬਰਤਨਮਯਂ ਵਾਲਿਕਂ ਸਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਿਞ੍ਚਨਕਵਾਤੋ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹਤੋ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਸਿਞ੍ਚਤਿ, ਸੁਗਨ੍ਧਕਰਣਵਾਤੋ ਹਿਮਵਨ੍ਤਤੋ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਗਨ੍ਧਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਗਨ੍ਧੇ ਆਨੇਤਿ, ਓਚਿਨਕਵਾਤੋ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਓਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤੇਤਿ, ਸਨ੍ਥਰਕਵਾਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਨ੍ਥਰਤਿ। ਸਦਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਆਸਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯੇਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਦਿਵਸੇ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਚ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਪਕਤਿ। ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ-ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਤਤੋ ਸਚੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਤਙ੍ਖਣਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇਸੁ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਚ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਅਧੁਨਾਗਤਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਨੁਮੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ''ਕਥਮਧਿਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤਦਾਪਿ ਸੋ ਤਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਦਾਨਬ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥਂ ਭਾਸਤਿ। ਪੁਨ ਭਗਵਾਪਿ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਪੁਟ੍ਠੋ ਤਮੇਵ ਗਾਥਂ ਭਾਸਤਿ, ਆਨਨ੍ਦੋ ਚ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਕੇਕਾ ਗਾਥਾ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੋਧਿਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇ, ਮਞ੍ਜੂਸਕਮਾਲ਼ੇ , ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਕਾਲੇ, ਸਙ੍ਗੀਤਿਯਨ੍ਤਿ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ।

ਪਠਮਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੩੬. **ਸਂਸਗ੍ਗਜਾਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਨਾਮਰੂਪਂ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ, ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਮਸਨਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਅਨਧਿਗਮ੍ਮ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵਡ੍ਢਮਾਨੋ ਯਤੋ ਪਭੁਤਿ ''ਅਯਂ ਇਤ੍ਥੀ ਅਯਂ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਤਤੁਪਾਦਾਯ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਹਤ੍ਥੇ ਨ ਰਮਤਿ, ਉਚ੍ਛਾਦਨਨ੍ਹਾਪਨਮਣ੍ਡਨਾਦਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਸਹਤਿ। ਤਂ ਪੁਰਿਸਾ ਏਵ ਪੋਸੇਨ੍ਤਿ, ਥਞ੍ਞਪਾਯਨਕਾਲੇ ਧਾਤਿਯੋ ਕਞ੍ਚੁਕਂ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਵੇਸੇਨ ਥਞ੍ਞਂ ਪਾਯੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਗਨ੍ਧਂ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦਂ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰੋਦਤਿ, ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋਪਿ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਤਂ **ਅਨਿਤ੍ਥਿਗਨ੍ਧੋ**ਤ੍ਵੇਵ ਸਞ੍ਜਾਨਿਂਸੁ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕੇ ਜਾਤੇ ਰਾਜਾ ''ਕੁਲਵਂਸਂ ਸਣ੍ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਾਨਾਕੁਲੇਹਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਾ ਕਞ੍ਞਾਯੋ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਅਮਚ੍ਚਂ ਆਣਾਪੇਸਿ ''ਕੁਮਾਰਂ ਰਮਾਪੇਹੀ''ਤਿ। ਅਮਚ੍ਚੋ ਉਪਾਯੇਨ ਤਂ ਰਮਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਸਾਣਿਪਾਕਾਰਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਾਟਕਾਨਿ ਪਯੋਜਾਪੇਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਗੀਤਵਾਦਿਤਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ – ''ਕਸ੍ਸੇਸੋ ਸਦ੍ਦੋ''ਤਿ ਆਹ। ਅਮਚ੍ਚੋ ''ਤਵੇਸੋ, ਦੇਵ, ਨਾਟਕਿਤ੍ਥੀਨਂ ਸਦ੍ਦੋ, ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤਾਨਂ ਈਦਿਸਾਨਿ ਨਾਟਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਰਮ, ਦੇਵ, ਮਹਾਪੁਞ੍ਞੋਸਿ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਕੁਮਾਰੋ ਅਮਚ੍ਚਂ ਦਣ੍ਡੇਨ ਤਾਲ਼ਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤਰਾ ਸਹ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਕੁਮਾਰਂ ਖਮਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਪੁਨ ਅਮਚ੍ਚਂ ਅਪ੍ਪੇਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਤੇਹਿ ਅਤਿਨਿਪ੍ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨੋ ਸੇਟ੍ਠਸੁਵਣ੍ਣਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰੇ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਵਿਸ੍ਸਕਮ੍ਮੁਨਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤਸਦਿਸਂ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰਵਿਭੂਸਿਤਂ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸੁਂ। ਕੁਮਾਰੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਮ੍ਹਯੇਨ ਸੀਸਂ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਪੇਸੇਸਿ ''ਯਦਿ ਈਦਿਸਿਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞੋ, ਅਵਸ੍ਸਂ ਤੇਨ ਸਹ ਕਤਪੁਞ੍ਞਾ ਕਾਚਿ ਦਾਰਿਕਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਂ ਰਥਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਮਚ੍ਚਾਨਂ ਅਪ੍ਪੇਸੁਂ ''ਗਚ੍ਛਥ, ਈਦਿਸਿਂ ਦਾਰਿਕਂ ਗਵੇਸਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੋਲ਼ਸ ਮਹਾਜਨਪਦੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾ ਤਂ ਤਂ ਗਾਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਦਕਤਿਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਜਨਸਮੂਹਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦੇਵਤਂ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਪੁਪ੍ਫਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਪੂਜਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਵਿਤਾਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ, ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ – ''ਯਦਿ ਕੇਨਚਿ ਏਵਰੂਪਾ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ? ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠਾ ਸਬ੍ਬੇ ਜਨਪਦੇ ਆਹਿਣ੍ਡਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ''ਖੁਦ੍ਦਕਰਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਂਸੁ।

ਤਤੋ ਨੇਸਂ ਅਹੋਸਿ ‘‘ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਤਾਵ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਮਾ ਨੋ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇਪਿ ਰਾਜਾ ਪੁਨ ਪਾਹੇਸੀ’’ਤਿ ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠੇ ਸਾਗਲਨਗਰਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਸਾਗਲਨਗਰੇ ਚ ਮਦ੍ਦਵੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ। ਤਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਾ ਅਭਿਰੂਪਾ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਣ੍ਣਦਾਸਿਯੋ ਨ੍ਹਾਨੋਦਕਤ੍ਥਾਯ ਤਿਤ੍ਥਂ ਗਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਮਚ੍ਚੇਹਿ ਠਪਿਤਂ ਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਂ ਦੂਰਤੋਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਮ੍ਹੇ ਉਦਕਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੀ ਸਯਮੇਵ ਆਗਤਾ’’ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿਯੋ ਸਮੀਪਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਾਯਂ ਸਾਮਿਨੀ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਾਮਿਨੀ ਇਤੋ ਅਭਿਰੂਪਤਰਾ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਅਮਚ੍ਚਾ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਰੂਪੇਨ ਨਯੇਨ ਦਾਰਿਕਂ ਯਾਚਿਂਸੁ, ਸੋਪਿ ਅਦਾਸਿ। ਤਤੋ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਪਾਹੇਸੁਂ ‘‘ਲਦ੍ਧਾ ਦਾਰਿਕਾ, ਸਾਮਂ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਮ੍ਹੇਵ ਆਨੇਮਾ’’ਤਿ? ਸੋ ਚ ‘‘ਮਯਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਜਨਪਦਪੀਲ਼ਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇਵ ਆਨੇਥਾ’’ਤਿ ਪੇਸੇਸਿ।

ਅਮਚ੍ਚਾ ਦਾਰਿਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਪਾਹੇਸੁਂ – ‘‘ਲਦ੍ਧਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਸਦਿਸੀ ਦਾਰਿਕਾ’’ਤਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਰਾਗੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾ ਪਰਿਹਾਯਿ। ਸੋ ਦੂਤਪਰਮ੍ਪਰਂ ਪੇਸੇਸਿ ‘‘ਸੀਘਂ ਆਨੇਥ, ਸੀਘਂ ਆਨੇਥਾ’’ਤਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੇਨੇਵ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਬਹਿਨਗਰੇ ਠਿਤਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਾਹੇਸੁਂ – ‘‘ਅਜ੍ਜ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਨੋ’’ਤਿ? ਰਾਜਾ ‘‘ਸੇਟ੍ਠਕੁਲਾ ਆਨੀਤਾ ਦਾਰਿਕਾ, ਮਙ੍ਗਲਕਿਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰੇਨ ਪਵੇਸੇਸ੍ਸਾਮ, ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਤਾਵ ਨਂ ਨੇਥਾ’’ਤਿ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਤੇ ਤਥਾ ਅਕਂਸੁ। ਸਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਖੁਮਾਲਾ ਯਾਨੁਗ੍ਘਾਤੇਨ ਉਬ੍ਬਾਲ੍ਹਾ ਅਦ੍ਧਾਨਪਰਿਸ੍ਸਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਾਤਰੋਗਾ ਮਿਲਾਤਮਾਲਾ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂਯੇਵ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ‘‘ਸਕ੍ਕਾਰਾ ਪਰਿਭਟ੍ਠਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਪਰਿਦੇਵਿਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਚ ਨਾਗਰਾ ਚ ‘‘ਕੁਲਵਂਸੋ ਵਿਨਟ੍ਠੋ’’ਤਿ ਪਰਿਦੇਵਿਂਸੁ। ਨਗਰੇ ਮਹਾਕੋਲਾਹਲਂ ਅਹੋਸਿ। ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਸੁਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਮਹਾਸੋਕੋ ਉਦਪਾਦਿ। ਤਤੋ ਕੁਮਾਰੋ ਸੋਕਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਖਣਿਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਅਯਂ ਸੋਕੋ ਨਾਮ ਨ ਅਜਾਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ, ਜਾਤਸ੍ਸ ਪਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਾਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸੋਕੋ’’ਤਿ। ‘‘ਜਾਤਿ ਪਨ ਕਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿ? ਤਤੋ ‘‘ਭਵਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਜਾਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਵਨਾਨੁਭਾਵੇਨ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਤਂ ਮਗ੍ਗਫਲਸੁਖੇਨ ਸੁਖਿਤਂ ਸਨ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸਨ੍ਤਮਾਨਸਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਪਣਿਪਾਤਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਮਚ੍ਚਾ ਆਹਂਸੁ – ‘‘ਮਾ ਸੋਚਿ, ਦੇਵ, ਮਹਨ੍ਤੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ, ਅਞ੍ਞਂ ਤਤੋ ਸੁਨ੍ਦਰਤਰਂ ਆਨੇਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ। ਸੋ ਆਹ – ‘‘ਨਾਹਂ ਸੋਚਕੋ, ਨਿਸ੍ਸੋਕੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਅਹ’’ਨ੍ਤਿ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਸਦਿਸਮੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਂ।

ਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਪਨ **ਸਂਸਗ੍ਗਜਾਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਾਤਸਂਸਗ੍ਗਸ੍ਸ। ਤਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਨ, ਸਵਨ, ਕਾਯ, ਸਮੁਲ੍ਲਪਨ, ਸਮ੍ਭੋਗਸਂਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਸਂਸਗ੍ਗੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗੋ **ਦਸ੍ਸਨਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਕਾਲ਼ਦੀਘਵਾਪੀਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ ਕਲ੍ਯਾਣਵਿਹਾਰਵਾਸੀਦੀਘਭਾਣਕਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਕੇਨਚਿ ਉਪਾਯੇਨ ਤਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ, ਕਾਲਕਤਾ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਯਧੀਤਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਨਿਵਾਸਨਚੋਲ਼ਖਣ੍ਡਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਏਵਰੂਪਵਤ੍ਥਧਾਰਿਨਿਯਾ ਨਾਮ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸਂ ਨਾਲਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ ਹਦਯਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲਕਤੋ। ਸੋ ਏਵ ਚ ਦਹਰੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਪਰੇਹਿ ਪਨ ਕਥਿਯਮਾਨਂ ਰੂਪਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਹਸਿਤਲਪਿਤਗੀਤਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਰਾਗੋ **ਸਵਨਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਗਿਰਿਗਾਮਵਾਸੀਕਮ੍ਮਾਰਧੀਤਾਯ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕੁਮਾਰੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਦੁਮਸ੍ਸਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਮਾਲਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ, ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦੇਨ ਗਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਵਿਸੇਸਾ ਪਰਿਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਗ੍ਗਲ਼ਲੇਣਵਾਸੀ ਤਿਸ੍ਸਦਹਰੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਙ੍ਗਪਰਾਮਸਨੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗੋ **ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਧਮ੍ਮਗਾਯਨਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਕਿਰ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਸਤਿ । ਤਤ੍ਥ ਮਹਾਜਨੇ ਆਗਤੇ ਰਾਜਾਪਿ ਅਗਮਾਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇਨ। ਤਤੋ ਰਾਜਧੀਤਾਯ ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦਞ੍ਚ ਆਗਮ੍ਮ ਬਲਵਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਦਹਰਸ੍ਸਾਪਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸਾਣਿਪਾਕਾਰੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਸਿ। ਤੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਆਲਿਙ੍ਗਿਂਸੁ। ਪੁਨ ਸਾਣਿਪਾਕਾਰਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਕਾਲਕਤੇਯੇਵ ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ।

ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਲਪਨਸਮੁਲ੍ਲਪਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਰਾਗੋ ਪਨ **ਸਮੁਲ੍ਲਪਨਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਭੋਗਕਰਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗੋ **ਸਮ੍ਭੋਗਸਂਸਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ। ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਚੇਤੇਸੁ ਪਾਰਾਜਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਮਰਿਚਿਵਟ੍ਟਿਨਾਮਮਹਾਵਿਹਾਰਮਹੇ ਕਿਰ ਦੁਟ੍ਠਗਾਮਣਿ ਅਭਯਮਹਾਰਾਜਾ ਮਹਾਦਾਨਂ ਪਟਿਯਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਂ ਪਰਿਵਿਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਉਣ੍ਹਯਾਗੁਯਾ ਦਿਨ੍ਨਾਯ ਸਙ੍ਘਨਵਕਸਾਮਣੇਰੀ ਅਨਾਧਾਰਕਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਨਵਕਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਦਨ੍ਤਵਲਯਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਮੁਲ੍ਲਾਪਂ ਅਕਾਸਿ। ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਤੀਰਂ ਗਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮੁਲ੍ਲਾਪੇਨ ਪੁਬ੍ਬਸਞ੍ਞਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਜਾਤਸਿਨੇਹਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇ ਸਂਸਗ੍ਗੇ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਜਾਤਸਂਸਗ੍ਗਸ੍ਸ **ਭਵਤਿ ਸ੍ਨੇਹੋ,** ਪੁਰਿਮਰਾਗਪਚ੍ਚਯਾ ਬਲਵਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤੋ **ਸ੍ਨੇਹਨ੍ਵਯਂ ਦੁਕ੍ਖਮਿਦਂ ਪਹੋਤਿ** ਤਮੇਵ ਸ੍ਨੇਹਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਦੁਕ੍ਖਮਿਦਂ ਪਹੋਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਭਵਤਿ, ਜਾਯਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਸਂਸਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਸ੍ਨੇਹੋ, ਸ੍ਨੇਹਾ ਦੁਕ੍ਖਮਿਦਨ੍ਤਿ।

ਏਵਮਤ੍ਥਪ੍ਪਭੇਦਂ ਇਮਂ ਅਡ੍ਢਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਸੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਆਹ – ''ਸ੍ਵਾਹਂ ਯਮਿਦਂ ਸ੍ਨੇਹਨ੍ਵਯਂ ਸੋਕਾਦਿਦੁਕ੍ਖਂ ਪਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਖਣਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੋਧਿਮਧਿਗਤੋ''ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇ ਅਮਚ੍ਚਾ ਆਹਂਸੁ – ''ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ? ਤਤੋ ਸੋ ਆਹ – ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਯੋ ਇਮਮ੍ਹਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਾਮੋ, ਸੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ **ਆਦੀਨਵਂ ਸ੍ਨੇਹਜਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ**''ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਂ ''ਸ੍ਨੇਹਨ੍ਵਯਂ ਦੁਕ੍ਖਮਿਦਂ ਪਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਦੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਆਦੀਨਵਂ ਸ੍ਨੇਹਜਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਸਂਸਗ੍ਗਜਾਤਸ੍ਸ ਭਵਤਿ ਸ੍ਨੇਹੋ, ਸ੍ਨੇਹਨ੍ਵਯਂ ਦੁਕ੍ਖਮਿਦਂ ਪਹੋਤਿ, ਏਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਆਦੀਨਵਂ ਸ੍ਨੇਹਜਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਅਹਂ ਅਧਿਗਤੋਤਿ। ਏਵਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਦੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਸਂਸਗ੍ਗਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੩੭. ਮਿਤ੍ਤੇ ਸੁਹਜ੍ਜੇਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤੋ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ ਵਰੋ, ਰਜ੍ਜਂ ਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਮਚ੍ਚਾਨਂ ਹਤ੍ਥੇ ਰਜ੍ਜਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ''ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਪਿ ਲਞ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਲਞ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕੇ ਪਰਾਜੇਨ੍ਤਾ ਏਕਦਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਰਾਜਵਲ੍ਲਭਂ ਪਰਾਜੇਸੁਂ। ਸੋ ਰਞ੍ਞੋ ਭਤ੍ਤਹਾਰਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਸਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤੋ ਮਹਾਜਨਕਾਯਾ – ''ਅਮਚ੍ਚਾ ਸਾਮਿਕੇ ਅਸਾਮਿਕੇ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਹਾਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਮਹਾਯੁਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਅਕਂਸੁ। ਅਥ ਰਾਜਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਪਾਸਾਦਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤੁਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤੇਨ ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਅਪ੍ਪੇਤੁਂ। ਸੋ ''ਕਿਂ ਮੇ ਰਜ੍ਜੇਨ, ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ ਵਰੋ''ਤਿ ਰਜ੍ਜਸੁਖਂ ਪਹਾਯ ਪੁਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਮਿਤ੍ਤੇ ਸੁਹਜ੍ਜੇ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ, ਹਾਪੇਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ।
ਏਤਂ ਭਯਂ ਸਨ੍ਥਵੇ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਮੇਤ੍ਤਾਯਨਵਸੇਨ **ਮਿਤ੍ਤਾ**। ਸੁਹਦਯਭਾਵੇਨ **ਸੁਹਜ੍ਜਾ**। ਕੇਚਿ ਹਿ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਕਾਮਤਾਯ ਮਿਤ੍ਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਸੁਹਜ੍ਜਾ। ਕੇਚਿ ਗਮਨਾਗਮਨਟ੍ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਸਮੁਲ੍ਲਾਪਾਦੀਸੁ ਹਦਯਸੁਖਜਨਨੇਨ ਸੁਹਜ੍ਜਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਮਿਤ੍ਤਾ। ਕੇਚਿ ਤਦੁਭਯਵਸੇਨ ਸੁਹਜ੍ਜਾ ਚੇਵ

ਮਿਤ੍ਤਾ ਚ। ਤੇ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – ਅਗਾਰਿਯਾ ਅਨਗਾਰਿਯਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਅਗਾਰਿਯਾ ਤਿਵਿਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – ਉਪਕਾਰੋ, ਸਮਾਨਸੁਖਦੁਕ੍ਖੋ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋਤਿ। ਅਨਗਾਰਿਯਾ ਵਿਸੇਸੇਨ ਅਤ੍ਥਕ੍ਖਾਯਿਨੋ ਏਵ। ਤੇ ਚਤੂਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ –

''ਚਤੂਹਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ, ਠਾਨੇਹਿ ਉਪਕਾਰੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਸੁਹਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਪਮਤ੍ਤੰ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਂ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਭੀਤਸ੍ਸ ਸਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇਸੁ ਤਦ੍ਦਿਗੁਣਂ ਭੋਗਂ ਅਨੁਪ੍ਪਦੇਤਿ'' (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੧)।

ਤਥਾ –

''ਚਤੂਹਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ, ਠਾਨੇਹਿ ਸਮਾਨਸੁਖਦੁਕ੍ਖੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਸੁਹਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਗੁਯ੍ਹਮਸ੍ਸ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਗੁਯ੍ਹਮਸ੍ਸ ਪਰਿਗੂਹਤਿ, ਆਪਦਾਸੁ ਨ ਵਿਜਹਤਿ, ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ'' (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੨)।

ਤਥਾ –

''ਚਤੂਹਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ, ਠਾਨੇਹਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਸੁਹਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਅਭਵੇਨਸ੍ਸ ਨ ਨਨ੍ਦਤਿ, ਭਵੇਨਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦਤਿ, ਅਵਣ੍ਣਂ ਭਣਮਾਨਂ ਨਿਵਾਰੇਤਿ, ਵਣ੍ਣਂ ਭਣਮਾਨਂ ਪਸਂਸਤਿ'' (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੪)।

ਤਥਾ –

''ਚਤੂਹਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ, ਠਾਨੇਹਿ ਅਤ੍ਥਕ੍ਖਾਯੀ ਮਿਤ੍ਤੋ ਸੁਹਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਪਾਪਾ ਨਿਵਾਰੇਤਿ, ਕਲ੍ਯਾਣੇ ਨਿਵੇਸੇਤਿ, ਅਸ੍ਸੁਤਂ ਸਾਵੇਤਿ, ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੩)।

ਤੇਸ੍ਵਿਧ ਅਗਾਰਿਯਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਮਿਤ੍ਤੇ ਸੁਹਜ੍ਜੇ। **ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ**ਤਿ ਅਨੁਦਯਮਾਨੋ। ਤੇਸਂ ਸੁਖਂ ਉਪਸਂਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਪਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਚ।

ਹਾਪੇਤਿ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਂ, ਤਥਾ ਅਤ੍ਤਤ੍ਥਪਰਤ੍ਥਉਭਯਤ੍ਥਵਸੇਨਾਪਿ ਤਿਵਿਧਂ। ਅਤ੍ਥਂ ਲਦ੍ਧਵਿਨਾਸਨੇਨ ਅਲਦ੍ਧਾਨੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨਾਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾਪਿ ਹਾਪੇਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤਿ। **ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਅਹਂ ਇਮਂ ਵਿਨਾ ਨ ਜੀਵਾਮਿ, ਏਸ ਮੇ ਗਤਿ, ਏਸ ਮੇ ਪਰਾਯਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨੀਚੇ ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ''ਇਮੇ ਮਂ ਵਿਨਾ ਨ ਜੀਵਨ੍ਤਿ, ਅਹਂ ਤੇਸਂ ਗਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਰਾਯਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਚ੍ਚੇ ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਏਵਂ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਏਤਂ ਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਅਤ੍ਥਹਾਪਨਭਯਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਹਾਨਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਨ੍ਥ**ਵੇਤਿ ਤਿਵਿਧੋ ਸਨ੍ਥਵੋ – ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਸਤਪ੍ਪਭੇਦਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾ ਤਣ੍ਹਾਸਨ੍ਥਵੋ, ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਭੇਦਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਨ੍ਥਵੋ, ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਮਿਤ੍ਤਾਨੁਕਮ੍ਪਨਾ ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵੋ। ਸੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤੇਨ ਹਿਸ੍ਸ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਪਰਿਹੀਨਾ। ਤੇਨਾਹ – ''ਏਤਂ ਭਯਂ ਸਨ੍ਥਵੇ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਅਹਮਧਿਗਤੋ''ਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਮਿਤ੍ਤਸੁਹਜ੍ਜਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੩੮. **ਵਂਸੋ ਵਿਸਾਲੋ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਤਯੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਜੇਟ੍ਠਕੋ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਇਤਰੇ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਰਾਜਕੁਲੇਸੁ। ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ''ਮਯਂ ਕਿਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ''ਤਿ

ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨਾ ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਰਿਯੰ ਅਦ੍ਦਸੰਸੁ। ਤਤੋ ''ਤਤਿਯੋ ਕੁਹਿ''ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਾ ਬਾਰਾਣਸਿਯੰ ਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰੇਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਸਰਿਤ੍ਵਾ ''ਸੋ ਪਕਤਿਯਾਵ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਞੇਵ ਓਵਾਦਕੋ ਵਤ੍ਤਾ ਵਚਨਕ੍ਖਮੋ ਪਾਪਗਰਹੀ, ਹਨ੍ਦ, ਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਓਕਾਸੰ ਗਵੇਸਨ੍ਤਾ ਤੰ ਏਕਦਿਵਸੰ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰਵਿਭੂਸਿਤੰ ਉਯ੍ਯਾਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਦ੍ਵਾਰੇ ਵੇਲੁਗੁਮ੍ਬਮੂਲੇ ਅਟ੍ਠੰਸੁ। ਮਹਾਜਨੋ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਰਾਜਦਸ੍ਸਨੇਨ ਰਾਜਾਨੰ ਓਲੋਕੇਤਿ। ਤਤੋ ਰਾਜਾ ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਕੋਚਿ ਮਮ ਦਸ੍ਸਨੇ ਅਬ੍ਯਾਵਟੋ''ਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ। ਸਹ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਚਸ੍ਸ ਤੇਸੁ ਸਿਨੇਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ।

ਸੋ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਸਨ੍ਤੇਨ ਉਪਚਾਰੇਨ ਤੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿੰ ਨਾਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇ ਆਹੰਸੁ ''ਮਯੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਸਜ੍ਜਮਾਨਾ ਨਾਮਾ''ਤਿ। ''ਭਨ੍ਤੇ, 'ਅਸਜ੍ਜਮਾਨਾ'ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ? ''ਅਲਗ੍ਗਨਤ੍ਥੋ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਤੰ ਵੇਲੁਗੁਮ੍ਬੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਾ ਆਹੰਸੁ – ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਮੰ ਵੇਲੁਗੁਮ੍ਬੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਮੂਲਖਨ੍ਧਸਾਖਾਨੁਸਾਖਾਹਿ ਸੰਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ ਅਸਿਹਤ੍ਥੋ ਪੁਰਿਸੋ ਮੂਲੇ ਛੇਤ੍ਵਾ ਆਵਿਞ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਉਦ੍ਧਰਿਤੁੰ , ਏਵਮੇਵ ਤ੍ਵੰ ਅਨ੍ਤੋ ਚ ਬਹਿ ਚ ਜਟਾਯ ਜਟਿਤੋ ਆਸਤ੍ਤਵਿਸਤ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਲਗ੍ਗੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਵੇਮਜ੍ਝਗਤੋਪਿ ਅਯੰ ਵੰਸਕਲੀਰੋ ਅਸਞ੍ਜਾਤਸਾਖਤ੍ਤਾ ਕੇਨਚਿ ਅਲਗ੍ਗੋ ਠਿਤੋ, ਸਕ੍ਕਾ ਚ ਪਨ ਅਗ੍ਗੇ ਵਾ ਮੂਲੇ ਵਾ ਛੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤੁੰ, ਏਵਮੇਵ ਮਯੰ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨਾ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਤਾਵਦੇਵ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੋ ਏਵ ਰਞ੍ਞੋ ਆਕਾਸੇਨ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰੰ ਅਗਮੰਸੁ। ਤਤੋ ਰਾਜਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਦਾ ਨੁ ਖੋ ਅਹਮ੍ਪਿ ਏਵੰ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿੰ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ –

''ਵੰਸੋ ਵਿਸਾਲੋਵ ਯਥਾ ਵਿਸਤ੍ਤੋ, ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਦਾਰੇਸੁ ਚ ਯਾ ਅਪੇਕ੍ਖਾ।
ਵੰਸਕ੍ਕਲੀਰੋਵ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਵੰਸੋ**ਤਿ ਵੇਲੁ। **ਵਿਸਾਲੋ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣੋ। ਚਕਾਰੋ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੋ, ਏਵਕਾਰੋ ਵਾ ਅਯੰ, ਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨੇਤ੍ਥ ਏਕਾਰੋ ਨਟ੍ਠੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਰਪਦੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਤੰ ਪਚ੍ਛਾ ਯੋਜੇਸ੍ਸਾਮ। **ਯਥਾ**ਤਿ ਪਟਿਭਾਗੇ। **ਵਿਸਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਲਗ੍ਗੋ, ਜਟਿਤੋ ਸੰਸਿਬ੍ਬਿਤੋ। **ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਦਾਰੇਸੁ ਚਾ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤੁਭਰਿਯਾਸੁ। **ਯਾ ਅਪੇਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਯਾ ਤਣ੍ਹਾ ਯੋ ਸ੍ਨੇਹੋ। **ਵੰਸਕ੍ਕਲੀਰੋਵ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ**ਤਿ ਵੰਸਕਲੀਰੋ ਵਿਯ ਅਲਗ੍ਗਮਾਨੋ। ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? ਯਥਾ ਵੰਸੋ ਵਿਸਾਲੋ ਵਿਸਤ੍ਤੋ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਦਾਰੇਸੁ ਚ ਯਾ ਅਪੇਕ੍ਖਾ, ਸਾਪਿ ਏਵੰ ਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਸੰਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਸ੍ਵਾਹੰ ਤਾਯ ਅਪੇਕ੍ਖਾਯ ਅਪੇਕ੍ਖਵਾ ਵਿਸਾਲੇ ਵੰਸੋ ਵਿਯ ਵਿਸਤ੍ਤੋਤਿ ਏਵੰ ਅਪੇਕ੍ਖਾਯ ਆਦੀਨਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੰ ਅਪੇਕ੍ਖੰ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਯੰ ਵੰਸਕਲੀਰੋਵ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਵਾ ਲੋਭਾਦੀਸੁ ਵਾ ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੁ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿੰ ਅਧਿਗਤੋਤਿ। ਸੇਸੰ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਵੰਸਕਲੀਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੩੯. ਮਿਗੋ ਅਰਞ੍ਞਮ੍ਹੀਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਏਕੋ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਕਾਲੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਬਾਰਾਣਸਿਯੰ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਡ੍ਢੇ ਮਹਦ੍ਧਨੇ ਮਹਾਭੋਗੇ, ਸੋ ਸੁਭਗੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਪਰਦਾਰਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਲਕਤੋ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਸੇਟ੍ਠਿਭਰਿਯਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਇਤ੍ਥਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਨਿਰਯਤੋ ਆਗਤਾਨੰ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਉਣ੍ਹਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਸੇਟ੍ਠਿਭਰਿਯਾ ਡਯ੍ਹਮਾਨੇਨ ਉਦਰੇਨ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਤੰ ਗਬ੍ਭੰ ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇਨ ਦਾਰਿਕੰ ਵਿਜਾਯਿ। ਸਾ ਜਾਤਦਿਵਸਤੋ ਪਭੁਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਸੇਸਬਨ੍ਧੁਪਰਿਜਨਾਨਞ੍ਚ ਦੇਸ੍ਸਾ ਅਹੋਸਿ। ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਚ ਯਮ੍ਹਿ ਕੁਲੇ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਸਾਮਿਕਸਸ੍ਸੁਸਸੁਰਾਨੰ ਦੇਸ੍ਸਾਵ ਅਹੋਸਿ ਅਪ੍ਪਿਯਾ ਅਮਨਾਪਾ। ਅਥ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇ ਘੋਸਿਤੇ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕੀਲ਼ਿਤੁੰ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵੇਸਿੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਕੀਲ਼ਤਿ। ਸਾ ਤੰ ਦਾਸੀਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਅਨੁਨਯਿਤ੍ਵਾ ਆਹ –

‘‘ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਇਤ੍ਥੀ ਨਾਮ ਸਚੇਪਿ ਦਸਨ੍ਨਂ ਰਾਜੂਨਂ ਕਨਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਵਾ ਧੀਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਪੇਸਨਕਰਾ ਹੋਤਿ। ਸਾਮਿਕੇ ਅਨਾਲਪਨ੍ਤੇ ਸੂਲੇ ਆਰੋਪਿਤਾ ਵਿਯ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ। ਸਚੇ ਅਹਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਰਹਾ, ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਨੋ ਚੇ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤਿਕੁਲਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ – ‘‘ਹੋਤੁ, ਭਦ੍ਦੇ, ਮਾ ਸੋਚਿ, ਕੀਲ਼ਨਸਜ੍ਜਾ ਹੋਹਿ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਕੀਲ਼ਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾ ਤਾਵਤਕੇਨਪਿ ਸਲ੍ਲਾਪਮਤ੍ਤੇਨ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ‘‘ਸ੍ਵੇ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਕੀਲ਼ਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਬਹੁਂ ਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਂ ਪਟਿਯਾਦੇਤਿ। ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਕੀਲ਼ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤੋ। ਸਾ ‘‘ਇਦਾਨਿ ਪੇਸੇਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਪੇਸੇਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਮਗ੍ਗਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੀ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਉਸ੍ਸੂਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪੇਸੇਸਿ। ਤੇ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਗਤੋ’’ਤਿ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਸਾ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਪਟਿਯਾਦਿਤਂ ਆਦਾਯ ਯਾਨਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਾ।

ਅਥ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰੇ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਨੋਤਤ੍ਤੇ ਮੁਖਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਨਾਗਲਤਾਦਨ੍ਤਪੋਣਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਤ੍ਥ ਅਜ੍ਜ ਭਿਕ੍ਖਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਮਯਿ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਭਾਰਸਮੀਪੇ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਂ ਮਨੋਸਿਲਾਤਲਂ, ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਟਿਪਥੇ ਓਰੁਯ੍ਹ ਬਾਰਾਣਸੀਭਿਮੁਖੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਾਸਿਯੋ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾਯ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਸਾ ਯਾਨਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਬਰਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯੇਨ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾਪਿ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਪੁਪ੍ਫਕਲਾਪਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਪਤ੍ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਪੁਪ੍ਫਕਲਾਪਹਤ੍ਥਾ ਪਤ੍ਥੇਸਿ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਯਥਾ ਇਦਂ ਪੁਪ੍ਫਂ, ਏਵਾਹਂ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਪਿਯਾ ਭਵੇਯ੍ਯਂ ਮਨਾਪਾ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਂ ਪਤ੍ਥੇਸਿ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਦੁਕ੍ਖੋ ਗਬ੍ਭਵਾਸੋ, ਤਂ ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫੇ ਏਵਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਭਵੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਥੇਸਿ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੀਯੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਧੀਤਾਪਿ ਪਰਵਸਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਂ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਪੁਰਿਸੋ ਭਵੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਥੇਸਿ ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਂ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਪਤ੍ਤਂ ਅਮਤਂ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਚਤੁਰੋ ਪਣਿਧਯੋ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਕਲਾਪਂ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸੋ ਏਵ ਮੇ ਗਨ੍ਧੋ ਚੇਵ ਵਣ੍ਣੋ ਚ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਇਮਂ ਪਞ੍ਚਮਂ ਪਣਿਧਿਂ ਅਕਾਸਿ। ਤਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਪਤ੍ਤਂ ਪੁਪ੍ਫਕਲਾਪਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ –

‘‘ਇਚ੍ਛਿਤਂ ਪਤ੍ਥਿਤਂ ਤੁਯ੍ਹਂ, ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਸਮਿਜ੍ਝਤੁ।
ਸਬ੍ਬੇ ਪੂਰੇਨ੍ਤੁ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ, ਚਨ੍ਦੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ ਯਥਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾਯ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾ ਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਤੂ’’ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾਯ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਹਤੀ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਕਤਂ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਅਨੋਕਾਸਤਾਯ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ, ਚਿਞ੍ਚਮ੍ਬਿਲਧੋਤਤਮ੍ਬਭਾਜਨਮਿਵ ਸੁਦ੍ਧਾ ਜਾਤਾ। ਤਾਵਦੇਵ ਚਸ੍ਸਾ ਪਤਿਕੁਲੇ ਞਾਤਿਕੁਲੇ ਚ ਸਬ੍ਬੋ ਜਨੋ ਤੁਟ੍ਠੋ ‘‘ਕਿਂ ਕਰੋਮਾ’’ਤਿ ਪਿਯਵਚਨਾਨਿ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਾਨਿ ਚ ਪੇਸੇਸਿ। ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪੇਸੇਸਿ ‘‘ਸੀਘਂ ਸੀਘਂ ਆਨੇਥ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਰਂ, ਅਹਂ ਵਿਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਆਗਤੋ’’ਤਿ। ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਚ ਨਂ ਉਰੇ ਵਿਲਿਤ੍ਤਚਨ੍ਦਨਂ ਵਿਯ ਆਮੁਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਾਹਾਰਂ ਵਿਯ ਪੁਪ੍ਫਮਾਲਂ ਵਿਯ ਚ ਪਿਯਾਯਨ੍ਤੋ ਪਰਿਹਰਿ।

ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਭੋਗਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਭਾਵੇਨ ਦੇਵਲੋਕੇ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਸੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਗਬ੍ਭੇਯੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋਪਿ, ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੋਪਿ, ਸਯਨ੍ਤੋਪਿ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭੇਯੇਵ ਸਯਤਿ। ਮਹਾਪਦੁਮਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਚਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਏਵਂ ਸੋ ਤੇਨ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਂ ਛਦੇਵਲੋਕੇ ਏਵ ਸਂਸਰਤਿ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਵੀਸਤਿ ਇਤ੍ਥਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾ ਏਕਿਸ੍ਸਾਪਿ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ਰਾਜਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਸੁਂ ''ਦੇਵ, ਕੁਲਵਂਸਾਨੁਪਾਲਕੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਤ੍ਰਜੇ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਖੇਤ੍ਤਜੋਪਿ ਕੁਲਵਂਸਧਰੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹੇਸਿਂ ਅਵਸੇਸਾ ਨਾਟਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਧਮ੍ਮਨਾਟਕਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਯਥਾਕਾਮਂ ਬਹਿ ਚਰਾਪੇਸਿ, ਤਥਾਪਿ ਪੁਤ੍ਤਂ ਨਾਲਤ੍ਥੁ। ਪੁਨ ਅਮਚ੍ਚਾ ਆਹਂਸੁ – ''ਮਹਾਰਾਜ, ਮਹੇਸੀ ਨਾਮ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਸਬ੍ਬਿਤ੍ਥੀਨਂ ਅਗ੍ਗਾ, ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਦੇਵੋ ਮਹੇਸਿਯਾਪਿ ਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ਮਹੇਸਿਯਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਸਾ ਆਹ – ''ਮਹਾਰਾਜ, ਯਾ ਇਤ੍ਥੀ ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਨੀ ਸੀਲਵਤੀ, ਸਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭੇਯ੍ਯ, ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਰਹਿਤਾਯ ਕੁਤੋ ਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਾਸਾਦਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਸੀਲਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਅਨੁਮਜ੍ਜਤਿ। ਸੀਲਵਤਿਯਾ ਰਾਜਧੀਤਾਯ ਪਞ੍ਚ ਸੀਲਾਨਿ ਅਨੁਮਜ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤਪਤ੍ਥਨਾਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਆਸਨਂ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਿ।

ਅਥ ਸਕ੍ਕੋ ਆਸਨਤਾਪਕਾਰਣਂ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ''ਸੀਲਵਤਿਯਾ ਰਾਜਧੀਤਾਯ ਪੁਤ੍ਤਵਰਂ ਦੇਮੀ''ਤਿ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੇਵਿਯਾ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਪਤ੍ਥੇਸਿ ਦੇਵੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਪੁਤ੍ਤਂ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ''ਦਮ੍ਮਿ ਤੇ, ਦੇਵਿ, ਪੁਤ੍ਤਂ, ਮਾ ਚਿਨ੍ਤਯੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਏਤ੍ਥ ਖੀਣਾਯੁਕੋ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ''ਅਯਂ ਮਹਾਪਦੁਮੋ ਉਪਰਿਦੇਵਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਇਤੋ ਚਵਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਮਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਤਾਤ ਮਹਾਪਦੁਮ, ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਂ ਗਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ ਯਾਚਿ। ਸੋ ਆਹ – ''ਮਹਾਰਾਜ, ਮਾ ਏਵਂ ਭਣਿ, ਜੇਗੁਚ੍ਛੋ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੋ''ਤਿ। ''ਤਾਤ, ਤ੍ਵਂ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਪੁਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਧੂਪਪਨ੍ਨੋ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਤ੍ਵਾ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬਾ, ਗਚ੍ਛ, ਤਾਤਾ''ਤਿ। ''ਦੁਕ੍ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਗਬ੍ਭਵਾਸੋ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਤਤ੍ਥ ਵਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਕਿਂ ਤੇ, ਤਾਤ, ਗਬ੍ਭਵਾਸੇਨ, ਤਥਾ ਹਿ ਤ੍ਵਂ ਕਮ੍ਮਮਕਾਸਿ, ਯਥਾ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭੇਯੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਸਿ, ਗਚ੍ਛ, ਤਾਤਾ''ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ।

ਤਤੋ ਮਹਾਪਦੁਮੋ ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਸਿਲਾਪਟ੍ਟਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਂ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਤਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਿਂ ਮਹੇਸੀ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨ ਵੀਸਤਿਇਤ੍ਥਿਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵੁਤਾ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਿਲਾਪਟ੍ਟਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਂ ਪਦੁਮਸ੍ਸਰੇ ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਦ੍ਧਾ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਪਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਸੀਲਾਨਿ ਰਕ੍ਖਮਾਨਾ ਤਥੇਵ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਂ ਨੇਵ ਤੀਰੇ ਹੋਤਿ ਨ ਗਮ੍ਭੀਰੇ। ਸਹ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਚਸ੍ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਸਾ ਸਾਮਂਯੇਵ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਪੁਪ੍ਫੇ ਗਹਿਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਵਿਕਸਿਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਤਟ੍ਟਕੇ ਆਸਿਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਪਟਿਮਂ ਵਿਯ ਦਾਰਕਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਦਿਸ੍ਵਾਵ ''ਪੁਤ੍ਤੋ ਮੇ ਲਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ। ਮਹਾਜਨੋ ਸਾਧੁਕਾਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਮੁਞ੍ਚਿ, ਰਞ੍ਞੋ ਚ ਪੇਸੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਕਤ੍ਥ ਲਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਉਯ੍ਯਾਨਞ੍ਚ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਂ ਪਦੁਮਞ੍ਚ ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਞੇਵ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖੇਤ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਖੇਤ੍ਤਜੋ ਨਾਮਾਯਂ ਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਇਤ੍ਥਿਯੋ ਧਾਤਿਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਯਾ ਯਾ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਰੁਚਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਥਿਤਪਤ੍ਥਿਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਖਾਦਾਪੇਤਿ, ਸਾ ਸਾ ਸਹਸ੍ਸਂ ਲਭਤਿ। ਸਕਲਬਾਰਾਣਸੀ ਚਲਿਤਾ, ਸਬ੍ਬੋ ਜਨੋ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਪੇਸੇਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਤਂ ਤਂ ਅਤਿਨੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮਂ ਖਾਦ, ਇਮਂ ਭੁਞ੍ਜਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਭੋਜਨੇਨ ਉਬ੍ਬਾਲ੍ਹੋ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਗੋਪੁਰਦ੍ਵਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਲਾਖਾਗੁਲ਼ਕੇਨ ਕੀਲ਼ਤਿ।

ਤਦਾ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਇਸਿਪਤਨੇ ਵਸਤਿ। ਸੋ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸੇਨਾਸਨਵਤ੍ਤਸਰੀਰਪਰਿਕਮ੍ਮਮਨਸਿਕਾਰਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ''ਅਜ੍ਜ ਕਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖਂ ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੀ''ਤਿ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੋ ''ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦਤ੍ਵਾ, ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਤ੍ਥਨਾ ਪਤ੍ਥੇਸਿ ਤਤ੍ਥ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਦ੍ਧਾ, ਏਕਾ ਤਾਵ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਪਾਯੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਦਸ੍ਸੇਮੀ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਵਸੇਨ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸਮਣ, ਮਾ ਇਧ ਆਗਚ੍ਛਿ, ਇਮੇ ਹਿ ਤਮ੍ਪਿ 'ਇਦਂ ਖਾਦ, ਇਦਂ ਭੁਞ੍ਜਾ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਏਕਵਚਨੇਨੇਵ ਤਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਪਰਿਜਨਂ ਆਹ – ''ਅਯਂ ਸਮਣੋ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੋਵ ਨਿਵਤ੍ਤੋ, ਕੁਦ੍ਧੋ, ਨੁ, ਖੋ ਮਮਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਹਿ ''ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨਾਮ, ਦੇਵ, ਨ ਕੋਧਪਰਾਯਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਰੇਨ ਪਸਨ੍ਨਮਨੇਨ ਯਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਪਿ ''ਕੁਦ੍ਧੋ ਏਵ ਮਮਾਯਂ ਸਮਣੋ, ਖਮਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ

ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ, ਮਹਤਾ ਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ ਇਸਿਪਤਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਮਿਗਯੂਥਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਕਿਂ ਨਾਮ ਏਤੇ''ਤਿ? ''ਏਤੇ, ਸਾਮਿ, ਮਿਗਾ ਨਾਮਾ''ਤਿ। ਏਤੇਸਂ ''ਇਮਂ ਖਾਦਥ, ਇਮਂ ਭੁਞ੍ਜਥ, ਇਮਂ ਸਾਯਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਸਾਮਿ, ਯਤ੍ਥ ਤਿਣੋਦਕਂ ਸੁਲਭਂ, ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ।

ਕੁਮਾਰੋ ''ਯਥਾ ਇਮੇ ਅਰਕ੍ਖਿਯਮਾਨਾਵ ਯਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਕਦਾ ਨੁ, ਖੋ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਵਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਮਾਰਮ੍ਮਣਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਚਙ੍ਕਮਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਮਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਏਕਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ਪਦਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ, ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੋਕਾਸਞ੍ਚ ਪਣ੍ਣਸਾਲਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਮਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਪਵਿਸਨਪਦਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ, ਨਿਕ੍ਖਮਨਪਦਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਗਮਾਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮਟ੍ਠਂ ਕਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਵਸਤਿ ਮਞ੍ਞੇ ਏਤ੍ਥ ਸੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਪਰਿਜਨੇਨ ਭਾਸਿਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਪਾਤੋਪਿ ਸੋ ਸਮਣੋ ਕੁਦ੍ਧੋ, ਇਦਾਨਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਕਾਸਂ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਕੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯ, ਇਧੇਵ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤਿਟ੍ਠਥਾ''ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਏਕਕੋਵ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਵਤ੍ਤਸੀਸੇਨ ਸੁਸਮ੍ਮਟ੍ਠੋਕਾਸੇ ਪਦਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਅਯਂ ਸਮਣੋ ਏਤ੍ਥ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਨ ਵਣਿਜ੍ਜਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਮੇਵ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ਮਞ੍ਞੇ''ਤਿ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਚਙ੍ਕਮਂ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ, ਦੂਰੀਕਤਪੁਥੁਵਿਤਕ੍ਕੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਪਾਸਾਣਫਲਕੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਸਞ੍ਜਾਤਏਕਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਪੁਰੋਹਿਤੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਗਗਨਤਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ –

''ਮਿਗੋ ਅਰਞ੍ਞਮ੍ਹਿ ਯਥਾ ਅਬਦ੍ਧੋ, ਯੇਨਿਚ੍ਛਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਗੋਚਰਾਯ।
ਵਿਞ੍ਞੂ ਨਰੋ ਸੇਰਿਤਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਮਿਗੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਮਿਗਾ ਏਣੀਮਿਗੋ, ਪਸਦਮਿਗੋ ਚਾਤਿ। ਅਪਿਚ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਆਰਞ੍ਞਿਕਾਨਂ ਚਤੁਪ੍ਪਦਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਇਧ ਪਨ ਪਸਦਮਿਗੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਅਰਞ੍ਞਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਅਰਞ੍ਞਂ, ਇਧ ਪਨ ਉਯ੍ਯਾਨਮਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਯ੍ਯਾਨਮ੍ਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਯਥਾ**ਤਿ ਪਟਿਭਾਗੇ। **ਅਬਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਰਜ੍ਜੁਬਨ੍ਧਨਾਦੀਹਿ ਅਬਦ੍ਧੋ, ਏਤੇਨ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥਚਰਿਯਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਯੇਨਿਚ੍ਛਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਗੋਚਰਾਯ**ਤਿ ਯੇਨ ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਗਨ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਗੋਚਰਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਰਞ੍ਞਕੋ ਮਿਗੋ ਅਰਞ੍ਞੇ ਪਵਨੇ ਚਰਮਾਨੋ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਅਨਾਪਾਥਗਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੁਦ੍ਦਸ੍ਸ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਧਮਕਾਸਿ ਮਾਰਂ ਅਪਦਂ, ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰਚਕ੍ਖੁਂ ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਗਤੋ ਪਾਪਿਮਤੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੭; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨੫) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ।

ਵਿਞ੍ਞੂ ਨਰੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਪੁਰਿਸੋ। **ਸੇਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਚ੍ਛਨ੍ਦਵੁਤ੍ਤਿਤਂ ਅਪਰਾਯਤ੍ਤਤਂ। **ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕਯਮਾਨੋ। ਅਥ ਵਾ ਧਮ੍ਮਸੇਰਿਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਸੇਰਿਤਞ੍ਚ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ ਹਿ ਕਿਲੇਸਵਸਂ ਅਗਮਨਤੋ ਸੇਰਿਨੋ ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਚ, ਤੇਸਂ ਭਾਵਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਸੇਰਿਤਾ। ਤਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋਤਿ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ''ਯਥਾ ਮਿਗੋ ਅਰਞ੍ਞਮ੍ਹਿ ਅਬਦ੍ਧੋ ਯੇਨਿਚ੍ਛਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਗੋਚਰਾਯ, ਕਦਾ ਨੁ ਖੋ ਅਹਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਹਿ ਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਯੇਨਿਚ੍ਛਕਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਯੇਨਿਚ੍ਛਕਗਮਨਾਭਾਵੇਨ ਯੇਨਿਚ੍ਛਕਗਮਨੇ ਚਾਨਿਸਂਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਤਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਤੋਮ੍ਹਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਨਰੋ ਸੇਰਿਤਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਮਿਗਅਰਞ੍ਞਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪੦. **ਆਮਨ੍ਤਨਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਤੀਤੇ ਕਿਰ ਏਕਵਜ੍ਜਿਕਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ ਮੁਦੁਕਜਾਤਿਕੋ। ਯਦਾ ਅਮਚ੍ਚਾ ਤੇਨ ਸਹ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਮਨ੍ਤੇਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਨਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਂ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨੇਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਏਕਦਿਵਸਂ ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਂ ਉਪਗਤਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਅਮਚ੍ਚੋ ''ਦੇਵ, ਮਮ ਸੋਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਗਮਨਂ ਯਾਚਿ। ਸੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਅਗਮਾਸਿ। ਪੁਨ ਏਕੋ ਮਹਾਉਪਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਵਰਂ ਯਾਚਿ, ਏਕੋ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ, ਏਕੋ ਅਸ੍ਸਪਿਟ੍ਠਿਯਂ , ਏਕੋ ਸੁਵਣ੍ਣਰਥੇ, ਏਕੋ ਸਿਵਿਕਾਯ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਯਾਚਿ। ਰਾਜਾ ਤਤੋ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਪਰੋ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਯਾਚਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਤੋ ਓਰੁਯ੍ਹ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਏਵਂ ਸੋ ਤੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ਇਸ੍ਸਰਿਯੇਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਏਕੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਆਹ – ''ਅਮੁਕਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਜਨਪਦਂ ਮਯ੍ਹਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਤਂ ਇਤ੍ਥੰਨਾਮੋ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਭਣਤਿ। ਸੋ ਰਞ੍ਞੋ ਵਚਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛਾਮਹਂ ਤਂ ਜਨਪਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਾਮੀ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਕਲਹਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਪੁਨ ਉਭੋਪਿ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦੋਸਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਇਮੇ ਤੋਸੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਲੋਭੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਸੋ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

> ''ਆਮਨ੍ਤਨਾ ਹੋਤਿ ਸਹਾਯਮਜ੍ਝੇ, ਵਾਸੇ ਠਾਨੇ ਗਮਨੇ ਚਾਰਿਕਾਯ।
> ਅਨਭਿਜ੍ਝਿਤਂ ਸੇਰਿਤਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸਹਾਯਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਾਸੇ ਚ, ਮਹਾਉਪਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਠਾਨੇ ਚ, ਉਯ੍ਯਾਨਗਮਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਗਮਨੇ ਚ, ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਚਾਰਿਕਾਯ ਚ ''ਇਦਂ ਮੇ ਸੁਣ, ਇਦਂ ਮੇ ਦੇਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਆਮਨ੍ਤਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਂ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਯਾਯਂ ਅਰਿਯਜਨਸੇਵਿਤਾ ਅਨੇਕਾਨਿਸਂਸਾ ਏਕਨ੍ਤਸੁਖਾ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਲੋਭਾਭਿਭੂਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬਕਾਪੁਰਿਸੇਹਿ ਅਨਭਿਜ੍ਝਿਤਾ ਅਨਭਿਪਤ੍ਥਿਤਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਤਂ ਅਨਭਿਜ੍ਝਿਤਂ ਪਰੇਸਂ ਅਵਸਵਤ੍ਤਨੇਨ ਧਮ੍ਮਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ ਚ ਸੇਰਿਤਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਤੋਮ੍ਹੀਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਆਮਨ੍ਤਨਾਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪੧. **ਖਿਡ੍ਡਾ ਰਤੀ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਪਿਯੋ ਅਹੋਸਿ ਮਨਾਪੋ ਪਾਣਸਮੋ। ਸੋ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਪੁਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ। ਕੁਮਾਰੋਪਿ ਤਂ ਦਿਵਸਂਯੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਬ੍ਯਾਧਿਨਾ ਮਤੋ। ਅਮਚ੍ਚਾ ''ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਹਦਯਮ੍ਪਿ ਫਲੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਨਂ ਝਾਪੇਸੁਂ। ਰਾਜਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਸੁਰਾਮਦੇਨ ਮਤ੍ਤੋ ਪੁਤ੍ਤਂ ਨੇਵ ਸਰਿ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇਪਿ ਨ੍ਹਾਨਭੋਜਨਵੇਲਾਸੁ। ਅਥ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਰਿਤ੍ਵਾ ''ਪੁਤ੍ਤਂ ਮੇ ਆਨੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪੇਨ ਵਿਧਾਨੇਨ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਤਤੋ ਸੋਕਾਭਿਭੂਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਏਵਂ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਾਕਾਸਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਇਦਂ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਾ ਇਦਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਸੇਸਂ ਸਂਸਗ੍ਗਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਥਾਯਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ।

ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਪਨ **ਖਿਡ੍ਡਾ**ਤਿ ਕੀਲ਼ਨਾ। ਸਾ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਤਿ – ਕਾਯਿਕਾ, ਵਾਚਸਿਕਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਯਿਕਾ ਨਾਮ ਹਤ੍ਥੀਹਿਪਿ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ, ਅਸ੍ਸੇਹਿਪਿ, ਰਥੇਹਿਪਿ, ਧਨੂਹਿਪਿ, ਥਰੂਹਿਪੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। ਵਾਚਸਿਕਾ ਨਾਮ ਗੀਤਂ, ਸਿਲੋਕਭਣਨਂ, ਮੁਖਭੇਰੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। **ਰਤੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਰਤਿ। **ਵਿਪੁਲਨ੍ਤਿ** ਯਾਵ ਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜਂ ਆਹਚ੍ਚ ਠਾਨੇਨ ਸਕਲਤ੍ਤਭਾਵਬ੍ਯਾਪਕਂ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਯੋਜਨਾਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਂਸਗ੍ਗਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਤੋ ਪਰਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਖਿਡ੍ਡਾਰਤਿਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪੨. ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਜੇਟ੍ਠਕੋ ਬਾਰਾਣਸਿਯੰ ਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ, ਸੇਸਾ ਪਾਕਤਿਕਰਾਜਾਨੋ। ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ, ਰਜ੍ਜੰ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤਾ ਏਕਦਿਵਸੰ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵੰਸਕਲੀਰਗਾਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸਹਾਯਞ੍ਚ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਉਪਾਯੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਓਕਾਸੰ ਗਵੇਸਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਚ ਰਾਜਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਉਬ੍ਬਿਜ੍ਜਤਿ, ਭੀਤੋ ਵਿਸ੍ਸਰੰ ਕਰੋਤਿ, ਮਹਾਤਲੇ ਧਾਵਤਿ। ਪੁਰੋਹਿਤੇਨ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸੁਖਸੇਯ੍ਯੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋਪਿ ''ਕੁਤੋ ਮੇ, ਆਚਰਿਯ, ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਪੁਰੋਹਿਤੋਪਿ ''ਅਯੰ ਰੋਗੋ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਉਦ੍ਧੰਵਿਰੇਚਨਾਦਿਨਾ ਭੇਸਜ੍ਜਕਮ੍ਮੇਨ ਵਿਨੇਤੁੰ , ਮਯ੍ਹੰ ਪਨ ਖਾਦਨੂਪਾਯੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਰਜ੍ਜਹਾਨਿਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਾਦੀਨੰ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਏਤੰ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਰਾਜਾਨੰ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰੰ ਉਬ੍ਬੇਜੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਨਤ੍ਥੰ ''ਏਤ੍ਤਕੇ ਚ ਏਤ੍ਤਕੇ ਚ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਥਾਦਯੋ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਞ੍ਚ ਦਕ੍ਖਿਣੰ ਦਤ੍ਵਾ ਯਞ੍ਞੋ ਯਜਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਤੰ ਯਞ੍ਞਯਜਨੇ ਸਮਾਦਪੇਸਿ।

ਤਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਅਨੇਕਾਨਿ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਯਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਯਮਾਨਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਕਮ੍ਮੇ ਕਤੇ ਦੁਬ੍ਬੋਧਨੇਯ੍ਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਹਨ੍ਦ ਨੰ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੇਕ੍ਖਾਮਾ''ਤਿ ਵੰਸਕਲੀਰਗਾਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਮਾਨਾ ਰਾਜਙ੍ਗਣੇ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਗਮੰਸੁ। ਰਾਜਾ ਸੀਹਪਞ੍ਜਰੇ ਠਿਤੋ ਰਾਜਙ੍ਗਣੰ ਓਲੋਕਯਮਾਨੋ ਤੇ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ , ਸਹ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਚਸ੍ਸ ਸਿਨੇਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤਤੋ ਤੇ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਤਲੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੇ ''ਕੇ ਤੁਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਮਯੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਾ ਨਾਮਾ''ਤਿ। ''ਭਨ੍ਤੇ, ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਾਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ? ''ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕੁਤੋਚਿ ਭਯੰ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸੋ ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ''ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਤੰ ਭਯੰ ਕਿੰ ਕਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਮਯਞ੍ਹਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮੇਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਮ, ਕਰੁਣੰ ਭਾਵੇਮ, ਮੁਦਿਤੰ ਭਾਵੇਮ, ਉਪੇਕ੍ਖੰ ਭਾਵੇਮ, ਤੇਨ ਨੋ ਤੰ ਭਯੰ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਤਿੰ ਅਗਮੰਸੁ।

ਤਤੋ ਰਾਜਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਇਮੇ ਸਮਣਾ ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਭਾਵਨਾਯ ਭਯੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਨ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਪਾਣਵਧੰ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ, ਕੇਸੰ ਨੁ ਖੋ ਵਚਨੰ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਸਮਣਾ ਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਸੁਦ੍ਧੰ ਧੋਵਨ੍ਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਨ ਅਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਸੁਦ੍ਧੰ। ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਅਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਸੁਦ੍ਧੰ ਧੋਵਿਤੁੰ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਏਵ ਵਚਨੰ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਖਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਹਿਤਫਰਣਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਮਚ੍ਚੇ ਆਣਾਪੇਸਿ ''ਸਬ੍ਬੇ ਪਾਣੇ ਮੁਞ੍ਚਥ, ਸੀਤਾਨਿ ਪਾਨੀਯਾਨਿ ਪਿਵਨ੍ਤੁ, ਹਰਿਤਾਨਿ ਤਿਣਾਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤੁ, ਸੀਤੋ ਚ ਨੇਸੰ ਵਾਤੋ ਉਪਵਾਯਤੂ''ਤਿ। ਤੇ ਤਥਾ ਅਕੰਸੁ।

ਤਤੋ ਰਾਜਾ ''ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਵਚਨੇਨੇਵ ਪਾਪਕਮ੍ਮਤੋ ਮੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਅਮਚ੍ਚੇਹਿ ਚ ਭੋਜਨਵੇਲਾਯੰ ''ਭੁਞ੍ਜ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਲੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਨਾਹੰ ਰਾਜਾ''ਤਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬੰ ਵਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਉਦਾਨਬ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ –

''ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ ਅਪ੍ਪਟਿਘੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਮਾਨੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ।
ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨੰ ਸਹਿਤਾ ਅਛਮ੍ਭੀ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਯਥਾਸੁਖਵਿਹਾਰੀ, ''ਏਕੰ ਦਿਸੰ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੦੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੫; ਚੂਲਨਿ॰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨੮) ਵਾ ਨਯੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਾਫਰਿਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਦਿਸਾ ਅਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੀਤਿਪਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ। ਤਾਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਤ੍ਤੇ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਵਾ ਭਯੇਨ ਨ ਪਟਿਹਞ੍ਞਤੀਤਿ **ਅਪ੍ਪਟਿਘੋ। ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਕੋ, **ਇਤਰੀਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਵਚੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ। **ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨੰ ਸਹਿਤਾ ਅਛਮ੍ਭੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ

ਪਰਿਸ੍ਸਯਨ੍ਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਪਰਿਹਾਪੇਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ, ਤਾਨਿ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਯਨ੍ਤੀਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ, ਬਾਹਿਰਾਨਂ ਸੀਹਬਜਗ੍ਘਾਦੀਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾਨਞ੍ਚ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਂ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤੂਪਦ੍ਦਵਾਨਂ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤੇ ਪਰਿਸ੍ਸਯੇ ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿਯਾ ਚ ਵੀਰਿਯਾਦੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚ ਸਹਤੀਤਿ **ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨਂ ਸਹਿਤਾ**। ਥਦ੍ਧਭਾਵਕਰਭਯਾਭਾਵੇਨ **ਅਛਮ੍ਭੀ**। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਥਾ ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮਣਾ, ਏਵਂ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਮਾਨੋ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਦਟ੍ਠਾਨੇ ਸਨ੍ਤੋਸੇ ਠਿਤੋ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਭਾਵਨਾਯ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ, ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਪਟਿਹਨਨਭਯਾਭਾਵੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਘੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਨਂ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨਂ ਸਹਿਤਾ, ਅਪ੍ਪਟਿਘਤ੍ਤਾ ਅਛਮ੍ਭੀ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਗੁਣਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਤੋਮ੍ਹੀਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਤੇ ਸਮਣਾ ਵਿਯ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਮਾਨੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਭਾਵਂ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੋ ਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤੋਮ੍ਹਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਈਦਿਸਂ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਤਾਯ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨਂ ਸਹਿਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਘਤਾਯ ਚ ਅਛਮ੍ਭੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪੩. ਦੁਸ੍ਸਙ੍ਗਹਾਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਕਿਰ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਤਤੋ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇਸੁ ਸੋਕਦਿਵਸੇਸੁ ਏਕਂ ਦਿਵਸਂ ਅਮਚ੍ਚਾ ''ਰਾਜੂਨਂ ਨਾਮ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ ਅਵਸ੍ਸਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਾਧੁ, ਦੇਵੋ, ਅਞ੍ਞਂ ਦੇਵਿਂ ਆਨੇਤੂ''ਤਿ ਯਾਚਿਂਸੁ। ਰਾਜਾ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਣੇ, ਜਾਨਾਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਾ ਸਾਮਨ੍ਤਰਜ੍ਜੇ ਰਾਜਾ ਮਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਦੇਵੀ ਰਜ੍ਜਂ ਅਨੁਸਾਸਤਿ। ਸਾ ਚ ਗਬ੍ਭਿਨੀ ਹੋਤਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ''ਅਯਂ ਰਞ੍ਞੋ ਅਨੁਰੂਪਾ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਂ ਯਾਚਿਂਸੁ। ਸਾ ''ਗਬ੍ਭਿਨੀ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਮਨਾਪਾ ਹੋਤਿ, ਸਚੇ ਆਗਮੇਥ, ਯਾਵ ਵਿਜਾਯਾਮਿ, ਏਵਂ ਹੋਤੁ, ਨੋ ਚੇ, ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਯੇਸਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਰਞ੍ਞੋਪਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਰਾਜਾ ''ਗਬ੍ਭਿਨੀਪਿ ਹੋਤੁ ਆਨੇਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਆਨੇਸੁਂ। ਰਾਜਾ ਤਂ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਮਹੇਸੀਭੋਗਂ ਅਦਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਿਜਨਞ੍ਚ ਨਾਨਾਵਿਧੇਹਿ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰੇਹਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਸਾ ਕਾਲੇਨ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਰਾਜਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਪੁਤ੍ਤਮਿਵ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਅਙ੍ਕੇ ਚ ਉਰੇ ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਤੋ ਦੇਵਿਯਾ ਪਰਿਜਨੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਰਾਜਾ ਅਤਿਵਿਯ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਕੁਮਾਰਂ, ਅਤਿਵਿਸ੍ਸਾਸਨਿਯਾਨਿ ਰਾਜਹਦਯਾਨਿ, ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਪਰਿਭੇਦੇਮਾ''ਤਿ।

ਤਤੋ ਕੁਮਾਰਂ – ''ਤ੍ਵਂ, ਤਾਤ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਰਞ੍ਞੋ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਇਮਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ, ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸ੍ਸਾਸਂ ਆਪਜ੍ਜੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਅਥ ਕੁਮਾਰੋ ''ਏਹਿ ਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਰਞ੍ਞਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋਪਿ ਹਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਰਾਜਾਨਂ ਨ ਅਲ੍ਲੀਯਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਕਿਂ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੋ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਰੇ, ਏਤੇ ਮਯਾ ਏਵਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਪਿ ਪਟਿਕੂਲਵੁਤ੍ਤਿਨੋ ਏਵਾ''ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ''ਰਾਜਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ ਅਮਚ੍ਚਪਰਿਜਨਾਪਿ ਬਹੂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ , ''ਸਪਰਿਜਨੋ ਰਾਜਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਣੀਤੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਉਪਨੇਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾ ਪਣੀਤੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਦਾਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਇਤਰੇ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ ''ਮਯਂ ਪਰਿਵੇਣਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਲੂਖਭਤ੍ਤਂ ਜਿਣ੍ਣਵਤ੍ਥਞ੍ਚ ਲਭਾਮਾ''ਤਿ। ਸੋ ਤਮ੍ਪਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਰੇ, ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਦਿਯਜਮਾਨੇਪਿ ਨਾਮ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਹੋ, ਅਯਂ ਪਰਿਸਾ ਦੁਸ੍ਸਙ੍ਗਹਾ''ਤਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ਏਕੋ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਗਤੇਹਿ ਚ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਦੁਸ੍ਸਙ੍ਗਹਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਪਿ ਏਕੇ, ਅਥੋ ਗਹਟ੍ਠਾ ਘਰਮਾਵਸਨ੍ਤਾ।
ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਪਰਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਸਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਾਕਟਾ ਏਵ। ਅਯਂ ਪਨ ਯੋਜਨਾ – ਦੁਸ੍ਸਙ੍ਗਹਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਪਿ ਏਕੇ, ਯੇ ਅਸਨ੍ਤੋਸਾਭਿਭੂਤਾ, ਤਥਾਵਿਧਾ ਏਵ ਚ ਅਥੋ ਗਹਟ੍ਠਾ ਘਰਮਾਵਸਨ੍ਤਾ। ਏਤਮਹਂ ਦੁਸ੍ਸਙ੍ਗਹਭਾਵਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਤੋਮ੍ਹੀਤਿ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਦੁਸ੍ਸਙ੍ਗਹਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪੪. **ਓਰੋਪਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕਿਰ ਚਾਤੁਮਾਸਿਕਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਪਠਮੇ ਮਾਸੇ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਰਮਣੀਯੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਨੀਲਘਨਪਤ੍ਤਸਞ੍ਛਨ੍ਨਂ ਕੋਵਿਲਾਰਰੁਕ੍ਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕੋਵਿਲਾਰਮੂਲੇ ਮਮ ਸਯਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਕੀਲਿਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਪੁਨ ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਮਾਸੇ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਤੋ। ਤਦਾ ਕੋਵਿਲਾਰੋ ਪੁਪ੍ਫਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾਪਿ ਤਥੇਵ ਅਕਾਸਿ। ਪੁਨ ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਗਤੋ। ਤਦਾ ਕੋਵਿਲਾਰੋ ਸਞ੍ਛਿਨ੍ਨਪਤ੍ਤੋ ਸੁਕ੍ਖਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਤਦਾਪਿ ਸੋ ਅਦਿਸ੍ਵਾਵ ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਪੁਬ੍ਬਪਰਿਚਯੇਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸੇਯ੍ਯਂ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ''ਰਞ੍ਞਾ ਆਣਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਭਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਸਯਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸੁਂ। ਸੋ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਕੀਲਿਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਰੇ, ਅਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਪਤ੍ਤੋ ਮਣਿਮਯੋ ਵਿਯ ਅਭਿਰੂਪਦਸ੍ਸਨੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਮਣਿਵਣ੍ਣਸਾਖਨ੍ਤਰੇ ਠਪਿਤਪਵਾਲਙ੍ਕੁਰਸਦਿਸੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਸਸ੍ਸਿਰਿਕਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ ਅਹੋਸਿ। ਮੁਤ੍ਤਾਦਲਸਦਿਸਵਾਲਿਕਾਕਿਣ੍ਣੋ ਚਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭੂਮਿਭਾਗੋ ਬਨ੍ਧਨਾ ਪਮੁਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫਸਞ੍ਛਨ੍ਨੋ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਸਨ੍ਥਤੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਨਾਮਜ੍ਜ ਸੁਕ੍ਖਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਸਾਖਾਮਤ੍ਤਾਵਸੇਸੋ ਠਿਤੋ। 'ਅਹੋ, ਜਰਾਯ ਉਪਹਤੋ ਕੋਵਿਲਾਰੋ'''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਤਾਵ ਜਰਾ ਹਞ੍ਞਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗ ਪਨ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਪਟਿਲਭਿ। ਤਦਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ''ਅਹੋ ਵਤਾਹਮ੍ਪਿ ਸਞ੍ਛਿਨ੍ਨਪਤ੍ਤੋ ਕੋਵਿਲਾਰੋ ਵਿਯ ਅਪੇਤਗਿਹਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਯਨਤਲੇ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੋਯੇਵ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਤਤੋ ਗਮਨਕਾਲੇ ਅਮਚ੍ਚੇਹਿ ''ਕਾਲੋ ਗਨ੍ਤੁਂ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਨਾਹਂ ਰਾਜਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਓਰੋਪਯਿਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ, ਸਞ੍ਛਿਨ੍ਨਪਤ੍ਤੋ ਯਥਾ ਕੋਵਿਲਾਰੋ।
ਛੇਤ੍ਵਾਨ ਵੀਰੋ ਗਿਹਿਬਨ੍ਧਨਾਨਿ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਓਰੋਪਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ। **ਗਿਹਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨੀ**ਤਿ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਓਦਾਤਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਇਤ੍ਥਿਪੁਤ੍ਤਦਾਸਿਦਾਸਾਦੀਨਿ। ਏਤਾਨਿ ਹਿ ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਗਿਹਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਸਞ੍ਛਿਨ੍ਨਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਤਿਤਪਤ੍ਤੋ। **ਛੇਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਵੀਰੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਵੀਰਿਯਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਗਿਹਿਬਨ੍ਧਨਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਮਬਨ੍ਧਨਾਨਿ। ਕਾਮਾ ਹਿ ਗਿਹੀਨਂ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਪਦਤ੍ਥੋ।

ਅਯਂ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ''ਅਹੋ ਵਤਾਹਮ੍ਪਿ ਓਰੋਪਯਿਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਸਞ੍ਛਿਨ੍ਨਪਤ੍ਤੋ ਯਥਾ ਕੋਵਿਲਾਰੋ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਞ੍ਹਿ ਚਿਨ੍ਤਯਮਾਨੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਤੋਮ੍ਹੀਤਿ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਕੋਵਿਲਾਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ। ਪਠਮੋ ਵਗ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

੪੫-੪੬. **ਸਚੇ ਲਭੇਥਾ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਦ੍ਵੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਜੇਟ੍ਠਕੋ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਕਨਿਟ੍ਠੋ ਪੁਰੋਹਿਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇ ਏਕਦਿਵਸਂਯੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਮੇਵ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਹਪਂਸੁਕੀਲਿਤਸਹਾਯਕਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਪੁਰੋਹਿਤਪੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਵਾ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਂ ਆਹ – ''ਸਮ੍ਮ, ਤ੍ਵਂ ਪਿਤੁਨੋ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਰਜ੍ਜਂ ਲਭਿਸ੍ਸਸਿ, ਅਹਂ ਪੁਰੋਹਿਤਟ੍ਠਾਨਂ, ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੇਨ ਚ ਸੁਖਂ ਰਜ੍ਜਂ ਅਨੁਸਾਸਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਹਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਉਭੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬੋਪਚਿਤਕਮ੍ਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਾਮਨਿਗਮਾਦੀਸੁ ਭਿਕ੍ਖਂ ਚਰਮਾਨਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਜਨਪਦਗਾਮਂ ਗਤਾ। ਤਞ੍ਚ ਗਾਮਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਪਣੀਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਉਪਨਾਮੇਨ੍ਤਿ, ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ, ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦਿਸਾ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਿਕਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਥ ਚ ਪਨਿਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ

ਯਦਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਿਕ੍ਖੰ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਯਦਿ ਚ ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਇਮੇਸੰ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਏਵਰੂਪੰ ਸਕ੍ਕਾਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਏਤੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਹਨ੍ਦ ਨੇਸੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਪ੍ਪੰ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਾ''ਤਿ।

ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਓਕਾਸੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ''ਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਿਪ੍ਪੰ ਜਾਨਾਥ, ਤੰ ਅਮ੍ਹੇਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਥਾ''ਤਿ ਯਾਚਿੰਸੁ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ''ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਤੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿੰਸੁ। ਤਤੋ ਨੇਸੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ''ਏਵੰ ਵੋ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਪ੍ਪਸ੍ਸ ਏਕੀਭਾਵਾਭਿਰਤਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕੇਨੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਕੇਨ ਚਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੰ, ਠਾਤਬ੍ਬੰ, ਸਯਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੰ ਪਣ੍ਣਸਾਲਮਦੰਸੁ। ਤਤੋ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਣ੍ਣਸਾਲੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਪੁਰੋਹਿਤਪੁਤ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨੰ ਲਦ੍ਧਾ ਝਾਨੰ ਲਭਿ। ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਆਗਤੋ। ਸੋ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿੰ, ਸਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ''ਤੇਨ ਹਿ ਇਧ ਨਿਸੀਦਾ''ਤਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਮੁਹੁਤ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਇਮਸ੍ਸ ਕਿਰ, ਸਮ੍ਮ, ਸਿਪ੍ਪਸ੍ਸ ਏਕੀਭਾਵਾਭਿਰਤਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪੁਰੋਹਿਤਪੁਤ੍ਤੋ ''ਏਵੰ, ਸਮ੍ਮ, ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਕਾਸੰ ਏਵ ਗਚ੍ਛ, ਉਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਪ੍ਪਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੋ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਆਗਤੋ।

ਤਤੋ ਨੰ ਪੁਰੋਹਿਤਪੁਤ੍ਤੋ ਤਥੇਵ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਗਤੇ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਕਮ੍ਮੰ ਹਾਪੇਤਿ, ਮਮ ਚ ਇਧਾਭਿਕ੍ਖਣੰ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ''ਤਿ। ਸੋ ਪਣ੍ਣਸਾਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਇਤਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪੁਨਪਿ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਸਾਲੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਮਗ੍ਗਨ੍ਤੋਪਿ ਤੰ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਯੋ ਗਹਟ੍ਠਕਾਲੇ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਮ੍ਪਿ ਆਦਾਯ ਆਗਤੋ ਮੰ ਦਟ੍ਠੁੰ ਨ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਨਾਮ ਮਯਿ ਆਗਤੇ ਦਸ੍ਸਨਮ੍ਪਿ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ ਪਕ੍ਕਾਮਿ, ਅਹੋ, ਰੇ ਚਿਤ੍ਤ, ਨ ਲਜ੍ਜਸਿ, ਯੰ ਮੰ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਇਧਾਨੇਸਿ, ਸੋਦਾਨਿ ਤੇ ਵਸੇ ਨ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਤੰਯੇਵ ਮਮ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਇਤਰੋਪਿ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਮਨੋਸਿਲਾਤਲੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੰ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੰ ਇਮਾ ਉਦਾਨਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿੰਸੁ –

''ਸਚੇ ਲਭੇਥ ਨਿਪਕੰ ਸਹਾਯੰ, ਸਦ੍ਧਿੰ ਚਰੰ ਸਾਧੁਵਿਹਾਰਿ ਧੀਰੰ।
ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨਿ, ਚਰੇਯ੍ਯ ਤੇਨਤ੍ਤਮਨੋ ਸਤੀਮਾ॥

''ਨੋ ਚੇ ਲਭੇਥ ਨਿਪਕੰ ਸਹਾਯੰ, ਸਦ੍ਧਿੰ ਚਰੰ ਸਾਧੁਵਿਹਾਰਿ ਧੀਰੰ।
ਰਾਜਾਵ ਰਟ੍ਠੰ ਵਿਜਿਤੰ ਪਹਾਯ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਮਾਤਙ੍ਗਰਞ੍ਞੇਵ ਨਾਗੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਨਿਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਨਿਪੁਣੰ ਪਣ੍ਡਿਤੰ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਕੁਸਲੰ। **ਸਾਧੁਵਿਹਾਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਵਿਹਾਰੇਨ ਵਾ ਉਪਚਾਰੇਨ ਵਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ। **ਧੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਪਕਤ੍ਤੇਨ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਦਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਧ ਪਨ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਧਿਤਿ ਨਾਮ ਅਸਿਥਿਲਪਰਕ੍ਕਮਤਾ, ''ਕਾਮੰ ਤਚੋ ਚ ਨ੍ਹਾਰੁ ਚਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮੪; ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੫; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੬) ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਵੀਰਿਯਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਅਪਿਚ ਧਿਕਤਪਾਪੋਤਿਪਿ ਧੀਰੋ। **ਰਾਜਾਵ ਰਟ੍ਠੰ ਵਿਜਿਤੰ ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਪਟਿਰਾਜਾ ''ਵਿਜਿਤੰ ਰਟ੍ਠੰ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜੰ ਪਹਾਯ ਏਕੋ ਚਰਤਿ, ਏਵੰ ਬਾਲਸਹਾਯੰ ਪਹਾਯ ਏਕੋ ਚਰੇ। ਅਥ ਵਾ **ਰਾਜਾਵ ਰਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਸੁਤਸੋਮੋ ਰਾਜਾ ਵਿਜਿਤੰ ਰਟ੍ਠੰ ਪਹਾਯ ਏਕੋ ਚਰਿ, ਯਥਾ ਚ ਮਹਾਜਨਕੋ, ਏਵੰ ਏਕੋ ਚਰੇਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਨਿਤੁਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨ੍ਤਿ।

ਸਹਾਯਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪੭. ਅਦ੍ਧਾ ਪਸੰਸਾਮਾਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਯਾਵ ਆਕਾਸਤਲੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਿਸਜ੍ਜਾ, ਤਾਵ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਗਾਥਾਯ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਦਿਸਾ ਏਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਯਥਾ ਸੋ ਰਾਜਾ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਬ੍ਬਿਜ੍ਜਿ, ਨ ਤਥਾ ਅਯਂ, ਨੇਵਸ੍ਸ ਯਞ੍ਞੋ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਆਕਾਸਤਲੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਸੁ ਆਸਨੇਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਕੇ ਤੁਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਮਯਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਨਵਜ੍ਜਭੋਜਿਨੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ। ''ਭਨ੍ਤੇ, 'ਅਨਵਜ੍ਜਭੋਜਿਨੋ'ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ? ''ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਾ ਅਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਾ ਲਦ੍ਧਾ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਾ ਭੁਞ੍ਜਾਮ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਏਤਦਹੋਸਿ ''ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮੇ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਂ ਏਦਿਸਾ ਵਾ ਨੋ ਵਾ''ਤਿ। ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਕਣਾਜਕੇਨ ਬਿਲਙ੍ਗਦੁਤਿਯੇਨ ਪਰਿਵਿਸਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਅਮਤਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਾ ਭੁਞ੍ਜਿਂਸੁ। ਰਾਜਾ ''ਹੋਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਾ, ਸ੍ਵੇ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯਪਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸਿ। ਤਤੋ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇਪਿ ਤਥੇਵਾਕਾਸਿ। ਤੇਪਿ ਤਥੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਂਸੁ। ਅਥ ਰਾਜਾ ''ਇਦਾਨਿ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਵੀਮਂਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪੁਨਪਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਦ੍ਵੇ ਦਿਵਸੇ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਪਣੀਤੇਨ ਅਤਿਵਿਚਿਤ੍ਰੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਪਰਿਵਿਸਿ। ਤੇਪਿ ਤਥੇਵ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਮਙ੍ਗਲਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ''ਅਨਵਜ੍ਜਭੋਜਿਨੋਵ ਏਤੇ ਸਮਣਾ, ਅਹੋ ਵਤਾਹਮ੍ਪਿ ਅਨਵਜ੍ਜਭੋਜੀ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਮਞ੍ਜੂਸਕਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

> ''ਅਦ੍ਧਾ ਪਸੰਸਾਮ ਸਹਾਯਸਮ੍ਪਦਂ, ਸੇਟ੍ਠਾ ਸਮਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ ਸਹਾਯਾ।
> ਏਤੇ ਅਲਦ੍ਧਾ ਅਨਵਜ੍ਜਭੋਜੀ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਸਾ ਪਦਤ੍ਥਤੋ ਉਤ੍ਤਾਨਾ ਏਵ। ਕੇਵਲਂ ਪਨ **ਸਹਾਯਸਮ੍ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਸੇਖੇਹਿ ਸੀਲਾਦਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਹਾਯਾ ਏਵ ਸਹਾਯਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ – ਯਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਹਾਯਸਮ੍ਪਦਾ, ਤਂ ਸਹਾਯਸਮ੍ਪਦਂ **ਅਦ੍ਧਾ ਪਸੰਸਾਮ,** ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਥੋਮੇਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਥਂ? **ਸੇਟ੍ਠਾ ਸਮਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ ਸਹਾਯਾ**ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਸੇਟ੍ਠੇ ਸੇਵਮਾਨਸ੍ਸ ਸੀਲਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਸਮੇ ਸੇਵਮਾਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮਧਾਰਣੇਨ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਸ੍ਸ ਵਿਨੋਦਨੇਨ ਚ ਲਦ੍ਧਾ ਨ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ। ਏਤੇ ਪਨ ਸਹਾਯਕੇ ਸੇਟ੍ਠੇ ਚ ਸਮੇ ਚ ਅਲਦ੍ਧਾ ਕੁਹਨਾਦਿਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਚ ਪਟਿਘਾਨੁਨਯਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਅਨਵਜ੍ਜਭੋਜੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ। ਅਹਮ੍ਪਿ ਹਿ ਏਵਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਧਿਗਤੋਮ੍ਹੀਤਿ।

ਅਨਵਜ੍ਜਭੋਜਿਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪੮. ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸਾਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾ ਗਿਮ੍ਹਸਮਯੇ ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਂ ਉਪਗਤੋ। ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਚਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਦਾਸੀ ਗੋਸੀਤਚਨ੍ਦਨਂ ਪਿਸਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਏਕਬਾਹਾਯਂ ਏਕਂ ਸੁਵਣ੍ਣਵਲਯਂ, ਏਕਬਾਹਾਯਂ ਦ੍ਵੇ, ਤਾਨਿ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਇਤਰਂ ਨ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਤਿ। ਰਾਜਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਵਮੇਵ ਗਣਵਾਸੇ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਾ, ਏਕਵਾਸੇ ਅਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਾ''ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਤਂ ਦਾਸਿਂ ਓਲੋਕਯਮਾਨੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰਭੂਸਿਤਾ ਦੇਵੀ ਤਂ ਬੀਜਯਨ੍ਤੀ ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਸਾ ''ਵਣ੍ਣਦਾਸਿਯਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਮਞ੍ਞੇ ਰਾਜਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਦਾਸਿਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਪਿਸਿਤੁਮਾਰਦ੍ਧਾ । ਤਸ੍ਸਾ ਉਭੋਸੁ ਬਾਹਾਸੁ ਅਨੇਕੇ ਸੁਵਣ੍ਣਵਲਯਾ, ਤੇ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨ੍ਤਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦਂ ਜਨਯਿਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੋਯੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਨ ਸੁਖੇਨ ਸੁਖਿਤਂ ਨਿਪਨ੍ਨਂ ਚਨ੍ਦਨਹਤ੍ਥਾ ਦੇਵੀ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਆਲਿਮ੍ਪਾਮਿ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਆਹ। ਰਾਜਾ – ''ਅਪੇਹਿ, ਮਾ ਆਲਿਮ੍ਪਾਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ''ਕਿਸ੍ਸ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ''ਨਾਹਂ ਰਾਜਾ''ਤਿ। ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਤਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਮਚ੍ਚਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਤੇਹਿਪਿ ਮਹਾਰਾਜਵਾਦੇਨ ਆਲਪਿਤੋ ''ਨਾਹਂ, ਭਣੇ, ਰਾਜਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੇਸਂ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵ।

ਅਯਂ ਪਨ ਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ – **ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ। **ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਞ੍ਚਨਸ੍ਸ ''ਵਲਯਾਨੀ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਸਾਵਸੇਸਪਾਠੋ ਹਿ ਅਯਂ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਭਸ੍ਸਰਾਨੀ**ਤਿ ਪਭਾਸਨਸੀਲਾਨਿ, ਜੁਤਿਮਨ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਅਯਂ ਪਨ ਯੋਜਨਾ – ਦਿਸ੍ਵਾ ਭੁਜਸ੍ਮਿਂ ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵਲਯਾਨਿ ''ਗਣਵਾਸੇ ਸਤਿ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਾ, ਏਕਵਾਸੇ ਅਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਤੋਮ੍ਹੀਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਸੁਵਣ੍ਣਵਲਯਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੪੯. **ਏਵਂ ਦੁਤਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾ ਦਹਰੋਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮੋ ਅਮਚ੍ਚੇ ਆਣਾਪੇਸਿ ''ਦੇਵਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਂ ਪਰਿਹਰਥ, ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ''ਨ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਰਾਜਕਂ ਰਜ੍ਜਂ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ, ਸਾਮਨ੍ਤਰਾਜਾਨੋ ਆਗਮ੍ਮ ਵਿਲੁਮ੍ਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਯਾਵ ਏਕਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਵ ਆਗਮੇਹੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਸੁਂ। ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੋ ਰਾਜਾ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ। ਅਥ ਦੇਵੀ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਰਾਜਾ ਪੁਨਪਿ ਤੇ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਦੇਵੀ ਗਬ੍ਭਿਨੀ, ਪੁਤ੍ਤਂ ਜਾਤਂ ਰਜ੍ਜੇ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਂ ਪਰਿਹਰਥ, ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ''ਦੁਜ੍ਜਾਨਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਤਂ ਦੇਵੀ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਵਿਜਾਯਿਸ੍ਸਤਿ ਧੀਤਰਂ ਵਾ, ਵਿਜਾਯਨਕਾਲਂ ਤਾਵ ਆਗਮੇਹੀ''ਤਿ ਪੁਨਪਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਸੁਂ। ਅਥ ਸਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਿ। ਤਦਾਪਿ ਰਾਜਾ ਤਥੇਵ ਅਮਚ੍ਚੇ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ਪੁਨਪਿ ਰਾਜਾਨਂ ''ਆਗਮੇਹਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਾਵ, ਪਟਿਬਲੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਬਹੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਸੁਂ। ਤਤੋ ਕੁਮਾਰੇ ਪਟਿਬਲੇ ਜਾਤੇ ਅਮਚ੍ਚੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਪਟਿਬਲੋ ਅਯਂ, ਤਂ ਰਜ੍ਜੇ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਅਮਚ੍ਚਾਨਂ ਓਕਾਸਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਪਣਾ ਕਾਸਾਯਵਤ੍ਥਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇ ਏਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਕੋ ਵਿਯ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਸਬ੍ਬਪਰਿਜਨੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਪਰਿਦੇਵਮਾਨੋ ਰਾਜਾਨਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ।

ਰਾਜਾ ਯਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਜ੍ਜਸੀਮਾ, ਤਾਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਰਦਣ੍ਡੇਨ ਲੇਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਲੇਖਾ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਆਹ। ਮਹਾਜਨੋ ਲੇਖਾਯ ਸੀਸਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਪਰਿਦੇਵਮਾਨੋ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਾਨਿ, ਤਾਤ, ਰਞ੍ਞੋ ਆਣਾ, ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਕੁਮਾਰਂ ਲੇਖਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਾਪੇਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ''ਤਾਤ, ਤਾਤਾ''ਤਿ ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿ। ਰਾਜਾ ਕੁਮਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤਂ ਮਹਾਜਨਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸਿਂ, ਕਿਂ ਦਾਨਿ ਏਕਂ ਦਾਰਕਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਕੁਮਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ, ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਵਸਿਤਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਤ੍ਤੇਨ। ਤਤੋ ਕੁਮਾਰੋ ਵਰਸਯਨਾਦੀਸੁ ਕਤਪਰਿਚਯੋ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕੇ ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਮਞ੍ਚਕੇ ਵਾ ਸਯਮਾਨੋ ਰੋਦਤਿ। ਸੀਤਵਾਤਾਦੀਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ''ਸੀਤਂ, ਤਾਤ, ਉਣ੍ਹਂ, ਤਾਤ, ਮਕ੍ਖਿਕਾ, ਤਾਤ, ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਛਾਤੋਮ੍ਹਿ, ਤਾਤ, ਪਿਪਾਸਿਤੋਮ੍ਹਿ, ਤਾਤਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਰਾਜਾ ਤਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋਯੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ। ਦਿਵਾਪਿਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਉਪਨਾਮੇਤਿ, ਤਂ ਹੋਤਿ ਮਿਸ੍ਸਕਭਤ੍ਤਂ ਕਙ੍ਗੁਵਰਕਮੁਗ੍ਗਾਦਿਬਹੁਲਂ। ਕੁਮਾਰੋ ਅਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਂ ਜਿਘਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਉਣ੍ਹੇ ਠਪਿਤਪਦੁਮਂ ਵਿਯ ਮਿਲਾਯਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਪਨ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਬਲੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰੋਯੇਵ ਭੁਞ੍ਜਤਿ।

ਤਤੋ ਸੋ ਕੁਮਾਰਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਨਗਰਸ੍ਮਿਂ, ਤਾਤ, ਪਣੀਤਾਹਾਰੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ਕੁਮਾਰੋ ''ਆਮ, ਤਾਤਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਨਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਆਗਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤਿ। ਕੁਮਾਰਮਾਤਾਪਿ ਦੇਵੀ ''ਨ ਦਾਨਿ ਰਾਜਾ ਕੁਮਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਚਿਰਂ ਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞਾ ਕਤ੍ਤਰਦਣ੍ਡੇਨ ਲਿਖਿਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਵਤਿਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਤਤੋ ਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸਾ ਵਤਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਥ ਤੇ, ਤਾਤ, ਮਾਤਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਗਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ ਪੇਸੇਸਿ। ਯਾਵ ਚ ਸੋ ਤਂ ਠਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਾਵ ਉਦਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ ''ਮਾ ਹੇਵ ਨਂ ਕੋਚਿ ਵਿਹੇਠੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਮਾਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਧਾਵਨ੍ਤੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਆਰਕ੍ਖਕਪੁਰਿਸਾ ਚ ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦੇਵਿਯਾ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਦੇਵੀ ਵੀਸਤਿਨਾਟਕਿਤ੍ਥਿਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵੁਤਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਰਞ੍ਞੋ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥ ''ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪੇਸੇਸਿ। ਰਾਜਾਪਿ ਤਾਵਦੇਵ ਸਕਵਸਤਿਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਰਾਜਾਨਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਦੇਵੀ ਨਿਰਾਸਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਪੁਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਨਗਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਰਜ੍ਜੇ

ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਿ। ਰਾਜਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ੵਸਤਿਂ ਪਤ੍ੵਾ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ੵਿਪਸ੍ਸਿਤ੍ੵਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ੵਾ, ਮਞ੍ਜੂਸਕਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਏੵਂ ਦੁਤਿਯੇਨ ਸਹ ਮਮਸ੍ਸ, ੵਾਚਾਭਿਲਾਪੋ ਅਭਿਸਜ੍ਜਨਾ ੵਾ।
ਏਤਂ ਭਯਂ ਆਯਤਿਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗੵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਸਾ ਪਦਤ੍ਥਤੋ ਉਤ੍ਤਾਨਾ ਏੵ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯ੍ੵਾਯਂ ਏਤੇਨ ਦੁਤਿਯੇਨ ਕੁਮਾਰੇਨ ਸੀਤੁਣ੍ਹਾਦੀਨਿ ਨਿੵੇਦੇਨ੍ਤੇਨ ਸਹੵਾਸੇਨ ਤਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਮ ੵਾਚਾਭਿਲਾਪੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਨੇਹੵਸੇਨ ਅਭਿਸਜ੍ਜਨਾ ਚ ਜਾਤਾ, ਸਚੇ ਅਹਂ ਇਮਂ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਮਿ, ਤਤੋ ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਯਥੇੵ ਇਦਾਨਿ; ਏੵਂ ਦੁਤਿਯੇਨ ਸਹ ਮਮਸ੍ਸ ੵਾਚਾਭਿਲਾਪੋ ਅਭਿਸਜ੍ਜਨਾ ੵਾ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਂ ੵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤਂ ਭਯਂ ਆਯਤਿਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਤਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ੵਾ ਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ੵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਤੋਮ੍ਹੀਤਿ। ਸੇਸਂ ੵੁਤ੍ਤਨਯਮੇੵਾਤਿ।

ਆਯਤਿਭਯਗਾਥਾੵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫੦. **ਕਾਮਾ ਹਿ ਚਿਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕਿਰ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਦਹਰੋੵ ਸੇਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਂ ਲਭਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਿਣ੍ਣਂ ਉਤੂਨਂ ਤਯੋ ਪਾਸਾਦਾ ਹੋਨ੍ਤਿ । ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਦੇੵਕੁਮਾਰੋ ੵਿਯ ਪਰਿਚਾਰੇਤਿ। ਸੋ ਦਹਰੋੵ ਸਮਾਨੋ ''ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਯਾਚਿ। ਤੇ ਨਂ ੵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਥੇੵ ਨਿਬਨ੍ਧਤਿ। ਪੁਨਪਿ ਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ''ਤ੍ੵਂ, ਤਾਤ, ਸੁਖੁਮਾਲੋ, ਦੁਕ੍ਕਰਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਖੁਰਧਾਰਾਯ ਉਪਰਿ ਚਙ੍ਕਮਨਸਦਿਸਾ''ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ੵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਥੇੵ ਨਿਬਨ੍ਧਤਿ। ਤੇ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ ''ਸਚਾਯਂ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਨਂ ਨਿੵਾਰੇਮ, ਏਤਸ੍ਸ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਹੋਤਿ। ਅਪਿਚ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਹੋਤੁ, ਮਾ ਚ ਏਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਸੋ ਸਬ੍ਬਪਰਿਜਨਂ ਪਰਿਦੇੵਮਾਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ੵਾ ਇਸਿਪਤਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ੵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਤਸ੍ਸ ਉਲ਼ਾਰਸੇਨਾਸਨਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਮਞ੍ਚਕੇ ਤਟ੍ਟਿਕਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ੵਾ ਸਯਿ। ਸੋ ੵਰਸਯਨੇ ਕਤਪਰਿਚਯੋ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਅਤਿਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਪਭਾਤੇਪਿ ਸਰੀਰਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ੵਾ, ਪਤ੍ਤਚੀੵਰਮਾਦਾਯ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾੵਿਸਿ। ਤਤ੍ਥ ੵੁਡ੍ਢਾ ਅਗ੍ਗਾਸਨਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡਞ੍ਚ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਨੵਕਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿਦੇੵ ਆਸਨਂ ਲੂਖਭੋਜਨਞ੍ਚ। ਸੋ ਤੇਨ ਲੂਖਭੋਜਨੇਨਾਪਿ ਅਤਿਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਕਤਿਪਾਹਂਯੇੵ ਕਿਸੋ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਹੁਤ੍ੵਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਿ ਯਥਾ ਤਂ ਅਪਰਿਪਾਕਗਤੇ ਸਮਣਧਮ੍ਮੇ। ਤਤੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਦੂਤਂ ਪੇਸੇਤ੍ੵਾ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿ। ਸੋ ਕਤਿਪਾਹਂਯੇੵ ਬਲਂ ਗਹੇਤ੍ੵਾ ਪੁਨਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਤੇਨੇੵ ਕਮੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ੵਾ ਪੁਨਪਿ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ੵਾ ਤਤਿਯੵਾਰੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ੵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ੵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ੵਤ੍ੵਾ ਪੁਨ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਇਮਮੇੵ ਬ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਕਾਮਾ ਹਿ ਚਿਤ੍ਰਾ ਮਧੁਰਾ ਮਨੋਰਮਾ, ੵਿਰੂਪਰੂਪੇਨ ਮਥੇਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ।
ਆਦੀਨੵਂ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਦਿਸ੍ੵਾ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗੵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮਾ**ਤਿ ਦ੍ੵੇ ਕਾਮਾ ੵਤ੍ਥੁਕਾਮਾ ਚ ਕਿਲੇਸਕਾਮਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ੵਤ੍ਥੁਕਾਮਾ ਮਨਾਪਿਯਰੂਪਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ, ਕਿਲੇਸਕਾਮਾ ਛਨ੍ਦਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਰਾਗਪ੍ਪਭੇਦਾ। ਇਧ ਪਨ ੵਤ੍ਥੁਕਾਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਰੂਪਾਦਿਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰੵਸੇਨ **ਚਿਤ੍ਰਾ**। ਲੋਕਸ੍ਸਾਦੵਸੇਨ **ਮਧੁਰਾ**। ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਮਨਂ ਰਮੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਨੋਰਮਾ। ੵਿਰੂਪਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ੵਿਰੂਪੇਨ ਰੂਪੇਨ, ਅਨੇਕੵਿਧੇਨ ਸਭਾੵੇਨਾਤਿ ੵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਰੂਪਾਦਿੵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਰਾ, ਰੂਪਾਦੀਸੁਪਿ ਨੀਲਾਦਿੵਸੇਨ ੵਿੵਿਧਰੂਪਾ। ਏੵਂ ਤੇਨ ੵਿਰੂਪਰੂਪੇਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਅਸ੍ਸਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ੵਾ **ਮਥੇਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ** ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਭਿਰਮਿਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤੀਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇੵ। ਨਿਗਮਨਮ੍ਪਿ ਦ੍ੵੀਹਿ ਤੀਹਿ ੵਾ ਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ੵਾ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਸੁ ੵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇੵ ੵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਕਾਮਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫੧. **ਈਤੀ ਚਾ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕਿਰ ਰਞ੍ਞੋ ਗਣ੍ਡੋ ਉਦਪਾਦਿ। ਬਾਲ੍ਹਾ ਵੇਦਨਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਵੇਜ੍ਜਾ ''ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇਨ ਵਿਨਾ ਫਾਸੁ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾ ਤੇਸਂ ਅਭਯਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਤੇ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ, ਪੁਬ੍ਬਲੋਹਿਤਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ, ਨਿਬ੍ਬੇਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਵਣਂ ਪਟ੍ਟੇਨ ਬਨ੍ਧਿਂਸੁ, ਆਹਾਰਾਚਾਰੇਸੁ ਚ ਨਂ ਸਮ੍ਮਾ ਓਵਦਿਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਲੂਖਭੋਜਨੇਨ ਕਿਸਸਰੀਰੋ ਅਹੋਸਿ, ਗਣ੍ਡੋ ਚਸ੍ਸ ਮਿਲਾਯਿ। ਸੋ ਫਾਸੁਕਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਿਨਿਦ੍ਧਾਹਾਰਂ ਭੁਞ੍ਜਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਞ੍ਜਾਤਬਲੋ ਵਿਸਯੇ ਪਟਿਸੇਵਿ। ਤਸ੍ਸ ਗਣ੍ਡੋ ਪੁਨ ਪੁਰਿਮਸਭਾਵਮੇਵ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿ। ਏਵਂ ਯਾਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਵੇਜ੍ਜੇਹਿ ਪਰਿਵਜ੍ਜਿਤੋ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ, ਸਤ੍ਤਹਿ ਵਸ੍ਸੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ, ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਭਾਸਿਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰਂ ਅਗਮਾਸਿ।

''ਈਤੀ ਚ ਗਣ੍ਡੋ ਚ ਉਪਦ੍ਦਵੋ ਚ, ਰੋਗੋ ਚ ਸਲ੍ਲਞ੍ਚ ਭਯਞ੍ਚ ਮੇਤਂ।
ਏਤਂ ਭਯਂ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਏਤੀਤਿ **ਈਤਿ,** ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਭਾਗਿਯਾਨਂ ਬ੍ਯਸਨਹੇਤੂਨਂ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਮਗੁਣਾਪਿ ਏਤੇ ਅਨੇਕਬ੍ਯਸਨਾਵਹਟ੍ਠੇਨ ਦਲ੍ਹਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠੇਨ ਚ ਈਤਿ। ਗਣ੍ਡੋਪਿ ਅਸੁਚਿਂ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਪਰਿਪਕ੍ਕਪਰਿਭਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇ ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣਤੋ ਉਪ੍ਪਾਦਜਰਾਭਙ੍ਗੇਹਿ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਪਰਿਪਕ੍ਕਪਰਿਭਿਨ੍ਨਭਾਵਤੋ ਚ **ਗਣ੍ਡੋ**। ਉਪਦ੍ਦਵਤੀਤਿ **ਉਪਦ੍ਦਵੋ**; ਅਨਤ੍ਥਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਅਭਿਭਵਤਿ; ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਰਾਜਦਣ੍ਡਾਦੀਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਮਗੁਣਾਪੇਤੇ ਅਵਿਦਿਤਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਵਹਹੇਤੁਤਾਯ ਸਬ੍ਬੁਪਦ੍ਦਵਵਤ੍ਥੁਤਾਯ ਚ ਉਪਦ੍ਦਵੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤੇ ਕਿਲੇਸਾਤੁਰਭਾਵਂ ਜਨੇਨ੍ਤਾ ਸੀਲਸਙ੍ਖਾਤਮਾਰੋਗ੍ਯਂ, ਲੋਲੁਪ੍ਪਂ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਪਾਕਤਿਕਮੇਵ ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਆਰੋਗ੍ਯਵਿਲੁਮ੍ਪਨਟ੍ਠੇਨੇਵ **ਰੋਗੋ**। ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਮਨੁਪ੍ਪਵਿਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਪਨ ਅਨ੍ਤੋਤੁਦਕਟ੍ਠੇਨ ਦੁਨ੍ਨਿਹਰਣੀਯਟ੍ਠੇਨ ਚ **ਸਲ੍ਲਂ**। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਭਯਾਵਹਨਤੋ **ਭਯਂ**। ਮੇ ਏਤਨ੍ਤਿ **ਮੇਤਂ**। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਨਿਗਮਨਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਈਤਿਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫੨. **ਸੀਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕਿਰ ਸੀਤਾਲੁਕਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਕੁਟਿਕਾਯ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਦੇਸੇ ਸੀਤੇ ਸੀਤਂ, ਉਣ੍ਹੇ ਉਣ੍ਹਮੇਵ ਚ ਹੋਤਿ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਤ੍ਤਾ ਪਦੇਸਸ੍ਸ। ਗੋਚਰਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥਾਯ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਪਿਵਨਕਪਾਨੀਯਮ੍ਪਿ ਦੁਲ੍ਲਭਂ, ਵਾਤਾਤਪਡਂਸਸਰੀਸਪਾਪਿ ਬਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਇਤੋ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਮਤ੍ਤੇ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਦੇਸੋ, ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਏਤੇ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ; ਫਾਸੁਕਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਅਹੋਸਿ – ''ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨਾਮ ਨ ਪਚ੍ਚਯਵਸਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਨਾਹਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨ ਅਗਮਾਸਿ। ਏਵਂ ਯਾਵਤਤਿਯਕਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤੇਸਿ। ਤਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ, ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਭਾਸਿਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰਂ ਅਗਮਾਸਿ।

''ਸੀਤਞ੍ਚ ਉਣ੍ਹਞ੍ਚ ਖੁਦਂ ਪਿਪਾਸਂ, ਵਾਤਾਤਪੇ ਡਂਸਸਰੀਸਪੇ ਚ।
ਸਬ੍ਬਾਨਿਪੇਤਾਨਿ ਅਭਿਸਮ੍ਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਸੀਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਸੀਤਂ ਨਾਮ ਦੁਵਿਧਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ, ਬਾਹਿਰਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ; ਤਥਾ ਉਣ੍ਹਂ। **ਡਂਸਾ**ਤਿ ਪਿਙ੍ਗਲਮਕ੍ਖਿਕਾ। **ਸਰੀਸਪਾ**ਤਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਦੀਘਜਾਤਿਕਾ ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਨਿਗਮਨਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ

ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਸੀਤਾਲੁਕਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫੩. ਨਾਗੋਵਾਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਾ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲਕਤੋ ਨਿਰਯੇ ਵੀਸਤਿ ਏਵ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤਪ੍ਪਦੇਸੇ ਹਤ੍ਥਿਯੋਨਿਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਦੁਮਵਣ੍ਣਸਕਲਸਰੀਰੋ ਉਲ਼ਾਰੋ ਯੂਥਪਤਿ ਮਹਾਨਾਗੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਓਭਗ੍ਗੋਭਗ੍ਗਂ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਂ ਹਤ੍ਥਿਛਾਪਾਵ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਓਗਾਹੇਪਿ ਨਂ ਹਤ੍ਥਿਨਿਯੋ ਕਦ੍ਦਮੇਨ ਲਿਮ੍ਪਨ੍ਤਿ , ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਲਿਲੇਯਜਕਨਾਗਸ੍ਸੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਯੂਥਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਪਦਾਨੁਸਾਰੇਨ ਯੂਥਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ। ਏਵਂ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਅਨੁਬਦ੍ਧੋਵ। ਤਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਦਾਨਿ ਮਯ੍ਹਂ ਨਤ੍ਤੁਕੋ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਤਿ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਯਾ ਉਯਜਾਨਂ ਗਚ੍ਛੇਯਜਂ, ਤਤ੍ਰ ਮਂ ਸੋ ਰਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਰਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦਾਵਸਂ ਗਤੇ ਯੂਥੇ ਯੂਥਂ ਪਹਾਯ ਤਮੇਵ ਉਯਜਾਨਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਉਯਜਾਨਪਾਲੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ''ਹਤ੍ਥਿਂ ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸੇਨਾਯ ਪਰਿਵਾਰੇਸਿ। ਹਤ੍ਥੀ ਰਾਜਾਨਂ ਏਵ ਅਭਿਮੁਖੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਮਂ ਅਭਿਮੁਖੋ ਏਤੀ''ਤਿ ਖੁਰਪ੍ਪਂ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਤੋ ਹਤ੍ਥੀ ''ਵਿਜ੍ਝੇਯਜਾਪਿ ਮਂ ਏਸੋ''ਤਿ ਮਾਨੁਸਿਕਾਯ ਵਾਚਾਯ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤ, ਮਾ ਮਂ ਵਿਜ੍ਝ, ਅਹਂ ਤੇ ਅਯਜਕੋ''ਤਿ ਆਹ। ਰਾਜਾ ''ਕਿਂ ਭਣਸੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਹਤ੍ਥੀਪਿ ਰਜ੍ਜੇ ਚ ਨਰਕੇ ਚ ਹਤ੍ਥਿਯੋਨਿਯਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸਬ੍ਬਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ''ਸੁਨ੍ਦਰਂ, ਮਾ ਭਾਯਿ, ਮਾ ਚ ਕਞ੍ਚਿ ਭਿਂਸਾਪੇਹੀ''ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਵਟ੍ਟਞ੍ਚ ਆਰਕ੍ਖਕੇ ਚ ਹਤ੍ਥਿਭਣ੍ਡੇ ਚ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਰਾਜਾ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਗਤੋ ''ਅਯਂ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਰਜ੍ਜਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੇ ਪਕ੍ਕੋ, ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਚ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਗਣਵਾਸਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਂ ਅਸਹਨ੍ਤੋ ਇਧਾਗਤੋ। ਅਹੋ ਦੁਕ੍ਖੋ ਗਣਵਾਸੋ, ਏਕੀਭਾਵੋ ਏਵ ਚ ਪਨ ਸੁਖੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਤਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖੇਨ ਸੁਖਿਤਂ ਅਮਚ੍ਚਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ਪਣਿਪਾਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਯਾਨਕਾਲੋ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਤੋ ''ਨਾਹਂ ਰਾਜਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਨਾਗੋਵ ਯੂਥਾਨਿ ਵਿਵਜ੍ਜਯਿਤ੍ਵਾ, ਸਞ੍ਜਾਤਖਨ੍ਧੋ ਪਦੁਮੀ ਉਲ਼ਾਰੋ।
ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਵਿਹਰਂ ਅਰਞ੍ਞੇ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਸਾ ਪਦਤ੍ਥਤੋ ਪਾਕਟਾ ਏਵ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਯੋਜਨਾ। ਸਾ ਚ ਖੋ ਯੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨੇਵ, ਨ ਅਨੁਸ੍ਸਵਵਸੇਨ। ਯਥਾ ਅਯਂ ਹਤ੍ਥੀ ਮਨੁਸ੍ਸਕਨ੍ਤੇਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਦਨ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਅਦਨ੍ਤਭੂਮਿਂ ਨਾਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਾ, ਸਰੀਰਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਵਾ ਨਾਗੋ, ਏਵਂ ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਮ੍ਪਿ ਅਰਿਯਕਨ੍ਤੇਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਦਨ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਅਦਨ੍ਤਭੂਮਿਂ ਨਾਗਮਨੇਨ ਆਗੁਂ ਅਕਰਣੇਨ ਪੁਨ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਂ ਅਨਾਗਮਨੇਨ ਚ ਗੁਣਸਰੀਰਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਵਾ ਨਾਗੋ ਭਵੇਯਜਂ। ਯਥਾ ਚੇਸ ਯੂਥਾਨਿ ਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਏਕਚਰਿਯਸੁਖੇਨ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਵਿਹਰਂ ਅਰਞ੍ਞੇ ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ, ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਗਣਂ ਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਏਕਵਿਹਾਰਸੁਖੇਨ ਝਾਨਸੁਖੇਨ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਵਿਹਰਂ ਅਰਞ੍ਞੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਥਾ ਯਥਾ ਸੁਖਂ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਯਤ੍ਤਕਂ ਵਾ ਇਚ੍ਛਾਮਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਅਰਞ੍ਞੇ ਨਿਵਾਸਂ ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ ਚਰੇਯਜਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਚੇਸ ਸੁਸਣ੍ਠਿਤਕ੍ਖਨ੍ਧਤਾਯ **ਸਞ੍ਜਾਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ,** ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਅਸੇਖਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਸਞ੍ਜਾਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਭਵੇਯਜਂ। ਯਥਾ ਚੇਸ ਪਦੁਮਸਦਿਸਗਤ੍ਤਤਾਯ ਵਾ ਪਦੁਮਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਵਾ **ਪਦੁਮੀ,** ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਪਦੁਮਸਦਿਸਉਜੁਗਤ੍ਤਤਾਯ ਵਾ ਅਰਿਯਜਾਤਿਪਦੁਮੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਵਾ ਪਦੁਮੀ ਭਵੇਯਜਂ। ਯਥਾ ਚੇਸ ਥਾਮਬਲਜਵਾਦੀਹਿ ਉਲ਼ਾਰੋ, ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰਤਾਦੀਹਿ ਸੀਲਸਮਾਧਿਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਵਾ ਉਲ਼ਾਰੋ ਭਵੇਯਜਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਤੋਮ੍ਹੀਤਿ।

ਨਾਗਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫੪. ਅਟ੍ਠਾਨ ਤਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਕਿਰ ਪੁਤ੍ਤੋ ਦਹਰੋ ਏਵ ਸਮਾਨੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮੋ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਯਾਚਿ। ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਨਂ ਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਵਾਰਿਯਮਾਨੋਪਿ ਨਿਬਨ੍ਧਤਿਯੇਵ ''ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨੁਜਾਨਿਂਸੁ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਉਯ੍ਯਾਨੇਯੇਵ ਵਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਾਪੇਸੁਂ, ਸੋ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਪਾਤੋਵ ਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਨਾਟਕਿਤ੍ਥਿਪਰਿਵੁਤਾ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਪੁਤ੍ਤਂ ਯਾਗੁਂ ਪਾਯੇਤ੍ਵਾ, ਅਨ੍ਤਰਾ ਖਜ੍ਜਕਾਦੀਨਿ ਚ ਖਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਯਾਵ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਮਯਂ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਲ੍ਲਪਿਤ੍ਵਾ, ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਤਿ। ਪਿਤਾ ਚ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਦਿਵਸਂ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮੁਲ੍ਲਪਿਤ੍ਵਾ, ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਜਗ੍ਗਨਪੁਰਿਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਅਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਅਦ੍ਦਸ – ''ਅਯਂ ਕੁਮਾਰੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਖਿ, ਜਟਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਆਵਜ੍ਜਿ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਨੋ''ਤਿ। ਅਥ ''ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਤਿਚਿਰਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਮਨੋਸਿਲਾਤਲਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਰਾਜਪੁਰਿਸੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਆਗਤੋ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ''ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤੋ ਵਸਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਮੁਦਿਤਮਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਾਸਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਦਿਵਾਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨਚਙ੍ਕਮਾਦਿਸਬ੍ਬਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾਸੇਸਿ।

ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਓਕਾਸਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਕੁਮਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਕੋਸਿ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ? ਸੋ ਆਹ ''ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ। ''ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨਾਮ ਨ ਏਦਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਅਥ ਭਨ੍ਤੇ, ਕੀਦਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਤ੍ਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਨ ਪੇਕ੍ਖਸਿ , ਨਨੁ ਤੇ ਮਾਤਾ ਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਇਤ੍ਥੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੇ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਅਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਿਤਾ ਮਹਤਾ ਬਲਕਾਯੇਨ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ, ਜਗ੍ਗਨਪੁਰਿਸਾ ਸਕਲਰਤ੍ਤਿਂ; ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨਾਮ ਤਵ ਸਦਿਸਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, 'ਏਦਿਸਾ ਪਨ ਹੋਨ੍ਤੀ'''ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਿਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਆਲਮ੍ਬਨਬਾਹਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੇ ਚ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਚ ਰਜਨਕਮ੍ਮਸੂਚਿਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਧ, ਨਾਗਚ੍ਛਥ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ''ਤਿ। ''ਆਮ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਮਣਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਕਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤਪਤ੍ਥਿਤਞ੍ਚ ਪਦੇਸਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਤਕਂਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ –

''ਅਟ੍ਠਾਨ ਤਂ ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਤਸ੍ਸ, ਯਂ ਫਸ੍ਸਯੇ ਸਾਮਯਿਕਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਂ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ, ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਨੇਵ ਕਾਯੇਨ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਏਵਂ ਗਤੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਆਰਕ੍ਖਕਪੁਰਿਸੋਪਿ ''ਸਯਿਤੋ ਕੁਮਾਰੋ, ਇਦਾਨਿ ਕੁਹਿਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਮਤ੍ਤੋ ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਮਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਪਮਤ੍ਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤੋ। ਤਤ੍ਰ ਚ ''ਕਥਮਧਿਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਅਟ੍ਠਾਨ ਤ**ਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਾਨਂ ਤਂ, ਅਕਾਰਣਂ ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪੋ ਕਤੋ ''ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨ ਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੫.੧੧; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੭੦) ਵਿਯ। **ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਣਾਭਿਰਤਸ੍ਸ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਣਵਚਨਮੇਤਂ ''ਯਂ ਹਿਰੀਯਤਿ ਹਿਰੀਯਿਤਬ੍ਬੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ੩੦) ਵਿਯ। **ਫਸ੍ਸਯੇ**ਤਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛੇ। **ਸਾਮਯਿਕਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ। ਸਾ ਹਿ ਅਪ੍ਪਿਤਪ੍ਪਿਤਸਮਯੇ ਏਵ ਪਚ੍ਚਨੀਕੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਤੋ ''ਸਾਮਯਿਕਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਂ ਸਾਮਯਿਕਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ। ਅਟ੍ਠਾਨਂ ਤਂ, ਨ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਤਸ੍ਸ, ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਫਸ੍ਸਯੇਤਿ ਏਤਂ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਚੋ ਨਿਸਮ੍ਮ ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਤਿਂ ਪਹਾਯ ਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਧਿਗਤੋਮ੍ਹੀਤਿ ਆਹ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਅਟ੍ਠਾਨਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਦੁਤਿਯੋ ਵਗ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

੫੫. ਦਿਟ੍ਠੀਵਿਸੂਕਾਨੀਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਾ ਰਹੋਗਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਯਥਾ ਸੀਤਾਦੀਨਂ ਪਟਿਘਾਤਕਾਨਿ ਉਣ੍ਹਾਦੀਨਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਏਵਂ ਵਟ੍ਟਪਟਿਘਾਤਕਂ ਵਿਵਟ੍ਟਂ, ਨੋ''ਤਿ। ਸੋ ਅਮਚ੍ਚੇ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਜਾਨਾਥਾ''ਤਿ? ਤੇ ''ਜਾਨਾਮ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਰਾਜਾ – ''ਕਿਂ ਤ''ਨ੍ਤਿ? ਤਤੋ ''ਅਨ੍ਤਵਾ ਲੋਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਂ ਕਥੇਸੁਂ। ਅਥ ਰਾਜਾ ''ਇਮੇ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਪਿਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ''ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਤੇਸਂ ਵਿਲੋਮਤਞ੍ਚ ਅਯੁਤ੍ਤਤਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਵਟ੍ਟਪਟਿਘਾਤਕਂ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਇਮਞ੍ਚ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਮਜ੍ਝੇ ਬ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥਞ੍ਚ –

''ਦਿਟ੍ਠੀਵਿਸੂਕਾਨਿ ਉਪਾਤਿਵਤ੍ਤੋ, ਪਤ੍ਤੋ ਨਿਯਾਮਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧਮਗ੍ਗੋ।
ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞਾਣੋਮ੍ਹਿ ਅਨਞ੍ਞਨੇਯ੍ਯੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਦਿਟ੍ਠੀਵਿਸੂਕਾਨੀ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਿਸੂਕਟ੍ਠੇਨ ਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਲੋਮਟ੍ਠੇਨ ਚ ਵਿਸੂਕਾਨਿ। ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਿਸੂਕਾਨਿ, ਦਿਟ੍ਠਿ ਏਵ ਵਾ ਵਿਸੂਕਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੂਕਾਨਿ। **ਉਪਾਤਿਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। **ਪਤ੍ਤੋ ਨਿਯਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਨਿਪਾਤਧਮ੍ਮਤਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਣਤਾਯ ਚ ਨਿਯਤਭਾਵਂ ਅਧਿਗਤੋ, ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਾ ਪਠਮਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਠਮਮਗ੍ਗਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਦਾਨਿ **ਪਟਿਲਦ੍ਧਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੇਸਮਗ੍ਗਪਟਿਲਾਭਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞਾਣੋਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣੋ ਅਮ੍ਹਿ। ਏਤੇਨ ਫਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਨਞ੍ਞਨੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ''ਇਦਂ ਸਚ੍ਚਂ, ਇਦਂ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤੇਨ ਸਯਮ੍ਭੁਤਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣੇ ਅਨੇਯ੍ਯਤਾਯ ਅਭਾਵਾ ਸਯਂਵਸਿਤਂ। ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੂਕਾਨਿ ਉਪਾਤਿਵਤ੍ਤੋ, ਆਦਿਮਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤੋ ਨਿਯਾਮਂ, ਸੇਸੇਹਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਮਗ੍ਗੋ, ਫਲਞਾਣੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞਾਣੋ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਅਨਞ੍ਞਨੇਯ੍ਯੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੂਕਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫੬. ਨਿਲ੍ਲੋਲੁਪੋਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਕਿਰ ਸੂਦੋ ਅਨ੍ਤਰਭਤ੍ਤਂ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਉਪਨਾਮੇਸਿ ਮਨੁਞ੍ਞਦਸ੍ਸਨਂ ਸਾਦੁਰਸਂ ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਮੇ ਰਾਜਾ ਧਨਮਨੁਪ੍ਪਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਤਂ ਰਞ੍ਞੋ ਗਨ੍ਧੇਨੇਵ ਭੋਤ੍ਤੁਕਾਮਤਂ ਜਨੇਸਿ ਮੁਖੇ ਖੇਲ਼ਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਂ। ਪਠਮਕਬਲ਼ੇ ਪਨ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਰਸਹਰਣਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਮਤੇਨੇਵ ਫੁਟ੍ਠਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਸੂਦੋ ''ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਦਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਦਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਰਾਜਾਪਿ ''ਸਕ੍ਕਾਰਾਰਹੋ ਸੂਦੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਰਸਂ ਸਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਂ ਮਂ ਪਾਪਕੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ – 'ਲੋਲੋ ਅਯਂ ਰਾਜਾ ਰਸਗਰੁਕੋ'''ਤਿ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਣਿ। ਏਵਂ ਯਾਵ ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨਂ, ਤਾਵ ਸੂਦੋਪਿ ''ਇਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਰਾਜਾਪਿ ਅਵਣ੍ਣਭਯੇਨ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਣਿ। ਤਤੋ ਸੂਦੋ ''ਨਤ੍ਥਿ ਇਮਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਅਰਸਭਤ੍ਤਂ ਉਪਨਾਮੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ''ਨਿਗ੍ਗਹਾਰਹੋ ਅਜ੍ਜ ਸੂਦੋ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਵਣ੍ਣਭਯੇਨ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਣਿ। ਤਤੋ ਸੂਦੋ ''ਰਾਜਾ ਨੇਵ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਨਾਸੁਨ੍ਦਰਂ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਬ੍ਬਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਦੇਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਅਹੋ ਵਤ ਲੋਭੋ, ਅਹਂ ਨਾਮ ਵੀਸਤਿ ਨਗਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਲੋਭੇਨ ਭਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ, ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਚ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਨਿਲ੍ਲੋਲੁਪੋ ਨਿਕ੍ਕੁਹੋ ਨਿਪ੍ਪਿਪਾਸੋ, ਨਿਮ੍ਮਕ੍ਖੋ ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਕਸਾਵਮੋਹੋ।

ਨਿਰਾਸਯੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ ਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਨਿਲ੍ਲੋਲੁਪੋ**ਤਿ ਅਲੋਲੁਪੋ। ਯੋ ਹਿ ਰਸਤਣ੍ਹਾਭਿਭੂਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਭੁਸं ਲੁਪ੍ਪਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਞ੍ਚ ਲੁਪ੍ਪਤਿ, ਤੇਨ ਲੋਲੁਪੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਸ ਤं ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਆਹ ''ਨਿਲ੍ਲੋਲੁਪੋ''ਤਿ। **ਨਿਕ੍ਕੁਹੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਯਸ੍ਸ ਤਿਵਿਧं ਕੁਹਨਵਤ੍ਥੁ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਨਿਕ੍ਕੁਹੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਨ ਗਾਥਾਯ ਮਨੁਞ੍ਞਭੋਜਨਾਦੀਸੁ ਵਿਮ੍ਹਯਮਨਾਪਜ੍ਜਨਤੋ ਨਿਕ੍ਕੁਹੋਤਿ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । **ਨਿਪ੍ਪਿਪਾਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਤੁਮਿਚ੍ਛਾ ਪਿਪਾਸਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਭਾਵੇਨ ਨਿਪ੍ਪਿਪਾਸੋ, ਸਾਦੁਰਸਲੋਭੇਨ ਭੋਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਵਿਰਹਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਮ੍ਮਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਗੁਣਵਿਨਾਸਨਲਕ੍ਖਣੋ ਮਕ੍ਖੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਨਿਮ੍ਮਕ੍ਖੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਹਟ੍ਠਕਾਲੇ ਸੂਦਸ੍ਸ ਗੁਣਮਕ੍ਖਨਾਭਾਵं ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਕਸਾਵਮੋਹੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰਾਗਾਦਯੋ ਤਯੋ, ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਨਿ ਚ ਤੀਣੀਤਿ ਛ ਧਮ੍ਮਾ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵं ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਟ੍ਠੇਨ ਸਕਭਾਵं ਵਿਜਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਭਾਵं ਗਣ੍ਹਾਪਨਟ੍ਠੇਨ ਕਸਟਟ੍ਠੇਨ ਚ ਕਸਾਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾਹ –

> ''ਤਤ੍ਥ, ਕਤਮੇ ਤਯੋ ਕਸਾਵਾ? ਰਾਗਕਸਾਵੋ, ਦੋਸਕਸਾਵੋ, ਮੋਹਕਸਾਵੋ, ਇਮੇ ਤਯੋ ਕਸਾਵਾ। ਤਤ੍ਥ, ਕਤਮੇ ਅਪਰੇਪਿ ਤਯੋ ਕਸਾਵਾ? ਕਾਯਕਸਾਵੋ, ਵਚੀਕਸਾਵੋ, ਮਨੋਕਸਾਵੋ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੯੨੪)।

ਤੇਸੁ ਮੋਹं ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨं ਕਸਾਵਾਨं ਤੇਸਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬੇਸं ਮੂਲਭੂਤਸ੍ਸ ਮੋਹਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਕਸਾਵਮੋਹੋ, ਤਿਣ੍ਣं ਏਵ ਵਾ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਕਸਾਵਾਨं ਮੋਹਸ੍ਸ ਚ ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਕਸਾਵਮੋਹੋ। ਇਤਰੇਸੁ ਨਿਲ੍ਲੋਲੁਪਤਾਦੀਹਿ ਰਾਗਕਸਾਵਸ੍ਸ, ਨਿਮ੍ਮਕ੍ਖਤਾਯ ਦੋਸਕਸਾਵਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਭਾਵੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਏਵ। **ਨਿਰਾਸਯੋ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ। **ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ**ਤਿ ਸਕਲਲੋਕੇ, ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੁ ਦ੍ਵਾਦਸਸੁ ਵਾ ਆਯਤਨੇਸੁ ਭਵਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾਵਿਰਹਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸं ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬं। ਅਥ ਵਾ ਤਯੋਪਿ ਪਾਦੇ ਵਤ੍ਵਾ **ਏਕੋ ਚਰੇ**ਤਿ ਏਕੋ ਚਰਿਤੁं ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਨਿਲ੍ਲੋਲੁਪਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫੧. ਪਾਪं ਸਹਾਯਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯं ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਾ ਮਹਚ੍ਚਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ ਨਗਰं ਪਦਕ੍ਖਿਣं ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਤੋ ਪੁਰਾਣਧਞ੍ਞਾਨਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਨੀਹਰਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿं, ਭਣੇ, ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਅਮਚ੍ਚੇ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਇਦਾਨਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਨਵਧਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਸं ਓਕਾਸं ਕਾਤੁं ਇਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪੁਰਾਣਧਞ੍ਞਾਦੀਨਿ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਰਾਜਾ – ''ਕਿं, ਭਣੇ, ਇਤ੍ਥਾਗਾਰਬਲਕਾਯਾਦੀਨं ਵਟ੍ਟं ਪਰਿਪੁਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ ? ''ਆਮ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਨ੍ਤਿ''। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਣੇ, ਦਾਨਸਾਲं ਕਾਰਾਪੇਥ, ਦਾਨं ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਾ ਇਮਾਨਿ ਧਞ੍ਞਾਨਿ ਅਨੁਪਕਾਰਾਨਿ ਵਿਨਸ੍ਸਿਂਸੂ''ਤਿ। ਤਤੋ ਨं ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਅਮਚ੍ਚੋ ''ਮਹਾਰਾਜ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਰਬ੍ਭ ਯਾਵ ''ਬਾਲਾ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਚ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸंਸਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤं ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਰੇਸਿ। ਸੋ ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰੇ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਨं ''ਮਹਾਰਾਜ, ਦਤ੍ਤੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤं ਯਦਿਦं ਦਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਰੇਸਿ। ਸੋ ''ਅਰੇ, ਅਹं ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਾਮਿ ਦਾਤੁं, ਕਿं ਮੇ ਇਮੇਹਿ ਪਾਪਸਹਾਯੇਹੀ''ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਰਜ੍ਜं ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿं ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਤਞ੍ਚ ਪਾਪं ਸਹਾਯं ਗਰਹਨ੍ਤੋ ਇਮं ਉਦਾਨਗਾਥं ਅਭਾਸਿ –

> ''ਪਾਪं ਸਹਾਯं ਪਰਿਵਜ੍ਜਯੇਥ, ਅਨਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿं ਵਿਸਮੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠं।
> ਸਯं ਨ ਸੇਵੇ ਪਸੁਤं ਪਮਤ੍ਤं, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸਾਯं ਸङ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯ੍ਵਾਯं ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਪਾਪਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਪਾਪੋ,** ਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨਤ੍ਥं ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਅਨਤ੍ਥਦਸ੍ਸੀ,** ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਮ੍ਹਿ ਚ **ਵਿਸਮੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠੋ,** ਤं ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਪਾਪं ਸਹਾਯं ਪਰਿਵਜ੍ਜਯੇਥ ਅਨਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿं ਵਿਸਮੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠं। **ਸਯं ਨ ਸੇਵੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇਨ ਨ ਸੇਵੇ। ਯਦਿ ਪਨ ਪਰਵਸੋ ਹੋਤਿ, ਕਿं ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤं ਹੋਤਿ। **ਪਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ

ਪਸਟਂ , ਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਲਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਵੋਸ੍ਸਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਂ, ਕੁਸਲਭਾਵਨਾਰਹਿਤਂ ਵਾ। ਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਨ ਸੇਵੇ, ਨ ਭਜੇ, ਨ ਪਯਿਰੁਪਾਸੇ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋਤਿ।

ਪਾਪਸਹਾਯਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫੮. **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਅਟ੍ਠ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨਵਜ੍ਜਭੋਜੀਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਆਹ ''ਕੇ ਤੁਮ੍ਹੇ''ਤਿ? ਤੇ ਆਹਂਸੁ – ''ਮਯਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਨਾਮਾ''ਤਿ। ਰਾਜਾ – ''ਅਹਂ ਸੁਤਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ, ਸੁਤੇਨ ਤਿਤ੍ਤਿਂ ਨ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਹਨ੍ਦ, ਨੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਿਚਿਤ੍ਰਨਯਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਂ ਦਤ੍ਵਾ, ਪਰਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ, ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਪੁਰਤੋ ਨਿਸੀਦਿ ''ਧਮ੍ਮਕਥਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਸੋ ''ਸੁਖਿਤੋ ਹੋਤੁ, ਮਹਾਰਾਜ, ਰਾਗਕ੍ਖਯੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਿਤੋ। ਰਾਜਾ ''ਅਯਂ ਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਦੁਤਿਯੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸ੍ਵੇ ਦਾਨਿ ਵਿਚਿਤ੍ਰਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸਿ। ਏਵਂ ਯਾਵ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਟਿਪਾਟਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ''ਦੋਸਕ੍ਖਯੋ ਹੋਤੁ, ਮੋਹਕ੍ਖਯੋ, ਗਤਿਕ੍ਖਯੋ, ਵਟ੍ਟਕ੍ਖਯੋ, ਉਪਧਿਕ੍ਖਯੋ, ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਏਵਂ ਏਕੇਕਂ ਪਦਂ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਂ ਪਠਮਸਦਿਸਮੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ।

ਤਤੋ ਰਾਜਾ ''ਇਮੇ 'ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਮਯ'ਨ੍ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਤੇਸਂ ਵਿਚਿਤ੍ਰਕਥਾ, ਕਿਮੇਤੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ। ਅਥ ''ਰਾਗਕ੍ਖਯੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ''ਰਾਗੇ ਖੀਣੇ ਦੋਸੋਪਿ ਮੋਹੋਪਿ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਪਿ ਕਿਲੇਸਾ ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਹੋਸਿ – ''ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਇਮੇ ਸਮਣਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਪੁਰਿਸੇਨ ਮਹਾਪਥਵਿਂ ਵਾ ਆਕਾਸਂ ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇਨ ਨ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਤ੍ਤੋਵ ਪਦੇਸੋ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਅਪਿਚ, ਖੋ, ਪਨ ਪਥਵੀਆਕਾਸਾ ਏਵ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਇਮੇਹਿ ਏਕਮੇਕਂ ਅਤ੍ਥਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇਹਿ ਅਪਰਿਮਾਣਾ ਅਤ੍ਥਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਸੋ ''ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਥਾਰੂਪਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਾਵਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ, ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਧਮ੍ਮਧਰਂ ਭਜੇਥ, ਮਿਤ੍ਤਂ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪਟਿਭਾਨਵਨ੍ਤਂ।
ਅਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਥਾਨਿ ਵਿਨੇਯ ਕਙ੍ਖਂ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਤੀਸੁ ਪਿਟਕੇਸੁ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨਿਖਿਲੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਚ, ਮਗ੍ਗਫਲਵਿਜ੍ਜਾਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਟਿਵੇਧਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਚ। ਆਗਤਾਗਮੋ **ਧਮ੍ਮਧਰੋ**। ਉਲ਼ਾਰੇਹਿ ਪਨ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਕਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ **ਉਲ਼ਾਰੋ**। ਯੁਤ੍ਤਪਟਿਭਾਨੋ ਚ ਮੁਤ੍ਤਪਟਿਭਾਨੋ ਚ ਯੁਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਪਟਿਭਾਨੋ ਚ **ਪਟਿਭਾਨ**ਵਾ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਧਿਗਮਵਸੇਨ ਵਾ ਤਿਧਾ ਪਟਿਭਾਨਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਪਟਿਭਾਤਿ, ਸੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਟਿਭਾਨਵਾ। ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਞਾਣਞ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾ ਪਟਿਭਾਤਿ, ਸੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਪਟਿਭਾਨਵਾ। ਯੇਨ ਮਗ੍ਗਾਦਯੋ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਅਧਿਗਮਪਟਿਭਾਨਵਾ। ਤਂ ਏਵਰੂਪਂ **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਧਮ੍ਮਧਰਂ ਭਜੇਥ ਮਿਤ੍ਤਂ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪਟਿਭਾਨਵਨ੍ਤਂ**। ਤਤੋ ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਤਤ੍ਥਪਰਤ੍ਥਉਭਯਤ੍ਥਭੇਦਤੋ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥਭੇਦਤੋ ਵਾ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਾਨਿ **ਅਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਥਾਨਿ**। ਤਤੋ – ''ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦) ਕਙ੍ਖਟ੍ਠਾਨੇਸੁ **ਵਿਨੇਯ ਕਙ੍ਖਂ,** ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਕਤਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੋ ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋਤਿ।

ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੫੯. ਖਿਡ੍ਡਂ ਰਤਿਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਵਿਭੂਸਕਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਪਾਤੋਵ ਯਾਗੁਂ ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਵਿਧਵਿਭੂਸਨੇਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਭੂਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਆਦਾਸੇ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ ਤਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਿਭੂਸਨੇਨ ਵਿਭੂਸਾਪੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਕਦਿਵਸਂ ਏਵਂ ਕਰੋਤੋ ਭਤ੍ਤਵੇਲਾ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਮਯੋ ਪਤ੍ਤੋ। ਅਥ ਅਵਿਭੂਸਿਤੋਵ ਦੁਸ੍ਸਪਟ੍ਟੇਨ ਸੀਸਂ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ, ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿ। ਪੁਨਪਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਕਰੋਤੋ ਸੂਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੋ। ਏਵਂ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇਪਿ ਤਤਿਯਦਿਵਸੇਪਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਏਵਂ ਮਣ੍ਡਨਪ੍ਪਸੁਤਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਰੋਗੋ ਉਦਪਾਦਿ। ਤਸ੍ਸੇਤਦਹੋਸਿ – ''ਅਹੋ ਰੇ, ਅਹਂ ਸਬ੍ਬਥਾਮੇਨ ਵਿਭੂਸਨ੍ਤੋਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਪ੍ਪਕੇ ਵਿਭੂਸਨੇ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਲੋਭਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿਂ। ਲੋਭੋ ਚ ਨਾਮੇਸ ਅਪਾਯਗਮਨੀਯੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ, ਲੋਭਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਖਿਡ੍ਡਂ ਰਤਿਂ ਕਾਮਸੁਖਞ੍ਚ ਲੋਕੇ, ਅਨਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ।
ਵਿਭੂਸਨਟ੍ਠਾਨਾ ਵਿਰਤੋ ਸਚ੍ਚਵਾਦੀ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਖਿਡ੍ਡਾ ਚ ਰਤਿ** ਚ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾਵ। **ਕਾਮਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਸੁਖਂ। ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾਪਿ ਹਿ ਸੁਖਸ੍ਸ ਵਿਸਯਾਦਿਭਾਵੇਨ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਅਤ੍ਥਿ ਰੂਪਂ ਸੁਖਂ ਸੁਖਾਨੁਪਤਿਤ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੬੦)। ਏਵਮੇਤਂ ਖਿਡ੍ਡਂ ਰਤਿਂ ਕਾਮਸੁਖਞ੍ਚ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸਲੋਕੇ **ਅਨਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ** ਅਲਨ੍ਤਿ ਅਕਤ੍ਵਾ, ਏਤਂ ਤਪ੍ਪਕਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਾਰਭੂਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਅਨਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਅਲਙ੍ਕਰਣੇਨ ਅਨਪੇਕ੍ਖਣਸੀਲੋ, ਅਪਿਹਾਲੁਕੋ, ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ, ਵਿਭੂਸਨਟ੍ਠਾਨਾ ਵਿਰਤੋ ਸਚ੍ਚਵਾਦੀ ਏਕੋ ਚਰੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਭੂਸਾ ਦੁਵਿਧਾ – ਅਗਾਰਿਕਵਿਭੂਸਾ, ਅਨਗਾਰਿਕਵਿਭੂਸਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਅਗਾਰਿਕਵਿਭੂਸਾ ਸਾਟਕਵੇਠਨਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦਿ, ਅਨਗਾਰਿਕਵਿਭੂਸਾ ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਨਾਦਿ। ਵਿਭੂਸਾ ਏਵ **ਵਿਭੂਸਨਟ੍ਠਾਨਂ**। ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਭੂਸਨਟ੍ਠਾਨਾ ਤਿਵਿਧਾਯ ਵਿਰਤਿਯਾ **ਵਿਰਤੋ**। ਅਵਿਤਥਵਚਨਤੋ **ਸਚ੍ਚਵਾਦੀ**ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਵਿਭੂਸਨਟ੍ਠਾਨਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬੦. ਪੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦਾਰਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਕਿਰ ਪੁਤ੍ਤੋ ਦਹਰਕਾਲੇ ਏਵ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤੋ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸਿ। ਸੋ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਰਜ੍ਜਸਿਰਿਮਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹਂ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤੋ ਬਹੂਨਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਕਰੋਮਿ। ਕਿਂ ਮੇ ਏਕਭਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਇਮਿਨਾ ਪਾਪੇਨ, ਹਨ੍ਦ ਸੁਖਮੁਪ੍ਪਾਦੇਮੀ''ਤਿ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਪੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦਾਰਂ ਪਿਤਰਞ੍ਚ ਮਾਤਰਂ, ਧਨਾਨਿ ਧਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਬਨ੍ਧਵਾਨਿ।
ਹਿਤ੍ਵਾਨ ਕਾਮਾਨਿ ਯਥੋਧਿਕਾਨਿ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਧਨਾਨੀ**ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਾਮਣਿਵੇਲੁਰਿਯਸਙ੍ਖਸਿਲਾਪਵਾਲ਼ਰਜਤਜਾਤਰੂਪਾਦੀਨਿ ਰਤਨਾਨਿ। **ਧਞ੍ਞਾਨੀ**ਤਿ ਸਾਲਿਵੀਹਿਯਵਗੋਧੁਮਕਙ੍ਗੁਵਰਕਕੁਦ੍ਰੂਸਕਪਭੇਦਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਸੇਸਾਪਰਣ੍ਣਾਨਿ ਚ। **ਬਨ੍ਧਵਾਨੀ**ਤਿ ਞਾਤਿਬਨ੍ਧੁਗੋਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁਮਿਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁਸਿਪ੍ਪਬਨ੍ਧੁਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇ ਬਨ੍ਧਵੇ। **ਯਥੋਧਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਸਕਸਕਓਧਿਵਸੇਨ ਠਿਤਾਨੇਵ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬੧. ਸਙ੍ਗੋ ਏਸੋਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕਿਰ ਪਾਦਲੋਲਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਪਾਤੋਵ ਯਾਗੁਂ ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤੀਸੁ ਪਾਸਾਦੇਸੁ ਤਿਵਿਧਨਾਟਕਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਿਵਿਧਨਾਟਕਾਨੀਤਿ ਕਿਰ ਪੁਬ੍ਬਰਾਜਤੋ ਆਗਤਂ, ਅਨਨ੍ਤਰਰਾਜਤੋ

ਆਗਤਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਲੇ ਉਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪਾਤੋਵ ਦਹਰਨਾਟਕਪਾਸਾਦਂ ਗਤੋ। ਤਾ ਨਾਟਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ''ਰਾਜਾਨਂ ਰਮਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ ਵਿਯ ਅਤਿਮਨੋਹਰਂ ਨਚ੍ਚਗੀਤਵਾਦਿਤਂ ਪਯੋਜੇਸੁਂ। ਰਾਜਾ – ''ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਮੇਤਂ ਦਹਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਨਾਟਕਪਾਸਾਦਂ ਗਤੋ। ਤਾਪਿ ਨਾਟਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ਤਥੇਵ ਅਕਂਸੁ। ਸੋ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਤਥੇਵ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਾਨਾਟਕਪਾਸਾਦਂ ਗਤੋ। ਤਾਪਿ ਨਾਟਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ਤਥੇਵ ਅਕਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਰਾਜਪਰਿਵਟ੍ਟੇ ਅਤੀਤਾਨਂ ਤਾਸਂ ਮਹਲ੍ਲਕਭਾਵੇਨ ਅਟ੍ਠਿਕੀਲ਼ਨਸਦਿਸਂ ਨਚ੍ਚਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗੀਤਞ੍ਚ ਅਮਧੁਰਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦੇਵ ਦਹਰਨਾਟਕਪਾਸਾਦਂ, ਪੁਨ ਮਜ੍ਝਿਮਨਾਟਕਪਾਸਾਦਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮਾ ਨਾਟਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ਸਕ੍ਕਂ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਂ ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ ਵਿਯ ਮਂ ਰਮਾਪੇਤੁਕਾਮਾ ਸਬ੍ਬਥਾਮੇਨ ਨਚ੍ਚਗੀਤਵਾਦਿਤਂ ਪਯੋਜੇਸੁਂ, ਸ੍ਵਾਹਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਲੋਭਮੇਵ ਵਡ੍ਢੇਮਿ, ਲੋਭੋ ਚ ਨਾਮੇਸ ਅਪਾਯਗਮਨੀਯੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਲੋਭਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

> ''ਸਙ੍ਗੋ ਏਸੋ ਪਰਿਤ੍ਤਮੇਤ੍ਥ ਸੋਖ੍ਯਂ, ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦੋ ਦੁਕ੍ਖਮੇਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ।
> ਗਲ਼ੋ ਏਸੋ ਇਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਮਤਿਮਾ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਸਙ੍ਗੋ ਏਸੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਭੋਗਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਾਣਿਨੋ ਕਦ੍ਦਮੇ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਹਤ੍ਥੀ ਵਿਯਾਤਿ **ਸਙ੍ਗੋ। ਪਰਿਤ੍ਤਮੇਤ੍ਥ ਸੋਖ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੂਪਭੋਗਕਾਲੇ ਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਤੋ ਕਾਮਾਵਚਰਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤੋ ਵਾ ਲਾਮਕਟ੍ਠੇਨ ਸੋਖ੍ਯਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ, ਵਿਜ੍ਜੁਪ੍ਪਭਾਯ ਓਭਾਸਿਤਨਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਸੁਖਂ ਵਿਯ ਇਤ੍ਤਰਂ , ਤਾਵਕਾਲਿਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦੋ ਦੁਕ੍ਖਮੇਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਯ੍ਵਾਯਂ ''ਯਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸੁਖਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ, ਅਯਂ ਕਾਮਾਨਂ ਅਸ੍ਸਾਦੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੬) ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਯਦਿਦਂ ''ਕੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਯੇਨ ਸਿਪ੍ਪਟ੍ਠਾਨੇਨ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਯਦਿ ਮੁਦ੍ਦਾਯ, ਯਦਿ ਗਣਨਾਯਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੭) ਨਯੇਨੇਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਉਪਨਿਧਾਯ ਅਪ੍ਪੋ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁਮਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਦੁਕ੍ਖਮੇਵ ਭਿਯ੍ਯੋ ਬਹੁ, ਚਤੂਸੁ ਸਮੁਦ੍ਦੇਸੁ ਉਦਕਸਦਿਸਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦੋ ਦੁਕ੍ਖਮੇਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ''ਤਿ। **ਗਲ਼ੋ ਏਸੋ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਬਲ਼ਿਸੋ ਵਿਯ ਏਸੋ ਯਦਿਦਂ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ। **ਇਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਮਤਿਮਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਿਮਾ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ ਪਹਾਯ ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋਤਿ।

ਸਙ੍ਗਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬੨. **ਸਨ੍ਦਾਲਯਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕਿਰ ਅਨਿਵਤ੍ਤਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਅਹੋਸਿ । ਸੋ ਸਙ੍ਗਾਮਂ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਅਜਿਨਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਕਿਚ੍ਚਂ ਆਰਦ੍ਧੋ ਅਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਂ ਏਵਂ ਸਞ੍ਜਾਨਿਂਸੁ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਵਨਦਾਹੋ ਉਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਸੁਕ੍ਖਾਨਿ ਚ ਹਰਿਤਾਨਿ ਚ ਤਿਣਾਦੀਨਿ ਦਹਨ੍ਤੋ ਅਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਏਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਰਾਜਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਪ੍ਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ''ਯਥਾਯਂ ਵਨਦਾਹੋ, ਏਵਮੇਵ ਏਕਾਦਸਵਿਧੋ ਅਗ੍ਗਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇ ਦਹਨ੍ਤੋ ਅਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨੋਵ ਗਚ੍ਛਤਿ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ, ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਅਯਂ ਅਗ੍ਗਿ ਵਿਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਗ੍ਗਿਨਾ ਕਿਲੇਸੇ ਦਹਨ੍ਤੋ ਅਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ? ਤਤੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕੇਵਟ੍ਟੇ ਅਦ੍ਦਸ ਨਦਿਯਂ ਮਚ੍ਛੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ । ਤੇਸਂ ਜਾਲਨ੍ਤਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਏਕੋ ਮਹਾਮਚ੍ਛੋ ਜਾਲਂ ਭੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਿ। ਤੇ ''ਮਚ੍ਛੋ ਜਾਲਂ ਭੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਮਕਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਤਮ੍ਪਿ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਪ੍ਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ – ''ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਮ੍ਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਜਾਲਂ ਭੇਤ੍ਵਾ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ, ਇਮਞ੍ਚ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

‘‘ਸਨ੍ਦਾਲਯਿਤ੍ਵਾਨ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ, ਜਾਲਂਵ ਭੇਤ੍ਵਾ ਸਲਿਲਮ੍ਬੁਚਾਰੀ।
ਅਗ੍ਗੀਵ ਦਡ੍ਢਂ ਅਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ’’ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸਾ ਦੁਤਿਯਪਾਦੇ **ਜਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਮਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਮ੍ਬੁ**ਤਿ ਉਦਕਂ, ਤਤ੍ਥ ਚਰਤੀਤਿ **ਅਮ੍ਬੁਚਾਰੀ,** ਮਚ੍ਛਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਸਲਿਲੇ ਅਮ੍ਬੁਚਾਰੀ **ਸਲਿਲਮ੍ਬੁਚਾਰੀ,** ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਦੀਸਲਿਲੇ ਜਾਲਂ ਭੇਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਬੁਚਾਰੀਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤਿਯਪਾਦੇ **ਦਡ੍ਢ**ਨ੍ਤਿ ਦਡ੍ਢਟ੍ਠਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾ ਅਗ੍ਗਿ ਦਡ੍ਢਟ੍ਠਾਨਂ ਪੁਨ ਨ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣਗ੍ਗਿਨਾ ਦਡ੍ਢਂ ਕਾਮਗੁਣਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਤਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ ਅਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਸਨ੍ਦਾਲਨਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬੩. **ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕਿਰ ਚਕ੍ਖੁਲੋਲਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਪਾਦਲੋਲਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਨਾਟਕਦਸ੍ਸਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਸੋ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਯਂ ਤਂ ਤਂ ਨਾਟਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤਿਵਿਯ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਾਟਕਪਰਿਵਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨੇਨ ਤਣ੍ਹਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਨਾਟਕਦਸ੍ਸਨਾਯ ਆਗਤਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਯਭਰਿਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਾਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਤਤੋ ਸਂਵੇਗਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ‘‘ਅਹਂ ਇਮਂ ਤਣ੍ਹਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਅਪਾਯਪਰਿਪੂਰਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮੀ’’ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰਿਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਗਰਹਨ੍ਤੋ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਗੁਣਦੀਪਿਕਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

‘‘ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੂ ਨ ਚ ਪਾਦਲੋਲੋ, ਗੁਤ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਰਕ੍ਖਿਤਮਾਨਸਾਨੋ।
ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋ ਅਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ’’ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁ, ਸਤ੍ਤ ਗੀਵਟ੍ਠੀਨਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜਗਹੇਤਬ੍ਬਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਯੁਗਮਤ੍ਤਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਨ ਤੁ ਹਨੁਕਟ੍ਠਿਨਾ ਹਦਯਟ੍ਠਿਂ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁਤਾ ਨ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਾ ਹੋਤੀ। **ਨ ਚ ਪਾਦਲੋਲੋ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯੋ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਤਤਿਯੋਤਿ ਏਵਂ ਗਣਮਜ੍ਝਂ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਕਣ੍ਡੂਯਮਾਨਪਾਦੋ ਵਿਯ ਅਭਵਨ੍ਤੋ, ਦੀਘਚਾਰਿਕਅਨਵਟ੍ਠਿਤਚਾਰਿਕਵਿਰਤੋ ਵਾ। **ਗੁਤ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ**ਤਿ ਛਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਇਧ ਵਿਸੁਂਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਵਸੇਨ ਗੋਪਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ। **ਰਕ੍ਖਿਤਮਾਨਸਾਨੋ**ਤਿ ਮਾਨਸਂ ਯੇਵ ਮਾਨਸਾਨਂ, ਤਂ ਰਕ੍ਖਿਤਮਸ੍ਸਾਤਿ ਰਕ੍ਖਿਤਮਾਨਸਾਨੋ। ਯਥਾ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਨ ਵਿਲੁਪ੍ਪਤਿ, ਏਵਂ ਰਕ੍ਖਿਤਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋ**ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਕਿਲੇਸਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵਵਿਰਹਿਤੋ। **ਅਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵਵਿਰਹਾਵ ਕਿਲੇਸਗ੍ਗੀਹਿ ਅਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨੋ। ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵਾ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬੪. **ਓਹਾਰਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕਿਰ ਅਯਂ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਚਾਤੁਮਾਸਿਕਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਚਤੁਮਾਸੇ ਚਤੁਮਾਸੇ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਮਾਸੇ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਉਯ੍ਯਾਨਦ੍ਵਾਰੇ ਪਤ੍ਤਸਞ੍ਛਨ੍ਨਂ ਪੁਪ੍ਫਾਲਙ੍ਕਤਵਿਟਪਂ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਕੋਵਿਲ਼ਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਤਤੋ ‘‘ਰਞ੍ਞਾ ਅਗ੍ਗਪੁਪ੍ਫਂ ਗਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰੋਪਿ ਅਮਚ੍ਚੋ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਠਿਤੋ ਏਵ ਏਕਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬੋ ਬਲਕਾਯੋ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਪੁਪ੍ਫਂ ਅਨਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤਾ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ। ਸੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਨਿਪ੍ਪਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫੋ ਖਨ੍ਧਮਤ੍ਤੋਵ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਰਾਜਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਉਯ੍ਯਾਨਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਕਿਂ ਕਤੋ ਅਯਂ ਰੁਕ੍ਖੋ, ਮਮ ਆਗਮਨਵੇਲਾਯਂ ਮਣਿਵਣ੍ਣਸਾਖਨ੍ਤਰੇਸੁ ਪਵਾਲ਼ਸਦਿਸਪੁਪ੍ਫਾਲਙ੍ਕਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਇਦਾਨਿ ਨਿਪ੍ਪਤ੍ਤਪੁਪ੍ਫੋ ਜਾਤੋ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸੇਵਾਵਿਦੂਰੇ ਅਪੁਪ੍ਫਿਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਪਲਾਸਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ –

‘‘ਅਯਂ ਰੁਕ੍ਖੋ ਪੁਪ੍ਫਭਰਿਤਸਾਖਤ੍ਤਾ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਲੋਭਨੀਯੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਨ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਬ੍ਯਸਨਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਅਯਂ ਪਨਞ੍ਞੋ ਅਲੋਭਨੀਯਤ੍ਤਾ ਤਥੇਵ ਠਿਤੋ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਰਜ੍ਜਂ ਪੁਪ੍ਫਿਤਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਲੋਭਨੀਯਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋ ਪਨ ਅਪੁਪ੍ਫਿਤਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਅਲੋਭਨੀਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਵ ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਯਂ ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ ਨ ਵਿਲੁਪ੍ਪਤਿ, ਤਾਵ ਅਯਮਞ੍ਞੋ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਪਤ੍ਤੋ ਯਥਾ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ, ਏਵਂ ਕਾਸਾਵੇਨ ਪਰਿਸਞ੍ਛਨ੍ਨੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

> ‘‘ਓਹਾਰਯਿਤ੍ਵਾ ਗਿਹਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ, ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਪਤ੍ਤੋ ਯਥਾ ਪਾਰਿਛਤ੍ਤੋ।
> ਕਾਸਾਯਵਤ੍ਥੋ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ’’ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਸਾਯਵਤ੍ਥੋ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਾਦਸ੍ਸ ਗੇਹਾ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਵਤ੍ਥੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਨਿਤੁਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨ੍ਤਿ।

ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਤਤਿਯੋ ਵਗ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

੬੫. **ਰਸੇਸੂ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਕਿਰ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਅਮਚ੍ਚਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ਸਿਲਾਪਟ੍ਟਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਂ ਕੀਲ਼ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸੂਦੋ ਸਬ੍ਬਮਂਸਾਨਂ ਰਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤੀਵ ਸੁਸਙ੍ਖਤਂ ਅਮਤਕਪ੍ਪਂ ਅਨ੍ਤਰਭਤ੍ਤਂ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਉਪਨਾਮੇਸਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਗੇਧਮਾਪਨ੍ਨੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਭੁਞ੍ਜਿ। ਉਦਕਕੀਲ਼ਤੋ ਚ ਅਤਿਵਿਕਾਲੇ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਸੀਘਂ ਸੀਘਂ ਭੁਞ੍ਜਿ। ਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਨ ਤੇਸਂ ਕਞ੍ਚਿ ਸਰਿ। ਅਥ ਪਚ੍ਛਾ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਹੋ, ਮਯਾ ਪਾਪਂ ਕਤਂ, ਯ੍ਵਾਹਂ ਰਸਤਣ੍ਹਾਯ ਅਭਿਭੂਤੋ ਸਬ੍ਬਜਨਂ ਵਿਸਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਕੋਵ ਭੁਞ੍ਜਿਂ। ਹਨ੍ਦ ਰਸਤਣ੍ਹਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮੀ’’ਤਿ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰਿਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਗਰਹਨ੍ਤੋ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਗੁਣਦੀਪਿਕਂ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

> ‘‘ਰਸੇਸੁ ਗੇਧਂ ਅਕਰਂ ਅਲੋਲੋ, ਅਨਞ੍ਞਪੋਸੀ ਸਪਦਾਨਚਾਰੀ।
> ਕੁਲੇ ਕੁਲੇ ਅਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ’’ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਰਸੇਸੂ**ਤਿ ਅਮ੍ਬਿਲਮਧੁਰਤਿਤ੍ਤਕਕਟੁਕਲੋਣਿਕਖਾਰਿਕਕਸਾਵਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਸਾਯਨੀਯੇਸੁ। **ਗੇਧਂ ਅਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਦ੍ਧਿਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ, ਤਣ੍ਹਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਲੋਲੋ**ਤਿ ‘‘ਇਦਂ ਸਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਦਂ ਸਾਯਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਰਸਵਿਸੇਸੇਸੁ ਅਨਾਕੁਲੋ। **ਅਨਞ੍ਞਪੋਸੀ**ਤਿ ਪੋਸੇਤਬ੍ਬਕਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦਿਵਿਰਹਿਤੋ , ਕਾਯਸਨ੍ਧਾਰਣਮਤ੍ਤੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਰਸੇਸੁ ਗੇਧਕਰਣਲੋਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਪੋਸੀ ਆਸਿਂ, ਏਵਂ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਯਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਲੋਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰਸੇਸੁ ਗੇਧਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਂ ਤਣ੍ਹਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਆਯਤਿਂ ਤਣ੍ਹਾਮੂਲਕਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਅਨਞ੍ਞਪੋਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜਨਕਟ੍ਠੇਨ ਅਞ੍ਞੇਤਿ ਕਿਲੇਸਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਅਪੋਸਨੇਨ ਅਨਞ੍ਞਪੋਸੀਤਿ ਅਯਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਪਦਾਨਚਾਰੀ**ਤਿ ਅਵੋਕ੍ਕਮ੍ਮਚਾਰੀ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਚਾਰੀ, ਘਰਪਟਿਪਾਟਿਂ ਅਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਅਡ੍ਢਕੁਲਞ੍ਚ ਦਲਿਦ੍ਦਕੁਲਞ੍ਚ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੁਲੇ ਕੁਲੇ ਅਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਅਲਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ, ਚਨ੍ਦੂਪਮੋ ਨਿਚ੍ਚਨਵਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਰਸਗੇਧਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬੬. ਪਹਾਯ ਪਞ੍ਚਾਵਰਣਾਨੀਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਝਾਨਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

> ''ਪਹਾਯ ਪਞ੍ਚਾਵਰਣਾਨਿ ਚੇਤਸੋ, ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਬ੍ਯਪਨੁਜ੍ਜ ਸਬ੍ਬੇ।
> ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਛੇਤ੍ਵ ਸਿਨੇਹਦੋਸਂ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਆਵਰਣਾਨੀ**ਤਿ ਨੀਵਰਣਾਨੇਵ। ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਉਰਗਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਬ੍ਭਾਦਯੋ ਵਿਯ ਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯੇ ਚੇਤੋ ਆਵਰਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਆਵਰਣਾਨਿ ਚੇਤਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਉਪਚਾਰੇਨ ਵਾ ਅਪ੍ਪਨਾਯ ਵਾ ਪਹਾਯ। **ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ**ਤਿ ਉਪਗਮ੍ਮ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਬਾਧੇਨ੍ਤੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਵਤ੍ਥੋਪਮਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਵਾ। **ਬ੍ਯਪਨੁਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਪਨੁਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗੇਨ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸੇ। ਏਵਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ **ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**। ਸੇਸਮਗ੍ਗੇਹਿ ਛੇਤ੍ਵਾ ਤੇਧਾਤੁਕਂ **ਸਿਨੇਹਦੋਸਂ,** ਤਣ੍ਹਾਰਾਗਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਿਨੇਹੋ ਏਵ ਹਿ ਗੁਣਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਸਿਨੇਹਦੋਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਆਵਰਣਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬੭. ਵਿਪਿਟ੍ਠਿਕਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਝਾਨਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

> ''ਵਿਪਿਟ੍ਠਿਕਤ੍ਵਾਨ ਸੁਖਂ ਦੁਖਞ੍ਚ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਚ ਸੋਮਨਸ੍ਸਦੋਮਨਸ੍ਸਂ।
> ਲਦ੍ਧਾਨੁਪੇਕ੍ਖਂ ਸਮਥਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਵਿਪਿਟ੍ਠਿਕਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਕਤ੍ਵਾ, ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਜਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਖਂ ਦੁਖਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਂ ਸਾਤਾਸਾਤਂ। **ਸੋਮਨਸ੍ਸਦੋਮਨਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤਸਿਕਂ ਸਾਤਾਸਾਤਂ। **ਉਪੇਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੁਪੇਕ੍ਖਂ। **ਸਮਥ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਮਥਮੇਵ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਪੀਤਿਸੁਖਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਨਵਹਿ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ, ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਮਿਵ ਵਿਗਤੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਯਂ ਪਨ ਯੋਜਨਾ – ਵਿਪਿਟ੍ਠਿਕਤ੍ਵਾਨ ਸੁਖਂ ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੁਪਚਾਰਭੂਮਿਯਂਯੇਵ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨੁਪਚਾਰਭੂਮਿਯਂ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪੁਨ ਆਦਿਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ ਚਕਾਰਂ ਪਰਤੋ ਨੇਤ੍ਵਾ ''ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਞ੍ਚ ਵਿਪਿਟ੍ਠਿਕਤ੍ਵਾਨ ਪੁਬ੍ਬੇਵਾ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ। ਤੇਨ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੁਪਚਾਰੇ, ਦੋਮਨਸ੍ਸਞ੍ਚ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨੁਪਚਾਰੇਯੇਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਏਤਾਨਿ ਹਿ ਏਤੇਸਂ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਪਹਾਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ, ਦੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਂ, ਸੁਖਸ੍ਸ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਂ, ਸੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਪਹਾਨਟ੍ਠਾਨਂ। ਯਥਾਹ – ''ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ ਏਤ੍ਥੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦੁਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਪਰਿਸੇਸਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੫੧੦)। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਤੀਸੁ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਸੁ ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸਸੁਖਾਨਿ ਵਿਪਿਟ੍ਠਿਕਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥੇਵ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੇ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਵਿਪਿਟ੍ਠਿਕਤ੍ਵਾ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਲਦ੍ਧਾਨੁਪੇਕ੍ਖਂ ਸਮਥਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਏਕੋ ਚਰੇਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵਾਤਿ।

ਵਿਪਿਟ੍ਠਿਕਤ੍ਵਾਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬੮. **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਕਿਰ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਰਾਜਾ ਸਹਸ੍ਸਯੋਧਪਰਿਮਾਣਬਲਕਾਯੋ ਰਜ੍ਜੇਨ ਖੁਦ੍ਦਕੋ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਮਹਨ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਹਂ ਖੁਦ੍ਦਕੋ, ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਚ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਂ ਗਹੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਨ੍ਤਰਞ੍ਞੋ ਦੂਤਂ ਪਾਹੇਸਿ – ''ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਮੇ ਰਜ੍ਜਂ ਵਾ ਦੇਤੁ ਯੁਦ੍ਧਂ ਵਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਮਚ੍ਚੇ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਮਯਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਯੇਵ ਸਾਹਸਂ ਕਤਂ, ਅਮੁਕਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਏਵਂ ਪਹਿਤਂ, ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ? ਤੇ ਆਹਂਸੁ – ''ਸਕ੍ਕਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੋ ਦੂਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ? ''ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਗਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ''ਯਦਿ ਏਵਂ ਵਿਨਾਸਿਤਮ੍ਹਾ ਤਯਾ, ਤੇਨ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੇਨ ਮਰਿਤੁਂ। ਹਨ੍ਦ, ਮਯਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਰਾਮ, ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਰਾਮ, ਉਬ੍ਬਨ੍ਧਾਮ, ਵਿਸਂ ਖਾਦਾਮਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਤੇਸੁ ਏਕਮੇਕੋ ਮਰਣਮੇਵ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤਿ। ਤਤੋ ਰਾਜਾ – ''ਕਿਂ ਮੇ, ਇਮੇਹਿ, ਅਤ੍ਥਿ, ਭਣੇ, ਮਯ੍ਹਂ ਯੋਧਾ''ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ''ਅਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯੋਧੋ, ਅਹਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯੋਧੋ''ਤਿ ਤਂ ਯੋਧਸਹਸ੍ਸਂ ਉਟ੍ਠਹਿ।

ਰਾਜਾ ''ਏਤੇ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਚਿਤਕਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਮਯਾ, ਭਣੇ, ਇਦਂ ਨਾਮ ਸਾਹਸਂ ਕਤਂ, ਤਂ ਮੇ ਅਮਚ੍ਚਾ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ, ਸੋਹਂ ਚਿਤਕਂ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕੋ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਜੀਵਿਤਂ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ? ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਯੋਧਾ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ – ''ਮਯਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਵਿਸਾਮਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਰਾਜਾ ਅਪਰੇ ਪਞ੍ਚਸਤੇ ਯੋਧੇ ਆਹ – ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਦਾਨਿ, ਤਾਤਾ, ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ? ਤੇ ਆਹਂਸੁ – ''ਨਾਯਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪੁਰਿਸਕਾਰੋ, ਇਤ੍ਥਿਕਿਰਿਯਾ ਏਸਾ, ਅਪਿਚ ਮਹਾਰਾਜੇਨ ਪਟਿਰਞ੍ਞੋ ਦੂਤੋ ਪੇਸਿਤੋ, ਤੇਨ ਮਯਂ ਰਞ੍ਞਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਰਾਜਾ ''ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਮਮ ਜੀਵਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨਿਂ ਸੇਨਂ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਯੋਧਸਹਸ੍ਸੇਨ ਪਰਿਵੁਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਸੀਮਾਯ ਨਿਸੀਦਿ।

ਸੋਪਿ ਪਟਿਰਾਜਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਅਰੇ, ਸੋ ਖੁਦ੍ਦਕਰਾਜਾ ਮਮ ਦਾਸਸ੍ਸਾਪਿ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀ''ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਬਲਕਾਯਂ ਆਦਾਯ ਯੁਜ੍ਝਿਤੁਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਖੁਦ੍ਦਕਰਾਜਾ ਤਂ ਅਬ੍ਭੁਯ੍ਯਾਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬਲਕਾਯਂ ਆਹ – ''ਤਾਤਾ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਨ ਬਹੁਕਾ; ਸਬ੍ਬੇ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤ੍ਵਾ, ਅਸਿਚਮ੍ਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਸੀਘਂ ਇਮਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰਤੋ ਉਜੁਕਂ ਏਵ ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਤਥਾ ਅਕਂਸੁ। ਅਥ ਸਾ ਸੇਨਾ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਮਦਾਸਿ। ਤੇ ਤਂ ਰਾਜਾਨਂ ਜੀਵਗ੍ਗਾਹਂ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ, ਅਞ੍ਞੇ ਯੋਧਾ ਪਲਾਯਿਂਸੁ। ਖੁਦ੍ਦਕਰਾਜਾ ''ਤਂ ਮਾਰੇਮੀ''ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਧਾਵਤਿ, ਪਟਿਰਾਜਾ ਤਂ ਅਭਯਂ ਯਾਚਿ। ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਭਯਂ ਦਤ੍ਵਾ, ਸਪਥਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਨੁਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਤੇਨ ਸਹ ਅਞ੍ਞਂ ਰਾਜਾਨਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜਸੀਮਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਪੇਸੇਸਿ – ''ਰਜ੍ਜਂ ਵਾ ਮੇ ਦੇਤੁ ਯੁਦ੍ਧਂ ਵਾ''ਤਿ। ਸੋ ''ਅਹਂ ਏਕਯੁਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਨ ਸਹਾਮੀ''ਤਿ ਰਜ੍ਜਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਸਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬਰਾਜਾਨੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੇ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾਨਮ੍ਪਿ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ।

ਸੋ ਏਕਸਤਰਾਜਪਰਿਵੁਤੋ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਰਜ੍ਜਂ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਖੁਦ੍ਦਕੋ ਅਹੋਸਿਂ, ਸੋਮ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ ਜਾਤੋ। ਤਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਞਾਣਂ ਲੋਕਿਯਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ, ਨੇਵ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਨ ਵਿਰਾਗਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਸਾਧੁ ਵਤਸ੍ਸ ਸ੍ਵਾਹਂ ਇਮਿਨਾ ਞਾਣੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਗਵੇਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਰਜ੍ਜਂ ਦਤ੍ਵਾ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਞ੍ਚ ਸਕਜਨਪਦਮੇਵ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਪਰਮਤ੍ਥਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਅਲੀਨਚਿਤ੍ਤੋ ਅਕੁਸੀਤਵੁਤ੍ਤਿ।
ਦਲ੍ਹਨਿਕ੍ਕਮੋ ਥਾਮਬਲੂਪਪਨ੍ਨੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਆਰਦ੍ਧਂ ਵੀਰਿਯਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ**। ਏਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਂ ਆਦਿਵੀਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪਰਮਤ੍ਥੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਪਰਮਤ੍ਥਪਤ੍ਤਿਯਾ**। ਏਤੇਨ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਫਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਲੀਨਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ

ਬਲਵੀਰਿਯੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਅਲੀਨਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਕੁਸੀਤਵੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਠਾਨਆਸਨਚਙ੍ਕਮਨਾਦੀਸੁ ਕਾਯਸ੍ਸ ਅਨਵਸੀਦਨਂ। **ਦਲ੍ਹਨਿਕ੍ਕਮੋ**ਤਿ ਏਤੇਨ ''ਕਾਮਂ ਤਚੋ ਚ ਨ੍ਹਾਰੁ ਚਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮੪; ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੫; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੬) ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਪਦਹਨਵੀਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਯਂ ਤਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਪਦਹਨ੍ਤੋ ''ਕਾਯੇਨ ਚੇਵ ਪਰਮਸਚ੍ਚਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਨਂ ਅਤਿਵਿਜ੍ਝ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਏਤੇਨ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਵੀਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਦਲ੍ਹਞ੍ਚ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਤਤ੍ਤਾ, ਨਿਕ੍ਕਮੋ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋਪਿ ਦਲ੍ਹੋ ਨਿਕ੍ਕਮੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ''ਦਲ੍ਹਨਿਕ੍ਕਮੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਥਾਮਬਲੂਪਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਕਾਯਥਾਮੇਨ ਞਾਣਬਲੇਨ ਚ ਉਪਪਨ੍ਨੋ, ਅਥ ਵਾ ਥਾਮਭੂਤੇਨ ਬਲੇਨ ਉਪਪਨ੍ਨੋਤਿ ਥਾਮਬਲੂਪਪਨ੍ਨੋ, ਥਿਰਞਾਣਬਲੂਪਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸਮ੍ਪਯੋਗਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਯੋਨਿਸੋ ਪਦਹਨਭਾਵਂ ਸਾਧੇਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਜ੍ਝਿਮਉਕ੍ਕਟ੍ਠਵੀਰਿਯਵਸੇਨ ਵਾ ਤਯੋਪਿ ਪਾਦਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੬੯. **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਆਵਰਣਗਾਥਾਯ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਦਿਸਾ ਏਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਵਿਸੇਸੋ। ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਪਨਸ੍ਸਾ **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਸਲ੍ਲੀਨਂ ਏਕਤ੍ਤਸੇਵਿਤਾ ਏਕੀਭਾਵੋ, ਕਾਯਵਿਵੇਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਝਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਨੀਕਝਾਪਨਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਤੋ ਚ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨੀਵਰਣਾਦਿਪਚ੍ਚਨੀਕਝਾਪਨਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਤੋ ਚ ਝਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਦਿਪਚ੍ਚਨੀਕਝਾਪਨਤੋ, ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਤੋਯੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਫਲਾਨਿ। ਇਧ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਏਵਮੇਤਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਞ੍ਚ ਝਾਨਞ੍ਚ **ਅਰਿਞ੍ਚਮਾਨੋ,** ਅਜਹਮਾਨੋ, ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਮਾਨੋ। **ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨੂਪਗੇਸੁ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਧਮ੍ਮੇਸੁ। **ਨਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਤਂ, ਸਮਿਤਂ, ਅਬ੍ਭੋਕਿਣ੍ਣਂ। **ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰੀ**ਤਿ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇਨ ਅਨੁਗਤਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮਂ ਚਰਮਾਨੋ। ਅਥ ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਨਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ, ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਲੋਮੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਅਨੁਧਮ੍ਮੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿਬ੍ਯਤ੍ਤਯੇਨ ''ਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। **ਆਦੀਨ**ਵਂ **ਸਮ੍ਮਸਿਤਾ ਭਵੇਸੂ**ਤਿ ਤਾਯ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਰਿਤਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚਾਕਾਰਾਦਿਦੋਸਂ ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੁ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਇਮਂ ਕਾਯਵਿਵੇਕਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਂ ਅਰਿਞ੍ਚਮਾਨੋ ਸਿਖਾਪ੍ਪਤ੍ਤਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਏਕੋ ਚਰੇਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੭੦. **ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਕਿਰ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾ ਮਹਚ੍ਚਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ ਨਗਰਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸੋਭਾਯ ਆਵਟ੍ਟਿਤਹਦਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਉਲ੍ਲੋਕੇਨ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ, ਉਭੋਹਿ ਪਸ੍ਸੇਹਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ। ਪਕਤਿਯਾ ਏਵ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਨੇ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦਸਮੁਦ੍ਦਰਾਜਦਸ੍ਸਨੇ ਚ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਲੋਕੋ। ਅਥ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਯਭਰਿਯਾਪਿ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਗਤਾ ਸੀਹਪਞ੍ਜਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਰਾਜਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਮਚ੍ਚਂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਜਾਨਾਹਿ ਤਾਵ, ਭਣੇ, ਅਯਂ ਇਤ੍ਥੀ ਸਸਾਮਿਕਾ ਵਾ ਅਸਾਮਿਕਾ ਵਾ''ਤਿ। ਸੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਸਸਾਮਿਕਾ''ਤਿ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਅਥ ਰਾਜਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮਾ ਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਨਾਟਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ਦੇਵਚ੍ਛਰਾਯੋ ਵਿਯ ਮਂਯੇਵ ਏਕਂ ਅਭਿਰਮੇਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਦਾਨਾਹਂ ਏਤਾਪਿ ਅਤੁਸਿਤ੍ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਤਣ੍ਹਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿਂ, ਸਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਪਾਯਮੇਵ ਆਕਡ੍ਢਤੀ''ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਂ ਪਤ੍ਥਯਮਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ, ਅਨੇਲਮੂਗੋ ਸੁਤਵਾ ਸਤੀਮਾ।
ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮੋ ਨਿਯਤੋ ਪਧਾਨਵਾ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਏਵੰ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਵਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਏਵ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ। **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਾਤਚ੍ਚਕਾਰੀ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਾਰੀ। **ਅਨੇਲ਼ਮੂਗੋ**ਤਿ ਅਲਾਲਾਮੁਖੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਨੇਲ਼ੋ ਚ ਅਮੂਗੋ ਚ, ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਬਜਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਹਿਤਸੁਖਸਮ੍ਪਾਪਕੰ ਸੁਤਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਸੁਤਵਾ** ਆਗਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਸਤੀਮਾ**ਤਿ ਚਿਰਕਤਾਦੀਨੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਾ। **ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੁਪਪਰਿਕ੍ਖਾਯ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਧਮ੍ਮੋ। **ਨਿਯਤੋ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਨਿਯਾਮੰ ਪਤ੍ਤੋ। **ਪਧਾਨਵਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਏਸ ਪਾਠੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਮੇਤੇਹਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਨਿਯਾਮਸਮ੍ਪਾਪਕੇਨ ਪਧਾਨੇਨ ਪਧਾਨਵਾ, ਤੇਨ ਪਧਾਨੇਨ ਪਤ੍ਤਨਿਯਾਮਤ੍ਤਾ ਨਿਯਤੋ, ਤਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮੋ। ਅਰਹਾ ਹਿ ਪੁਨ ਸਙ੍ਖਾਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ ''ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਯੇ ਚ ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮਾਸੇ, ਯੇ ਚ ਸੇਖਾ ਪੁਥੂ ਇਧਾ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੦੪੪; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਅਜਿਤਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੭)। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੧੧. **ਸੀਹੋ** ਵਾਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਕਿਰ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਦੂਰੇ ਉਯਜਾਨੰ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਪਗੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਉਯਜਾਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਯਾਨਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਉਦਕਟ੍ਠਾਨੰ ਉਪਗਤੋ ''ਮੁਖੰ ਧੋਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਦੇਸੇ ਸੀਹੀ ਪੋਤਕੰ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਗੋਚਰਾਯ ਗਤਾ। ਰਾਜਪੁਰਿਸੋ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸੀਹਪੋਤਕੋ ਦੇਵਾ''ਤਿ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ''ਸੀਹੋ ਕਿਰ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਭਾਯਤੀ''ਤਿ ਤੰ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤੁੰ ਭੇਰਿਆਦੀਨਿ ਆਕੋਟਾਪੇਸਿ। ਸੀਹਪੋਤਕੋ ਤੰ ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਤਥੇਵ ਸਯਿ। ਰਾਜਾ ਯਾਵਤਤਿਯਕੰ ਆਕੋਟਾਪੇਸਿ, ਸੋ ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਸੀਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਪਰਿਸੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਸਯਿ। ਅਥ ਰਾਜਾ ''ਯਾਵਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਨਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਤੰ ਦਿਵਸੰ ਜਾਤੋਪਿ ਸੀਹਪੋਤਕੋ ਨ ਸਨ੍ਤਸਤਿ ਨ ਭਾਯਤਿ, ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਮ੍ਪਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਤਾਸੰ ਛੇਤ੍ਵਾ ਨ ਸਨ੍ਤਸੇਯਜੰ ਨ ਭਾਯੇਯਜ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪੁਨ ਕੇਵਟ੍ਟੇਹਿ ਮਚ੍ਛੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਖਾਸੁ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਸਾਰਿਤੇ ਜਾਲੇ ਵਾਤੰ ਅਲਗ੍ਗੰਯੇਵ ਗਚ੍ਛਮਾਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ – ''ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਮ੍ਪਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਜਾਲੰ ਮੋਹਜਾਲੰ ਵਾ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛੇਯਜ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਉਯਜਾਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਿਲਾਪਟ੍ਟਪੋਕ੍ਖਰਣਿਤੀਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾਤਬ੍ਭਾਹਤਾਨਿ ਪਦੁਮਾਨਿ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕੰ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾਤਵਿਗਮੇ ਪੁਨ ਯਥਾਠਾਨੇ ਠਿਤਾਨਿ ਉਦਕੇਨ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ – ''ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਮ੍ਪਿ ਯਥਾ ਏਤਾਨਿ ਉਦਕੇ ਜਾਤਾਨਿ ਉਦਕੇਨ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਾਨਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਵੰ ਲੋਕੇ ਜਾਤੋ ਲੋਕੇਨ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠੇਯਜ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ''ਯਥਾ ਸੀਹਵਾਤਪਦੁਮਾਨਿ, ਏਵੰ ਅਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤੇਨ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੇਨ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਰਜ੍ਜੰ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਉਦਾਨਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ –

''ਸੀਹੋਵ ਸਦ੍ਦੇਸੁ ਅਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤੋ, ਵਾਤੋਵ ਜਾਲਮ੍ਹਿ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ।
ਪਦੁਮੰਵ ਤੋਯੇਨ ਅਲਿਪ੍ਪਮਾਨੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਸੀਹੋ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸੀਹਾ – ਤਿਣਸੀਹੋ, ਪਣ੍ਡੁਸੀਹੋ, ਕਾਲ਼ਸੀਹੋ, ਕੇਸਰਸੀਹੋਤਿ। ਕੇਸਰਸੀਹੋ ਤੇਸੰ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਸੋਵ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਵਾਤੋ** ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕਵਿਧੋ, **ਪਦੁਮੰ** ਰਤ੍ਤਸੇਤਾਦਿਵਸੇਨ। ਤੇਸੁ ਯੋ ਕੋਚਿ ਵਾਤੋ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਪਦੁਮਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਸਨ੍ਤਾਸੋ ਅਤ੍ਤਸਿਨੇਹੇਨ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਸਿਨੇਹੋ ਚ ਤਣ੍ਹਾਲੇਪੋ, ਸੋਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਲੋਭੇਨ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਣ੍ਹਾਯੇਵ। ਸਜ੍ਜਨੰ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਾਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸ ਮੋਹੇਨ ਹੋਤਿ, ਮੋਹੋ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾ। ਤਤ੍ਥ ਸਮਥੇਨ ਤਣ੍ਹਾਯ ਪਹਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਮਥੇਨ ਅਤ੍ਤਸਿਨੇਹੰ ਪਹਾਯ **ਸੀਹੋਵ** **ਸਦ੍ਦੇਸੁ** ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਸੁ **ਅਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤੋ,** ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮੋਹੰ ਪਹਾਯ **ਵਾਤੋਵ** **ਜਾਲਮ੍ਹਿ** ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦੀਸੁ **ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ,** ਸਮਥੇਨੇਵ ਲੋਭੰ ਲੋਭਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਏਵ ਦਿਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਪਹਾਯ, **ਪਦੁਮੰਵ** **ਤੋਯੇਨ** ਸਬ੍ਬਭਵਭੋਗਲੋਭੇਨ ਅਲਿਪ੍ਪਮਾਨੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਮਥਸ੍ਸ ਸੀਲੰ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ, ਸਮਥੋ ਸਮਾਧਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ

ਪਞ੍ਞਾਤਿ। ਏਵਂ ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਿਦ੍ਧੇਸੁ ਤਯੋਪਿ ਖਨ੍ਧਾ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸੁਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਸੀਹੋਵ ਸਦ੍ਦੇਸੁ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਕੁਜ੍ਝਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਨ ਸਨ੍ਤਸਤਿ। ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਭਾਵੋ ਵਾਤੋਵ ਜਾਲਮ੍ਹਿ ਖਨ੍ਧਾਦਿਧਮ੍ਮਭੇਦੇ ਨ ਸਜ੍ਜਤਿ, ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਵੀਤਰਾਗੋ ਪਦੁਮਂਵ ਤੋਯੇਨ ਰਾਗੇਨ ਨ ਲਿਪ੍ਪਤਿ। ਏਵਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਹਿ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਚ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਞ੍ਚ ਅਕੁਸਲਮੂਲਾਨਂ ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਅਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤੋ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਅਲਿਪ੍ਪਮਾਨੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਅਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੧੨. **ਸੀਹੋ ਯਥਾ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਕਿਰ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਕੁਪ੍ਪਿਤਂ ਵੂਪਸਮੇਤੁਂ ਗਾਮਾਨੁਗਾਮਿਮਗ੍ਗਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਉਜੁਂ ਅਟਵਿਮਗ੍ਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਮਹਤਿਯਾ ਸੇਨਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਸੀਹੋ ਬਾਲਸੂਰਿਯਾਤਪਂ ਤਪ੍ਪਮਾਨੋ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਾਜਪੁਰਿਸੋ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ''ਸੀਹੋ ਕਿਰ ਸਦ੍ਦੇਨ ਨ ਸਨ੍ਤਸਤੀ''ਤਿ ਭੇਰਿਸਙ੍ਖਪਣਵਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਦਂ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਸੀਹੋ ਤਥੇਵ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਸੀਹੋ ਤਥੇਵ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਸੀਹੋ ''ਮਮ ਪਟਿਸਤ੍ਤੁ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਪਾਦੇਹਿ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਾਦਯੋ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਹਿ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਤਿਣਗਹਨਾਨਿ ਪਵਿਟ੍ਠਾ, ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਗਣਾ ਦਿਸਾਵਿਦਿਸਾ ਪਲਾਤਾ। ਰਞ੍ਞੋ ਹਤ੍ਥੀਪਿ ਰਾਜਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਨਗਹਨਾਨਿ ਪੋਥਯਮਾਨੋ ਪਲਾਯਿ। ਸੋ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਯ ਓਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ , ਪਥਵਿਂ ਪਤਿਤ੍ਵਾ, ਏਕਪਦਿਕਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਅਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਦ੍ਦਮਸ੍ਸੁਤ੍ਥਾ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ''ਕਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ? ''ਪਠਮਂ ਭੇਰਿਸਙ੍ਖਾਦੀਨਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ''ਨ ਭਾਯਿਤ੍ਥ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ? ''ਨ ਮਯਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਭਾਯਾਮਾ''ਤਿ। ''ਸਕ੍ਕਾ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਏਦਿਸਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ? ''ਸਕ੍ਕਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਚੇ ਪਬ੍ਬਜਸੀ''ਤਿ। ''ਪਬ੍ਬਜਾਮਿ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਸੁਂ। ਸੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

''ਸੀਹੋ ਯਥਾ ਦਾਠਬਲੀ ਪਸਯ੍ਹ, ਰਾਜਾ ਮਿਗਾਨਂ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਚਾਰੀ।
ਸੇਵੇਥ ਪਨ੍ਤਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਸਹਨਾ ਚ ਹਨਨਾ ਚ ਸੀਘਜਵਤ੍ਤਾ ਚ **ਸੀਹੋ**। ਕੇਸਰਸੀਹੋਵ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਦਾਠਾ ਬਲਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਦਾਠਬਲੀ। ਪਸਯ੍ਹ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਾ**ਤਿ, ਉਭਯਂ **ਚਾਰੀ**ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਹ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ **ਪਸਯ੍ਹਚਾਰੀ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਚਾਰੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਸਯ੍ਹ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਰਣੇਨ ਪਸਯ੍ਹਚਾਰੀ, ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਸਨ੍ਤਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਵਸੀਕਤ੍ਵਾ, ਚਰਣੇਨ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਚਾਰੀ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਕਾਯਬਲੇਨ ਪਸਯ੍ਹਚਾਰੀ, ਤੇਜਸਾ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਚਾਰੀ। ਤਤ੍ਥ ਸਚੇ ਕੋਚਿ ਵਦੇਯ੍ਯ – ''ਕਿਂ ਪਸਯ੍ਹ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਚਾਰੀ''ਤਿ, ਤਤੋ **ਮਿਗਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਮਿਗੇ ਪਸਯ੍ਹ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਚਾਰੀ''ਤਿ ਪਟਿਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਪਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਦੂਰਾਨਿ। **ਸੇਨਾਸਨਾਨੀ**ਤਿ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਸੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਨਿਤੁਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨ੍ਤਿ।

ਦਾਠਬਲੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੧੩. **ਮੇਤ੍ਤਂ ਉਪੇਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਕਿਰ ਰਾਜਾ ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਝਾਨਲਾਭੀ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ''ਝਾਨਸੁਖਨ੍ਤਰਾਯਕਰਂ ਰਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਝਾਨਾਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ, ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

ਮੇਤ੍ਤਂ ਉਪੇਕ੍ਖਂ ਕਰੁਣਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ, ਆਸੇਵਮਾਨੋ ਮੁਦਿਤਞ੍ਚ ਕਾਲੇ।
ਸਬ੍ਬੇਨ ਲੋਕੇਨ ਅਵਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨੋ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਖਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੁ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਹਿਤਸੁਖੁਪਨਯਨਕਾਮਤਾ **ਮੇਤ੍ਤਾ**। ‘‘ਅਹੋ ਵਤ ਇਮਮ੍ਹਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯੁ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਹਿਤਦੁਕ੍ਖਾਪਨਯਨਕਾਮਤਾ **ਕਰੁਣਾ**। ‘‘ਮੋਦਨ੍ਤਿ ਵਤ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ ਮੋਦਨ੍ਤਿ ਸਾਧੁ ਸੁਟ੍ਠੁ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਹਿਤਸੁਖਾਵਿਪ੍ਪਯੋਗਕਾਮਤਾ **ਮੁਦਿਤਾ**। ‘‘ਪਞ੍ਞਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਕੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨਾ’’ਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇਸੁ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਤਾ **ਉਪੇਕ੍ਖਾ**। ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥੰ ਪਨ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਮੇਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਵਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਮੁਦਿਤਾ ਪਚ੍ਛਾ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਹਿ ਏਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਮੇਤ੍ਤੰ ਉਪੇਕ੍ਖੰ ਕਰੁਣੰ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ, ਆਸੇਵਮਾਨੋ ਮੁਦਿਤਞ੍ਚ ਕਾਲੇ’’ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਆਸੇਵਮਾਨੋ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਤਿਕਚਤੁਕ੍ਕਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ, ਉਪੇਕ੍ਖੰ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ ਭਾਵਯਮਾਨੋ। **ਕਾਲੇ**ਤਿ ਮੇਤ੍ਤੰ ਆਸੇਵਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਕਰੁਣੰ, ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਮੁਦਿਤੰ, ਤਤੋ ਇਤਰਤੋ ਵਾ ਨਿਪ੍ਪੀਤਿਕਜ੍ਝਾਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਉਪੇਕ੍ਖੰ ਆਸੇਵਮਾਨੋ ‘‘ਕਾਲੇ ਆਸੇਵਮਾਨੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਆਸੇਵਿਤੁੰ ਫਾਸੁਕਾਲੇ ਵਾ। **ਸਬ੍ਬੇਨ ਲੋਕੇਨ ਅਵਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨੋ**ਤਿ ਦਸਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇਨ ਅਵਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨੋ। ਮੇਤ੍ਤਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਚ ਵਿਰੋਧਭੂਤੋ ਪਟਿਘੋ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ‘‘ਸਬ੍ਬੇਨ ਲੋਕੇਨ ਅਵਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨੋ’’ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਪਨ ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਕਥਾ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹਟ੍ਠਕਥਾਯੰ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੫੧) ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸੇਸੰ ਪੁਬ੍ਬਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੧੪. **ਰਾਗਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਰਾਜਗਹੰ ਕਿਰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਾਤਙ੍ਗੋ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਹਰਤਿ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ। ਅਥ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਦੇਵਤਾਯੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੋ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਮਾਰਿਸਾ, ਮਾਰਿਸਾ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਭਣਿੰਸੁ । ਸੋ ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਤੰ ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਮਹਾਪਪਾਤੋ ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਟ੍ਠਾਨੰ, ਤਤ੍ਥ ਆਕਾਸੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਤੰ ਪਪਾਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ, ਸਿਲਾਤਲੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਉਦਾਨਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ –

‘‘ਰਾਗਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਪਹਾਯ ਮੋਹੰ, ਸਨ੍ਦਾਲਯਿਤ੍ਵਾਨ ਸੰਯੋਜਨਾਨਿ।
ਅਸਨ੍ਤਸੰ ਜੀਵਿਤਸਙ੍ਖਯਮ੍ਹਿ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ’’ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾ ਉਰਗਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸੰਯੋਜਨਾਨੀ**ਤਿ ਦਸ ਸੰਯੋਜਨਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਚ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਨ੍ਦਾਲਯਿਤ੍ਵਾ। **ਅਸਨ੍ਤਸੰ ਜੀਵਿਤਸਙ੍ਖਯਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਸਙ੍ਖਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭੇਦੋ, ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤਸਙ੍ਖਯੇ ਜੀਵਿਤਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਅਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸੋਪਾਦਿਸੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀਤਿ।

ਜੀਵਿਤਸਙ੍ਖਯਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

੧੫. **ਭਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬਾਰਾਣਸਿਯੰ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਾ ਆਦਿਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵ ਫੀਤੰ ਰਜ੍ਜੰ ਸਮਨੁਸਾਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਖਰੋ ਆਬਾਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯੋ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਸਮ੍ਬਾਹਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ‘‘ਨ ਦਾਨਾਯੰ ਰਾਜਾ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਹਨ੍ਦ ਮਯੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰਣੰ ਗਵੇਸਾਮਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਯਾਚਿੰਸੁ। ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾਪਿ ਆਬਾਧਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ ‘‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਚ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਚ ਕੁਹਿ’’ਨ੍ਤਿ? ਤਤੋ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੀਸੰ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਪਿ ਅਮਚ੍ਚਾ ‘‘ਰਾਜਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਲਭਮਾਨਾ ਪਰਮੇਨ ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਪੁਨਦੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠੰਸੁ। ਤੇਨ ਚ ਰਞ੍ਞਾ ‘‘ਕੁਹਿੰ, ਤਾਤਾ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਗਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਆਹੰਸੁ – ‘‘ਦੇਵੰ ਦੁਬ੍ਬਲੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਜੀਵਿਕਭਯੇਨਮ੍ਹਾ ਅਸੁਕੰ

ਨਾਮ ਜਨਪਦਂ ਗਤਾ’’ਤਿ। ਰਾਜਾ ਸੀਸਂ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮੇ ਵੀਮਂਸੇਯ੍ਯਂ, ਕਿਂ ਪੁਨਪਿ ਏਵਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ ਨੋ’’ਤਿ? ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਬਾਧਿਕਰੋਗੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ ਵਿਯ ਬਾਲ੍ਹਵੇਦਨਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਗਿਲਾਨਾਲਯਂ ਅਕਾਸਿ। ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਮੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਅਕਂਸੁ। ਤੇਪਿ ਅਮਚ੍ਚਾ ਤਥੇਵ ਪੁਨ ਬਹੁਤਰਂ ਜਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਰਾਜਾ ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਂ ਅਕਾਸਿ। ਤੇਪਿ ਤਥੇਵ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਤੇ ਆਗਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਹੋ ਇਮੇ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਅਕਂਸੁ, ਯੇ ਮਂ ਬ੍ਯਾਧਿਤਂ ਪਹਾਯ ਅਨਪੇਕ੍ਖਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੂ’’ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

‘‘ਭਜਨ੍ਤਿ ਸੇਵਨ੍ਤਿ ਚ ਕਾਰਣਤ੍ਥਾ, ਨਿਕ੍ਕਾਰਣਾ ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਅਜ੍ਜ ਮਿਤ੍ਤਾ।
ਅਤ੍ਤਟ੍ਠਪਞ੍ਞਾ ਅਸੁਚੀ ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਏਕੋ ਚਰੇ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਕਪ੍ਪੋ’’ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਭਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਰੀਰੇਨ ਅਲ੍ਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤਿ। **ਸੇਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਕਿਂ ਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾਵਿਤਾਯ ਚ ਪਰਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਕਾਰਣਤ੍ਥਾ,** ਭਜਨਾਯ ਸੇਵਨਾਯ ਚ ਨਾਞ੍ਞਂ ਕਾਰਣਮਤ੍ਥਿ, ਅਤ੍ਥੋ ਏਵ ਨੇਸਂ ਕਾਰਣਂ, ਅਤ੍ਥਹੇਤੁ ਸੇਵਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨਿਕ੍ਕਾਰਣਾ ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਅਜ੍ਜ ਮਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ‘‘ਇਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਪਟਿਲਾਭਕਾਰਣੇਨ ਨਿਕ੍ਕਾਰਣਾ, ਕੇਵਲਂ –

‘‘ਉਪਕਾਰੋ ਚ ਯੋ ਮਿਤ੍ਤੋ,
ਸੁਖੇ ਦੁਕ੍ਖੇ ਚ ਯੋ ਸਖਾ।
ਅਤ੍ਥਕ੍ਖਾਯੀ ਚ ਯੋ ਮਿਤ੍ਤੋ,
ਯੋ ਚ ਮਿਤ੍ਤਾਨੁਕਮ੍ਪਕੋ’’ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੫) –

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਅਰਿਯੇਨ ਮਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਅਜ੍ਜ ਮਿਤ੍ਤਾ। ਅਤ੍ਤਨਿ ਠਿਤਾ ਏਤੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾ, ਅਤ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ **ਅਤ੍ਤਟ੍ਠਪਞ੍ਞਾ**। ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਥਪਞ੍ਞਾਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਿਰ ਪੋਰਾਣਪਾਠੋ, ਸਮ੍ਪਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੇਵ ਅਤ੍ਥੇ ਏਤੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾ, ਆਯਤਿਂ ਨ ਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਸੁਚੀ**ਤਿ ਅਸੁਚਿਨਾ ਅਨਰਿਯੇਨ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। ਸੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਕਾਰਣਤ੍ਥਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਵਗ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਏਕਾਦਸਹਿ ਗਾਥਾਹਿ।

ਏਵਮੇਤਂ ਏਕਚਤ੍ਤਾਲੀਸਗਾਥਾਪਰਿਮਾਣਂ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਥਚਿਦੇਵ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਯੋਜਨਾਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਤੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਭਯੇਨ ਪਨ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯੋਜਿਤਨ੍ਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤੰ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਾ ਮਗਧੇਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿਸ੍ਮਿੰ ਏਕਨਾਲਾਯੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੇ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਬੁਦ੍ਧਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਵਸਾਨੇ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕੰ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਤਤ੍ਥ ਮਯਿ ਗਤੇ ਯਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਕਥਾਵਸਾਨੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚ ਞਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਕਥੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਇਮੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ ''ਕਤਮੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ, ਕਤਮੰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ ਪਾਤੋ ਏਵ ਉਟ੍ਠਾਯ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥੰ ਸਰੀਰਫਾਸੁਕਤ੍ਥਞ੍ਚ ਮੁਖਧੋਵਨਾਦਿਸਰੀਰਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾ, ਤਾਵ ਵਿਵਿਤ੍ਤਾਸਨੇ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾਯ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ, ਚੀਵਰੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ, ਪਤ੍ਤਮਾਦਾਯ ਕਦਾਚਿ ਏਕਕੋਵ ਕਦਾਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਗਾਮੰ ਵਾ ਨਿਗਮੰ ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਪਕਤਿਯਾ, ਕਦਾਚਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਹਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਹਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤੋ ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਪੁਰਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮੁਦੁਗਤਿਯੋ ਵਾਤਾ ਪਥਵਿੰ ਸੋਧੇਨ੍ਤਿ; ਵਲਾਹਕਾ ਉਦਕਫੁਸਿਤਾਨਿ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗੇ ਰੇਣੁੰ ਵੂਪਸਮੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਵਿਤਾਨੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਵਾਤਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਉਪਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗੇ ਓਕਿਰਨ੍ਤਿ, ਉਨ੍ਨਤਾ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸਾ ਓਨਮਨ੍ਤਿ, ਓਨਤਾ ਉਨ੍ਨਮਨ੍ਤਿ, ਪਾਦਨਿਕ੍ਖੇਪਸਮਯੇ ਸਮਾਵ ਭੂਮਿ ਹੋਤਿ, ਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਨਿ ਰਥਚਕ੍ਕਮਤ੍ਤਾਨਿ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵਾ ਪਾਦੇ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਇਨ੍ਦਖੀਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਠਪਿਤਮਤ੍ਤੇ ਦਕ੍ਖਿਣਪਾਦੇ ਸਰੀਰਾ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨਿਚ੍ਛਰਿਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਪਿਞ੍ਜਰਾਨਿ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਪਟਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵਿਯ ਚ ਪਾਸਾਦਕੂਟਾਗਾਰਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਧਾਵਨ੍ਤਿ, ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਵਿਹਙ੍ਗਾਦਯੋ ਸਕਸਕਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਠਿਤਾਯੇਵ ਮਧੁਰੇਨਾਕਾਰੇਨ ਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਭੇਰਿਵੀਣਾਦੀਨਿ ਤੂਰਿਯਾਨਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਕਾਯੂਪਗਾਨਿ ਚ ਆਭਰਣਾਨਿ, ਤੇਨ ਸਞ੍ਞਾਣੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ''ਅਜ੍ਜ ਭਗਵਾ ਇਧ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ। ਤੇ ਸੁਨਿਵਤ੍ਥਾ ਸੁਪਾਰੁਤਾ ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨਿ ਆਦਾਯ ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਹਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ – ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ , ਭਨ੍ਤੇ, ਦਸ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਵੀਸਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੰ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋਪਿ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ ਪਟਿਮਾਨੇਨ੍ਤਿ।

ਭਗਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਤੇਸੰ ਸਨ੍ਤਾਨਾਨਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਯਥਾ ਕੇਚਿ ਸਰਣਗਮਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਕੇਚਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੀਲੇਸੁ, ਕੇਚਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਸਕਦਾਗਾਮਿਅਨਾਗਾਮਿਫਲਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ, ਕੇਚਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇਤਿ। ਏਵੰ ਤਥਾ ਤਥਾ ਜਨੰ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਵਿਹਾਰੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਆਗਮਯਮਾਨੋ। ਤਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਭਗਵਤੋ ਨਿਵੇਦੇਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਵਿਸਤਿ। ਇਦੰ ਤਾਵ **ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ**। ਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਏਵੰ ਕਤਪੁਰੇਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ, ਪਾਦਪੀਠੇ ਠਤ੍ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਓਵਦਤਿ – ''ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਥ, ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੋ ਦੁਲ੍ਲਭੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ, ਮਨੁਸ੍ਸਪਟਿਲਾਭੋ ਦੁਲ੍ਲਭੋ, ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦੁਲ੍ਲਭਾ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਦੁਲ੍ਲਭਾ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੰ ਦੁਲ੍ਲਭੰ ਲੋਕਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਚਰਿਯਵਸੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਦੇਤਿ। ਤੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ; ਕੇਚਿ ਅਰਞ੍ਞੰ, ਕੇਚਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੰ, ਕੇਚਿ ਪਬ੍ਬਤਾਦੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ, ਕੇਚਿ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਭਵਨੰ...ਪੇ॰... ਕੇਚਿ ਵਸਵਤ੍ਤਿਭਵਨਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਆਕਙ੍ਖਤਿ, ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤੰ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ। ਅਥ ਸਮਸ੍ਸਾਸਿਤਕਾਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਭਾਗੇ ਲੋਕੰ ਵੋਲੋਕੇਤਿ। ਤਤਿਯਭਾਗੇ ਯੰ ਗਾਮੰ ਵਾ ਨਿਗਮੰ ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਜਨੋ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੰ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਸੁਨਿਵਤ੍ਥੋ ਸੁਪਾਰੁਤੋ

ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨਿ ਆਦਾਯ ਵਿਹਾਰੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਤਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਪਰਿਸਾਯ ਅਨੁਰੂਪੇਨ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸਭਾਯਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਜ੍ਜ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਕਾਲਯੁਤ੍ਤਂ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਕਾਲਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਂ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ।

ਤਤੋ ਸਚੇ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਓਸਿਞ੍ਚਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇਨ ਉਦਕਪਟਿਯਾਦਿਤੋਕਾਸਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਉਪਟ੍ਠਾਕਹਤ੍ਥਤੋ ਉਦਕਸਾਟਿਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਨ੍ਹਾਨਕੋਟ੍ਠਕਂ ਪਵਿਸਤਿ। ਉਪਟ੍ਠਾਕੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਰਿਵੇਣੇ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। ਭਗਵਾ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਓਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ, ਸੁਰਤ੍ਤਦੁਪਟ੍ਟਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ , ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ, ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਨਿਸੀਦਤਿ ਏਕਕੋਵ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨੋ। ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਮ੍ਮ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਯਾਚਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਪਠਮਂ ਯਾਮਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ।

ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਸਕਲਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਦੇਵਤਾਯੋ ਓਕਾਸਂ ਲਭਮਾਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭਿਸਙ੍ਖਤਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚਤੁਰਕ੍ਖਰਮ੍ਪਿ। ਭਗਵਾ ਤਾਸਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ। ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਾਗੇ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਭਾਗਂ ਚਙ੍ਕਮਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਦੁਤਿਯਭਾਗਂ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਤਿਯਭਾਗਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ, ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਂ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਤਿ ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਮਹਾਰਜਕ੍ਖਾਦਿਸਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਇਦਂ **ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ**।

ਏਵਮਿਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਲੋਕਵੋਲੋਕਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਾਵਸਾਨੇ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘੇਸੁ ਦਾਨਸੀਲਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਚ ਅਕਤਾਧਿਕਾਰੇ ਕਤਾਧਿਕਾਰੇ ਚ ਅਨੁਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਮਯਿ ਗਤੇ ਕਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਕਥਾਵਸਾਨੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਚ ਞਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗੀਤਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੇਨ ਪੁਟ੍ਠੇਨ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਰਹਨ੍ਤਸਤਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ‘‘ਅਹਂ, ਖੋ, ਸਮਣ ਕਸਾਮਿ ਚ ਵਪਾਮਿ ਚਾ’’ਤਿ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ‘‘ਅਹਮ੍ਪਿ ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਕਸਾਮਿ ਚ ਵਪਾਮਿ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਦੇਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਆਕਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਾਵਧਾਰਣਤ੍ਥੋ ਏਵਂ-ਸਦ੍ਦੋ। ਆਕਾਰਤ੍ਥੇਨ ਹਿ ਏਤੇਨ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ – ਨਾਨਾਨਯਨਿਪੁਣਮਨੇਕਜ੍ਝਾਸਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਿਵਿਧਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਦੇਸਨਾਪਟਿਵੇਧਗਮ੍ਭੀਰਂ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਹਿ ਸਕਸਕਭਾਸਾਨੁਰੂਪਮੁਪਲਕ੍ਖਣਿਯਸਭਾਵਂ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਕੋ ਸਮਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਂ; ਅਥ, ਖੋ, ‘‘ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ, ਮਯਾਪਿ ਏਕੇਨਾਕਾਰੇਨ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੇਨ ‘‘ਨਾਹਂ ਸਯਮ੍ਭੂ, ਨ ਮਯਾ ਇਦਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਮੋਚੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ, ਮਯਾ ਏਵਂ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਕਲਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇਨ ‘‘ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਆਨਨ੍ਦੋ, ਗਤਿਮਨ੍ਤਾਨਂ, ਸਤਿਮਨ੍ਤਾਨਂ, ਧਿਤਿਮਨ੍ਤਾਨਂ, ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਆਨਨ੍ਦੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੯-੨੨੩) ਏਵਂ ਭਗਵਤਾ ਪਸਤ੍ਥਭਾਵਾਨੁਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਾਰਣਬਲਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸੋਤੁਕਮ੍ਯਤਂ ਜਨੇਤਿ ‘‘ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ ਤਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ਵਾ ਅਨੂਨਮਨਧਿਕਂ, ਏਵਮੇਵ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। **ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਯਾਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ ਮੇ-ਸਦ੍ਦੋ, ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਤ੍ਥੋ ਸੁਤਸਦ੍ਦੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਮਯਾ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਯਾ ਉਪਧਾਰਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਏਕਂ ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਏਕਂ ਕਾਲਂ। **ਭਗਵਾ**ਤਿ ਭਾਗਜਵਾ, ਭਗ੍ਗਵਾ, ਭਤ੍ਤਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਗਧੇਸੁ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਮਗਧਾ ਨਾਮ ਜਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ, ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੁਲ਼੍ਹੀਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਮਗਧਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਗਧੇਸੁ ਜਨਪਦੇ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਯਸ੍ਮਾ ਚੇਤਿਯਰਾਜਾ ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਭਣਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ‘ਮਾ ਗਧਂ ਪਵਿਸਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਤਂ ਰਾਜਾਨਂ ਮਗ੍ਗਨ੍ਤਾ ਭੂਮਿਂ ਖਨਨ੍ਤਾ ਪੁਰਿਸਾ ‘ਮਾ ਗਧਂ ਕਰੋਥਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਗਧਾ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਨਯੇਹਿ ਬਹੁਧਾ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਏਕਂ ਇਰਿਯਾਪਥਬਾਧਨਂ ਅਪਰੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਪਤਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਹਰਤਿ, ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਦਿਬ੍ਬਬ੍ਰਹ੍ਮਅਰਿਯਵਿਹਾਰੇਹਿ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਵਿਧਂ ਹਿਤਂ ਹਰਤੀਤਿ ਵਿਹਰਤਿ। ਹਰਤੀਤਿ ਉਪਸਂਹਰਤਿ, ਉਪਨੇਤਿ, ਜਨੇਤਿ, ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਯਦਾ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਕਿਰ ਭਗਵਾ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਤਿ ਤੇਸਂ ਅਲੋਭਕੁਸਲਮੂਲੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ – ‘‘ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਇਮਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਰੁਚਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਰਜ੍ਜੇਯਜੁ’’ਨ੍ਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਇਸ੍ਸਰਿਯਤ੍ਥਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਤਿ ਤੇਸਂ ਅਦੋਸਕੁਸਲਮੂਲੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ – ‘‘ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਇਮਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਰੁਚਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਦੋਸੇਨ ਦੋਸਂ ਵੂਪਸਮੇਯਜੁ’’ਨ੍ਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣਂ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਅਰਿਯਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਤਿ ਤੇਸਂ ਅਮੋਹਕੁਸਲਮੂਲੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ – ‘‘ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਇਮਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਰੁਚਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਮੋਹੇਨ ਮੋਹਂ ਵੂਪਸਮੇਯਜੁ’’ਨ੍ਤਿ। ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰੇਨ ਪਨ ਨ ਕਦਾਚਿ ਨ ਵਿਹਰਤਿ ਤਂ ਵਿਨਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਪਰਿਹਰਣਾਭਾਵਤੋਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਪਨ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵਕ੍ਖਾਮ।

ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਯੋ ਸੋ ਰਾਜਗਹਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਗਿਰਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇ ਜਨਪਦੋ ‘‘ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਨਪਦੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾਪਿ ਤਦੇਵ ਨਾਮਂ। **ਏਕਨਾਲ਼ਾਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੇ**ਤਿ ਏਕਨਾਲ਼ਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭੋਗੋ ਵਾ ਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾਤਿ ਯਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਏਕਨਾਲ਼ਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਪਾਕਂ ਆਗਮਯਮਾਨੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਕਰਣਭੂਤੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਖੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਿਪਾਤਦ੍ਵਯਂ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤਂ, ਅਧਿਕਾਰਨ੍ਤਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਕਸਿਯਾ ਜੀਵਤਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋਤਿ ਚਸ੍ਸ ਗੋਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਯਥਾ – ‘‘ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਤ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਪਮਾਣੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਪਮਾਣਾਨਿ ਅਨੂਨਾਨਿ ਅਨਧਿਕਾਨਿ, ਪਞ੍ਚਨਙ੍ਗਲਸਤਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਯੁਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਯੋਜਿਤਾਨਿ, ਬਲਿਬਦ੍ਦਾਨਂ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯੁਗੇ ਯੋਤ੍ਤੇਹਿ ਯੋਜਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਪ੍ਪਕਾਲੇਤਿ ਵਪਨਕਾਲੇ, ਬੀਜਨਿਕ੍ਖਿਪਕਾਲੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਵਪ੍ਪਾਨਿ ਕਲਲਵਪ੍ਪਞ੍ਚ, ਪਂਸੁਵਪ੍ਪਞ੍ਚ। ਪਂਸੁਵਪ੍ਪਂ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਠਮਦਿਵਸੇ ਮਙ੍ਗਲਵਪ੍ਪਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਉਪਕਰਣਸਮ੍ਪਦਾ – ਤੀਣਿ ਬਲਿਬਦ੍ਦਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਾਨਿ ਸਿਙ੍ਗਾਨਿ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਾਨਿ, ਰਜਤਮਯਾ ਖੁਰਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਸੇਤਮਾਲਾਹਿ ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਧਸੁਗਨ੍ਧੇਹਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗੁਲਿਕੇਹਿ ਚ ਅਲਙ੍ਕਤਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾ ਸਬ੍ਬਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਕਾਲ਼ਾ ਅਞ੍ਜਨਵਣ੍ਣਾਯੇਵ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਸੇਤਾ ਫਲਿਕਵਣ੍ਣਾ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਰਤ੍ਤਾ ਪਵਾਲ਼ਵਣ੍ਣਾ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਕਮ੍ਮਾਸਾ ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਵਣ੍ਣਾ। ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਕਸ੍ਸਕਪੁਰਿਸਾ ਸਬ੍ਬੇ ਅਹਤਸੇਤਵਤ੍ਥਨਿਵਤ੍ਥਾ ਮਾਲਾਲਙ੍ਕਤਾ ਦਕ੍ਖਿਣਅਂਸਕੂਟੇਸੁ ਠਪਿਤਪੁਪ੍ਫਚੁਮ੍ਬਟਕਾ ਹਰਿਤਾਲਮਨੋਸਿਲਾਲਞ੍ਛਨੁਜ੍ਜਲਿਤਗਤ੍ਤਭਾਗਾ ਦਸ ਦਸ ਨਙ੍ਗਲਾ ਏਕੇਕਗੁਮ੍ਬਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਨਙ੍ਗਲਾਨਂ ਸੀਸਞ੍ਚ ਯੁਗਞ੍ਚ ਪਤੋਦਾ ਚ ਸੁਵਣ੍ਣਵਿਨਦ੍ਧਾ। ਪਠਮਨਙ੍ਗਲੇ ਅਟ੍ਠ ਬਲਿਬਦ੍ਦਾ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਸੇਸੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਅਵਸੇਸਾ ਕਿਲਨ੍ਤਪਰਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਆਨੀਤਾ। ਏਕੇਕਗੁਮ੍ਬੇ ਏਕਮੇਕਂ ਬੀਜਸਕਟਂ ਏਕੇਕੋ ਕਸਤਿ, ਏਕੇਕੋ ਵਪਤਿ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਨ ਪਗੇਵ ਮਸ੍ਸੁਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਸੁਗਨ੍ਧਗਨ੍ਧੇਹਿ ਵਿਲਿਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਸਤਗ੍ਘਨਕਂ ਵਤ੍ਥਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕਂ ਏਕਂਸਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮੇਕਿਸ੍ਸਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮੁਦ੍ਦਿਕਾਯੋ, ਕਣ੍ਣੇਸੁ ਸੀਹਕੁਣ੍ਡਲਾਨਿ, ਸੀਸੇ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵੇਠਨਂ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਮਾਲਂ ਕਣ੍ਠੇ ਕਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਣਪਰਿਵੁਤੋ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਵੋਸਾਸਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਅਨੇਕਸਤਭਾਜਨੇਸੁ ਪਾਯਾਸਂ ਪਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਕਟੇਸੁ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧੋਦਕੇਨ ਨ੍ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰਵਿਭੂਸਿਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਗਣਪਰਿਵੁਤਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਗੇਹਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਗਨ੍ਧੇਹਿ ਸੁਵਿਲਿਤ੍ਤਂ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਸੁਕਤਬਲਿਕਮ੍ਮਂ, ਖੇਤ੍ਤਞ੍ਚ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਪਟਾਕਂ ਅਹੋਸਿ। ਪਰਿਜਨਕਮ੍ਮਕਾਰੇਹਿ ਸਹ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਓਸਟਪਰਿਸਾ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਸਹਸ੍ਸਾ ਅਹੋਸਿ। ਸਬ੍ਬੇ ਅਹਤਵਤ੍ਥਨਿਵਤ੍ਥਾ, ਸਬ੍ਬੇਸਞ੍ਚ ਪਾਯਾਸਭੋਜਨਂ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ।

ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯਤ੍ਥ ਸਾਮਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਤਿਂ ਧੋਵਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਯਾਸਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਨਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਨਙ੍ਗਲਬਲਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਪਞ੍ਚ ਕਸ੍ਸਕਸਤਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਕਂਸਤਮ੍ਬਮਯਾਨਿ ਭਾਜਨਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਕਟਚ੍ਛੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਯਾਸੇਨ ਪਰਿਵਿਸਨ੍ਤੀ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਨ ਬਲਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਬਨ੍ਧੁਪਾਹਨਾਯੋ ਆਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਦਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਇਧ ਪਾਯਾਸਂ ਦੇਥ, ਇਧ ਸਪ੍ਪਿਂ, ਇਧ ਸਕ੍ਖਰਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵੋਸਾਸਮਾਨੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਰਿਵੇਸਨਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਕਾਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਦਮੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ, ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ, ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿ ਯਥਾ ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ। ਤੇਨਾਹ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ **''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ''**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਥ** ਇਤਿ ਨਿਪਾਤੋ ਅਞ੍ਞਾਧਿਕਾਰਵਚਨਾਰਮ੍ਭੇ **ਖੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣੇ। **ਭਗਵਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਮਯਂ, ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇ ਵਾ ਸਮਯਂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ, ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇ ਏਕਂ ਖਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਦਹਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਾਰਨਿਵਾਸਨਪਰਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨੇਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਿਵਤ੍ਥੋ ਆਸਿ। **ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ, ਚੀਵਰਂ ਕਾਯੇਨ ਆਦਿਯਿਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਗਵਤੋ ਕਿਰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਭਮਰੋ ਵਿਯ ਵਿਕਸਿਤਪਦੁਮਦ੍ਵਯਮਜ੍ਝਂ, ਇਨ੍ਦਨੀਲਮਣਿਵਣ੍ਣਂ ਸੇਲਮਯਂ ਪਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਦ੍ਵਯਮਜ੍ਝਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਗਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਞ੍ਚ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਾਰੁਤਂ ਕਾਯੇਨ ਧਾਰੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਵਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯੇਨ ਵਾ ਤੇਨ ਵਾ ਹਿ ਪਕਾਰੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਆਦਾਯ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਯਥਾ ''ਸਮਾਦਾਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ।

ਯੇਨਾਤਿ ਯੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ। **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਰਣੋਕਾਸੋ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ। **ਉਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਗਤੋ, ਯੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਗਮ੍ਮਤਿ, ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ, ਭਿਕ੍ਖੂ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧਿਂਸੂਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਏਕਕੋਵ ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾਯਂ ਦ੍ਵਾਰਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਵਿਸਤਿ। ਤਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ਜਾਨਨ੍ਤਿ – ''ਅਜ੍ਜ ਭਗਵਾ ਏਕਕੋਵ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮੋ, ਅਦ੍ਧਾ ਕਞ੍ਚਿ ਏਵ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਂ ਅਦ੍ਦਸਾ''ਤਿ। ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਦਾ ਚ ਭਗਵਾ ਏਵਮਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧਿਂਸੂਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾਤਿ ਯੇਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਰਿਵੇਸਨਾ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਭਤ੍ਤਵਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵੋਚੁਮ੍ਹ – ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਪਞ੍ਚ ਕਸ੍ਸਕਸਤਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਕਂਸਤਮ੍ਬਮਯਾਨਿ ਭਾਜਨਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਕਟਚ੍ਛੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਯਾਸੇਨ ਪਰਿਵਿਸਨ੍ਤੀ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਯੇਨ ਪਰਿਵੇਸਨਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾਤਿ? ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਹਕਰਣਤ੍ਥਂ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਕਪਣਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਭੋਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ

ਪਰਿਵੇਸਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਅਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਸਕ੍ਯਕੋਲਿਯਰਾਜਾਨੋ ਞਾਤਯੋ, ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਬਦ੍ਧਭਤ੍ਤਂ ਦਾਤੁਂ ਉਸ੍ਸਹਨ੍ਤਿ। ਨ ਪਨ ਭਗਵਾ ਭਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ''ਅਨੇਕਾਨਿ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤੋ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਮੁਤ੍ਤੋ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਦਨ੍ਤੋ ਦਮੇਸ੍ਸਾਮਿ; ਸਨ੍ਤੋ ਸਮੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ...ਪੇ॰... ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤਾ ਚ ਪਰਂ ਮੋਚੇਨ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪੇਨ੍ਤੋ ਚ ਲੋਕੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਹਕਰਣਤ੍ਥਂ ਯੇਨ ਪਰਿਵੇਸਨਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਏਵਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਚ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। **ਏਕਮਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਏਕੋਕਾਸਂ ਏਕਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਵਾ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰੇ ਕਥਾਸਵਨਟ੍ਠਾਨੇ, ਯਤ੍ਥ ਠਿਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਉਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਠਤ੍ਵਾ ਚ ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਪਿਞ੍ਜਰਂ ਸਹਸ੍ਸਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯੋਭਾਸਾਤਿਭਾਸਯਮਾਨਂ ਸਰੀਰਾਭਂ ਮੁਞ੍ਚਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਪਰਿਮਾਣਂ, ਯਾਯ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸਾਲਾਭਿਤ੍ਤਿਰੁਕ੍ਖਕਸਿਤਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡਾਦਯੋ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਾ ਵਿਯ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਾਯਾਸਂ ਭੁਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਰਿਵਾਰਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਵਰਲਕ੍ਖਣਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਸਰੀਰਂ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਪਰਿਕ੍ਖੇਪਵਿਭੂਸਿਤਬਾਹੁਯੁਗਲਂ ਕੇਤੁਮਾਲਾਸਮੁਜ੍ਜਲਿਤਸਸ੍ਸਿਰਿਕਦਸ੍ਸਨਂ ਜਙ੍ਗਮਮਿਵ ਪਦੁਮਸ੍ਸਰਂ, ਰਂਸਿਜਾਲੁਜ੍ਜਲਿਤਤਾਰਾਗਣਮਿਵ ਗਗਨਤਲਂ, ਆਦਿਤ੍ਤਮਿਵ ਚ ਕਨਕਗਿਰਿਸਿਖਰਂ ਸਿਰਿਯਾ ਜਲਮਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ। ਏਵਂ ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰਿਤਂ ਅਦ੍ਦਸ ਖੋ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਠਿਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ **''ਅਹਂ ਖੋ, ਸਮਣ, ਕਸਾਮਿ ਚ ਵਪਾਮਿ ਚਾ''**ਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਏਵਮਾਹ? ਕਿਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕੇ ਪਸਾਦਨੀਯੇ ਉਤ੍ਤਮਦਮਥਸਮਥਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੇਪਿ ਭਗਵਤਿ ਅਪ੍ਪਸਾਦੇਨ, ਉਦਾਹੁ ਅਙ੍ਗਤੇਯ੍ਯਾਨਂ ਜਨਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਪਾਯਾਸਂ ਪਟਿਯਾਦੇਤ੍ਵਾਪਿ ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਾਯ ਮਚ੍ਛੇਰੇਨਾਤਿ? ਉਭਯਥਾਪਿ ਨੋ, ਅਪਿਚ ਖ੍ਵਾਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਤਿਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਜਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਮ੍ਮਭਙ੍ਗਂ ਮੇ ਕਾਤੁਂ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਮਨਤਾ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। ਭਗਵਤੋ ਚ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸਚਾਯਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪਯੋਜਯਿਸ੍ਸ, ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸੀਸੇ ਚੂਲਾਮਣਿ ਵਿਯ ਅਭਵਿਸ੍ਸ, ਕੋ ਨਾਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸ, ਏਵਮੇਵਂ ਅਲਸਤਾਯ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਪ੍ਪਮਙ੍ਗਲਾਦੀਸੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਕਾਯਦਲ੍ਹੀਬਹੁਲੋ ਵਿਚਰਤੀ''ਤਿਪਿਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਅਹਂ ਖੋ, ਸਮਣ, ਕਸਾਮਿ ਚ ਵਪਾਮਿ ਚ, ਕਸਿਤ੍ਵਾ ਚ ਵਪਿਤ੍ਵਾ ਚ ਭੁਞ੍ਜਾਮੀ''ਤਿ। ਨ ਮੇ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਚਮ੍ਹਿ ਯਥਾ ਤ੍ਵਂ ਏਵਂ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਸਮਣ...ਪੇ॰... ਭੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ,** ਕੋ ਤੇ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਏਵਂ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਪਿਚਾਯਂ ਅਸ੍ਸੋਸਿ – ''ਸਕ੍ਯਰਾਜਕੁਲੇ ਕਿਰ ਕੁਮਾਰੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਇਦਾਨਿ ਅਯਂ ਸੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਜ੍ਜਂ ਕਿਰ ਪਹਾਯ ਕਿਲਨ੍ਤੋਸੀ''ਤਿ ਉਪਾਰਮ੍ਭਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਹ **''ਅਹਂ ਖੋ ਸਮਣਾ''**ਤਿ। ਅਪਿਚਾਯਂ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਵਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਭਣਤਿ, ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮ੍ਭਾਵਯਮਾਨੋ ਕਥਾਪਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਏਵਮਾਹ – ''ਅਹਂ ਖੋ ਸਮਣਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਵੇਨੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਕਸ੍ਸਕਵਪ੍ਪਕਭਾਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **''ਅਹਮ੍ਪਿ ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''**ਤਿ।

ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚਿਨ੍ਤਾ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਅਯਂ ਸਮਣੋ 'ਕਸਾਮਿ ਚ ਵਪਾਮਿ ਚਾ'ਤਿ ਆਹ। ਨ ਚਸ੍ਸ ਓਲਾਰਿਕਾਨਿ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲਾਦੀਨਿ ਕਸਿਭਣ੍ਡਾਨਿ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੋ ਮੁਸਾ ਨੁ ਖੋ ਭਣਤਿ, ਨੋ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਾਦਤਲਾ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਉਪਰਿ ਕੇਸਨ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਲੋਕਯਮਾਨੋ ਅਙ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾਯ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਵਰਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮਸ੍ਸ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਏਵਰੂਪੋ ਮੁਸਾ ਭਣੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਤਾਵਦੇਵ ਸਞ੍ਜਾਤਬਹੁਮਾਨੋ ਭਗਵਤਿ ਸਮਣਵਾਦਂ ਪਹਾਯ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਮੁਦਾਚਰਮਾਨੋ ਆਹ **''ਨ ਖੋ ਪਨ ਮਯਂ ਪਸ੍ਸਾਮ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸਾ''**ਤਿ।

ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਮਿਨਾ ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਞਾਤੁਕਾਮੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਗਾਥਾਯ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ। ਤੇਨਾਹ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ **''ਅਥ ਖੋ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਗਾਥਾਯ ਅਜ੍ਝਭਾਸੀ**''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਗਾਥਾਯਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਪਦਨਿਯਮਿਤੇਨ ਵਚਨੇਨ। **ਅਜ੍ਝਭਾਸੀ**ਤਿ ਅਭਾਸਿ।

੭੬-੭੭. ਤਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਕਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲਾਦਿਕਸਿਸਮ੍ਭਾਰਸਮਾਯੋਗਂ ਵਦਤਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸਭਾਗੇਨ ਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕਥਨਂ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਨੁਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸਭਾਗੇਨ ਰੋਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਸਦ੍ਧਾ ਬੀਜ''ਨ੍ਤਿ। ਕੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸਭਾਗੋ, ਨਨੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਭਗਵਾ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲਾਦਿਕਸਿਸਮ੍ਭਾਰਸਮਾਯੋਗਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਅਥ ਚ ਪਨ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸ ਬੀਜਸ੍ਸ ਸਭਾਗੇਨ ਰੋਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਸਦ੍ਧਾ ਬੀਜ''ਨ੍ਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਅਨਨੁਸਨ੍ਧਿਕਾਵ ਅਯਂ ਕਥਾ ਹੋਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਨਨੁਸਨ੍ਧਿਕਾ ਨਾਮ ਕਥਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਨਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਪੁਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸਭਾਗਂ ਅਨਾਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਅਨੇਨ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਭਗਵਾ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲਾਦਿਕਸਿਸਮ੍ਭਾਰਵਸੇਨ ਕਸਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ''ਇਦਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮੂਲਂ ਸਉਪਕਾਰਂ ਸਸਮ੍ਭਾਰਂ ਸਫਲਂ ਕਸਿਂ ਞਾਪੇਤੁਂ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਸਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਸਦ੍ਧਾ ਬੀਜ''ਨ੍ਤਿ। ਬੀਜਞ੍ਹਿ ਕਸਿਯਾ ਮੂਲਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ, ਅਸਤਿ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ, ਤਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਚ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। ਬੀਜੇ ਹਿ ਸਤਿ ਕਸਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਸਤਿ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਬੀਜਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਚ ਕੁਸਲਾ ਕਸ੍ਸਕਾ ਖੇਤ੍ਤਂ ਕਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਊਨਂ ''ਮਾ ਨੋ ਸਸ੍ਸਂ ਪਰਿਹਾਯੀ''ਤਿ, ਨ ਅਧਿਕਂ ''ਮਾ ਨੋ ਮੋਘੋ ਵਾਯਾਮੋ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਬੀਜਮੇਵ ਮੂਲਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਸਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਕਸਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਬੀਜਸ੍ਸ ਸਭਾਗੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਸਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਧਮ੍ਮਂ ਰੋਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਸਦ੍ਧਾ ਬੀਜ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸਭਾਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪੁਚ੍ਛਿਤਂਯੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਪਚ੍ਛਾ ਕਿਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਤਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਭਾਵਤੋ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸਮਤ੍ਥਭਾਵਤੋ ਚ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਞ੍ਞਵਾ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਪਨ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਧਾਵਿਰਹਿਤੋ। ਸਦ੍ਧਾਵਿਰਹਿਤੋ ਚ ਪਞ੍ਞਵਾ ਪਰੇਸਂ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਅਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਵਿਸੇਸਂ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਿਲੇਸਕਾਲੁਸ੍ਸਿਯਭਾਵਾਪਗਮਪ੍ਪਸਾਦਮਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾਪਿ ਚਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਸਦ੍ਧਾ ਬਲਵਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਹ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਹਤ੍ਥਿਨਾ ਸਹ ਏਕਧੁਰੇ ਯੁਤ੍ਤਗੋਣੋ ਵਿਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾ ਉਪਕਾਰਿਕਾ। ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਉਪਕਾਰਭਾਵਤੋ ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੋ ਦੇਸਨਾਕੁਸਲਤਾਯ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ''ਸਦ੍ਧਾ ਬਨ੍ਧਤਿ ਪਾਥੇਯ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੯) ਚ, ''ਸਦ੍ਧਾ ਦੁਤਿਯਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੯) ਚ, ''ਸਦ੍ਧੀਧ ਵਿਤ੍ਤਂ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੩, ੨੪੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੮੪) ਚ, ''ਸਦ੍ਧਾਯ ਤਰਤਿ ਓਘ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੬) ਚ, ''ਸਦ੍ਧਾਹਤ੍ਥੋ ਮਹਾਨਾਗੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੪੩; ਥੇਰਗਾ॰ ੬੯੪) ਚ, ''ਸਦ੍ਧੇਸਿਕੋ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋਤਿ ਚਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੭)। ਬੀਜਸ੍ਸ ਚ ਉਪਕਾਰਿਕਾ ਵੁਟ੍ਠਿ, ਸਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਞ੍ਞੇਵ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਸਮਤ੍ਥਾ ਹੋਤਿ । ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਬਨ੍ਧਸਮਤ੍ਥਭਾਵਤੋ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਞ੍ਞੋ ਚ ਏਵਂਵਿਧੋ ਈਸਾਯੋਤ੍ਤਾਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨਲਕ੍ਖਣਾ ਸਦ੍ਧਾ, ਓਕਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣਾ ਵਾ, ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਰਸਾ, ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਅਕਾਲੁਸ੍ਸਿਯਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾ ਵਾ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗਪਦਟ੍ਠਾਨਾ, ਸਦ੍ਦਹਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਪਦਟ੍ਠਾਨਾ ਵਾ, ਆਦਾਸਜਲਤਲਾਦੀਨਂ ਪਸਾਦੋ ਵਿਯ ਚੇਤਸੋ ਪਸਾਦਭੂਤਾ, ਉਦਕਪ੍ਪਸਾਦਕਮਣਿ ਵਿਯ ਉਦਕਸ੍ਸ, ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਸਾਦਿਕਾ। **ਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ – ਮੂਲਬੀਜਂ, ਖਨ੍ਧਬੀਜਂ, ਫਲੁਬੀਜਂ, ਅਗ੍ਗਬੀਜਂ, ਬੀਜਬੀਜਮੇਵ ਪਞ੍ਚਮਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਿਰੁਹਨਟ੍ਠੇਨ ਬੀਜਂਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਬੀਜਞ੍ਚੇਤਂ ਵਿਰੁਹਨਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਕਸਿਯਾ ਮੂਲਭੂਤਂ ਬੀਜਂ ਦ੍ਵੇ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਕਰੋਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਮੂਲੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਉਪਰਿ ਅਙ੍ਕੁਰਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਿ; ਏਵਂ ਭਗਵਤੋ ਕਸਿਯਾ ਮੂਲਭੂਤਾ ਸਦ੍ਧਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸੀਲਮੂਲੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਉਪਰਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਙ੍ਕੁਰਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਤਂ ਮੂਲੇਨ ਪਥਵਿਰਸਂ ਆਪੋਰਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਾਲੇਨ ਧਞ੍ਞਪਰਿਪਾਕਗਹਣਤ੍ਥਂ ਵਡ੍ਢਤਿ; ਏਵਮਯਂ ਸੀਲਮੂਲੇਨ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਰਸਂ

ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਨਾਲ਼ੇਨ ਅਰਿਯਫਲਧਞ੍ਞਪਰਿਪਾਕਗਹਣਤ੍ਥਂ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਤਂ ਸੁਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਮੂਲਙ੍ਕੁਰਪਣ੍ਣਨਾਲਕਣ੍ਡਪ੍ਪਸਵੇਹਿ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਖੀਰਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ, ਅਨੇਕਸਾਲਿਫਲਭਰਿਤਂ ਸਾਲਿਸੀਸਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਿ; ਏਵਮਯਂ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ੍ਵਾ
ਸੀਲਚਿਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਞਾਣਦਸ੍ਸਨਪਟਿਪਦਾਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧੀਹਿ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਖੀਰਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਭਿਞ੍ਞਾਭਰਿਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਸਦ੍ਧਾ ਬੀਜ’’ਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ ‘‘ਪਰੋਪਞ੍ਞਾਸਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਕਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਕਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਾਵ ਬੀਜਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਬੀਜਕਿਚ੍ਚਕਰਣਤੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਤੇਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂਯੇਵ ਵਿਜਾਨਨਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਦ੍ਧਾ ਬੀਜਕਿਚ੍ਚਂ, ਸਾ ਚ ਸਬ੍ਬਕੁਸਲਾਨਂ ਮੂਲਭੂਤਾ। ਯਥਾਹ –

> ‘‘ਸਦ੍ਧਾਜਾਤੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ, ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੋ ਸੋਤਂ ਓਦਹਤਿ , ਓਹਿਤਸੋਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਧਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤਿ , ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤੋ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਛਨ੍ਦੋ ਜਾਯਤਿ, ਛਨ੍ਦਜਾਤੋ ਉਸ੍ਸਹਤਿ, ਉਸ੍ਸਾਹੇਤ੍ਵਾ ਤੁਲਯਤਿ, ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਪਦਹਤਿ, ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਕਾਯੇਨ ਚੇਵ ਪਰਮਸਚ੍ਚਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਨਂ ਅਤਿਵਿਜ੍ਝਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮੩, ੪੩੨)।

ਤਪਤਿ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਕਾਯਞ੍ਚਾਤਿ **ਤਪੋ**; ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਵੀਰਿਯਧੁਤਙ੍ਗਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਨਂ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਇਧ ਪਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਵੁਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਵੁਟ੍ਠਿਵਾਤਵੁਟ੍ਠੀਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੇਕਵਿਧਾ। ਇਧ ਵਸ੍ਸਵੁਟ੍ਠਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਵੁਟ੍ਠਿਸਮਨੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਬੀਜਂ ਬੀਜਮੂਲਕਞ੍ਚ ਸਸ੍ਸਂ ਵਿਰੁਹਤਿ ਨ ਮਿਲਾਯਤਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਭਗਵਤੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸਮਨੁਗ੍ਗਹਿਤਾ ਸਦ੍ਧਾ ਸਦ੍ਧਾਮੂਲਾ ਚ ਸੀਲਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਵਿਰੁਹਨ੍ਤਿ ਨ ਮਿਲਾਯਨ੍ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਤਪੋ ਵੁਟ੍ਠੀ’’ਤਿ। ‘‘ਪਞ੍ਞਾ ਮੇ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ ਮੇ-ਸਦ੍ਦੋ ਇਮੇਸੁਪਿ ਪਦੇਸੁ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਸਦ੍ਧਾ ਮੇ ਬੀਜਂ, ਤਪੋ ਮੇ ਵੁਟ੍ਠੀ’’ਤਿ। ਤੇਨ ਕਿਂ ਦੀਪੇਤਿ? ਯਥਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਤਯਾ ਵਪਿਤੇ ਬੀਜੇ ਸਚੇ ਵੁਟ੍ਠਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਾਧੁ, ਨੋ ਚੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਉਦਕਮ੍ਪਿ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਮਯਾ ਹਿਰਿ-ਈਸੇ ਪਞ੍ਞਾਯੁਗਨਙ੍ਗਲੇ ਮਨੋਯੋਤ੍ਤੇਨ ਏਕਾਬਦ੍ਧੇ ਕਤੇ ਵੀਰਿਯਬਲਿਬਦ੍ਦੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਤਿਪਾਚਨੇਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਖੇਤ੍ਤੇ ਸਦ੍ਧਾਬੀਜੇ ਵਪਿਤੇ ਵੁਟ੍ਠਿ-ਅਭਾਵੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਮੇ ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਤਪੋ ਵੁਟ੍ਠੀਤਿ।

ਪਜਾਨਾਤਿ ਏਤਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਸਯਂ ਵਾ ਪਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਪਞ੍ਞਾ**, ਸਾ ਕਾਮਾਵਚਰਾਦਿਭੇਦਤੋ ਅਨੇਕਵਿਧਾ। ਇਧ ਪਨ ਸਹ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਯੁਗਨਙ੍ਗਲ**ਨ੍ਤਿ ਯੁਗਞ੍ਚ ਨਙ੍ਗਲਞ੍ਚ। ਯਥਾ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲਂ, ਏਵਂ ਭਗਵਤੋ ਦੁਵਿਧਾਪਿ ਪਞ੍ਞਾ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਯੁਗਂ ਈਸਾਯ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਈਸਾਬਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਯੋਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਹੋਤਿ, ਬਲਿਬਦ੍ਦਾਨਂ ਏਕਤੋ ਗਮਨਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਏਵਂ ਪਞ੍ਞਾ ਹਿਰਿਪਮੁਖਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਾ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਪਞ੍ਞੁਤ੍ਤਰਾ ਸਬ੍ਬੇ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੮੩) ਚ, ‘‘ਪਞ੍ਞਾ ਹਿ ਸੇਟ੍ਠਾ ਕੁਸਲਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਰਾਜਾਰਿਵ ਤਾਰਕਾਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਜਾ॰ ੨.੧੭.੮੧) ਚ। ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਟ੍ਠੇਨ ਪੁਰਤੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਸੀਲਂ ਹਿਰੀ ਚਾਪਿ ਸਤਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੋ, ਅਨ੍ਵਾਯਿਕਾ ਪਞ੍ਞਵਤੋ ਭਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਹਿਰਿਵਿਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਈਸਾਬਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ, ਮਨੋਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਯੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਤੋ ਯੋਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਾਤਿਲੀਨਭਾਵਪਟਿਸੇਧਨਤੋ ਵੀਰਿਯਬਲਿਬਦ੍ਦਾਨਂ ਏਕਤੋ ਗਮਨਂ ਧਾਰੇਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਨਙ੍ਗਲਂ ਫਾਲਯੁਤ੍ਤਂ ਕਸਨਕਾਲੇ ਪਥਵਿਘਨਂ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਮੂਲਸਨ੍ਤਾਨਕਾਨਿ ਪਦਾਲੇਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਿਯੁਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਾਲੇ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਨ੍ਤਤਿਸਮੂਹਕਿਚ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਘਨਂ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਮੂਲਸਨ੍ਤਾਨਕਾਨਿ ਪਦਾਲੇਤਿ। ਸਾ ਚ ਖੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਵ ਇਤਰਾ ਪਨ ਲੋਕਿਯਾਪਿ ਸਿਯਾ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਪਞ੍ਞਾ ਮੇ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ।

ਹਿਰੀਯਤਿ ਏਤਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਸਯਂ ਵਾ ਹਿਰੀਯਤਿ ਅਕੁਸਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤੀਤਿ **ਹਿਰੀ**। ਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਹਚਰਣਭਾਵਤੋ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਂ ਗਹਿਤਂਯੇਵ ਹੋਤਿ। **ਈਸਾ**ਤਿ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲਸਨ੍ਧਾਰਿਕਾ ਦਾਰੁਯਟ੍ਠਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਈਸਾ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤਿ, ਏਵਂ ਭਗਵਤੋਪਿ ਹਿਰੀ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤਿ ਹਿਰਿਯਾ ਅਸਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। ਯਥਾ ਚ ਈਸਾਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲਂ ਕਿਚ੍ਚਕਰਂ ਹੋਤਿ ਅਚਲਂ ਅਸਿਥਿਲਂ, ਏਵਂ ਹਿਰਿਪਟਿਬਦ੍ਧਾ ਚ ਪਞ੍ਞਾ ਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀ ਹੋਤਿ ਅਚਲਾ ਅਸਿਥਿਲਾ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣਾ ਅਹਿਰਿਕੇਨ। ਤੇਨਾਹ ''ਹਿਰੀ ਈਸਾ''ਤਿ।

ਮੁਨਾਤੀਤਿ **ਮਨੋ,** ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਇਧ ਪਨ ਮਨੋਸੀਸੇਨ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਸਮਾਧਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਯੋਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਜ੍ਜੁਬਨ੍ਧਨਂ। ਤਂ ਤਿਵਿਧਂ ਈਸਾਯ ਸਹ ਯੁਗਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਯੁਗੇਨ ਸਹ ਬਲਿਬਦ੍ਦਾਨਂ ਬਨ੍ਧਨਂ, ਸਾਰਥਿਨਾ ਸਹ ਬਲਿਬਦ੍ਦਾਨਂ ਬਨ੍ਧਨਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਯੋਤ੍ਤਂ ਈਸਾਯੁਗਬਲਿਬਦ੍ਦੇ ਏਕਾਬਦ੍ਧੇ ਕਤ੍ਵਾ ਸਕਕਿਚ੍ਚੇ ਪਟਿਪਾਦੇਤਿ, ਏਵਂ ਭਗਵਤੋ ਸਮਾਧਿ ਸਬ੍ਬੇਵ ਤੇ ਹਿਰਿਪਞ੍ਞਾਵੀਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਏਕਾਰਮ੍ਮਣੇ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਭਾਵੇਨ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸਕਕਿਚ੍ਚੇ ਪਟਿਪਾਦੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਮਨੋ ਯੋਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਸਰਤਿ ਏਤਾਯ ਚਿਰਕਤਾਦਿਮਤ੍ਥਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਸਯਂ ਵਾ ਸਰਤੀਤਿ **ਸਤਿ,** ਸਾ ਅਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣਾ। ਫਾਲੇਤੀਤਿ **ਫਾਲੋ**। ਪਾਜੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਪਾਜਨਂ**। ਤਂ ਇਧ ''ਪਾਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪਤੋਦਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਫਾਲੋ ਚ ਪਾਚਨਞ੍ਚ **ਫਾਲਪਾਚਨਂ**। ਯਥਾ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਫਾਲਪਾਚਨਂ, ਏਵਂ ਭਗਵਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯੁਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਯੁਤ੍ਤਾ ਚ ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਫਾਲੋ ਨਙ੍ਗਲਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ, ਪੁਰਤੋ ਚਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਗਤਿਯੋ ਸਮਨ੍ਵੇਸਮਾਨਾ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਪਯਮਾਨਾ ਪਞ੍ਞਾਨਙ੍ਗਲਂ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤਥਾ ਹਿ ''ਸਤਾਰਕ੍ਖੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੨੦) ''ਆਰਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਚਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਹੋਤਿ। ਸਤਿਪਰਿਚਿਤੇ ਹਿ ਧਮ੍ਮੇ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਨੋ ਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠੇ। ਯਥਾ ਚ ਪਾਚਨਂ ਬਲਿਬਦ੍ਦਾਨਂ ਵਿਜ੍ਝਨਭਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਂ ਸਂਸੀਦਨਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਉਪ੍ਪਥਗਮਨਞ੍ਚ ਵਾਰੇਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਵੀਰਿਯਬਲਿਬਦ੍ਦਾਨਂ ਅਪਾਯਭਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ ਕੋਸਜ੍ਜਸਂਸੀਦਨਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਕਾਮਗੁਣਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਗੋਚਰੇ ਚਾਰਂ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੀ ਉਪ੍ਪਥਗਮਨਞ੍ਚ ਵਾਰੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸਤਿ ਮੇ ਫਾਲਪਾਚਨ''ਨ੍ਤਿ।

੭੮. **ਕਾਯਗੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਿਵਿਧੇਨ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤੇਨ ਗੁਤ੍ਤੋ। **ਵਚੀਗੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਨ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤੇਨ ਗੁਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਹਾਰੇ ਉਦਰੇ ਯਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਹਾਰਮੁਖੇਨ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਯਤੋ ਸਂਯਤੋ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਦਰੇ ਯਤੋ**ਤਿ ਉਦਰੇ ਯਤੋ ਸਂਯਤੋ ਮਿਤਭੋਜੀ, ਆਹਾਰੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਮੁਖੇਨ ਪਚ੍ਚਯਪਟਿਸੇਵਨਸੀਲਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਕਿਂ ਦੀਪੇਤਿ? ਯਥਾ ਤ੍ਵਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਬੀਜਂ ਵਪਿਤ੍ਵਾ ਸਸ੍ਸਪਰਿਪਾਲਨਤ੍ਥਂ ਕਣ੍ਟਕਵਤਿਂ ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਵਤਿਂ ਵਾ ਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਵਾ ਕਰੋਸਿ, ਤੇਨ ਤੇ ਗੋਮਹਿਂਸਮਿਗਗਣਾ ਪਵੇਸਂ ਅਲਭਨ੍ਤਾ ਸਸ੍ਸਂ ਨ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਏਵਮਹਮ੍ਪਿ ਸਦ੍ਧਾਬੀਜਂ ਵਪਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕੁਸਲਸਸ੍ਸਪਰਿਪਾਲਨਤ੍ਥਂ ਕਾਯਵਚੀਆਹਾਰਗੁਤ੍ਤਿਮਯਂ ਤਿਵਿਧਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਰੋਮਿ। ਤੇਨ ਮੇ ਰਾਗਾਦਿਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਗੋਮਹਿਂਸਮਿਗਗਣਾ ਪਵੇਸਂ ਅਲਭਨ੍ਤਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕੁਸਲਸਸ੍ਸਂ ਨ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ।

ਸਚ੍ਚਂ ਕਰੋਮਿ ਨਿਦ੍ਦਾਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਅਵਿਸਂਵਾਦਨਂ **ਸਚ੍ਚਂ। ਨਿਦ੍ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਛੇਦਨਂ ਲੁਨਨਂ ਉਪ੍ਪਾਟਨਂ, ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ''ਸਚ੍ਚੇਨ ਕਰੋਮਿ ਨਿਦ੍ਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਥਾ ਤ੍ਵਂ ਬਾਹਿਰਂ ਕਸਿਂ ਕਸਿਤ੍ਵਾ ਸਸ੍ਸਦੂਸਕਾਨਂ ਤਿਣਾਨਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਅਸਿਤੇਨ ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਾਨਂ ਕਰੋਸਿ; ਏਵਮਹਮ੍ਪਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਂ ਕਸਿਂ ਕਸਿਤ੍ਵਾ ਕੁਸਲਸਸ੍ਸਦੂਸਕਾਨਂ ਵਿਸਂਵਾਦਨਤਿਣਾਨਂ ਸਚ੍ਚੇਨ ਨਿਦ੍ਦਾਨਂ ਕਰੋਮਿ। ਞਾਣਸਚ੍ਚਂ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਯਂ ਤਂ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਤਿਣਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦਾਨਂ ਕਰੋਮੀਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ **ਨਿਦ੍ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਛੇਦਕਂ ਲਾਵਕਂ, ਉਪ੍ਪਾਟਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਯਥਾ ਤ੍ਵਂ ਦਾਸਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਕਰਂ ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਾਨਂ ਕਰੋਸਿ, ''ਨਿਦ੍ਦੇਹਿ ਤਿਣਾਨੀ''ਤਿ ਤਿਣਾਨਂ ਛੇਦਕਂ

ਲਾਵਕੰ ਉਪ੍ਪਾਟਕੰ ਕਰੋਸਿ; ਏਵਮਹੰ ਸਚ੍ਚੰ ਕਰੋਮੀਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤੁੰ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਚ੍ਚੰ। ਤਮਹੰ ਨਿਦ੍ਦਾਨੰ ਕਰੋਮਿ, ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੰ ਲੁਨਿਤਬ੍ਬੰ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤਬ੍ਬੰ ਕਰੋਮੀਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤੁੰ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਸੋਰਚ੍ਚੰ ਮੇ ਪਮੋਚਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੰ ਤੰ ''ਕਾਯਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ''ਤਿ, ਏਵੰ ਸੀਲਮੇਵ ''ਸੋਰਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਤੰ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਏਤੰ ''ਕਾਯਗੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੰ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਸੁਨ੍ਦਰੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਰਤਭਾਵਤੋ ''ਸੋਰਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਮੋਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੋਗ੍ਗਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ। ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? ਯਥਾ ਤਵ ਪਮੋਚਨੰ ਪੁਨਪਿ ਸਾਯਨ੍ਹੇ ਵਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਵਾ ਅਨਾਗਤਸੰਵਚ੍ਛਰੇ ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਤੋ ਅਪ੍ਪਮੋਚਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਮਮ ਏਵੰ। ਨ ਹਿ ਮਮ ਅਨ੍ਤਰਾ ਮੋਚਨੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਹਞ੍ਹਿ ਦੀਪਙ੍ਕਰਦਸਬਲਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਞ੍ਞਾਨਙ੍ਗਲੇ ਵੀਰਿਯਬਲਿਬਦ੍ਦੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਮਹਾਕਸਿੰ ਕਸਨ੍ਤੋ ਤਾਵ ਨ ਮੁਞ੍ਚਿੰ, ਯਾਵ ਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿੰ। ਯਦਾ ਚ ਮੇ ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਕਾਲੰ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਗੁਣਪਰਿਵਾਰੰ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੰ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਦਾ ਮਯਾ ਤੰ ਸਬ੍ਬੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਮੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਦਾਨਿ ਪੁਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਸੋਰਚ੍ਚੰ ਮੇ ਪਮੋਚਨ''ਨ੍ਤਿ।

੭੯. **ਵੀਰਿਯੰ ਮੇ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵੀਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਾਯਿਕੋ ਵਾ, ਚੇਤਸਿਕੋ ਵਾ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪਧਾਨੰ। ਧੁਰਾਯੰ ਧੋਰਯ੍ਹੰ **ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹੰ,** ਧੁਰੰ ਵਹਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧੁਰਾਯੰ ਧੋਰਯ੍ਹਾਕਡ੍ਢਿਤੰ ਨਙ੍ਗਲੰ ਭੂਮਿਘਨੰ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਮੂਲਸਨ੍ਤਾਨਕਾਨਿ ਚ ਪਦਾਲੇਤਿ, ਏਵੰ ਭਗਵਤੋ ਵੀਰਿਯਾਕਡ੍ਢਿਤੰ ਪਞ੍ਞਾਨਙ੍ਗਲੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਘਨੰ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਨਕਾਨਿ ਚ ਪਦਾਲੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਵੀਰਿਯੰ ਮੇ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਪੁਰਿਮਧੁਰੰ ਵਹਨ੍ਤਾ ਧੁਰਾ, ਮੂਲਧੁਰੰ ਵਹਨ੍ਤਾ ਧੋਰਯ੍ਹਾ; ਧੁਰਾ ਚ ਧੋਰਯ੍ਹਾ ਚ **ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹਾ**। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਏਕਮੇਕਸ੍ਮਿੰ ਨਙ੍ਗਲੇ ਚਤੁਬਲਿਬਦ੍ਦਪ੍ਪਭੇਦੰ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹੰ ਵਹਨ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤਿਣਮੂਲਘਾਤੰ ਸਸ੍ਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸਾਧੇਤਿ, ਏਵੰ ਭਗਵਤੋ ਚਤੁਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਪ੍ਪਭੇਦੰ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹੰ ਵਹਨ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਕੁਸਲਮੂਲਘਾਤੰ ਕੁਸਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸਾਧੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਵੀਰਿਯੰ ਮੇ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ।

ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਾਧਿਵਾਹਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮਤ੍ਤਾ ''ਯੋਗਕ੍ਖੇਮ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ ਅਧਿਕਤ੍ਵਾ ਵਾਹੀਯਤਿ, ਅਭਿਮੁਖੰ ਵਾ ਵਾਹੀਯਤੀਤਿ ਅਧਿਵਾਹਨੰ। ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸ੍ਸ ਅਧਿਵਾਹਨੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਾਧਿਵਾਹਨੰ। ਤੇਨ ਕਿੰ ਦੀਪੇਤਿ? ਯਥਾ ਤਵ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹੰ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮੰ ਦਿਸੰ ਪਚ੍ਛਿਮਾਦੀਸੁ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਅਭਿਮੁਖੰ ਵਾਹੀਯਤਿ, ਤਥਾ ਮਮ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਮੁਖੰ ਵਾਹੀਯਤਿ।

ਏਵੰ ਵਾਹਿਯਮਾਨਞ੍ਚ **ਗਚ੍ਛਤਿ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੰ**। ਯਥਾ ਤਵ ਨਙ੍ਗਲੰ ਵਹਨ੍ਤੰ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹੰ ਖੇਤ੍ਤਕੋਟਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵੰ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਦੀਪਙ੍ਕਰਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਗਚ੍ਛਤੇਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਾ ਕਿਲੇਸਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਤਵ ਨਙ੍ਗਲੇਨ ਛਿਨ੍ਨਾਨਿ ਤਿਣਾਨਿ ਪੁਨਪਿ ਅਪਰਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਏਤੰ ਪਠਮਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਕਟ੍ਠੇ ਕਿਲੇਸੇ, ਦੁਤਿਯਵਸੇਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ, ਤਤਿਯਵਸੇਨ ਅਨੁਸਹਗਤੇ ਕਿਲੇਸੇ, ਚਤੁਤ੍ਥਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਨ੍ਤੰ **ਗਚ੍ਛਤਿ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੰ**। ਅਥ ਵਾ **ਗਚ੍ਛਤਿ ਅਨਿਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤਨਰਹਿਤੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹੰ। ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਞ੍ਚ ਯਥਾ ਤਵ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹੰ ਨ ਤੰ ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਕੋ ਅਸੋਕੋ ਨਿਸ੍ਸੋਕੋ ਵਿਰਜੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਸੋਚਤਿ, ਏਤੰ ਪਨ ਤੰ ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, **ਯਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ ਸੋਚਤਿ**। ਯਤ੍ਥ ਸਤਿਪਾਚਨੇਨ ਏਤੰ ਵੀਰਿਯਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹੰ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਾਦਿਸੋ ਕਸ੍ਸਕੋ ਅਸੋਕੋ ਨਿਸ੍ਸੋਕੋ ਵਿਰਜੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਸੋਚਤਿ, ਤੰ ਸਬ੍ਬਸੋਕਸਲ੍ਲਸਮੁਗ੍ਘਾਤਭੂਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਮਤਸਙ੍ਖਾਤੰ ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ।

੮੦. ਇਦਾਨਿ ਨਿਗਮਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਇਮੰ ਗਾਥਮਾਹ –

''ਏਵਮੇਸਾ ਕਸੀ ਕਟ੍ਠਾ, ਸਾ ਹੋਤਿ ਅਮਤਪ੍ਫਲਾ।

ਏਤੰ ਕਸਿੰ ਕਸਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸਾਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਮਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ **ਏਸਾ** ਸਦ੍ਧਾਬੀਜਾ ਤਪੋਵੁਟ੍ਠਿਯਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਾ **ਕਸਿ,** ਪਞ੍ਞਾਮਯੰ ਯੁਗਨਙ੍ਗਲੰ, ਹਿਰਿਮਯਞ੍ਚ ਈਸੰ, ਮਨੋਮਯੇਨ ਯੋਤ੍ਤੇਨ, ਏਕਾਬਦ੍ਧੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਪਞ੍ਞਾਨਙ੍ਗਲੇ ਸਤਿਫਾਲੰ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ, ਸਤਿਪਾਚਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਕਾਯਵਚੀਆਹਾਰਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਗੋਪੇਤ੍ਵਾ, ਸਚ੍ਚੰ ਨਿਦ੍ਦਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਸੋਰਚ੍ਚੰ ਪਮੋਚਨੰ ਵੀਰਿਯੰ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਾਭਿਮੁਖੰ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਵਾਹੇਨ੍ਤੇਨ **ਕਟ੍ਠਾ,** ਕਸਿਕਮ੍ਮਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੰ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੰ ਪਾਪਿਤਾ, **ਸਾ ਹੋਤਿ ਅਮਤਪ੍ਫਲਾ,** ਸਾ ਏਸਾ ਕਸਿ ਅਮਤਪ੍ਫਲਾ ਹੋਤਿ। ਅਮਤੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿਸੰਸਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਾ ਖੋ ਪਨੇਸਾ ਕਸਿ ਨ ਮਮੇਵੇਕਸ੍ਸ ਅਮਤਪ੍ਫਲਾ ਹੋਤਿ, ਅਪਿਚ, ਖੋ, ਪਨ ਯੋ ਕੋਚਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਵੇਸ੍ਸੋ ਵਾ ਸੁਦ੍ਦੋ ਵਾ ਗਹਟ੍ਠੋ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਾ ਏਤੰ ਕਸਿੰ ਕਸਤਿ, ਸੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ **ਏਤੰ ਕਸਿੰ ਕਸਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤਿ,** ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਤਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥੰ ਦੇਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਮਮ ਕਸਿਫਲੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਜ੍ਜੁ ਏਵ ਛਾਤੋ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਕਸਿ ਅਮਤਪ੍ਫਲਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਫਲੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਚ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨੋ ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰੰ ਕਾਤੁੰ ਪਾਯਾਸੰ ਦਾਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਥ ਖੋ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਹਤਿਯਾ**ਤਿ ਮਹਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੰਸਪਾਤਿਯਾ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਤਿਯੰ, ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਵਣ੍ਣਥਾਲੇ। **ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਛੁਪਿਤ੍ਵਾ, ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਭਗਵਤੋ ਉਪਨਾਮੇਸੀ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਹਿ ਵਿਚਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਦੁਕੂਲਵਿਤਾਨੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ, ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਭਿਹਰਿ। ਕਿਨ੍ਤਿ? "**ਭੁਞ੍ਜਤੁ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ ਪਾਯਾਸੰ, ਕਸ੍ਸਕੋ ਭਵ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਕਸ੍ਸਕਭਾਵਸਾਧਕੰ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਯਞ੍ਹਿ...ਪੇ॰... ਕਸਤੀ**"ਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਭਵੰ...ਪੇ॰... ਕਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ "**ਗਾਥਾਭਿਗੀਤੰ ਮੇ**"ਤਿ ਆਹ।

੮੧. ਤਤ੍ਥ **ਗਾਥਾਭਿਗੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਭਿਗੀਤੰ, ਗਾਥਾਯੋ ਭਾਸਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਮੇ**ਤਿ ਮਯਾ। **ਅਭੋਜਨੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਨਾਰਹੰ ਨ ਹੋਤਿ। **ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਆਜੀਵਸੁਦ੍ਧਿੰ ਪਸ੍ਸਤੰ , ਸਮਨ੍ਤਾ ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੰ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਤੰ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਨੇਸ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ''ਗਾਥਾਭਿਗੀਤੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਸ ਧਮ੍ਮੋ ਏਤੰ ਚਾਰਿਤ੍ਤੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਗਾਥਾਭਿਗੀਤੰ ਪਨੁਦਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾ** ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ ਨ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ। ਕਿੰ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਪਾਯਾਸਤ੍ਥੰ ਗਾਥਾ ਅਭਿਗੀਤਾ, ਯੇਨ ਏਵਮਾਹਾਤਿ? ਨ ਏਤਦਤ੍ਥੰ ਅਭਿਗੀਤਾ, ਅਪਿਚ, ਖੋ, ਪਨ ਪਾਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਖੇਤ੍ਤਸਮੀਪੇ ਠਤ੍ਵਾ ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਕਲਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੰ ਤਦੇਤੰ ਨਟਨਚ੍ਚਕਾਦੀਹਿ ਨਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਗਾਯਿਤ੍ਵਾ ਚ ਲਦ੍ਧਸਦਿਸੰ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ''ਗਾਥਾਭਿਗੀਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਭੋਜਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਨੁਰੂਪਞ੍ਚੇਤੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਜਨਤੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੇਨ ਚ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਤ੍ਰ ਚ ਨਾਮ ਪਰਪ੍ਪਕਾਸਿਤੇਨਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਲਾਭੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਘਟਿਕਾਰੋ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ, ਤਤ੍ਰ ਕਥੰ ਕੋਟਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਪ੍ਪਕਾਸਨੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਲਾਭੰ ਸਾਦਿਯਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਤੋ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਏਤੰ ਭਗਵਤੋ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨੰ ਅਦਾਤੁਕਾਮੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਗਾਥਾਗਾਯਨੇਨ ਦਾਤੁਕਾਮੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਭੋਜਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਆਮਿਸਕਾਰਣਾ ਇਮਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾ''ਤਿ ਇਮਮ੍ਹਾ ਲੋਕਾਪਵਾਦਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਮੋਚੇਨ੍ਤੋ ਦੇਸਨਾਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ, ਇਦਾਨਿ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਧਮ੍ਮੇ ਸਤੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਵੁਤ੍ਤਿਰੇਸਾ**"ਤਿ ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਦਸਵਿਧਸੁਚਰਿਤਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਚਾਰਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਵਾ **ਸਤਿ** ਸੰਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਅਨੁਪਹਤੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ **ਵੁਤ੍ਤਿਰੇਸਾ** ਏਕਨ੍ਤਵੋਦਾਤਾ ਆਕਾਸੇ ਪਾਣਿਪ੍ਪਸਾਰਣਕਪ੍ਪਾ ਏਸਨਾ ਪਰਿਯੇਸਨਾ ਜੀਵਿਤਵੁਤ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ।

੮੨. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਪਾਯਾਸਂ ਮੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਿਰੇਤਂ ਭੋਜਨਂ, ਅਧਵ੍ਵੋ ਵਤਸ੍ਮਿਂ, ਦਾਨਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਲਭਾਮੀ''ਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਅਞ੍ਞਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ''ਅਹਂ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ – 'ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਕਾਲੇਨ ਇਮਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਪਸਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਅਕਾਸਿ। ਇਦਾਨਿ ਤੇਨ ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਨ ਮਯਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਮਤਵਰਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਸਾਦਜਨਨਤ੍ਥਂ ਤੇਨ ਪਤ੍ਥਿਤਮਨੋਰਥਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਅਞ੍ਞੇਨ ਚ ਕੇਵਲਿਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕੇਵਲਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਗੁਣਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ, ਸਬ੍ਬਯੋਗਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਗੁਣਾਨਂ ਏਸਨਤੋ **ਮਹੇਸਿਂ**। ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਸਬ੍ਬਾਸਵਤ੍ਤਾ **ਖੀਣਾਸਵਂ**। ਹਤ੍ਥਪਾਦਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਮਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੂਪਸਨ੍ਤਸਬ੍ਬਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਤ੍ਤਾ **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵੂਪਸਨ੍ਤਂ**। **ਉਪਟ੍ਠਹਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਪਰਿਵਿਸਸ੍ਸੁ ਪਟਿਮਾਨਯਸ੍ਸੁ। ਏਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤੇਪਿ ਪਰਿਯਾਯਮੇਵ ਭਣਤਿ, ਨ ਤੁ ਭਣਤਿ ''ਦੇਹਿ, ਆਹਰਾਹੀ''ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਅਯਂ ਪਾਯਾਸੋ ਭਗਵਤੋ ਆਨੀਤੋ ਨਾਹਂ ਅਰਹਾਮਿ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਨ੍ਦੇਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਹ **"ਅਥ ਕਸ੍ਸ ਚਾਹ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ''ਤਂ ਪਾਯਾਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤਂ ਤਥਾਗਤਸਾਵਕਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਜੀਰਣਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਆਹ – **"ਨ ਖ੍ਵਾਹਂ ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਦੇਵਕ**ਵਚਨੇਨ ਪਞ੍ਚਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਗ੍ਗਹਣਂ, **ਸਮਾਰਕ**ਵਚਨੇਨ ਛਟ੍ਠਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਗ੍ਗਹਣਂ, **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕ**ਵਚਨੇਨ ਰੂਪਾਵਚਰਬ੍ਰਹ੍ਮਗ੍ਗਹਣਂ ਅਰੂਪਾਵਚਰਾ ਪਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਅਸਮ੍ਭਾਵਨੇਯ੍ਯਾ। **ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿ**ਵਚਨੇਨ ਸਾਸਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗ੍ਗਹਣਂ ਸਮਿਤਪਾਪਬਾਹਿਤਪਾਪਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ। **ਪਜਾ**ਵਚਨੇਨ ਸਤ੍ਤਲੋਕਗ੍ਗਹਣਂ, **ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸ**ਵਚਨੇਨ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵਅਵਸੇਸਮਨੁਸ੍ਸਗ੍ਗਹਣਂ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਤੀਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਓਕਾਸਲੋਕੋ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਜਾਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਸ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਪਨ ਆਲਵਕਸੁਤ੍ਤੇ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਦੇਵਕਾਦੀਸੁ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਣਾਮਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਸੁਖੁਮੋਜਾਪਕ੍ਖਿਪਨਤੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪਾਯਾਸੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਗਹਿਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਦੇਵਤਾਹਿ ਓਜਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਸੁਜਾਤਾਯ ਪਾਯਾਸੇ, ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਚ ਸੂਕਰਮਦ੍ਦਵੇ ਪਚ੍ਚਮਾਨੇ, ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਞ੍ਚ ਭਗਵਤਾ ਗਹਿਤਗਹਿਤਾਲੋਪੇ, ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਚ ਕਚ੍ਚਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ਕੁਮ੍ਭਸ੍ਮਿਂ ਅਵਸਿਟ੍ਠਗੁਲ਼ੇ। ਸੋ ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਸੁਖੁਮੋਜਾਪਕ੍ਖਿਪਨਤੋ ਦੇਵਾਨਂ ਨ ਪਰਿਣਮਤਿ। ਦੇਵਾ ਹਿ ਸੁਖੁਮਸਰੀਰਾ, ਤੇਸਂ ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਹਾਰੋ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਣਮਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਪਰਿਣਮਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਹਿ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸਰੀਰਾ, ਤੇਸਂ ਸੁਖੁਮਾ ਦਿਬ੍ਬੋਜਾ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਣਮਤਿ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਕਤਿਅਗ੍ਗਿਨਾਵ ਪਰਿਣਮਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਜੀਰਤਿ। ਕਾਯਬਲਞਾਣਬਲਪ੍ਪਭਾਵੇਨਾਤਿ ਏਕੇ ਤਥਾਗਤਸਾਵਕਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸੇਤਂ ਸਮਾਧਿਬਲੇਨ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਚ ਪਰਿਣਮਤਿ, ਇਤਰੇਸਂ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਪਰਿਣਮਤਿ। ਅਚਿਨ੍ਤਨੀਯਂ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ, ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯੋ ਏਸੋਤਿ।

ਤੇਨ ਹਿ ਤ੍ਵਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਮ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਮਮ ਅਕਪ੍ਪਨ੍ਤਂ ਸਾਵਕਸ੍ਸਾਪਿ ਮੇ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਪ੍ਪਹਰਿਤੇ**ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਹਰਿਤਤਿਣੇ, ਅਪ੍ਪਰੁਲ਼੍ਹਰਿਤਤਿਣੇ ਵਾ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠਿਸਦਿਸੇ। **ਅਪ੍ਪਾਣਕੇ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਾਣਕੇ, ਪਾਯਾਸਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣਕਾਰਣੇਨ ਮਰਿਤਬ੍ਬਪਾਣਰਹਿਤੇ ਵਾ ਮਹਾਉਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧੇ। ਸਹ ਤਿਣਨਿਸ੍ਸਿਤੇਹਿ ਪਾਣੇਹਿ ਤਿਣਾਨਂ ਪਾਣਕਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਿਚ੍ਚਿਟਾਯਤਿ ਚਿਟਿਚਿਟਾਯਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਤਿ। **ਸਂਧੂਪਾਯਤੀ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਧੂਪਾਯਤਿ। **ਸਮ੍ਪਧੂਪਾਯਤੀ**ਤਿ ਤਥੇਵ ਅਧਿਮਤ੍ਤਂ ਧੂਪਾਯਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਅਹੋਸੀਤਿ? ਭਗਵਤੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ, ਨ ਉਦਕਸ੍ਸ, ਨ ਪਾਯਾਸਸ੍ਸ, ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਦੇਵਯਕ੍ਖਾਦੀਨਂ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗਤ੍ਥਂ ਤਥਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ। **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਓਪਮ੍ਮਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਯਥਾ ਫਾਲੋਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਂਵਿਗ੍ਗੋ** ਚਿਤ੍ਤੇਨ, **ਲੋਮਹਟ੍ਠਜਾਤੋ** ਸਰੀਰੇਨ। ਸਰੀਰੇ ਕਿਰਸ੍ਸ ਨਵਨਵੁਤਿਲੋਮਕੂਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸੁਵਣ੍ਣਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਆਹਤਮਣਿਨਾਗਦਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਪਾਦੇਸੁ ਪਨ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਮਾਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ **"ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ"**ਤਿ। ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੇ ਹਿ ਅਯਮਿਧ **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤ** ਸਦ੍ਦੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਆਵਿ

ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨਤ੍ਥੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਧੁ ਸਾਧੂ ਭੋ ਗੋਤਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

''ਭਯੇ ਕੋਧੇ ਪਸੰਸਾਯੰ, ਤੁਰਿਤੇ ਕੋਤੂਹਲਚ੍ਛਰੇ।
ਹਾਸੇ ਸੋਕੇ ਪਸਾਦੇ ਚ, ਕਰੇ ਆਮੇਡਿਤੰ ਬੁਧੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਿਨਾ ਚ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਇਧ ਪਸਾਦਵਸੇਨ ਪਸੰਸਾਵਸੇਨ ਚਾਯੰ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਕਨ੍ਤੰ ਅਤਿਇਟ੍ਠੰ, ਅਤਿਮਨਾਪੰ, ਅਤਿਸੁਨ੍ਦਰਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਏਕੇਨ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਦ੍ਦੇਨ ਦੇਸਨੰ ਥੋਮੇਤਿ, ਏਕੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਸਾਦੰ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਯਦਿਦੰ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਯਦਿਦੰ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਆਗਮ੍ਮ ਮਮ ਪਸਾਦੋਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਏਵ ਵਾ ਵਚਨੰ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਥੋਮੇਤਿ – ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਦੋਸਨਾਸਨਤੋ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਗੁਣਾਧਿਗਮਨਤੋ, ਤਥਾ ਸਦ੍ਧਾਜਨਨਤੋ, ਪਞ੍ਞਾਜਨਨਤੋ, ਸਾਤ੍ਥਤੋ, ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ, ਉਤ੍ਤਾਨਪਦਤੋ, ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥਤੋ, ਕਣ੍ਣਸੁਖਤੋ, ਹਦਯਙ੍ਗਮਤੋ, ਅਨਤ੍ਤੁਕ੍ਕੰਸਨਤੋ, ਅਪਰਵਮ੍ਭਨਤੋ, ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਤੋ, ਪਞ੍ਞਾਵਦਾਤਤੋ, ਆਪਾਥਰਮਣੀਯਤੋ, ਵਿਮਦ੍ਦਕ੍ਖਮਤੋ, ਸੁਯ੍ਯਮਾਨਸੁਖਤੋ, ਵੀਮੰਸਿਯਮਾਨਹਿਤਤੋਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਚਤੂਹਿ ਉਪਮਾਹਿ ਦੇਸਨੰਯੇਵ ਥੋਮੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਧੋਮੁਖਟ੍ਠਪਿਤੰ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਮੁਖਜਾਤੰ ਵਾ। **ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਪਰਿਮੁਖੰ ਕਰੇਯ੍ਯ। **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦਿਚ੍ਛਾਦਿਤੰ। **ਵਿਵਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਗ੍ਘਾਟੇਯ੍ਯ। **ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਿਸਾਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ। **ਮਗ੍ਗੰ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਏਸ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। **ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਘਨਵਨਸਣ੍ਡਮੇਘਪਟਲੇਹਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗੇ ਤਮਸਿ। ਅਯੰ ਤਾਵ ਪਦਤ੍ਥੋ।

ਅਯੰ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਯੋਜਨਾ – ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤੰ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਿਮੁਖੰ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪਤਿਤੰ ਮੰ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੇਨ, ਯਥਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ; ਏਵੰ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਨ੍ਤਰਧਾਨਾ ਪਭੁਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਸਾਸਨੰ ਵਿਵਰਨ੍ਤੇਨ, ਯਥਾ ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੰ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਮਿਚ੍ਛਾਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮੇ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗੰ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ, ਯਥਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤੰ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਮੋਹਨ੍ਧਕਾਰਨਿਮੁਗ੍ਗਸ੍ਸ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਰਤਨਰੂਪਾਨਿ ਅਪਸ੍ਸਤੋ ਤਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਮੋਹਨ੍ਧਕਾਰਵਿਦ੍ਧੰਸਕਦੇਸਨਾਪਜ੍ਜੋਤਧਾਰਣੇਨ ਮਯ੍ਹੰ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਏਤੇਹਿ ਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋ।

ਅਥ ਵਾ ਏਕਚ੍ਚਿਯੇਨ ਮਤ੍ਤੇਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮੋ ਦੁਕ੍ਖਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਸੁਭੇ ''ਸੁਭ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਚ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤੁਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਸਦਿਸੋ, ਸਮੁਦਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਦੁਕ੍ਖੇ ''ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਚ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਵਿਵਰਣਸਦਿਸੋ, ਨਿਰੋਧਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚੇ ''ਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਚ ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਾਚਿਕ੍ਖਣਸਦਿਸੋ, ਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਨਤ੍ਤਨਿ ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਚ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਪਜ੍ਜੋਤਸਦਿਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤੰ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ... ਪੇ॰... ਪਜ੍ਜੋਤੰ ਧਾਰੇਯ੍ਯ ''ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤੀ''ਤਿ, ਏਵੰ ਪਕਾਸਿਤੋ ਹੋਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾਤਪਕਾਯਗੁਤ੍ਤਤਾਦੀਹਿ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਕਾਸਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਹਿਰਿਮਨਾਦੀਹਿ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ, ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੇਨ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਏਵੰ ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਨਿਰੋਧੋ ਚਾਤਿ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਦ੍ਵੇ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਕਾਸਿਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਸਮੁਦਯਸ੍ਸ, ਨਿਰੋਧੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਨ ਦ੍ਵੇ। ਇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਕਾਸਿਤਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਕਾਸਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ।

ਏਸਾਹਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਸੋ ਅਹਨ੍ਤਿ ਏਸਾਹਂ। **ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਪਾਦੇਸੁ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪਣਿਪਾਤੇਨ ਸਰਣਗਮਨੇਨ ਗਤੋਪਿ ਇਦਾਨਿ ਵਾਚਾਯ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਅਥ ਵਾ ਪਣਿਪਾਤੇਨ ਬੁਦ੍ਧਂਯੇਵ ਸਰਣਂ ਗਤੋਤਿ ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਸੇ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘੇਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਆਹ। **ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਅਜ੍ਜਤਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਜ੍ਜਦਗ੍ਗੇਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਦ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਅਜ੍ਜ ਅਗ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਾਣੇਹਿ ਉਪੇਤਂ **ਪਾਣੁਪੇਤਂ,** ਯਾਵ ਮੇ ਜੀਵਿਤਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਾਵ ਉਪੇਤਂ, ਅਨਞ੍ਞਸਤ੍ਥੁਕਂ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਸਰਣਂ ਗਤਂ ਮਂ ਭਵਂ ਗੋਤਮੋ ਧਾਰੇਤੁ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਨੇਨ ਸੁਤਾਨੁਰੂਪਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਾਦੀਹਿ ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ''ਏਸਾਹ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਿਸ੍ਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਤੇਨ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਧਾਪਟਿਲਾਭੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਇਦਾਨਿ ਏਵਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੇਨ ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਯਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਯਾਚਤਿ **"ਲਭੇਯ੍ਯਾਹ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਇਦ੍ਧਿਯਾਦੀਹਿ ਅਭਿਪ੍ਪਸਾਦਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ''ਭਗਵਾਪਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨਾਹ''ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਤਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਕੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਏਕੋ** ਕਾਯਵਿਵੇਕੇਨ, **ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ** ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੇਨ, **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ** ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਸਤਿਅਵਿਜਹਨੇਨ, **ਆਤਾਪੀ** ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਆਤਾਪੇਨ, **ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ** ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖਤਾਯ **ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ** ਅਞ੍ਞਤਰਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰੇਨ। **ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇ**ਵਾਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦੁਵਿਧਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ, ਜਾਤਿਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ, ਆਚਾਰਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਚ। ਅਯਂ ਪਨ ਉਭਯਥਾਪਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ। **ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਘਰਾ। ਅਗਾਰਾਨਂ ਹਿਤਂ ਅਗਾਰਿਯਂ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦਿਕੁਟੁਮ੍ਬਪੋਸਨਕਮ੍ਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਅਗਾਰਿਯਨ੍ਤਿ **ਅਨਗਾਰਿਯਂ,** ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ **ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। **ਤਦਨੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ। **ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਞਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਾਸੀ**ਤਿ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ। ਏਵਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਚ **ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ...ਪੇ॰... ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ**। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਕਤਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਜਾਤਿ ਖੀਣਾ, ਕਥਞ੍ਚ ਨਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਨ ਤਾਵਸ੍ਸ ਅਤੀਤਾ ਜਾਤਿ ਖੀਣਾ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਖੀਣਤ੍ਤਾ, ਨ ਅਨਾਗਤਾ ਅਨਾਗਤੇ ਵਾਯਾਮਾਭਾਵਤੋ, ਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਯਾ ਪਨ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇਸੁ ਏਕਚਤੁਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਭੇਦਾ ਜਾਤਿ, ਸਾ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਤਂ ਆਪਜ੍ਜਨੇਨ ਖੀਣਾ। ਤਂ ਸੋ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਾਭਾਵੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਆਯਤਿਂ ਅਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਜਾਨਾਤਿ।

ਵੁਸਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਥਂ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਂ, ਕਤਂ ਚਰਿਤਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। **ਕਤਂ ਕਰਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪੁਨ ਇਤ੍ਥਭਾਵਾਯ ਏਵਂ ਸੋਲ਼ਸਕਿਚ੍ਚਭਾਵਾਯ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਾਯ ਵਾ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਭਾਵਤੋ, ਇਮਸ੍ਮਾ ਏਵਂਪਕਾਰਾ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਾ ਅਪਰਂ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਮੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਕੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯਾਤਿ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ। **ਅਞ੍ਞਤਰੋ**ਤਿ ਏਕੋ। **ਅਰਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ। ਮਹਾਸਾਵਕਾਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਯਂ ਕਿਰੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚੁਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩. **ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਮੁਨਿਂ ਪਹੂਤਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਚੁਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਤਾਵ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਪਰਜ੍ਝਾਸਯਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕਭੇਦਤੋ ਚਤੂਸੁ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਮਲ੍ਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੇਨ ਪਾਵਾ ਤਦਵਸਰਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਪਾਵਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਮ੍ਬਵਨੇ। ਇਤੋ ਪਭੁਤਿ ਯਾਵ ''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਯੇਨ ਚੁਨ੍ਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ; ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮੯), ਤਾਵ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਭਗਵਤਿ ਚੁਨ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪਰਿਵਿਸਨ੍ਤੋ ਬਜਞ੍ਜਨਸੂਪਾਦਿਗਹਣਤ੍ਥਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨਾਨਿ ਉਪਨਾਮੇਸਿ। ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਕੇਚਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨਾਨਿ ਪਟਿਚ੍ਛਿਂਸੁ ਕੇਚਿ ਨ ਪਟਿਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਏਕਮੇਵ ਭਾਜਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੇਲਮਯਂ ਪਤ੍ਤਂ, ਦੁਤਿਯਭਾਜਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾ ਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁ ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕਂ ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭੋਜਨਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕੁਞ੍ਚਿਕਤ੍ਥਵਿਕਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿ। ਚੁਨ੍ਦੋ ਪਰਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਦ੍ਦਸ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਚ ਪਨ ਅਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਨਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਣਿ ਭਗਵਤਿ ਥੇਰੇਸੁ ਚ ਗਾਰਵੇਨ, ਅਪਿਚ ''ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਾਨਂ ਵਚਨਪਥੋ ਮਾ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। ਸੋ ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਸਂਵਰਯੁਤ੍ਤਾਯੇਵ ਸਮਣਾ, ਉਦਾਹੁ ਭਿਨ੍ਨਸਂਵਰਾ ਈਦਿਸਾਪਿ ਸਮਣਾ''ਤਿ ਞਾਤੁਕਾਮੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਹ "**ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਮੁਨਿ**"ਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪੁਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਇਦਂ ''ਤਿਸ੍ਸੋ ਪੁਚ੍ਛਾ ਅਦਿਟ੍ਠਜੋਤਨਾ ਪੁਚ੍ਛਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਪੁਣ੍ਣਕਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨) ਨਯੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਮੁਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਮ੍ਪਿ ''ਮੋਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਞਾਣਂ। ਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਮੁਨਿ, ਮੋਨਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ, ਤੀਣਿ ਮੋਨੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਾਯਮੋਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੪) ਨਯੇਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ । ਅਯਮ੍ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। **ਪੁਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਓਕਾਸਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤੋ **ਮੁਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਨਿਮੁਨਿਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਲਪਤਿ। **ਪਹੂਤਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਥੁਤਿਵਚਨਾਨਿ, ਤੇਹਿ ਤਂ ਮੁਨਿਂ ਥੁਨਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਹੂਤਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪੁਲਪਞ੍ਞਂ। ਞੇਯ੍ਯਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ ਚਸ੍ਸ ਵਿਪੁਲਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਇਤਿ ਚੁਨ੍ਦੋ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਧਨਿਯਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਪਨ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ।

ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁ ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਤਤਿਯਬੁਦ੍ਧਂ। **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਜਨਕਤ੍ਤਾ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਿਤਰਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਸਿਪ੍ਪਾਯਤਨਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਚ ਆਚਰਿਯਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਾਮਿਂ, ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰਂ ਧਮ੍ਮਰਾਜਂ ਧਮ੍ਮਵਸਵਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

> ''ਸੋ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਭਗਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਾ, ਅਸਞ੍ਜਾਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਞ੍ਜਨੇਤਾ, ਅਨਕ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਾਤਾ, ਮਗ੍ਗਞ੍ਞੂ, ਮਗ੍ਗਵਿਦੂ, ਮਗ੍ਗਕੋਵਿਦੋ। ਮਗ੍ਗਾਨੁਗਾ ਚ ਪਨ ਏਤਰਹਿ ਸਾਵਕਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੯)।

ਵੀਤਤਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਕਾਮਭਵਵਿਭਵਤਣ੍ਹਂ। **ਦ੍ਵਿਪਦੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਪਦਾਨਂ ਉਤ੍ਤਮਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਗਵਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਦ੍ਵਿਪਦੁਤ੍ਤਮੋ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਯਾਵਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਅਪਦਾ ਵਾ ਦ੍ਵਿਪਦਾ ਵਾ...ਪੇ॰... ਨੇਵਸਞ੍ਞੀਨਾਸਞ੍ਞਿਨੋ ਵਾ, ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਉਤ੍ਤਮੋ। ਅਥ ਖੋ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਪਦੁਤ੍ਤਮੋਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦ੍ਵਿਪਦਾ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਮਹਾਸਾਵਕਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਮੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। **ਸਾਰਥੀਨਂ**

ਪਵਰਨ੍ਤਿ ਸਾਰੇਤੀਤਿ **ਸਾਰਥਿ,** ਹਤ੍ਥਿਦਮਕਾਦੀਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਤੇਸਞ੍ਚ ਭਗਵ◌ਾ **ਪਵਰੋ** ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਨ ਦਮਨੇਨ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮੇ ਦਮੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵਤੋ। ਯਥਾਹ –

> ''ਹਤ੍ਥਿਦਮਕੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਹਤ੍ਥਿਦਮ੍ਮੋ ਸਾਰਿਤੋ ਏਕੰ ਏਵ ਦਿਸੰ ਧਾਵਤਿ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮੰ ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਵ◌ਾ ਉਤ੍ਤਰੰ ਵ◌ਾ ਦਕ੍ਖਿਣੰ ਵ◌ਾ। ਅਸ੍ਸਦਮਕੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮੋ...ਪੇ॰... ਗੋਦਮਕੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਗੋਦਮ੍ਮੋ...ਪੇ॰... ਦਕ੍ਖਿਣੰ ਵ◌ਾ। ਤਥਾਗਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮੋ ਸਾਰਿਤੋ ਅਟ੍ਠ ਦਿਸਾ ਵ◌ਿਧਾਵਤਿ, ਰੂਪੀ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਮੇਕਾ ਦਿਸਾ...ਪੇ॰... ਸਞ੍ਞਾਵ◌ੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵ◌ਿਹਰਤਿ, ਅਯੰ ਅਟ੍ਠਮੀ ਦਿਸਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੧੨)।
>
> **ਕਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਭੇਦਪੁਚ੍ਛਾ। **ਲੋਕੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ। **ਸਮਣਾ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਅਤ੍ਥਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। **ਇਙ੍ਘਾ**ਤਿ ਯਾਚਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਤਦਿਙ੍ਘਾ**ਤਿ ਤੇ ਇਙ੍ਘ। **ਬ੍ਰੂਹੀ**ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖ ਕਥਯਸ੍ਸੁਤਿ।

੮੪. ਏਵ◌ੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵ◌ਾ ਚੁਨ੍ਦੰ ਕਮ੍ਮਾਰਪੁਤ੍ਤੰ ''ਕਿੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੁਸਲੰ, ਕਿੰ ਅਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੯੬) ਨਯੇਨ ਗਿਹਿਪਞ੍ਹੰ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮਣਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ''ਤੰ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਯੰ ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵ◌ੋਹਾਰਮਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਮਣਭਾਵ◌ੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **''ਚਤੁਰੋ ਸਮਣਾ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਚਤੁਰੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਸਮਣਾ**ਤਿ ਕਦਾਚਿ ਭਗਵ◌ਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਸਮਣਵ◌ਾਦੇਨ ਵਦਤਿ; ਯਥਾਹ – ''ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਪੁਥੁਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਵਤਕੋਤੂਹਲਮਙ੍ਗਲਾਨੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੦੭)। ਕਦਾਚਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇ; ਯਥਾਹ – ''ਸਮਣਾ ਸਮਣਾਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਜਨੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੩੫)। ਕਦਾਚਿ ਸੇਕ੍ਖੇ; ਯਥਾਹ – ''ਇਧੇਵ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਸਮਣੋ, ਇਧ ਦੁਤਿਯੋ ਸਮਣੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩੯; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੪; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੧)। ਕਦਾਚਿ ਖੀਣਾਸਵ◌ੇ; ਯਥਾਹ – ''ਆਸਵ◌ਾਨੰ ਖਯਾ ਸਮਣੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੩੮)। ਕਦਾਚਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰਯੇਵ; ਯਥਾਹ – ''ਸਮਣੋਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੮੫)। ਇਧ ਪਨ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਰਿਯੇ ਸੀਲਵਨ੍ਤੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਞ੍ਚ , ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਇਤਰੰ ਅਸ੍ਸਮਣਮ੍ਪਿ ਭਣ੍ਡੁੰ ਕਾਸਾਵਕਣ੍ਠੰ ਕੇਵਲੰ ਵ◌ੋਹਾਰਮਤ੍ਤਕੇਨ ਸਮਣੋਤਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਚਤੁਰੋ ਸਮਣਾ''ਤਿ ਆਹ। **ਨ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵ◌ਿਨਯੇ ਵ◌ੋਹਾਰਮਤ੍ਤਕੇਨ ਪਟਿਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤਕੇਨਾਪਿ ਪਞ੍ਚਮੋ ਸਮਣੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਤੇ ਤੇ ਆਵ◌ਿਕਰੋਮੀਤਿ ਤੇ ਚਤੁਰੋ ਸਮਣੇ ਤਵ ਪਾਕਟੇ ਕਰੋਮਿ। **ਸਕ੍ਖਿਪੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ। **ਮਗ੍ਗਜਿਨੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਵ◌ਿਜਿਤਾਵ◌ੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਗ੍ਗਦੇਸਕੋ**ਤਿ ਪਰੇਸੰ ਮਗ੍ਗੰ ਦੇਸੇਤਾ। **ਮਗ੍ਗੇ ਜੀਵਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਸੁ ਸੇਕ੍ਖੇਸੁ ਯੋ ਕੋਚਿ ਸੇਕ੍ਖੋ ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਮਗ੍ਗਵ◌ਾਸਤ੍ਤਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇ, ਸੀਲਵਨ੍ਤਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਚ ਲੋਕਿਯੇ ਮਗ੍ਗੇ ਜੀਵਤਿ ਨਾਮ, ਸੀਲਵਨ੍ਤਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਵ◌ਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਜੀਵਨਤੋਪਿ ਮਗ੍ਗੇ ਜੀਵਤੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਯੋ ਚ ਮਗ੍ਗਦੂਸੀ**ਤਿ ਯੋ ਚ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਮਗ੍ਗਪਟਿਲੋਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਗ੍ਗਦੂਸਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੮੫. ''ਇਮੇ ਤੇ ਚਤੁਰੋ ਸਮਣਾ''ਤਿ ਏਵ◌ੰ ਭਗਵਤਾ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਚਤੁਰੋ ਸਮਣੇ ''ਅਯੰ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗਜਿਨੋ, ਅਯੰ ਮਗ੍ਗਦੇਸਕੋ, ਅਯੰ ਮਗ੍ਗੇ ਜੀਵਤਿ, ਅਯੰ ਮਗ੍ਗਦੂਸੀ''ਤਿ ਏਵ◌ੰ ਪਟਿਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਪੁਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ ਚੁਨ੍ਦੋ ਆਹ **''ਕੰ ਮਗ੍ਗਜਿਨ''**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਗ੍ਗੇ ਜੀਵਤਿ ਮੇ**ਤਿ ਯੋ ਸੋ ਮਗ੍ਗੇ ਜੀਵਤਿ, ਤੰ ਮੇ ਬ੍ਰੂਹਿ ਪੁਟ੍ਠੋਤਿ। ਸੇਸੰ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੮੬. ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਭਗਵ◌ਾ ਚਤੁਰੋਪਿ ਸਮਣੇ ਚਤੂਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **''ਯੋ ਤਿਣ੍ਣਕਥੰਕਥੋ ਵ◌ਿਸਲ੍ਲੋ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤਿਣ੍ਣਕਥੰਕਥੋ ਵ◌ਿਸਲ੍ਲੋ**ਤਿ ਏਤੰ ਉਰਗਸੁਤ੍ਤੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਅਯੰ ਪਨ ਵ◌ਿਸੇਸੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਮਗ੍ਗਜਿਨੋਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸਮਣੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਕਥੰਕਥਾਪਤਿਰੂਪਕਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਤਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾਪਿ ''ਤਿਣ੍ਣਕਥੰਕਥੋ''ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਹਿ ਤਿਣ੍ਣਕਥੰਕਥਾਪਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਯੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਵ◌ਿਸਯਾਦੀਸੁ ਬੁਦ੍ਧਵ◌ਿਸਯਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਪਟਿਹਤਞਾਣਪ੍ਪਭਾਵਤ੍ਤਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤਿਣ੍ਣਕਥੰਕਥਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਭਗਵ◌ਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ

ਤਿਣ੍ਣਕਥਂਕਥੋਤਿ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਰਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਅਭਿਰਤੋ, ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਸਦਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਾਦਿਸੋ ਚ ਭਗਵਾ। ਯਥਾਹ –

''ਸੋ ਖੋ ਅਹਂ, ਅਗ੍ਗਿਵੇਸ੍ਸਨ, ਤਸ੍ਸਾ ਏਵ ਕਥਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਮੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਣ੍ਠਪੇਮਿ, ਸਨ੍ਨਿਸਾਦੇਮਿ, ਏਕੋਦਿਂ ਕਰੋਮਿ, ਸਮਾਦਹਾਮੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੮੭)।

ਅਨਾਨੁਗਿਦ੍ਧੋਤਿ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਤਣ੍ਹਾਗੇਧੇਨ ਅਨਨੁਗਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ। **ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਨੇਤਾ**ਤਿ ਆਸਯਾਨੁਸਯਾਨੁਲੋਮੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰਾਯਨਮਹਾਸਮਯਾਦੀਸੁ ਅਨੇਕੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਅਪਰਿਮਾਣਾਨਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਸਮ੍ਪਾਦਨੇਨ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਨੇਤਾ, ਗਮਯਿਤਾ, ਤਾਰੇਤਾ, ਪਾਰਂ ਸਮ੍ਪਾਪੇਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੮੭. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ''ਮਗ੍ਗਜਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸਮਣਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਖੀਣਾਸਵਸਮਣਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਪਰਮਂ ਪਰਮਨ੍ਤਿ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਮਂ** ਨਾਮ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਗ੍ਗਂ ਉਤ੍ਤਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਮਨ੍ਤਿ ਯੋਧ ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਪਰਮਂ ਪਰਮਮਿਚ੍ਚੇਵ ਯੋ ਇਧ ਸਾਸਨੇ ਞਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇਨ। **ਅਕ੍ਖਾਤਿ ਵਿਭਜਤੇ ਇਧੇਵ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਂ ਅਕ੍ਖਾਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਰੇਸਂ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਤਿ ''ਇਦਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿ, ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਂ ਵਿਭਜਤਿ ''ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ…ਪੇ॰… ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਵਾ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂਨਂ ਸਙ੍ਖੇਪਦੇਸਨਾਯ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਾਯ ਵਿਭਜਤਿ। ਏਵਂ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ ਚ ''ਇਧੇਵ ਸਾਸਨੇ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਨ ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਨ੍ਤੋ ਅਕ੍ਖਾਤਿ ਚ ਵਿਭਜਤਿ ਚ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਕ੍ਖਾਤਿ ਵਿਭਜਤੇ ਇਧੇਵ ਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ। **ਤਂ ਕਙ੍ਖਛਿਦਂ ਮੁਨਿਂ ਅਨੇਜ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਦੇਸਨਾਯ ਚ ਪਰੇਸਂ ਕਙ੍ਖਚ੍ਛੇਦਨੇਨ ਕਙ੍ਖਚ੍ਛਿਦਂ , ਮੋਨੇਯ੍ਯਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ ਮੁਨਿਂ, ਏਜਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਅਨੇਜਂ **ਦੁਤਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਮਾਹੁ ਮਗ੍ਗਦੇਸਿ**ਨ੍ਤਿ।

੮੮. ਏਵਂ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਸਯਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਮਗ੍ਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਮਗ੍ਗਦੇਸੀ ਸਮਾਨੋਪਿ ਦੂਤਮਿਵ ਲੇਖਵਾਚਕਮਿਵ ਚ ਰਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਸਨਹਰਂ ਸਾਸਨਜੋਤਕਞ੍ਚ ''ਮਗ੍ਗਦੇਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਸਮਣਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੇਕ੍ਖਸਮਣਞ੍ਚ ਸੀਲਵਨ੍ਤਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਮਣਞ੍ਚ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਯੋ ਧਮ੍ਮਪਦੇ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਪਾਕਟਾਯੇਵ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – ਯੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਦਤ੍ਤਾ **ਧਮ੍ਮਪਦੇ,** ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਆਸਯਾਨੁਰੂਪਤੋ ਵਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ **ਸੁਦੇਸਿਤੇ,** ਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗੀਪਿ ਅਨਵਸਿਤਮਗ੍ਗਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ **ਮਗ੍ਗੇ ਜੀਵਤਿ,** ਸੀਲਸਂਯਮੇਨ **ਸਞ੍ਞਤੋ,** ਕਾਯਾਦੀਸੁ ਸੂਪਟ੍ਠਿਤਾਯ ਚਿਰਕਤਾਦਿਸਰਣਾਯ ਵਾ ਸਤਿਯਾ **ਸਤਿਮਾ,** ਅਣੁਮਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਅਨਵਜ੍ਜਤ੍ਤਾ, ਕੋਟ੍ਠਾਸਭਾਵੇਨ ਚ ਪਦਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ **ਅਨਵਜ੍ਜਪਦਾਨਿ** ਭਙ੍ਗਞਾਣਤੋ ਪਭੁਤਿ ਭਾਵਨਾਸੇਵਨਾਯ **ਸੇਵਮਾਨੋ,** ਤਂ **ਭਿਕ੍ਖੁਨਂ ਤਤਿਯਂ ਮਗ੍ਗਜੀਵਿ**ਨ੍ਤਿ **ਆਹੂ**ਤਿ।

੮੯. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ''ਮਗ੍ਗਜੀਵਿ''ਨ੍ਤਿ ਸੇਕ੍ਖਸਮਣਂ ਸੀਲਵਨ੍ਤਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਮਣਞ੍ਚ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਕਾਸਾਵਕਣ੍ਠਂ ਕੇਵਲਂ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਸਮਣਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਛਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾਨਾ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਛਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਪਤਿਰੂਪਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ, ਵੇਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਲਿਙ੍ਗਂ ਧਾਰੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਬ੍ਬਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨਂ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਸੁਨ੍ਦਰਾਨਿ ਵਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸੁਬ੍ਬਤਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦੀ**ਤਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਕੋ, ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਹਿ ਗੂਥਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਂ ਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦਿਚ੍ਛਦਨਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲਭਾਵਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਂ ਸੁਬ੍ਬਤਾਨਂ ਛਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਮਜ੍ਝੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ, ''ਏਤ੍ਤਕਵਸ੍ਸੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਾਭੇ ਦੀਯਮਾਨੇ ''ਅਹਂ ਏਤ੍ਤਕਵਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਛਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾਨ ਸੁਬ੍ਬਤਾਨਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦੀ''ਤਿ। ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਕੁਲਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਸਾਦਂ

ਅਨਨੁਰੂਪਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੂਸੇਤੀਤਿ **ਕੁਲਦੂਸਕੋ। ਪਗਬ੍ਭੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇਨ ਕਾਯਪਾਗਬ੍ਭਿਯੇਨ, ਚਤੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਚੀਪਾਗਬ੍ਭਿਯੇਨ, ਅਨੇਕਟ੍ਠਾਨੇਨ ਮਨੋਪਾਗਬ੍ਭਿਯੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਪਨ ਮੇਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵਕ੍ਖਾਮ।

ਕਤਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਮਾਯਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਮਾਯਾਵੀ**। ਸੀਲਸਂਯਮਾਭਾਵੇਨ **ਅਸਞ੍ਞਤੋ**। ਪਲਾਪਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਪਲਾਪੋ**। ਯਥਾ ਹਿ ਪਲਾਪੋ ਅਨ੍ਤੋ ਤਣ੍ਡੁਲਰਹਿਤੋਪਿ ਬਹਿ ਥੁਸੇਨ ਵੀਹਿ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਮਿਧੇਕਚ੍ਚੋ ਅਨ੍ਤੋ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਾਰਵਿਰਹਿਤੋਪਿ ਬਹਿ ਸੁਬ੍ਬਤਚ੍ਛਦਨੇਨ ਸਮਣਵੇਸੇਨ ਸਮਣੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਪਲਾਪਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ''ਪਲਾਪੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਸੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ''ਅਪਲਾਪਾਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਸਾ, ਨਿਪ੍ਪਲਾਪਾਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਸਾ, ਸੁਦ੍ਧਾ ਸਾਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੪੬) ਏਵਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣੋਪਿ ''ਪਲਾਪੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ । ਇਧ ਪਨ ਕਪਿਲਸੁਤ੍ਤੇ ਚ ''ਤਤੋ ਪਲਾਪੇ ਵਾਹੇਥ, ਅਸ੍ਸਮਣੇ ਸਮਣਮਾਨਿਨੇ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੮੪) ਏਵਂ ਪਰਾਜਿਤਕੋ ''ਪਲਾਪੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਪਤਿਰੂਪੇਨ ਚਰਂ ਸਮਗ੍ਗਦੂਸੀ**ਤਿ ਤਂ ਸੁਬ੍ਬਤਾਨਂ ਛਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਚਰਨ੍ਤੰ ''ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਅਯਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕੋ, ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ, ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਂ ਪਤਿਰੂਪੇਨ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪੇਨ ਬਾਹਿਰਮਟ੍ਠੇਨ ਆਚਾਰੇਨ ਚਰਨ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਪਰੇਸਂ ਸੁਗਤਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਚ ਦੂਸਨਤੋ ''ਮਗ੍ਗਦੂਸੀ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੯੦. ਏਵਂ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ''ਮਗ੍ਗਦੂਸੀ''ਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਂ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਕਸਮਣਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਬ੍ਯਾਮਿਸ੍ਸੀਭਾਵਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **''ਏਤੇ ਚ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀ''**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਏਤੇ ਚਤੁਰੋ ਸਮਣੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਲਕ੍ਖਣੇਨ **ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ** ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ **ਯੋ ਗਹਟ੍ਠੋ** ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਕੋਚਿ, ਇਮੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਮਣਾਨਂ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸਵਨਮਤ੍ਤੇਨ **ਸੁਤਵਾ,** ਤਸ੍ਸੇਵ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਅਰਿਯਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸੁਤਤ੍ਤਾ **ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ,** ਤੇਯੇਵ ਸਮਣੇ ''ਅਯਞ੍ਚ ਅਯਞ੍ਚ ਏਵਂਲਕ੍ਖਣੋ''ਤਿ ਪਜਾਨਨਮਤ੍ਤੇਨ **ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ,** ਯਾਦਿਸੋ ਅਯਂ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗਦੂਸੀ, ਇਤਰੇਪਿ **ਸਬ੍ਬੇ ਨੇਤਾਦਿਸਾਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਇਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ** ਏਵਂ ਪਾਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਏਤਂ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਯੋਜਨਾ – ਏਤੇ ਚ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ ਯੋ ਗਹਟ੍ਠੋ ਸੁਤਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਬ੍ਬੇ ''ਨੇਤਾਦਿਸਾ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤੋ ਇਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨ ਹਾਪੇਤਿ ਸਦ੍ਧਾ, ਏਵਂ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਂ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਨ ਹਾਪੇਤਿ, ਨ ਹਾਯਤਿ, ਨ ਨਸ੍ਸਤਿ ਸਦ੍ਧਾਤਿ।

ਏਵਂ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਤੇਸਂ ਅਬ੍ਯਾਮਿਸ੍ਸੀਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਇਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ''ਸਬ੍ਬੇ ਨੇਤਾਦਿਸਾ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਂ ਅਰਿਯਸਾਵਕਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **''ਕਥਞ੍ਹਿ ਦੁਟ੍ਠੇਨਾ''**ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ – ਏਤਦੇਵ ਚ ਯੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤਵਤੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ, ਯਦਿਦਂ ਏਕਚ੍ਚਂ ਪਾਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤਂ ਇਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ''ਨੇਤਾਦਿਸਾ''ਤਿ ਜਾਨਨਂ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਕਥਞ੍ਹਿ ਦੁਟ੍ਠੇਨ ਅਸਮ੍ਪਦੁਟ੍ਠਂ, ਸੁਦ੍ਧਂ ਅਸੁਦ੍ਧੇਨ ਸਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ? ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਕਥਞ੍ਹਿ ਸੁਤਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ, ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਟ੍ਠੇਨ ਮਗ੍ਗਦੂਸਿਨਾ ਅਦੁਟ੍ਠਂ ਇਤਰਂ ਸਮਣਤ੍ਤਯਂ, ਸੁਦ੍ਧਂ ਸਮਣਤ੍ਤਯਮੇਵਂ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰਤਾਦੀਹਿ ਅਸੁਦ੍ਧੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਕਸਮਣੇਨ ਸਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯ ਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੋ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਨ ਕਥਿਤਂ। ਕਙ੍ਖਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨਨ੍ਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚੁਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਪਰਾਭਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਪਰਾਭਵਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਂ ਕਿਰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦੇਵਾਨਂ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਭਗਵਤਾ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵੁਡ੍ਢਿਞ੍ਚ ਸੋਤ੍ਥਿਞ੍ਚ ਕਥਯਮਾਨੇਨ ਏਕਂਸੇਨ ਭਵੋ ਏਵ ਕਥਿਤੋ, ਨੋ ਪਰਾਭਵੋ। ਹਨ੍ਦ ਦਾਨਿ ਯੇਨ ਸਤ੍ਤਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨੇਸਂ ਪਰਾਭਵਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ਅਥ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਂ ਕਥਿਤਦਿਵਸਤੋ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇਸੁ ਦੇਵਤਾਯੋ ਪਰਾਭਵਸੁਤ੍ਤਂ

ਸੋਤੁਕਾਮਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਏਕਚਕ੍ਕਵਾਲੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਏਕਵਾਲਗ੍ਗਕੋਟਿਓਕਾਸਮਤ੍ਤੇ ਦਸਪਿ ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਤਿੰਸਮ੍ਪਿ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਸਟ੍ਠਿਪਿ ਸਤ੍ਤਤਿਪਿ ਅਸੀਤਿਪਿ ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਦੇਵਮਾਰਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਸਿਰਿਯਾ ਚ ਤੇਜੇਨ ਚ ਅਧਿਗਯ੍ਹ ਵਿਰੋਚਮਾਨੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠੰਸੁ। ਤਤੋ ਸਕ੍ਕੇਨ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੇਨ ਆਣਤ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਰਾਭਵਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਇਮੰ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ‘‘ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਪਰਾਭਵਨ੍ਤੰ ਪੁਰਿਸ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਕਨ੍ਤਰਿਕਾ ਗਾਥਾ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ‘‘ਸੁਵਿਜਾਨੋ ਭਵੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਕਨ੍ਤਰਿਕਾ ਏਵ ਅਵਸਾਨਗਾਥਾ ਚ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਦੇਤੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਰਾਭਵਸੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵਕ੍ਖਾਮ।

੯੧. **ਪਰਾਭਵਨ੍ਤੰ ਪੁਰਿਸ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ **ਪਰਾਭਵਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੰ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤੰ। **ਪੁਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਸਤ੍ਤੰ ਜਨ੍ਤੁੰ। **ਮਯੰ ਪੁਚ੍ਛਾਮ ਗੋਤਮਾ**ਤਿ ਸੇਸਦੇਵੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਓਕਾਸੰ ਕਾਰੇਨ੍ਤੋ ਸੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਆਲਪਤਿ। **ਭਵਨ੍ਤੰ ਪੁਟ੍ਠੁਮਾਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਯਞ੍ਹਿ ਭਵਨ੍ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਚਕ੍ਕਵਾਲਾ ਆਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਆਦਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਿੰ ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਆਗਤਾਨੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਬ੍ਰੂਹਿ ਪਰਾਭਵਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਿੰ ਮੁਖੰ, ਕਿੰ ਦ੍ਵਾਰੰ, ਕਾ ਯੋਨਿ, ਕਿੰ ਕਾਰਣੰ, ਯੇਨ ਮਯੰ ਪਰਾਭਵਨ੍ਤੰ ਪੁਰਿਸੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ‘‘ਪਰਾਭਵਨ੍ਤੰ ਪੁਰਿਸ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਾਭਵਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਰਾਭਵਕਾਰਣੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਪਰਾਭਵਕਾਰਣੇ ਹਿ ਞਾਤੇ ਤੇਨ ਕਾਰਣਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਪਰਾਭਵਪੁਰਿਸੋ ਜਾਨਿਤੁਨ੍ਤਿ ।

੯੨. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਾਕਟੀਕਰਣਤ੍ਥੰ ਪਟਿਪਕ੍ਖੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਪਰਾਭਵਮੁਖੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਸੁਵਿਜਾਨੋ ਭਵ’’**ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯ੍ਵਾਯੰ **ਭਵੰ** ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਅਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਸੋ **ਸੁਵਿਜਾਨੋ ਹੋਤਿ,** ਸੁਖੇਨ ਅਕਸਿਰੇਨ ਅਕਿਚ੍ਛੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਜਾਨਿਤੁੰ। ਯੋਪਾਯੰ ਪਰਾਭਵਤੀਤਿ **ਪਰਾਭਵੋ**, ਪਰਿਹਾਯਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਰਾਭਵਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮੁਖੰ ਮੰ ਪੁਚ੍ਛਥ, ਸੋਪਿ **ਸੁਵਿਜਾਨੋ**। ਕਥੰ? ਅਯਞ੍ਹਿ **ਧਮ੍ਮਕਾਮੋ ਭਵੰ ਹੋਤਿ** ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਧਮ੍ਮੰ ਕਾਮੇਤਿ, ਪਿਹੇਤਿ, ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਸੁਣਾਤਿ, ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਤੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸੁਵਿਜਾਨੋ ਹੋਤਿ। ਇਤਰੋਪਿ **ਧਮ੍ਮਦੇਸ੍ਸੀ ਪਰਾਭਵੋ,** ਤਮੇਵ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਕਾਮੇਤਿ, ਨ ਪਿਹੇਤਿ, ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਨ ਸੁਣਾਤਿ, ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਤੰ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸੁਵਿਜਾਨੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਧਮ੍ਮਕਾਮਤੰ ਭਵਤੋ ਮੁਖੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸ੍ਸਿਤੰ ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖੰ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੯੩. ਅਥ ਸਾ ਦੇਵਤਾ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਮਾਨਾ ਆਹ **‘‘ਇਤਿ ਹੇਤ’’**ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਇਤਿ ਹਿ ਯਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤਾ, ਤਥੇਵ ਏਤੰ ਵਿਜਾਨਾਮ, ਗਣ੍ਹਾਮ, ਧਾਰੇਮ, **ਪਠਮੋ ਸੋ ਪਰਾਭਵੋ** ਸੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸ੍ਸਿਤਾਲਕ੍ਖਣੋ ਪਠਮੋ ਪਰਾਭਵੋ। ਯਾਨਿ ਮਯੰ ਪਰਾਭਵਮੁਖਾਨਿ ਵਿਜਾਨਿਤੁੰ ਆਗਤਮ੍ਹਾ, ਤੇਸੁ ਇਦੰ ਤਾਵ ਏਕੰ ਪਰਾਭਵਮੁਖਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਪਰਾਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਰਾਭਵੋ। ਕੇਨ ਚ ਪਰਾਭਵਨ੍ਤਿ? ਯੰ ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖੰ, ਕਾਰਣੰ, ਤੇਨ। ਬਜਞ੍ਜਨਮਤ੍ਤੇਨ ਏਵ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਨਾਨਾਕਰਣੰ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਪਰਾਭਵੋਤਿ ਵਾ ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵਮੇਕੰ ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖੰ ਵਿਜਾਨਾਮਾਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰੰ ਞਾਤੁਕਾਮਤਾਯਾਹ **‘‘ਦੁਤਿਯੰ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰੂਹਿ, ਕਿੰ ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖ’’**ਨ੍ਤਿ। ਇਤੋ ਪਰਞ੍ਚ **ਤਤਿਯੰ ਚਤੁਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੯੪. ਬਜਾਕਰਣਪਕ੍ਖੇਪਿ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਪਰਾਭਵਮੁਖੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਨ ਏਕੋਯੇਵ ਸਬ੍ਬੇਹਿ, ਨ ਚ ਸਬ੍ਬੇ ਏਕੇਨੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਪਰਾਭਵਮੁਖਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **‘‘ਅਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਿਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਏਵ ਦੇਸਨਾਯ ਨਾਨਾਵਿਧਾਨਿ ਪਰਾਭਵਮੁਖਾਨਿ ਬਜਾਕਾਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – **ਅਸਨ੍ਤੋ** ਨਾਮ ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੋ, ਯੇ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞੇਪਿ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤੇਨ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਤੇ ਅਸਨ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸਪਿਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਅਚੇਲਕਕੋਰਖਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ ਵਿਯ। **ਸਨ੍ਤੋ** ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾ। ਯੇ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞੇਪਿ ਵੂਪਸਨ੍ਤੇਨ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਤੇ **ਸਨ੍ਤੇ ਨ ਕੁਰੁਤੇ ਪਿਯਂ,** ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਯੇ ਇਟ੍ਠੇ ਕਨ੍ਤੇ ਮਨਾਪੇ ਨ ਕੁਰੁਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਵਸੇਨ ਹੇਤ੍ਥ ਵਚਨਭੇਦੋ ਕਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ **ਸਨ੍ਤੇ ਨ ਕੁਰੁਤੇ**ਤਿ ਸਨ੍ਤੇ ਨ ਸੇਵਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਯਥਾ ''ਰਾਜਾਨਂ ਸੇਵਤੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥੇ ਰਾਜਾਨਂ ਪਿਯਂ ਕੁਰੁਤੇਤਿ ਸਦ੍ਦਵਿਦੂ ਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। **ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਯਮਾਨੋ, ਤੁਸ੍ਸਮਾਨੋ, ਮੋਦਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸਤਂ ਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ, ਦਸਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾ ਵਾ। ਤਂ ਅਸਤਂ ਧਮ੍ਮਂ **ਰੋਚੇਤਿ,** ਪਿਹੇਤਿ, ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਸੇਵਤਿ। ਏਵਮੇਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਅਸਨ੍ਤਪਿਯਤਾ, ਸਨ੍ਤਅਪ੍ਪਿਯਤਾ, ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਰੋਚਨਞ੍ਚਾਤਿ ਤਿਵਿਧਂ ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇਨ ਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪਰਾਭਵਤਿ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਨੇਵ ਇਧ ਨ ਹੁਰਂ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਅਸੇਵਨਾ ਚ ਬਾਲਾਨਂ, ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਞ੍ਚ ਸੇਵਨਾ''ਤਿ ਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵਕ੍ਖਾਮ।

੯੬. **ਨਿਦ੍ਦਾਸੀਲੀ** ਨਾਮ ਯੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ, ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੋਪਿ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋਪਿ, ਸਯਾਨੋਪਿ ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿਯੇਵ। **ਸਭਾਸੀਲੀ** ਨਾਮ ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮਤਂ, ਭਸ੍ਸਾਰਾਮਤਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। **ਅਨੁਟ੍ਠਾਤਾ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਤੇਜਵਿਰਹਿਤੋ ਉਟ੍ਠਾਨਸੀਲੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ਗਹਟ੍ਠੋ ਵਾ ਸਮਾਨੋ ਗਹਟ੍ਠਕਮ੍ਮਂ , ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਮ੍ਮਂ ਆਰਭਤਿ। **ਅਲਸੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਅਲਸੋ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾਭਿਭੂਤੋ ਥਿਨੇਨ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਨ ਕਪ੍ਪੇਤਿ। ਅਤੀਤੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਅਪਲਾਯਨਅਲਸਾ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਤਤੋ ਲਾਮਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨਾਪਿ ਪਨ ਅਲਸੋ ਅਲਸੋਤ੍ਵੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਧਜੋਵ ਰਥਸ੍ਸ, ਧੂਮੋਵ ਅਗ੍ਗਿਨੋ, ਕੋਧੋ ਪਞ੍ਞਾਣਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਕੋਧਪਞ੍ਞਾਣੋ**। ਦੋਸਚਰਿਤੋ ਖਿਪ੍ਪਕੋਪੀ ਅਰੁਕੂਪਮਚਿਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਏਵਰੂਪੋ ਹੋਤਿ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਨਿਦ੍ਦਾਸੀਲਤਾ, ਸਭਾਸੀਲਤਾ, ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਤਾ, ਅਲਸਤਾ, ਕੋਧਪਞ੍ਞਾਣਤਾਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਪਰਾਭਵਮੁਖਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇਨ ਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਨੇਵ ਗਹਟ੍ਠੋ ਗਹਟ੍ਠਵੁਡ੍ਢਿਂ, ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਵੁਡ੍ਢਿਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਪਰਿਹਾਯਤਿਯੇਵ ਪਰਾਭਵਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

੯੮. **ਮਾਤਾ**ਤਿ ਜਨਿਕਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪਿਤਾ**ਤਿ ਜਨਕੋਯੇਵ। **ਜਿਣ੍ਣਕਂ** ਸਰੀਰਸਿਥਿਲਤਾਯ। **ਗਤਯੋਬ੍ਬਨਂ** ਯੋਬ੍ਬਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਆਸੀਤਿਕਂ ਵਾ ਨਾਵੁਤਿਕਂ ਵਾ ਸਯਂ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਾਤੁਮਸਮਤ੍ਥਂ। **ਪਹੁ ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਮਤ੍ਥੋ ਸਮਾਨੋ ਸੁਖਂ ਜੀਵਮਾਨੋ। **ਨ ਭਰਤੀ**ਤਿ ਨ ਪੋਸੇਤਿ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਅਭਰਣਂ, ਅਪੋਸਨਂ, ਅਨੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਏਕਂਯੇਵ ਪਰਾਭਵਮੁਖਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇਨ ਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਯਂ ਤਂ –

> ''ਤਾਯ ਨਂ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ ਪਣ੍ਡਿਤਾ।
> ਇਧੇਵ ਨਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤਿ, ਪੇਚ੍ਚ ਸਗ੍ਗੇ ਪਮੋਦਤੀ''ਤਿ॥ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧੦੬; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੬੩) –

ਮਾਤਾਪਿਤੁਭਰਣੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ''ਮਾਤਾਪਿਤਰੋਪਿ ਨ ਭਰਤਿ, ਕਂ ਅਞ੍ਞਂ ਭਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਨਿਨ੍ਦਞ੍ਚ ਵਜ੍ਜਨੀਯਤਞ੍ਚ ਦੁਗ੍ਗਤਿਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ਪਰਾਭਵਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

੧੦੦. ਪਾਪਾਨਂ ਬਾਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ,** ਸਮਿਤਤ੍ਤਾ **ਸਮਣਂ**। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਪ੍ਪਭਵਮ੍ਪਿ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਗਤਂ ਸਮਣਂ, ਤਤੋ **ਅਞ੍ਞਂ ਵਾਪਿ** ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਯਾਚਨਕਂ। **ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਵਞ੍ਚੇਤੀ**ਤਿ ''ਵਦ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਚ੍ਚਯੇਨਾ''ਤਿ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯਾਚਿਤੋ ਵਾ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਪ੍ਪਦਾਨੇਨ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਆਸਂ ਵਿਸਂਵਾਦੇਤਿ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦੀਨਂ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਵਞ੍ਚਨਂ ਏਕਂਯੇਵ ਪਰਾਭਵਮੁਖਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇਨ ਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਇਧ ਨਿਨ੍ਦਂ, ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਸੁਗਤਿਯਮ੍ਪਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਿਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਾਪਕੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੪੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੧੩; ਮਹਾਵ॰ ੨੮੫)।

ਤਥਾ –

‘‘ਚਤੂਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਯਥਾਭਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਏਵ◌ਂ ਨਿਰਯੇ। ਕਤਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ? ਮੁਸਾਵ◌ਾਦੀ ਹੋਤੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੮੨)।

ਤਥਾ –

‘‘ਇਧ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਸਮਣਂ ਵ◌ਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵ◌ਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਾਰੇਤਿ, ‘ਵਦ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਚ੍ਚਯੇਨਾ’ਤਿ, ਸੋ ਯੇਨ ਪਵ◌ਾਰੇਤਿ, ਤਂ ਨ ਦੇਤਿ। ਸੋ ਚੇ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਯਂ ਯਦੇਵ ਵਣਿਜ੍ਜਂ ਪਯੋਜੇਤਿ, ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਛੇਦਗਾਮਿਨੀ। ਇਧ ਪਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ...ਪੇ॰... ਸੋ ਯੇਨ ਪਵ◌ਾਰੇਤਿ, ਨ ਤਂ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਦੇਤਿ। ਸੋ ਚੇ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਯਂ ਯਦੇਵ ਵਣਿਜ੍ਜਂ ਪਯੋਜੇਤਿ, ਸਾਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੭੯)।

ਏਵਮਿਮਾਨਿ ਨਿਨ੍ਨਾਦੀਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ਪਰਾਭਵਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

੧੦੨. **ਪਹੂਤਵ◌ਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਹੂਤਜਾਤਰੂਪਰਜਤਮਣਿਰਤਨੋ। **ਸਹਿਰਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਸਕਹਾਪਣੋ। **ਸਭੋਜਨੋ**ਤਿ ਅਨੇਕਸੂਪਬਜਞ੍ਜਨਭੋਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਏਕੋ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਸਾਦੂਨੀ**ਤਿ ਸਾਦੂਨਿ ਭੋਜਨਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਦਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋਕਾਸੇ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਏਕੋ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਸਾਦੂਨਿ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਭੋਜਨਗਿਦ੍ਧਤਾਯ ਭੋਜਨਮਚ੍ਛਰਿਯਂ ਏਕਂਯੇਵ ਪਰਾਭਵਮੁਖਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਏਤੇਨ ਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਨਿਨ੍ਦਂ ਵਜ੍ਜਨੀਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ਪਰਾਭਵਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਪਰਾਭਵਤੋ ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਤਿਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਭਯੇਨ ਪਨ ਇਦਾਨਿ ਯੋਜਨਾਨਯਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਮੇਵ ਭਣਾਮ।

੧੦੪. **ਜਾਤਿਤ੍ਥਦ੍ਧੋ** ਨਾਮ ਯੋ ‘‘ਅਹਂ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਮਾਨਂ ਜਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇਨ ਥਦ੍ਧੋ ਵ◌ਾਤਪੂਰਿਤਭਸ੍ਤਾ ਵ◌ਿਯ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਓਨਮਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਧਨਗੋਤ੍ਤਥਦ੍ਧੇਸੁ। **ਸਞ੍ਞਾਤਿਂ ਅਤਿਮਞ੍ਞੇਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤਿਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਯਾ ਅਤਿਮਞ੍ਞਤਿ ਸਕਜਾ ਵ◌ਿਯ ਵ◌ਿਟਟੂਭਂ। ਧਨੇਨਾਪਿ ਚ ‘‘ਕਪਣੋ ਅਯਂ ਦਲਿਦ੍ਦੋ’’ਤਿ ਅਤਿਮਞ੍ਞਤਿ, ਸਾਮੀਚਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਞਾਤਯੋ ਪਰਾਭਵਮੇਵ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ, ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਏਕਂਯੇਵ ਪਰਾਭਵਮੁਖਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

੧੦੬. **ਇਤ੍ਥਿਧੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਸਾਰਤ੍ਤੋ, ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਰਾਪਾਨਪਯੁਤ੍ਤੋ **ਸੁਰਾਧੁਤ੍ਤੋ**। ਨਿਵਤ੍ਥਸਾਟਕਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਜੂਤਕੀਲਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ **ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤੋ**। ਏਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਲਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵ◌ਿਨਾਸਨਤੋ ਲਦ੍ਧਂ ਲਦ੍ਧਂ ਵ◌ਿਨਾਸੇਤੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵ◌ਂਵ◌ਿਧੋ ਪਰਾਭਵਤਿਯੇਵ, ਤੇਨਸ੍ਸੇਤਂ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਤਿਵ◌ਿਧਂ ਪਰਾਭਵਮੁਖਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

੧੦੮. **ਸੇਹਿ ਦਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਾਰੇਹਿ। ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਾਰੇਹਿ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੇ**ਸਿਯਾਸੁ ਪਦੁਸ੍ਸਤਿ,** ਤਥਾ **ਪਰਦਾਰੇਸੁ,** ਸੋ ਯਸ੍ਮਾ ਵ◌ੇਸੀਨਂ ਧਨਪ੍ਪਦਾਨੇਨ ਪਰਦਾਰਸੇਵਨੇਨ ਚ ਰਾਜਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਪਰਾਭਵਤਿਯੇਵ, ਤੇਨਸ੍ਸੇਤਂ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਦੁਵ◌ਿਧਂ ਪਰਾਭਵਮੁਖਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

੧੧੦. **ਅਤੀਤਯੋਬ੍ਬਨੋ**ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਨਮਤਿਚ੍ਚ ਆਸੀਤਿਕੋ ਵ◌ਾ ਨਾਵ◌ੁਤਿਕੋ ਵ◌ਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ **ਆਨੇਤਿ** ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਿਮ੍ਬਰੁਤ੍ਥਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਮ੍ਬਰੁਫਲਸਦਿਸਤ੍ਥਨਿਂ ਤਰੁਣਦਾਰਿਕਂ। **ਤਸ੍ਸਾ ਇਸ੍ਸਾ ਨ ਸੁਪਤੀ**ਤਿ ‘‘ਦਹਰਾਯ ਮਹਲ੍ਲਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਤਿ ਚ ਸਂਵ◌ਾਸੋ ਚ ਅਮਨਾਪੋ, ਮਾ ਹੇਵ ਖੋ ਤਰੁਣਂ ਪਤ੍ਥੇਯਜਾ’’ਤਿ ਇਸ੍ਸਾਯ ਤਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਨ ਸੁਪਤਿ। ਸੋ ਯਸ੍ਮਾ ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਚ ਇਸ੍ਸਾਯ ਚ ਡਯ੍ਹਨ੍ਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਚ ਅਪ੍ਪਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਪਰਾਭਵਤਿਯੇਵ, ਤੇਨਸ੍ਸੇਤਂ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਇਮਂ ਇਸ੍ਸਾਯ ਅਸੁਪਨਂ ਏਕਂਯੇਵ ਪਰਾਭਵਮੁਖਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

੧੧੨. **ਸੋਣ੍ਡਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਮੰਸਾਦੀਸੁ ਲੋਲਂ ਗੇਧਜਾਤਿਕਂ। **ਵਿਕਿਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਧਨਂ ਪੰਸੁਕਂ ਵਿਯ ਵਿਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਨਾਸਨਸੀਲਂ। **ਪੁਰਿਸਂ ਵਾਪਿ ਤਾਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸੋ ਵਾਪਿ ਯੋ ਏਵਰੂਪੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਯੋ ਇਸ੍ਸਰਿਯਸ੍ਮਿਂ **ਠਪੇਤਿ**, ਲਞ੍ਛਨਮੁਦ੍ਦਿਕਾਦੀਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਘਰਾਵਾਸੇ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਵਾ ਵਣਿਜ੍ਜਾਦਿਵੋਹਾਰੇਸੁ ਵਾ ਤਦੇਵ ਵਾਵਟਂ ਕਾਰੇਤਿ। ਸੋ ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੇਨ ਧਨਕ੍ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ਪਰਾਭਵਤਿਯੇਵ, ਤੇਨਸ੍ਸੇਤਂ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਤਥਾਵਿਧਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਿਯਸ੍ਮਿਂ ਠਪਨਂ ਏਕਂਯੇਵ ਪਰਾਭਵਮੁਖਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੧੪. **ਅਪ੍ਪਭੋਗੋ** ਨਾਮ ਸਨ੍ਨਿਚਿਤਾਨਞ੍ਚ ਭੋਗਾਨਂ ਆਯਮੁਖਸ੍ਸ ਚ ਅਭਾਵਤੋ। **ਮਹਾਤਣ੍ਹੋ**ਤਿ ਮਹਤਿਯਾ ਭੋਗਤਣ੍ਹਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਯਂ ਲਦ੍ਧਂ, ਤੇਨ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ। **ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਜਾਯਤੇ ਕੁਲੇ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਕੁਲੇ ਜਾਯਤਿ। **ਸੋ ਚ ਰਜ੍ਜਂ ਪਤ੍ਥਯਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਏਤਾਯ ਮਹਾਤਣ੍ਹਤਾਯ ਅਨੁਪਾਯੇਨ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਾਯਜ੍ਜਭੂਤਂ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯਜਂ ਵਾ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਰਜ੍ਜਂ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਸੋ ਏਵਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਯਸ੍ਮਾ ਤਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਕਂ ਭੋਗਂ ਯੋਧਾਜੀਵਾਦੀਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਂ ਅਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ਪਰਾਭਵਤਿਯੇਵ, ਤੇਨਸ੍ਸੇਤਂ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਰਜ੍ਜਪਤ੍ਥਨਂ ਏਕਂਯੇਵ ਪਰਾਭਵਮੁਖਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੧੫. ਇਤੋ ਪਰਂ ਯਦਿ ਸਾ ਦੇਵਤਾ ‘‘ਤੇਰਸਮਂ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰੂਹਿ…ਪੇ॰… ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਮਂ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰੂਹੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛੇਯਜ, ਤਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਕਥੇਯਜ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਾ ਦੇਵਤਾ ‘‘ਕਿਂ ਇਮੇਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਹਿ, ਏਕਮੇਤ੍ਥ ਵੁਡ੍ਢਿਕਰਂ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਤਾਨਿ ਪਰਾਭਵਮੁਖਾਨਿ ਅਸੁਯਜਮਾਨਾ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਾਸਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ **‘‘ਏਤੇ ਪਰਾਭਵੇ ਲੋਕੇ’’**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਵੀਮਂਸਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸਮਵੇਕ੍ਖਿਯਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ। **ਅਰਿਯੋ**ਤਿ ਨ ਮਗ੍ਗੇਨ, ਨ ਫਲੇਨ, ਅਪਿਚ ਖੋ, ਪਨ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਰਾਭਵਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਨਯੇ ਨ ਇਰਿਯਤੀਤਿ ਅਰਿਯੋ। ਯੇਨ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਯਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਾਭਵੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**। **ਸ ਲੋਕਂ ਭਜਤੇ ਸਿਵ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਸਿਵਂ ਖੇਮਮੁਤ੍ਤਮਮਨੁਪਦ੍ਦਵਂ ਦੇਵਲੋਕਂ ਭਜਤਿ, ਅਲ੍ਲੀਯਤਿ, ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਰਾਭਵਮੁਖਾਨਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਂਵੇਗਾਨੁਰੂਪਂ ਯੋਨਿਸੋ ਪਦਹਿਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਸਕਦਾਗਾਮਿਅਨਾਗਾਮਿਫਲਾਨਿ ਪਤ੍ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਗਣਨਂ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਮਹਾਸਮਯਸੁਤ੍ਤੇ ਚ, ਅਥੋ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਕੇ।
ਸਮਚਿਤ੍ਤੇ ਰਾਹੁਲੋਵਾਦੇ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ ਪਰਾਭਵੇ॥

‘‘ਦੇਵਤਾਸਮਿਤੀ ਤਤ੍ਥ, ਅਪ੍ਪਮੇਯਜਾ ਅਸਙ੍ਖਿਯਾ।
ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਚੇਤ੍ਥ, ਗਣਨਾਤੋ ਅਸਙ੍ਖਿਯੋ’’ਤਿ॥

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਰਾਭਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਅਗ੍ਗਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤਂ, ‘‘ਵਸਲਸੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਵਸਾਨੇ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਸਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਮਯਿ ਗਤੇ ਕਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਕਥਾਵਸਾਨੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਰਣਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ,

ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਕਥਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਯਾਚਿਤੋ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਂ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ, ''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਗ੍ਗਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸ੍ਸਾਤਿ ਯਂ ਯਂ ਅਵੁਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਤਦੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਸੋ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜੁਹਤਿ ਪਰਿਚਰਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਕੋਤਿ ਨਾਮੇਨ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋਤਿ ਗੋਤ੍ਤੇਨ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਗ੍ਗਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸ੍ਸਾ''ਤਿ। **ਨਿਵੇਸਨੇ**ਤਿ ਘਰੇ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਦ੍ਵਾਰੇ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਯਂ ਅਗ੍ਗਿਹੁਤਸਾਲਾ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ''ਨਿਵੇਸਨਦ੍ਵਾਰੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਤਸ੍ਸਪਿ ਪਦੇਸਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੇਯੇਵ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ''ਨਿਵੇਸਨੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਮੀਪਤ੍ਥੇ ਵਾ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ, ਨਿਵੇਸਨਸਮੀਪੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਗ੍ਗਿ ਪਜ੍ਜਲਿਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਯਾਧਾਨੇ ਠਿਤੋ ਅਗ੍ਗਿ ਕਤਬ੍ਭੁਦ੍ਧਰਣੋ ਸਮਿਧਾਪਕ੍ਖੇਪਂ ਬੀਜਨਵਾਤਞ੍ਚ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਜਲਿਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਸਮੁਗ੍ਗਤਚ੍ਚਿਸਮਾਕੁਲੋ ਹੋਤਿ। **ਆਹੁਤਿ ਪਗ੍ਗਹਿਤਾ**ਤਿ ਸਸੀਸਂ ਨ੍ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਮਹਤਾ ਸਕ੍ਕਾਰੇਨ ਪਾਯਾਸਸਪ੍ਪਿਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਨਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਞ੍ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਜੁਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ''ਆਹੁਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਪਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਘਰਂ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਸਬ੍ਬਜਨਾਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਆਹਾਰਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਉਚ੍ਚਨੀਚਕੁਲਂ ਅਵੋਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਪਦਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਮਾਨੋ''ਤਿ।

ਅਥ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਪ੍ਪਸੀਦਤਿ? ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਏਵਂ ਫਰੁਸੇਨ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਮੁਦਾਚਰਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਅਯਂ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਮਙ੍ਗਲਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਸਮਣਦਸ੍ਸਨਂ ਅਵਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਕੋ, ਤਤੋ ''ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਭੁਞ੍ਜਨਵੇਲਾਯ ਕਾਲਕਣ੍ਣੀ ਮੁਣ੍ਡਕਸਮਣਕੋ ਮਮ ਨਿਵੇਸਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਪ੍ਪਸਾਦੇਸਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਦੋਸਵਸਂਯੇਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਕੁਦ੍ਧੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ **''ਤਤ੍ਰੇਵ ਮੁਣ੍ਡਕਾ''**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ''ਮੁਣ੍ਡੋ ਅਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਯਂ ਅਸੁਦ੍ਧੋ, ਤੇਨ ਦੇਵਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪੂਜਕੋ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਮੁਣ੍ਡਕਾ''ਤਿ ਆਹ। ਮੁਣ੍ਡਕਤ੍ਤਾ ਵਾ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠੋ ਏਸ, ਨ ਇਮਂ ਪਦੇਸਂ ਅਰਹਤਿ ਆਗਚ੍ਛਿਤੁਨ੍ਤਿ ਸਮਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਈਦਿਸਂ ਕਾਯਕਿਲੇਸਂ ਨ ਵਣ੍ਣੇਤੀਤਿ ਚ ਸਮਣਭਾਵਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **''ਸਮਣਕਾ''**ਤਿ ਆਹ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਦੋਸਵਸੇਨੇਵ, ਵਸਲੇ ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋ ਸਮ੍ਭੋਗਪਰਿਭੋਗਕਰਣੇਨ ਪਤਿਤੋ ਅਯਂ ਵਸਲਤੋਪਿ ਪਾਪਤਰੋਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **''ਵਸਲਕਾ''**ਤਿ ਆਹ – ''ਵਸਲਜਾਤਿਕਾਨਂ ਵਾ ਆਹੁਤਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਸਵਨੇਨ ਪਾਪਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋਪਿ ਏਵਮਾਹ।

ਭਗਵਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋਪਿ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨੇਵ ਮੁਖਵਣ੍ਣੇਨ ਮਧੁਰੇਨ ਸਰੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਸੀਤਲੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਤਾਦਿਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **''ਜਾਨਾਸਿ ਪਨ, ਤ੍ਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''**ਤਿ। ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਤੋ ਮੁਖਪ੍ਪਸਾਦਸੂਚਿਤਂ ਤਾਦਿਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਸੀਤਲੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਚ੍ਛਾਰਿਤਂ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਮਤੇਨੇਵ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਹਦਯੋ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਨਿਹਤਮਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਜਾਤਿਸਭਾਵਂ ਵਿਸਉਗ੍ਗਿਰਸਦਿਸਂ ਸਮੁਦਾਚਾਰਵਚਨਂ ਪਹਾਯ ''ਨੂਨ ਯਮਹਂ ਹੀਨਜਚ੍ਚਂ ਵਸਲਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਮਿ, ਨ ਸੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਵਸਲੋ, ਨ ਚ ਹੀਨਜਚ੍ਚਤਾ ਏਵ ਵਸਲਕਰਣੋ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ **''ਨ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ''**ਤਿ ਆਹ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਹੇਸਾ, ਯਂ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਚ੍ਚਯਾਲਾਭੇਨ ਫਰੁਸੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਲਦ੍ਧਮਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਮੁਦੁਕੋ ਹੋਤੀਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਾਧੂ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਦ੍ਦੋ ਆਯਾਚਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਸਮ੍ਪਹਂਸਨਸੁਨ੍ਦਰਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਸਾਧੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੂ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੯੫; ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੮੩) ਹਿ ਆਯਾਚਨੇ। ''ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਖੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੬) ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇ। ''ਸਾਧੁ, ਸਾਧੁ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੯) ਸਮ੍ਪਹਂਸਨੇ।

''ਸਾਧੁ ਧਮ੍ਮਰੁਚੀ ਰਾਜਾ, ਸਾਧੁ ਪਞ੍ਞਾਣਵਾ ਨਰੋ।
ਸਾਧੁ ਮਿਤ੍ਤਾਨਮਦ੍ਦੁਬ੍ਭੋ, ਪਾਪਸ੍ਸਾਕਰਣਂ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੧੮.੧੦੧) –

ਆਦੀਸੁ ਸੁਨੂਰੇ। ''ਤੰ ਸੁਣਾਥ, ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧) ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮੇ। ਇਧ ਪਨ ਆਯਾਚਨੇ।

ਤੇਨ ਹੀਤਿ ਤਸ੍ਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਨਿਦਸ੍ਸਨੰ, ਸਚੇ ਞਾਤੁਕਾਮੋਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਕਾਰਣਵਚਨੰ ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਮਾ ਞਾਤੁਕਾਮੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਸੁਣਾਹਿ, ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ, ਤਥਾ ਤੇ ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਥਾ ਤ੍ਵੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਏਵੰ ਪਰਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਰ ਚ **ਸੁਣਾਹੀ**ਤਿ ਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਕ੍ਖੇਪਵਾਰਣੰ, **ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹੀ**ਤਿ ਮਨਸਿਕਾਰੇ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਨਿਯੋਜਨੇਨ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਕ੍ਖੇਪਵਾਰਣੰ। ਪੁਰਿਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸਗ੍ਗਾਹਵਾਰਣੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਅਤ੍ਥਵਿਪਲ੍ਲਾਸਗ੍ਗਾਹਵਾਰਣੰ । ਪੁਰਿਮੇਨ ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਸੁਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਧਾਰਣਤ੍ਥੂਪਪਰਿਕ੍ਖਾਦੀਸੁ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਚ ''ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੋ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਵਨੀਯੋ''ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ''ਸਾਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਨਸਿ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਸਾਧੁਕਪਦੰ ਵਾ ਉਭਯਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ''ਯਸ੍ਮਾ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮੋ ਧਮ੍ਮਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ ਦੇਸਨਾਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਣਾਹਿ ਸਾਧੁਕੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਗਮ੍ਭੀਰੋ ਪਟਿਵੇਧਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਸੁਣਾਹਿ ਸਾਧੁਕੰ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ।

ਤਤੋ ''ਏਵੰ ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਕਥਮਹੰ ਪਤਿਟ੍ਠੰ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਸੀਦਨ੍ਤਮਿਵ ਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਯਥਾ ਤ੍ਵੰ ਞਸ੍ਸਸਿ, ਤਥਾ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੇਹਿ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਉਤ੍ਤਾਨੇਨ ਨਯੇਨ ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤੋ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **''ਏਵੰ ਭੋ''ਤਿ ਖੋ ਅਗ੍ਗਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸਿ,** ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨੇਨ ਅਭਿਮੁਖੋ ਅਸ੍ਸੋਸੀਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ **''ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚਾ''**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਕੋਧਨੋ ਉਪਨਾਹੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੰ।

੧੧੬. ਤਤ੍ਥ **ਕੋਧਨੋ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਸੀਲੋ। **ਉਪਨਾਹੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਕੋਧਸ੍ਸ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪਨਾਹੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਪਰੇਸੰ ਗੁਣੇ ਮਕ੍ਖੇਤਿ ਪੁਞ੍ਛਤੀਤਿ ਮਕ੍ਖੀ, ਪਾਪੋ ਚ ਸੋ ਮਕ੍ਖੀ ਚਾਤਿ **ਪਾਪਮਕ੍ਖੀ**। **ਵਿਪਨ੍ਨਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਵਿਨਟ੍ਠਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਵਿਪਨ੍ਨਾਯ ਵਾ ਵਿਰੂਪੰ ਗਤਾਯ ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮਾਯਾਵੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਦੋਸਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਮਾਯਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਤੰ ਜਞ੍ਞਾ ਵਸਲੋ ਇਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਏਵਰੂਪੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਏਤੇਸੰ ਹੀਨਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵਸ੍ਸਨਤੋ ਸਿਞ੍ਚਨਤੋ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵਨਤੋ ''ਵਸਲੋ''ਤਿ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਤਿ, ਏਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਤ੍ਥਕੇ ਜਾਤੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਵਸਲੋ ਏਵ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਦਯਤੁਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤੰ, ਨ ਪਰਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਆਦਿਪਦੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਕੋਧਨਿਗ੍ਗਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਕੋਧਾਦਿਧਮ੍ਮੋ ਹੀਨਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਚ ਦੇਸਨਾਯ ਕੋਧਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਏਕੇਨ ਤਾਵ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਸਲਞ੍ਚ ਵਸਲਕਰਣੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸੇਸਿ। ਏਵੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਚ ''ਤ੍ਵੰ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਵਮ੍ਭਨੰ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕੰਸਨਞ੍ਚ ਅਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ਸਮੇਨ ਞਾਯੇਨ ਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਵਸਲਭਾਵੇ, ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵੇ ਠਪੇਸਿ।

੧੧੭. ਇਦਾਨਿ ਯਾਯੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਿ ''ਕਦਾਚਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਏਵਾ''ਤਿ। ਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤੋ, ਯੇ ਚ ਸਤ੍ਤਵਿਹਿੰਸਾਦੀਸੁ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਆਦੀਨਵੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ''ਹੀਨਾ ਏਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਵਸਲਕਰਣਾ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਆਦੀਨਵਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਪਰੇਹਿਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਵਸਲਞ੍ਚ ਵਸਲਕਰਣੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸੇਤੁੰ ''ਏਕਜੰ ਵਾ ਦ੍ਵਿਜੰ ਵਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਕਜੋ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਣ੍ਡਜੰ ਅਵਸੇਸਯੋਨਿਜੋ। ਸੋ ਹਿ ਏਕਦਾ ਏਵ ਜਾਯਤਿ। **ਦ੍ਵਿਜੋ**ਤਿ ਅਣ੍ਡਜੋ। ਸੋ ਹਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਅਣ੍ਡਕੋਸਤੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਜਾਯਤਿ। ਤੰ ਏਕਜੰ ਵਾ ਦ੍ਵਿਜੰ ਵਾਪਿ। **ਯੋਧ ਪਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਇਧ ਸਤ੍ਤੰ। **ਵਿਹਿੰਸਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਿਕਚੇਤਨਾਸਮੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਾ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰਿਕਚੇਤਨਾਸਮੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਾ ਪਯੋਗੇਨ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਿ। ''ਪਾਣਾਨਿ ਹਿੰਸਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਜੰ ਵਾ ਦ੍ਵਿਜੰ ਵਾਤਿ ਏਵਂਪਭੇਦਾਨਿ ਯੋਧ ਪਾਣਾਨਿ ਹਿੰਸਤੀਤਿ ਏਵੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਸ੍ਸ ਪਾਣੇ ਦਯਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਤੇਨ ਮਨਸਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਅਭਾਵਂ ਆਹ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਇਤੋ ਪਰਾਸੁ ਚ ਗਾਥਾਸੁ, ਯਤੋ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਪਰਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਾ ਅਵਣ੍ਣਿਤਪਦਵਣ੍ਣਨਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ।

੧੧੮. ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਹਨਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤਿ। **ਪਰਿਰੁਨ੍ਧਤੀ**ਤਿ ਸੇਨਾਯ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਗਾਮਾਨਿ ਨਿਗਮਾਨਿ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਨਗਰਾਨੀਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਨਿਗ੍ਗਾਹਕੋ ਸਮਞ੍ਞਾਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਹਨਨਪਰਿਰੁਨ੍ਧਨੇਨ ਗਾਮਨਿਗਮਨਗਰਘਾਤਕੋਤਿ ਲੋਕੇ ਵਿਦਿਤੋ।

੧੧੯. ਗਾਮੇ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾਰਞ੍ਞੇਤਿ ਗਾਮੋਪਿ ਨਿਗਮੋਪਿ ਨਗਰਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬੋਵ ਇਧ ਗਾਮੋ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪਚਾਰੇਨ, ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਂ ਅਰਞ੍ਞਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾਰਞ੍ਞੇ **ਯਂ ਪਰੇਸਂ ਮਮਾਯਿਤਂ,** ਯਂ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਮਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਸਤ੍ਤੋ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੋ ਵਾ। **ਥੇਯ੍ਯਾ ਅਦਿਨ੍ਨਮਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਦਿਯਤਿ, ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਯੋਗੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਅਵਹਾਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਹਣਂ ਸਾਧੇਤਿ।

੧੨੦. ਇਣਮਾਦਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖੇਪਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਕਾਲੇਨ ਏਤ੍ਤਕਂ ਵਡ੍ਢਿਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾ, ''ਯਂ ਇਤੋ ਉਦਯਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਮਯ੍ਹਂ ਮੂਲਂ ਤਵੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਉਦਯਂ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਤਂਤਂਆਯੋਗਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾ ਇਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਚੁਜ੍ਜਮਾਨੋ ਪਲਾਯਤਿ ਨ ਹਿ ਤੇ ਇਣਮਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਇਣਾਯਿਕੇਨ ''ਦੇਹਿ ਮੇ ਇਣ''ਨ੍ਤਿ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ''ਨ ਹਿ ਤੇ ਇਣਮਤ੍ਥਿ, ਮਯਾ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਕੋ ਸਕ੍ਖੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਭਣਨ੍ਤੇਨ ਘਰੇ ਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਪਲਾਯਤਿ।

੧੨੧. ਕਿਞ੍ਚਿਕ੍ਖਕਮਜ੍ਝਤਾਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਪਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਇਚ੍ਛਾਯ। **ਪਨ੍ਥਸ੍ਮਿਂ ਵਜਨ੍ਤਂ ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਇਤ੍ਥਿਂ ਵਾ ਪੁਰਿਸਂ ਵਾ। **ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿਕ੍ਖਮਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਭਣ੍ਡਕਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

੧੨੨. ਅਤ੍ਤਹੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਕਾਰਣਾ, ਤਥਾ **ਪਰਹੇਤੁ। ਧਨਹੇਤੂ**ਤਿ ਸਕਧਨਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਧਨਸ੍ਸ ਵਾ ਕਾਰਣਾ। ਚ-ਕਾਰੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਕਪ੍ਪਨਤ੍ਥੋ। **ਸਕ੍ਖਿਪੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਯਂ ਜਾਨਾਸਿ, ਤਂ ਵਦੇਹੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ। **ਮੁਸਾ ਬ੍ਰੂਤੀ**ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਾ ''ਨ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਾ ''ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਭਣਤਿ, ਸਾਮਿਕੇ ਅਸਾਮਿਕੇ, ਅਸਾਮਿਕੇ ਚ ਸਾਮਿਕੇ ਕਰੋਤਿ।

੧੨੩. ਞਾਤੀਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੀਨਂ। **ਸਖੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਯਸ੍ਸਾਨਂ **ਦਾਰੇਸੂ**ਤਿ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇਸੁ। **ਪਟਿਦਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਕੂਲੇਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਤਿਚਰਨ੍ਤੋ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਾਹਸਾ**ਤਿ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਅਨਿਚ੍ਛਂ। **ਸਮ੍ਪਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਤੇਸਂ ਦਾਰੇਹਿ ਪਤ੍ਥਿਯਮਾਨੋ ਸਯਞ੍ਚ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ, ਉਭਯਸਿਨੇਹਵਸੇਨਾਪੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੧੨੪. ਮਾਤਰਂ ਪਿਤਰਂ ਵਾਤਿ ਏਵਂ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਪਦਟ੍ਠਾਨਭੂਤਮ੍ਪਿ, **ਜਿਣ੍ਣਕਂ ਗਤਯੋਬ੍ਬਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਕਰੁਣਾਯ ਪਦਟ੍ਠਾਨਭੂਤਮ੍ਪਿ । **ਪਹੁ ਸਨ੍ਤੋ ਨ ਭਰਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਉਪਕਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਪੋਸੇਤਿ।

੧੨੫. ਸਸੁਨ੍ਤਿ ਸਸ੍ਸੁਂ। **ਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਾਣਿਨਾ ਵਾ ਲੇਡ੍ਡੁਨਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਪਹਰਤਿ। **ਰੋਸੇਤੀ**ਤਿ ਕੋਧਮਸ੍ਸ ਸਞ੍ਜਨੇਤਿ **ਵਾਚਾਯ** ਫਰੁਸਵਚਨੇਨ।

੧੨੬. ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥੇਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ। **ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ। **ਅਨਤ੍ਥਮਨੁਸਾਸਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਹਿਤਮੇਵ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ। **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨ ਮਨ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋਪਿ ਯਥਾ ਸੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਥਾ ਅਪਾਕਟੇਹਿ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨ ਵਚਨੇਨ ਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਆਚਰਿਯਮੁਟ੍ਠਿਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਵਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਵਸੇਸਮੇਵ ਮਨ੍ਤੇਤਿ।

੧੨੭. **ਯੋ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਯਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਾ ਸਾ ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਕਾਯੇਨ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾ, ਵਾਚਾਯ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾ, ਮਨਸਾ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਹੇਤੁ ਪਾਪਿਕੰ ਇਚ੍ਛੰ ਪਣਿਦਹਤਿ, ਮਾ ਮੰ ਜਞ੍ਞਾਤਿ ਇਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਆਗਤਾ। ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਕਰਣੇਨ ਕਤਾਨਞ੍ਚ ਅਵਿਵਰਣੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਅਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਤਿ **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ**।

੧੨੮. **ਪਰਕੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਤਿਕੁਲੰ ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਕੁਲੰ ਵਾ। **ਆਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਤੇਨ ਕੁਲੇ ਭੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੇਹਮਾਗਤੰ ਪਾਨਭੋਜਨਾਦੀਹਿ **ਨਪ੍ਪਟਿਪੂਜੇਤਿ,** ਨ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਅਵਭੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਦੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੨੯. **ਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ** ਵਾਤਿ ਪਰਾਭਵਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੧੩੦. **ਭਤ੍ਤਕਾਲੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ**ਤਿ ਭੋਜਨਕਾਲੇ ਜਾਤੇ। ਉਪਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਭਤ੍ਤਕਾਲੇ ਆਗਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰੋਸੇਤਿ ਵਾਚਾ ਨ ਚ ਦੇਤੀ**ਤਿ ''ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ ਮੇ ਅਯੰ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਮੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਕਾਰਾਪੇਤੁੰ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪੇਨ ਫਰੁਸਵਚਨੇਨ ਰੋਸੇਤਿ, ਅਨੁਮਸੋ ਸਮ੍ਮੁਖਭਾਵਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚਸ੍ਸ ਨ ਦੇਤਿ, ਪਗੇਵ ਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੩੧. **ਅਸਤੰ ਯੋਧ ਪਬ੍ਰੂਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਇਧ ਯਥਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ''ਅਸੁਕਦਿਵਸੇ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਅਸਜ੍ਜਨਾਨੰ ਵਚਨੰ ਪਬ੍ਰੂਤਿ। ''ਅਸਨ੍ਤੰ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਬ੍ਰੂਤੀ**ਤਿ ਭਣਤਿ ''ਅਮੁਕਸ੍ਮਿੰ ਨਾਮ ਗਾਮੇ ਮਯ੍ਹੰ ਈਦਿਸੋ ਘਰਵਿਭਵੋ, ਏਹਿ ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਘਰਣੀ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਤੇ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਰਭਰਿਯੰ ਪਰਦਾਸਿੰ ਵਾ ਵਞ੍ਚੇਨ੍ਤੋ ਧੁਤ੍ਤੋ ਵਿਯ। **ਨਿਜਿਗੀਸਾਨੋ**ਤਿ ਨਿਜਿਗੀਸਮਾਨੋ ਮਗ੍ਗਮਾਨੋ, ਤੰ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਿਤੁਕਾਮੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੩੨. **ਯੋ ਚਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਚ ਅਤ੍ਤਾਨੰ। **ਸਮੁਕ੍ਕੰਸੇਤਿ** ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਸਮੁਕ੍ਕੰਸਤਿ ਉਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤਿ। **ਪਰੇ ਚ ਮਵਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਤੇਹਿਯੇਵ ਪਰੇ ਅਵਜਾਨਾਤਿ, ਨੀਚੰ ਕਰੋਤਿ। ਮ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ । **ਨਿਹੀਨੋ**ਤਿ ਗੁਣਵੁਡ੍ਢਿਤੋ ਪਰਿਹੀਨੋ, ਅਧਮਭਾਵੰ ਵਾ ਗਤੋ। **ਸੇਨ ਮਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਉਕ੍ਕੰਸਨਾਵਜਾਨਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਨੇਨ।

੧੩੩. **ਰੋਸਕੋ**ਤਿ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਪਰੇਸੰ ਰੋਸਜਨਕੋ। **ਕਦਰਿਯੋ**ਤਿ ਥਦ੍ਧਮਚ੍ਛਰੀ, ਯੋ ਪਰੇ ਪਰੇਸੰ ਦੇਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਵਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। **ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਿਚ੍ਛਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮਚ੍ਛਰੀ**ਤਿ ਆਵਾਸਾਦਿਮਚ੍ਛਰਿਯਯੁਤ੍ਤੋ। **ਸਠੋ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਪ੍ਪਕਾਸਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਾਠੇਯ੍ਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਅਸਮ੍ਮਾਭਾਸੀ ਵਾ ਅਕਾਤੁਕਾਮੋਪਿ ''ਕਰੋਮੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ। ਨਾਸ੍ਸ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨਲਕ੍ਖਣਾ ਹਿਰੀ, ਨਾਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਾਸਨਤੋ ਉਬ੍ਬੇਗਲਕ੍ਖਣੰ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਨ੍ਤਿ **ਅਹਿਰਿਕੋ ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪੀ**।

੧੩੪. **ਬੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ। **ਪਰਿਭਾਸਤੀ**ਤਿ ''ਅਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਅਪਵਦਤਿ, **ਸਾਵਕਞ੍ਚ** ''ਦੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦੀਹਿ। **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜੰ ਗਹਟ੍ਠੰ** ਵਾਤਿ ਸਾਵਕਵਿਸੇਸਨਮੇਵੇਤੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੰ, ਗਹਟ੍ਠੰ ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬਾਹਿਰਕੰ ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੰ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਗਹਟ੍ਠੰ ਵਾ ਅਭੂਤੇਨ ਦੋਸੇਨ ਪਰਿਭਾਸਤੀਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪੋਰਾਣਾ।

੧੩੫. **ਅਨਰਹੰ ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਖੀਣਾਸਵੋ ਸਮਾਨੋ। **ਅਰਹੰ ਪਟਿਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ''ਅਹੰ ਅਰਹਾ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਯਥਾ ਨੰ ''ਅਰਹਾ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਵਾਚੰ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤਿ, ਕਾਯੇਨ ਪਰਕ੍ਕਮਤਿ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਇਚ੍ਛਤਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ। **ਚੋਰੋ**ਤਿ ਥੇਨੋ। **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕੇ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਵਸੇਨ ਆਹ – ਸਬ੍ਬਲੋਕੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ । ਲੋਕੇ ਹਿ

ਸਨ੍ਧਿਚ੍ਛੇਦਨਨਿਲ੍ਲੋਪਹਰਣਏਕਾਗਾਰਿਕਕਰਣਪਰਿਪਨ੍ਥਤਿਟ੍ਠਨਾਦੀਹਿ ਪਰੇਸੰ ਧਨੰ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤਾ ਚੋਰਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸਾਸਨੇ ਪਨ ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨਿ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤਾ। ਯਥਾਹ –

> ''ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਚੋਰਾ ਸਨ੍ਤੋ ਸੰਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਮਹਾਚੋਰਸ੍ਸ ਏਵੰ ਹੋਤਿ 'ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਂ ਸਤੇਨ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਪਰਿਵੁਤੋ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਆਹਿਣ੍ਡਿਸ੍ਸਾਮਿ ਹਨਨ੍ਤੋ, ਘਾਤੇਨ੍ਤੋ, ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ, ਛੇਦਾਪੇਨ੍ਤੋ, ਪਚਨ੍ਤੋ ਪਾਚੇਨ੍ਤੋ'ਤਿ, ਸੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸਤੇਨ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਪਰਿਵੁਤੋ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਆਹਿਣ੍ਡਤਿ ਹਨਨ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਪਾਚੇਨ੍ਤੋ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਧੇਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਵੰ ਹੋਤਿ 'ਕੁਦਾਸ੍ਸੁ ਨਾਮਾਹਂ ਸਤੇਨ ਵਾ...ਪੇ॰... ਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਸਕ੍ਕਤੋ, ਗਰੁਕਤੋ, ਮਾਨਿਤੋ, ਪੂਜਿਤੋ, ਅਪਚਿਤੋ, ਗਹਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਞ੍ਚ ਲਾਭੀ ਚੀਵਰ...ਪੇ॰... ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨ'ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸਤੇਨ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਪਰਿਵੁਤੋ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਤਿ ਸਕ੍ਕਤੋ...ਪੇ॰... ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਠਮੋ ਮਹਾਚੋਰੋ ਸਨ੍ਤੋ ਸੰਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ।

> ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਹਤਿ, ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ।

> ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਂ ਅਮੂਲਕੇਨ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਤਿ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਤਿਯੋ...ਪੇ॰... ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ।

> ''ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ, ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਗਰੁਭਣ੍ਡਾਨਿ ਗਰੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਆਰਾਮੋ, ਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁ, ਵਿਹਾਰੋ, ਵਿਹਾਰਵਤ੍ਥੁ, ਮਞ੍ਚੋ, ਪੀਠਂ, ਭਿਸਿ, ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਂ, ਲੋਹਕੁਮ੍ਭੀ, ਲੋਹਭਾਣਕਂ, ਲੋਹਵਾਰਕੋ, ਲੋਹਕਟਾਹਂ, ਵਾਸਿ, ਫਰਸੁ, ਕੁਠਾਰੀ, ਕੁਦਾਲੋ, ਨਿਖਾਦਨਂ, ਵਲ੍ਲਿ, ਵੇਲੁ, ਮੁਞ੍ਜਂ, ਪਬ੍ਬਜਂ, ਤਿਣਂ, ਮਤ੍ਤਿਕਾ, ਦਾਰੁਭਣ੍ਡਂ, ਮਤ੍ਤਿਕਾਭਣ੍ਡਂ, ਤੇਹਿ ਗਿਹਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਉਪਲਾਪੇਤਿ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤੁਤ੍ਥੋ...ਪੇ॰... ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ।

> ''ਸਦੇਵਕੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਕੇ...ਪੇ॰... ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਅਯਂ ਅਗ੍ਗੋ ਮਹਾਚੋਰੋ, ਯੋ ਅਸਨ੍ਤਂ ਅਭੂਤਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ ਉਲ੍ਲਪਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੯੫)।

ਤਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਚੋਰਾ ਲੋਕਿਯਮੇਵ ਧਨਧਞ੍ਞਾਦਿਂ ਥੇਨੇਨ੍ਤਿ। ਸਾਸਨੇ ਵੁਤ੍ਤਚੋਰੇਸੁ ਪਠਮੋ ਤਥਾਰੂਪਮੇਵ ਚੀਵਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯਮਤ੍ਤਂ, ਦੁਤਿਯੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ, ਤਤਿਯੋ ਪਰਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਸਙ੍ਘਿਕਗਰੁਭਣ੍ਡਂ, ਪਞ੍ਚਮੋ ਝਾਨਸਮਾਧਿਸਮਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਫਲਪ੍ਪਭੇਦਂ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣਧਨਂ, ਲੋਕਿਯਞ੍ਚ ਚੀਵਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯਜਾਤਂ। ਯਥਾਹ – ''ਥੇਯ੍ਯਾਯ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡੋ ਭੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯ੍ਵਾਯਂ ਪਞ੍ਚਮੋ ਮਹਾਚੋਰੋ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ਭਗਵਾ ''ਚੋਰੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕੇ ਲੋਕੇ''ਤਿ। ਸੋ ਹਿ ''ਸਦੇਵਕੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਕੇ...ਪੇ॰... ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯ ਅਯਂ ਅਗ੍ਗੋ ਮਹਾਚੋਰੋ, ਯੋ ਅਸਨ੍ਤਂ ਅਭੂਤਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ ਉਲ੍ਲਪਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੯੫) ਏਵੰ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਨਥੇਨਨਤੋ ਅਗ੍ਗੋ ਮਹਾਚੋਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਇਧਾਪਿ ''ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕੇ ਲੋਕੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਕਾਸੇਸਿ।

ਏਸੋ ਖੋ ਵ**ਸਲਾਧਮੋ**ਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਖੋ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਏਸੋ ਏਵ ਵਸਲਾਧਮੋ। ਵਸਲਾਨਂ ਹੀਨੋ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਕੋਤਿ ਅਵਧਾਰੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਿਸਿਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਥੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਵਸ੍ਸਨਤੋ, ਯਾਵ ਤਂ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਤਾਵ ਅਵਿਗਤਵਸਲਕਰਣਧਮ੍ਮਤੋ ਚਾਤਿ।

ਏਤੇ ਖੋ ਵਸਲਾਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਯੇ ਤੇ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਆਸਯਵਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਕੋਧਨਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ, ਪਾਪਮਕ੍ਖਿਂ ਵਾ ਦ੍ਵਿਧਾ ਕਤ੍ਵਾ ਛ, ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਪਯੋਗਵਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਾਣਹਿਂਸਕੋ ਏਕੋ, ਤਤਿਯਾਯ ਪਯੋਗਵਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨੇਵ ਗਾਮਨਿਗਮਨਿਗ੍ਗਾਹਕੋ ਏਕੋ, ਚਤੁਤ੍ਥਾਯ ਥੇਯਜਾਵਹਾਰਵਸੇਨ ਏਕੋ, ਪਞ੍ਚਮਾਯ ਇਣਵਞ੍ਚਨਵਸੇਨ ਏਕੋ, ਛਟ੍ਠਾਯ ਪਸਯ੍ਹਾਵਹਾਰਵਸੇਨ ਪਨ੍ਥਦੂਸਕੋ ਏਕੋ, ਸਤ੍ਤਮਾਯ ਕੂਟਸਕ੍ਖਿਵਸੇਨ ਏਕੋ, ਅਟ੍ਠਮਾਯ ਮਿਤ੍ਤਦੁਬ੍ਭਿਵਸੇਨ ਏਕੋ, ਨਵਮਾਯ ਅਕਤਞ੍ਞੁਵਸੇਨ ਏਕੋ, ਦਸਮਾਯ ਕਤਨਾਸਨਵਿਹੇਸਨਵਸੇਨ ਏਕੋ, ਏਕਾਦਸਮਾਯ ਹਦਯਵਞ੍ਚਨਵਸੇਨ ਏਕੋ, ਦ੍ਵਾਦਸਮਾਯ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ, ਤੇਰਸਮਾਯ ਅਕਤਞ੍ਞੁਵਸੇਨ ਏਕੋ, ਚੁਦ੍ਦਸਮਾਯ ਵਞ੍ਚਨਵਸੇਨ ਏਕੋ, ਪਨ੍ਨਰਸਮਾਯ ਵਿਹੇਸਨਵਸੇਨ ਏਕੋ, ਸੋਲ਼ਸਮਾਯ ਵਞ੍ਚਨਵਸੇਨ ਏਕੋ, ਸਤ੍ਤਰਸਮਾਯ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਪਰਵਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ, ਅਟ੍ਠਾਰਸਮਾਯ ਪਯੋਗਾਸਯਵਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਰੋਸਕਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ, ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਮਾਯ ਪਰਿਭਾਸਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ, ਵੀਸਤਿਮਾਯ ਅਗ੍ਗਮਹਾਚੋਰਵਸੇਨ ਏਕੋਤਿ ਏਵਂ ਤੇਤ੍ਤਿਂਸ ਚਤੁਤ੍ਤਿਂਸ ਵਾ ਵਸਲਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਏਤੇ ਖੋ ਵਸਲਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਮਯਾ ਯੇ ਤੇ ਪਕਾਸਿਤਾ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੇ ਤੇ ਮਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਜਾਨਾਸਿ ਪਨ ਤ੍ਵਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਵਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਸਲਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਏਤੇ ਖੋ ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਯੇ ਤੇ ਮਯਾ ਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਧਮ੍ਮਵਸੇਨਾਪਿ ਏਤੇ ਖੋ ਪਕਾਸਿਤਾ। ਅਥ ਵਾ ਏਤੇ ਖੋ ਵਸਲਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯੇਹਿ ਕਮ੍ਮਵਸੇਨ, ਨ ਜਾਤਿਵਸੇਨ, ਮਯਾ ਯੇ ਤੇ ਪਕਾਸਿਤਾ ''ਕੋਧਨੋ ਉਪਨਾਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ।

੧੩੬. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਵਸਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਤੀਵ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਨ ਜਚ੍ਚਾ ਵਸਲੋ ਹੋਤੀ**''ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਹਿ ਨ ਜਚ੍ਚਾ ਵਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਜਚ੍ਚਾ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਮ੍ਮਵਸ੍ਸਨਤੋ ਵਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਾਹਨਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਹੀਨਂ ਵਸਲਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਥ, ਤਸ੍ਮਾ ਹੀਨੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ।

੧੩੭-੧੩੯. ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਾਧੇਤੁਂ "**ਤਦਮਿਨਾਪਿ ਜਾਨਾਥਾ**"ਤਿਆਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾਯੋ ਆਹ। ਤਾਸੁ ਦ੍ਵੇ ਚਤੁਪ੍ਪਾਦਾ, ਏਕਾ ਛਪ੍ਪਾਦਾ, ਤਾਸਂ ਅਤ੍ਥੋ – ਯਂ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਨ ਜਚ੍ਚਾ ਵਸਲੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ, **ਤਦਮਿਨਾਪਿ ਜਾਨਾਥ, ਯਥਾ ਮੇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ,** ਤਂ ਇਮਿਨਾਪਿ ਪਕਾਰੇਨ ਜਾਨਾਥ, ਯੇਨ ਮੇ ਪਕਾਰੇਨ ਯੇਨ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਇਦਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਤਮਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਚੇ? **ਚਣ੍ਡਾਲਪੁਤ੍ਤੋ ਸੋਪਾਕੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ।

ਚਣ੍ਡਾਲਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ **ਚਣ੍ਡਾਲਪੁਤ੍ਤੋ**। ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਾਦਨਤ੍ਥਾਯ ਮਤੇ ਸੁਨਖੇ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚਤੀਤਿ **ਸੋਪਾਕੋ। ਮਾਤਙ੍ਗੋ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮੋ **ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਹੀਨਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਚ ਜੀਵਿਕਾਯ ਚ ਨਾਮੇਨ ਚ ਪਾਕਟੋ।

ਸੋਤਿ ਪੁਰਿਮਪਦੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਸੋ ਮਾਤਙ੍ਗੋ **ਯਸਂ ਪਰਮਂ ਪਤ੍ਤੋ,** ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਅਤਿਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਯਸਂ ਕਿਤ੍ਤਿਂ ਪਸਂਸਂ ਪਤ੍ਤੋ। **ਯਂ ਸੁਦੁਲ੍ਲਭ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਉਲ਼ਾਰਕੁਲੂਪਪਨ੍ਨੇਨਾਪਿ ਦੁਲ੍ਲਭਂ, ਹੀਨਕੁਲੂਪਪਨ੍ਨੇਨ ਸੁਦੁਲ੍ਲਭਂ। ਏਵਂ ਯਸਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ **ਆਗਚ੍ਛੁਂ ਤਸ੍ਸੁਪਟ੍ਠਾਨਂ, ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬਹੂ,** ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਾਰਿਚਰਿਯਤ੍ਥਂ ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਬਹੂ ਵੇਸ੍ਸਸੁਦ੍ਦਾਦਯੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਮਨੁਸ੍ਸਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਮਿਂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੋ ਮਾਤਙ੍ਗੋ ਵਿਗਤਕਿਲੇਸਰਜਤ੍ਤਾ **ਵਿਰਜਂ,** ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਮਹਾਪਥਂ,** ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਸਙ੍ਖਾਤਂ ਦੇਵਲੋਕਂ ਯਾਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਦੇਵਲੋਕਯਾਨਸਞ੍ਞਿਤਂ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾਨਂ **ਅਭਿਰੁਯ੍ਹ,** ਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਕਾਮਰਾਗਂ ਵਿਰਾਜੇਤ੍ਵਾ,** ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਗੋ ਅਹੁ,** ਸਾ ਤਥਾ ਹੀਨਾਪਿ **ਨ ਨਂ ਜਾਤਿ ਨਿਵਾਰੇਸਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ,** ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥੋ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਅਤੀਤੇ ਕਿਰ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਤੇਨ ਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਸਤ੍ਤਹਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੋਪਾਕਜੀਵਿਕੇ ਚਣ੍ਡਾਲਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਸੋ ਨਾਮੇਨ ਮਾਤਙ੍ਗੋ , ਰੂਪੇਨ ਦੁਦ੍ਦਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹਿਨਗਰੇ ਚਮ੍ਮਕੁਟਿਕਾਯ ਵਸਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੇ ਭਿਕ੍ਖਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ

ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਸੁਰਾਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇ ਘੋਸਿਤੇ ਧੁਤ੍ਤਾ ਯਥਾਸਕੇਨ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਤਰਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਧੀਤਾ ਪਨ੍ਨਰਸਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਾ ਦੇਵਕਞ੍ਞਾ ਵਿਯ ਰੂਪੇਨ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਪਾਸਾਦਿਕਾ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲਵਂਸਾਨੁਰੂਪਂ ਕੀਲ਼ਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਹੂਤਂ ਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਾਦਿਕੀਲ਼ਨਸਮ੍ਭਾਰਂ ਸਕਟੇਸੁ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸੇਤਵਲ਼ਵਯੁਤ੍ਤਂ ਯਾਨਮਾਰੁਯ੍ਹ ਮਹਾਪਰਿਵਾਰੇਨ ਉਯ੍ਯਾਨਭੂਮਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ **ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾ**ਤਿ ਨਾਮੇਨ। ਸਾ ਕਿਰ ''ਦੁਸ੍ਸਣ੍ਠਿਤਂ ਰੂਪਂ ਅਵਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਾ ਉਦਪਾਦਿ।

ਤਦਾ ਸੋ ਮਾਤਙ੍ਗੋ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਪਟਪਿਲੋਤਿਕਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਕਂਸਤਾਲਂ ਹਤ੍ਥੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ, ਭਾਜਨਹਤ੍ਥੋ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦੂਰਤੋ ਏਵ ਕਂਸਤਾਲਂ ਆਕੋਟੇਨ੍ਤੋ। ਅਥ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾ ''ਉਸ੍ਸਰਥ, ਉਸ੍ਸਰਥਾ''ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਪੁਰਤੋ ਹੀਨਜਨਂ ਅਪਨੇਨ੍ਤੇਹਿ ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਨੀਯਮਾਨਾ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰਮਜ੍ਝੇ ਮਾਤਙ੍ਗਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਆਹ। ਅਹਂ ਮਾਤਙ੍ਗਚਣ੍ਡਾਲੋਤਿ। ਸਾ ''ਈਦਿਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਤਾਨਂ ਕੁਤੋ ਵੁਡ੍ਢੀ''ਤਿ ਯਾਨਂ ਨਿਵਤ੍ਤਾਪੇਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਯਂ ਮਯਂ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਾਦਿਂ ਲਭੇਯ੍ਯਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਨੋ ਮਾਤਙ੍ਗੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਕਤੋ''ਤਿ ਕੁਪਿਤਾ ''ਗਣ੍ਹਥ ਚਣ੍ਡਾਲ''ਨ੍ਤਿ ਲੇਡ੍ਡੂਹਿ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ''ਮਤੋ''ਤਿ ਪਾਦੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਕਚਵਰੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਂਸੁ। ਸੋ ਸਤਿਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਕਿਂ, ਅਯ੍ਯਾ, ਦ੍ਵਾਰਂ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਂ, ਉਦਾਹੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂਯੇਵ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ? ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਆਹਂਸੁ – ''ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਾਧਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਦ੍ਵਾਰੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਹਾਰੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤਂ ਮਂ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਇਮਂ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਾਪੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ ਰਥਿਕਾਯ ਰਥਿਕਂ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿ – ''ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਂ ਅਲਦ੍ਧਾ ਨ ਵੁਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਮਾਤਙ੍ਗੋ ਨਿਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਤਸ੍ਸ ਕਾਕਣਿਕਂ ਦੇਥ, ਤੇਲੇਨ ਅਙ੍ਗਂ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ''ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਂ ਅਲਦ੍ਧਾ ਨ ਵੁਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮਿ''ਚ੍ਚੇਵ ਆਹ। ਤਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਦ੍ਵੇ ਕਾਕਣਿਕਾਯੋ ਦੇਥ, ਕਾਕਣਿਕਾਯ ਪੂਵਂ ਖਾਦਤੁ, ਕਾਕਣਿਕਾਯ ਤੇਲੇਨ ਅਙ੍ਗਂ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਥੇਵ ਵਦਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਮਾਸਕਂ ਦੇਥ, ਪਾਦਂ, ਉਪਡ੍ਢਕਹਾਪਣਂ, ਕਹਾਪਣਂ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣੀ''ਤਿ ਯਾਵ ਸਤਂ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਥੇਵ ਵਦਤਿ। ਏਵਂ ਯਾਚਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਸੂਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੋ। ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਪਾਸਾਦਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਸਾਣਿਪਾਕਾਰਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਯਾਚਿ – ''ਤਾਤ ਮਾਤਙ੍ਗ, ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾਯ ਅਪਰਾਧਂ ਖਮ, ਸਹਸ੍ਸਂ ਗਣ੍ਹਾਹਿ, ਦ੍ਵੇ ਤੀਣੀ''ਤਿ ਯਾਵ ''ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਨਿਪਜ੍ਜਿਯੇਵ।

ਏਵਂ ਚਤੂਹਪਞ੍ਚਾਹੇ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਂ ਅਲਭਨ੍ਤਾ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰਾਦਯੋ ਮਾਤਙ੍ਗਸ੍ਸ ਉਪਕਣ੍ਣਕੇ ਆਰੋਚਾਪੇਸੁਂ – ''ਪੁਰਿਸਾ ਨਾਮ ਅਨੇਕਾਨਿਪਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਵੀਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਤ੍ਥਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਮਾ ਖੋ ਤ੍ਵਂ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਦ੍ਵੀਹਤੀਹਚ੍ਚਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਂ ਲਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ। ਸੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਨਿਪਜ੍ਜਿਯੇਵ। ਅਥ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਟਿਵਿਸ੍ਸਕਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਾਤਙ੍ਗਂ ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਪੇਥ, ਦਾਰਿਕਂ ਵਾ ਦੇਥ, ਮਾ ਅਮ੍ਹੇ ਸਬ੍ਬੇ ਨਾਸਯਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਕਿਰ ਅਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ''ਯਸ੍ਸ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਏਵਂ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਚਣ੍ਡਾਲੋ ਮਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਘਰੇਨ ਸਹ ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਘਰਵਾਸਿਨੋ ਚਣ੍ਡਾਲਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਂ ਨੀਲਪਟਪਿਲੋਤਿਕਂ ਨਿਵਾਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਲੁਙ੍ਕਕਲੋਪਿਕਾਦੀਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਦੇਵਮਾਨਂ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ''ਗਣ੍ਹ ਦਾਰਿਕਂ, ਉਟ੍ਠਾਯ ਗਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ ਅਦਂਸੁ। ਸਾ ਪਸ੍ਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਉਟ੍ਠਾਹੀ''ਤਿ ਆਹ, ਸੋ ''ਹਤ੍ਥੇਨ ਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਪੇਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਨਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਮਯਂ ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੇ ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਲਭਾਮ, ਏਹਿ ਮਂ ਬਹਿਨਗਰੇ ਚਮ੍ਮਕੁਟਿਂ ਨੇਹੀ''ਤਿ। ਸਾ ਨਂ ਹਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨੇਸਿ। ''ਪਿਟ੍ਠਿਯਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਜਾਤਕਭਾਣਕਾ। ਨੇਤ੍ਵਾ ਚਸ੍ਸ ਸਰੀਰਂ ਤੇਲੇਨ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ, ਉਣ੍ਹੋਦਕੇਨ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਯਾਗੁਂ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਞ੍ਞਾ ਅਯਂ ਮਾ ਵਿਨਸ੍ਸੀ''ਤਿ ਜਾਤਿਸਮ੍ਭੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾਵ ਅਡ੍ਢਮਾਸਮਤ੍ਤਂ ਬਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ ਵਨਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, 'ਅਤਿਚਿਰਾਯਤੀ'ਤਿ ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਘਰਮਾਨੁਸਕਾਨਿ ਚ ''ਇਮਂ ਮਾ ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ,

ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਞ੍ਚ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਾਨਾਹਂ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾਯ ਮਨਾਪੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪੇਸੇਸਿ।

ਸਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਕੋਚਿ ਮਞ੍ਞੇ ਮਮ ਞਾਤਕੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਮਂ ਦੁਕ੍ਖਿਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਦਟ੍ਠੁਂ ਆਗਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਮਾਨਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਪਾਦੇਸੁ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਿਸ੍ਸ ਮਂ ਅਨਾਥਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਕਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ‘‘ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕੇ ਦੁਕ੍ਖਿਨੀ ਅਹੋਸਿ, ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਵਾਸੀਹਿ ਤੇ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵਂ ਘੋਸਨਂ ਕਰੋਹਿ – ‘ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਮਮ ਸਾਮਿਕੋ ਨ ਮਾਤਙ੍ਗੋ, ਸੋ ਚਨ੍ਦਵਿਮਾਨਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ’’’ਤਿ। ਸਾ ਆਹ – ‘‘ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇਨ ਇਮਂ ਚਣ੍ਡਾਲਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ‘‘ਨ ਤ੍ਵਂ ਮਾਤਙ੍ਗਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵਂ ਜਾਨਾਸੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਸਾ ਸਦ੍ਦਹਤਿ, ਤਥਾ ਅਨੇਕਾਨਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਤਂ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਤਿਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਾ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ।

ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ ਹਸਨ੍ਤਿ – ‘‘ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮਾਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇਨ ਚਣ੍ਡਾਲਭਾਵਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਂ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਸਾ ਅਧਿਮਾਨਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਘੋਸਨ੍ਤੀ ਨਗਰਂ ਆਹਿਣ੍ਡਤਿ ‘‘ਇਤੋ ਛਟ੍ਠੇ ਦਿਵਸੇ, ਪਞ੍ਚਮੇ, ਚਤੁਤ੍ਥੇ, ਤਤਿਯੇ, ਸੁਵੇ, ਅਜ੍ਜ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥਵਾਚਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਦਾਚਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਮਣ੍ਡਪਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਸਾਣਿਪਾਕਾਰਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ, ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਦਾਰਿਕਾਯੋ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿ ਆਗਤੇ ਕਞ੍ਞਾਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਆਕਾਸਂ ਉਲ੍ਲੋਕੇਨ੍ਤਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਅਥ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਗਗਨਤਲਂ ਉਪਾਰੂਲ੍ਹੇ ਚਨ੍ਦੇ ਚਨ੍ਦਵਿਮਾਨਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੋ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਰੂਪੇਨ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਿ। ਮਹਾਜਨੋ ‘‘ਦ੍ਵੇ ਚਨ੍ਦਾ ਜਾਤਾ’’ਤਿ ਅਤਿਮਞ੍ਞਿ। ਤਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਆਗਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਸਚ੍ਚਂ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾ ਆਹ, ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਵ ਅਯਂ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਂ ਦਮੇਤੁਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਾਤਙ੍ਗਵੇਸੇਨਾਗਚ੍ਛੀ’’ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਏਵਂ ਸੋ ਮਹਾਜਨੇਨ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੋ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾਯ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਏਵ ਓਤਰਿ। ਸਾ ਚ ਤਦਾ ਉਤੁਨੀ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਨਾਭਿਂ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕੇਨ ਪਰਾਮਸਿ। ਤੇਨ ਫਸ੍ਸੇਨ ਗਬ੍ਭੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਤੋ ਨਂ ‘‘ਗਬ੍ਭੋ ਤੇ ਸਣ੍ਠਿਤੋ , ਪੁਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਜਾਤੇ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਾਹੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤੋ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਪੁਨ ਚਨ੍ਦਵਿਮਾਨਂ ਪਾਵਿਸਿ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪਜਾਪਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਮਾਤਾ ਜਾਤਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਾਤੁਕਾਮਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸਮ੍ਪੀਲ਼ਨੇਨ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਅਨੋਕਾਸਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਂ ਹਿਰਞ੍ਞਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਮਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਰਥਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ, ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰੇਨ ਨਗਰਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਨਗਰਮਜ੍ਝੇ ਮਣ੍ਡਪਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਰ ਨਂ ‘‘ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪਜਾਪਤੀ’’ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਸਾਪੇਨ੍ਤਿ ‘‘ਯਾਵਸ੍ਸਾ ਪਤਿਰੂਪਂ ਵਸਨੋਕਾਸਂ ਕਰੋਮ, ਤਾਵ ਇਧੇਵ ਵਸਤੂ’’ਤਿ। ਸਾ ਮਣ੍ਡਪੇ ਏਵ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਿ। ਤਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਦਿਵਸੇ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਸੀਸਂ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਣ੍ਡਪੇ ਜਾਤੋਤਿ ਦਾਰਕਸ੍ਸ **“ਮਣ੍ਡਬਜਕੁਮਾਰੋ”**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਚ ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ‘‘ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਚਰਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਪ੍ਪਕਾਰਾ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸਾਰਕ੍ਖਂ ਠਪੇਸੁਂ, ਆਗਤਾ ਲਹੁਂ ਕੁਮਾਰਂ ਦਟ੍ਠੁਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ।

ਕੁਮਾਰੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵੁਡ੍ਢਿਮਨ੍ਵਾਯ ਦਾਨਂ ਦਾਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਸੋ ਸਾਲਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਕਪਣਦ੍ਧਿਕਾਨਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂਯੇਵ ਦੇਤਿ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ‘‘ਕਿਂ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋ ਦਾਨਂ ਦੇਤੀ’’ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂਯੇਵ ਦਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਯਥਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨ ਆਗਮ੍ਮ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਕੁਤੋ ਅਯਂ ਏਵਂ ਵਿਰੂਪਵੇਸੋ ਵਸਲੋ ਆਗਤੋ’’ਤਿ ਕੁਦ੍ਧੋ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ –

‘‘ਕੁਤੋ ਨੁ ਆਗਚ੍ਛਸਿ ਦੁਮ੍ਮਵਾਸੀ, ਓਤਲ੍ਲਕੋ ਪਂਸੁਪਿਸਾਚਕੋਵ।

ਸਙ੍ਕਾਰਚੋਲ਼ਂ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚ ਕਣ੍ਹੇ, ਕੋ ਰੇ ਤੁਵਂ ਹੋਸਿ ਅਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜੋ''ਤਿ॥

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ''ਗਣ੍ਹਥ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ਅਨਯਬਜਸਨਂ ਪਾਪੇਸੁਂ। ਸੋ ਆਕਾਸੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬਹਿਨਗਰੇ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਸਿ । ਦੇਵਤਾ ਕੁਪਿਤਾ ਕੁਮਾਰਂ ਗਲੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਂਪਾਦਂ ਅਧੋਸਿਰਂ ਠਪੇਸੁਂ। ਸੋ ਅਕ੍ਖੀਹਿ ਨਿਗ੍ਗਤੇਹਿ ਮੁਖੇਨ ਖੇਲ਼ਂ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੇਨ ਘਰੁਘਰੁਪਸ੍ਸਾਸੀ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਯਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਕੋਚਿ ਆਗਤੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਆਮ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਆਗਚ੍ਛੀ''ਤਿ। ''ਕੁਹਿਂ ਗਤੋ''ਤਿ? ''ਏਵਂ ਗਤੋ''ਤਿ। ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਖਮਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਾਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਯਾਚਨ੍ਤੀ ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਭੂਮਿਯਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ, ਯਾਗੁਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਥੋਕਂ ਯਾਗੁਂ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾਯ ਅਦਾਸਿ। ''ਗਚ੍ਛ ਇਮਂ ਯਾਗੁਂ ਉਦਕਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਆਲੋਲੇਤ੍ਵਾ ਯੇਸਂ ਭੂਤਵਿਕਾਰੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਸਂ ਅਕ੍ਖਿਮੁਖਕਣ੍ਣਨਾਸਾਬਿਲੇਸੁ ਆਸਿਞ੍ਚ, ਸਰੀਰਞ੍ਚ ਪਰਿਪ੍ਫੋਸੇਹਿ, ਏਵਂ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਸਾ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਤਤੋ ਕੁਮਾਰੇ ਪਕਤਿਸਰੀਰੇ ਜਾਤੇ ''ਏਹਿ, ਤਾਤ ਮਣ੍ਡਬਜ, ਤਂ ਖਮਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਖਮਾਪੇਸਿ।

ਸੋ ''ਸਬ੍ਬਜਨਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ, ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂਯੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਪਾਕਟਾ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਾ ਦਮਿਤਾ, ਪੁਰਿਸੇਸੁ ਪਾਕਟੋ ਮਣ੍ਡਬਜਕੁਮਾਰੋ, ਇਦਾਨਿ ਕੋ ਦਮੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਤਤੋ ਜਾਤਿਮਨ੍ਤਤਾਪਸਂ ਅਦ੍ਦਸ ਬਨ੍ਧੁਮਤੀਨਗਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੁਮ੍ਭਵਤੀਨਦੀਤੀਰੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ। ਸੋ ''ਅਹਂ ਜਾਤਿਯਾ ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੋਦਕਂ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਾਮੀ''ਤਿ ਉਪਰਿਨਦਿਯਾ ਵਸਤਿ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗੇ ਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਉਦਕਪਰਿਭੋਗਵੇਲਾਯਂ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿ। ਤਾਪਸੋ ਤਂ ਉਦਕੇਨ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕੇਨਿਦਂ ਖਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸੋਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕੋ ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਮਾਤਙ੍ਗਚਣ੍ਡਾਲੋ, ਆਚਰਿਯਾ''ਤਿ। ''ਅਪੇਹਿ, ਚਣ੍ਡਾਲ, ਮਾ ਉਪਰਿਨਦਿਯਾ ਵਸੀ''ਤਿ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ''ਸਾਧੁ, ਆਚਰਿਯਾ''ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਨਦਿਯਾ ਵਸਤਿ, ਪਟਿਸੋਤਮ੍ਪਿ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਤਾਪਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਾਪਸੋ ਪੁਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਪੇਹਿ, ਚਣ੍ਡਾਲ, ਮਾ ਹੇਟ੍ਠਾਨਦਿਯਂ ਵਸ, ਉਪਰਿਨਦਿਯਾਯੇਵ ਵਸਾ''ਤਿ ਆਹ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ''ਸਾਧੁ, ਆਚਰਿਯਾ''ਤਿ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ, ਪੁਨਪਿ ਤਥੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਤਾਪਸੋ ਪੁਨਪਿ ''ਤਥਾ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਦੁਟ੍ਠੋ ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ਸਪਿ ''ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਤੇ ਉਗ੍ਗਮਨਵੇਲਾਯ ਸਤ੍ਤਧਾ ਮੁਦ੍ਧਾ ਫਲਤੂ''ਤਿ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋਪਿ ''ਸਾਧੁ, ਆਚਰਿਯ, ਅਹਂ ਪਨ ਸੂਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਦੇਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸੂਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਿਵਾਰੇਸਿ । ਤਤੋ ਰਤ੍ਤਿ ਨ ਵਿਭਾਯਤਿ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਜਾਤੋ, ਭੀਤਾ ਬਨ੍ਧੁਮਤੀਵਾਸਿਨੋ ਤਾਪਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ, ਆਚਰਿਯ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੋਤ੍ਥਿਭਾਵੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਤੇ ਹਿ ਤਂ ''ਅਰਹਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬਮਾਚਿਕ੍ਖਿ। ਤੇ ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਸੂਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮੁਞ੍ਚਥਾ''ਤਿ ਯਾਚਿਂਸੁ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ''ਯਦਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਰਹਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਂ ਖਮਾਪੇਤਿ, ਮੁਞ੍ਚਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ।

ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਾਪਸਂ ਆਹਂਸੁ – ''ਏਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਾਤਙ੍ਗਪਣ੍ਡਿਤਂ ਖਮਾਪੇਹਿ, ਮਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕਲਹਕਾਰਣਾ ਮਯਂ ਨਸ੍ਸਿਮ੍ਹਾ''ਤਿ। ਸੋ ''ਨਾਹਂ ਚਣ੍ਡਾਲਂ ਖਮਾਪੇਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਅਮ੍ਹੇ ਤ੍ਵਂ ਨਾਸੇਸੀ''ਤਿ ਤਂ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਨੇਸੁਂ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ''ਮਮ ਪਾਦਮੂਲੇ ਕੁਚ੍ਛਿਯਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਖਮਾਪੇਨ੍ਤੇ ਖਮਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਏਵਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਾਪਸੋ ''ਨਾਹਂ ਚਣ੍ਡਾਲਂ ਵਨ੍ਦਾਮੀ''ਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਤਵ ਛਨ੍ਦੇਨ ਨ ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਮਸ੍ਸੁਗੀਵਾਦੀਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਸਯਾਪੇਸੁਂ। ਸੋ ''ਖਮਾਮਹਂ ਇਮਸ੍ਸ, ਅਪਿਚਾਹਂ ਤਸ੍ਸੇਵਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਸੂਰਿਯਂ ਨ ਮੁਞ੍ਚਾਮਿ, ਸੂਰਿਯੇ ਹਿ ਉਗ੍ਗਤਮਤ੍ਤੇ ਮੁਦ੍ਧਾ ਅਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਧਾ ਫਲਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਇਦਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ''ਤੇਨ ਹਿ ਇਮਂ ਗਲਪ੍ਪਮਾਣੇ ਉਦਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡੇਨਸ੍ਸ ਸੀਸਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਥ, ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮੀਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡੋ ਸਤ੍ਤਧਾ ਫਲਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਫਲਿਤੇ ਏਸ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਤਾਪਸਂ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦੀਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਅਕਂਸੁ। ਸੂਰਿਯੇ ਮੁਞ੍ਚਿਤਮਤ੍ਤੇ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡੋ ਸਤ੍ਤਧਾ ਫਲਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿ, ਤਾਪਸੋ ਭੀਤੋ ਪਲਾਯਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਪਸ੍ਸਥ, ਭੋ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਪਕ੍ਖਿਪਨਮਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ''ਨਤ੍ਥਿ ਈਦਿਸੋ ਸਮਣੋ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਸੀਦਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ

ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਮਾਤਙ੍ਗਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਸੋ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ ''ਤਦਮਿਨਾਪਿ ਜਾਨਾਥ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ।

੧੪੦-੧੪੧. ਏਵਂ ''ਨ ਜਚ੍ਚਾ ਵਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵਸਲੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਸਾਧੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ''ਨ ਜਚ੍ਚਾ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ ਏਤਂ ਸਾਧੇਤੁਂ ਆਹ **''ਅਜ੍ਝਾਯਕਕੁਲੇ ਜਾਤਾ ...ਪੇ॰... ਦੁਗ੍ਗਤਜਾ ਗਰਹਾਯ** ਵਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਜ੍ਝਾਯਕਕੁਲੇ ਜਾਤਾ**ਤਿ ਮਨ੍ਤਜ੍ਝਾਯਕੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਜਾਤਾ। ''ਅਜ੍ਝਾਯਕਾਕੁਲੇ ਜਾਤਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਯਕੇ ਅਨੁਪਕੁਟ੍ਠੇ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਜਾਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਨ੍ਤਾ ਬਨ੍ਧਵਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਮਨ੍ਤਬਨ੍ਧਵਾ**। ਵੇਦਬਨ੍ਧੂ ਵੇਦਪਟਿਸ੍ਸਰਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤੇ ਚ ਪਾਪੇਸੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਅਭਿਣ੍ਹਮੁਪਦਿਸ੍ਸਰੇ**ਤਿ ਤੇ ਏਵਂ ਕੁਲੇ ਜਾਤਾ ਮਨ੍ਤਬਨ੍ਧਵਾ ਚ ਸਮਾਨਾਪਿ ਯਦਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਸੁ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਥ **ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਗਾਰਯ੍ਹਾ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਚ ਦੁਗ੍ਗਤਿ** ਤੇ ਏਵਮੁਪਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿਪਿ ''ਨਯਿਮੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਦੁਜ੍ਜਾਤਾ ਏਤੇ ਕੁਲਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਰਭੂਤਾ, ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਥ ਨੇ''ਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿਪਿ ''ਗਹਪਤਿਕਾ ਏਤੇ, ਨ ਏਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਮਾ ਨੇਸਂ ਸਦ੍ਧਯਞ੍ਞਥਾਲਿਪਾਕਾਦੀਸੁ ਪਵੇਸਂ ਦੇਥ, ਮਾ ਨੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਲ੍ਲਪਥਾ''ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਹਿਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ''ਪਾਪਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਏਤੇ, ਨ ਏਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਗਾਰਯ੍ਹਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਚ ਨੇਸਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਨਿਰਯਾਦਿਭੇਦਾ, ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਏਤੇਸਂ ਪਰਲੋਕੇ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਵਾਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਪਰਲੋਕੇ ਏਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਗਤਿ **ਦੁਗ੍ਗਤਿ**, ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਨੇ ਜਾਤਿ ਨਿਵਾਰੇਤਿ, ਦੁਗ੍ਗਤਜਾ ਗਰਹਾਯ** ਵਾਤਿ ਸਾ ਤਥਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾਪਿ ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਸਿ, ਜਾਤਿ ਏਤੇ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ''ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਚ ਦੁਗ੍ਗਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਯ ਦੁਗ੍ਗਤਿਯਾ ਵਾ, ''ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਗਾਰਯ੍ਹਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਯ ਗਰਹਾਯ ਵਾ ਨ ਨਿਵਾਰੇਤਿ।

੧੪੨. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਅਜ੍ਝਾਯਕਕੁਲੇ ਜਾਤਾਨਮ੍ਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਗਾਰਯ੍ਹਾਦਿਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਪਤਿਤਭਾਵਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਦੁਗ੍ਗਤਿਗਮਨੇਨ ਚ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਯਾ ਅਭਾਵਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ''ਨ ਜਚ੍ਚਾ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ ਏਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਦ੍ਵਿਧਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ, ਏਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ –

''ਨ ਜਚ੍ਚਾ ਵਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਜਚ੍ਚਾ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ।
ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ॥

ਸੇਸਂ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਵਾ ਏਤ੍ਥ **ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ** ਵਾਤਿਆਦੀਨਂ ਏਵਂ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਮਂ ਕਮ੍ਮਵਿਮੁਖਂ ਜਾਤਿਵਾਦੇ ਪਤਿਤਂ ''ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਸਲਭਾਵੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੇਨ, ਯਥਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਵਿਵਰੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਜਾਤਿਵਾਦਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਵਾਦਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੇਨ, ਯਥਾ ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਸਲਭਾਵਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਉਜੁਮਗ੍ਗਂ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ, ਯਥਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਾ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਮਾਤਙ੍ਗਾਦਿਨਿਦਸ੍ਸਨਪਜ੍ਜੋਤਧਾਰਣੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਭੋਤਾ ਗੋਤਮੇਨ ਏਤੇਹਿ ਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਪਕਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਅਗ੍ਗਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਮੇਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਕਰਣੀਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲੇਨਾਤਿ ਮੇਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਸ੍ਸਤੋ ਕਿਰ ਦੇਵਤਾਹਿ ਉਬ੍ਬਾਲ੍ਹਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਆਗਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਭਗਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਾਯ ਚ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਭਾਸਿ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਸਙ੍ਖੇਪੋ।

ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ – ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਨਾਨਾਵੇਰਜ੍ਜਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਰਾਗਚਰਿਤਾਨਂ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਵਿਞ੍ਞਾਣਕਵਸੇਨ ਏਕਾਦਸਵਿਧਂ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ, ਦੋਸਚਰਿਤਾਨਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ, ਮੋਹਚਰਿਤਾਨਂ ਮਰਣਸ੍ਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ, ਵਿਤਕ੍ਕਚਰਿਤਾਨਂ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਪਥਵੀਕਸਿਣਾਦੀਨਿ, ਸਦ੍ਧਾਚਰਿਤਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ, ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਤਾਨਂ ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਾਦੀਨੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਪ੍ਪਭੇਦਚਰਿਤਾਨੁਕੂਲਾਨਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਕਥੇਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯਸੇਨਾਸਨਞ੍ਚ ਗੋਚਰਗਾਮਞ੍ਚ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨਾਨਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਾਬਦ੍ਧਂ ਨੀਲਕਾਚਮਣਿਸਨ੍ਨਿਭਸਿਲਾਤਲਂ ਸੀਤਲਘਨਚ੍ਛਾਯਨੀਲਵਨਸਣ੍ਡਮਣ੍ਡਿਤਂ ਮੁਤ੍ਤਾਤਲਰਜਤਪਟ੍ਟਸਦਿਸਵਾਲੁਕਾਕਿਣ੍ਣਭੂਮਿਭਾਗਂ ਸੁਚਿਸਾਤਸੀਤਲਜਲਾਸਯਪਰਿਵਾਰਿਤਂ ਪਬ੍ਬਤਮਦ੍ਦਸਂਸੁ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਤ੍ਥੇਕਰਤ੍ਤਿਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਸਰੀਰਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਂਸੁ। ਗਾਮੋ ਘਨਨਿਵੇਸਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠਕੁਲਸਹਸ੍ਸਯੁਤ੍ਤੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾ ਪਸਨ੍ਨਾ, ਤੇ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਦੁਲ੍ਲਭਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ''ਇਧੇਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੇਮਾਸਂ ਵਸਥਾ''ਤਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਧਾਨਕੁਟਿਸਤਾਨਿ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਮਞ੍ਚਪੀਠਪਾਨੀਯਪਰਿਭੋਜਨੀਯਘਟਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬੂਪਕਰਣਾਨਿ ਪਟਿਯਾਦੇਸੁਂ।

ਭਿਕ੍ਖੂ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਅਞ੍ਞਂ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਂਸੁ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਥੇਵ ਉਪਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ ਯਾਚਿਂਸੁ। ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਅਸਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ''ਤਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਨਸਣ੍ਡਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਾਮਗਣ੍ਡਿਕਂ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਨਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਸੀਲਵਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤੇਜੇਨ ਵਿਹਤਤੇਜਾ ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਮਾਨਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਦਾਰਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਰਾਜੂਹਿ ਵਾ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੇਹਿ ਵਾ ਗਾਮਕਾਵਾਸਂ ਗਤੇਹਿ ਗਾਮਵਾਸੀਨਂ ਘਰੇਸੁ ਓਕਾਸੇ ਗਹਿਤੇ ਘਰਮਾਨੁਸਕਾ ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵਸਨ੍ਤਾ ''ਕਦਾ ਨੁ ਖੋ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਦੂਰਤੋ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਦੇਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਮਾਨਾਨਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿਯੋ ਦੂਰਤੋਵ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਿ – ''ਕਦਾ ਨੁ ਖੋ ਭਦਨ੍ਤਾ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਏਵਂ ਸਮਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ ''ਪਠਮਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਵਸ੍ਸਂ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਮਯਂ ਪਨ ਤਾਵ ਚਿਰਂ ਦਾਰਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮ। ਹਨ੍ਦ ਮਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਯਾਨਕਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਦਸ੍ਸੇਮਾ''ਤਿ। ਤਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਰਣਵੇਲਾਯ ਭਿਂਸਨਕਾਨਿ ਯਕ੍ਖਰੂਪਾਨਿ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਪੁਰਤੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਭੇਰਵਸਦ੍ਦਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਤਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਂ ਹਦਯਂ ਫਨ੍ਦਿ, ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਚ ਅਹੇਸੁਂ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੁਪਣ੍ਡੁਕਜਾਤਾ। ਤੇਨ ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਗ੍ਗਂ ਕਾਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਅਨੇਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਭਯੇਨ ਚ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਂਵਿਗ੍ਗਾਨਂ ਸਤਿ ਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਿ। ਤਤੋ ਨੇਸਂ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀਨਂ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਾਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਪਯੋਜੇਸੁਂ। ਤੇਸਂ ਤੇਨ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੇਨ ਨਿਮ੍ਮਥਿਯਮਾਨਮਿਵ ਮਤ੍ਥਲੁਙ੍ਗਂ ਅਹੋਸਿ, ਬਾਲ੍ਹਾ ਸੀਸਵੇਦਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਂਸੁ, ਨ ਚ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸੁਂ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਸੁ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ, ਆਵੁਸੋ, ਇਮਂ ਵਨਸਣ੍ਡਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤਿਪਾਹਂ ਅਤਿਵਿਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਛਵਿਵਣ੍ਣੋ ਅਹੋਸਿ ਪਰਿਯੋਦਾਤੋ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਚ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਏਤਰਹਿ ਪਨਤ੍ਥ ਕਿਸਾ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੁਪਣ੍ਡੁਕਜਾਤਾ, ਕਿਂ ਵੋ ਇਧ ਅਸਪ੍ਪਾਯ''ਨ੍ਤਿ? ਤਤੋ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਹ – ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਈਦਿਸਞ੍ਚ ਈਦਿਸਞ੍ਚ ਭੇਰਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਚ ਸੁਣਾਮਿ ਚ, ਈਦਿਸਞ੍ਚ ਗਨ੍ਧਂ ਘਾਯਾਮਿ, ਤੇਨ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਸਮਾਧਿਯਤੀ''ਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ

ਉਪਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬੇ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਆਹ – ‘‘ਭਗਵਤਾ ਆਵੁਸੋ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ, ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਇਦੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਅਸਪ੍ਪਾਯੰ, ਆਯਾਮਾਵੁਸੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਸਪ੍ਪਾਯੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਸਾਧੁ ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸੇਨਾਸਨੰ ਸੰਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੁਲੇਸੁ ਕਞ੍ਚਿ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਵ ਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਤੇਨ ਚਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਕਮਿੰਸੁ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਅਗਮਿੰਸੁ।

ਭਗਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੰ ਚਾਰਿਕਾ ਚਰਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਮਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਕਿਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਥਾ’’ਤਿ। ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਭਗਵਾ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚਤੁਪ੍ਪਾਦਪੀਠਕਟ੍ਠਾਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ ਸਪ੍ਪਾਯੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਨਾਦ੍ਦਸ। ਅਥ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹ – ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਅਞ੍ਞੰ ਸਪ੍ਪਾਯੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯੰ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯਾਥ। ਗਚ੍ਛਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਮੇਵ ਸੇਨਾਸਨੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਥ। ਸਚੇ ਪਨ ਦੇਵਤਾਹਿ ਅਭਯੰ ਇਚ੍ਛਥ, ਇਮੰ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਥ, ਏਤਞ੍ਹਿ ਵੋ ਪਰਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਇਮੰ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਅਪਰੇ ਪਨਾਹੁ – ‘‘ਗਚ੍ਛਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਮੇਵ ਸੇਨਾਸਨੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਥਾ’’ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਵਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਆਹ – ‘‘ਅਪਿਚ ਖੋ ਆਰਞ੍ਞਕੇਨ ਪਰਿਹਰਣੰ ਞਾਤਬ੍ਬੰ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਸਾਯੰਪਾਤੰ ਕਰਣਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਮੇਤ੍ਤਾ, ਦ੍ਵੇ ਪਰਿਤ੍ਤਾ, ਦ੍ਵੇ ਅਸੁਭਾ, ਦ੍ਵੇ ਮਰਣਸ੍ਸਤੀ ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਸੰਵੇਗਵਤ੍ਥੁਸਮਾਵਜ੍ਜਨਞ੍ਚ। ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਸੰਵੇਗਵਤ੍ਥੂਨਿ ਨਾਮ ਜਾਤਿ ਜਰਾ ਬ੍ਯਾਧਿ ਮਰਣੰ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਾਨੀਤਿ । ਅਥ ਵਾ ਜਾਤਿਜਰਾਬ੍ਯਾਧਿਮਰਣਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖੰ ਪਞ੍ਚਮੰ, ਅਤੀਤੇ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਅਨਾਗਤੇ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਆਹਾਰਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿਮੂਲਕੰ ਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਪਰਿਹਰਣੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਮੇਤ੍ਤਤ੍ਥਞ੍ਚ ਪਰਿਤ੍ਤਤ੍ਥਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਝਾਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਇਮੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਅਭਾਸੀਤਿ।

੧੪੩. ਤਤ੍ਥ **ਕਰਣੀਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵ ਅਯੰ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਕਰਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਕਰਣਾਰਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਪਟਿਪਦਾ, ਯੰ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤੰ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਰਣੀਯਤੋ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਰਣੀਯਤੋ ਨਾਮ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। ਅਤ੍ਥੇ ਕੁਸਲੇਨ **ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੇਨ,** ਅਤ੍ਥਛੇਕੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਯਮਿਤਪਚ੍ਚਤ੍ਤੰ। ਨ੍ਤਿ ਨਿਯਮਿਤਉਪਯੋਗੰ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਵਾ **ਯੰ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੰ। **ਸਨ੍ਤੰ ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ। ਤਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਸਨ੍ਤੰ, ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਪਦੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। **ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਅਭਿਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ **ਸਕ੍ਕੋ,** ਸਮਤ੍ਥੋ ਪਟਿਬਲੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਉਜੂ**ਤਿ ਅਜ੍ਜਵਯੁਤ੍ਤੋ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਜੂਤਿ **ਸੁਹੁਜੁ**। ਸੁਖੰ ਵਚੋ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ **ਸੁਵਚੋ। ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਮੁਦੂ**ਤਿ ਮਦ੍ਦਵਯੁਤ੍ਤੋ। ਨ ਅਤਿਮਾਨੀਤਿ **ਅਨਤਿਮਾਨੀ**।

ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – **ਕਰਣੀਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲੇਨ ਯਨ੍ਤ ਸਨ੍ਤੰ ਪਦੰ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚਾ**ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਤਾਵ ਅਤ੍ਥਿ ਕਰਣੀਯੰ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਕਰਣੀਯੰ। ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯੰ **ਕਰਣੀਯੰ,** ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਤ੍ਤਿ, ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿ, ਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿ **ਅਕਰਣੀਯੰ**। ਤਥਾ ਅਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਨਤ੍ਥਕੁਸਲੋ।

ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾ ਪਯੋਜੇਤਿ, ਖਣ੍ਡਸੀਲੋ ਹੋਤਿ, ਏਕਵੀਸਤਿਵਿਧੰ ਅਨੇਸਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਿਕੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਵੇਲੁਦਾਨੰ, ਪਤ੍ਤਦਾਨੰ, ਪੁਪ੍ਫਦਾਨੰ, ਫਲਦਾਨੰ, ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਦਾਨੰ, ਮੁਖੋਦਕਦਾਨੰ, ਸਿਨਾਨਦਾਨੰ, ਚੁਣ੍ਣਦਾਨੰ, ਮਤ੍ਤਿਕਾਦਾਨੰ, ਚਾਟੁਕਮ੍ਯਤੰ, ਮੁਗ੍ਗਸੂਪ੍ਯਤੰ, ਪਾਰਿਭਟੁਤੰ, ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਯੰ, ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮੰ, ਦੂਤਕਮ੍ਮੰ, ਪਹਿਣਗਮਨੰ, ਪਿਣ੍ਡਪਟਿਪਿਣ੍ਡਦਾਨਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੰ, ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜੰ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਵਿਜ੍ਜੰ, ਅਙ੍ਗਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਛਬ੍ਬਿਧੇ ਚ ਅਗੋਚਰੇ ਚਰਤਿ । ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਵੇਸਿਯਗੋਚਰੇ ਵਿਧਵਾਥੁਲ੍ਲਕੁਮਾਰਿਕਪਣ੍ਡਕਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਾਨਾਗਾਰਗੋਚਰੇਤਿ। ਸੰਸਟ੍ਠੋ ਚ ਵਿਹਰਤਿ ਰਾਜੂਹਿ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕੇਹਿ ਅਨਨੁਲੋਮਿਕੇਨ ਗਿਹਿਸੰਸਗ੍ਗੇਨ। ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨ ਤਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ ਅਸਦ੍ਧਾਨਿ

ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਅਨੋਪਾਨਭੂਤਾਨਿ ਅਕ੍ਕੋਸਕਪਰਿਭਾਸਕਾਨਿ ਅਨਤ੍ਥਕਾਮਾਨਿ ਅਹਿਤਅਫਾਸੁਕਅਯੋਗਕ੍ਖੇਮਕਾਮਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ...ਪੇ॰... ਉਪਾਸਿਕਾਨਂ, ਤਥਾਰੂਪਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ ਸੇਵਤਿ ਭਜਤਿ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ। ਅਯਂ **ਅਨਤ੍ਥਕੁਸਲੋ**।

ਯੋ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਯੋਜੇਤਿ, ਅਨੇਸਨਂ ਪਹਾਯ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਕਾਮੋ ਸਦ੍ਧਾਸੀਸੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਂ, ਸਤਿਸੀਸੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਂ, ਵੀਰਿਯਸੀਸੇਨ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ, ਪਞ੍ਞਾਸੀਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯਪਟਿਸੇਵਨਂ ਪੂਰੇਤਿ ਅਯਂ **ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ**।

ਯੋ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸੋਧਨਵਸੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਂ, ਛਦ੍ਵਾਰੇ ਘਟ੍ਟਿਤਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੀਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਂ, ਅਨੇਸਨਪਰਿਵਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਵਿਞ੍ਞੁਪਸਤ੍ਥਬੁਦ੍ਧਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਵਣ੍ਣਿਤਪਚ੍ਚਯਪਟਿਸੇਵਨੇਨ ਚ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯਪਟਿਸੇਵਨਂ, ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ ਸਾਤ੍ਥਕਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਞ੍ਚ ਸੋਧੇਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ **ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ**।

ਯੋ ਵਾ ਯਥਾ ਊਸੋਦਕਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਵਤ੍ਥਂ ਪਰਿਯੋਦਾਯਤਿ, ਛਾਰਿਕਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਆਦਾਸੋ, ਉਕ੍ਕਾਮੁਖਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਜਾਤਰੂਪਂ, ਤਥਾ ਞਾਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸੀਲਂ ਵੋਦਾਯਤੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਞਾਣੋਦਕੇਨ ਧੋਵਨ੍ਤੋ ਸੀਲਂ ਪਰਿਯੋਦਾਪੇਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਕਿਕੀ ਸਕੁਣਿਕਾ ਅਣ੍ਡਂ, ਚਮਰੀਮਿਗੋ ਵਾਲਧਿਂ, ਏਕਪੁਤ੍ਤਿਕਾ ਨਾਰੀ ਪਿਯਂ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਂ, ਏਕਨਯਨੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਂ ਏਕਨਯਨਂ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤਥਾ ਅਤਿਵਿਯ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਸਾਯਂਪਾਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਅਣੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਜ੍ਜਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ **ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ**।

ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਕਰਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪਟਿਪਦਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ **ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ**। ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਯਂ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ।

ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਇਮੇ ਯਾਵ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਕਰਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨੇਨ, ਯਾਵ ਵਾ ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪਟਿਪਦਾਯ ਪਗ੍ਗਹਣੇਨ ਮਗ੍ਗਫਲੇਨ ਵਣ੍ਣਿਤਾ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਾ, ਤੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ **ਅਤ੍ਥਕੁਸਲਾ**ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤਥਾਵਿਧਾ ਚ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਤੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ''ਕਰਣੀਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲੇਨਾ''ਤਿ ਆਹ।

ਤਤੋ ''ਕਿਂ ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਞ੍ਜਾਤਕਙ੍ਖਾਨਂ ਆਹ **"ਯਨ੍ਤ ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚਾ"**ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਵਣ੍ਣਿਤਂ ਸਨ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦਂ ਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚ ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮੇਨ ਯਂ ਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਗਾਥਾਪਾਦਸ੍ਸ ਆਦਿਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ। ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤਿ ਤਂ ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚਾਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਸਾਵਸੇਸਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਥ ਵਾ **ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵਾਦਿਵਸੇਨ ਲੋਕਿਯਪਞ੍ਞਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦਂ ਸਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਕਾਮੇਨ ਯਨ੍ਤਂ ਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਂ ਕਰਣੀਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲੇਨਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ ''ਕਰਣੀਯਮਤ੍ਥਕੁਸਲੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਕਿ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਾਨਂ ਆਹ **"ਯਨ੍ਤ ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚਾ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਲੋਕਿਯਪਞ੍ਞਾਯ ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚ ਯਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਤਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਕਰਣੀਯਂ, ਕਰਣਾਰਹਮੇਵ ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ? ਕਿਮਞ੍ਞਂ ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਦਧਿਗਮੂਪਾਯਤੋ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤਂ ਕਰਣਾਰਹਤ੍ਥੇਨ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਦੀਪਕੇਨ ਆਦਿਪਦੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਅਵੋਚੁਮ੍ਹਾ ''ਅਤ੍ਥਿ ਕਰਣੀਯਂ ਅਤ੍ਥਿ ਅਕਰਣੀਯਂ। ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਂ ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਤਿਸਙ੍ਖੇਪਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕੇਹਿਚਿ ਵਿਵ੍ਵਾਤਂ, ਕੇਹਿਚਿ ਨ ਵਿਵ੍ਵਾਤਂ। ਤਤੋ ਯੇਹਿ ਨ ਵਿਵ੍ਵਾਤਂ, ਤੇਸਂ ਵਿਵ੍ਵਾਪਨਤ੍ਥਂ ਯਂ ਵਿਸੇਸਤੋ ਆਰਵ੍ਵਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ **"ਸਕ੍ਕੋ ਉਜੂ ਚ ਸੁਹੁਜੂ ਚ, ਸੁਵਚੋ ਚਸ੍ਸ ਮੁਦੁ ਅਨਤਿਮਾਨੀ**"ਤਿ ਇਮਂ ਤਾਵ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਂ ਆਹ।

ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚ ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਲੋਕਿਯਪਵ੍ਵਾਯ ਵਾ ਤਂ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚ ਤਦਧਿਗਮਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਆਰਵ੍ਵਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦੁਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋ ਅਸ੍ਸ, ਤਥਾ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਵਤ੍ਤਸਮਾਦਾਨਾਦੀਸੁ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਪਟਿਸਙ੍ਖਰਣਾਦੀਸੁ ਚ ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨਿ ਕਿਂ ਕਰਣੀਯਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਅਵ੍ਵੇਸੁ ਚ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਸਕ੍ਕੋ ਅਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖੋ ਅਨਲਸੋ ਸਮਤ੍ਥੋ। ਸਕ੍ਕੋ ਹੋਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਤਤਿਯਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ ਉਜੁ ਅਸ੍ਸ। ਉਜੁ ਹੋਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਸਕਿਂ ਉਜੁਭਾਵੇਨ ਸਨ੍ਤੋਸਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਅਸਿਥਿਲਕਰਣੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਉਜੁ ਅਸ੍ਸ। ਅਸਠਤਾਯ ਵਾ ਉਜੁ, ਅਮਾਯਾਵਿਤਾਯ ਸੁਹੁਜੁ। ਕਾਯਵਚੀਵਙ੍ਕਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਵਾ ਉਜੁ, ਮਨੋਵਙ੍ਕਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਸੁਹੁਜੁ। ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨਾਵਿਕਰਣੇਨ ਉਜੁ, ਅਸਨ੍ਤਗੁਣੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਲਾਭਸ੍ਸ ਅਨਧਿਵਾਸਨੇਨ ਸੁਹੁਜੁ। ਏਵਂ ਆਰਮ੍ਮਣਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਹਿ ਪੁਰਿਮਦ੍ਵਯਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਹਿ ਪਯੋਗਾਸਯਸੁਦ੍ਧੀਹਿ ਚ ਉਜੁ ਚ ਸੁਹੁਜੁ ਚ ਅਸ੍ਸ।

ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਉਜੁ ਚ ਸੁਹੁਜੁ ਚ, ਅਪਿਚ ਪਨ **ਸੁਬ੍ਬਚੋ ਚ ਅਸ੍ਸ**। ਯੋ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ''ਇਦਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ''ਕਿਂ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਕਿਂ ਤੇ ਸੁਤਂ, ਕੋ ਮੇ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਦਸਿ, ਕਿਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਆਚਰਿਯੋ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਸਮ੍ਭਤ੍ਤੋ ਵਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ ਵਾ ਤਂ ਵਿਹੇਠੇਤਿ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨ ਤਥਾ ਕਰੋਤਿ, ਸੋ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਦੂਰੇ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਓਵਦਿਯਮਾਨੋ ''ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਜ੍ਜਂ ਨਾਮ ਦੁਦ੍ਦਸਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਨਪਿ ਮਂ ਏਵਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯਾਥ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਓਵਾਦੋ ਲਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਞ੍ਚ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਪਰਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੁਬ੍ਬਚੋ ਚ ਅਸ੍ਸ।

ਯਥਾ ਚ ਸੁਵਚੋ, ਏਵਂ **ਮੁਦੁ ਅਸ੍ਸ। ਮੁਦੂ**ਤਿ ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ ਦੂਤਗਮਨਪ੍ਪਹਿਣਗਮਨਾਦੀਸੁ ਨਿਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨੋ ਤਤ੍ਥ ਮੁਦੁਭਾਵਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਥਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਸਕਲਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ ਚ ਮੁਦੁ ਅਸ੍ਸ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਸੁਵਣ੍ਣਂ ਵਿਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਿਯੋਗਕ੍ਖਮੋ। ਅਥ ਵਾ **ਮੁਦੂ**ਤਿ ਅਭਾਕੁਟਿਕੋ ਉਤ੍ਤਾਨਮੁਖੋ ਸੁਖਸਮ੍ਭਾਸੋ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਵੁਤ੍ਤਿ ਸੁਤਿਤ੍ਥਂ ਵਿਯ ਸੁਖਾਵਗਾਹੋ ਅਸ੍ਸ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਮੁਦੁ, ਅਪਿਚ ਪਨ **ਅਨਤਿਮਾਨੀ ਅਸ੍ਸ,** ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਅਤਿਮਾਨਵਤ੍ਥੂਹਿ ਪਰੇ ਨਾਤਿਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਚਣ੍ਡਾਲਕੁਮਾਰਕਸਮੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਤਿ।

੧੪੪. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚ ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਤਦਧਿਗਮਾਯ ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਤੋ ਆਰਵ੍ਵਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਕਚ੍ਚਂ ਕਰਣੀਯਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ **"ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਕੋ ਚਾ"**ਤਿ ਦੁਤਿਯਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ ''ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੀ ਚ ਕਤਞ੍ਞੁਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧੇਨ ਸਨ੍ਤੋਸੇਨ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਕੋ**। ਅਥ ਵਾ ਤੁਸ੍ਸਤੀਤਿ ਤੁਸ੍ਸਕੋ, ਸਕੇਨ ਤੁਸ੍ਸਕੋ, ਸਨ੍ਤੇਨ ਤੁਸ੍ਸਕੋ, ਸਮੇਨ ਤੁਸ੍ਸਕੋਤਿ **ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਕੋ**। ਤਤ੍ਥ **ਸਕਂ** ਨਾਮ ''ਪਿਣ੍ਡਿਯਾਲੋਪਭੋਜਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੩) ਏਵਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮਾਲਕੇ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਂ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਜਾਤਂ। ਤੇਨ ਸੁਨ੍ਦਰੇਨ ਵਾ ਅਸੁਨ੍ਦਰੇਨ ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਵਾ ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ ਪਰਿਭੋਗਕਾਲੇ ਚ ਵਿਕਾਰਮਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਯਾਪੇਨ੍ਤੋ ''ਸਕੇਨ ਤੁਸ੍ਸਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਨ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਯਂ ਲਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਂ, ਤੇਨ ਸਨ੍ਤੇਨੇਵ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਪਰਂ ਨ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਤਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ''ਸਨ੍ਤੇਨ ਤੁਸ੍ਸਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਮਂ** ਨਾਮ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਸੁ ਅਨੁਨਯਪਟਿਘਪ੍ਪਹਾਨਂ। ਤੇਨ ਸਮੇਨ ਸਬ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ''ਸਮੇਨ ਤੁਸ੍ਸਕੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸੁਖੇਨ ਭਰੀਯਤੀਤਿ **ਸੁਭਰੋ,** ਸੁਪੋਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਲਿਮੰਸੋਦਨਾਦੀਨਂ ਪਤ੍ਤੇ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਦੁਮ੍ਮੁਖਭਾਵਂ ਅਨਤ੍ਤਮਨਭਾਵਮੇਵ ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ''ਕਿਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਸਾਦੇਨ੍ਤੋ ਸਾਮਣੇਰਗਹਟ੍ਠਾਦੀਨਂ ਦੇਤਿ, ਏਸ ਦੁਬ੍ਭਰੋ। ਏਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦੂਰਤੋਵ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ ''ਦੁਬ੍ਭਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪੋਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਲੂਖਂ ਵਾ ਪਣੀਤਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਬਹੁਂ ਵਾ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਮੁਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਾਪੇਤਿ, ਏਸ ਸੁਭਰੋ। ਏਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਦਨ੍ਤੋ ਸੁਭਰੋ ਥੋਕਥੋਕੇਨਪਿ ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਮਯਮੇਵ ਨਂ ਪੋਸੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੋਸੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪੋ ਇਧ ਸੁਭਰੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਅਪ੍ਪਂ ਕਿਚ੍ਚਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚੋ,** ਨ ਕਮ੍ਮਾਰਾਮਤਾਭਸ੍ਸਾਰਾਮਤਾਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮਤਾਦਿਅਨੇਕਕਿਚ੍ਚਬ੍ਯਾਵਟੋ। ਅਥ ਵਾ ਸਕਲਵਿਹਾਰੇ ਨਵਕਮ੍ਮਸਙ੍ਘਭੋਗਸਾਮਣੇਰਆਰਾਮਿਕਵੋਸਾਸਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚਵਿਰਹਿਤੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੇਸਨਖਚ੍ਛੇਦਨਪਤ੍ਤਚੀਵਰਪਰਿਕਮ੍ਮਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਿਚ੍ਚਪਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਸਲ੍ਲਹੁਕਾ ਵੁਤ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਲ੍ਲਹੁਕਵੁਤ੍ਤਿ।** ਯਥਾ ਏਕਚ੍ਚੋ ਬਹੁਭਣ੍ਡੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਸਾਪਕ੍ਕਮਨਕਾਲੇ ਬਹੁਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਤੇਲਗੁਲ਼ਾਦਿਂ ਮਹਾਜਨੇਨ ਸੀਸਭਾਰਕਟਿਭਾਰਾਦੀਹਿ ਉਚ੍ਚਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਏਵਂ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਯੋ ਅਪ੍ਪਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦਿਅਟ੍ਠਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਰਿਹਰਤਿ, ਦਿਸਾਪਕ੍ਕਮਨਕਾਲੇ ਪਕ੍ਖੀ ਸਕੁਣੋ ਵਿਯ ਸਮਾਦਾਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਏਵਰੂਪੋ ਇਧ ਸਲ੍ਲਹੁਕਵੁਤ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸਨ੍ਤਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਨ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ,** ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਸੁ ਰਾਗਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨਿਪਕੋ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂ ਵਿਭਾਵੀ ਪਞ੍ਞਵਾ, ਸੀਲਾਨੁਰਕ੍ਖਣਪਞ੍ਞਾਯ ਚੀਵਰਾਦਿਵਿਚਾਰਣਪਞ੍ਞਾਯ ਆਵਾਸਾਦਿਸਤ੍ਤਸਪ੍ਪਾਯਪਰਿਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਨ ਪਗਬ੍ਭੋਤਿ **ਅਪ੍ਪਗਬ੍ਭੋ,** ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇਨ ਕਾਯਪਾਗਬ੍ਭਿਯੇਨ, ਚਤੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਚੀਪਾਗਬ੍ਭਿਯੇਨ, ਅਨੇਕਟ੍ਠਾਨੇਨ ਮਨੋਪਾਗਬ੍ਭਿਯੇਨ ਚ ਵਿਰਹਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਯਪਾਗਬ੍ਭਿਯਂ (ਮਹਾਨਿ॰ ੮੭) ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਭੋਜਨਸਾਲਾਜਨ੍ਤਾਘਰਨ੍ਹਾਨਤਿਤ੍ਥਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗਅਨ੍ਤਰਘਰਪਵੇਸਨੇਸੁ ਕਾਯੇਨ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਕਰਣਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਾਯ ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਪਾਦੇ ਪਾਦਮੋਦਹਿਤ੍ਵਾ ਵਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿ, ਤਥਾ ਗਣਮਜ੍ਝੇ, ਗਣਮਜ੍ਝੇਤਿ ਚਤੁਪਰਿਸਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ, ਤਥਾ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ। ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਂ ਪਨ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ ਆਸਨਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਨਵਾਨਂ ਆਸਨਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ, ਤਥਾ ਜਨ੍ਤਾਘਰੇ। ਵੁਡ੍ਢੇ ਚੇਤ੍ਥ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਤਿ। ਨ੍ਹਾਨਤਿਤ੍ਥੇ ਚ ਯਦਿਦਂ ''ਦਹਰੋ ਵੁਡ੍ਢੋਤਿ ਪਮਾਣਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਆਗਤਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਨ੍ਹਾਯਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ , ਤਮ੍ਪਿ ਅਨਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਡ੍ਢੇ ਚ ਨਵੇ ਚ ਬਾਧੇਤਿ। ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗੇ ਪਨ ਅਗ੍ਗਾਸਨਅਗ੍ਗੋਦਕਅਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥਂ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ ਪੁਰਤੋ ਪੁਰਤੋ ਯਾਤਿ ਬਾਹਾਯ ਬਾਹਂ ਪਹਰਨ੍ਤੋ, ਅਨ੍ਤਰਘਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ ਪਠਮਤਰਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਦਹਰੇਹਿ ਕਾਯਕੀਲ਼ਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿ।

ਚਤੁਟ੍ਠਾਨਂ ਵਚੀਪਾਗਬ੍ਭਿਯਂ ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਅਨ੍ਤਰਘਰੇਸੁ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਵਾਚਾਨਿਚ੍ਛਾਰਣਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਸਤਿ, ਤਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਗਣੇ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਵੁਡ੍ਢਤਰਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਪਨ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੇ ਕਿਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਕਿਂ ਯਾਗੁ ਉਦਾਹੁ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ, ਕਿਂ ਮੇ ਦਸ੍ਸਸਿ, ਕਿਮਜ੍ਜ ਖਾਦਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਿਂ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਿਂ ਪਿਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਂ ਭਾਸਤਿ।

ਅਨੇਕਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨੋਪਾਗਬ੍ਭਿਯਂ ਨਾਮ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਮਨਸਾ ਏਵ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਵਿਤਕ੍ਕਨਂ।

ਕੁਲੇਸ੍ਵਨਨੁਗਿਦ੍ਧੋਤਿ ਯਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਤੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯਤਣ੍ਹਾਯ ਵਾ ਅਨਨੁਲੋਮਿਯਗਿਹਿਸਂਸਗ੍ਗਵਸੇਨ ਵਾ ਅਨਨੁਗਿਦ੍ਧੋ, ਨ ਸਹਸੋਕੀ, ਨ ਸਹਨਨ੍ਦੀ, ਨ ਸੁਖਿਤੇਸੁ ਸੁਖਿਤੋ, ਨ ਦੁਕ੍ਖਿਤੇਸੁ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ, ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਯੋਗਮਾਪਜ੍ਜਿਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਚ ਗਾਥਾਯ ਯਂ ''ਸੁਵਚੋ ਚਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ''ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਕੋ ਚ ਅਸ੍ਸ, ਸੁਭਰੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੪੫. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚ ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਤਦਧਿਗਮਾਯ ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਤੋ ਆਰਞ੍ਞਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਪਿ ਕਰਣੀਯਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਕਰਣੀਯਮ੍ਪਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤੁਕਾਮੋ **"ਨ ਚ ਖੁਦ੍ਦਮਾਚਰੇ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਰੇ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯੁ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਏਵਮਿਮਂ ਕਰਣੀਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਯਂ ਤਂ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਖੁਦ੍ਦਂ ਲਾਮਕਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਨ ਚ ਖੁਦ੍ਦਂ ਸਮਾਚਰੇ। ਅਸਮਾਚਰਨ੍ਤੋ ਚ ਨ ਕੇਵਲਂ ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ, ਕਿਂ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਸਮਾਚਰੇ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਂ ਅਣੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਸਮਾਚਰੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਮਾਚਾਰੇ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਮੇਵਾਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **"ਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਰੇ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯੁ"**ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਅਵਿਞ੍ਞੂ ਪਰੇ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਤੇ ਹਿ ਅਨਵਜ੍ਜਂ ਵਾ ਸਾਵਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਂ ਵਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਂ। ਵਿਞ੍ਞੂ ਏਵ ਪਨ ਪਮਾਣਂ। ਤੇ ਹਿ ਅਨੁਵਿਚ੍ਚ ਪਰਿਯੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਵਣ੍ਣਾਰਹਸ੍ਸ ਅਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਿ, ਵਣ੍ਣਾਰਹਸ੍ਸ ਚ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਇਮਾਹਿ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚ ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ, ਤਦਧਿਗਮਾਯ ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਤੋ ਆਰਞ੍ਞਕਸ੍ਸ ਆਰਞ੍ਞਕਸੀਸੇਨ ਚ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮਾਨਂ ਕਰਣੀਯਾਕਰਣੀਯਭੇਦਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੂਪਚਾਰਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਸ੍ਸ ਦੇਵਤਾਭਯਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯ ਪਰਿਤ੍ਤਤ੍ਥਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਞ੍ਚ **"ਸੁਖਿਨੋ ਵ ਖੇਮਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੁ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮੇਤ੍ਤਕਥਂ ਕਥੇਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਖਿਨੋ**ਤਿ ਸੁਖਸਮਙ੍ਗਿਨੋ। **ਖੇਮਿਨੋ**ਤਿ ਖੇਮਵਨ੍ਤੋ, ਅਭਯਾ ਨਿਰੁਪਦ੍ਦਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਾ। **ਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਾਣਿਨੋ। **ਸੁਖਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸੁਖਿਤਚਿਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਾਯਿਕੇਨ ਸੁਖੇਨ ਸੁਖਿਨੋ, ਮਾਨਸੇਨ ਸੁਖਿਤਤ੍ਤਾ, ਤਦੁਭਯੇਨਾਪਿ ਸਬ੍ਬਭਯੂਪਦ੍ਦਵਵਿਗਮੇਨ ਵਾ ਖੇਮਿਨੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ? ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਮੇਤ੍ਤਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਖਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਵਾ, ''ਖੇਮਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਵਾ, ''ਸੁਖਿਤਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਵਾ।

੧੪੬. ਏਵਂ ਯਾਵ ਉਪਚਾਰਤੋ ਅਪ੍ਪਨਾਕੋਟਿ, ਤਾਵ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋਪਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯੇ ਕੇਚੀ"**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਥੁਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੇ ਪਰਿਚਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਆਦਿਕੇਨੇਵ ਏਕਤ੍ਤੇ ਸਣ੍ਠਾਤਿ, ਆਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਭੇਦਂ ਪਨ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਮੇਨ ਸਣ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸਥਾਵਰਾਦਿਦੁਕਤਿਕਪ੍ਪਭੇਦੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ''ਯੇ ਕੇਚੀ''ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਸ ਯਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਵਿਭੂਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸੁਖਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਯਸ੍ਸ ਯਂ ਵਿਭੂਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ, ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਣ੍ਠਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਤਸਥਾਵਰਾਦਿਦੁਕਤ੍ਤਿਕਆਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਭੇਦਦੀਪਕਂ ''ਯੇ ਕੇਚੀ''ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ।

ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਤਸਥਾਵਰਦੁਕਂ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਟ੍ਠਦੁਕਂ ਦੂਰਸਨ੍ਤਿਕਦੁਕਂ ਭੂਤਸਮ੍ਭਵੇਸਿਦੁਕਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਦੁਕਾਨਿ, ਦੀਘਾਦੀਹਿ ਚ ਛਹਿ ਪਦੇਹਿ ਮਜ੍ਝਿਮਪਦਸ੍ਸ ਤੀਸੁ, ਅਣੁਕਪਦਸ੍ਸ ਚ ਦ੍ਵੀਸੁ ਤਿਕੇਸੁ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ ਦੀਘਰਸ੍ਸਮਜ੍ਝਿਮਤ੍ਤਿਕਂ ਮਹਨ੍ਤਾਣੁਕਮਜ੍ਝਿਮਤ੍ਤਿਕਂ ਥੂਲਾਣੁਕਮਜ੍ਝਿਮਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਤਯੋ ਤਿਕੇ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯੇ ਕੇਚੀ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਵਚਨਂ। ਪਾਣਾ ਏਵ ਭੂਤਾ **ਪਾਣਭੂਤਾ**। ਅਥ ਵਾ ਪਾਣਨ੍ਤੀਤਿ ਪਾਣਾ। ਏਤੇਨ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਸਤ੍ਤੇ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਭੂਤਾ**। ਏਤੇਨ ਏਕਵੋਕਾਰਚਤੁਵੋਕਾਰਸਤ੍ਤੇ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਏਵੰ **“ਯੇ ਕੇਚਿ ਪਾਣਭੂਤਤ੍ਥੀ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨ ਦੁਕਤ੍ତਿਕੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੇ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤੇ ਏਕਜ੍ਝੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ **ਤਸਾ ਵਾ ਥਾਵਰਾ ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਕੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਤਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਤਸਾ**, ਸਤਣ੍ਹਾਨੰ ਸਭਯਾਨਞ੍ਚੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ **ਥਾਵਰਾ**, ਪਹੀਨਤਣ੍ਹਾਭਯਾਨੰ ਅਰਹਤੰ ਏਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸੰ ਅਵਸੇਸਨ੍ਤਿ **ਅਨਵਸੇਸਾ**, ਸਬ੍ਬੇਪੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਞ੍ਚ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਅਨ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਸਬ੍ਬਦੁਕਤਿਕੇਹਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ – ਯੇ ਕੇਚਿ ਪਾਣਭੂਤਤ੍ਥਿ ਤਸਾ ਵਾ ਥਾਵਰਾ ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਾ, ਇਮੇਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਭਵਨ੍ਤੁ ਸੁਖਿਤਤ੍ਤਾ। ਏਵੰ ਯਾਵ ਭੂਤਾ ਵਾ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀ ਵਾ ਇਮੇਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਭਵਨ੍ਤੁ ਸੁਖਿਤਤ੍ਤਾਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਦੀਘਰਸ੍ਸਮਜ੍ਝਿਮਾਦਿਤਿਕਤ੍ਤਯਦੀਪਕੇਸੁ **ਦੀਘਾ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਛਸੁ ਪਦੇਸੁ **ਦੀਘਾ**ਤਿ ਦੀਘਤ੍ਤਭਾਵਾ ਨਾਗਮਚ੍ਛਗੋਧਾਦਯੋ। ਅਨੇਕਬ੍ਯਾਮਸਤਪ੍ਪਮਾਣਾਪਿ ਹਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਨਾਗਾਨੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ ਅਨੇਕਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਾਪਿ ਮਚ੍ਛਗੋਧਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਮਹਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਤ੍ਤਭਾਵਾ ਜਲੇ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਾਦਯੋ, ਥਲੇ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਾਦਯੋ, ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਦਾਨਵਾਦਯੋ। ਆਹ ਚ – ‘‘ਰਾਹੁਗ੍ਗੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੀਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੫)। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਉਬ੍ਬੇਧੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਚ ਯੋਜਨਸਤਾਨਿ, ਬਾਹੂ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਸਤਪਰਿਮਾਣਾ, ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨੰ ਭਮੁਕਨ੍ਤਰੰ, ਤਥਾ ਅਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਰਿਕਾ, ਹਤ੍ਥਤਲਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਯੋਜਨਸਤਾਨੀਤਿ। **ਮਜ੍ਝਿਮਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਗੋਣਮਹਿੰਸਸੂਕਰਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵਾ। **ਰਸ੍ਸਕਾ**ਤਿ ਤਾਸੁ ਤਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਵਾਮਨਾਦਯੋ ਦੀਘਮਜ੍ਝਿਮੇਹਿ ਓਮਕਪ੍ਪਮਾਣਾ ਸਤ੍ਤਾ। **ਅਣੁਕਾ**ਤਿ ਮੰਸਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਗੋਚਰਾ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਵਿਸਯਾ ਉਦਕਾਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਭਾਵਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਊਕਾਦਯੋ ਵਾ। ਅਪਿਚ ਯੇ ਤਾਸੁ ਤਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਮਹਨ੍ਤਮਜ੍ਝਿਮੇਹਿ ਥੂਲਮਜ੍ਝਿਮੇਹਿ ਚ ਓਮਕਪ੍ਪਮਾਣਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਅਣੁਕਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਥੂਲਾ**ਤਿ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਤ੍ਤਭਾਵਾ ਮਚ੍ਛਕੁਮ੍ਮਸਿਪ੍ਪਿਕਸਮ੍ਬੁਕਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤਾ।

੧੪੭. ਏਵੰ ਤੀਹਿ ਤਿਕੇਹਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਸਤ੍ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ **“ਦਿਟ੍ਠਾ ਵਾ ਯੇਵ ਅਦਿਟ੍ਠਾ”**ਤਿਆਦੀਹਿ ਤੀਹਿ ਦੁਕੇਹਿਪਿ ਤੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਯੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਪਾਥਮਾਗਤਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਾ। **ਅਦਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਯੇ ਪਰਸਮੁਦ੍ਦਪਰਸੇਲਪਰਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਾਦੀਸੁ ਠਿਤਾ। **“ਯੇਵ ਦੂਰੇ ਵਸਨ੍ਤਿ ਅਵਿਦੂਰੇ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਦੁਕੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਦੂਰੇ ਚ ਅਵਿਦੂਰੇ ਚ ਵਸਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇ ਉਪਾਦਾਯੁਪਾਦਾਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿ ਕਾਯੇ ਵਸਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਅਵਿਦੂਰੇ, ਬਹਿਕਾਯੇ ਵਸਨ੍ਤਾ ਦੂਰੇ। ਤਥਾ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤਾ ਅਵਿਦੂਰੇ, ਬਹਿਉਪਚਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤਾ ਦੂਰੇ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਹਾਰੇ ਗਾਮੇ ਜਨਪਦੇ ਦੀਪੇ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਵਸਨ੍ਤਾ ਅਵਿਦੂਰੇ, ਪਰਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਵਸਨ੍ਤਾ ਦੂਰੇ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ।

ਭੂਤਾਤਿ ਜਾਤਾ, ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਯੇ ਭੂਤਾ ਏਵ, ਨ ਪੁਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਖੀਣਾਸਵਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਸਮ੍ਭਵਮੇਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਭਵੇਸੀ**। ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਵਸੰਯੋਜਨਤ੍ਤਾ ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਭਵੰ ਏਸਨ੍ਤਾਨੰ ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਅਥ ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਯੋਨੀਸੁ ਅਣ੍ਡਜਜਲਾਬੁਜਾ ਸਤ੍ਤਾ ਯਾਵ ਅਣ੍ਡਕੋਸੰ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਞ੍ਚ ਨ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀ ਨਾਮ। ਅਣ੍ਡਕੋਸੰ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਞ੍ਚ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਭੂਤਾ ਨਾਮ। ਸੰਸੇਦਜਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਚ ਪਠਮਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀ ਨਾਮ। ਦੁਤਿਯਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਤੋ ਪਭੁਤਿ ਭੂਤਾ ਨਾਮ। ਯੇਨ ਵਾ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਯਾਵ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਨ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀ ਨਾਮ। ਤਤੋ ਪਰੰ ਭੂਤਾਤਿ।

੧੪੮. ਏਵੰ ਭਗਵਾ ‘‘ਸੁਖਿਨੋ ਵਾ’’ਤਿਆਦੀਹਿ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਹਿਤਸੁਖਾਗਮਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਹਿਤਦੁਕ੍ਖਾਨਾਗਮਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨਾਪਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਨ ਪਰੋ ਪਰੰ ਨਿਕੁਬ੍ਬੇਥਾ”**ਤਿ। ਏਸ ਪੋਰਾਣਪਾਠੋ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ‘‘ਪਰੰ ਹੀ’’ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਅਯੰ ਨ ਸੋਭਨੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਰੋ**ਤਿ ਪਰਜਨੋ। **ਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਜਨੰ। **ਨ ਨਿਕੁਬ੍ਬੇਥਾ**ਤਿ ਨ ਵਞ੍ਚੇਯ੍ਯ। **ਨਾਤਿਮਞ੍ਞੇਥਾ**ਤਿ ਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ। **ਕਤ੍ਥਚੀ**ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਓਕਾਸੇ, ਗਾਮੇ ਵਾ ਨਿਗਮੇ ਵਾ ਖੇਤ੍ਤੇ ਵਾ ਞਾਤਿਮਜ੍ਝੇ ਵਾ ਪੂਗਮਜ੍ਝੇ ਵਾਤਿਆਦਿ। **ਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ। **ਕਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਯੰ ਕਞ੍ਚਿ ਖਤ੍ਤਿਯੰ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਵਾ ਗਹਟ੍ਠੰ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ਵਾ ਸੁਗਤੰ ਵਾ ਦੁਗ੍ਗਤੰ ਵਾਤਿਆਦਿ। **ਬ੍ਯਾਰੋਸਨਾ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਕਾਯਵਚੀਵਿਕਾਰੇਹਿ ਬ੍ਯਾਰੋਸਨਾਯ ਚ, ਮਨੋਵਿਕਾਰੇਨ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਯ ਚ। ‘‘ਬ੍ਯਾਰੋਸਨਾਯ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਯਾ’’ਤਿ ਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਬ੍ਯਾਰੋਸਨਾ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਯਥਾ ‘‘ਸਮ੍ਮ ਦਞ੍ਞਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਸਮ੍ਮ ਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ, ਯਥਾ ਚ ‘‘ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਟਿਪਦਾਯਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਟਿਪਦਾ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੧੯; ਉਦਾ॰ ੪੫; ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੮੫)। **ਨਾਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਮਿਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖੰ ਨ ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? ਨ ਕੇਵਲੰ ‘‘ਸੁਖਿਨੋ ਵਾ ਖੇਮਿਨੋ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ’’ਤਿਆਦਿ ਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨੇਵ ਮੇਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਯ੍ਯ। ਕਿੰ ਪਨ ‘‘ਅਹੋ ਵਤ ਯੋ ਕੋਚਿ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯੰ ਕਞ੍ਚਿ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲੰ ਵਞ੍ਚਨਾਦੀਹਿ ਨਿਕਤੀਹਿ ਨ ਨਿਕੁਬ੍ਬੇਥ, ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਚ ਨਵਹਿ ਮਾਨਵਤ੍ਥੂਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਦੇਸੇ ਯੰ ਕਞ੍ਚਿ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲੰ ਨਾਤਿਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚ ਬ੍ਯਾਰੋਸਨਾਯ ਵਾ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੰ ਨ ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਤਿ।

੧੪੯. ਏਵੰ ਅਹਿਤਦੁਕ੍ਖਾਨਾਗਮਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਉਪਮਾਯ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਮਾਤਾ ਯਥਾ ਨਿਯੰ ਪੁਤ੍ਤ”**ਨ੍ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਮਾਤਾ **ਨਿਯੰ ਪੁਤ੍ਤੰ** ਅਤ੍ਤਨਿ ਜਾਤੰ ਓਰਸੰ ਪੁਤ੍ਤੰ, ਤਞ੍ਚ **ਏਕਪੁਤ੍ਤਮੇਵ ਆਯੁਸਾ ਅਨੁਰਕ੍ਖੇ**, ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਾਗਮਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਯੁਮ੍ਪਿ ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਅਨੁਰਕ੍ਖੇ, **ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ** ਇਦੰ **ਮੇਤ੍ਤਮਾਨਸੰ ਭਾਵਯੇ**, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਜਨਯੇ ਵਡ੍ਢਯੇ, ਤਞ੍ਚ ਅਪਰਿਮਾਣਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਸਤ੍ਤੇ ਅਨਵਸੇਸਫਰਣਵਸੇਨ **ਅਪਰਿਮਾਣੰ** ਭਾਵਯੇਤਿ।

੧੫੦. ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਡ੍ਢਨੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਮੇਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਮੀ”**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਮਿਜ੍ਜਤਿ ਤਾਯਤਿ ਚਾਤਿ ਮਿਤ੍ਤੋ, ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਸਿਨਿਯ੍ਹਤਿ, ਅਹਿਤਾਗਮਤੋ ਰਕ੍ਖਤਿ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਮੇਤ੍ਤੰ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸੇ। **ਲੋਕਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ। ਮਨਸਿ ਭਵਨ੍ਤਿ **ਮਾਨਸੰ**। ਤਞ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਭਾਵਯੇ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਯੇ। ਨਾਸ੍ਸ ਪਰਿਮਾਣਨ੍ਤਿ **ਅਪਰਿਮਾਣੰ**, ਅਪ੍ਪਮਾਣਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਉਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਰਿ। ਤੇਨ ਅਰੂਪਭਵੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਧੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ। ਤੇਨ ਕਾਮਭਵੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਿਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਮਜ੍ਝੰ। ਤੇਨ ਰੂਪਭਵੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਸਮ੍ਬਾਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਾਧਵਿਰਹਿਤੰ, ਭਿਨ੍ਨਸੀਮਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਸੀਮਾ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਵੇਰ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਰਵਿਰਹਿਤੰ, ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾਪਿ ਵੇਰਚੇਤਨਾਪਾਤੁਭਾਵਵਿਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਸਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੰ। ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰੀ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਨਾਸ੍ਸ ਕੋਚਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਤੰ ਮਾਨਸੰ ਵਿਗਤਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਤ੍ਤਾ ‘‘ਅਸਪਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਞ੍ਹਿ ਏਤੰ, ਯਦਿਦੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੋ ਸਪਤ੍ਤੋਤਿ। ਅਯੰ ਅਨੁਪਦਤੋ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – ਯਦੇਤੰ ‘‘ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਮਾਨਸੰ ਭਾਵਯੇ ਅਪਰਿਮਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਞ੍ਚੇਤੰ ਅਪਰਿਮਾਣੰ ਮੇਤ੍ਤੰ ਮਾਨਸੰ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਮਿੰ ਭਾਵਯੇ ਵਡ੍ਢਯੇ, ਵੁਡ੍ਢਿੰ, ਵਿਰੂਲ਼੍ਹਿੰ, ਵੇਪੁਲ੍ਲੰ ਗਮਯੇ। ਕਥੰ? **ਉਦ੍ਧੰ ਅਧੋ ਚ ਤਿਰਿਯਞ੍ਚ**, ਉਦ੍ਧੰ ਯਾਵ ਭਵਗ੍ਗਾ, ਅਧੋ ਯਾਵ ਅਵੀਚਿਤੋ, ਤਿਰਿਯੰ ਯਾਵ ਅਵਸੇਸਦਿਸਾ। ਉਦ੍ਧੰ ਵਾ ਆਰੁਪ੍ਪੰ, ਅਧੋ ਕਾਮਧਾਤੁੰ, ਤਿਰਿਯੰ ਰੂਪਧਾਤੁੰ ਅਨਵਸੇਸੰ ਫਰਨ੍ਤੋ। ਏਵੰ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਤੰ ਯਥਾ ਅਸਮ੍ਬਾਧੰ, ਅਵੇਰੰ, ਅਸਪਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਹੋਤਿ ਤਥਾ ਸਮ੍ਬਾਧਵੇਰਸਪਤ੍ਤਾਭਾਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਭਾਵਯੇ। ਯੰ ਵਾ ਤੰ ਭਾਵਨਾਸਮ੍ਪਦੰ ਪਤ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਓਕਾਸਲਾਭਵਸੇਨ ਅਸਮ੍ਬਾਧੰ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸੁ ਆਘਾਤਪਟਿਵਿਨਯੇਨ ਅਵੇਰੰ, ਅਤ੍ਤਨਿ ਚ ਪਰੇਸੰ ਆਘਾਤਪਟਿਵਿਨਯੇਨ ਅਸਪਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਅਸਮ੍ਬਾਧੰ ਅਵੇਰੰ ਅਸਪਤ੍ਤੰ ਅਪਰਿਮਾਣੰ ਮੇਤ੍ਤੰ ਮਾਨਸੰ ਉਦ੍ਧੰ ਅਧੋ ਤਿਰਿਯਞ੍ਚਾਤਿ ਤਿਵਿਧਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਮਿੰ ਭਾਵਯੇ ਵਡ੍ਢਯੇਤਿ।

੧੫੧. ਏਵਂ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਯ ਵਡ੍ਢਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਭਾਵਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਰਤੋ ਇਰਿਯਾਪਥਨਿਯਮਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਤਿਟ੍ਠਂ ਚਰਂ…ਪੇ॰… ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਏਵਮੇਤਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਾਨਸਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਸੋ ''ਨਿਸੀਦਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ, ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੪; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੭; ਵਿਭ॰ ੫੦੮) ਵਿਯ ਇਰਿਯਾਪਥਨਿਯਮਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸੁਖਂ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰਇਰਿਯਾਪਥਬਾਧਨਵਿਨੋਦਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਂ ਵਾ ਚਰਂ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਸਯਾਨੋ ਵਾ ਯਾਵਤਾ ਵਿਗਤਮਿਦ੍ਧੋ ਅਸ੍ਸ, ਅਥ ਏਤਂ ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨਸ੍ਸਤਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ।

ਅਥ ਵਾ ਏਵਂ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਯ ਵਡ੍ਢਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਸੀਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਤਿਟ੍ਠਂ ਚਰ"**ਨ੍ਤਿ। ਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹਿ ਤਿਟ੍ਠਂ ਵਾ ਚਰਂ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਸਯਾਨੋ ਵਾ ਯਾਵਤਾ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਏਤਂ ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨਸ੍ਸਤਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਂ ਵਾ ਚਰਂ ਵਾਤਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਸੋ ਯਾਵਤਾ ਏਤਂ ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨਸ੍ਸਤਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਵਤਾ ਵਿਤਮਿਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਦਨ੍ਧਾਯਿਤਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਿਟ੍ਠਂ ਚਰਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ** ਵ **ਸਯਾਨੋ, ਯਾਵਤਾਸ੍ਸ ਵਿਤਮਿਦ੍ਧੋ। ਏਤਂ ਸਤਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਾਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਂ ਤਂ ''ਮੇਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਮਿ, ਮਾਨਸਂ ਭਾਵਯੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਤਥਾ ਭਾਵਯੇ, ਯਥਾ ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਯਾਵਤਾ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ, ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਵਾ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵਤਾ ਏਤਂ ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨਸ੍ਸਤਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਕਾਮੋ ਅਸ੍ਸ, ਤਾਵਤਾ ਵਿਤਮਿਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਤਂ ਸਤਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਤਿ।

ਏਵਂ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਯ ਵਸੀਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਏਤਂ ਸਤਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰੇ ਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਬ੍ਰਹ੍ਮਮੇਤਂ ਵਿਹਾਰਮਿਧਮਾਹੂ"**ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯ੍ਵਾਯਂ ''ਸੁਖਿਨੋਵ ਖੇਮਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੂ''ਤਿਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ''ਏਤਂ ਸਤਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤੋ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰੋ, **ਏਤਂ** ਚਤੂਸੁ ਦਿਬ੍ਬਬ੍ਰਹ੍ਮਅਰਿਯਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰੇਸੁ ਨਿਦ੍ਦੋਸਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਕਰਤ੍ਤਾ ਚ **ਇਧ** ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਮਾਹੁ,** ਸੇਟ੍ਠਵਿਹਾਰਮਾਹੂਤਿ। ਯਤੋ ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣਂ ਤਿਟ੍ਠਂ ਚਰਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਸਯਾਨੋ ਵਾ ਯਾਵਤਾਸ੍ਸ ਵਿਤਮਿਦ੍ਧੋ, ਏਤਂ ਸਤਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਤਿ।

੧੫੨. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਮੇਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਆਸਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗਹਣਨਿਸੇਧਨਮੁਖੇਨ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਦੇਵ ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਭੂਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਦਿਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਅਨੁਪਗ੍ਗਮ੍ਮਾ"**ਤਿ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਦੇਸਨਂ ਸਮਾਪੇਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯ੍ਵਾਯਂ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਮੇਤਂ ਵਿਹਾਰਮਿਧਮਾਹੂ''ਤਿ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤੋ ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨਵਿਹਾਰੋ, ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਯੇ ਤਤ੍ਥ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ, ਤੇ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥਾਦਿਅਨੁਸਾਰੇਨ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ''ਸੁਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਰਪੁਞ੍ਜੋਯਂ, ਨ ਇਧ ਸਤ੍ਤੂਪਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੧) ਏਵਂ **ਦਿਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਅਨੁਪਗ੍ਗਮ੍ਮ** ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੀਲੇਨ **ਸੀਲਵਾ** ਹੁਤ੍ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੀਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤੇਨ **ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**। ਤਤੋ ਪਰਂ ਯੋਪਾਯਂ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਗੇਧੋ ਕਿਲੇਸਕਾਮੋ ਅਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਹਿ ਤਨੁਭਾਵੇਨ ਅਨਵਸੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਚ **ਕਾਮੇਸੁ ਗੇਧਂ ਵਿਨੇਯ੍ਯ** ਵਿਨਯਿਤ੍ਵਾ ਵੂਪਸਮੇਤ੍ਵਾ **ਨ ਹਿ ਜਾਤੁ ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯ ਪੁਨ ਰੇਤਿ** ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਪੁਨ ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਂ ਨ ਏਤਿ, ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੀਤਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਦੇਸਨਂ ਸਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹ – ''ਗਚ੍ਛਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਵਿਹਰਥ। ਇਮਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤਂ ਮਾਸਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਸੁ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਦਿਵਸੇਸੁ ਗਣ੍ਡਿਂ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ਉਸ੍ਸਾਰੇਥ, ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਰੋਥ, ਸਾਕਚ੍ਛਥ, ਅਨੁਮੋਦਥ, ਇਦਮੇਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਆਸੇਵਥ, ਭਾਵੇਥ, ਬਹੁਲੀਕਰੋਥ। ਤੇਪਿ ਵੋ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਂ ਭੇਰਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਨ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਅਤ੍ਥਕਾਮਾ ਹਿਤਕਾਮਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤੇ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤਥਾ ਅਕਂਸੁ। ਦੇਵਤਾਯੋ ਚ ''ਭਦਨ੍ਤਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਤ੍ਥਕਾਮਾ ਹਿਤਕਾਮਾ''ਤਿ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਸੇਨਾਸਨਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਣ੍ਹੋਦਕਂ ਪਟਿਯਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮਪਾਦਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਆਰਕ੍ਖਂ ਸਂਵਿਦਹਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਥੇਵ ਮੇਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਚ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਨ੍ਤੋਤੇਮਾਸੇ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਸੁਨ੍ਤਿ।

ਏਵਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੇਨ ਤਥਾਗਤੇਨ,
ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰੇਨ ਕਥਿਤਂ ਕਰਣੀਯਮਤ੍ਥਂ।
ਕਤ੍ਵਾਨੁਭੁਯ੍ਯ ਪਰਮਂ ਹਦਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਂ,
ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਭਿਸਮੇਨ੍ਤਿ ਸਮਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਤਂ ਅਮਤਮਬ੍ਭੁਤਮਰਿਯਕਨ੍ਤਂ,
ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚ ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮੋ।
ਵਿਞ੍ਞੂ ਜਨੋ ਵਿਮਲਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾ,
ਭੇਦਂ ਕਰੇਯ੍ਯ ਸਤਤਂ ਕਰਣੀਯਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ॥

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਮੇਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਹੇਮਵਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਜ੍ਜ ਪਨ੍ਨਰਸੋਤਿ ਹੇਮਵਤਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਹੇਮਵਤੇਨ ਹਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਭਗਵਾ ''ਛਸੁ ਲੋਕੋ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਜ੍ਜ ਪਨ੍ਨਰਸੋ''ਤਿਆਦਿ ਸਾਤਾਗਿਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਇਤਿ ਸਾਤਾਗਿਰੋ''ਤਿਆਦਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ, ''ਕਚ੍ਚਿਮਨੋ''ਤਿਆਦਿ ਹੇਮਵਤੇਨ, ''ਛਸੁ ਲੋਕੋ''ਤਿਆਦਿ ਭਗਵਤਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ''ਹੇਮਵਤਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਸਾਤਾਗਿਰਿਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇਹਿ।

ਤਤ੍ਥ ਯਾਯਂ ''ਅਜ੍ਜ ਪਨ੍ਨਰਸੋ''ਤਿਆਦਿ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ – ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਭਦ੍ਦਕਪ੍ਪੇ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕੇਸੁ ਪੁਰਿਸੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕਾਨਿ ਠਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਮਹਤਿਯਾ ਪੂਜਾਯ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚਂ ਅਕਂਸੁ। ਤਸ੍ਸ ਧਾਤੁਯੋ ਅਵਿਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਏਕਗ੍ਘਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ। ਦੀਘਾਯੁਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਏਸਾ ਧਮ੍ਮਤਾ। ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਬੁਦ੍ਧਾ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਬਹੁਤਰੇਨ ਜਨੇਨ ਅਦਿਟ੍ਠਾ ਏਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਧਾਤੁਪੂਜਮ੍ਪਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਜਨਾ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ''ਧਾਤੁਯੋ ਵਿਕਿਰਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਸੁਵਣ੍ਣਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਵਿਯ ਧਾਤੁਯੋ ਵਿਕਿਰਨ੍ਤਿ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ।

ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਏਕੰਯੇਵ ਧਾਤੁਘਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸੁੰ ਯੋਜਨੰ ਉਬ੍ਬੇਧੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਚ। ਤਸ੍ਸ ਏਕੇਕਗਾਵੁਤਨ੍ਤਰਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਅਹੇਸੁੰ। ਏਕੰ ਦ੍ਵਾਰੰ ਕਿਕੀ ਰਾਜਾ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ; ਏਕੰ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਥਵਿਨ੍ਧਰੋ ਨਾਮ; ਏਕੰ ਸੇਨਾਪਤਿਪਮੁਖਾ ਅਮਚ੍ਚਾ; ਏਕੰ ਸੇਟ੍ਠਿਪਮੁਖਾ ਜਾਨਪਦਾ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਮਯਾ ਏਕਗ੍ਘਨਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਪਟਿਭਾਗਾ ਚ ਨਾਨਾਰਤਨਮਯਾ ਇਟ੍ਠਕਾ ਅਹੇਸੁੰ ਏਕੇਕਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕਾ। ਤੇ ਹਰਿਤਾਲਮਨੋਸਿਲਾਹਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਕਿਚ੍ਚੰ ਸੁਰਭਿਤੇਲੇਨ ਉਦਕਕਿਚ੍ਚਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਤੰ ਚੇਤਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸੁੰ।

ਏਵੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ ਚੇਤਿਯੇ ਦ੍ਵੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਹਾਯਕਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਸਾਵਕਾਨੰ ਥੇਰਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿੰਸੁ। ਦੀਘਾਯੁਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਸਮ੍ਮੁਖਸਾਵਕਾਯੇਵ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਯੰ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੇ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਤੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ''ਸਾਸਨੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਤਿ ਧੁਰਾਨੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਥੇਰਾ ''ਦ੍ਵੇ ਧੁਰਾਨੀ''ਤਿ ਕਥੇਸੁੰ – ''ਵਾਸਧੁਰੰ, ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧੁਰਞ੍ਚਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ, ਵਤ੍ਤਪਟਿਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੰ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਭਾਣਵਾਰਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਨਿ ਚ ਪਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਕੁਲੇ ਵਾ ਗਣੇ ਵਾ ਨਿਰਾਲਯੇਨ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ, ਅਰਹਤ੍ਤਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਘਟਿਤਬ੍ਬੰ ਵਾਯਮਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਤੰ **ਵਾਸਧੁਰੰ**। ਅਤ੍ਤਨੋ ਥਾਮੇਨ ਪਨ ਏਕੰ ਵਾ ਨਿਕਾਯੰ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਨਿਕਾਯੇ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਸੁਵਿਸਦੰ ਸਾਸਨੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਤੰ **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧੁਰ**ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਤੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ''ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਧੁਰਾਨੰ ਵਾਸਧੁਰਮੇਵ ਸੇਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਮਯੰ ਪਨਮ੍ਹਾ ਦਹਰਾ, ਵੁਡ੍ਢਕਾਲੇ ਵਾਸਧੁਰੰ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮ, ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧੁਰੰ ਤਾਵ ਪੂਰੇਮਾ''ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿੰ ਆਰਭਿੰਸੁ। ਤੇ ਪਕਤਿਯਾਵ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਕਲੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਪਕਤਞ੍ਞਨੋ ਵਿਨਯੇ ਚ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕੁਸਲਾ ਅਹੇਸੁੰ। ਤੇਸੰ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਰਿਵਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਪਰਿਵਾਰੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਲਾਭੋ, ਏਕਮੇਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਸਤਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਰਿਵਾਰਾ ਅਹੇਸੁੰ। ਤੇ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਿੰਸੁ, ਪੁਨ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ।

ਤਦਾ ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਾਮਕਾਵਾਸੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਚ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਚ। ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਚਣ੍ਡੋ ਹੋਤਿ ਫਰੁਸੋ, ਮੁਖਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਇਤਰਸ੍ਸ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਨੰ ''ਇਦੰ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਕਮ੍ਮੰ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਚੋਦੇਸਿ। ਸੋ ''ਕਿੰ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠੰ, ਕਿੰ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਇਤਰੋ ''ਵਿਨਯਧਰਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ''ਸਚੇ ਇਮੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਵਿਨਯਧਰਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਮੇ ਸਾਸਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕ੍ਖੰ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਤਾਵਦੇਵ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਆਦਾਯ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਥੇਰੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਵਿਹਰਿਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਚ ਨੇਸੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਵਤ੍ਤਪਟਿਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਤੁਕਾਮੋ ਵਿਯ ਅਕਾਸਿ। ਤਤੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਮਾਨੋਪਿ ਅਟ੍ਠਾਸਿਯੇਵ। ਥੇਰਾ ''ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਸੋ ''ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕੇਨ ਮੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਹ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵਿਵਾਦੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਸੋ ਯਦਿ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਇਧਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਯਥਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਥੇਰਾ ''ਓਸਟੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਯਥਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਸੋ ''ਏਵੰ ਕਰਿਯਮਾਨੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਯ੍ਹੇਤੰ ਪਾਪੰ ਹੋਤੁ, ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਤੇਨ ਨਿਪ੍ਪੀਲਿਯਮਾਨਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਸੋ ਤੇਸੰ ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤੰ ਆਵਾਸੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਸਬ੍ਬੰ ਵਿਨਯਧਰਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿੰ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰੰ ਅਵਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਫਰੁਸੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤਿ। ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ''ਨਿਸ੍ਸਙ੍ਕੋ ਅਯੰ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਤਾਵਦੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਾਨੰ ਪਰਿਵਾਰੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਨਨੁ, ਆਵੁਸੋ, ਓਸਟੰ ਵਤ੍ਥੁ ਯਥਾਧਮ੍ਮੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਨੋਸਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਵ ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਅਚ੍ਚਯੰ ਦੇਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਗ੍ਗੀ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਇਮੇ ਪਨ ਥੇਰਾ ਨੇਵ ਵਤ੍ਥੁੰ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿੰਸੁ, ਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿੰ ਅਕੰਸੁ। ਕਿੰ ਨਾਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ? ਤੇਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁੰ – ''ਨੂਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਞਾਤ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਓਕਾਸੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ''ਤ੍ਵੰ ਪੁਬ੍ਬੇ 'ਵਿਨਯਧਰਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਭਣਸਿ। ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੰ ਵਿਨਯਧਰਾਨੰ ਆਰੋਚੇਹਿ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁ''ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿੰ ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ''ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਪਰਾਜਿਤੋ ਤ੍ਵੰ, ਮਾ ਤੰ ਆਵਾਸੰ ਆਗਚ੍ਛੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਤਤੋ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਥੇਰੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ

‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਾਸਨਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ‘ਅਮ੍ਹੇ ਉਪਟ੍ਠੇਸਿ ਪਰਿਤੋਸੇਸੀ’ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਮੇਵ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਥ, ਸਾਸਨਂ ਅਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਥ, ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਦਾਨਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਜ੍ਜ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਮਹਾਸਦ੍ਦੇਨ ਕਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਟ੍ਠਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਦੇਵਮਾਨੋ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਂਵਿਗ੍ਗਮਾਨਸਾ ‘‘ਮਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲਮਨੁਰਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਸਾਸਨਰਤਨਂ ਸੋਬ੍ਭੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸੁਂ । ਤੇ ਤੇਨੇਵ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇਨ ਉਪਹਤਾਸਯਤ੍ਤਾ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੁਮਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਏਕਾਚਰਿਯੋ ਹਿਮਵਤਿ ਹੇਮਵਤੇ ਪਬ੍ਬਤੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ **ਹੇਮਵਤੋ ਯਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਨਾਮੇਨ। ਦੁਤਿਯਾਚਰਿਯੋ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੇ ਸਾਤਪਬ੍ਬਤੇ **ਸਾਤਾਗਿਰੋ**ਤਿ ਨਾਮੇਨ। ਤੇਪਿ ਨੇਸਂ ਪਰਿਵਾਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੇਸਂਯੇਵ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੁਮਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਪਰਿਵਾਰਾ ਯਕ੍ਖਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾ ਗਹਟ੍ਠਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤਿਂਸੁ। ਹੇਮਵਤਸਾਤਾਗਿਰਾ ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤੀਨਮਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾ ਯਕ੍ਖਰਾਜਾਨੋ ਅਹੇਸੁਂ।

ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤੀਨਞ੍ਚ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਤਾ – ਮਾਸੇ ਮਾਸੇ ਅਟ੍ਠ ਦਿਵਸਾਨਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤ੍ਥਂ ਹਿਮਵਤਿ ਮਨੋਸਿਲਾਤਲੇ ਨਾਗਵਤਿਮਣ੍ਡਪੇ ਦੇਵਤਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਸਾਤਾਗਿਰਹੇਮਵਤਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਗਮੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਨਿਂਸੁ – ‘‘ਤ੍ਵਂ, ਸਮ੍ਮ, ਕੁਹਿਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤ੍ਵਂ ਕੁਹਿ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਨੋ ਅਹੇਸੁਂ। ‘‘ਨਟ੍ਠਾ ਮਯਂ, ਸਮ੍ਮ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਪਾਪਸਹਾਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਯਕ੍ਖਯੋਨਿਯਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ’’ਤਿ। ਅਥ ਸਾਤਾਗਿਰੋ ਆਹ – ‘‘ਮਾਰਿਸ, ਹਿਮਵਾ ਨਾਮ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਸਮ੍ਮਤੋ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਮਮਾਪਿ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਾਸੀ’’ਤਿ। ਹੇਮਵਤੋਪਿ ਆਹ – ‘‘ਮਾਰਿਸ, ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੋ ਨਾਮ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਸਮ੍ਮਤੋ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਮਮਾਪਿ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਾਸੀ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਹਾਯੇਸੁ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਕਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਮੇਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਸਮਾਨੇਸੁ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਂ, ਮਹਾਪਥਵੀ ਏਕਯੋਜਨਤਿਗਾਵੁਤਮਤ੍ਤਂ ਉਸ੍ਸਦਾ।

ਅਥਮ੍ਹਾਕਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਦੀਪਙ੍ਕਰਪਾਦਮੂਲੇ ਕਤਪਣਿਧਾਨੋ ਯਾਵ ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਜਾਤਕਂ, ਤਾਵ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਤੁਸਿਤਭਵਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ, ਧਮ੍ਮਪਦਨਿਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਦੇਵਤਾਹਿ ਆਯਾਚਿਤੋ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਵਿਲੋਕਨਾਨਿ ਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ, ਦੇਵਤਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ, ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਯ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਸੁ ਇਧ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਂ ਕਮ੍ਪੇਤ੍ਵਾ। ਤਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਇਮੇ ਰਾਜਯਕ੍ਖਾ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨੀ’’ਤਿ ਨ ਜਾਨਿਂਸੁ। ‘‘ਖਿਡ੍ਡਾਪਸੁਤਤ੍ਤਾ ਨੇਵਾਦ੍ਦਸਂਸੂ’’ਤਿ ਏਕੇ। ਏਸ ਨਯੋ ਜਾਤਿਯਂ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੇ ਬੋਧਿਯਞ੍ਚ। ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਿ ਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਂ ਦ੍ਵਾਦਸਾਕਾਰਂ ਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੇ ਮਹਾਭੂਮਿਚਾਲਂ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਚ ਏਤੇਸਂ ਏਕੋ ਸਾਤਾਗਿਰੋਯੇਵ ਪਠਮਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਕਾਰਣਞ੍ਚ ਤੇਸਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸਪਰਿਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਅਸ੍ਸੋਸਿ, ਨ ਚ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਹੇਮਵਤਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਆਗਤੋ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਸਹਾਯਕੋ, ਨੋ’’ਤਿ ਪਰਿਸਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ‘‘ਵਞ੍ਚਿਤੋ ਮੇ ਸਹਾਯੋ, ਯੋ ਏਵਂ ਵਿਚਿਤ੍ਰਪਟਿਭਾਨਂ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਨ ਸੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਭਗਵਾ ਚ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇਪਿ ਚ ਸੂਰਿਯੇ ਦੇਸਨਂ ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਅਥ ਸਾਤਾਗਿਰੋ ‘‘ਸਹਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਹਾਗਮ੍ਮ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਯਾਨਅਸ੍ਸਯਾਨਗਰੁਲ਼ਯਾਨਾਦੀਨਿ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਯਕ੍ਖਸਤੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ਹਿਮਵਨ੍ਤਾਭਿਮੁਖੋ ਪਾਯਾਸਿ, ਤਦਾ ਹੇਮਵਤੋਪਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਜਾਤਿ-ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨ-ਬੋਧਿਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਸ੍ਵੇਵ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾਵ ਪਤਿਵਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪਵਤ੍ਤਨੇ ਪਨ ਤਾਨਿ ਸਵਿਸੇਸਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਚਿਰਤਰਂ ਠਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਹਿਮਵਤਿ ਤਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਪਾਤੁਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਯਤੋ ਅਹਂ ਜਾਤੋ, ਨ ਕਦਾਚਿ ਅਯਂ ਪਬ੍ਬਤੋ ਏਵਂ ਅਭਿਰਾਮੋ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੋ, ਹਨ੍ਦ ਦਾਨਿ ਮਮ ਸਹਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਮ੍ਮ ਤੇਨ ਸਹ ਇਮਂ ਪੁਪ੍ਫਸਿਰਿਂ ਅਨੁਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਤਥੇਵ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਾਭਿਮੁਖੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਰਾਜਗਹਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ

ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਗਮਨਕਾਰਣੰ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਹੇਮਵਤੋ ਆਹ – ‘‘ਯਤੋ ਅਹੰ, ਮਾਰਿਸ, ਜਾਤੋ, ਨਾਯੰ ਪਬ੍ਬਤੋ ਏਵੰ ਅਕਾਲਕੁਸੁਮਿਤੇਹਿ ਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਅਭਿਰਾਮੋ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੰ ਪੁਪ੍ਫਸਿਰਿੰ ਤਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਨੁਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਆਗਤੋਮ੍ਹੀ’’ਤਿ। ਸਾਤਾਗਿਰੋ ਆਹ – ‘‘ਜਾਨਾਸਿ, ਪਨ, ਤ੍ਵੰ ਮਾਰਿਸ, ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਇਮੰ ਅਕਾਲਪੁਪ੍ਫਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ ਜਾਤ’’ਨ੍ਤਿ? ‘‘ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਮਾਰਿਸਾ’’ਤਿ। ‘‘ਇਮੰ, ਮਾਰਿਸ, ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ ਨ ਕੇਵਲ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇਯੇਵ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਜ੍ਜ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੰ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ, ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾ’’ਤਿ। ਏਵੰ ਸਾਤਾਗਿਰੋ ਹੇਮਵਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ, ਤੰ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਆਨੇਤੁਕਾਮੋ ਇਮੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਗੋਤਮਕੇ ਚੇਤਿਯੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਭਗਵਤਿ ਅਯਮੇਵਮਾਹਾਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ “**ਅਜ੍ਜ ਪਨ੍ਨਰਸੋ**”ਤਿ।

੧੫੩. ਤਤ੍ਥ **ਅਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਅਯੰ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵੋ ਪਕ੍ਖਗਣਨਤੋ **ਪਨ੍ਨਰਸੋ,** ਉਪਵਸਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਉਪੋਸਥੋ**। ਤੀਸੁ ਵਾ ਉਪੋਸਥੇਸੁ ਅਜ੍ਜ ਪਨ੍ਨਰਸੋ ਉਪੋਸਥੋ, ਨ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀ ਉਪੋਸਥੋ, ਨ ਸਾਮਗ੍ਗੀਉਪੋਸਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਅਟ੍ਠਙ੍ਗਉਪਵਾਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦਿਵਸਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਉਪੋਸਥਸਦ੍ਦੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। ‘‘ਆਯਾਮਾਵੁਸੋ, ਕਪ੍ਪਿਨ, ਉਪੋਸਥੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਹਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇ ਉਪੋਸਥਸਦ੍ਦੋ। ‘‘ਏਵੰ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਖੋ ਵਿਸਾਖੇ ਉਪੋਸਥੋ ਉਪਵੁਤ੍ਥੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੪੩) ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣਿਆਦਿਕੇਸੁ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੇਸੁ। ‘‘ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵੇ ਸਦਾ ਫਗ੍ਗੁ, ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸੁਪੋਸਥੋ ਸਦਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੯) ਉਪਵਾਸੇ। ‘‘ਉਪੋਸਥੋ ਨਾਮ ਨਾਗਰਾਜਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੬; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੮) ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੰ। ‘‘ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਸੀਸੰਨ੍ਹਾਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੬) ਦਿਵਸੇ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਸੇਸਤ੍ਥੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਆਸਾਲ੍ਹੀਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੰਯੇਵ ਨਿਯਾਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ‘‘ਅਜ੍ਜ ਪਨ੍ਨਰਸੋ ਉਪੋਸਥੋ’’ਤਿ। ਪਾਟਿਪਦੋ ਦੁਤਿਯੋਤਿ ਏਵੰ ਗਣਿਯਮਾਨੇ ਅਜ੍ਜ ਪਨ੍ਨਰਸੋ ਦਿਵਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦਿਵਿ ਭਵਾਨਿ ਦਿਬ੍ਬਾਨਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਨਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਦਿਬ੍ਬਾ**। ਕਾਨਿ ਤਾਨਿ? ਰੂਪਾਨਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਰਤ੍ਤਿੰ ਦੇਵਾਨੰ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਤੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨੰ ਸਰੀਰਵਤ੍ਥਾਭਰਣਵਿਮਾਨਪ੍ਪਭਾਹਿ ਅਬ੍ਭਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਰਹਿਤਾਯ ਚਨ੍ਦਪ੍ਪਭਾਯ ਚ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਅਲਙ੍ਕਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਵਿਸੇਸਾਲਙ੍ਕਤੋ ਚ ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾਯ। ਤੇਨਾਹ “**ਦਿਬ੍ਬਾ ਰਤ੍ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ**”ਤਿ।

ਏਵੰ ਰਤ੍ਤਿਗੁਣਵਣ੍ਣਨਾਪਦੇਸੇਨਾਪਿ ਸਹਾਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦੰ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਆਹ “**ਅਨੋਮਨਾਮੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ, ਹਨ੍ਦ ਪਸ੍ਸਾਮ ਗੋਤਮ**”ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਨੋਮੇਹਿ ਅਲਾਮਕੇਹਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਰਿਪੂਰੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਨਾਮੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਅਨੋਮਨਾਮੋ**। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ‘‘ਬੁਜ੍ਝਿਤਾ ਸਚ੍ਚਾਨੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਬੋਧੇਤਾ ਪਜਾਯਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੨; ਚੂਲਨਿ॰ ਪਾਰਾਯਨਤ੍ਥੁਤਿਗਾਥਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੯੭; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੬੨) ਨਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਅਨੋਮੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਨਾਮੰ, ‘‘ਭਗ੍ਗਰਾਗੋਤਿ ਭਗਵਾ, ਭਗ੍ਗਦੋਸੋਤਿ ਭਗਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਨਿ॰ ੮੪) ਨਯੇਨ ਚ ਅਨੋਮੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਨਾਮੰ। ਏਸ ਨਯੋ ‘‘ਅਰਹੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇ ਅਨੁਸਾਸਤਿ ‘‘ਇਮੰ ਪਜਹਥ, ਇਮੰ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਥਾ’’ਤਿ **ਸਤ੍ਥਾ**। ਅਪਿਚ ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ, ਯਥਾ ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ ਸਤ੍ਤੇ ਕਨ੍ਤਾਰੰ ਤਾਰੇਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੦) ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾਪਿ ਸਤ੍ਥਾ। ਤੰ ਅਨੋਮਨਾਮੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ। **ਹਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਬਜਵਸਾਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਪਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਹ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਚਨੰ। **ਗੋਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਤਮਗੋਤ੍ਤੰ। ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ? ‘‘ਸਤ੍ਥਾ, ਨ ਸਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਮਾ ਵਿਮਤਿੰ ਅਕਾਸਿ, ਏਕਨ੍ਤਬਜਵਸਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਵ ਏਹਿ ਪਸ੍ਸਾਮ ਗੋਤਮਨ੍ਤਿ।

੧੫੪. ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਹੇਮਵਤੋ ‘‘ਅਯੰ ਸਾਤਾਗਿਰੋ ‘ਅਨੋਮਨਾਮੰ ਸਤ੍ਥਾਰ’ਨ੍ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨੋ ਚ ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਲੋਕੇ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਟਿਞ੍ਞੇਹਿ ਪੂਰਣਾਦਿਸਦਿਸੇਹੇਵ ਲੋਕੋ ਉਪਦ੍ਦੁਤੋ। ਸੋ ਪਨ ਯਦਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਅਦ੍ਧਾ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਨ ਤੰ ਏਵੰ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਆਹ – “**ਕਚ੍ਚਿ ਮਨੋ**”ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਚ੍ਚੀ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾ। **ਮਨੋ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ। **ਸੁਪਣਿਹਿਤੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਠਪਿਤੋ, ਅਚਲੋ ਅਸਮ੍ਪਵੇਧੀ। ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭੂਤੇਸੁ **ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ। ਤਾਦਿਨੋ**ਤਿ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ। ਪੁਚ੍ਛਾ ਏਵ ਵਾ ਅਯਂ ''ਸੋ ਤੇ ਸਤ੍ਥਾ ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਤਾਦੀ, ਉਦਾਹੁ ਨੋ''ਤਿ। **ਇਟ੍ਠੇ ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਚਾ**ਤਿ ਏਵਰੂਪੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ। **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ**ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਾ। **ਵਸੀਕਤਾ**ਤਿ ਵਸਂ ਗਮਿਤਾ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਦਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਕਚ੍ਚਿ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤੋ ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਮਨੋ ਸੁਪਣਿਹਿਤੋ, ਉਦਾਹੁ ਯਾਵ ਚਲਨਪਚ੍ਚਯਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਤਾਵ ਸੁਪਣਿਹਿਤੋ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ। ਸੋ ਵਾ ਤੇ ਸਤ੍ਥਾ ਕਚ੍ਚਿ ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਸਮਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤਾਦੀ, ਉਦਾਹੁ ਨੋ, ਯੇ ਚ ਖੋ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਰਾਗਦੋਸਵਸੇਨ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਤ੍ਯਾਸ੍ਸ ਕਚ੍ਚਿ ਵਸੀਕਤਾ, ਉਦਾਹੁ ਕਦਾਚਿ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ।

੧੫੫. ਤਤੋ ਸਾਤਾਗਿਰੋ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵੇ ਬਜ੍ਜਵਸਿਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਗੁਣੇ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਮਨੋ ਚਸ੍ਸ ਸੁਪਣਿਹਿਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਪਣਿਹਿਤੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਠਪਿਤੋ, ਪਥਵੀਸਮੋ ਅਵਿਰੁਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ, ਸਿਨੇਰੁਸਮੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਚਲਨਟ੍ਠੇਨ, ਇਨ੍ਦਖੀਲਸਮੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮਾਰਪਰਵਾਦਿਗਣੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੇਨ। ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਞ੍ਚੇਤਂ, ਭਗਵਤੋ ਇਦਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਮਨੋ ਸੁਪਣਿਹਿਤੋ ਅਚਲੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਸ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭੂਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਰਾਗਾਦਿਕਾਲੇ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਨਾਗਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਵਿਸੇਨ ਸਲ੍ਲੇਨ ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਚਲੋ ਅਹੋਸਿ, ਵਧਕੇਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਪ੍ਪਦੁਸ੍ਸਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਨ੍ਤੇ ਛੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ; ਤਥਾ ਮਹਾਕਪਿਭੂਤਸ੍ਸ ਮਹਤਿਯਾ ਸਿਲਾਯ ਸੀਸੇ ਪਹਟਸ੍ਸਾਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਚ ਮਗ੍ਗਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ; ਤਥਾ ਵਿਧੁਰਪਣ੍ਡਿਤਭੂਤਸ੍ਸ ਪਾਦੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨੇ ਕਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤਪਪਾਤੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਤਸ੍ਸੇਵ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਆਹ ਸਾਤਾਗਿਰੋ – ''ਮਨੋ ਚਸ੍ਸ ਸੁਪਣਿਹਿਤੋ''ਤਿ।

ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਤਾਦਿਨੋਤਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਸੁ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਮਨੋ ਸੁਪਣਿਹਿਤੋ, ਨ ਯਾਵ ਪਚ੍ਚਯਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਂ ਪਞ੍ਚਧਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ –

> ''ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਤਾਦੀ, ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇ ਤਾਦੀ, ਚਤ੍ਤਾਵੀਤਿ ਤਾਦੀ, ਮੁਤ੍ਤਾਵੀਤਿ ਤਾਦੀ, ਤਿਣ੍ਣਾਵੀਤਿ ਤਾਦੀ, ਤਨ੍ਨਿਦ੍ਦੇਸਾਤਿ ਤਾਦੀ। ਕਥਂ ਭਗਵਾ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇ ਤਾਦੀ? ਭਗਵਾ ਲਾਭੇਪਿ ਤਾਦੀ''ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੩੮)।

ਏਵਮਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਲਾਭਾਦਯੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਪੁਚ੍ਛਾ ਏਵ ਵਾ ਅਯਂ। ਸੋ ਤੇ ਸਤ੍ਥਾ ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਤਾਦੀ, ਉਦਾਹੁ ਨੋ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇ ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਸਮਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਤਾਦੀ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਭਗਵਾ ਸੁਖੂਪਸਂਹਾਰਕਾਮਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਪਨਯਨਕਾਮਤਾਯ ਚ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਸੁ ਸਮਚਿਤ੍ਤੋ, ਯਾਦਿਸੋ ਅਤ੍ਤਨਿ, ਤਾਦਿਸੋ ਪਰੇਸੁ, ਯਾਦਿਸੋ ਮਾਤਰਿ ਮਹਾਮਾਯਾਯ, ਤਾਦਿਸੋ ਚਿਞ੍ਚਮਾਣਵਿਕਾਯ, ਯਾਦਿਸੋ ਪਿਤਰਿ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੇ, ਤਾਦਿਸੋ ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੇ, ਯਾਦਿਸੋ ਪੁਤ੍ਤੇ ਰਾਹੁਲੇ, ਤਾਦਿਸੋ ਵਧਕੇਸੁ ਦੇਵਦਤ੍ਤਧਨਪਾਲਕਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਾਦੀਸੁ। ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇਪਿ ਤਾਦੀ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵਾਹ ਸਾਤਾਗਿਰੋ – ''ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਤਾਦਿਨੋ''ਤਿ।

ਅਥੋ ਇਟ੍ਠੇ ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਚਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਏਵਂ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ – ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਇਟ੍ਠਂ ਵਾ ਅਨਿਟ੍ਠਂ ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣਂ, ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਰਾਗਦੋਸਵਸੇਨ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਤ੍ਯਾਸ੍ਸ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਵਸੀਕਤਾ, ਨ ਕਦਾਚਿ ਤੇਸਂ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਭਗਵਾ ਅਨਾਵਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਪਞ੍ਞੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੁਪਣਿਹਿਤਮਨਤਾਯ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਹਿ ਸੋ ਯਤ੍ਥ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧਮਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਵਸੀਭਾਵੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਤਸ੍ਸ ਮਨਸਿਕਾਰਾਭਾਵਤੋ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੁਪਣਿਹਿਤਮਨਤਾਯ ਚ ਮਨੋਸਮਾਚਾਰਸੁਦ੍ਧਿ, ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਤਾਦਿਤਾਯ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰਸੁਦ੍ਧਿ, ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਵਸੀਭਾਵੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਵਾਚਾਯ ਵਚੀਸਮਾਚਾਰਸੁਦ੍ਧਿ। ਤਥਾ ਸੁਪਣਿਹਿਤਮਨਤਾਯ ਲੋਭਾਦਿਸਬ੍ਬਦੋਸਾਭਾਵੋ , ਸਬ੍ਬਭੂਤੇਸੁ ਤਾਦਿਤਾਯ ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਗੁਣਸਬ੍ਭਾਵੋ,

ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਵਸੀਭਾਵੇਨ ਪਟਿਕੂਲੇ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞਿਤਾਦਿਭੇਦਾ ਅਰਿਯਿਦ੍ਧਿ, ਤਾਯ ਚਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੫੬. ਏਵਂ ਹੇਮਵਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਵਸੇਨੇਵ ਤਾਦਿਭਾਵਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਞ੍ਚ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਮਿਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਤ੍ਥਂ ਇਦਾਨਿ ਦ੍ਵਾਰਤ੍ਤਯਵਸੇਨਾਪਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਾ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਦ੍ਵਾਰਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਞ੍ਚ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਮਿਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਤ੍ਥਮੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨਾਪਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਕਚ੍ਚਿ ਅਦਿਨ੍ਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਾਯ ਪਠਮਂ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਵਿਰਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਆਰਾ ਪਮਾਦਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਤੋ ਦੂਰੀਭਾਵੇਨ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਿਰਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ''ਆਰਾ ਪਮਦਮ੍ਹਾ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਆਰਾ ਮਾਤੁਗਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਝਾਨਂ ਨ ਰਿਞ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਤਿਵਿਧਾਯ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਵਿਰਤਿਯਾ ਬਲਵਭਾਵਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਝਾਨਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਵਿਰਤਿ ਬਲਵਤੀ ਹੋਤੀਤਿ।

੧੫੭. ਅਥ ਸਾਤਾਗਿਰੋ ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਏਤਰਹਿ, ਅਤੀਤੇਪਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਦੀਹਿ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਤਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਚ ਵਿਰਤਿਯਾ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਤਂ ਤਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਂ ਪਟਿਲਭਿ, ਸਦੇਵਕੇ ਚਸ੍ਸ ਲੋਕੇ ''ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯ ਵਾਚਾਯ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਨ ਸੋ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯਤੀ"**ਤਿ। ਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਤਤਿਯਪਾਦੇ ''ਪਮਾਦਮ੍ਹਾ ਪਮਦਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਪਾਠੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਦੇ ਚ **ਝਾਨਂ ਨ ਰਿਞ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਝਾਨਂ ਰਿਤ੍ਤਕਂ ਸੁਞ੍ਞਕਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੫੮. ਏਵਂ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਕਚ੍ਚਿ ਮੁਸਾ ਨ ਭਣਤੀ"**ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਖੀਣਾਤੀਤਿ ਖੀਣੋ, ਵਿਹਿਂਸਤਿ ਬਧਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਾਚਾਯ ਪਥੋ ਬਜਪ੍ਪਥੋ, ਖੀਣੋ ਬਜਪ੍ਪਥੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਖੀਣਬਜਪ੍ਪਥੋ**। ਤਂ ਨ-ਕਾਰੇਨ ਪਟਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ **"ਨ ਖੀਣਬਜਪ੍ਪਥੋ"**ਤਿ, ਨ ਫਰੁਸਵਾਚੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਨਾਖੀਣਬਜਪ੍ਪਥੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਨ ਅਖੀਣਵਚਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਫਰੁਸਵਚਨਞ੍ਹਿ ਪਰੇਸਂ ਹਦਯੇ ਅਖੀਯਮਾਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਾਦਿਸਵਚਨੋ ਕਚ੍ਚਿ ਨ ਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਵਿਭੂਤੀਤਿ ਵਿਨਾਸੋ, ਵਿਭੂਤਿਂ ਕਾਸਤਿ ਕਰੋਤਿ ਵਾਤਿ ਵਿਭੂਤਿਕਂ, ਵਿਭੂਤਿਕਮੇਵ **ਵੇਭੂਤਿਕਂ, ਵੇਭੂਤਿਯ**ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪੇਸੁਞ੍ਞਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਤੋ ਭੇਦਨੇਨ ਵਿਨਾਸਂ ਕਰੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੧੫੯. ਅਥ ਸਾਤਾਗਿਰੋ ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਏਤਰਹਿ, ਅਤੀਤੇਪਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦੀਹਿ ਪਟਿਵਿਰਤੋ, ਤਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵ ਚ ਵਿਰਤਿਯਾ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਤਂ ਤਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਂ ਪਟਿਲਭਿ, ਸਦੇਵਕੇ ਚਸ੍ਸ ਲੋਕੇ ''ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ''ਤਿ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਯ ਵਾਚਾਯ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਨ੍ਤੋ ਆਹ, **"ਮੁਸਾ ਚ ਸੋ ਨ ਭਣਤੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮੁਸਾ**ਤਿ ਵਿਨਿਧਾਯ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਪਰਵਿਸਂਵਾਦਨਵਚਨਂ। ਤਂ ਸੋ ਨ ਭਣਤਿ। ਦੁਤਿਯਪਾਦੇ ਪਨ ਪਠਮਤ੍ਥਵਸੇਨ ਨ ਖੀਣਬਜਪ੍ਪਥੋਤਿ, ਦੁਤਿਯਤ੍ਥਵਸੇਨ ਨਾਖੀਣਬਜਪ੍ਪਥੋਤਿ ਪਾਠੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਦੇ **ਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਤਾਯ ਮਨ੍ਤਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਮੇਵ ਭਾਸਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਨਪੇਤਵਚਨਂ, ਨ ਸਮ੍ਫਂ । ਅਞ੍ਞਾਣਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਞ੍ਹਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਚਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ – ''ਮਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਂ ਸੋ ਭਾਸਤੀ''ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੧੬੦. ਏਵਂ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰਸੁਦ੍ਧਿਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਕਚ੍ਚਿ ਨ ਰਜ੍ਜਤਿ ਕਾਮੇਸੂ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾ। ਤੇਸੁ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ ਨ ਰਜ੍ਜਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਲੁਤਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਅਨਾਵਿਲ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਬਜਾਪਾਦੇਨ ਆਵਿਲਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਬਜਾਪਾਦਤਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਮੋਹਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਮੋਹੇਨ ਮੂਲ੍ਹੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਤਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁਮਾ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਸ੍ਸ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨੋ, ਪਞ੍ਚਚਕ੍ਖੁਵਿਸਯੇਸੁ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਚਕ੍ਖੂਨਂ ਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ ''ਦ੍ਵਾਰਤ੍ਤਯਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ।

੧੬੧. ਅਥ ਸਾਤਾਗਿਰੋ ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਕਾਮਰਾਗਬ੍ਯਾਪਾਦਾਨੰ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਨੇਵ ਕਾਮੇਸੁ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦੇਨ ਆਵਿਲਚਿਤ੍ਤੋ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਚ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਸਚ੍ਚਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਮੋਹਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਮੋਹੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ, ਸਾਮਞ੍ਞ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿਕੰ ਨਾਮੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਪਟਿਲਭਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਸੁਦ੍ਧਿੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞ ਉਗ੍ਘੋਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਨ ਸੋ ਰਜ੍ਜਤਿ ਕਾਮੇਸੂ**"ਤਿ।

੧੬੨. ਏਵੰ ਹੇਮਵਤੋ ਭਗਵਤੋ ਦ੍ਵਾਰਤ੍ਤਯਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞ ਸੁਤ੍ਵਾ ਹਟ੍ਠੋ ਉਦਗ੍ਗੋ ਅਤੀਤਜਾਤਿਯੰ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਵਿਸਦਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨਵਚਨਪ੍ਪਥੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਰੂਪੇ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਗੁਣੇ ਸੋਤੁਕਾਮੋ ਆਹ "**ਕਚ੍ਚਿ ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, **ਸੰਸੁਦ੍ਧਚਾਰਣੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਮਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ। ਛਨ੍ਦਵਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਦੀਘੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਾਕਾਰਮਾਹ, ਸੰਸੁਦ੍ਧਚਰਣੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਤਾਯ ਦਸ੍ਸਨਗਮਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾਯ ਆਸਵਕ੍ਖਯਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਪਠਮਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਤ੍ਤਿੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, **ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਤਿਯਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਪਤ੍ਤਿਸਮਤ੍ਥਤੰ, ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇਨ ਵਾ ਪਰਮਸ੍ਸਾਸਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਞਤ੍ਵਾ ਠਿਤਭਾਵੰ।

੧੬੩. ਤਤੋ ਯਾ ਏਸਾ ''ਸੋ ਅਨੇਕਵਿਹਿਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੨) ਨਯੇਨ ਭਯਭੇਰਵਾਦੀਸੁ ਤਿਵਿਧਾ, ''ਸੋ ਏਵੰ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਨੀਹਰਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੯) ਨਯੇਨ ਅਮ੍ਬਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਵਿਧਾ ਵਿਜ੍ਜਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਾਯ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਾਯਪਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਭਗਵਾ ਉਪੇਤੋ। ਯਞ੍ਚੇਤੰ ''ਇਧ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਹੋਤਿ , ਜਾਗਰਿਯੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਤ੍ਤਹਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਝਾਨਾਨੰ ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨੰ ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਕਥਞ੍ਚ, ਮਹਾਨਾਮ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪) ਨਯੇਨ ਸੇਖਸੁਤ੍ਤੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਪਨ੍ਨਰਸਪ੍ਪਭੇਦੰ ਚਰਣੰ। ਤਞ੍ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੂਪਕ੍ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਅਤਿਵਿਯ ਸੰਸੁਦ੍ਧੰ। ਯੇਪਿਮੇ ਕਾਮਾਸਵਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਸਵਾ, ਤੇਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਪਰਿਵਾਰਾ ਸਵਾਸਨਾ ਭਗਵਤੋ ਖੀਣਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਇਮਾਯ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਦਾਯ ਖੀਣਾਸਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਭਗਵਾ ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਤਾਗਿਰੋ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵੇ ਬ੍ਯਵਸਾਯੇਨ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਹਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਗੁਣੇ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਚੇਵ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**"ਤਿ।

੧੬੪. ਤਤੋ ਹੇਮਵਤੋ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਭਗਵਤਿ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਠਿਤੋਯੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤੋ ਸਾਤਾਗਿਰਞ੍ਚ ਆਰਾਧੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਮੁਨਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਮੁਨਿਨੋ ਚਿਤ੍ਤੰ, ''ਮਨੋ ਚਸ੍ਸ ਸੁਪਣਿਹਿਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਪੁਣ੍ਣੰ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੰ, ''ਨ ਸੋ ਅਦਿਨ੍ਨੰ ਆਦਿਯਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਕਾਯਕਮ੍ਮੁਨਾ, ''ਨ ਸੋ ਰਜ੍ਜਤਿ ਕਾਮੇਸੂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਮਨੋਕਮ੍ਮੁਨਾ ਚ ਪੁਣ੍ਣੰ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੰ, ''ਮੁਸਾ ਚ ਸੋ ਨ ਭਣਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਬ੍ਯਪ੍ਪਥੇਨ ਚ ਵਚੀਕਮ੍ਮੁਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਦਾਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਇਮੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ''ਮਨੋ ਚਸ੍ਸ ਸੁਪਣਿਹਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਧਮ੍ਮਤੋ ਨੰ ਪਸੰਸਸਿ, ਸਭਾਵਤੋ ਤਚ੍ਛਤੋ ਭੂਤਤੋ ਏਵ ਨੰ ਪਸੰਸਸਿ, ਨ ਕੇਵਲੰ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੬੫-੧੬੬. ਤਤੋ ਸਾਤਾਗਿਰੋਪਿ ''ਏਵਮੇਤੰ, ਮਾਰਿਸ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਤਯਾ ਞਾਤਞ੍ਚ ਅਨੁਮੋਦਿਤਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਤਮੇਵ ਸੰਰਾਧੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – "**ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਮੁਨਿਨੋ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨੁਮੋਦਸੀ**"ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨੇ ਤੰ ਅਭਿਤ੍ਥਵਯਮਾਨੋ ਆਹ "**ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ...ਪੇ॰... ਹਨ੍ਦ ਪਸ੍ਸਾਮ ਗੋਤਮ**"ਨ੍ਤਿ।

੧੬੭. ਅਥ ਹੇਮਵਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਰੁਚਿਤਗੁਣੇਹਿ ਪੁਰਿਮਜਾਤਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚਬਲੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਸਾਤਾਗਿਰੰ ਆਹ – "**ਏਣਿਜਙ੍ਘੰ...ਪੇ॰... ਏਹਿ ਪਸ੍ਸਾਮ ਗੋਤਮ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਏਣਿਮਿਗਸ੍ਸੇਵ ਜਙ੍ਘਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਏਣਿਜਙ੍ਘੋ**। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ

ਏਣਿਮਿਗਸ੍ਸੇਵ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਟ੍ਟਾ ਜਙ੍ਘਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਪੁਰਤੋ ਨਿਮ੍ਮੰਸਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਸੁਸੁਮਾਰਕੁਚ੍ਛਿ ਵਿਯ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਾ। **ਕਿਸਾ** ਚ ਬੁਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਦੀਘਰਸ੍ਸਸਮਵਟ੍ਟਿਤਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਨ ਵਠਰਪੁਰਿਸਾ ਵਿਯ ਥੂਲਾ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਿਲਿਖਿਤਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਕਿਸਾ**। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਸਪਤ੍ਤੁਵਿਦ੍ਧਂਸਨਤੋ **ਵੀਰਾ**। ਏਕਾਸਨਭੋਜਿਤਾਯ ਪਰਿਮਿਤਭੋਜਿਤਾਯ **ਚ ਅਪ੍ਪਾਹਾਰਾ,** ਨ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਾਲੋਪਭੋਜਿਤਾਯ। ਯਥਾਹ –

''ਅਹਂ ਖੋ ਪਨ, ਉਦਾਯਿ, ਅਪ੍ਪੇਕਦਾ ਇਮਿਨਾ ਪਤ੍ਤੇਨ ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ, ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ। 'ਅਪ੍ਪਾਹਾਰੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਅਪ੍ਪਾਹਾਰਤਾਯ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ'ਤਿ ਇਤਿ ਚੇ ਮਂ, ਉਦਾਯਿ, ਸਾਵਕਾ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਗਰੁਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਮਾਨੇਯ੍ਯੁਂ, ਪੂਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ, ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁਂ। ਯੇ ਤੇ, ਉਦਾਯਿ, ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਕੋਸਕਾਹਾਰਾਪਿ ਅਡ੍ਢਕੋਸਕਾਹਾਰਾਪਿ ਬੇਲੁਵਾਹਾਰਾਪਿ ਅਡ੍ਢਬੇਲੁਵਾਹਾਰਾਪਿ, ਨ ਮਂ ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ...ਪੇ॰... ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੨)।

ਆਹਾਰੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗਾਭਾਵੇਨ **ਅਲੋਲੁਪਾ** ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਨ੍ਤਿ ਮੋਨੇਯ੍ਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਮੁਨਿਨੋ**। ਅਨਗਾਰਿਕਤਾਯ ਵਿਵੇਕਨਿਨ੍ਨਮਾਨਸਤਾਯ ਚ **ਵਨੇ ਝਾਯਨ੍ਤਿ**। ਤੇਨਾਹ ਹੇਮਵਤੋ ਯਕ੍ਖੋ ''ਏਣਿਜਙ੍ਘਂ...ਪੇ॰... ਏਹਿ ਪਸ੍ਸਾਮ ਗੋਤਮ''ਨ੍ਤਿ।

੧੬੮. ਏਵਞ੍ਚ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਤੁਕਾਮਤਾਯ **"ਸੀਹਂਵੇਕਚਰ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਸੀਹਂ**ਵਾਤਿ ਦੁਰਾਸਦਟ੍ਠੇਨ ਖਮਨਟ੍ਠੇਨ ਨਿਬ੍ਭਯਟ੍ਠੇਨ ਚ ਕੇਸਰਸੀਹਸਦਿਸਂ। ਯਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ''ਤਣ੍ਹਾਦੁਤਿਯੋ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਭਾਵੇਨ **ਏਕਚਰਂ,** ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋਪਿ **ਏਕਚਰਂ**। ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਤਂ ਤਂ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਨਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵਂ ਨੇਵ ਗਨ੍ਤਾਰਂ ਨਾਗਨ੍ਤਾਰਂ। ਅਥ ਵਾ ਆਗੁਂ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿਪਿ **ਨਾਗੋ**। ਬਲਵਾਤਿਪਿ **ਨਾਗੋ**। ਤਂ ਨਾਗਂ। **ਕਾਮੇਸੁ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਕਾਮੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗਾਭਾਵੇਨ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਨਂ। **ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਪੁਚ੍ਛਾਮ, ਮਚ੍ਚੁਪਾਸਪ੍ਪਮੋਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਮਹੇਸਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਮਚ੍ਚੁਪਾਸਸ੍ਸ ਪਮੋਚਨਂ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮ। ਯੇਨ ਵਾ ਉਪਾਯੇਨ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਸਙ੍ਖਾਤਾ ਮਚ੍ਚੁਪਾਸਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਮਚ੍ਚੁਪਾਸਪ੍ਪਮੋਚਨਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾਤਿ। ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਹੇਮਵਤੋ ਸਾਤਾਗਿਰਞ੍ਚ ਸਾਤਾਗਿਰਪਰਿਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਸਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਆਹ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਸਾਲ੍ਹੀਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਘੋਸਿਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤੇ ਦੇਵਨਗਰੇ ਸਿਰਿਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਰਾਜਗਹੇ ਕਾਲ਼ੀ ਨਾਮ ਕੁਰਰਘਰਿਕਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਪਾਸਾਦਮਾਰੁਯ੍ਹ ਸੀਹਪਞ੍ਜਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਗਬ੍ਭਪਰਿਸ੍ਸਮਂ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤੀ ਸਵਾਤਪ੍ਪਦੇਸੇ ਉਤੁਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਠਿਤਾ ਤੇਸਂ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤੀਨਂ ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਕਥਂ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਤੋ ਅਸ੍ਸੋਸਿ। ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ''ਏਵਂ ਵਿਵਿਧਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਂ ਪੀਤਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਨੀਵਰਣਾਨਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਿਤਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਤੋ ਏਵ ਭਗਵਤਾ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਿਕਾਨਂ ਉਪਾਸਿਕਾਨਂ ਅਨੁਸ੍ਸਵਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਂ, ਯਦਿਦਂ ਕਾਲ਼ੀ ਉਪਾਸਿਕਾ ਕੁਰਰਘਰਿਕਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੬੭) ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤਾ।

੧੬੯. ਤੇਪਿ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤਯੋ ਸਹਸ੍ਸਯਕ੍ਖਪਰਿਵਾਰਾ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮਸਮਯੇ ਇਸਿਪਤਨਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿਤ੍ਵਾ ਓਕਾਸਮਕਾਰਯਿਂਸੁ **"ਅਕ੍ਖਾਤਾਰਂ ਪਵਤ੍ਤਾਰ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਂ ਤੇਭੂਮਕੇ ਧਮ੍ਮੇ ''ਇਦਂ ਖੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧; ਮਹਾਵ॰ ੧੪) ਨਯੇਨ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਵਵਤ੍ਥਾਨਕਥਾਯ **ਅਕ੍ਖਾਤਾਰਂ,** '''ਤਂ ਖੋ ਪਨਿਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ'ਨ੍ਤਿ ਮੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚਞਾਣਕਤਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨੇਨ **ਪਵਤ੍ਤਾਰਂ**। ਯੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮਾ ਯਥਾ ਵੋਹਰਿਤਬ੍ਬਾ, ਤੇਸੁ ਤਥਾ ਵੋਹਾਰਕਥਨੇਨ ਅਕ੍ਖਾਤਾਰਂ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨੁਰੂਪਤੋ ਪਵਤ੍ਤਾਰਂ। ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂਨਂ ਵਾ ਦੇਸਨਾਯ ਅਕ੍ਖਾਤਾਰਂ, ਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਪਟਿਪਾਦਨੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਰਂ। ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ ਵਾ ਅਕ੍ਖਾਤਾਰਂ,

ਵਿਭਙ੍ਗੇਨ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਵਚਨਤੋ ਪਵਤ੍ਤਾਰੰ। ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਾਨੰ ਵਾ ਸਲਕ੍ਖਣਕਥਨੇਨ ਅਕ੍ਖਾਤਾਰੰ, ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਨੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਰੰ। ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਾ ਤੀਹਿ ਪਰਿਵਟ੍ਟੇਹਿ ਸਚ੍ਚਾਨੰ ਕਥਨੇਨ ਅਕ੍ਖਾਤਾਰੰ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤਾਰੰ। ''ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਧਮ੍ਮੋ, ਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੪੦) ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਨਯੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਪਵਤ੍ਤਾਰੰ।

ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਨ੍ਤਿ ਚਤੁਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾਨੰ। **ਪਾਰਗੁ**ਨ੍ਤਿ ਛਹਾਕਾਰੇਹਿ ਪਾਰੰ ਗਤੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਪਹਾਨੇਨ, ਭਾਵਨਾਯ, ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਸੋ ਹਿ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਗਤੋਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਗੂ, ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਗਤੋਤਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਾਰਗੂ, ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਗਤੋਤਿ ਪਹਾਨਪਾਰਗੂ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਗਤੋਤਿ ਭਾਵਨਾਪਾਰਗੂ, ਨਿਰੋਧੰ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਗਤੋਤਿ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਪਾਰਗੂ, ਸਬ੍ਬਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਗਤੋਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਾਰਗੂ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਾਰਗੁੰ। **ਬੁਦ੍ਧੰ ਵੇਰਭਯਾਤੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣਸਯਨਤੋ ਪਟਿਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧੰ, ਸਬ੍ਬੇਨ ਵਾ ਸਰਣਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੇਨਤ੍ਥੇਨ ਬੁਦ੍ਧੰ, ਪਞ੍ਚਵੇਰਭਯਾਨੰ ਅਤੀਤਤ੍ਤਾ ਵੇਰਭਯਾਤੀਤੰ। ਏਵੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਤਿਤ੍ਥਵਨ੍ਤਾ ''ਮਯੰ ਪੁਚ੍ਛਾਮ ਗੋਤਮ''ਨ੍ਤਿ ਓਕਾਸਮਕਾਰਯਿੰਸੁ।

੧੭੦. ਅਥ ਨੇਸੰ ਯਕ੍ਖਾਨੰ ਤੇਜੇਨ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਅਗ੍ਗੋ ਹੇਮਵਤੋ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਕਿਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕੋ"**ਤਿ ਇਮੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਾਦਿਪਾਦੇ **ਕਿਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵੇਨਭਾਵਲਕ੍ਖਣੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ, ਕਿਸ੍ਮਿੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਲੋਕੋ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਤ੍ਤਲੋਕਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਕਿਸ੍ਮਿੰ ਕੁਬ੍ਬਤਿ ਸਨ੍ਥ**ਵਨ੍ਤਿ ਅਹਨ੍ਤਿ ਵਾ ਮਮਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਸਨ੍ਥਵੰ ਕਿਸ੍ਮਿੰ ਕੁਬ੍ਬਤਿ, ਅਧਿਕਰਣਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ। **ਕਿਸ੍ਸ ਲੋਕੋ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ, ਕਿੰ ਉਪਾਦਾਯ ਲੋਕੋਤਿ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕਿਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕੋ**ਤਿ ਭਾਵੇਨਭਾਵਲਕ੍ਖਣਕਾਰਣਤ੍ਥੇਸੁ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ। ਕਿਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਲੋਕੋ ਵਿਹਞ੍ਞਤਿ ਪੀਲ਼ੀਯਤਿ ਬਾਧੀਯਤੀਤਿ ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੭੧. ਅਥ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਛਸੁ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰੇਸੁ ਆਯਤਨੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਚ ਧਨਧਞ੍ਞਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੋ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਚੇਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਛਸੁ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਥਵੰ ਕਰੋਤਿ। ਚਕ੍ਖਾਯਤਨੰ ਵਾ ਹਿ ''ਅਹੰ ਮਮ''ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਅਵਸੇਸੇਸੁ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੰ। ਯਥਾਹ – ''ਚਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਨ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੨੨)। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਏਤਾਨਿਯੇਵ ਛ ਉਪਾਦਾਯ ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਲੋਕੋਤਿ ਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਛਸੁ ਸਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਦੁਕ੍ਖਪਾਤੁਭਾਵੇਨ ਵਿਹਞ੍ਞਤਿ। ਯਥਾਹ –

''ਹਤ੍ਥੇਸੁ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤਿ ਆਦਾਨਨਿਕ੍ਖੇਪਨੰ ਹੋਤਿ, ਪਾਦੇਸੁ ਸਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਮਪਟਿਕ੍ਕਮੋ ਹੋਤਿ, ਪਬ੍ਬੇਸੁ ਸਤਿ ਸਮਿਞ੍ਜਨਪਸਾਰਣੰ ਹੋਤਿ, ਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਜਿਘਚ੍ਛਾਪਿਪਾਸਾ ਹੋਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਸੁਖੰ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩੭)।

ਤਥਾ ਤੇਸੁ ਆਧਾਰਭੂਤੇਸੁ ਪਟਿਹਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੋ ਵਿਹਞ੍ਞਤਿ। ਯਥਾਹ –

''ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿੰ ਅਨਿਦਸ੍ਸਨੇ ਸਪ੍ਪਟਿਘੇ ਪਟਿਹਞ੍ਞਿ ਵਾ''ਇਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੫੯੭-੮) ਚ।

''ਚਕ੍ਖੁ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਟਿਹਞ੍ਞਤਿ ਮਨਾਪਾਮਨਾਪੇਸੁ ਰੂਪੇਸੂ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩੮) ਏਵਮਾਦਿ।

ਤਥਾ ਤੇਹਿਯੇਵ ਕਾਰਣਭੂਤੇਹਿ ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਲੋਕੋ ਵਿਹਞ੍ਞਤਿ। ਯਥਾਹ –

''ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਹਞ੍ਞਤਿ ਮਨਾਪਾਮਨਾਪੇਸੁ ਰੂਪੇਸੂ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੩੮) ਚ।

‘‘ਚਕ੍ਖੁ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਦਿਤ੍ਤਂ, ਰੂਪਾ ਆਦਿਤ੍ਤਾ। ਕੇਨ ਆਦਿਤ੍ਤਂ? ਰਾਗਗ੍ਗਿਨਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੮; ਮਹਾਵ॰ ੫੪) ਏਵਮਾਦਿ।

ਤਸ੍ਮਾ ਛਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਾਯਤਨਵਸੇਨ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਛਸੁ ਲੋਕੋ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ’’**ਤਿ।

੧੭੨. ਅਥ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਟ੍ਟਵਸੇਨ ਪੁਟ੍ਠਪਞ੍ਹਂ ਭਗਵਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਂ ਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਤਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਞ੍ਚ ਞਾਤੁਕਾਮੋ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਕਤਮਂ ਤ’’**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਉਪਾਦਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ **ਉਪਾਦਾਨਂ,** ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਯਤ੍ਥ ਲੋਕੋ ਵਿਹਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ‘‘ਛਸੁ ਲੋਕੋ ਵਿਹਞ੍ਞਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਭਗਵਤਾ ਯਤ੍ਥ ਛਬ੍ਬਿਧੇ ਉਪਾਦਾਨੇ ਲੋਕੋ ਵਿਹਞ੍ਞਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਂ ਕਤਮਂ ਉਪਾਦਾਨਨ੍ਤਿ? ਏਵਂ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾਯ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਨਿਯ੍ਯਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ**ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਨ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾਯ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚੇਨ ਹਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੋ, ਸਮੁਦਯਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ, ਨਿਰੋਧਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਨ੍ਤੋ, ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਲੋਕਮ੍ਹਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨ ਪਕਾਰੇਨ। **ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ‘‘ਉਪਾਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੋਕ੍ਖਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸਰੂਪੇਨੇਵ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਯਭਾਵੇਨ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ।

੧੭੩. ਏਵਂ ਯਕ੍ਖੇਨ ਸਰੂਪੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਚ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਚ ਚਤੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਭਗਵਾ ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ’’**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਸਙ੍ਖਾਤਗੋਚਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਗ੍ਗੋਚਰਾਨਿ ਪਞ੍ਚਾਯਤਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਮਨੋ ਛਟ੍ਠੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਮਨੋਛਟ੍ਠਾ। ਪਵੇਦਿਤਾ**ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੇਸੁ ਛਟ੍ਠਸ੍ਸ ਮਨਾਯਤਨਸ੍ਸ ਗਹਣੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਯਭੂਤਂ ਧਮ੍ਮਾਯਤਨਂ ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ‘‘ਕਤਮਂ ਤਂ ਉਪਾਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਪੁਨਪਿ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਂ ਵਸੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ ਪਕਾਸੇਸਿ। ਮਨੋਗਹਣੇਨ ਵਾ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੂਨਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਤਾਸੁ ਪੁਰਿਮਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਾਸਂ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਞ੍ਚ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਆਯਤਨਾਨਿ, ਮਨੋਧਾਤੁਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਾਸਂ ਵਤ੍ਥੁਗੋਚਰਭੇਦਂ ਧਮ੍ਮਾਯਤਨਂ ਗਹਿਤਮੇਵਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ ਪਕਾਸੇਸਿ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਨਾਯਤਨਧਮ੍ਮਾਯਤਨੇਕਦੇਸੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਲੋਕੋ ਵਿਹਞ੍ਞਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਨ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਂ ਵਿਰਾਜੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਭੇਦੇ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੇ ਤਾਨੇਵਾਯਤਨਾਨਿ ਖਨ੍ਧਤੋ ਧਾਤੁਤੋ ਨਾਮਰੂਪਤੋਤਿ ਤਥਾ ਤਥਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ, ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਪਰਿਯੋਸਾਨਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤਂ **ਛਨ੍ਦਂ** ਸਬ੍ਬਸੋ **ਵਿਰਾਜੇਤ੍ਵਾ** ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਵਂ ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਕਾਰੇਨ ਏਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ । ਏਵਮਿਮਾਯ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾਯ ‘‘ਨਿਯ੍ਯਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਬ੍ਰੂਹਿ, ਕਥਂ ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਅਯਂ ਪਞ੍ਹੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਞ੍ਚ ਪਕਾਸਿਤਂ ਸਮੁਦਯਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਕਾਸਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾਯ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ, ਛਨ੍ਦੇਨ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ, ‘‘ਵਿਰਾਜੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਰਾਗੇਨ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ, ‘‘ਵਿਰਾਗਾਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਾ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ। ‘‘ਏਵ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਯਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ, ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਾ। ‘‘ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਪਮੋਕ੍ਖੇਨ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਕਾਸਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੧੭੪. ਏਵਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਗਬ੍ਭਾਯ ਗਾਥਾਯ ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਦੇਵ ਸਕੇਨ ਨਿਰੁਤ੍ਤਾਭਿਲਾਪੇਨ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਏਤਂ ਲੋਕਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਨ’’**ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, **ਲੋਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤੇਧਾਤੁਕਲੋਕਸ੍ਸ। **ਯਥਾਤਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਪਰੀਤਂ। **ਏਤਂ ਵੋ ਅਹਮਕ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਸਚੇਪਿ ਮਂ ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਥ, ਏਤਂ ਵੋ ਅਹਮਕ੍ਖਾਮਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਥ ਵਾ ਏਤੇਨ ਨਿਯ੍ਯਾਨੇਨ ਏਕਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਨਿਗ੍ਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਏਤਂ ਵੋ ਅਹਮਕ੍ਖਾਮਿ, ਉਪਰਿਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਯਪਿ ਏਤਦੇਵ ਅਹਮਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤਿ

ਅਸੇਸਨਿਸ੍ਸੇਸਾਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤਯੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯਕ੍ਖਸਹਸ੍ਸੇਨ।

੧੭੫. ਅਥ ਹੇਮਵਤੋ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਧਮ੍ਮਗਰੁ ਇਦਾਨਿ ਅਰਿਯਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਵਿਚਿਤ੍ਰਪਟਿਭਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸੇਕ੍ਖਾਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਕੋ ਸੂਧ ਤਰਤੀ"**ਤਿ ਗਾਥਮਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਸੂਧ ਤਰਤਿ ਓਘ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਤੁਰੋਘਂ ਕੋ ਤਰਤੀਤਿ ਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ। ਯਸ੍ਮਾ **ਅਣ੍ਣਵ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਤ੍ਥਤਮਤ੍ਤਂ ਨਾਪਿ ਗਮ੍ਭੀਰਮਤ੍ਤਂ ਅਪਿਚ ਪਨ ਯਂ ਵਿਤ੍ਥਤਤਰਞ੍ਚ ਗਮ੍ਭੀਰਤਰਞ੍ਚ, ਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਾਦਿਸੋ ਚ ਸਂਸਾਰਣ੍ਣਵੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਰਿਯਨ੍ਤਾਭਾਵੇਨ ਵਿਤ੍ਥਤੋ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਭਾਵੇਨ ਉਪਰਿ ਆਲਮ੍ਬਨਾਭਾਵੇਨ ਚ ਗਮ੍ਭੀਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕੋ ਇਧ ਤਰਤਿ ਅਣ੍ਣਵਂ, ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੇ ਅਨਾਲਮ੍ਬੇ ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਅਣ੍ਣਵੇ ਕੋ ਨ ਸੀਦਤੀ''ਤਿ ਅਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

੧੭੬. ਅਥ ਭਗਵਾ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਪਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਦਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਞ੍ਞਵਾ, ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿਨਾ ਇਰਿਯਾਪਥਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਫਲੇਹਿ ਚ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ, ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤਚਿਨ੍ਤਨਸੀਲੋ, ਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਵਹਾਯ ਅਪ੍ਪਮਾਦਸਤਿਯਾ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸੋ ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਇਮਂ ਸੁਦੁਤ੍ਤਰਂ ਓਘਂ ਅਨਵਸੇਸਂ ਤਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ **"ਸਬ੍ਬਦਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ"**ਤਿ ਇਮਂ ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਗਬ੍ਭਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ, ਸਤਿਸਮਾਧੀਹਿ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਚਿਨ੍ਤਿਤਾਪਞ੍ਞਾਹਿ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਉਪਕਾਰਾ ਸਾਨਿਸਂਸਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਉਪਕਾਰੋ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਨਂ ਲੋਕਿਯਪਞ੍ਞਾ ਸਤਿ ਚ, ਅਨਿਸਂਸੋ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨੀਤਿ।

੧੭੭. ਏਵਂ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ **ਵਿਰਤੋ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਯਾ ਕਾਚਿ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾ, ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਰਤਿਯਾ ਵਿਰਤੋ। ''ਵਿਰਤ੍ਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਦਾ ''ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ ਹੋਤਿ, ਸਗਾਥਾਵਗ੍ਗੇ ਪਨ ''ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਸੂ''ਤਿਪਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੬) ਪਾਠੋ। ਚਤੂਹਿਪਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਦਸਨ੍ਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਅਤੀਤਤ੍ਤਾ **ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਾਤਿਗੋ,** ਚਤੁਤ੍ਥੇਨੇਵ ਵਾ ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਾਤਿਗੋ , ਤਤ੍ਰਤਤ੍ਰਾਭਿਨਨ੍ਦਿਨੀਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਨਨ੍ਦਿਯਾ ਤਿਣ੍ਣਞ੍ਚ ਭਵਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤ੍ਤਾ **ਨਨ੍ਦੀਭਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣੋ ਸੋ** ਤਾਦਿਸੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ **ਗਮ੍ਭੀਰੇ** ਸਂਸਾਰਣ੍ਣਵੇ **ਨ ਸੀਦਤਿ** ਨਨ੍ਦੀਪਰਿਕ੍ਖਯੇਨ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਂ, ਭਵਪਰਿਕ੍ਖਯੇਨ ਚ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਥਲਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜ ਪਰਮਸ੍ਸਾਸਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ।

੧੭੮. ਅਥ ਹੇਮਵਤੋ ਸਹਾਯਞ੍ਚ ਯਕ੍ਖਪਰਿਸਞ੍ਚ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ''ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਵਤਿਯਾ ਪਰਿਸਾਯ ਸਹਾਯੇਨ ਚ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਾਸਿ।

ਤਾਸਂ ਪਨ ਗਾਥਾਨਂ ਅਯਂ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – **ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਗਮ੍ਭੀਰੇਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੪)। **ਨਿਪੁਣਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪੁਣੇਹਿ ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤਾਦੀਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਾਨਂ ਪਞ੍ਹਾਨਂ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿਂ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਵਾ ਯਾਨਿ ਨਿਪੁਣਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਾਨਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਤੇਸਂ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਨਿਪੁਣਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿਂ। ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਾਭਾਵੇਨ **ਅਕਿਞ੍ਚਨਂ**। ਦੁਵਿਧੇ ਕਾਮੇ ਤਿਵਿਧੇ ਚ ਭਵੇ ਅਲਗ੍ਗਨੇਨ **ਕਾਮਭਵੇ ਅਸਤ੍ਤਂ**। ਖਨ੍ਧਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਸਬ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗਬਨ੍ਧਨਾਭਾਵੇਨ **ਸਬ੍ਬਧਿ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਂ। ਦਿਬ੍ਬੇ ਪਥੇ ਕਮਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਭੇਦੇ ਦਿਬ੍ਬੇ ਪਥੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਤਾਯ ਵੇਲਾਯ ਭਗਵਾ ਦਿਬ੍ਬੇ ਪਥੇ ਕਮਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਮਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਕਮਨਸਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵੇਨ ਤਤ੍ਥ ਲਦ੍ਧਵਸੀਭਾਵਤਾਯ ਏਵਂ

ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਯੇ ਤੇ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵਾ ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਤੇਸਂ ਪਥੇ ਸਨ੍ਤੁਵਿਹਾਰੇ ਕਮਨੇਨਾਪੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ ਗੁਣਾਨਂ ਏਸਨੇਨ **ਮਹੇਸਿਂ**।

੧੭੯. ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਅਪਰੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਥੁਤਿ ਆਰਦ੍ਧਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨਿਪੁਣਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਨਿਪੁਣਤ੍ਥੇ ਦਸ੍ਸੇਤਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਞਾਦਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਥਨੇਨ ਪਞ੍ਞਾਦਾਯਕਂ। **ਕਾਮਾਲਯੇ ਅਸਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯ੍ਵਾਯਂ ਕਾਮੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧੋ ਆਲਯੋ, ਤਤ੍ਥ ਅਸਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਵਿਦੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਵਿਦੁਂ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸੁਮੇਧ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਭੂਤਾਯ ਪਾਰਮੀਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਮੇਧਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। **ਅਰਿਯੇ ਪਥੇ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੇ ਮਗ੍ਗੇ, ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾ। **ਕਮਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹਮਾਨਂ ਮਗ੍ਗਲਕ੍ਖਣਂ ਞਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਤੋ, ਪਵਿਸਮਾਨਂ ਵਾ ਖਣੇ ਖਣੇ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨਤੋ, ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਕਮਨਸਤ੍ਤਿਯਾ ਕਮਿਤਪੁਬ੍ਬਂ ਵਾ।

੧੮੦. **ਸੁਦਿਟ੍ਠਂ ਵਤ ਨੋ ਅਜ੍ਜਾ**ਤਿ। ਅਜ੍ਜ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਅਜ੍ਜ ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਪ੍ਪਭਾਤਂ ਸੁਹੁਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਜ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਭਾਤਂ ਸੋਭਨਂ ਵਾ ਪਭਾਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਅਜ੍ਜ ਚ ਨੋ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਉਟ੍ਠਿਤਂ ਅਹੋਸਿ, ਅਨੁਪਰੋਧੇਨ ਸਯਨਤੋ ਉਟ੍ਠਿਤਂ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਯਂ ਅਦ੍ਦਸਾਮ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ,** ਯਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਅਦ੍ਦਸਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਾਭਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਪਵੇਦੇਤਿ।

੧੮੧. **ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜਿਦ੍ਧਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ**ਤਿ ਲਾਭਗ੍ਗਪਰਿਵਾਰਗ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਸਰਣਂ ਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਗਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਭਾਵਪਰਿਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਪਸਾਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਵਾਚਂ ਭਿਨ੍ਦਤਿ।

੧੮੨. **ਗਾਮਾ ਗਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਗਾਮਾ ਦੇਵਗਾਮਂ। **ਨਗਾ ਨਗ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਪਬ੍ਬਤਾ ਦੇਵਪਬ੍ਬਤਂ। **ਨਮਸ੍ਸਮਾਨਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਸੁਧਮ੍ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਤ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਵਤ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੋਧਿਤਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਞ੍ਚ। ''ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਵਤ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਘ-ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿਤ੍ਵਾ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨਾ ਧਮ੍ਮਘੋਸਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਹੇਮਵਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਆਲ਼ਵਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਆਲ਼ਵਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਨਯੇਨੇਵਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਆਵਿਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯ ਚ ''ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ, ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। **ਆਲ਼ਵਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਾ ਆਲ਼ਵੀ, ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੇ ਵਿਹਰਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – **ਆਲ਼ਵੀ**ਤਿ ਰਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਨਗਰਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਇਧ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਆਲ਼ਵੀਨਗਰਸ੍ਸ ਹਿ ਸਮੀਪੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋਪਿ ''ਆਲ਼ਵਿਯਂ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਨਗਰਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਅਵਿਦੂਰੇ ਗਾਵੁਤਮਤ੍ਤੇ ਤਂ ਭਵਨਂ, ਆਲ਼ਵੀਰਟ੍ਠੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋਪਿ ''ਆਲ਼ਵਿਯਂ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਆਲ਼ਵੀਰਟ੍ਠੇ ਚੇਤਂ ਭਵਨਂ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਆਲਵਕੋ ਰਾਜਾ ਵਿਵਿਧਨਾਟਕੂਪਭੋਗਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਚੋਰਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥਂ ਪਟਿਰਾਜਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ ਬ੍ਯਾਯਾਮਕਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਮੇ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਮਿਗਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਬਲਕਾਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਤਿਕਂ ਅਕਾਸਿ – ''ਯਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇਨ ਮਿਗੋ ਪਲਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਸੋ ਭਾਰੋ''ਤਿ। ਅਥ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਸ੍ਸੇਨ ਮਿਗੋ ਪਲਾਯਿ, ਜਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਰਾਜਾ ਧਨੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਿਕੋਵ ਤਿਯੋਜਨਂ ਤਂ ਮਿਗਂ

ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ। ਏਣਿਮਿਗਾ ਚ ਤਿਯੋਜਨਵੇਗਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਜਵਂ ਤਂ ਮਿਗਂ ਉਦਕਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ, ਠਿਤਂ ਵਧਿਤ੍ਵਾ, ਦ੍ਵਿਧਾ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਅਨਤ੍ਥਿਕੋਪਿ ਮਂਸੇਨ ''ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਮਿਗਂ ਗਹੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਵਾਦਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਕਾਜੇਨਾਦਾਯ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਗਰਸ੍ਸਾਵਿਦੂਰੇ ਬਹਲਪਤ੍ਤਪਲਾਸਂ ਮਹਾਨਿਗ੍ਰੋਧਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਮਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਮੁਪਗਤੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਨਿਗ੍ਰੋਧੇ ਆਲ਼ਵਕੋ ਯਕ੍ਖੋ ਮਹਾਰਾਜਸਨ੍ਤਿਕਾ ਵਰਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਸਮਯੇ ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਛਾਯਾਯ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਪਾਣਿਨੋ ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਪਟਿਵਸਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤੁਂ ਉਪਗਤੋ। ਅਥ ਰਾਜਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਤਿਕਂ ਅਕਾਸਿ – ''ਮੁਞ੍ਚ ਮਂ, ਅਹਂ ਤੇ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਮਨੁਸ੍ਸਞ੍ਚ ਥਾਲਿਪਾਕਞ੍ਚ ਪੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਯਕ੍ਖੋ ''ਤ੍ਵਂ ਰਾਜੂਪਭੋਗੇਨ ਪਮਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਸਿ, ਅਹਂ ਪਨ ਭਵਨਂ ਅਨੁਪਗਤਞ੍ਚ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਞ੍ਚ ਖਾਦਿਤੁਂ ਨ ਲਭਾਮਿ, ਸ੍ਵਾਹਂ ਭਵਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਜੀਯੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਰਾਜਾ ''ਯਂ ਦਿਵਸਂ ਨ ਪੇਸੇਮਿ, ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਾਹੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਮੁਤ੍ਤੋ ਨਗਰਾਭਿਮੁਖੋ ਅਗਮਾਸਿ।

ਬਲਕਾਯੋ ਮਗ੍ਗੇ ਖਨ੍ਧਾਵਾਰਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਰਾਜਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ – ''ਕਿਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਯਸਮਤ੍ਤਭਯਾ ਏਵਂ ਕਿਲਨ੍ਤੋਸੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਕਤਪਾਤਰਾਸੋ ਨਗਰਗੁਤ੍ਤਿਕਂ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਨਗਰਗੁਤ੍ਤਿਕੋ – ''ਕਿਂ, ਦੇਵ, ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਕਤੋ''ਤਿ ਆਹ। ਰਾਜਾ ''ਨ ਕਤੋ, ਭਣੇ''ਤਿ ਆਹ। ''ਦੁਟ੍ਠੁ ਕਤਂ, ਦੇਵ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਪਨ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਆਬਾਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਹੋਤੁ, ਦੇਵ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਵਮਕਾਸਿ, ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਤ੍ਵਂ ਰਜ੍ਜਸੁਖਂ ਅਨੁਭੋਹਿ, ਅਹਮੇਤ੍ਥ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯੇ ਯੇ ਵਜ੍ਝਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ – ''ਯੋ ਜੀਵਿਤਤ੍ਥਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤੂ''ਤਿ ਭਣਤਿ। ਯੋ ਪਠਮਂ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ ਤਂ ਗੇਹਂ ਨੇਤ੍ਵਾ, ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਚ, ''ਇਮਂ ਥਾਲਿਪਾਕਂ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਪੇਸੇਤਿ। ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਪਵਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂਯੇਵ ਯਕ੍ਖੋ ਭੇਰਵਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਮੂਲਕਨ੍ਦਂ ਵਿਯ ਖਾਦਤਿ । ਯਕ੍ਖਾਨੁਭਾਵੇਨ ਕਿਰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਕੇਸਾਦੀਨਿ ਉਪਾਦਾਯ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਨਵਨੀਤਪਿਣ੍ਡੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਤੁਂ ਗਤਪੁਰਿਸਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭੀਤਾ ਯਥਾਮਿਤ੍ਤਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ''ਰਾਜਾ ਚੋਰੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚੋਰਕਮ੍ਮਤੋ ਪਟਿਵਿਰਤਾ। ਤਤੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਨਵਚੋਰਾਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਪੁਰਾਣਚੋਰਾਨਞ੍ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਯੇਨ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਾਨਿ ਸੁਞ੍ਞਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ।

ਅਥ ਨਗਰਗੁਤ੍ਤਿਕੋ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨਂ ਨਗਰਰਚ੍ਛਾਸੁ ਛਡ੍ਡਾਪੇਸਿ – ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਲੋਭੇਨ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਤਂ ਪਾਦੇਨਪਿ ਨ ਕੋਚਿ ਛੁਪਿ। ਸੋ ਚੋਰੇ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਅਮਚ੍ਚਾਨਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ''ਕੁਲਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਏਕਮੇਕਂ ਜਿਣ੍ਣਕਂ ਪੇਸੇਮ, ਸੋ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਮਚ੍ਚੁਮੁਖੇ ਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਰਾਜਾ '''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਿਤਰਂ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਿਤਾਮਹਂ ਪੇਸੇਤੀ'ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਖੋਭਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਾ ਵੋ ਏਤਂ ਰੁਚ੍ਚੀ''ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਸਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਦੇਵ, ਦਾਰਕਂ ਪੇਸੇਮ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਂ, ਤਥਾਵਿਧਸ੍ਸ ਹਿ 'ਮਾਤਾ ਮੇ ਪਿਤਾ ਮੇ'ਤਿ ਸਿਨੇਹੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਅਨੁਜਾਨਿ। ਤੇ ਤਥਾ ਅਕਂਸੁ। ਨਗਰੇ ਦਾਰਕਮਾਤਰੋ ਚ ਦਾਰਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਬ੍ਭਿਨਿਯੋ ਚ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪਰਜਨਪਦੇ ਦਾਰਕੇ ਸਂਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਆਨੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਤਾਨਿ।

ਤਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਕਲਨਗਰਂ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮ੍ਪਿ ਦਾਰਕਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ''ਨਤ੍ਥਿ, ਦੇਵ, ਨਗਰੇ ਦਾਰਕੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰੇ ਤਵ ਪੁਤ੍ਤਂ ਆਲ਼ਵਕਕੁਮਾਰ''ਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਯਥਾ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਿਯੋ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਨ ਪਿਯਤਰਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਗਚ੍ਛਥ, ਤਮ੍ਪਿ ਦਤ੍ਵਾ ਮਮ ਜੀਵਿਤਂ ਰਕ੍ਖਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਆਲ਼ਵਕਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਮਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਦੁਕੂਲਚੁਮ੍ਬਟਕੇ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਙ੍ਕੇ ਸਯਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। ਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਣਾਯ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਲਪਨ੍ਤਿਯਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਞ੍ਚ ਇਤ੍ਥਿਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਧਾਤਿਯਾ ਤਂ ਆਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ ''ਸ੍ਵੇ ਯਕ੍ਖਭਕ੍ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤਂ ਦਿਵਸਞ੍ਚ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਯ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਦਸ ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਂ, ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋਵ

ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਓਗ੍ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਏਕਕੋਵ ਅਦੁਤਿਯੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਪਾਦਗਮਨੇਨੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਤਿੰਸ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੰ ਪਾਵਿਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੇ''ਤਿ।

ਕਿੰ ਪਨ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਿੰ ਨਿਗ੍ਰੋਧੇ ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਭਵਨੰ, ਤਸ੍ਸ ਮੂਲੇ ਵਿਹਾਸਿ, ਉਦਾਹੁ ਭਵਨੇਯੇਵਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਭਵਨੇਯੇਵ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਯਕ੍ਖਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਵਨੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਭਗਵਾਪਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਵਨਦ੍ਵਾਰੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਦਾ ਆਲ਼ਵਕੋ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਯਕ੍ਖਸਮਾਗਮੰ ਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲੋ ਗਦ੍ਰਭੋ ਨਾਮ ਯਕ੍ਖੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ – ''ਕਿੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਵਿਕਾਲੇ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਆਹ। ''ਆਮ, ਗਦ੍ਰਭ, ਆਗਤੋਮ੍ਹਿ। ਸਚੇ ਤੇ ਅਗਰੁ, ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਮੇਕਰਤ੍ਤਿੰ ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਭਵਨੇ''ਤਿ। ''ਨ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਰੁ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ ਕਕ੍ਖਲ਼ੋ ਫਰੁਸੋ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਮ੍ਪਿ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦੀਨਿ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਮਾ ਰੁਚ੍ਚਿ ਭਗਵਤੋ ਇਧ ਵਾਸੋ''ਤਿ। ''ਜਾਨਾਮਿ, ਗਦ੍ਰਭ, ਤਸ੍ਸ ਕਕ੍ਖਲ਼ਤ੍ਤੰ, ਨ ਕੋਚਿ ਮਮਨ੍ਤਰਾਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਚੇ ਤੇ ਅਗਰੁ, ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਮੇਕਰਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ ।

ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਗਦ੍ਰਭੋ ਯਕ੍ਖੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਗ੍ਗਿਤਤ੍ਤਕਪਾਲਸਦਿਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਲ਼ਵਕੋ, 'ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ'ਤਿ ਵਾ 'ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ'ਤਿ ਵਾ 'ਧਮ੍ਮੋ'ਤਿ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਇਧਾਗਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤਿ, ਹਦਯਮ੍ਪਿ ਫਾਲੇਤਿ, ਪਾਦੇਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਸਮੁਦ੍ਦੇ ਵਾ ਪਰਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਵਾ ਖਿਪਤੀ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਆਹ – ''ਜਾਨਾਮਿ, ਗਦ੍ਰਭ, ਸਚੇ ਤੇ ਅਗਰੁ, ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਮੇਕਰਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਗਦ੍ਰਭੋ ਯਕ੍ਖੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਗ੍ਗਿਤਤ੍ਤਕਪਾਲਸਦਿਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਲ਼ਵਕੋ, 'ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ'ਤਿ ਵਾ 'ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ'ਤਿ ਵਾ 'ਧਮ੍ਮੋ'ਤਿ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਇਧਾਗਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤਿ, ਹਦਯਮ੍ਪਿ ਫਾਲੇਤਿ, ਪਾਦੇਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਸਮੁਦ੍ਦੇ ਵਾ ਪਰਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਵਾ ਖਿਪਤੀ''ਤਿ। ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਆਹ – ''ਜਾਨਾਮਿ, ਗਦ੍ਰਭ, ਸਚੇ ਤੇ ਅਗਰੁ, ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਮੇਕਰਤ੍ਤਿ''ਨ੍ਤਿ। ''ਨ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਰੁ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੰ ਮੰ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯ, ਆਰੋਚੇਮਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ''ਯਥਾਸੁਖੰ, ਗਦ੍ਰਭ, ਆਰੋਚੇਹੀ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤ੍ਵਮੇਵ ਜਾਨਾਹੀ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤਾਭਿਮੁਖੋ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਭਵਨਦ੍ਵਾਰਮ੍ਪਿ ਸਯਮੇਵ ਭਗਵਤੋ ਵਿਵਰਮਦਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਅਨ੍ਤੋਭਵਨੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤੇਸੁ ਮਙ੍ਗਲਦਿਵਸਾਦੀਸੁ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਆਲ਼ਵਕੋ ਸਿਰਿੰ ਅਨੁਭੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਦਿਬ੍ਬਰਤਨਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਾਭੰ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਭਗਵਾ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ, ਸੀਲੰ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ, ਪੂਜਨੇਯ੍ਯੰ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ, ਇਮੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਤ੍ਤਾ, ਇਦਾਨਿਪਿ ਤਥੇਵ ਕਰੋਥ, ਮਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਾਭਿਭੂਤਾ ਵਿਹਰਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਾਸੰ ਪਕਿਣ੍ਣਕਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਥੇਸਿ। ਤਾ ਚ ਭਗਵਤੋ ਮਧੁਰਨਿਗ੍ਘੋਸੰ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਸਾਧੁਕਾਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁਯੇਵ। ਗਦ੍ਰਭੋਪਿ ਹਿਮਵਨ੍ਤੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸਿ – ''ਯਗ੍ਘੇ, ਮਾਰਿਸ, ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਵਿਮਾਨੇ ਤੇ ਭਗਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ। ਸੋ ਗਦ੍ਰਭਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਮਕਾਸਿ ''ਤੁਣ੍ਹੀ ਹੋਹਿ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਪੁਰਿਸਮਾਨੇਨ ਕਿਰ ਲਜ੍ਜਿਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਾ ਕੋਚਿ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਸੁਣੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵਾਰੇਸਿ।

ਤਦਾ ਸਾਤਾਗਿਰਹੇਮਵਤਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਜੇਤਵਨੇਯੇਵ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਯਕ੍ਖਸਮਾਗਮੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਪਰਿਵਾਰਾ ਨਾਨਾਯਾਨੇਹਿ ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਆਕਾਸੇ ਚ ਯਕ੍ਖਾਨੰ ਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਆਕਾਸਟ੍ਠਾਨਿ ਵਿਮਾਨਾਨਿ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇਨੇਵ ਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ। ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਮਾਨੰ ਭੂਮਟ੍ਠੰ ਸੁਗੁਤ੍ਤੰ ਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਸੁਸੰਵਿਹਿਤਦ੍ਵਾਰਟ੍ਟਾਲਕਗੋਪੁਰੰ, ਉਪਰਿ ਕੰਸਜਾਲਸਞ੍ਛਨ੍ਨੰ ਮਞ੍ਜੂਸਸਦਿਸੰ ਤਿਯੋਜਨੰ ਉਬ੍ਬੇਧੇਨ। ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਤੰ ਪਦੇਸਮਾਗਮ੍ਮ ਗਨ੍ਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਾ ਅਹੇਸੁੰ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਕਾਸਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗੇਨ ਯਾਵ ਭਵਗ੍ਗਾ, ਤਾਵ ਕੋਚਿ ਗਨ੍ਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥੋ। ਤੇ ''ਕਿਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਖਿਤ੍ਤਲੇਡ੍ਡੁ ਵਿਯ ਓਰੁਯ੍ਹ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਯਕ੍ਖਸਮਾਗਮੰ ਗਚ੍ਛਾਮ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਤੀਣਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਸੰਸਨ੍ਤਾ ਯਕ੍ਖਸਮਾਗਮੰ ਅਗਮੰਸੁ। ਆਲ਼ਵਕੋ ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਧ ਨਿਸੀਦਥਾ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਓਕਾਸਮਦਾਸਿ। ਤੇ ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਨਿਵੇਦੇਸੁੰ ''ਲਾਭਾ ਤੇ, ਆਲ਼ਵਕ, ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਭਵਨੇ ਭਗਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਗਚ੍ਛਾਵੁਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਯਿਰੁਪਾਸਸ੍ਸੂ''ਤਿ। ਏਵੰ ਭਗਵਾ

ਭਵਨੇਯੇਵ ਵਿਹਾਸਿ, ਨ ਯਸ੍ਮਿਂ ਨਿਗ੍ਰੋਧੇ ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਭਵਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਮੂਲੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਆਲ਼ਵਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੇ''ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਲ਼ਵਕੋ...ਪੇ॰... ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ **"ਨਿਕ੍ਖਮ ਸਮਣਾ"**ਤਿ। ''ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਏਤਦਵੋਚਾ''ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਰੋਸੇਤੁਕਾਮਤਾਯ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਆਦਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਅਯਞ੍ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਕਥਾ ਦੁਕ੍ਕਥਾ ਹੋਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾਦੀਨਂ ਸੀਲਾਦਿਕਥਾ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਯਕ੍ਖਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਭਗਵਤੋ ਪਸਂਸਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਵ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਲੋਣਸਕ੍ਖਰਾ ਵਿਯ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਕੋਪੇਨ ਤਟਤਟਾਯਮਾਨਹਦਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਕੋ ਸੋ ਭਗਵਾ ਨਾਮ, ਯੋ ਮਮ ਭਵਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਆਹਂਸੁ – ''ਨ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ, ਜਾਨਾਸਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ, ਯੋ ਤੁਸਿਤਭਵਨੇ ਠਿਤੋ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਵਿਲੋਕਨਾਨਿ ਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਾਵ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਆਦਿਨਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਇਮਾਨਿਪਿ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ , ਅਚ੍ਛਰਿਯਾਨਿ ਨਾਦ੍ਦਸਾ''ਤਿ ਚੋਦੇਸੁਂ। ਸੋ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਕੋਧਵਸੇਨ ''ਨਾਦ੍ਦਸ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਆਵੁਸੋ ਆਲ਼ਵਕ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸਿ ਵਾ ਤ੍ਵਂ, ਨ ਵਾ, ਕੋ ਤਯਾ ਅਤ੍ਥੋ ਪਸ੍ਸਤਾ ਵਾ ਅਪਸ੍ਸਤਾ ਵਾ, ਕਿਂ ਤ੍ਵਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥੁਨੋ, ਯੋ ਤ੍ਵਂ ਤਂ ਉਪਨਿਧਾਯ ਚਲਕ੍ਕਕੁਧਮਹਾਉਸਭਸਮੀਪੇ ਤਦਹੁਜਾਤਵਚ੍ਛਕੋ ਵਿਯ, ਤਿਧਾਪਭਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤਵਾਰਣਸਮੀਪੇ ਭਿਙ੍ਕਪੋਤਕੋ ਵਿਯ, ਭਾਸੁਰਵਿਲਮ੍ਬਕੇਸਰਉਪਸੋਭਿਤਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਮਿਗਰਞ੍ਞੋ ਸਮੀਪੇ ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਵਿਯ, ਦਿਯਡ੍ਢਯੋਜਨਸਤਪ੍ਪਵਡ੍ਢਕਾਯਸੁਪਣ੍ਣਰਾਜਸਮੀਪੇ ਛਿਨ੍ਨਪਕ੍ਖਕਾਕਪੋਤਕੋ ਵਿਯ ਖਾਯਸਿ, ਗਚ੍ਛ ਯਂ ਤੇ ਕਰਣੀਯਂ, ਤਂ ਕਰੋਹੀਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕੁਦ੍ਧੋ ਆਲ਼ਵਕੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮਨੋਸਿਲਾਤਲੇ ਵਾਮਪਾਦੇਨ ਠਤ੍ਵਾ ''ਪਸ੍ਸਥ ਦਾਨਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ, ਅਹਂ ਵਾ''ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਪਾਦੇਨ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਮਤ੍ਤਂ ਕੇਲਾਸਪਬ੍ਬਤਕੂਟਂ ਅਕ੍ਕਮਿ, ਤਂ ਅਯੋਕੂਟਪਹਟੋ ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਅਯੋਪਿਣ੍ਡੋ ਵਿਯ ਪਪਟਿਕਾਯੋ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਰ ਠਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ ਆਲ਼ਵਕੋ''ਤਿ ਘੋਸੇਸਿ, ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਂ ਸਦ੍ਦੋ ਫਰਿ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਿਰ ਸਦ੍ਦਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਸੁਯ੍ਯਿਂਸੁ – ਯਞ੍ਚ ਪੁਣ੍ਣਕੋ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤਿ ਧਨਞ੍ਚਯਕੋਰਬ੍ਯਰਾਜਾਨਂ ਜੂਤੇ ਜਿਨਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ ਜਿਨਿ''ਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਘੋਸੇਸਿ, ਯਞ੍ਚ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਰਿਹਾਯਮਾਨੇ ਵਿਸ੍ਸਕਮ੍ਮਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਂ ਸੁਨਖਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਉਪਾਸਕੇ ਚ ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ ਚ ਸਬ੍ਬੇਵ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋ ਖਾਦਾਮੀ''ਤਿ ਉਗ੍ਘੋਸਾਪੇਸਿ, ਯਞ੍ਚ ਕੁਸਜਾਤਕੇ ਪਭਾਵਤਿਹੇਤੁ ਸਤ੍ਤਹਿ ਰਾਜੂਹਿ ਨਗਰੇ ਉਪਰੁਦ੍ਧੇ ਪਭਾਵਤਿਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਹ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ''ਅਹਂ ਸੀਹਸ੍ਸਰਕੁਸਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਉਗ੍ਘੋਸੇਸਿ, ਯਞ੍ਚ ਆਲ਼ਵਕੋ ਕੇਲਾਸਮੁਦ੍ਧਨਿ ਠਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ ਆਲ਼ਵਕੋ''ਤਿ। ਤਦਾ ਹਿ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਘੋਸਿਤਸਦਿਸਂ ਅਹੋਸਿ, ਤਿਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਵਿਤ੍ਥਤੋ ਚ ਹਿਮਵਾਪਿ ਸਙ੍ਕਮ੍ਪਿ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ।

ਸੋ **ਵਾਤਮਣ੍ਡਲਂ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ – ''ਏਤੇਨੇਵ ਸਮਣਂ ਪਲਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤੇ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਭੇਦਾ ਵਾਤਾ ਸਮੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਯੋਜਨਦ੍ਵਿਯੋਜਨਤਿਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ ਪਬ੍ਬਤਕੂਟਾਨਿ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਵਨਗਚ੍ਛਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਉਮ੍ਮੂਲੇਤ੍ਵਾ ਆਲ਼ਵੀਨਗਰਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਜਿਣ੍ਣਹਤ੍ਥਿਸਾਲਾਦੀਨਿ ਚੁਣ੍ਣੇਨ੍ਤਾ ਛਦਨਿਟ੍ਠਕਾ ਆਕਾਸੇ ਭਮੇਨ੍ਤਾ। ਭਗਵਾ ''ਮਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਉਪਰੋਧੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇ ਵਾਤਾ ਦਸਬਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਕਣ੍ਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚਾਲੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ। ਤਤੋ **ਮਹਾਵਸ੍ਸਂ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ ''ਉਦਕੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਂ ਮਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ ਉਪਰੂਪਰਿ ਸਤਪਟਲਸਹਸ੍ਸਪਟਲਾਦਿਭੇਦਾ ਵਲਾਹਕਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਿਂਸੁ, ਵੁਟ੍ਠਿਧਾਰਾਵੇਗੇਨ ਪਥਵੀ ਛਿਦ੍ਦਾ ਅਹੋਸਿ, ਵਨਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਉਪਰਿ ਮਹੋਘੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ ਉਸ੍ਸਾਵਬਿਨ੍ਦੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤੇਮੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਤਤੋ **ਪਾਸਾਣਵਸ੍ਸਂ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਪਬ੍ਬਤਕੂਟਾਨਿ ਧੂਮਾਯਨ੍ਤਾਨਿ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਾਨਿ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਮਾਲਾਗੁਲ਼ਾਨਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਤਤੋ **ਪਹਰਣਵਸ੍ਸਂ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਏਕਤੋਧਾਰਾਉਭਤੋਧਾਰਾ ਅਸਿਸਤ੍ਤਿਖੁਰਪ੍ਪਾਦਯੋ ਧੂਮਾਯਨ੍ਤਾ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਾ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਤਤੋ **ਅਙ੍ਗਾਰਵਸ੍ਸਂ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਕਿਂਸੁਕਵਣ੍ਣਾ ਅਙ੍ਗਾਰਾ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਦਿਬ੍ਬਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਕਿਰਿਂਸੁ। ਤਤੋ **ਕੁਕ੍ਕੁਲਵਸ੍ਸਂ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਅਚ੍ਚੁਣ੍ਹੋ ਕੁਕ੍ਕੁਲੋ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਚਨ੍ਦਨਚੁਣ੍ਣਂ ਹੁਤ੍ਵਾ

ਨਿਪਤਿ। ਤਤੋ **ਵਾਲੁਕਾਵਸ੍ਸਂ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਅਤਿਸੁਖੁਮਾ ਵਾਲੁਕਾ ਧੂਮਾਯਨ੍ਤਾ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਾ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਦਿਬ੍ਬਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਪਤਿਂਸੁ। ਤਤੋ **ਕਲਲਵਸ੍ਸਂ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਤਂ ਕਲਲਵਸ੍ਸਂ ਧੂਮਾਯਨ੍ਤਂ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਂ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਪਤਿ। ਤਤੋ **ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ** ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸਿ ''ਭਿਂਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮਣਂ ਪਲਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਨ੍ਧਕਾਰਸਦਿਸਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸੂਰਿਯਪ੍ਪਭਾਵਿਹਤਮਿਵਨ੍ਧਕਾਰਂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ।

ਏਵਂ ਯਕ੍ਖੋ ਇਮਾਹਿ ਨਵਹਿ ਵਾਤਵਸ੍ਸਪਾਸਾਣਪਹਰਣਙ੍ਗਾਰਕੁਕ੍ਕੁਲਵਾਲੁਕਕਲਲਨ੍ਧਕਾਰਵੁਟ੍ਠੀਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਲਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਨਾਨਾਵਿਧਪਹਰਣਹਤ੍ਥਾਯ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਰੂਪਭੂਤਗਣਸਮਾਕੁਲਾਯ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨਿਯਾ ਸੇਨਾਯ ਸਯਮੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਗਤੋ। ਤੇ ਭੂਤਗਣਾ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰੇ ਵਿਕਾਰੇ ਕਤ੍ਵਾ ''ਗਣ੍ਹਥ ਹਨਥਾ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਉਪਰਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਪਿਚ ਤੇ ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਲੋਹਪਿਣ੍ਡਂ ਵਿਯ ਮਕ੍ਖਿਕਾ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਲ੍ਲੀਯਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾ ਏਵ ਅਹੇਸੁਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਯਥਾ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਮਾਰੋ ਆਗਤਵੇਲਾਯਮੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤੋ, ਤਥਾ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਉਪਡ੍ਢਰਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਂ ਬਜਾਕੁਲਮਕਂਸੁ। ਏਵਂ ਉਪਡ੍ਢਰਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਂ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਵਿਭਿਂਸਨਦਸ੍ਸਨੇਨਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਚਾਲੇਤੁਮਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਆਲ਼ਵਕੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਕੇਨਚਿ ਅਜੇਯਜਂ ਦੁਸ੍ਸਾਵੁਧਂ ਮੁਞ੍ਚੇਯਜ''ਨ੍ਤਿ।

ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਿਰ ਆਵੁਧਾਨਿ ਲੋਕੇ ਸੇਟ੍ਠਾਨਿ – ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਜਿਰਾਵੁਧਂ, ਵੇਸ੍ਸਵਣਸ੍ਸ ਗਦਾਵੁਧਂ, ਯਮਸ੍ਸ ਨਯਨਾਵੁਧਂ, ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਦੁਸ੍ਸਾਵੁਧਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਸਕ੍ਕੋ ਕੁਦ੍ਧੋ ਵਜਿਰਾਵੁਧਂ ਸਿਨੇਰੁਮਤ੍ਥਕੇ ਪਹਰੇਯਜ ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਸਿਨੇਰੁਂ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਗਚ੍ਛੇਯਜ । ਵੇਸ੍ਸਵਣਸ੍ਸ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਗਦਾ ਬਹੂਨਂ ਯਕ੍ਖਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਸੀਸਂ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਯਮੇਨ ਕੁਦ੍ਧੇਨ ਨਯਨਾਵੁਧੇਨ ਓਲੋਕਿਤਮਤ੍ਤੇ ਅਨੇਕਾਨਿ ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਤਤ੍ਤਕਪਾਲੇ ਤਿਲਾ ਵਿਯ ਵਿਪ੍ਫੁਰਨ੍ਤਾਨਿ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਆਲ਼ਵਕੋ ਕੁਦ੍ਧੋ ਸਚੇ ਆਕਾਸੇ ਦੁਸ੍ਸਾਵੁਧਂ ਮੁਞ੍ਚੇਯਜ, ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਦੇਵੋ ਨ ਵਸ੍ਸੇਯਜ। ਸਚੇ ਪਥਵਿਯਂ ਮੁਞ੍ਚੇਯਜ, ਸਬ੍ਬਰੁਕ੍ਖਤਿਣਾਦੀਨਿ ਸੁਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਨ੍ਤਰਂ ਨ ਪੁਨ ਰੁਹੇਯਜੁਂ। ਸਚੇ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਮੁਞ੍ਚੇਯਜ, ਤਤ੍ਤਕਪਾਲੇ ਉਦਕਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਮੁਦਕਂ ਸੁਸ੍ਸੇਯਜ। ਸਚੇ ਸਿਨੇਰੁਸਦਿਸੇਪਿ ਪਬ੍ਬਤੇ ਮੁਞ੍ਚੇਯਜ, ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਕਿਰੇਯਜ। ਸੋ ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਂ ਦੁਸ੍ਸਾਵੁਧਂ ਉਤ੍ਤਰੀਯਕਤਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ । ਯੇਭੁਯਜੇਨ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਦੇਵਤਾ ਵੇਗੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਂਸੁ – ''ਅਜ੍ਜ ਭਗਵਾ ਆਲ਼ਵਕਂ ਦਮੇਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਯੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਨਕਾਮਾਪਿ ਦੇਵਤਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਆਕਾਸਂ ਦੇਵਤਾਹਿ ਪੁਰਿਪੁਣ੍ਣਮਹੋਸਿ।

ਅਥ ਆਲ਼ਵਕੋ ਭਗਵਤੋ ਸਮੀਪੇ ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਾਵੁਧਂ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਤਂ ਅਸਨਿਵਿਚਕ੍ਕਂ ਵਿਯ ਆਕਾਸੇ ਭੇਰਵਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਂ ਧੂਮਾਯਨ੍ਤਂ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮਾਨਮਦ੍ਦਨਤ੍ਥਂ ਪਾਦਮੁਞ੍ਛਨਚੋਲਕਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਪਤਿ। ਆਲ਼ਵਕੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਵਿਸਾਣੋ ਵਿਯ ਉਸਭੋ, ਉਦ੍ਧਟਦਾਠੋ ਵਿਯ ਸਪ੍ਪੋ, ਨਿਤ੍ਤੇਜੋ ਨਿਮ੍ਮਦੋ ਨਿਪਤਿਤਮਾਨਦ੍ਧਜੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਦੁਸ੍ਸਾਵੁਧਮ੍ਪਿ ਸਮਣਂ ਨਭਿਭੋਸਿ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ? ਇਦਂ ਕਾਰਣਂ, ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਯੁਤ੍ਤੋ ਸਮਣੋ, ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਰੋਸੇਤ੍ਵਾ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਵਿਯੋਜੇਮੀਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਥ ਖੋ ਆਲ਼ਵਕੋ ਯਕ੍ਖੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ...ਪੇ॰... ਨਿਕ੍ਖਮ ਸਮਣਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਕਸ੍ਮਾ ਮਯਾ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਮਮ ਭਵਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਘਰਸਾਮਿਕੋ ਵਿਯ ਇਤ੍ਥਾਗਾਰਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਸਿ, ਨਨੁ ਅਯੁਤ੍ਤਮੇਤਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਯਦਿਦਂ ਅਦਿਨ੍ਨਪਟਿਭੋਗੋ ਇਤ੍ਥਿਸਂਸਗ੍ਗੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਿ ਤ੍ਵਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ, ਨਿਕ੍ਖਮ ਸਮਣਾਤਿ। ਏਕੇ ਪਨ ''ਏਤਾਨਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਫਰੁਸਵਚਨਾਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਏਵਾਯਂ ਏਤਦਵੋਚਾ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ''ਯਸ੍ਮਾ ਥਦ੍ਧੋ ਪਟਿਥਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਵਿਨੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਸੋ ਹਿ ਪਟਿਥਦ੍ਧਭਾਵੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਸੇਯਜਥਾਪਿ ਚਣ੍ਡਸ੍ਸ ਕੁਕ੍ਕੁਰਸ੍ਸ ਨਾਸਾਯ ਪਿਤ੍ਤਂ ਭਿਨ੍ਦੇਯਜ, ਸੋ ਭਿਯਜੋਸੋ ਮਤ੍ਤਾਯ ਚਣ੍ਡਤਰੋ ਅਸ੍ਸ, ਏਵਂ ਥਦ੍ਧਤਰੋ ਹੋਤਿ, ਮੁਦੁਨਾ ਪਨ ਸੋ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਨੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਸਾਧਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਪਿਯਵਚਨੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿ । ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਸਾਧਾਵੁਸੋਤਿ ਭਗਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮੀ”**ਤਿ।

ਤਤੋ ਆਲ਼ਵਕੋ ‘‘ਸੁਵਚੋ ਵਤਾਯਂ ਸਮਣੋ ਏਕਵਚਨੇਨੇਵ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਏਵਂ ਨਾਮ ਨਿਕ੍ਖਮੇਤੁਂ ਸੁਖਂ ਸਮਣਂ ਅਕਾਰਣੇਨੇਵਾਹਂ ਸਕਲਰਤ੍ਤਿਂ ਯੁਦ੍ਧੇਨ ਅਬ੍ਭੁਯ੍ਯਜਾਸਿ’’ਨ੍ਤਿ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ‘‘ਇਦਾਨਿਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਨਿਤੁਂ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਸੁਵਚਤਾਯ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਉਦਾਹੁ ਕੋਧੇਨ, ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਵੀਮਂਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਤਤੋ **“ਪਵਿਸ ਸਮਣਾ”**ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ‘‘ਸੁਵਚੋ’’ਤਿ ਮੁਦੁਭੂਤਚਿਤ੍ਤਵਵਤ੍ਥਾਨਕਰਣਤ੍ਥਂ ਪੁਨਪਿ ਪਿਯਵਚਨਂ ਵਦਨ੍ਤੋ **ਸਾਧਾਵੁਸੋ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਪਾਵਿਸਿ। ਆਲ਼ਵਕੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਤਮੇਵ ਸੁਵਚਭਾਵਂ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ **“ਨਿਕ੍ਖਮ ਪਵਿਸਾ”**ਤਿ ਆਹ। ਭਗਵਾਪਿ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਯਦਿ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਥਦ੍ਧਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਥਦ੍ਧਤਰਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਭਾਜਨਂ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਨਾਮ ਮਾਤਾ ਰੋਦਨ੍ਤਂ ਪੁਤ੍ਤਕਂ ਯਂ ਸੋ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਤਥਾ ਭਗਵਾ ਕਿਲੇਸਰੋਦਨੇਨ ਰੋਦਨ੍ਤਂ ਯਕ੍ਖਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਯਂ ਸੋ ਭਣਤਿ, ਤਂ ਅਕਾਸਿ। ਯਥਾ ਚ ਧਾਤੀ ਥਞ੍ਞਂ ਅਪਿਵਨ੍ਤਂ ਦਾਰਕਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਤ੍ਵਾ ਉਪਲਾਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਪਾਯੇਤਿ, ਤਥਾ ਭਗਵਾ ਯਕ੍ਖਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਖੀਰਂ ਪਾਯੇਤੁਂ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਥਿਤਵਚਨਕਰਣੇਨ ਉਪਲਾਲ਼ੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਕਾਸਿ। ਯਥਾ ਚ ਪੁਰਿਸੋ ਲਾਬੁਮ੍ਹਿ ਚਤੁਮਧੁਰਂ ਪੂਰੇਤੁਕਾਮੋ ਤਸ੍ਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਸੋਧੇਤਿ, ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਚਤੁਮਧੁਰਂ ਪੂਰੇਤੁਕਾਮੋ ਤਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਕੋਧਮਲਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਯਾਵ ਤਤਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨਪਵੇਸਨਂ ਅਕਾਸਿ।

ਅਥ ਆਲ਼ਵਕੋ ‘‘ਸੁਵਚੋ ਅਯਂ ਸਮਣੋ, ‘ਨਿਕ੍ਖਮਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ‘ਪਵਿਸਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਵਿਸਤਿ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਂ ਸਮਣਂ ਏਵਮੇਵਂ ਸਕਲਰਤ੍ਤਿਂ ਕਿਲਮੇਤ੍ਵਾ, ਪਾਦੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਪਾਰਗਙ੍ਗਾਯ ਖਿਪੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਪਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰਂ ਆਹ – **“ਨਿਕ੍ਖਮ ਸਮਣਾ”**ਤਿ। ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ **“ਨ ਖ੍ਵਾਹਂ ਤਾ”**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿਂ ਕਰਣੀਯਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਧਮ੍ਮਕਥਾਯ ਮੁਖਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ **“ਨ ਖ੍ਵਾਹਂ ਤਾ”**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨ**ਇਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇ, **ਖੋ**ਇਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇ। **ਅਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿਦਸ੍ਸਨਂ, ਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਵਚਨਂ। ਤੇਨੇਤ੍ਥ ‘‘ਯਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਂ ਆਵੁਸੋ ਨੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਂ ਤੇ ਕਰਣੀਯਂ, ਤਂ ਕਰੋਹੀ’’ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਤਤੋ ਆਲ਼ਵਕੋ ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਆਕਾਸੇਨਾਗਮਨਵੇਲਾਯਂ ‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਏਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਵਿਮਾਨਂ, ਉਦਾਹੁ ਰਜਤਮਣਿਵਿਮਾਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ, ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਪਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਮਾਨਂ ਆਗਤੇ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੇ ਤਾਪਸਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਮਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪਾਦੀਹਿ ਵਿਹੇਠੇਤਿ। ਕਥਂ? ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਹਿ ਭਿਂਸਨਕਰੂਪਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਾ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁਪਰਿਮਦ੍ਦਨੇਨ ਵਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ‘‘ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੋ ਭਿਂਸਨਕਰੂਪਦਸ੍ਸਨੇਨ ਨ ਤਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਦ੍ਧਿਪ੍ਪਭਾਵੇਨ ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਭਾਵਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ, ਤੇਸਂ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁਂ ਪਰਿਮਦ੍ਦਤਿ, ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿ ਨ ਸਣ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਸਣ੍ਠਮਾਨਾਯ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਏਤੇਸਂ ਉਰਮ੍ਪਿ ਫਾਲੇਤਿ, ਪਾਦੇਪਿ ਨੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰਗਙ੍ਗਾਯ ਖਿਪਤਿ ‘‘ਮਾਸ੍ਸੁ ਮੇ ਪੁਨ ਏਵਰੂਪਾ ਭਵਨਮਾਗਮਿਂਸੂ’’ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਸਰਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਂ ਸਮਣਂ ਇਦਾਨਿ ਏਵਂ ਵਿਹੇਠੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਹ **“ਪਞ੍ਹਂ ਤਂ ਸਮਣਾ”**ਤਿਆਦਿ।

ਕੁਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਤੇ ਪਞ੍ਹਾਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਪਞ੍ਹੇ ਸਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਉਗ੍ਗਹੇਸੁਂ। ਤੇ ਦਹਰਕਾਲੇ ਆਲ਼ਵਕਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਾਪੇਸੁਂ। ਸੋ ਕਾਲਚ੍ਚਯੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਿ। ਤਤੋ ‘‘ਇਮੇ ਪਞ੍ਹਾਪਿ ਮਾ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟ੍ਟੇ ਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਕੇਨ ਲਿਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਮਾਨੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਏਵਮੇਤੇ ਬੁਦ੍ਧਪਞ੍ਹਾ ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਲਾਭਨ੍ਤਰਾਯੋ ਵਾ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯੋ ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤੋ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੇਨਚਿ ਕਾਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਲੋਕੇ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਨ ਖ੍ਵਾਹਂ ਤਂ, ਆਵੁਸੋ, ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ”**ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਦੇਵਕਵਚਨੇਨ ਪਞ੍ਚਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਗ੍ਗਹਣ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਤੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਙ੍ਖੇਪੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਯੋਜਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – **ਸਦੇਵਕ**ਵਚਨੇਨ ਹਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਸਬ੍ਬਦੇਵੇਸੁ ਗਹਿਤੇਸੁਪਿ ਯੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਦੇਵਗਣੇ ਵਿਮਤਿ ਅਹੋਸਿ ‘‘ਮਾਰੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਛਕਾਮਾਵਚਰਿਸ੍ਸਰੋ ਵਸਵਤ੍ਤੀ ਪਚ੍ਚਨੀਕਸਾਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸ੍ਸੀ

ਕੁਰੁਰਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਸੋਪਿਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੁਕ੍ਖੇਪਾਦੀਨਿ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਿਮਤਿਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥਂ **"ਸਮਾਰਕੇ"**ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਯੇਸਂ ਅਹੋਸਿ – ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਏਕਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਏਕਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਹਸ੍ਸੇ ਆਲੋਕਂ ਕਰੋਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਿ...ਪੇ॰... ਦਸਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਦਸਸੁ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਹਸ੍ਸੇਸੁ, ਅਨੁਤ੍ਤਰਞ੍ਚ ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ, ਕਿਂ ਸੋਪਿ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਿਮਤਿਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥਂ **"ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕੇ"**ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਯੇਸਂ ਅਹੋਸਿ ''ਪੁਥੁ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤਾ ਮਨ੍ਤਾਦਿਬਲਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਕਿਂ ਤੇਪਿ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਿਮਤਿਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥਂ **"ਸਸ੍ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪਜਾਯਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਏਵਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ **ਸਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵੇ ਅਵਸੇਸਮਨੁਸ੍ਸੇ ਚ ਉਪਾਦਾਯ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨੇਵ ਸੇਸਸਤ੍ਤਲੋਕੇਪਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਯੋਜਨਾਕ੍ਕਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਬਾਧਨਚਿਤ੍ਤਂ ਪਟਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਨੇ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਅਪਿਚ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ, ਪੁਚ੍ਛ ਯਦਾਕਙ੍ਖਸੀ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪੁਚ੍ਛ, ਯਦਿ ਆਕਙ੍ਖਸਿ, ਨ ਮੇ ਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਭਾਰੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਥ ਵਾ ''ਪੁਚ੍ਛ ਯਂ ਆਕਙ੍ਖਸਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਸਿ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਅਗ੍ਗਸਾਵਕਮਹਾਸਾਵਕੇਹਿ। ਤੇ ਹਿ ''ਪੁਚ੍ਛਾਵੁਸੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਪਨ ''ਪੁਚ੍ਛਾਵੁਸੋ ਯਦਾਕਙ੍ਖਸੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੭, ੨੪੬) ਵਾ,

> ''ਪੁਚ੍ਛ ਵਾਸਵ ਮਂ ਪਞ੍ਹਂ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਨਸਿਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਵਾ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫੬)।

> ''ਬਾਵਰਿਸ੍ਸ ਚ ਤੁਯ੍ਹਂ ਵਾ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਬ੍ਬਸਂਸਯਂ।
> ਕਤਾਵਕਾਸਾ ਪੁਚ੍ਛਵ੍ਹੋ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਨਸਿਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਵਾ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੦੩੬) –

ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਞ੍ਚੇਤਂ, ਯਂ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧਭੂਮਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯ, ਯੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭੂਮਿਯਂ ਪਦੇਸਞ੍ਞਾਣੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋਪਿ –

> ''ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞ ਪਞ੍ਹਾਨਿ ਵਿਯਾਕਰੋਹਿ, ਯਾਚਨ੍ਤਿ ਤਂ ਇਸਯੋ ਸਾਧੁਰੂਪਾ।
> ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞ ਏਸੋ ਮਨੁਜੇਸੁ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਂ ਵੁਦ੍ਧਮਾਗਚ੍ਛਤਿ ਏਸ ਭਾਰੋ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੧੭.੬੦) –

ਏਵਂ ਇਸੀਹਿ ਯਾਚਿਤੋ –

> ''ਕਤਾਵਕਾਸਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੁ ਭੋਨ੍ਤੋ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਞ੍ਹਂ ਮਨਸਾਭਿਪਤ੍ਥਿਤਂ।
> ਅਹਞ੍ਹਿ ਤਂ ਤਂ ਵੋ ਵਿਯਾਕਰਿਸ੍ਸਂ, ਞਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਲੋਕਮਿਮਂ ਪਰਞ੍ਚਾ''ਤਿ॥ –

ਏਵਂ ਸਰਭਙ੍ਗਕਾਲੇ ਸਮ੍ਭਵਜਾਤਕੇ ਚ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਾਨਂ ਅਨ੍ਤਕਰਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕੋ ਰਥਿਕਾਯ ਪਂਸੁਕੀਲ਼ਿਕਂ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੋ ਸੁਚਿਰਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਪੁਟ੍ਠੋ –

> ''ਤਗ੍ਘ ਤੇ ਅਹਮਕ੍ਖਿਸ੍ਸਂ, ਯਥਾਪਿ ਕੁਸਲੋ ਤਥਾ।
> ਰਾਜਾ ਚ ਖੋ ਨਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਯਦਿ ਕਾਹਤਿ ਵਾ ਨ ਵਾ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੬.੧੭੨) –

ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਸਿ। ਏਵਂ ਭਗਵਤਾ ਆਲ਼ਵਕਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਾਯ **ਅਥ ਖੋ ਆਲ਼ਵਕੋ ਯਕ੍ਖੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਗਾਥਾਯ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ "ਕਿਂ ਸੂਧ ਵਿਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ।

੧੮੩. ਤਤ੍ਥ **ਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਵਚਨਂ। **ਸੂ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ। **ਵਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨ੍ਦਤਿ, ਪੀਤਿਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਿਤ੍ਤਂ, ਧਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸੁਚਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕਤਂ। **ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਂ ਸਾਤਂ। **ਆਵਹਾਤੀ**ਤਿ ਆਵਹਤਿ, ਆਨੇਤਿ, ਦੇਤਿ, ਅਪ੍ਪੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ **ਹਵੇ**ਤਿ ਦਲ੍ਹਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਸਾਦੁਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਸਯੇਨ ਸਾਦੁ। ''ਸਾਧੁਤਰ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਰਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਸਸਞ੍ਞਿਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ। **ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨ ਪਕਾਰੇਨ, ਕਥਂਜੀਵਿਨੋ ਜੀਵਿਤਂ **ਕਥਂਜੀਵਿਜੀਵਿਤਂ,** ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਪਨ ਸਾਨੁਨਾਸਿਕਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਕਥਂਜੀਵਿ ਜੀਵਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਨ੍ਤਾਨਂ ਕਥਂਜੀਵਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਏਵਮਿਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ''ਕਿਂ ਸੁ ਇਧ ਲੋਕੇ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਤਂ ਸੇਟ੍ਠਂ, ਕਿਂ ਸੁ ਸੁਚਿਣ੍ਣਂ ਸੁਖਮਾਵਹਾਤਿ, ਕਿਂ ਰਸਾਨਂ ਸਾਦੁਤਰਂ, ਕਥਂਜੀਵਿਨੋ ਜੀਵਿਤਂ ਸੇਟ੍ਠਮਾਹੂ''ਤਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਹੇ ਪੁਚ੍ਛਿ।

੧੮੪. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਨਯੇਨੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ **"ਸਦ੍ਧੀਧ ਵਿਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿ ਵਿਤ੍ਤਂ ਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਸੁਖਂ ਆਵਹਤਿ, ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਦਿਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ, ਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯਂ ਵੂਪਸਮੇਤਿ, ਮੁਤ੍ਤਾਦਿਰਤਨਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁ ਹੋਤਿ, ਲੋਕਸਨ੍ਤਤਿਞ੍ਚ ਆਵਹਤਿ, ਏਵਂ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਸਦ੍ਧਾਪਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਿਪਾਕਸੁਖਮਾਵਹਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਧੁਰੇਨ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨਂ ਜਾਤਿਜਰਾਦਿਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ, ਗੁਣਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯਂ ਵੂਪਸਮੇਤਿ, ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਦਿਰਤਨਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁ ਹੋਤਿ।

''ਸਦ੍ਧੋ ਸੀਲੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਯਸੋ ਭੋਗਸਮਪ੍ਪਿਤੋ।
ਯਂ ਯਂ ਪਦੇਸਂ ਭਜਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪੂਜਿਤੋ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੦੩) –

ਵਚਨਤੋ ਲੋਕਸਨ੍ਤਤਿਞ੍ਚ ਆਵਹਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਵਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤਂ ਸਦ੍ਧਾਵਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਗਾਮਿਕਂ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਂ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁ, ਲੋਕਿਯਸ੍ਸ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਨਿਦਾਨਂ। ਸਦ੍ਧੋਯੇਵ ਹਿ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਤ੍ਤਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਤ੍ਤਂ ਯਾਵਦੇਵ ਅਨਤ੍ਥਾਯ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸੇਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦੇਸਨਾ; ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ , ਇਤ੍ਥਿਆਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਦ੍ਧਾਵਿਤ੍ਤਮੇਵ ਸੇਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਧਮ੍ਮੋ, ਦਾਨਸੀਲਭਾਵਨਾਧਮ੍ਮੋ ਵਾ। **ਸੁਚਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਸੁਕਤੋ ਸੁਚਰਿਤੋ । **ਸੁਖਮਾਵਹਾਤੀ**ਤਿ ਸੋਣਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਰਟ੍ਠਪਾਲਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਮਨੁਸ੍ਸਸੁਖਂ, ਸਕ੍ਕਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਦਿਬ੍ਬਸੁਖਂ, ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਮਹਾਪਦੁਮਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਞ੍ਚ ਆਵਹਤੀਤਿ।

ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਸਚ੍ਚਸਦ੍ਦੋ ਅਨੇਕੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ''ਸਚ੍ਚਂ ਭਣੇ ਨ ਕੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੨੪) ਵਾਚਾਸਚ੍ਚੇ। ''ਸਚ੍ਚੇ ਠਿਤਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੨.੨੧.੪੩੩) ਵਿਰਤਿਸਚ੍ਚੇ। ''ਕਸ੍ਮਾ ਨੁ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾ, ਪਵਾਦਿਯਾਸੇ ਕੁਸਲਾਵਦਾਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੯੧) ਦਿਟ੍ਠਿਸਚ੍ਚੇ। ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਚ੍ਚਾਨੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੮੫) ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਚ੍ਚੇ। ''ਏਕਞ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚਂ ਨ ਦੁਤੀਯਮਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੯੦) ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚੇ। ''ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਕਤਿ ਕੁਸਲਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੨੧੬) ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇ। ਇਧ ਪਨ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਵਿਰਤਿਸਚ੍ਚਂ ਵਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਚਾਸਚ੍ਚਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਯਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ ਉਦਕਾਦੀਨਿ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਪਾਰਂ ਤਰਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ –

''ਸਚ੍ਚੇਨ ਵਾਚੇਨੁਦਕਮ੍ਪਿ ਧਾਵਤਿ, ਵਿਸਮ੍ਪਿ ਸਚ੍ਚੇਨ ਹਨਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ।
ਸਚ੍ਚੇਨ ਦੇਵੋ ਥਨਯਂ ਪਵਸ੍ਸਤਿ, ਸਚ੍ਚੇ ਠਿਤਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤਿ॥

''ਯੇ ਕੇਚਿਮੇ ਅਤ੍ਥਿ ਰਸਾ ਪਥਬ੍ਯਾ, ਸਚ੍ਚਂ ਤੇਸਂ ਸਾਦੁਤਰਂ ਰਸਾਨਂ।
ਸਚ੍ਚੇ ਠਿਤਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ, ਤਰਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਮਰਣਸ੍ਸ ਪਾਰ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੨੧.੪੩੩)।

ਸਾਦੁਤਰਨ੍ਤਿ ਮਧੁਰਤਰੰ, ਪਣੀਤਤਰੰ। **ਰਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੇ ਇਮੇ ''ਮੂਲਰਸੋ, ਖਨ੍ਧਰਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੬੨੮-੬੩੦) ਨਯੇਨ ਸਾਯਨੀਯਧਮ੍ਮਾ, ਯੇ ਚਿਮੇ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬੰ ਫਲਰਸੰ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੦) ਅਰਸਰੂਪੋ ਭਵੰ ਗੋਤਮੋ, ਯੇ ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਰੂਪਰਸਾ, ਸਦ੍ਦਰਸਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੧੧; ਪਾਰਾ॰ ੩), ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਰਸਰਸੇ (ਪਾਚਿ॰ ੬੦੭-੬੦੯), ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਏਕਰਸੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸੋ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੧੯; ਚੂਲਵ॰ ੩੮੫), ਭਾਗੀ ਵਾ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਥਰਸਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਰਸਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੪੯; ਚੂਲਨਿ॰ ਅਜਿਤਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੨) ਨਯੇਨ ਵਾਚਾਰਸੂਪਵਜ੍ਜਾ ਅਵਸੇਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ''ਰਸਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਰਸਾਨੰ **ਸਚ੍ਚੰ ਹਵੇ ਸਾਦੁਤਰੰ** ਸਚ੍ਚਮੇਵ ਸਾਦੁਤਰੰ, ਸਾਧੁਤਰੰ ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਤਰੰ, ਉਤ੍ਤਮਤਰੰ। ਮੂਲਰਸਾਦਯੋ ਹਿ ਸਰੀਰੰ ਉਪਬ੍ਰੂਹੇਨ੍ਤਿ, ਸੰਕਿਲੇਸਿਕਞ੍ਚ ਸੁਖਮਾਵਹਨ੍ਤਿ। ਸਚ੍ਚਰਸੇ ਵਿਰਤਿਸਚ੍ਚਵਾਚਾਸਚ੍ਚਰਸਾ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਚਿਤ੍ਤਮੁਪਬ੍ਰੂਹੇਨ੍ਤਿ, ਅਸੰਕਿਲੇਸਿਕਞ੍ਚ ਸੁਖਮਾਵਹਨ੍ਤਿ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸੋ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਰਸਪਰਿਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਸਾਦੁ, ਅਤ੍ਥਰਸਧਮ੍ਮਰਸਾ ਚ ਤਦਧਿਗਮੂਪਾਯਭੂਤੰ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋਤਿ।

ਪਞ੍ਞਾਜੀਵਿਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯ੍ਵਾਯੰ ਅਨ੍ਧੇਕਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਿਚਕ੍ਖੁਕੇਸੁ ਦ੍ਵਿਚਕ੍ਖੁਪੁਗ੍ਗਲੋ ਗਹਟ੍ਠੋ ਵਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਨੁਟ੍ਠਾਨਸਰਣਗਮਨਦਾਨਸੰਵਿਭਾਗਸੀਲਸਮਾਦਾਨਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਾਦਿਗਹਟ੍ਠਪਟਿਪਦੰ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਾ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਕਰਸੀਲਸਙ੍ਖਾਤੰ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਭੇਦੰ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਪਟਿਪਦੰ ਪਞ੍ਞਾਯ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਜੀਵਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਜੀਵਿਨੋ ਜੀਵਿਤੰ, ਤੰ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਜੀਵਿ ਜੀਵਿਤੰ ਸੇਟ੍ਠਮਾਹੂਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੧੮੫-੬. ਏਵੰ ਭਗਵਤਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਪਞ੍ਹੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਯਕ੍ਖੋ ਅਵਸੇਸੇਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਹੇ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **“ਕਥੰ ਸੁ ਤਰਤਿ ਓਘ”**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ **“ਸਦ੍ਧਾਯ ਤਰਤੀ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਯੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੰ ਓਘੰ ਤਰਤਿ, ਸੋ ਸੰਸਾਰਣ੍ਣਵਮ੍ਪਿ ਤਰਤਿ, ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਅਚ੍ਚੇਤਿ, ਕਿਲੇਸਮਲਾਪਿ ਪਰਿਸੁਜ੍ਝਤਿ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਓਘਤਰਣੇ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ, ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਮਤ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਤ੍ਤਵਿਸਤ੍ਤਤਾਯ ਸੰਸਾਰਣ੍ਣਵੰ ਨ ਤਰਤਿ, ਕੁਸੀਤੋ ਦੁਕ੍ਖੰ ਵਿਹਰਤਿ ਵੋਕਿਣ੍ਣੋ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਅਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨ ਪਰਿਸੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਯੰ ਗਾਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਚੇਤਾਯ ਯਸ੍ਮਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗਪਦਟ੍ਠਾਨੰ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਸਦ੍ਧਾਯ ਤਰਤਿ ਓਘ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਦਿਟ੍ਠੋਘਤਰਣੰ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੰ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਕੁਸਲਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਭਾਵਨਾਯ ਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਦੁਤਿਯਮਗ੍ਗੰ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਕਿਦੇਵ ਇਮੰ ਲੋਕੰ ਆਗਮਨਮਤ੍ਤੰ ਅਵਸੇਸੰ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੇਨ ਅਤਿਣ੍ਣੰ ਭਵੋਘਵਤ੍ਥੁੰ ਸੰਸਾਰਣ੍ਣਵੰ ਤਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਅਣ੍ਣਵ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਭਵੋਘਤਰਣੰ ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੰ ਸਕਦਾਗਾਮਿਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਵੀਰਿਯੇਨ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੰ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਅਨਤੀਤੰ ਕਾਮੋਘਵਤ੍ਥੁੰ; ਕਾਮੋਘਸਞ੍ਞਿਤਞ੍ਚ ਕਾਮਦੁਕ੍ਖਮਚ੍ਚੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਵੀਰਿਯੇਨ ਦੁਕ੍ਖਮਚ੍ਚੇਤੀ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਕਾਮੋਘਤਰਣੰ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੰ ਅਨਾਗਾਮਿਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਅਨਾਗਾਮੀ ਵਿਗਤਕਾਮਪਙ੍ਕਤਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਏਕਨ੍ਤਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞੰ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਰਮਮਲੰ ਪਜਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਸੁਜ੍ਝਤੀ”**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜੋਘਤਰਣੰ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੰ ਅਰਹਨ੍ਤਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਇਮਾਯ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਕਥਿਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਯਕ੍ਖੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ।

੧੮੭. ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ''ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਸੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਾਪਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਭਾਨੇਨ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **“ਕਥੰ ਸੁ ਲਭਤੇ ਪਞ੍ਞ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਛਪ੍ਪਦਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਥੰ ਸੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤਿਪੁਚ੍ਛਾ ਹੋਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਦਿਅਤ੍ਥੰ ਞਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਿੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ **“ਕਥੰ** ਕਾਯ ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਪਞ੍ਞੰ ਲਭਤੀ''ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਧਨਾਦੀਸੁ।

੧੮੮. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵ◌ਾ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਞ੍ਞਾਲਾਭਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਦ੍ਦਹਾਨੋ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਾਦਿਭੇਦੇਨ, ਅਪਰਭਾਗੇ ਚ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਭੇਦੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਤਂ **ਸਦ੍ਦਹਾਨੋ ਅਰਹਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ** ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ **ਪਞ੍ਞਂ ਲਭਤਿ**। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਨ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ, ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਦ੍ਧਾਜਾਤੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ, ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੋ ਸੋਤਂ ਓਦਹਤਿ, ਓਹਿਤਸੋਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਯਾਵ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇਨ **ਸੁਸ੍ਸੂਸਂ ਲਭਤਿ**। ਕਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇ ਕਾਲੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਤਕਰਣੇਨ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਯਦਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾਯ ਆਰਾਧਿਤਚਿਤ੍ਤਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਅਧਿਗਤਾਯ ਸੋਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸੋਤਂ ਓਦਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਲਭਤੀਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਸੁਸ੍ਸੂਸਮ੍ਪਿ ਚ ਸਤਿਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸੇਨ **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ** ਸੁਭਾਸਿਤਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਵ◌ਿ**ਚਕ੍ਖਣੋ** ਏਵ ਲਭਤਿ, ਨ ਇਤਰੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ** ਵ◌ਿ**ਚਕ੍ਖਣੋ"**ਤਿ।

ਏਵ◌ਂ ਯਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਞ੍ਞਾਲਾਭਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੁਸ੍ਸੂਸਾਯ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਪਞ੍ਞਾਧਿਗਮੂਪਾਯਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਗਹਿਤਂ ਨ ਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਤਿ, ਵ◌ਿਚਕ੍ਖਣਤਾਯ ਅਨੂਨਾਧਿਕਂ ਅਵ◌ਿਪਰੀਤਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਕਰੋਤਿ। ਸੁਸ੍ਸੂਸਾਯ ਵ◌ਾ ਓਹਿਤਸੋਤੋ ਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਧਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਤਿ , ਵ◌ਿਚਕ੍ਖਣਤਾਯ ਧਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਮੁਪਪਰਿਕ੍ਖਤਿ, ਅਥਾਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਭਗਵ◌ਾ ''ਕਥਂ ਸੁ ਲਭਤੇ ਪਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ – ''ਸਦ੍ਦਹਾਨੋ...ਪੇ॰... ਵ◌ਿਚਕ੍ਖਣੋ''ਤਿ।

੧੮੯. ਇਦਾਨਿ ਤਤੋ ਪਰੇ ਤਯੋ ਪਞ੍ਹੇ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ''ਪਤਿਰੂਪਕਾਰੀ''ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦੇਸਕਾਲਾਦੀਨਿ ਅਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਲੋਕਿਯਸ੍ਸ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਧਨਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ ਅਧਿਗਮੂਪਾਯਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਪਤਿਰੂਪਕਾਰੀ। ਧੁਰ**ਵ◌ਾਤਿ ਚੇਤਸਿਕਵ◌ੀਰਿਯਵਸੇਨ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ। **ਉਟ੍ਠਾਤਾ**ਤਿ ''ਯੋ ਚ ਸੀਤਞ੍ਚ ਉਣ੍ਹਞ੍ਚ, ਤਿਣਾ ਭਿਯ੍ਯੋ ਨ ਮਞ੍ਞਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਥੇਰਗਾ॰ ੨੩੨; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੩) ਨਯੇਨ ਕਾਯਿਕਵ◌ੀਰਿਯਵਸੇਨ ਉਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਸਿਥਿਲਪਰਕ੍ਕਮੋ। **ਵ◌ਿਨ੍ਦਤੇ ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਮੂਸਿਕਾਯ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਦ੍ਵ◌ੇਸਤਸਹਸ੍ਸਸਙ੍ਖਂ ਚੂਲਨ੍ਤੇਵ◌ਾਸੀ ਵ◌ਿਯ ਲੋਕਿਯਧਨਞ੍ਚ, ਮਹਲ੍ਲਕਮਹਾਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਵ◌ਿਯ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਨਞ੍ਚ ਲਭਤਿ। ਸੋ ਹਿ ''ਤੀਹਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਵ◌ਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾਗਮਨਵ◌ੇਲਾਯ ਪਲਾਲਚੁਮ੍ਬਟਕਂ ਤੇਮੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਸੀਸੇ ਕਤ੍ਵ◌ਾ, ਗਲਪ੍ਪਮਾਣਂ ਉਦਕਂ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ, ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਪਟਿਬਾਹੇਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਹਿ ਵਸ੍ਸੇਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। **ਸਚ੍ਚੇਨਾ**ਤਿ ਵਚੀਸਚ੍ਚੇਨਾਪਿ ''ਸਚ੍ਚਵ◌ਾਦੀ ਭੂਤਵ◌ਾਦੀ''ਤਿ, ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚੇਨਾਪਿ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਕਿਤ੍ਤਿਂ ਪਪ੍ਪੋਤਿ। **ਦਦ**ਨ੍ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਇਚ੍ਛਿਤਪਤ੍ਥਿਤਂ ਦਦਨ੍ਤੋ **ਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਥਤਿ,** ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਦ੍ਦਦਂ ਵ◌ਾ ਦਦਂ ਗਨ੍ਥਤਿ, ਦਾਨਮੁਖੇਨ ਵ◌ਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਨਿ ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤੇਹਿ ਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੧੯੦. ਏਵ◌ਂ ਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣੇਨ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕੇਨ ਨਯੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਹੇ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ''ਕਥਂ ਪੇਚ੍ਚ ਨ ਸੋਚਤੀ''ਤਿ ਇਮਂ ਪਞ੍ਚਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਗਹਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਯਸ੍ਸੇਤੇ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਸ ''ਸਦ੍ਦਹਾਨੋ ਅਰਹਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਯ ਸਬ੍ਬਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੁਪ੍ਪਾਦਿਕਾਯ ਸਦ੍ਧਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਘਰਮੇਸਿਨੋ** ਘਰਾਵ◌ਾਸਂ ਪਞ੍ਚ ਵ◌ਾ ਕਾਮਗੁਣੇ ਏਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਵ◌ੇਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ''ਸਚ੍ਚੇਨ ਕਿਤ੍ਤਿਂ ਪਪ੍ਪੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ **ਸਚ੍ਚਂ,** ''ਸੁਸ੍ਸੂਸਂ ਲਭਤੇ ਪਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਸ੍ਸੂਸਪਞ੍ਞਾਨਾਮੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ **ਧਮ੍ਮੋ,** ''ਧੁਰਵ◌ਾ ਉਟ੍ਠਾਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਧੁਰਨਾਮੇਨ ਉਟ੍ਠਾਨਨਾਮੇਨ ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ **ਧੀਤਿ,** ''ਦਦਂ ਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਥਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ **ਚਾਗੋ** ਚਾਤਿ ਏਤੇ ਚਤ੍ਤਰੋ ਧਮ੍ਮਾ ਸਨ੍ਤਿ। **ਸ ਵ◌ੇ ਪੇਚ੍ਚ ਨ ਸੋਚਤੀ**ਤਿ ਇਧਲੋਕਾ ਪਰਲੋਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਸ ਵ◌ੇ ਨ ਸੋਚਤੀਤਿ।

੧੯੧. ਏਵ◌ਂ ਭਗਵ◌ਾ ਪਞ੍ਚਮਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਹਂ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਂ ਯਕ੍ਖਂ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਇਙ੍ਘ **ਅਞ੍ਞੇਪੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਇਙ੍ਘਾ**ਤਿ ਚੋਦਨਤ੍ਥੋ ਨਿਪਾਤੋ। **ਅਞ੍ਞੇਪੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਧਮ੍ਮੇ ਪੁਥੂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਪੁਚ੍ਛਸ੍ਸੁ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਵ◌ਾ ਪੂਰਣਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਟਿਞ੍ਞੇ ਪੁਥੂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਪੁਚ੍ਛਸ੍ਸੁ। ਯਦਿ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ''ਸਚ੍ਚੇਨ ਕਿਤ੍ਤਿਂ ਪਪ੍ਪੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ **ਸਚ੍ਚਾ** ਭਿਯ੍ਯੋ ਕਿਤ੍ਤਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ ਵ◌ਾ,

‘‘ਸੁਸ੍ਸੂਸਂ ਲਭਤੇ ਪਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਸ੍ਸੂਸਨਪਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ **ਦਮਾ** ਭਿਯ੍ਯੋ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਕਾਰਣਂ ਵ◌ਾ। ‘‘ਦਦਂ ਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਥਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ **ਚਾਗਾ** ਭਿਯ੍ਯੋ ਮਿਤ੍ਤਗਨ੍ਥਨਕਾਰਣਂ ਵ◌ਾ, ‘‘ਧੁਰਵ◌ਾ ਉਟ੍ਠਾਤਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਂ ਤਂ ਅਤ੍ਥਵਸਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਧੁਰਨਾਮੇਨ ਉਟ੍ਠਾਨਨਾਮੇਨ ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਯ ਮਹਾਭਾਰਸਹਨਟ੍ਠੇਨ ਉਸ੍ਸੋਲ੍ਹੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਵ◌ੀਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤਾਯ **ਖਨ੍ਤ੍ਯਾ** ਭਿਯ੍ਯੋ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਨਵ◌ਿਨ੍ਦਨਕਾਰਣਂ ਵ◌ਾ, ‘‘ਸਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮੋ ਧਿਤਿ ਚਾਗੋ’’ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਹਿ ਇਮੇਹੇਵ ਚਤੂਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਭਿਯ੍ਯੋ ਅਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ ਪਰਂ ਲੋਕਂ ਪੇਚ੍ਚ ਅਸੋਚਨਕਾਰਣਂ ਵ◌ਾ ਇਧ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਙ੍ਖੇਪਯੋਜਨਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ। ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਏਕਮੇਕਂ ਪਦਂ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਪਦੁਦ੍ਧਾਰਵਣ੍ਣਨਾਨਯੇਹਿ ਵ◌ਿਭਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੧੯੨. ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਯਕ੍ਖੋ ਯੇਨ ਸਂਸਯੇਨ ਅਞ੍ਞੇ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ **‘‘ਕਥਂ ਨੁ ਦਾਨਿ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ, ਪੁਥੂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਯੇਪਿਸ੍ਸ ਅਪੁਚ੍ਛਨਕਾਰਣਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਜਾਨਾਪੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਯੋਹਂ ਅਜ੍ਜ ਪਜਾਨਾਮਿ, ਯੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੋ**’’ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਜਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਜਾਨਾਮੀ**ਤਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਜਾਨਾਮਿ। **ਯੋ ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ‘‘ਸੁਸ੍ਸੂਸਂ ਲਭਤੇ ਪਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ‘‘ਯਸ੍ਸੇਤੇ ਚਤੁਰੋ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਪੇਚ੍ਚ ਸੋਕਾਭਾਵਕਰਂ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਂ। **ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਚ ਕਾਰਣਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਸਾਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੧; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੫) ਪਾਠਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥੋ ਮੇ, ਗਹਪਤਿ, ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣੇਨਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੫੦; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੮) ਕਿਚ੍ਚਤ੍ਥੇ ‘‘ਹੋਤਿ ਸੀਲਵਤਂ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੧.੧.੧੧) ਵ◌ੁਡ੍ਢਿਮ੍ਹਿ। ‘‘ਬਹੁਜਨੋ ਭਜਤੇ ਅਤ੍ਥਹੇਤੂ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੧.੧੫.੮੯) ਧਨੇ। ‘‘ਉਭਿਨ੍ਨਮਤ੍ਥਂ ਚਰਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੧.੭.੬੬; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੦; ਥੇਰਗਾ॰ ੪੪੩) ਹਿਤੇ। ‘‘ਅਤ੍ਥੇ ਜਾਤੇ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੧.੧.੯੨) ਕਾਰਣੇ। ਇਧ ਪਨ ਕਾਰਣੇ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਪਞ੍ਞਾਦਿਲਾਭਾਦੀਨਂ ਕਾਰਣਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ, ਯਞ੍ਚ ਪੇਚ੍ਚ ਸੋਕਾਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਂ, ਤਂ ਯੋਹਂ ਅਜ੍ਜ ਭਗਵਤਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਾਮਂਯੇਵ ਪਜਾਨਾਮਿ, ਸੋ ਕਥਂ ਨੁ ਦਾਨਿ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ ਪੁਥੂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੯੩. ਏਵ◌ਂ ਯਕ੍ਖੋ ‘‘ਪਜਾਨਾਮਿ ਯੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸ ਭਗਵ◌ਂਮੂਲਕਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਤ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ**’’ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਹਿਤਾਯ, ਵ◌ੁਡ੍ਢਿਯਾ ਵ◌ਾ। **ਯਤ੍ਥ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਯਸ੍ਸੇਤੇ ਚਤੁਰੋ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੧.੯੭) ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਚਾਗੇਨ ਯਤ੍ਥ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਂ ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਮਾਹਾ’’ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ।

੧੯੪. ਏਵ◌ਂ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਾਧਿਗਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਪਰਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਸੋ ਅਹਂ ਵ◌ਿਚਰਿਸ੍ਸਾਮੀ**’’ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਹੇਮਵਤਸੁਤ੍ਤੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵਮਿਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਿਵ◌ਿਭਾਯਨਞ੍ਚ ਸਾਧੁਕਾਰਸਦ੍ਦੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਆਲਵਕਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨਂ ਆਨਯਨਞ੍ਚ ਏਕਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ਸਾਧੁਕਾਰਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਏਵਰੂਪੋ ਸਾਧੁਕਾਰਸਦ੍ਦੋ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਬੁਦ੍ਧੇ ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਗਤੋ ਨੁ ਖੋ ਭਗਵ◌ਾ’’ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ਿਯ ਬਹਿ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵ◌ਾ, ਨਿਬ੍ਬਿਸਙ੍ਕਾ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ, ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ, ਯਕ੍ਖਞ੍ਚ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤਂ। ਦਿਸ੍ਵ◌ਾਨ ਯਕ੍ਖਂ ਆਹਂਸੁ – ‘‘ਅਯਂ ਤੇ, ਮਹਾਯਕ੍ਖ, ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ ਬਲਿਕਮ੍ਮਾਯ ਆਨੀਤੋ, ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਖਾਦ ਵ◌ਾ ਭੁਞ੍ਜ ਵ◌ਾ, ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਂ ਵ◌ਾ ਕਰੋਹੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਲਜ੍ਜਿਤੋ ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਚ ਭਗਵਤੋ ਪੁਰਤੋ ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਮਾਨੋ, ਅਥ ਤਂ ਕੁਮਾਰਂ ਉਭੋਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਤੋ ਉਪਨਾਮੇਸਿ – ‘‘ਅਯਂ ਭਨ੍ਤੇ ਕੁਮਾਰੋ ਮਯ੍ਹਂ ਪੇਸਿਤੋ, ਇਮਾਹਂ ਭਗਵਤੋ ਦਮ੍ਮਿ, ਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪਕਾ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵ◌ਾ ਇਮਂ ਦਾਰਕਂ ਇਮਸ੍ਸ ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਸੁਖਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿ। ਇਮਞ੍ਚ ਗਾਥਮਾਹ –

‘‘ਇਮਂ ਕੁਮਾਰਂ ਸਤਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਂ, ਸਬ੍ਬਙ੍ਗੁਪੇਤਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ।

ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਮਨੋ ਦਦਾਮਿ ਤੇ, ਪਟਿਗ੍ਗਹ ਲੋਕਹਿਤਾਯ ਚਕ੍ਖੁਮਾ''ਤਿ॥

ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ ਭਗਵ◌ਾ ਕੁਮਾਰਂ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਚ ਮਙ੍ਗਲਕਰਣਤ੍ਥਂ ਪਾਦੂਨਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ। ਤਂ ਯਕ੍ਖੋ ਕੁਮਾਰਂ ਸਰਣਂ ਗਮੇਨ੍ਤੋ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਦੇਨ ਪੂਰੇਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ –

''ਦੀਘਾਯੁਕੋ ਹੋਤੁ ਅਯਂ ਕੁਮਾਰੋ,
ਤੁਵਞ੍ਚ ਯਕ੍ਖ ਸੁਖਿਤੋ ਭਵ◌ਾਹਿ।
ਅਬ੍ਯਾਧਿਤਾ ਲੋਕਹਿਤਾਯ ਤਿਟ੍ਠਥ,
ਅਯਂ ਕੁਮਾਰੋ ਸਰਣਮੁਪੇਤਿ ਬੁਦ੍ਧਂ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਂ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਘ''ਨ੍ਤਿ॥

ਭਗਵ◌ਾ ਕੁਮਾਰਂ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾਨਂ ਅਦਾਸਿ – ''ਇਮਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਮਮੇਵ ਦੇਥਾ''ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਸੋ ਕੁਮਾਰੋ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾਨਂ ਹਤ੍ਥਤੋ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਂ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਭਗਵਤੋ ਹਤ੍ਥਂ, ਭਗਵਤੋ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪੁਨ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾਨਂ ਹਤ੍ਥਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਨਾਮਤੋ ''ਹਤ੍ਥਕੋ ਆਲ਼ਵਕੋ''ਤਿ ਜਾਤੋ। ਤਂ ਆਦਾਯ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੇ ਰਾਜਪੁਰਿਸੇ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਕਸ੍ਸਕਵਨਕਮ੍ਮਿਕਾਦਯੋ ''ਕਿਂ ਯਕ੍ਖੋ ਕੁਮਾਰਂ ਅਤਿਦਹਰਤ੍ਤਾ ਨ ਇਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਭੀਤਾ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ''ਮਾ ਭਾਯਥ, ਖੇਮਂ ਕਤਂ ਭਗਵਤਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਮਾਰੋਚੇਸੁਂ। ਤਤੋ ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਕਲਂ ਆਲ਼ਵ◌ੀਨਗਰਂ ਏਕਕੋਲਾਹਲੇਨ ਯਕ੍ਖਾਭਿਮੁਖਂ ਅਹੋਸਿ। ਯਕ੍ਖੋਪਿ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਕਾਲੇ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਡ੍ਢਮਗ੍ਗਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿ।

ਅਥ ਭਗਵ◌ਾ ਨਗਰੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਨਗਰਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਵ◌ਿਤ੍ਤੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਤੋ ਮਹਾਜਨਕਾਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਾਜਾ ਚ ਨਾਗਰਾ ਚ ਏਕਤੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਵ◌ਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ''ਕਥਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਵ◌ਂ ਦਾਰੁਣਂ ਯਕ੍ਖਂ ਦਮਯਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਭਗਵ◌ਾ ਯੁਦ੍ਧਮਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ''ਏਵ◌ਂ ਨਵਵ◌ਿਧਵਸ੍ਸਂ ਵਸ੍ਸਿ, ਏਵ◌ਂ ਵ◌ਿਭਿਂਸਨਕਂ ਅਕਾਸਿ, ਏਵ◌ਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਏਵ◌ਂ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵ◌ਾਲ਼ਵਕਸੁਤ੍ਤਂ ਕਥੇਸਿ। ਕਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਰਾਜਾ ਚ ਨਾਗਰਾ ਚ ਵ◌ੇਸ੍ਸਵਣਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਭਵਨਸਮੀਪੇ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦਿਸਕ੍ਕਾਰੂਪੇਤਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਬਲਿਂ ਪਵਤ੍ਤੇਸੁਂ। ਤਞ੍ਚ ਕੁਮਾਰਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ''ਤ੍ਵ◌ਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵ◌ਿਤਂ ਲਭਿ, ਗਚ੍ਛ, ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਪਯਿਰੁਪਾਸਸ੍ਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸੁਂ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਪਯਿਰੁਪਾਸਮਾਨੋ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਞ੍ਚਸਤਉਪਾਸਕਪਰਿਵ◌ਾਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਭਗਵ◌ਾ ਚ ਨਂ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਹਿ ਪਰਿਸਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਹਤ੍ਥਕੋ ਆਲ਼ਵਕੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੧)।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਆਲ਼ਵਕਸੁਤ੍ਤਵ◌ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਵ◌ਿਜਯਸੁਤ੍ਤਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

ਚਰਂ ਵ◌ਾ ਯਦਿ ਵ◌ਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਂ। ''ਵ◌ਿਜਯਸੁਤ੍ਤਂ ਕਾਯਵ◌ਿਚ੍ਛਨ੍ਦਨਿਕਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਇਦਂ ਕਿਰ ਸੁਤ੍ਤਂ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸ ਦੁਵ◌ਿਧਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਵ◌ਾ, ਸਾਕਿਯੇ ਵ◌ਿਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਨ੍ਦਾਦਯੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਯ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਭਗਿਨੀ ਨਨ੍ਦਾ, ਖੇਮਕਸਕ੍ਕਰਞ੍ਞੋ ਧੀਤਾ ਅਭਿਰੂਪਨਨ੍ਦਾ, ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ ਨਨ੍ਦਾਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਨ੍ਦਾਯੋ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵ◌ਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ

ਵਿਹਰਤਿ। ਅਭਿਰੂਪਨਨ੍ਦਾ ਅਭਿਰੂਪਾ ਏਵ ਅਹੋਸਿ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਪਾਸਾਦਿਕਾ, ਤੇਨੇਵਸ੍ਸਾ ਅਭਿਰੂਪਨਨ੍ਦਾਤਿ ਨਾਮਮਕਂਸੁ। ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ ਨਨ੍ਦਾਪਿ ਰੂਪੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦਿਸਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਾ ਉਭੋਪਿ ਰੂਪਮਦਮਤ੍ਤਾ ''ਭਗਵਾ ਰੂਪਂ ਵਿਵਣ੍ਣੇਤਿ, ਗਰਹਤਿ, ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਰੂਪੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਦਟ੍ਠੁਮ੍ਪਿ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਕਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ ਚੇ? ਅਗਤਿਯਾ। ਅਭਿਰੂਪਨਨ੍ਦਾਯ ਹਿ ਵਾਰੇਯ੍ਯਦਿਵਸੇਯੇਵ ਸਾਮਿਕੋ ਸਕ੍ਕਕੁਮਾਰੋ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਕਾਮਕਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੁਂ। ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ ਨਨ੍ਦਾਪਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਨਨ੍ਦੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੇ ਨਿਰਾਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਮਯ੍ਹਂ ਸਾਮਿਕੋ ਚ ਮਾਤਾ ਚ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਞਾਤਕਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਞਾਤੀਹਿ ਵਿਨਾ ਦੁਕ੍ਖੋ ਘਰਾਵਾਸੋ''ਤਿ ਘਰਾਵਾਸੇ ਅਸ੍ਸਾਦਮਲਭਨ੍ਤੀ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਨ ਸਦ੍ਧਾਯ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਤਾਸਂ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਂ ਆਣਾਪੇਸਿ ''ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਓਵਾਦਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੂ''ਤਿ । ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਰੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਂ ਪੇਸੇਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਵਾਰੇ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਞ੍ਞਾ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਆਹ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਅਭਿਰੂਪਨਨ੍ਦਾ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਂ ਭਗਵਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤਰੂਪੇਨ ਸਂਵੇਜੇਤ੍ਵਾ ''ਅਟ੍ਠੀਨਂ ਨਗਰਂ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਯ ਧਮ੍ਮਪਦਗਾਥਾਯ –

''ਆਤੁਰਂ ਅਸੁਚਿਂ ਪੂਤਿਂ, ਪਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯਂ।
ਉਗ੍ਘਰਨ੍ਤਂ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਂ, ਬਾਲਾਨਂ ਅਭਿਪਤ੍ਥਿਤਂ॥ (ਥੇਰੀਗਾ॰ ੧੯)।

''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਹਿ, ਮਾਨਾਨੁਸਯਮੁਜ੍ਜਹ।
ਤਤੋ ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ, ਉਪਸਨ੍ਤਾ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੩੪੪; ਥੇਰੀਗਾ॰ ੨੦) –

ਇਮਾਹਿ ਥੇਰੀਗਾਥਾਹਿ ਚ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸਿਨੋ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੁਪੋਸਥਾ ਸੁਨਿਵਤ੍ਥਾ ਸੁਪਾਰੁਤਾ ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨਿ ਆਦਾਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਾਯ ਜੇਤਵਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋਪਿ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਉਪਸ੍ਸਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਭਗਵਤੋ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਿ। ਚਤੁਪ੍ਪਮਾਣਿਕੇ ਹਿ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਸੀਦਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਰੂਪਪ੍ਪਮਾਣਿਕਾ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਭਗਵਤੋ ਲਕ੍ਖਣਖਚਿਤਮਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਵਿਚਿਤ੍ਰਂ ਸਮੁਜ੍ਜਲਿਤਕੇਤੁਮਾਲਾਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਵਿਨਦ੍ਧਮਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥਮਿਵ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਘੋਸਪ੍ਪਮਾਣਿਕਾ ਅਨੇਕਸਤੇਸੁ ਜਾਤਕੇਸੁ ਕਿਤ੍ਤਿਘੋਸਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਕਰਵੀਕਮਧੁਰਨਿਗ੍ਘੋਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਲੂਖਪ੍ਪਮਾਣਿਕਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦਿਲੂਖਤਂ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਲੂਖਤਂ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਮਾਣਿਕਾ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਭਗਵਤੋ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਿ। ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ ਨਨ੍ਦਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਸ੍ਸਯਂ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਭਗਵਤੋ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਾਨਂ ਤੇਸਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ।

ਭਗਵਾ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਤਸ੍ਸਾਗਮਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਟਕੇਨ ਕਣ੍ਟਕਂ, ਆਣਿਯਾ ਚ ਆਣਿਂ ਨੀਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਰੂਪੇਨੇਵ ਰੂਪਮਦਂ ਵਿਨੇਤੁਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਦ੍ਧਿਬਲੇਨ ਪਨ੍ਨਰਸਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਂ ਅਤਿਦਸ੍ਸਨੀਯਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਪਸ੍ਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਬੀਜਮਾਨਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿ। ਨਨ੍ਦਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਪਾਦਤਲਾ ਪਭੁਤਿ ਯਾਵ ਕੇਸਗ੍ਗਾ ਭਗਵਤੋ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਪਸ੍ਸੇ ਠਿਤਂ ਨਿਮ੍ਮਤਰੂਪਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਹੋ ਅਯਂ ਇਤ੍ਥੀ ਰੂਪਵਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੂਪਮਦਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਰੂਪੇ ਅਭਿਰਤ੍ਤਭਾਵਾ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਤਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਪ੍ਪਮਾਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਹਿ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕੋਯੇਵ ਸੋਭਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ। ਅਥ ਤਸ੍ਸਾ

ਰੂਪਪਰਿਹਾਨਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦਾਯ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰੂਪੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਤਨੁਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਅਵਿਜਾਤਵਣ੍ਣਂ, ਸਕਿਂਵਿਜਾਤਵਣ੍ਣਂ, ਮਜ੍ਝਿਮਿਤ੍ਥਿਵਣ੍ਣਂ, ਮਹਿਤ੍ਥਿਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯਾਵ ਵਸ੍ਸਸਤਿਕਂ ਓਭਗ੍ਗਂ ਦਣ੍ਡਪਰਾਯਣਂ ਤਿਲਕਾਹਤਗਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਮਾਨਾਯੇਵ ਨਨ੍ਦਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਮਰਣਂ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਾਦਿਭੇਦਂ ਕਾਕਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਖਜ੍ਜਮਾਨਂ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕ੍ਕੂਲਭਾਵਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਸਿ । ਨਨ੍ਦਾਯ ਤਂ ਕਮਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਵਮੇਵਂ ਮਮਪਿ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣੋ ਅਯਂ ਕਮੋ''ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾ ਸਣ੍ਠਾਸਿ, ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਚ ਦੁਕ੍ਖਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਪਿ, ਤਯੋ ਭਵਾ ਆਦਿਤ੍ਤਮਿਵ ਅਗਾਰਂ ਅਪ੍ਪਟਿਸਰਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਅਥ ਭਗਵਾ ''ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਂ ਨਨ੍ਦਾਯ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ਇਮਾ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ –

''ਆਤੁਰਂ ਅਸੁਚਿਂ ਪੂਤਿਂ, ਪਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯਂ।
ਉਗ੍ਘਰਨ੍ਤਂ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਂ, ਬਾਲਾਨਂ ਅਭਿਪਤ੍ਥਿਤਂ॥ (ਥੇਰੀਗਾ॰ ੧੯)।

''ਯਥਾ ਇਦਂ ਤਥਾ ਏਤਂ, ਯਥਾ ਏਤਂ ਤਥਾ ਇਦਂ।
ਧਾਤੁਸੋ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਪਸ੍ਸ, ਮਾ ਲੋਕਂ ਪੁਨਰਾਗਮਿ।
ਭਵੇ ਛਨ੍ਦਂ ਵਿਰਾਜੇਤ੍ਵਾ, ਉਪਸਨ੍ਤਾ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੦੫)।

ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਨਨ੍ਦਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਭਗਵਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਤ੍ਥਂ ਸੁਞ੍ਞਤਪਰਿਵਾਰਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ। ਅਯਂ ਤਾਵਸ੍ਸ ਏਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ।

ਭਗਵਤਿ ਪਨ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਯਾ ਸਾ ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੩੨੬) ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਯ ਸਾਲਵਤਿਯਾ ਗਣਿਕਾਯ ਧੀਤਾ ਜੀਵਕਸ੍ਸ ਕਨਿਟ੍ਠਾ ਸਿਰਿਮਾ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਤ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਂ ਠਾਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ''ਅਕ੍ਕੋਧੇਨ ਜਿਨੇ ਕੋਧ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੨੩; ਜਾ॰ ੧.੨.੧) ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਪੁਣ੍ਣਕਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਰਂ ਅਵਮਞ੍ਞਿਤ੍ਵਾ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਖਮਾਪੇਨ੍ਤੀ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ। ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਰਾਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਚ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਨਿਰਾਹਾਰੋ ਨਿਪਜ੍ਜੀਤਿ ਧਮ੍ਮਪਦਗਾਥਾਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਥਾਨਿਪਨ੍ਨੇਯੇਵ ਸਿਰਿਮਾ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਮਭਵਨੇ ਸੁਯਾਮਸ੍ਸ ਦੇਵੀ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਤਸ੍ਸਾ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਆਮਕਸੁਸਾਨੇ ਰਕ੍ਖਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਪਿਤਂ ਸਰੀਰਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਅਗਮਾਸਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਦਾਯ, ਤਥਾ ਨਾਗਰਾ ਚ ਰਾਜਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਿਰਿਮਾਯ ਅਟ੍ਠਤ੍ਤਰਸਹਸ੍ਸੇਨਾਪਿ ਦਸ੍ਸਨਂ ਦੁਲ੍ਲਭਂ , ਤਂ ਦਾਨਜ੍ਜ ਕਾਕਣਿਕਾਯਾਪਿ ਦਟ੍ਠਕਾਮੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਸਿਰਿਮਾਪਿ ਦੇਵਕਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਰਥਸਤੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤਾ ਤਤ੍ਰਾਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਭਗਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਓਵਾਦਤ੍ਥਂ ''ਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਕਤਂ ਬਿਮ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੪੭) ਇਮਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਪਦਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ।

੧੯੫. ਤਤ੍ਥ **ਚਰਂ** ਵਾਤਿ ਸਕਲਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਦਿਸਾਭਿਮੁਖੇਨਾਭਿਨੀਹਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਾ। **ਯਦਿ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਉਸ੍ਸਾਪਨਭਾਵੇਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਵਾ। **ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਉਦ ਵਾ ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੇਟ੍ਠਿਮਭਾਗਸਮਿਞ੍ਜਨਉਪਰਿਮਭਾਗਸਮੁਸ੍ਸਾਪਨਭਾਵੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ, ਤਿਰਿਯਂ ਪਸਾਰਣਭਾਵੇਨ ਸਯਨ੍ਤੋ ਵਾ। **ਸਮਿਞ੍ਜੇਤਿ ਪਸਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਪਬ੍ਬਾਨਿ ਸਮਿਞ੍ਜੇਤਿ ਚ ਪਸਾਰੇਤਿ ਚ।

ਏਸਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਇਞ੍ਜਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬਾਪੇਸਾ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਇਞ੍ਜਨਾ ਚਲਨਾ ਫਨ੍ਦਨਾ, ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਚਰਨ੍ਤੋ ਵਾ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਾ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ''ਚਰਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਕਾਯਂ ਫਰਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਦਿਸਾਭਿਮੁਖੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਦੇਸਨ੍ਤਰੇ ਰੂਪਨ੍ਤਰਪਾਤੁਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ''ਚਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਥਾ ''ਤਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਕਾਯਂ ਫਰਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਸਮੁਸ੍ਸਾਪਨਂ ਹੋਤਿ, ਉਪਰੂਪਰਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਰੂਪਪਾਤੁਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ''ਤਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਥਾ ''ਨਿਸੀਦਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਕਾਯਂ ਫਰਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ

ਹੇਟ੍ਠਿਮਭਾਗਸਮਿਞ੍ਜਨਞ੍ਚ ਉਪਰਿਮਭਾਗਸਮੁਸ੍ਸਾਪਨਞ੍ਚ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਭਾਵੇਨ ਰੂਪਪਾਤੁਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ''ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਥਾ ''ਸਯਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਤੰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਵਾਯੋਧਾਤੁ ਕਾਯੰ ਫਰਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਤਿਰਿਯੰ ਪਸਾਰਣੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਭਾਵੇਨ ਰੂਪਪਾਤੁਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ''ਸਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਏਵੰ ਚਾਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਚਰੰ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੰ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਉਦ ਵਾ ਸਯੰ ਯਮੇਤੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਇਰਿਯਾਪਥੇ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਪਬ੍ਬਾਨੰ ਸਮਿਞ੍ਜਨਪ੍ਪਸਾਰਣਵਸੇਨ ਸਮਿਞ੍ਜੇਤਿ ਪਸਾਰੇਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਮਿਞ੍ਜਨਪ੍ਪਸਾਰਣਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਸਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਇਞ੍ਜਨਾ, ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ, ਸੁਞ੍ਞਮਿਦੰ ਕੇਨਚਿ ਚਰਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਸਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਵਾ। ਕੇਵਲੰ ਪਨ –

''ਚਿਤ੍ਤਨਾਨਤ੍ਤਮਾਗਮ੍ਮ, ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ ਵਾਯੁਨੋ।
ਵਾਯੁਨਾਨਤ੍ਤਤੋ ਨਾਨਾ, ਹੋਤਿ ਕਾਯਸ੍ਸ ਇਞ੍ਜਨਾ''ਤਿ॥ –

ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਰਮਤ੍ਥੋ।

ਏਵਮੇਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਇਰਿਯਾਪਥੇ ਚਿਰਵਿਨਿਯੋਗੇਨ ਕਾਯਪੀਲ਼ਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥੰ ਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਵਤ੍ਤਨੰ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚਰੰ ਵਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਇਰਿਯਾਪਥਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣੰ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਥਾ ਚਰਣਕਾਲੇ ਠਾਨਾਦੀਨਮਭਾਵਤੋ ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਚਰਣਾਦਿਭੇਦੰ ''ਏਸਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਇਞ੍ਜਨਾ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਤਤਿਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣੰ। ਤਾਯ ਤਾਯ ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ''ਏਸਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਇਞ੍ਜਨਾ''ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਭਣਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਘਨਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੰ ਦੀਪੇਤਿ।

੧੯੬. ਏਵੰ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਦੀਪਨੇਨ ਸੁਞ੍ਞਤਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਵਿਞ੍ਞਾਣਕਅਸੁਭਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ **"ਅਟ੍ਠਿਨਹਾਰੁਸੰਯੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿ ਆਰਭਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਸ ਚੇਸਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਇਞ੍ਜਨਾ, ਸ੍ਵਾਯੰ ਕਾਯੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਾਕਾਰਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਦਿਸੋਕਾਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਭੇਦੇਨ ਅਬ੍ਯਾਪਾਰਨਯੇਨ ਚ ਪਕਾਸਿਤੇਹਿ ਸਟ੍ਠਾਧਿਕੇਹਿ ਤੀਹਿ ਅਟ੍ਠਿਸਤੇਹਿ ਨਵਹਿ ਨ੍ਹਾਰੁਸਤੇਹਿ ਚ ਸੰਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਿਨਹਾਰੁਸੰਯੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਕਾਸਿਤੇਨ ਅਗ੍ਗਪਾਦਙ੍ਗੁਲਿਤਚਾਦਿਨਾ ਤਚੇਨ ਚ ਨਵਪੇਸਿਸਤਪ੍ਪਭੇਦੇਨ ਚ ਮੰਸੇਨ ਅਵਲਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਤਚਮੰਸਾਵਲੇਪਨੋ** ਪਰਮਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕੂਲੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ । ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਯਦਿ ਏਸ ਯਾ ਸਾ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਕਲਸਰੀਰਤੋ ਸੰਕਡ੍ਢਿਤਾ ਬਦਰਟ੍ਠਿਪ੍ਪਮਾਣਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਾਯ ਮਕ੍ਖਿਕਾਪਤ੍ਤਸੁਖੁਮਚ੍ਛਵਿਯਾ ਨੀਲਾਦਿਰਙ੍ਗਜਾਤੇਨ ਗੇਹਭਿਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਯੰ ਪਨ ਏਵੰ ਸੁਖੁਮਾਯਪਿ **ਛਵਿਯਾ ਕਾਯੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ** ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਵਿਰਹਿਤੇਹਿ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਹਿ **ਯਥਾਭੂਤੰ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ**। ਛਵਿਰਾਗਰਞ੍ਜਿਤੋ ਹਿਸ੍ਸ ਪਰਮਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕੂਲਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੋ ਤਚੋਪਿ ਤਚਪਲਿਵੇਠਿਤੰ ਯੰ ਤੰ ਪਭੇਦਤੋ –

''ਨਵਪੇਸਿਸਤਾ ਮੰਸਾ, ਅਵਲਿਤ੍ਤਾ ਕਲ਼ੇਵਰੇ।
ਨਾਨਾਕਿਮਿਕੁਲਾਕਿਣ੍ਣੰ, ਮਿਲ਼੍ਹਟ੍ਠਾਨੰਵ ਪੂਤਿਕਾ''ਤਿ॥ –

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਨਵਮੰਸਸਤਮ੍ਪਿ, ਮੰਸਾਵਲਿਤ੍ਤਾ ਯੇ ਤੇ –

''ਨਵਨ੍ਹਾਰੁਸਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਬ੍ਯਾਮਮਤ੍ਤੇ ਕਲ਼ੇਵਰੇ।
ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਤੰ, ਅਗਾਰਮਿਵ ਵਲ੍ਲਿਯਾ''ਤਿ॥ –

ਤੇਪਿ, ਨ੍ਹਾਰੁਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਵਟ੍ਠਿਤਾਨਿ ਪੂਤੀਨਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਾਨਿ ਤੀਣਿ ਸਟ੍ਠਾਧਿਕਾਨਿ ਅਟ੍ਠਿਸਤਾਨਿਪਿ ਯਥਾਭੂਤੰ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਯਤੋ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਮਕ੍ਖਿਕਾਪਤ੍ਤਸੁਖੁਮਚ੍ਛਵਿੰ। ਯਾਨਿ ਪਨਸ੍ਸ ਛਵਿਰਾਗਰਤ੍ਤੇਨ ਤਚੇਨ ਪਲਿਵੇਠਿਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ

ਅਪਾਕਟਾਨਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਨਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਕੁਣਪਾਨਿ ਪਰਮਾਸੁਚਿਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਜੇਗੁਚ੍ਛਨੀਯਪਟਿਕੂਲਾਨਿ, ਤਾਨਿਪਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਏਵੰ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੋ "**ਅਨ੍ਤਪੂਰੋ ਉਦਰਪੂਰੋ...ਪੇ॰... ਪਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਸਾਯ ਚਾ**"ਤਿ।

੧੯੭. ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੂਰੋ **ਅਨ੍ਤਪੂਰੋ**। ਉਦਰਸ੍ਸ ਪੂਰੋ **ਉਦਰਪੂਰੋ**। ਉਦਰਨ੍ਤਿ ਚ ਉਦਰਿਯਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਠਾਨਨਾਮੇਨ ''ਉਦਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਕਨਪੇਲ਼ਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਕਨਪਿਣ੍ਡਸ੍ਸ। **ਵਤ੍ਥਿਨੋ**ਤਿ ਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਠਾਨੂਪਚਾਰੇਨ ਪਨੇਤਂ ''ਵਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੂਰੋ**ਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਕਨਪੇਲ਼ਸ੍ਸ ਪੂਰੋ ਵਤ੍ਥਿਨੋ ਪੂਰੋਤਿ ਏਵੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਸ ਨਯੋ **ਹਦਯਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ। ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਚੇਤਾਨਿ ਅਨ੍ਤਾਦੀਨਿ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਦਿਸੋਕਾਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਭੇਦੇਨ ਅਬਜ਼ਾਪਾਰਨਯੇਨ ਚ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੧੯੮-੨੦੦. ਏਵੰ ਭਗਵਾ ''ਨ ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਏਕਮ੍ਪਿ ਗਯ੍ਹੂਪਗਂ ਮੁਤ੍ਤਾਮਣਿਸਦਿਸਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਅਸੁਚਿਪਰਿਪੂਰੋਵਾਯਂ ਕਾਯੋ''ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਕੁਣਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਕੁਣਪਂ ਬਹਿਨਿਕ੍ਖਮਨਕੁਣਪੇਨ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਙ੍ਕਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ "**ਅਥਸ੍ਸ ਨਵਹਿ ਸੋਤੇਹੀ**"ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਥਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਨ੍ਤਰਨਿਦਸ੍ਸਨਂ, ਅਪਰੇਨਾਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਸੁਚਿਭਾਵਂ ਪਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ। **ਨਵਹਿ ਸੋਤੇਹੀ**ਤਿ ਉਭੋਅਕ੍ਖਿਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਦ੍ਦਨਾਸਾਛਿਦ੍ਦਮੁਖਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗੇਹਿ। **ਅਸੁਚਿ ਸਵਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਲੋਕਪਾਕਟਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਪਰਮਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਜੇਗੁਚ੍ਛਅਸੁਚਿਯੇਵ ਸਵਤਿ, ਸਨ੍ਦਤਿ, ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਗਰੁਚਨ੍ਦਨਾਦਿਗਨ੍ਧਜਾਤਂ ਵਾ ਮਣਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਰਤਨਜਾਤਂ ਵਾ। **ਸਬ੍ਬਦਾ**ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਸਬ੍ਬਦਾ ਰਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਦਿਵਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇਪਿ ਸਾਯਨ੍ਹੇਪਿ ਤਿਟ੍ਠਤੋਪਿ ਗਚ੍ਛਤੋਪੀਤਿ। ਕਿਂ ਤਂ ਅਸੁਚੀਤਿ ਚੇ? "**ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਾ ਅਕ੍ਖਿਗੂਥਕੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਏਤਸ੍ਸ ਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਕ੍ਖਿਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇਹਿ ਅਪਨੀਤਤਚਮਂਸਸਦਿਸੋ ਅਕ੍ਖਿਗੂਥਕੋ, ਕਣ੍ਣਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇਹਿ ਰਜੋਜਲ੍ਲਸਦਿਸੋ ਕਣ੍ਣਗੂਥਕੋ, ਨਾਸਾਛਿਦ੍ਦੇਹਿ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਾ ਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾ ਚ ਸਵਤਿ, ਮੁਖੇਨ ਚ ਵਮਤਿ। ਕਿਂ ਵਮਤੀਤਿ ਚੇ? **ਏਕਦਾ ਪਿਤ੍ਤਂ,** ਯਦਾ ਅਬਦ੍ਧਪਿਤ੍ਤਂ ਕੁਪ੍ਪਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਤਂ ਵਮਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੇਮ੍ਹਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਪਿਤ੍ਤਂ, ਯਮ੍ਪਿ ਉਦਰਪਟਲੇ ਏਕਪਤ੍ਥਪੂਰਪ੍ਪਮਾਣਂ ਸੇਮ੍ਹਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਏਕਦਾ ਵਮਤਿ। ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਵਣ੍ਣਾਦਿਤੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੨੦੩-੨੦੪, ੨੧੦-੨੧੧) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਸੇਮ੍ਹਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੇਮ੍ਹਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਏਵਰੂਪਂ ਉਦਰਿਯਲੋਹਿਤਾਦਿਅਸੁਚਿਂ ਵਮਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਵੰ ਸਤ੍ਤਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਅਸੁਚਿਵਮਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲਞ੍ਞ੍ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਞ੍ਞ੍ਚ ਪਰਿਸਞ੍ਞ੍ਚ ਚ ਭਗਵਾ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਵਿਸੇਸਵਚਨੇਨ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾਪਿ ਕਾਯਾ ਅਸੁਚਿਸਵਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਕਾਯਮ੍ਹਾ ਸੇਦਜਲ੍ਲਿਕਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸੇਦਜਲ੍ਲਿਕਾ**ਤਿ ਸੇਦੋ ਚ ਲੋਣਪਟਲਮਲਭੇਦਾ ਜਲ੍ਲਿਕਾ ਚ, ਤਸ੍ਸ ''ਸਵਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੨੦੧. ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਯਥਾ ਨਾਮ ਭਤ੍ਤੇ ਪਚ੍ਚਮਾਨੇ ਤਣ੍ਡੁਲਮਲਞ੍ਚ ਉਦਕਮਲਞ੍ਚ ਫੇਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਖਲਿਮੁਖਂ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਗਲ਼ਤਿ, ਤਥਾ ਅਸਿਤਪੀਤਾਦਿਭੇਦੇ ਆਹਾਰੇ ਕਮ੍ਮਜੇਨ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਪਚ੍ਚਮਾਨੇ ਯਂ ਅਸਿਤਪੀਤਾਦਿਮਲਂ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ''ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਾ ਅਕ੍ਖਿਗੂਥਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਭੇਦੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਂ ਅਕ੍ਖਿਆਦੀਨਿ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਗਲ਼ਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਸੇਨ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਅਸੁਚਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਂ ਲੋਕੇ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਸਮ੍ਮਤਂ ਸੀਸਂ ਅਤਿਵਿਸਿਟ੍ਠਭਾਵਤੋ ਪਚ੍ਚੇਨ੍ਤਾ ਵਨ੍ਦਨੇਯ੍ਯਾਨਮ੍ਪਿ ਵਨ੍ਦਨਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਰਤਾਯ ਅਸੁਚਿਤਾਯ ਚਸ੍ਸ ਅਸੁਚਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਥਸ੍ਸ ਸੁਸਿਰਂ ਸੀਸ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਸਿਰ**ਨ੍ਤਿ ਛਿਦ੍ਦਂ। **ਮਤ੍ਥਲੁਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪੂਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਧਿਭਰਿਤਅਲਾਬੁਕਂ ਵਿਯ ਮਤ੍ਥਲੁਙ੍ਗਭਰਿਤਂ। ਤਞ੍ਚ ਪਨੇਤਂ ਮਤ੍ਥਲੁਙ੍ਗਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸੁਭਤੋ ਨਂ ਮਞ੍ਞਤਿ ਬਾਲੋ**ਤਿ ਤਮੇਨਂ ਏਵੰ ਨਾਨਾਵਿਧਕੁਣਪਭਰਿਤਮ੍ਪਿ ਕਾਯਂ ਦੁਚ੍ਚਿਨ੍ਤਿਤਚਿਨ੍ਤੀ ਬਾਲੋ ਸੁਭਤੋ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਸੁਭਂ ਸੁਚਿਂ ਇਟ੍ਠਂ ਕਨ੍ਤਂ ਮਨਾਪਨ੍ਤਿ ਤੀਹਿਪਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਹਿ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ** ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕੇਨ ਮੋਹੇਨ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ, ਚੋਦਿਤੋ, ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ, ''ਏਵੰ ਆਦਿਯ, ਏਵੰ ਅਭਿਨਿਵਿਸ ਏਵੰ ਮਞ੍ਞਾਹੀ''ਤਿ ਗਾਹਿਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਸ੍ਸ ਯਾਵ ਅਨਤ੍ਥਕਰਾ ਚਾਯਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਿ।

੨੦੨. ਏਵ◌ਂ ਭਗਵ◌ਾ ਸਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕਵਸੇਨ ਅਸੁਭਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਅਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, ਯਸ੍ਮਾ ਵ◌ਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਞ੍ਞੋਪਿ ਕਾਯੋ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤਕੁਣਪਭਰਿਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨਪਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਵ◌ੇ ਅਸੁਭਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਵ◌ਿਪਤ੍ਤਿਭਵ◌ੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਦਾ ਚ ਸੋ ਮਤੋ ਸੇਤੀ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸ੍ਵ◌ਾਯਮੇਵ◌ਂਵ◌ਿਧੋ ਕਾਯੋ **ਯਦਾ** ਆਯੁਉਸ੍ਮਾਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਾਪਗਮੇਨ **ਮਤੋ** ਵ◌ਾਤਭਰਿਤਭਸ੍ਤਾ ਵ◌ਿਯ **ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕੋ** ਵਣ੍ਣਪਰਿਭੇਦੇਨ ਵ◌ਿ**ਨੀਲਕੋ ਸੁਸਾਨਸ੍ਮਿਂ** ਨਿਰਤ੍ਥੋਵ ਕਲਿਙ੍ਗਰਂ ਛਡ੍ਡਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਪਵ◌ਿਦ੍ਧੋ ਸੇਤਿ,** ਅਥ ''ਨ ਦਾਨਿਸ੍ਸ ਪੁਨ ਉਟ੍ਠਾਨਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਕਂਸਤੋਯੇਵ **ਅਨਪੇਕ੍ਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਞਾਤਯੋ**। ਤਤ੍ਥ **ਮਤੋ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਸੇਤੀ**ਤਿ ਨਿਰੀਹਕਤ੍ਤਂ। ਤਦੁਭਯੇਨ ਚ ਜੀਵ◌ਿਤਬਲਮਦਪ੍ਪਹਾਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। **ਉਦ੍ਧੁਮਾਤੋ**ਤਿ ਸਣ੍ਠਾਨਵ◌ਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਵ◌ਿ**ਨੀਲਕੋ**ਤਿ ਛਵ◌ਿਰਾਗਵ◌ਿਪਤ੍ਤਿਂ। ਤਦੁਭਯੇਨ ਚ ਰੂਪਮਦਪ੍ਪਹਾਨੇ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਮਾਨਪ੍ਪਹਾਨੇ ਚ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। **ਅਪਵ◌ਿਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਭਾਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਸੁਸਾਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ ਅਧਿਵ◌ਾਸੇਤੁਮਨਰਹਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੀਯਭਾਵ◌ਂ। ਤਦੁਭਯੇਨਪਿ ''ਮਮ''ਨ੍ਤਿ ਗਾਹਸ੍ਸ ਸੁਭਸਞ੍ਞਾਯ ਚ ਪਹਾਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। **ਅਨਪੇਕ੍ਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਞਾਤਯੋ**ਤਿ ਪਟਿਕਿਰਿਯਾਭਾਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨ ਚ ਪਰਿਵ◌ਾਰਮਦਪ੍ਪਹਾਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ।

੨੦੩. ਏਵਮਿਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਅਪਰਿਭਿਨ੍ਨਾਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕਵਸੇਨ ਅਸੁਭਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਭਿਨ੍ਨਵਸੇਨਾਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਖਾਦਨ੍ਤਿ ਨ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯੇ ਚਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਯੇ ਚ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਕਾਕਕੁਲਲਾਦਯੋ ਕੁਣਪਭਕ੍ਖਾ ਪਾਣਿਨੋ ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਨਂ ਖਾਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

੨੦੪. ਏਵ◌ਂ ''ਚਰਂ ਵ◌ਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੁਞ੍ਞਤਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ, ''ਅਟ੍ਠਿਨਹਾਰੁਸਂਯੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕਾਸੁਭਵਸੇਨ ''ਯਦਾ ਚ ਸੋ ਮਤੋ ਸੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕਾਸੁਭਵਸੇਨ ਕਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਵ◌ਂ ਨਿਚ੍ਚਸੁਖਤ੍ਤਭਾਵਸੁਞ੍ਞੇ ਏਕਨ੍ਤਅਸੁਭੇ ਚਾਪਿ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ''ਸੁਭਤੋ ਨਂ ਮਞ੍ਞਤਿ ਬਾਲੋ, ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਯ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬਾਲਸ੍ਸ ਵ◌ੁਤ੍ਤਿਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਮੁਖੇਨ ਚ ਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਵ◌ੁਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਮੁਖੇਨ ਚ ਵ◌ਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੁਤ੍ਵ◌ਾਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨ"**ਨ੍ਤਿ ਆਰਭਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਤ੍ਵ◌ਾਨਾ**ਤਿ ਯੋਨਿਸੋ ਨਿਸਾਮੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਬੁਦ੍ਧਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਵ◌ਿਚ੍ਛਨ੍ਦਨਕਰਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ। **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਸੇਕ੍ਖੋ ਵ◌ਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਵ◌ਾ। **ਪਞ੍ਞਾਣਵ◌ਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਣਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਸਾਸਨੇ। **ਸੋ ਖੋ ਨਂ ਪਰਿਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਇਮਂ ਕਾਯਂ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ। ਕਥਂ? ਯਥਾ ਨਾਮ ਕੁਸਲੋ ਵ◌ਾਣਿਜੋ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚਾਤਿ ਭਣ੍ਡਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵ◌ਾ ''ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਗਹਿਤੇ ਏਤ੍ਤਕੋ ਨਾਮ ਉਦਯੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਸਉਦਯਂ ਮੂਲਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਛਡ੍ਡੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ◌ਂ ''ਅਟ੍ਠਿਨ੍ਹਾਰੁਆਦਯੋ ਇਮੇ ਕੇਸਲੋਮਾਦਯੋ ਚਾ''ਤਿ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ, ''ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਏਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਤੁਲਯਨ੍ਤੋ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ। ਸਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕਾਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਕਅਸੁਭਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਤਤੋ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਅਪਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਸੋ ਏਵ◌ਂ ਪਰਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਚੇ? **ਯਥਾਭੂਤਞ੍ਹਿ ਪਸ੍ਸਤਿ,** ਯਸ੍ਮਾ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪਞ੍ਞਾਣਵ◌ਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਏਵ ਚ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਣਵਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸਬ੍ਬਜਨਸ੍ਸ ਪਾਕਟੋਪਾਯਂ ਕਾਯੋ ਅਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਰਿਜਾਨਿਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਹੇਤੁਂ ਇਤੋ ਬਾਹਿਰਾਨਂ ਏਵ◌ਂ ਦਟ੍ਠੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਸੁਤ੍ਵ◌ਾਨ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਨਨ੍ਦਾਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਤਞ੍ਚ ਵ◌ਿਪਲ੍ਲਤ੍ਥਚਿਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਰਬ੍ਭ ਦੇਸਨਾਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਅਗ੍ਗਪਰਿਸਤੋ ਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਆਹ।

੨੦੫. ਇਦਾਨਿ ''ਯਥਾਭੂਤਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਆਹ **"ਯਥਾ ਇਦੰ ਤਥਾ ਏਤੰ, ਯਥਾ ਏਤੰ ਤਥਾ ਇਦ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਇਦੰ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਸੁਭੰ ਆਯੁਉਸ੍ਮਾਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨੰ ਅਨਪਗਮਾ ਚਰਤਿ, ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨਿਸੀਦਤਿ, ਸਯਤਿ; ਤਥਾ ਏਤੰ ਏਤਰਹਿ ਸੁਸਾਨੇ ਸਯਿਤੰ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਨਪਗਮਾ ਅਹੋਸਿ। ਯਥਾ ਚ ਏਤੰ ਏਤਰਹਿ ਮਤਸਰੀਰੰ ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਪਗਮਾ ਨ ਚਰਤਿ, ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਨ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਥਾ ਇਦੰ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਪਗਮਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਇਦੰ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੰ ਏਤਰਹਿ ਨ ਸੁਸਾਨੇ ਮਤੰ ਸੇਤਿ, ਨ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਾਦਿਭਾਵਮੁਪਗਤੰ, ਤਥਾ ਏਤੰ ਏਤਰਹਿ ਮਤਸਰੀਰਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਹੋਸਿ। ਯਥਾ ਪਨੇਤੰ ਏਤਰਹਿ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਸੁਭੰ ਮਤੰ ਸੁਸਾਨੇ ਸੇਤਿ, ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਾਦਿਭਾਵਞ੍ਚ ਉਪਗਤੰ, ਤਥਾ ਇਦੰ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਮ੍ਪਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਥਾ ਇਦੰ ਤਥਾ ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਮਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਸਮਾਨਭਾਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਬਾਹਿਰੇ ਦੋਸੰ ਪਜਹਤਿ। **ਯਥਾ ਏਤੰ ਤਥਾ ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਮਤਸਰੀਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਾਨਭਾਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕੇ ਰਾਗੰ ਪਜਹਤਿ। ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਉਭਯੰ ਸਭੰ ਕਰੋਤਿ, ਤੰ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਉਭਯਤ੍ਥ ਮੋਹੰ ਪਜਹਤਿ। ਏਵੰ ਯਥਾਭੂਤਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਯੇਵ ਅਕੁਸਲਮੂਲਪ੍ਪਹਾਨੰ ਸਾਧੇਤ੍ਵਾ, ਯਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੰ ਪਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਛਨ੍ਦਰਾਗੰ ਵਿਰਾਜੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **"ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ, ਕਾਯੇ ਛਨ੍ਦੰ ਵਿਰਾਜਯੇ"**ਤਿ। ਏਵੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ।

੨੦੬. ਏਵੰ ਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਿਰਤ੍ਤੋ ਸੋ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣੇਨ **ਪਞ੍ਞਾਣਵਾ** ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰੰ ਫਲੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਥ ਸਬ੍ਬਸੋ ਛਨ੍ਦਰਾਗਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ **"ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਿਰਤ੍ਤੋ"**ਤਿ ਚ, ਮਰਣਾਭਾਵੇਨ ਪਣੀਤਟ੍ਠੇਨ ਵਾ **ਅਮਤੰ** ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵੂਪਸਮਨਤੋ **ਸਨ੍ਤਿੰ** ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤਵਾਨਾਭਾਵਤੋ **ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ,** ਚਵਨਾਭਾਵਤੋ **ਅਚ੍ਚੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੰਵਣ੍ਣਿਤੰ ਪਦਮਜ੍ਝਗਾਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣੇਨ ਪਞ੍ਞਾਣਵਾ ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਫਲੇ ਠਿਤੋ ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਿਰਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਞ੍ਚ ਪਦਮਜ੍ਝਗਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ''ਇਦਮਸ੍ਸ ਪਹੀਨੰ, ਇਦਞ੍ਚਾਨੇਨ ਲਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

੨੦੭-੨੦੮. ਏਵੰ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਵਿਞ੍ਞਾਣਕਵਸੇਨ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਸਹ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਙ੍ਖੇਪਦੇਸਨਾਯ ਏਵੰ ਮਹਤੋ ਆਨਿਸੰਸਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰੰ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰੰ ਗਰਹਨ੍ਤੋ **"ਦ੍ਵਿਪਾਦਕੋਯ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਪਾਦਕਾਦਯੋਪਿ ਕਾਯਾ ਅਸੁਚੀਯੇਵ, ਇਧਾਧਿਕਾਰਵਸੇਨ ਪਨ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਵਾ, ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਅਸੁਚਿਭੂਤਾਪਿ ਕਾਯਾ ਲੋਣਮ੍ਬਿਲਾਦੀਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਭੋਜਨੇਪਿ ਉਪਨੀਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਕਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸੁਚਿਤਰਭਾਵਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ''ਦ੍ਵਿਪਾਦਕੋ''ਤਿ ਆਹ।

ਅਯਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਕਾਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਪਰਿਹੀਰਤੀ**ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਸਮਾਨੋ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹੀਰਤਿ। **ਨਾਨਾਕੁਣਪਪਰਿਪੂਰੋ**ਤਿ ਕੇਸਾਦਿਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਕੁਣਪਭਰਿਤੋ। **ਵਿਸ੍ਸਵਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਤਤੋ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁੰ ਘਟੇਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤੰ ਵਾਯਾਮੰ ਨਿਪ੍ਫਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਵਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਖੇਲਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾਦੀਨਿ, ਲੋਮਕੂਪੇਹਿ ਚ ਸੇਦਜਲ੍ਲਿਕੰ ਵਿਸ੍ਸਵਨ੍ਤੋਯੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਦਾਨਿ ਪਸ੍ਸਥ – **ਏਤਾਦਿਸੇਨ ਕਾਯੇਨ ਯੋ** ਪੁਰਿਸੋ ਵਾ ਇਤ੍ਥੀ ਵਾ ਕੋਚਿ ਬਾਲੋ **ਮਞ੍ਞੇ ਉਣ੍ਣਮੇਤਵੇ** ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਮਞ੍ਞਨਾਹਿ ''ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਮਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਨਿਚ੍ਚੋ''ਤਿ ਵਾਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯੋ ਉਣ੍ਣਮਿਤੁੰ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, **ਪਰੰ ਵਾ** ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ **ਅਵਜਾਨੇਯ੍ਯ** ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਉਚ੍ਚੇ ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤੋ, **ਕਿਮਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਦਸ੍ਸਨਾ** ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਾਭਾਵੰ ਕਿਮਞ੍ਞੰ ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਉਣ੍ਣਮਾਵਜਾਨਨਕਾਰਣੰ ਸਿਯਾਤਿ।

ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਨਨ੍ਦਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸੰਵੇਗਮਾਪਾਦਿ – ''ਅਹੋ ਵਤ ਰੇ, ਅਹੰ ਬਾਲਾ, ਯਾ ਮੰਯੇਵ ਆਰਬ੍ਭ ਏਵੰ ਵਿਵਿਧਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਵਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਗਮਾਸਿ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਸੰਵਿਗ੍ਗਾ ਚ ਤਮੇਵ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ

ਤੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਨ ਕਤਿਪਯਦਿਵਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਦੁਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਕਿਰ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸਿ, ਸਿਰਿਮਾ ਦੇਵਕਞ੍ਞਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੰ ਪਤ੍ਤਾ, ਸੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਜਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਮੁਨਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੯. **ਸਨ੍ਥਵਾਤੋ ਭਯੰ ਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਨਿਸੁਤ੍ਤੰ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਨ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਤਾਵ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਗਾਥਾਨੰ ਅਯਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ – ਭਗਵਤਿ ਕਿਰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਗਾਮਕਾਵਾਸੇ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿਤ੍ਥੀ ਮਤਪਤਿਕਾ ਪੁਤ੍ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਭਿਣ੍ਹੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਕਾਮਾ ਅਹੇਸੁੰ। ਮਾਤਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਰਤਿ, ਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ਮਾਤੁ। ਏਵੰ ਸਾਯਮ੍ਪਿ ਪਾਤੋਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੰ ਲਦ੍ਧੰ ਸੰਵਿਭਜਮਾਨਾ, ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੰ ਪੁਚ੍ਛਮਾਨਾ, ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਾ ਅਹੇਸੁੰ। ਤੇਸੰ ਏਵੰ ਅਭਿਣ੍ਹਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸੰਸਗ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਸੰਸਗ੍ਗਾ ਵਿਸ੍ਸਾਸੋ, ਵਿਸ੍ਸਾਸਾ ਓਤਾਰੋ, ਰਾਗੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਞ੍ਞਾ ਚ ਮਾਤੁਪੁਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਚ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ। ਤਤੋ ਮਰਿਯਾਦਵੀਤਿਕ੍ਕਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸੇਵਿਸੁ, ਅਯਸਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਚ ਵਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸਿੰਸੁ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ''ਕਿਂ ਨੁ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ ਮਞ੍ਞਤਿ ਨ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਤੇ ਸਾਰਜ੍ਜਤਿ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਪਨ ਮਾਤਰੀ''ਤਿ ਗਰਹਿਤ੍ਵਾ ''ਨਾਹੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞੰ ਏਕਰੂਪਮ੍ਪਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੫੫) ਅਵਸੇਸਸੁਤ੍ਤੇਨਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੰਵੇਜੇਤ੍ਵਾ ''ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ –

> ''ਵਿਸੰ ਯਥਾ ਹਲਾਹਲੰ, ਤੇਲੰ ਪਕ੍ਕੁਥਿਤੰ ਯਥਾ।
> ਤਮ੍ਬਲੋਹਵਿਲੀਨੰਵ, ਮਾਤੁਗਾਮੰ ਵਿਵਜ੍ਜਯੇ''ਤਿ ਚ॥ –

ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥੰ – ''ਸਨ੍ਥਵਾਤੋ ਭਯੰ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਾ ਅਤ੍ਤੂਪਨਾਯਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਥ**ਵੋ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਿਤ੍ਤਭੇਦੇਨ ਤਿਵਿਧੋਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਸਨ੍ਥਵੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਾ ਆਹ – ''ਪਸ੍ਸਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਥਾ ਇਦੰ ਤਸ੍ਸ ਮੋਘਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਥਵਾਤੋ ਭਯੰ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਣ੍ਹਦਸ੍ਸਨਕਾਮਤਾਦਿਤਣ੍ਹਾਯ ਬਲਵਕਿਲੇਸਭਯੰ ਜਾਤੰ, ਯੇਨ ਸਣ੍ਠਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮਾਤਰਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਅਤ੍ਤਾਨੁਵਾਦਾਦਿਕੰ ਵਾ ਮਹਾਭਯੰ, ਯੇਨ ਸਾਸਨੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ। **ਨਿਕੇਤਾ**ਤਿ ''ਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਨਿਕੇਤਵਿਸਾਰਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, 'ਨਿਕੇਤਸਾਰੀ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੩) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਆਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਭੇਦਾ। **ਜਾਯਤੇ ਰਜੋ**ਤਿ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਰਜੋ ਜਾਯਤੇ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਥਵਾਤੋ ਭਯੰ ਜਾਤੰ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਯਦੇਤੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠੇਨ ਸਾਸਵਾਰਮ੍ਮਣੰ ''ਨਿਕੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਭਿਨ੍ਨਸੰਵਰਤ੍ਤਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਰਿਯਾਦਤ੍ਤਾ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰੰ ਤਤੋ ਨਿਕੇਤਾ ਜਾਯਤੇ ਰਜੋ, ਯੇਨ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਅਨਯਬਜਸਨੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਪਸ੍ਸਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਥਾ ਇਦੰ ਤਸ੍ਸ ਮੋਘਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਨ੍ਥਵਾਤੋ ਭਯੰ ਜਾਤੰ, ਯਥਾ ਚ ਸਬ੍ਬਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨੰ ਨਿਕੇਤਾ ਜਾਯਤੇ ਰਜੋਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤੰ ਪਦਦ੍ਵਯੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

ਸਬ੍ਬਥਾ ਪਨ ਇਮਿਨਾ ਪੁਰਿਮਦ੍ਧੇਨ ਭਗਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਦਸ੍ਸਨੰ ਗਰਹਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਸ੍ਸਨੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤੋ **''ਅਨਿਕੇਤ''**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਦ੍ਧਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਿਕੇਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ **ਅਨਿਕੇਤੰ,** ਸਨ੍ਥਵਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਚ **ਅਸਨ੍ਥ**ਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਉਭਯਮ੍ਪੇਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸਾਧਿਵਚਨੰ। **ਏਤੰ** ਵੇ **ਮੁਨਿਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਅਨਿਕੇਤਮਸਨ੍ਥਵੰ ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਵੇਤਿ ਵਿਮ੍ਹਯਤ੍ਥੇ

ਨਿਪਾਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਚ ਯਂ ਨਾਮ ਨਿਕੇਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਮਾਤਾਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਅਨਿਕੇਤਮਸਨ੍ਥਵਂ, ਏਤਂ ਮੁਨਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਂ ਅਹੋ ਅਬ੍ਭੁਤਨ੍ਤਿ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਮੁਨਿਨੋ ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿਪਿ ਮੁਨਿਦਸ੍ਸਨਂ, ਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ ਖਨ੍ਤਿ ਰੁਚਿ, ਖਮਤਿ ਚੇਵ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੧੦. ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਯੋ ਜਾਤਮੁਚ੍ਛਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਯੋ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਜਾਤਂ ਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਕਿਲੇਸਂ ਯਥਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਕੁਸਲਪ੍ਪਹਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪੁਨ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਯੋ ਅਨਾਗਤੋਪਿ ਕਿਲੇਸੋ ਤਥਾਰੂਪਪ੍ਪਚ੍ਚਯਸਮੋਧਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਭਿਮੁਖੀਭੂਤਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸਮੀਪੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ''ਜਾਯਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਞ੍ਚ **ਨ ਰੋਪਯੇਯ੍ਯ ਜਾਯਨ੍ਤਂ,** ਯਥਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਕੁਸਲਾਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਥਞ੍ਚ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ? **ਅਸ੍ਸ ਨਾਨੁਪ੍ਪਵੇਚ੍ਛੇ,** ਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਸੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ ਤਂ ਨਾਨੁਪ੍ਪਵੇਸੇਯ੍ਯ ਨ ਸਮੋਧਾਨੇਯ੍ਯ। ਏਵਂ ਸਮ੍ਭਾਰਵੇਕਲ੍ਲਕਰਣੇਨ ਤਂ ਨ ਰੋਪਯੇਯ੍ਯ ਜਾਯਨ੍ਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਅਤੀਤਾਪਿ ਕਿਲੇਸਾ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਆਯਤਿਂ ਵਿਪਾਕਾਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਿ ਨ ਰੋਪੀਯਨ੍ਤਿ ਤਦਭਾਵੇਨ, ਅਨਾਗਤਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿਂ ਨਾਨੁਪ੍ਪਵੇਸੀਯਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਾਮਤ੍ਥਿਯਵਿਘਾਤੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਜਾਤਮੁਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਨ ਰੋਪਯੇਯ੍ਯ ਜਾਯਨ੍ਤਂ, ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਚਸ੍ਸ ਜਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਨੁਪ੍ਪਵੇਚ੍ਛੇ, ਤਮਾਹੁ ਏਕਂ ਮੁਨਿਨਂ ਚਰਨ੍ਤਂ, ਸੋ ਚ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ ਸਨ੍ਤਿਪਦਂ ਮਹੇਸੀਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਕਨ੍ਤਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਤਾਯ **ਏਕਂ,** ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਏਕਂ। **ਮੁਨਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਨਿਂ, ਮੁਨੀਸੁ ਵਾ ਏਕਂ। **ਚਰਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਰਿਪੂਰਾਯ ਲੋਕਤ੍ਥਚਰਿਯਾਯ ਅਵਸੇਸਚਰਿਯਾਹਿ ਚ ਚਰਨ੍ਤਂ। **ਅਦ੍ਦਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਅਦ੍ਦਸ। **ਸੋ**ਤਿ ਯੋ ਜਾਤਮੁਚ੍ਛਿਜ੍ਜ ਅਰੋਪਨੇ ਅਨਨੁਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਚ ਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ''ਨ ਰੋਪਯੇਯ੍ਯ ਜਾਯਨ੍ਤਮਸ੍ਸ ਨਾਨੁਪ੍ਪਵੇਚ੍ਛੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿ। **ਸਨ੍ਤਿਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਿਕੋਟ੍ਠਾਸਂ, ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਗਤਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਬ੍ਬਾਨਭੇਦਾਸੁ ਤੀਸੁ ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਨ੍ਤਿ, ਤਦਙ੍ਗਸਨ੍ਤਿ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤੀਸੁ ਸੇਟ੍ਠਂ ਏਵਂ ਅਨੁਪਸਨ੍ਤੇ ਲੋਕੇ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਿਂ ਅਦ੍ਦਸ ਮਹੇਸੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੨੧੧. ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਸਙ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਗਣਯਿਤ੍ਵਾ, ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਭੂਤਤੋ ਞਤ੍ਵਾ, ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਯੇਸੁ ਏਵਮਯਂ ਲੋਕੋ ਸਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਨਿ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਭੇਦਾਨਿ ਕਿਲੇਸਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। **ਪਮਾਯ ਬੀਜ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਤੇਸਂ ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਬੀਜਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਤਂ ਪਮਾਯ ਹਿਂਸਿਤ੍ਵਾ, ਬਾਧਿਤ੍ਵਾ, ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਿਨੇਹਮਸ੍ਸ ਨਾਨੁਪ੍ਪਵੇਚ੍ਛੇ**ਤਿ ਯੇਨ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਸਿਨੇਹੇਨ ਸਿਨੇਹਿਤਂ ਤਂ ਬੀਜਂ ਆਯਤਿਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਸਸ੍ਸਂ ਵਿਰੁਹੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਸਿਨੇਹਮਸ੍ਸ ਨਾਨੁਪ੍ਪਵੇਚ੍ਛੇ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਯ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਤਂ ਨਾਨੁਪ੍ਪਵੇਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸ ਵੇ ਮੁਨਿ ਜਾਤਿਖਯਨ੍ਤਦਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਚ ਮਰਣਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਭੂਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯਨ੍ਤਦਸ੍ਸੀ **ਤਕ੍ਕਂ ਪਹਾਯ ਨ ਉਪੇਤਿ ਸਙ੍ਖਂ**। ਇਮਾਯ ਚਤੁਸਚ੍ਚਭਾਵਨਾਯ ਨਵਪ੍ਪਭੇਦਮ੍ਪਿ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕਂ ਪਹਾਯ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਂ ਪਤ੍ਵਾ ਲੋਕਤ੍ਥਚਰਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਰਿਮਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਯਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ''ਦੇਵੋ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਵਾ''ਤਿ ਨ ਉਪੇਤਿ ਸਙ੍ਖਂ। ਅਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਏਵ ਵਾ ਯਥਾ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਨੋ ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ''ਅਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਰਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਦੁਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਵਾ ਸਙ੍ਖਂ ਉਪੇਤਿ, ਏਵਂ ਤਕ੍ਕਂ ਪਹਾਯ ਨ ਉਪੇਤਿ ਸਙ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ।

੨੧੨. ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ **ਅਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਨਯੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਾਨਿ, **ਨਿਵੇਸਨਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦਿਕੇ ਭਵੇ। ਨਿਵਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਿਵੇਸਨਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਅਨਿਕਾਮਯਂ ਅਞ੍ਞਤਰਮ੍ਪਿ ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਵਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਨਿਵੇਸਨਾਨਂ ਏਕਮ੍ਪਿ ਅਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਤਣ੍ਹਾਗੇਧਸ੍ਸ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ **ਵੀਤਗੇਧੋ,** ਵੀਤਗੇਧਤ੍ਤਾ ਏਵ ਚ **ਅਗਿਦ੍ਧੋ,** ਨ ਯਥਾ ਏਕੇ ਅਵੀਤਗੇਧਾ ਏਵ ਸਮਾਨਾ ''ਅਗਿਦ੍ਧਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ। **ਨਾਯੂਹਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਂ ਕੁਸਲਂ ਵਾ ਅਕੁਸਲਂ ਵਾ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? **ਪਾਰਗਤੋ ਹਿ ਹੋਤਿ,** ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਰੂਪੋ ਸਬ੍ਬਨਿਵੇਸਨਾਨਂ ਪਾਰਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵੰ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਦਸ੍ਸਨੰ ਗਰਹਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਸ੍ਸਨੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਯੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਨੁਪਸਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਸੰ ਅਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਪਦਾਧਿਗਮੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤੋ ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ ਯੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਤਕ੍ਕੰ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਤਥਾ ਤਥਾ ਸਙ੍ਖੰ ਉਪੇਤਿ, ਤੇਸੁ ਚਤੁਸਚ੍ਚਭਾਵਨਾਯ ਤਕ੍ਕੰ ਪਹਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਙ੍ਖਾਨੁਪਗਮਨੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਯਾਨਿ ਨਿਵੇਸਨਾਨਿ ਕਾਮਯਮਾਨੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਭਵਤਣ੍ਹਾਯ ਆਯੂਹਤਿ, ਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਾਯੂਹਨੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤੋ ਚਤੂਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਏਕਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੰ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

੨੧੩. ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੁਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ ਬਾਰਾਣਸਿੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਸ੍ਸ ਚ ਗਯਾਯ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਉਪਕੇਨਾਜੀਵਕੇਨ ਸਮਾਗਚ੍ਛਿ। ਤੇਨ ਚ ''ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਖੋ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੫; ਮਹਾਵ॰ ੧੧) ਨਯੇਨ ਪੁਟ੍ਠੋ ''ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਆਹ। ਉਪਕੋ ''ਹੁਪੇਯ੍ਯਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ਸੀਸੰ ਓਕਮ੍ਪੇਤ੍ਵਾ, ਉਮ੍ਮਗ੍ਗੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ । ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਚ ਵਙ੍ਕਹਾਰਜਨਪਦੇ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਮਾਗਵਿਕਗਾਮੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤਮੇਨੰ ਮਾਗਵਿਕਜੇਟ੍ਠਕੋ ਦਿਸ੍ਵਾ – ''ਅਹੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਸਮਣੋ ਵਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਨ ਨਿਵਾਸੇਤਿ, ਅਯੰ ਲੋਕੇ ਅਰਹਾ''ਤਿ ਘਰੰ ਨੇਤ੍ਵਾ ਮੰਸਰਸੇਨ ਪਰਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਞ੍ਚ ਨੰ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰੋ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਇਧੇਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਸਥ, ਅਹੰ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਵਸਨੋਕਾਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਵਸਤਿ।

ਮਾਗਵਿਕੋ ਗਿਮ੍ਹਕਾਲੇ ਉਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸੀਤਲੇ ਪਦੇਸੇ ਚਰਿਤੁੰ ਦੂਰੰ ਅਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਮਿਗੇਸੁ ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਅਰਹਨ੍ਤੰ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਉਪਟ੍ਠਹਸ੍ਸੂ''ਤਿ ਛਾਵੰ ਨਾਮ ਧੀਤਰੰ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪੁਤ੍ਤਭਾਤੁਕੇਹਿ। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਹੋਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਉਪਕੋ ਘਰੰ ਆਗਤੋ ਤੰ ਦਾਰਿਕੰ ਸਬ੍ਬੰ ਉਪਚਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਪਰਿਵਿਸਿਤੁੰ ਉਪਗਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਰਾਗੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਭਾਜਨੇਨ ਭਤ੍ਤੰ ਆਦਾਯ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਭਤ੍ਤੰ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ – ''ਸਚੇ ਛਾਵੰ ਲਭਾਮਿ, ਜੀਵਾਮਿ, ਨੋ ਚੇ, ਮਰਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਰਾਹਾਰੋ ਸਯਿ। ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਮਾਗਵਿਕੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧੀਤਰੰ ਉਪਕਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸਾ – ''ਏਕਦਿਵਸਮੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨਾਗਤਪੁਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਆਹ। ਮਾਗਵਿਕੋ ''ਆਗਤਵੇਸੇਨੇਵ ਨੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਙ੍ਖਣਞ੍ਞੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ – ''ਕਿੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਫਾਸੁਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਦੇ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤੋ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਉਪਕੋ ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿਯੇਵ। ਸੋ ''ਵਦ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯੰ ਮਯਾ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਉਪਕੋ – ''ਸਚੇ ਛਾਵੰ ਲਭਾਮਿ, ਜੀਵਾਮਿ, ਨੋ ਚੇ, ਇਧੇਵ ਮਰਣੰ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਆਹ। ''ਜਾਨਾਸਿ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪ''ਨ੍ਤਿ? ''ਨ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ । ''ਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਘਰਾਵਾਸੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ? ਸੋ ਆਹ – ''ਨਾਹੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪੰ ਜਾਨਾਮਿ, ਅਪਿਚ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਮੰਸਹਾਰਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮੰਸਞ੍ਚ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਮਾਗਵਿਕੋਪਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਏਤਦੇਵ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਸਾਟਕੰ ਦਤ੍ਵਾ, ਘਰੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਧੀਤਰੰ ਅਦਾਸਿ। ਤੇਸੰ ਸੰਵਾਸਮਨ੍ਵਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਵਿਜਾਯਿ। ਸੁਭਦ੍ਦੋਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਅਕੰਸੁ। ਛਾਵਾ ਪੁਤ੍ਤਤੋਸਨਗੀਤੇਨ ਉਪਕੰ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੇਸਿ। ਸੋ ਤੰ ਅਸਹਨ੍ਤੋ ''ਭਦ੍ਦੇ, ਅਹੰ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਾਭਿਮੁਖੋ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਭਗਵਾ ਚ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋਤਿ ਪੁਚ੍ਛਮਾਨੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮੰ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ। ਉਪਕੋਪਿ ਖੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਮਮ ਸਹਾਯੋ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਕੁਹਿੰ ਵਸਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਨਯਿੰਸੁ। ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਾਨੁਰੂਪੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਥੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸੁੰ – ''ਭਗਵਾ ਪਠਮੰ ਨਿਸ੍ਸਿਰਿਕਸ੍ਸ ਨਗ੍ਗਸਮਣਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸੀ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤੰ ਕਥਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪੇਨ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ? ਤੇ ਸਬ੍ਬੰ ਕਥੇਸੁੰ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ – ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤੋ ਅਹੇਤੁਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਨਿਮ੍ਮਲਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਤਤ੍ਥ ਦੋਸੰ ਦਟ੍ਠੁੰ। ਤੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੂਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਉਪਕੋ ਏਤਰਹਿ ਅਨਾਗਾਮੀ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਸਨਾਮਲਾਭਾਵਦੀਪਿਕੰ ਇਮੰ ਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸਾਸਵੇਸੁ ਸਬ੍ਬਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੂਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਤੇਹਿ ਅਨਭਿਭੂਤਤ੍ਤਾ ਸਯਞ੍ਚ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਬ੍ਬੇ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੁੰ**। ਤੇਸਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ **ਸਬ੍ਬਵਿਦੁੰ**। ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਦੇਸਨਸਮਤ੍ਥਾਯ ਸੋਭਨਾਯ ਮੇਧਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਸੁਮੇਧੰ**। ਯੇਸੰ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਲੇਪਾਨੰ ਵਸੇਨ ਸਾਸਵਖਨ੍ਧਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਤੇਸੰ ਲੇਪਾਨੰ ਅਭਾਵਾ ਤੇਸੁ **ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੰ**। ਤੇਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗਾਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਸਬ੍ਬਞ੍ਜਹੰ**। ਉਪਧਿਵਿਵੇਕਨਿਨ੍ਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਵਿਸੇਸੇਨ ਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ,** ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤੰ ਵਾਪਿ ਧੀਰਾ ਮੁਨਿ ਵੇਦਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਮੁਨਿੰ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਪਸ੍ਸਥ ਯਾਵ ਪਟਿਵਿਸਿਟ੍ਠੋਵਾਯੰ ਮੁਨਿ, ਤਸ੍ਸ ਕੁਤੋ ਦੇਸਨਾਮਲਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਭਾਵੇਤਿ । ਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥੋ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾਸਦ੍ਦੋਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ – ''ਉਪਕੋ ਤਦਾ ਤਥਾਗਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ 'ਅਯੰ ਬੁਦ੍ਧਮੁਨੀ'ਤਿ ਨ ਸਦ੍ਦਹੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਥੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸੁੰ , ਤਤੋ ਭਗਵਾ ''ਸਦ੍ਦਹਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਧੀਰਾ ਪਨ ਤੰ ਮੁਨਿੰ ਵੇਦਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮੰ ਗਾਥਮਭਾਸੀਤਿ।

੨੧੪. ਪਞ੍ਞਾਬਲਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯੰ ਗਾਥਾ ਰੇਵਤਤ੍ਥੇਰੰ ਆਰਬ੍ਭ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਗਾਮੇ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾਰਞ੍ਞੇ''ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਰੇਵਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਦਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਖਦਿਰਵਨੇ ਵਿਹਾਰੋ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਤੋ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੋ, ਭਗਵਤੋ ਤਤ੍ਥ ਗਮਨਪਚ੍ਚਾਗਮਨਞ੍ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਚ੍ਚਾਗਤੇ ਪਨ ਭਗਵਤਿ ਯੋ ਸੋ ਮਹਲ੍ਲਕਭਿਕ੍ਖੁ ਉਪਾਹਨੰ ਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੋ ਖਦਿਰਰੁਕ੍ਖੇ ਆਲਗ੍ਗਿਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਸਾਖਾਯ ਉਪਾਸਿਕਾਯ ''ਕਿੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰੇਵਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਸਨੋਕਾਸੋ ਰਮਣੀਯੋ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਚ੍ਛਮਾਨਾਯ ਯੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਸੰਸਿਤੋ, ਤੇ ਅਪਸਾਦੇਨ੍ਤੋ ''ਉਪਾਸਿਕੇ, ਏਤੇ ਤੁਚ੍ਛੰ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਨ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੋ, ਅਤਿਲੂਖਕਕ੍ਖਲ਼ੰ ਖਦਿਰਵਨਮੇਵਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਵਿਸਾਖਾਯ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਤ੍ਤੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਜ੍ਝਾਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਕਿੰ, ਆਵੁਸੋ, ਰੇਵਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ ਰਮਣੀਯੰ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ । ਭਗਵਾ ਤੰ ਞਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪੇਨ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੰ ਪਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ? ਤੇ ਆਹੰਸੁ – ''ਰੇਵਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਰਬ੍ਭ ਕਥਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ 'ਏਵੰ ਨਵਕਮ੍ਮਿਕੋ ਕਦਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ'''ਤਿ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰੇਵਤੋ ਨਵਕਮ੍ਮਿਕੋ, ਅਰਹਾ ਰੇਵਤੋ ਖੀਣਾਸਵੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੰ ਆਰਬ੍ਭ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥੰ ਇਮੰ ਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਦੁਬ੍ਬਲਕਰਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਸਾਧਕੇਨ ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਅਧਿਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਭੇਦੇਨ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਬਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਪਞ੍ਞਾਬਲੰ,** ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇਨ ਧੁਤਙ੍ਗਵਤੇਨ ਚ ਉਪਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਸੀਲਵਤੂਪਪਨ੍ਨੰ,** ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਨਾ ਫਲਸਮਾਧਿਨਾ ਇਰਿਯਾਪਥਸਮਾਧਿਨਾ ਚ **ਸਮਾਹਿਤੰ,** ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਭੇਦੇਨ ਝਾਨੇਨ ਝਾਨੇ ਵਾ ਰਤਤ੍ਤਾ **ਝਾਨਰਤੰ,** ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸਤਿਮੰ,** ਰਾਗਾਦਿਸਙ੍ਗਤੋ ਪਮੁਤ੍ਤਤਾ **ਸਙ੍ਗਾ ਪਮੁਤ੍ਤੰ,** ਪਞ੍ਚਚੇਤੋਖਿਲਚਤੁਆਸਵਾਭਾਵੇਨ **ਅਖਿਲੰ ਅਨਾਸਵੰ ਤੰ ਵਾਪਿ ਧੀਰਾ ਮੁਨਿੰ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ**। ਤਮ੍ਪਿ ਏਵੰ ਪਞ੍ਞਾਦਿਗੁਣਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਸਙ੍ਗਾਦਿਦੋਸਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਮੁਨਿੰ ਵਾ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ। ਪਸ੍ਸਥ ਯਾਵ ਪਟਿਵਿਸਿਟ੍ਠੋਵਾਯੰ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਿ, ਸੋ ''ਨਵਕਮ੍ਮਿਕੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਕਦਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਕਥੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਬਲੇਨ ਤੰ ਵਿਹਾਰੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਨ ਨਵਕਮ੍ਮਕਰਣੇਨ, ਕਤਕਿਚ੍ਚੋਵ ਸੋ, ਨ ਇਦਾਨਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਰੇਵਤਤ੍ਥੇਰੰ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। ਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥੋ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋਤਿ।

੨੧੫. ਏਕੰ ਚਰਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਤੋ ਪਭੁਤਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਭਗਵਤਿ ਪਿਤਾਪੁਤ੍ਤਸਮਾਗਮੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨੇਨ ਰਞ੍ਞਾ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੇਨ ''ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਹਟ੍ਠਕਾਲੇ ਗਨ੍ਧਕਰਣ੍ਡਕੇ ਵਾਸਿਤਾਨਿ ਕਾਸਿਕਾਦੀਨਿ ਦੁਸ੍ਸਾਨਿ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਥੰ ਛਿਨ੍ਨਕਾਨਿ ਪੰਸੁਕੂਲਾਨਿ ਧਾਰੇਥਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਰਾਜਾਨੰ ਅਨੁਨਯਮਾਨੋ –

''ਯੰ ਤ੍ਵੰ ਤਾਤ ਵਦੇ ਮਯ੍ਹੰ, ਪਟ੍ਟੁਣ੍ਣੰ ਦੁਕੂਲਕਾਸਿਕੰ।
ਪੰਸੁਕੂਲੰ ਤਤੋ ਸੇਯ੍ਯੰ, ਏਤੰ ਮੇ ਅਭਿਪਤ੍ਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਿਕਮ੍ਪਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਰਞ੍ਞੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਇਮਂ ਸਤ੍ਤਪਦਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤਾਦੀਹਿ **ਏਕਂ,** ਇਰਿਯਾਪਥਾਦੀਹਿ ਚਰਿਯਾਹਿ **ਚਰਨ੍ਤਂ।** ਮੋਨੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ **ਮੁਨਿਂ।** ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਪਮਾਦਾਭਾਵਤੋ **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਂ।** ਅਕ੍ਕੋਸਨਗਰਹਨਾਦਿਭੇਦਾਯ ਨਿਨ੍ਦਾਯ ਵਣ੍ਣਨਥੋਮਨਾਦਿਭੇਦਾਯ ਪਸਂਸਾਯ ਚਾਤਿ ਇਮਾਸੁ ਨਿਨ੍ਦਾਪਸਂਸਾਸੁ ਪਟਿਘਾਨੁਨਯਵਸੇਨ **ਅਵੇਧਮਾਨਂ।** ਨਿਨ੍ਦਾਪਸਂਸਾਮੁਖੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਪਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸੀਹਂਵ** ਭੇਰਿਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ **ਸਦ੍ਦੇਸੁ** ਅਟ੍ਠਸੁ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਕਤਿਵਿਕਾਰਾਨੁਪਗਮੇਨ **ਅਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤਂ,** ਪਨ੍ਤੇਸੁ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਸਨ੍ਤਾਸਾਭਾਵੇਨ। **ਵਾਤਂਵ** ਸੁਤ੍ਤਮਯਾਦਿਭੇਦੇ **ਜਾਲਮ੍ਹਿ** ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਜਾਲੇ **ਅਸਜ੍ਜਮਾਨਂ,** ਅਟ੍ਠਸੁ ਵਾ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਟਿਘਾਨੁਨਯਵਸੇਨ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨਂ। **ਪਦੁਮਂਵ ਤੋਯੇਨ** ਲੋਕੇ ਜਾਤਮ੍ਪਿ ਯੇਸਂ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਲੇਪਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾ ਲੋਕੇਨ ਲਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਲੇਪਾਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਲੋਕੇਨ **ਅਲਿਪ੍ਪਮਾਨਂ,** ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਮਗ੍ਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ **ਨੇਤਾਰਮਞ੍ਞੇਸਂ** ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚਿ ਮਗ੍ਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਅਨਞ੍ਞਨੇਯ੍ਯਂ ਤਂ ਵਾਪਿ ਧੀਰਾ ਮੁਨਿ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ** ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿਂ ਵੇਦਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੨੧੬. ਯੋ ਓਗਹਣੇਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਤੋ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਪੂਰਿਤਦਸਪਾਰਮਿਦਸਉਪਪਾਰਮਿਦਸਪਰਮਤ੍ਥਪਾਰਮਿਪ੍ਪਭੇਦਂ ਅਭਿਨੀਹਾਰਗੁਣਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਤੁਸਿਤਭਵਨੇ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਗੁਣਂ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸਗੁਣਂ ਮਹਾਵਿਲੋਕਨਗੁਣਂ ਗਬ੍ਭਵੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਂ ਗਬ੍ਭਵਾਸਂ ਗਬ੍ਭਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਪਦਵੀਤਿਹਾਰਂ ਦਿਸਾਵਿਲੋਕਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਜ੍ਜਨਂ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਮਹਾਪਧਾਨਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਫਲਞਾਣਂ ਅਟ੍ਠਸੁ ਪਰਿਸਾਸੁ ਅਕਮ੍ਪਨਞਾਣਂ, ਦਸਬਲਞਾਣਂ, ਚਤੁਯੋਨਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣਂ, ਪਞ੍ਚਗਤਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣਂ, ਛਬ੍ਬਿਧਂ ਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਂ, ਅਟ੍ਠਵਿਧਂ ਸਾਵਕਸਾਧਾਰਣਬੁਦ੍ਧਞਾਣਂ, ਚੁਦ੍ਦਸਵਿਧਂ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣਂ, ਅਟ੍ਠਾਰਸਬੁਦ੍ਧਗੁਣਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣਂ, ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਵਿਧਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ, ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਤਿਵਿਧਞਾਣਵਤ੍ਥੁ ਏਵਮਿਚ੍ਚਾਦਿਗੁਣਸਤਸਹਸ੍ਸੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤਂ ਮਹਾਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਂ ਅਸਹਮਾਨੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾਯ ਚਿਞ੍ਚਮਾਣਵਿਕਾਯ ''ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਤੀਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਚਤੁਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਭਗਵਤੋ ਅਯਸੇ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤੇ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸੁਂ ''ਏਵਰੂਪੇਪਿ ਨਾਮ ਅਯਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਨ ਭਗਵਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪੇਨ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ? ਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ – ''ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਟ੍ਠਸੁ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤਾਦਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਨਾਮ ਓਗਹਣੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਨ੍ਹਾਨਤਿਤ੍ਥੇ ਅਙ੍ਗਘਂਸਨਤ੍ਥਾਯ ਚਤੁਰਸ੍ਸੇ ਵਾ ਅਟ੍ਠਂਸੇ ਵਾ ਥਮ੍ਭੇ ਨਿਖਾਤੇ ਉਚ੍ਚਕੁਲੀਨਾਪਿ ਨੀਚਕੁਲੀਨਾਪਿ ਅਙ੍ਗਂ ਘਂਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇਨ ਥਮ੍ਭਸ੍ਸ ਉਨ੍ਨਤਿ ਵਾ ਓਨਤਿ ਵਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ **ਯੋ ਓਗਹਣੇ ਥਮ੍ਭੋਰਿਵਾਭਿਜਾਯਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਰੇ ਵਾਚਾਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਵਦਨ੍ਤਿ।** ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਰੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਉਪਰਿਮਂ ਵਾ ਅਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਂ ਵਾ ਵਾਚਾਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਅਨੁਨਯਂ ਵਾ ਪਟਿਘਂ ਵਾ ਅਨਾਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਯੋ ਓਗਹਣੇ ਥਮ੍ਭੋਰਿਵ ਭਵਤੀਤਿ। **ਤਂ ਵੀਤਰਾਗਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇ ਰਾਗਾਭਾਵੇਨ ਵੀਤਰਾਗਂ, ਅਨਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇ ਚ ਦੋਸਮੋਹਾਭਾਵੇਨ ਸੁਸਮਾਹਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਾ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਰਕ੍ਖਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਗੋਪਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਂ ਵਾਪਿ ਧੀਰਾ ਮੁਨਿ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ** ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿਂ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਥਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੨੧੭. ਯੋ ਵੇ ਠਿਤਤ੍ਤੋਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾ ਪਾਸਾਦਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦੇ ਤਨ੍ਤਵਾਯਸਾਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸਰਂ ਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਉਜੁਭਾਵੇਨ ਤਪ੍ਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ – ''ਅਹੋ ਵਤ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਵਙ੍ਕਂ ਪਹਾਯ ਤਸਰਂ ਵਿਯ ਉਜੁਚਿਤ੍ਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਪਾਸਾਦਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਤਦੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੀ ਨਿਸੀਦਿ।

ਏਵੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਯ ਚਸ੍ਸਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣੰ ਪਾਕਟੰ ਅਹੋਸਿ, ਤਦਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਚ ਦੁਕ੍ਖਾਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾਨਿਪਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਤਯੋਪਿ ਭਵਾ ਆਦਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਤੰ ਤਥਾ ਵਿਪਸ੍ਸਮਾਨੰ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਓਭਾਸੰ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਸਾ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿੰ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੀ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਮਿਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਪਞ੍ਜਲਿਕਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਭਗਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਇਮੰ ਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਵੇ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਅਕੁਪ੍ਪਵਿਮੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਚ ਵੁਡ੍ਢਿਹਾਨੀਨੰ ਅਭਾਵਤੋ ਵਿਕ੍ਖੀਣਜਾਤਿਸੰਸਾਰਤ੍ਤਾ ਭਵਨ੍ਤੁਰੂਪਗਮਨਾਭਾਵਤੋ ਚ **ਠਿਤਤ੍ਤੋ,** ਪਹੀਨਕਾਯਵਚੀਮਨੋਵਙ੍ਕਤਾਯ ਅਗਤਿਗਮਨਾਭਾਵੇਨ ਵਾ **ਤਸਰੰਵ ਉਜੁ,** ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਜਿਗੁਚ੍ਛਤਿ ਕਮ੍ਮੇਹਿ ਪਾਪਕੇਹਿ,** ਪਾਪਕਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਗੂਥਗਤੰ ਵਿਯ ਮੁਤ੍ਤਗਤੰ ਵਿਯ ਚ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤਿ, ਹਿਰੀਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯੋਗਵਿਭਾਗੇਨ ਹਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੋ ਕਰਣਵਚਨੰ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। **ਵੀਮੰਸਮਾਨੋ ਵਿਸਮੰ ਸਮਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਕਾਯਵਿਸਮਾਦਿਵਿਸਮੰ ਕਾਯਸਮਾਦਿਸਮਞ੍ਚ ਪਹਾਨਭਾਵਨਾਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨੇਨ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਵੀਮੰਸਮਾਨੋ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਮਾਨੋ। **ਤੰ ਵਾਪਿ** ਖੀਣਾਸਵੰ **ਧੀਰਾ ਮੁਨਿੰ ਵੇਦਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ। ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਵੀਮੰਸਮਾਨੋ ਵਿਸਮੰ ਸਮਞ੍ਚ ਯੋ ਵੇ ਠਿਤਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਏਵੰ ਤਸਰੰਵ ਉਜੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੰ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤਿ ਕਮ੍ਮੇਹਿ ਪਾਪਕੇਹਿ। ਤੰ ਵਾਪਿ ਧੀਰਾ ਮੁਨਿੰ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ। ਯਤੋ ਈਦਿਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਗਾਥੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਕਪ੍ਪੇ ਵਾ ਸਮੁਚ੍ਚਯੇ ਵਾ ਵਾਸਦ੍ਦੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੨੧੮. ਯੋ ਸਞ੍ਞਤਤ੍ਤੋਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਤਿ ਕਿਰ ਆਲਵਿਯੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਆਲਵੀਨਗਰੇ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਤਨ੍ਤਵਾਯੋ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕੰ ਧੀਤਰੰ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਅਮ੍ਮ, ਹਿਯ੍ਯੋ ਅਵਸਿਟ੍ਠਤਸਰੰ ਨ ਬਹੁ, ਤਸਰੰ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਲਹੁੰ ਤਨ੍ਤਵਾਯਸਾਲੰ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਮਾ ਖੋ ਚਿਰਾਯੀ''ਤਿ। ਸਾ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿ। ਸੋ ਸਾਲੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਨ੍ਤੰ ਵਿਨੇਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੰ ਦਿਵਸਞ੍ਚ ਭਗਵਾ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਲੋਕੰ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸਾ ਦਾਰਿਕਾਯ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਗੇਵ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਨਗਰੰ ਪਾਵਿਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ – ''ਅਦ੍ਧਾ ਅਜ੍ਜ ਕੋਚਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਪਗੇਵ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਗਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਭਗਵਾ ਯੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਾ ਦਾਰਿਕਾ ਪਿਤੁਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਨਗਰਵਾਸਿਨੋ ਤੰ ਪਦੇਸੰ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਪਰਿਪ੍ਫੋਸਿਤ੍ਵਾ, ਪੁਪ੍ਫੂਪਹਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਵਿਤਾਨੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ, ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸੁੰ। ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ, ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਾ ਦਾਰਿਕਾ ਤੰ ਪਦੇਸੰ ਪਤ੍ਤਾ ਮਹਾਜਨਪਰਿਵੁਤੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿ। ਤੰ ਭਗਵਾ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ – ''ਦਾਰਿਕੇ ਕੁਤੋ ਆਗਤਾਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਨ ਜਾਨਾਮਿ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ''ਕੁਹਿੰ ਗਮਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ? ''ਨ ਜਾਨਾਮਿ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ''ਨ ਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ? ''ਜਾਨਾਮਿ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ''ਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ? ''ਨ ਜਾਨਾਮਿ ਭਗਵਾ''ਤਿ।

ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ – ''ਪਸ੍ਸਥ, ਭੋ, ਅਯੰ ਦਾਰਿਕਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਘਰਾ ਆਗਤਾਪਿ ਭਗਵਤਾ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨਾ 'ਨ ਜਾਨਾਮੀ'ਤਿ ਆਹ, ਤਨ੍ਤਵਾਯਸਾਲੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਚਾਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨਾ 'ਨ ਜਾਨਾਮੀ'ਤਿ ਆਹ, 'ਨ ਜਾਨਾਸੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ 'ਜਾਨਾਮੀ'ਤਿ ਆਹ, 'ਜਾਨਾਸੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ 'ਨ ਜਾਨਾਮੀ'ਤਿ ਆਹ, ਸਬ੍ਬੰ ਪਚ੍ਚਨੀਕਮੇਵ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਤਮਤ੍ਥੰ ਪਾਕਟੰ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਕਿੰ ਮਯਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੰ, ਕਿੰ ਤਯਾ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ? ਸਾ ਆਹ – ''ਨ ਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਚਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਘਰਤੋ ਆਗਤਾ ਤਨ੍ਤਵਾਯਸਾਲੰ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ; ਅਪਿਚ ਮੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਥ, ''ਕੁਤੋ ਆਗਤਾਸੀ''ਤਿ, ਚੁਤਿਵਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਥ, ''ਕੁਹਿੰ ਗਮਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਅਹਞ੍ਚ ਨ ਜਾਨਾਮਿ। ''ਕੁਤੋ ਚਮ੍ਹਿ ਆਗਤਾ; ਨਿਰਯਾ ਵਾ ਦੇਵਲੋਕਾ ਵਾ''ਤਿ, ਨ ਹਿ ਜਾਨਾਮਿ, ''ਕੁਹਿਮ੍ਪਿ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਿਰਯੰ ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੰ ਵਾ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਅਵਚੰ। ਤਤੋ ਮੰ ਭਗਵਾ ਮਰਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਨ ਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ, ਅਹਞ੍ਚ ਜਾਨਾਮਿ। ''ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਮਰਣੰ ਧੁਵ''ਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਾਵੋਚੰ ''ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਮੰ ਭਗਵਾ ਮਰਣਕਾਲੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ, ਅਹਞ੍ਚ ਨ ਜਾਨਾਮਿ ''ਕਦਾ ਮਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਕਿੰ ਅਜ੍ਜ ਵਾ ਉਦਾਹੁ ਸ੍ਵੇ ਵਾ''ਤਿ, ਤੇਨਾਵੋਚੰ ''ਨ

ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤਾਯ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੰ ਪਞ੍ਹੰ ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੂ''ਤਿ ਅਨੁਮੋਦਿ। ਮਹਾਜਨਕਾਯੋਪਿ ''ਯਾਵ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਅਯੰ ਦਾਰਿਕਾ''ਤਿ ਸਾਧੁਕਾਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਦਾਸਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਦਾਰਿਕਾਯ ਸਪ੍ਪਾਯੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ –

> ''ਅਨ੍ਧਭੂਤੋ ਅਯੰ ਲੋਕੋ, ਤਨੁਕੇਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਤਿ।
> ਸਕੁਣੋ ਜਾਲਮੁਤ੍ਤੋਵ, ਅਪ੍ਪੋ ਸਗ੍ਗਾਯ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੭੪) –

ਇਮੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਸਾ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੋਤਾਪੱਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ, ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸਿ।

ਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਿਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਪਿਤਾ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਚਿਰੇਨਾਗਤਾ''ਤਿ ਕੁਦ੍ਧੋ ਵੇਗੇਨ ਤਨ੍ਤੇ ਵੇਮੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿ। ਤੰ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਦਾਰਿਕਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿੰ ਭਿਨ੍ਦਿ। ਸਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਸੋ ਦਿਸ੍ਵਾ – ''ਨਾਹੰ ਮਮ ਧੀਤਰੰ ਪਹਰਿੰ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਇਮੰ ਵੇਮੰ ਵੇਗਸਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਕੁਚ੍ਛਿੰ ਭਿਨ੍ਦਿ। ਜੀਵਤਿ ਨੁ ਖੋ ਨਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਵੀਮੰਸਨ੍ਤੋ ਮਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਮੰ 'ਇਮਿਨਾ ਧੀਤਾ ਮਾਰਿਤਾ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਪਕ੍ਕੋਸੇਯ੍ਯੁੰ, ਤੇਨ ਰਾਜਾਪਿ ਗਰੁਕੰ ਦਣ੍ਡੰ ਪਣੇਯ੍ਯ, ਹਨ੍ਦਾਹੰ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਪਲਾਯਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਦਣ੍ਡਭਯੇਨ ਪਲਾਯਨ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸਨ੍ਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਸਨੋਕਾਸੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿ। ਤੇ ਤੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਤਚਪਞ੍ਚਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਅਦੰਸੁ। ਸੋ ਤੰ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹੱਤੰ ਪਾਪੁਣਿ, ਤੇ ਚਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ। ਅਥ ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਸਬ੍ਬੇਵ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਅਗਮੰਸੁ – ''ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣੰ ਪਵਾਰੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੁੱਤ੍ਥਵਸ੍ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਗਾਮਨਿਗਮਾਦੀਸੁ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਮਾਨੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਆਲਵਿੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਧੀਤਰੰ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕੰ ਮਾਰੇਤੁੰ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੇਸੁੰ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਵੇਲਾਯੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਏਤਮੱਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਭਗਵਾ – ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ , ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧੀਤਰੰ ਮਾਰੇਸਿ, ਸਾ ਅੱਤਨੋ ਕਮ੍ਮੇਨ ਮਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਦੁਬ੍ਬਿਜਾਨੰ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਿਭਾਵੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੱਤ੍ਥੰ ਇਮੰ ਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸੱਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਤੀਸੁਪਿ ਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਸੀਲਸੰਯਮੇਨ **ਸੰਯਤੱਤੋ** ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਚੇਤਸਾ ਵਾ ਹਿੰਸਾਦਿਕੰ **ਨ ਕਰੋਤਿ ਪਾਪੰ,** ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਨ **ਦਹਰੋ** ਵਾ ਦਹਰਵਯੇ ਠਿਤੋ, **ਮਜ੍ਝਿਮੋ** ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯੇ ਠਿਤੋ, ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਥੇਰੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੇ ਠਿਤੋਤਿ ਕਦਾਚਿਪਿ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਕਿੰ ਕਾਰਣਾ? **ਯਤੱਤੋ,** ਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁੱਤਰਾਯ ਵਿਰਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਪਾਪੇਹਿ ਉਪਰਤਚਿੱਤੋਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ **ਮੁਨਿ ਅਰੋਸਨੇਯ੍ਯੋ ਨ ਸੋ ਰੋਸੇਤਿ ਕਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਏਤੇਸੰ ਪਦਾਨੰ ਅਯੰ ਯੋਜਨਾ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਚ – ਸੋ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਿ **ਅਰੋਸਨੇਯ੍ਯੋ** ''ਧੀਤੁਮਾਰਕੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਪੇਸਕਾਰੋ''ਤਿ ਵਾ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਰੋਸੇਤੁੰ, ਘਟ੍ਟੇਤੁੰ, ਬਾਧੇਤੁੰ ਅਰਹੋ ਨ ਹੋਤਿ। **ਸੋਪਿ** ਹਿ **ਨ ਰੋਸੇਤਿ ਕਞ੍ਚਿ,** ''ਨਾਹੰ ਮਮ ਧੀਤਰੰ ਮਾਰੇਮਿ, ਤ੍ਵੰ ਮਾਰੇਸਿ, ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸੋ ਵਾ ਮਾਰੇਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਞ੍ਚਿ ਨ ਰੋਸੇਤਿ, ਨ ਘਟ੍ਟੇਤਿ, ਨ ਬਾਧੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋਪਿ ਨ ਰੋਸਨੇਯ੍ਯੋ। ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ''ਤਿਟ੍ਠ ਤੁ ਨਾਗੋ, ਮਾ ਨਾਗੰ ਘਟ੍ਟੇਸਿ, ਨਮੋ ਕਰੋਹਿ ਨਾਗਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੯) ਵੁੱਤਨਯੇਨ ਨਮਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। **ਤੰ ਵਾਪਿ ਧੀਰਾ ਮੁਨਿ ਵੇਦਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਤਮ੍ਪਿ ਧੀਰਾਵ ਮੁਨਿੰ ਵੇਦਯਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ ਪਦਵਿਭਾਗੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਚੇਤ੍ਥ – ਤੰ ''ਅਯੰ ਅਰੋਸਨੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਏਤੇ ਬਾਲਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਰੋਸੇਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਧੀਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਧੀਰਾਵ ਤਮ੍ਪਿ ਮੁਨਿੰ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਅਯੰ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨੀਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ।

੨੧੯. ਯਦੱਗ੍ਗਤੋਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪੱਤਿ? ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਕਿਰ ਪਞ੍ਚੱਗ੍ਗਦਾਯਕੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਸਸ੍ਸੇਸੁ ਖੇਤੱਗ੍ਗੰ, ਰਾਸੱਗ੍ਗੰ, ਕੋਟ੍ਠੱਗ੍ਗੰ, ਕੁਮ੍ਭਿਅੱਗ੍ਗੰ, ਭੋਜਨੱਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਅੱਗ੍ਗਾਨਿ ਦੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਪਕ੍ਕਾਨਿਯੇਵ ਸਾਲਿ-ਯਵ-ਗੋਧੂਮ-ਸੀਸਾਨਿ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਪਾਯਾਸਪੁਥੁਕਾਦੀਨਿ ਪਟਿਯਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਅੱਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦਾਤਾ ਮੇਧਾਵੀ, ਅੱਗ੍ਗੰ ਸੋ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਏਵੰਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਨੰ ਦੇਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ **ਖੇਤੱਗ੍ਗਦਾਨੰ**। ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੇਸੁ ਪਨ ਸਸ੍ਸੇਸੁ ਲਾਯਿਤੇਸੁ ਮਦ੍ਦਿਤੇਸੁ ਚ

ਵਰਧਞ੍ਞਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਦਾਨਂ ਦੇਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ **ਰਾਸਗ੍ਗਦਾਨਂ**। ਪੁਨ ਤੇਹਿ ਧਞ੍ਞੇਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਾਨਿ ਪੂਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਵਿਵਰਣੇ ਪਠਮਨੀਹਟਾਨਿ ਧਞ੍ਞਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਦਾਨਂ ਦੇਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ **ਕੋਟ੍ਠਗ੍ਗਦਾਨਂ**। ਯਂ ਯਦੇਵ ਪਨਸ੍ਸ ਘਰੇ ਰਨ੍ਧੇਤਿ, ਤਤੋ ਅਗ੍ਗਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦਾਰਕਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੇਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ **ਕੁਮ੍ਭਿਅਗ੍ਗਦਾਨਂ**। ਪੁਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭੋਜਨਕਾਲੇ ਪਠਮੂਪਨੀਤਂ ਭੋਜਨਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਾਲੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਯਾਚਕਾਨਂ, ਤਦਭਾਵੇ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਸੁਨਖਾਨਮ੍ਪਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਨ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਇਦਮਸ੍ਸ **ਭੋਜਨਗ੍ਗਦਾਨਂ**। ਏਵਂ ਸੋ **ਪਞ੍ਚਗ੍ਗਦਾਯਕੋਤ੍**ਵੇਵ ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤੋ ਅਹੋਸਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਚ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਉਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤਿਪ੍ਪਗੇਵ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਿਹਿਤਦ੍ਵਾਰਂ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ – ''ਅਜ੍ਜ ਭਗਵਾ ਏਕਕੋਵ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾਯ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿਂਸੁ। ਭਗਵਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਭੋਜਨਵੇਲਾਯਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵਂ – ''ਨੂਨਜ੍ਜ ਕੋਚਿ ਸਤ੍ਤੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਥਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਏਕਕੋਵ ਪਵਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ ਨਿਮਨ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ। ਭਗਵਾਪਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਘਰਦ੍ਵਾਰਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭੋਜਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਪਨਸ੍ਸ ਬੀਜਨਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ। ਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸਚਾਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਭੋਜਨਂ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਤਤੋ ਮੇ ਪੁਨ ਪਚਿਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਸਾਦਞ੍ਚ ਮਚ੍ਛੇਰਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਤਾਲਵਣ੍ਟੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸਰੀਰਾਭਂ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੁਵਣ੍ਣੋਭਾਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਉਲ੍ਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਦਸ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਿਤਂ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਪਿ ''ਦਿਟ੍ਠੋਨੇਨ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਤਾਵਦੇਵ ਤਾਲਵਣ੍ਟਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਚਸ੍ਸਾ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿਯਾ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ –

''ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਮਿਂ, ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਮਮਾਯਿਤਂ।
ਅਸਤਾ ਚ ਨ ਸੋਚਤਿ, ਸ ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੬੭) –

ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ। ਸਾ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇਯੇਵ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤੋਘਰਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ, ਵਰਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਂ ਦਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਨੀਤਭੋਜਨਂ ਉਪਨਾਮੇਸਿ – ''ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਾ, ਸਾਧੁ, ਮੇ ਤਂ ਭੋਜਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਥਾ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ। ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਂ ਕੁਮ੍ਭਿਤੋ ਪਠਮਮੇਵ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਗ੍ਗਤੋ,** ਅਦ੍ਧਾਵਸੇਸਾਯ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਮਜ੍ਝਤੋ,** ਏਕਦ੍ਵਿਕਟਚ੍ਛੁਮਤ੍ਤਾਵਸੇਸਾਯ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਸੇਸਤੋ** ਵਾ **ਪਿਣ੍ਡਂ ਲਭੇਥ**। **ਪਰਦਤ੍ਤੂਪਜੀ**ਵੀਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਣਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਪਰੇਨੇਵ ਦਤ੍ਤਂ ਉਪਜੀਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਰਦਤ੍ਤੂਪਜੀਵੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਨਾਲਂ ਥੁਤੁਂ ਨੋਪਿ ਨਿਪਚ੍ਚਵਾਦੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਤੋ ਲਦ੍ਧਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਦਾਯਕਂ ਵਾ ਥੋਮੇਤੁਮ੍ਪਿ ਨਾਰਹਤਿ ਪਹੀਨਾਨੁਨਯਤ੍ਤਾ। ਸੇਸਤੋ ਲਦ੍ਧਾ ''ਕਿਂ ਏਤਂ ਇਮਿਨਾ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦਾਯਕਂ ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਿਯਵਚਨਾਨਿ ਵਤ੍ਤਾਪਿ ਨ ਹੋਤਿ ਪਹੀਨਪਟਿਘਤ੍ਤਾ। **ਤਂ ਵਾਪਿ ਧੀਰਾ ਮੁਨਿ ਵੇਦਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਪਹੀਨਾਨੁਨਯਪਟਿਘਂ ਧੀਰਾਵ ਮੁਨਿਂ ਵੇਦਯਨ੍ਤੀਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਗਾਥਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹੀਤਿ।

੨੨੦. ਮੁਨਿਂ ਚਰਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਉਤ੍ਤੁਵਸੇਨ ਤੀਸੁ ਪਾਸਾਦੇਸੁ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਪਰਿਚਾਰਯਮਾਨੋ ਦਹਰੋਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ, ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤੇ ''ਕਾਮਾ ਹਿ ਚਿਤ੍ਰਾ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰

੫੦) ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਵਤ੍ਥੁਨਯੇਨੇਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਪਰਿਚਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਣਨ੍ਤਿ – ''ਸਮਯੋ, ਆਵੁਸੋ, ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ''ਅਭਬ੍ਬੋ ਦਾਨਾਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਵਿਬ੍ਭਮਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਭਗਵਾ ''ਏਵਮੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਭਬ੍ਬੋ ਸੋ ਦਾਨਿ ਵਿਬ੍ਭਮਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਿਭਾਵਂ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਮੋਨੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ **ਮੁਨਿਂ,** ਏਕਵਿਹਾਰਿਤਾਯ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਸੁ ਵਾ ਚਰਿਯਾਸੁ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਚਰਿਯਾਯ **ਚਰਨ੍ਤਂ,** ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ ਵਿਰਤਿਯਾ **ਵਿਰਤਂ ਮੇਥੁਨਸ੍ਮਾ।** ਦੁਤਿਯਪਾਦਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ – ਕੀਦਿਸਂ ਮੁਨਿਂ ਚਰਨ੍ਤਂ ਵਿਰਤਂ ਮੇਥੁਨਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? **ਯੋ ਯੋਬ੍ਬਨੇ ਨੋਪਨਿਬਜ੍ਝਤੇ ਕ੍ਵਚਿ,** ਯੋ ਭਦ੍ਰੇਪਿ ਯੋਬ੍ਬਨੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਕ੍ਵਚਿ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪੇ ਯਥਾ ਪੁਰੇ, ਏਵਂ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਨ ਉਪਨਿਬਜ੍ਝਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਕ੍ਵਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਯੋਬ੍ਬਨੇ ''ਯੁਵਾ ਤਾਵਮ੍ਹਿ, ਅਯਂ ਵਾ ਯੁਵਾਤਿ ਪਟਿਸੇਵਾਮਿ ਤਾਵ ਕਾਮੇ''ਤਿ ਏਵਂ ਯੋ ਰਾਗੇਨ ਨ ਉਪਨਿਬਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਯਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਵਿਰਤਂ ਮੇਥੁਨਸ੍ਮਾ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਜਾਤਿਮਦਾਦਿਭੇਦਾ **ਮਦਾ,** ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਙ੍ਖਾਤਾ **ਪਮਾਦਾਪਿ** ਚ **ਵਿਰਤਂ,** ਏਵਂ ਮਦਪ੍ਪਮਾਦਾ ਵਿਰਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਚ **ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਂ** ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨੇਹਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਏਕੋ ਲੋਕਿਕਾਯਪਿ ਵਿਰਤਿਯਾ ਵਿਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਏਵਂ, ਕਿਂ ਪਨ **ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਂ ਵਿਰਤਂ,** ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਿਰਤਿਯਾ ਵਿਰਤਨ੍ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਂ ਵਾਪਿ ਧੀਰਾ ਮੁਨਿ ਵੇਦਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਧੀਰਾ ਏਵ ਮੁਨਿਂ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਨਂ ਨ ਵੇਦਯਥ, ਤੇਨ ਨਂ ਏਵਂ ਭਣਥਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੨੧. ਅਞ੍ਞਾਯ ਲੋਕਨ੍ਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਾ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਆਭਰਣਮङ੍ਗਲਂ, ਅਭਿਸੇਕਮङ੍ਗਲਂ, ਆਵਾਹਮङ੍ਗਲਨ੍ਤਿ ਤੀਣਿ ਮङ੍ਗਲਾਨਿ ਅਕਂਸੁ। ਭਗਵਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਪਤ੍ਤਂ ਅਦਾਸਿ। ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ ''ਤੁਵਟ੍ਟਂ ਖੋ, ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਗਾਰਵੇਨ ''ਹਨ੍ਦ ਭਗਵਾ ਪਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਵਿਹਾਰਮੇਵ ਗਤੋ। ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਰਿਵੇਣੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਆਹਰ, ਨਨ੍ਦ, ਪਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਗਾਰਵੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ''ਪਬ੍ਬਜਾਮਿ, ਭਗਵਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਂ ਭਗਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਸੋ ਪਨ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣਿਯਾ ਵਚਨਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਰਨ੍ਤੋ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਭਗਵਾ ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨਭਿਰਤਿਂ ਵਿਨੋਦੇਤੁਕਾਮੋ ''ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਂ ਗਤਪੁਬ੍ਬੋਸਿ, ਨਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਆਹ। ਨਨ੍ਦੋ ''ਨਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਤਪੁਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਅਵੋਚ।

ਤਤੋ ਨਂ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਵੇਜਯਨ੍ਤਪਾਸਾਦਦ੍ਵਾਰੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਗਵਤੋ ਆਗਮਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕੋ ਅਚ੍ਛਰਾਗਣਪਰਿਵੁਤੋ ਪਾਸਾਦਾ ਓਰੋਹਿ। ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾਨਂ ਪਾਦਮਕ੍ਖਨਤੇਲਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਕੁਟਪਾਦਿਨਿਯੋ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਨਨ੍ਦਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਪਸ੍ਸਸਿ ਨੋ, ਤ੍ਵਂ ਨਨ੍ਦ, ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਅਚ੍ਛਰਾਸਤਾਨਿ ਕਕੁਟਪਾਦਾਨੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਨਾਮ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਕਲੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਏਤਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਥ ਚ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਉਪਾਯਕੁਸਲਤਾਯ ਆਤੁਰਸ੍ਸ ਦੋਸੇ ਉਗ੍ਗਿਲੇਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਵੇਜ੍ਜੋ ਸੁਭੋਜਨਂ ਵਿਯ ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਰਾਗਂ ਉਗ੍ਗਿਲੇਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਗ੍ਗਹਣਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਸਿ ਯਥਾ ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਅਚ੍ਛਰਾਹੇਤੁ ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ ਅਭਿਰਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਭਤਕਵਾਦੇਨ ਨਨ੍ਦਂ ਚੋਦੇਥਾ''ਤਿ। ਸੋ ਤੇਹਿ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ਲਜ੍ਜਿਤੋ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਚङ੍ਕਮਨਕੋਟਿਯਂ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਭਗਵਤੋਪਿ ਞਾਣਂ ਉਦਪਾਦਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਤਥੇਵਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਚੋਦੇਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਾ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਦਾਨਿ ਨਨ੍ਦੋ ਏਵਂ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਿਭਾਵਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਵਵਤ੍ਥਾਨਕਰਣੇਨ ਖਨ੍ਧਾਦਿ**ਲੋਕੰ ਅਞ੍ਞਾਯ** ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ **ਪਰਮਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿੰ**, ਸਮੁਦਯਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ **ਓਘੰ**, ਪਹੀਨਸਮੁਦਯਤ੍ਤਾ ਰੂਪਮਦਾਦਿਵੇਗਸਹਨੇਨ ਚਕ੍ਖਾਦਿਆਯਤਨ**ਸਮੁਦ੍ਦਞ੍ਚ** ਅਤਿਤਰਿਯ ਅਤਿਤਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ, ''ਤਨ੍ਨਿਦ੍ਦੇਸਾ ਤਾਦੀ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਤਾਦਿੰ**। ਯੋ ਵਾਯੰ ਕਾਮਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਰਾਸਿਯੇਵ ਅਵਹਨਨਟ੍ਠੇਨ ਓਘੋ, ਕੁਚ੍ਛਿਤਗਤਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਮੁਦ੍ਦਨਟ੍ਠੇਨ ਸਮੁਦ੍ਦੋ, ਸਮੁਦਯਪ੍ਪਹਾਨੇਨੇਵ ਤੰ ਓਘੰ ਸਮੁਦ੍ਦਞ੍ਚ ਅਤਿਤਰਿਯ ਅਤਿਤਿਣ੍ਣੋਘਤ੍ਤਾ ਇਦਾਨਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਏਵੰ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇਪਿ ਵਿਕਾਰਮਨਾਪਜ੍ਜਨਤਾਯ ਤਾਦਿਮ੍ਪਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤੰ ਛਿਨ੍ਨਗਨ੍ਥੰ ਅਸਿਤੰ ਅਨਾਸ**ਵਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪਨਸ੍ਸ ਥੁਤਿਵਚਨਮੇਵ, ਇਮਾਯ ਚਤੁਸਚ੍ਚਭਾਵਨਾਯ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਗਨ੍ਥਾਨੰ ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਛਿਨ੍ਨਗਨ੍ਥੰ,** ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਸਿਤੰ**, ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਆਸਵਾਨੰ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਨਾਸ**ਵਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤੰ ਵਾਪਿ ਧੀਰਾ ਮੁਨਿ ਵੇਦਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਧੀਰਾਵ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਿੰ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਅਵੇਦਯਮਾਨਾ ਏਵੰ ਭਣਥਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੨੨੨. ਅਸਮਾ ਉਭੋਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੋਸਲਰਟ੍ਠੇ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਗਾਮੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਗਾਮੇ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਸਨੋਕਾਸੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਿਗੇ ਬਨ੍ਧਤਿ। ਸੋ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਥੇਰੰ ਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਰਞ੍ਞਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਵੰ ਅਭਿਣ੍ਹਦਸ੍ਸਨੇਨ ਥੇਰੇ ਜਾਤਸਿਨੇਹੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਯਦਾ ਬਹੁੰ ਮੰਸੰ ਲਭਤਿ, ਤਦਾ ਥੇਰਸ੍ਸਾਪਿ ਰਸਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਦੇਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ – ''ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ 'ਅਮੁਕਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇਸੇ ਮਿਗਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਚਰਨ੍ਤਿ, ਪਾਨੀਯੰ ਪਿਵਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਲੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਿ। ਤਤੋ ਲੁਦ੍ਦਕੋ ਮਿਗੇ ਮਾਰੇਤਿ, ਤੇਨ ਉਭੋ ਸਙ੍ਗਮ੍ਮ ਜੀਵਿਕੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕੰ ਚਰਮਾਨੋ ਤੰ ਜਨਪਦੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਭਗਵਾ ਲੁਦ੍ਦਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮਾਨਜੀਵਿਕਾਭਾਵਸਾਧਕੰ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਿਭਾਵੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥੰ ਇਮੰ ਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਯੋ ਚ ਲੁਦ੍ਦਕੋ, ਏਤੇ **ਅਸਮਾ ਉਭੋ**। ਯੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਸਮਾਨਜੀਵਿਕਾ''ਤਿ, ਤੰ ਮਿਚ੍ਛਾ। ਕਿੰ ਕਾਰਣਾ? **ਦੂਰਵਿਹਾਰਵੁਤ੍ਤਿਨੋ,** ਦੂਰੇ ਵਿਹਾਰੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤਿ ਚ ਨੇਸਨ੍ਤਿ ਦੂਰਵਿਹਾਰਵੁਤ੍ਤਿਨੋ। ਵਿਹਾਰੋਤਿ ਵਸਨੋਕਾਸੋ, ਸੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਰਞ੍ਞੇ, ਲੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ ਚ ਗਾਮੇ। ਵੁਤ੍ਤੀਤਿ ਜੀਵਿਕਾ, ਸਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗਾਮੇ ਸਪਦਾਨਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਾ, ਲੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ ਚ ਅਰਞ੍ਞੇ ਮਿਗਸਕੁਣਮਾਰਣਾ। ਪੁਨ ਚਪਰੰ **ਗਿਹੀ ਦਾਰਪੋਸੀ,** ਸੋ ਲੁਦ੍ਦਕੋ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੰ ਪੋਸੇਤਿ। **ਅਮਮੋ ਚ ਸੁਬ੍ਬਤੋ,** ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਮਤ੍ਤਵਿਰਹਿਤੋ ਸੁਚਿਵਤਤ੍ਤਾ ਸੁਨ੍ਦਰਵਤਤ੍ਤਾ ਚ ਸੁਬ੍ਬਤੋ ਸੋ ਖੀਣਾਸਵਭਿਕ੍ਖੁ। ਪੁਨ ਚਪਰੰ **ਪਰਪਾਣਰੋਧਾਯ ਗਿਹੀ ਅਸਞ੍ਞਤੋ,** ਸੋ ਲੁਦ੍ਦਕੋ ਗਿਹੀ ਪਰਪਾਣਰੋਧਾਯ ਤੇਸੰ ਪਾਣਾਨੰ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਅਸੰਯਤੋ। **ਨਿਚ੍ਚੰ ਮੁਨੀ ਰਕ੍ਖਤਿ ਪਾਣਿਨੇ ਯਤੋ,** ਇਤਰੋ ਪਨ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਿ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਨਿਚ੍ਚੰ ਯਤੋ ਸੰਯਤੋ ਪਾਣਿਨੇ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤੇ ਕਥੰ ਸਮਾਨਜੀਵਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ?

੨੨੩. ਸਿਖੀ ਯਥਾਤਿ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਤਿ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਸਾਕਿਯਾਨੰ ਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਪਠਮਕਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਪਚ੍ਛਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿੰ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਠਮਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਗਿਹਿਨੋ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਤੰ ਕਥੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਭਗਵਾ ''ਅਞ੍ਞਾ ਏਵ ਹਿ ਅਯੰ ਜਾਤਿ, ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁ ਲਿਙ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਨਾਗਾਮੀਪਿ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਿਹੀ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਤਦਹੁਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨੇਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਚ੍ਛਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਠਮਸੋਤਾਪਨ੍ਨਗਹਟ੍ਠਤੋ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੰ ਵਿਸੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥੰ ਇਮੰ ਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯ੍ਵਾਯੰ ਮਤ੍ਥਕੇ ਜਾਤਾਯ ਸਿਖਾਯ ਸਬ੍ਭਾਵੇਨ **ਸਿਖੀ,** ਮਣਿਦਣ੍ਡਸਦਿਸਾਯ ਗੀਵਾਯ **ਨੀਲਗੀ**ਵੋਤਿ ਚ ਮਯੂਰਵਿਹਙ੍ਗਮੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੋ ਯਥਾ ਹਰਿਤਹੰਸਤਮ੍ਬਹੰਸਖੀਰਹੰਸਕਾਲਹੰਸਪਾਕਹੰਸਸੁਵਣ੍ਣਹੰਸੇਸੁ ਯ੍ਵਾਯੰ ਸੁਵਣ੍ਣਹੰਸੋ, ਤਸ੍ਸ

ਹੰਸਸ੍ਸ ਜਵੇਨ ਸੋਲ਼ਸਿਮ੍ਪਿ ਕਲਂ ਨ ਉਪੇਤਿ। ਸੁਵਣ੍ਣਹਂਸੋ ਹਿ ਮੁਹੁਤ੍ਤਕੇਨ ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਅਸਮਤ੍ਥੋ ਇਤਰੋ। ਦਸ੍ਸਨੀਯਤਾਯ ਪਨ ਉਭੋਪਿ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਗਿਹੀ ਪਠਮਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋਪਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨੇਨ ਦਸ੍ਸਨੀਯੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਪਚ੍ਛਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨੇਨ ਤੁਲਜਦਸ੍ਸਨੀਯਭਾਵਸ੍ਸਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਜਵੇਨ ਨਾਨੁਕਰੋਤਿ। ਕਤਮੇਨ ਜਵੇਨ? ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਜਵੇਨ। ਗਿਹਿਨੋ ਹਿ ਤਂ ਞਾਣਂ ਦਨ੍ਧਂ ਹੋਤਿ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦਿਜਟਾਯ ਜਟਿਤਤ੍ਤਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਨ ਤਿਕ੍ਖਂ ਹੋਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਜਟਾਯ ਵਿਜਟਿਤਤ੍ਤਾ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਮੁਨਿਨੋ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਨਮ੍ਹਿ ਝਾਯਤੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਦੇਨ ਦੀਪਿਤੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਸੇਕ੍ਖਮੁਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੇਨ ਚ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਲਕ੍ਖਣਾਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਚ ਨਿਚ੍ਚਂ ਵਨਸ੍ਮਿਂ ਝਾਯਤਿ। ਕੁਤੋ ਗਿਹਿਨੋ ਏਵਰੂਪੋ ਵਿਵੇਕੋ ਚ ਝਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ?

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਮੁਨਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਚ ਪਠਮੋ ਵਗ੍ਗੋ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਨਯਤੋ, ਨਾਮੇਨ

ਉਰਗਵਗ੍ਗੋਤਿ।

੨. ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੋ

੧. ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਾਨੀਧ ਭੂਤਾਨੀਤਿ ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਤੀਤੇ ਕਿਰ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਾਦਯੋ ਉਪਦ੍ਦਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਵੂਪਸਮਨਤ੍ਥਾਯ ਲਿਚ੍ਛਵਯੋ ਰਾਜਗਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵੇਸਾਲਿਮਾਨਯਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਆਨੀਤੋ ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਉਪਦ੍ਦਵਾਨਂ ਵੂਪਸਮਨਤ੍ਥਾਯ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਪੋਰਾਣਾ ਪਨਸ੍ਸ ਵੇਸਾਲਿਵਤ੍ਥੁਤੋ ਪਭੁਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਕਿਰ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਗਬ੍ਭੋ ਸਣ੍ਠਾਸਿ। ਸਾ ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਨਿਵੇਦੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਗਬ੍ਭਪਰਿਹਾਰਂ ਅਦਾਸਿ। ਸਾ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਰਿਯਮਾਨਗਬ੍ਭਾ ਗਬ੍ਭਪਰਿਪਾਕਕਾਲੇ ਵਿਜਾਯਨਘਰਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਪੁਞ੍ਞਵਤੀਨਂ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਗਬ੍ਭਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਸਾ ਚ ਤਾਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾ, ਤੇਨ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਅਲਤ੍ਤਕਪਟਲਬਨ੍ਧੁਜੀਵਕਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸਂ ਮਂਸਪੇਸਿਂ ਵਿਜਾਯਿ। ਤਤੋ ‘‘ਅਞ੍ਞਾ ਦੇਵਿਯੋ ਸੁਵਣ੍ਣਬਿਮ੍ਬਸਦਿਸੇ ਪੁਤ੍ਤੇ ਵਿਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ ਮਂਸਪੇਸਿਨ੍ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰਤੋ ਮਮ ਅਵਣ੍ਣੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਅਵਣ੍ਣਭਯੇਨ ਤਂ ਮਂਸਪੇਸਿਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਮੁਦ੍ਦਿਕਾਯ ਲਞ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਗਙ੍ਗਾਯ ਸੋਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਾਪੇਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਛਡ੍ਡਿਤਮਤ੍ਤੇ ਦੇਵਤਾ ਆਰਕ੍ਖਂ ਸਂਵਿਦਹਿਂਸੁ। ਸੁਵਣ੍ਣਪਟ੍ਟਿਕਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਕੇਨ ‘‘ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਪਜਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਤਂ ਭਾਜਨਂ ਊਮਿਭਯਾਦੀਹਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਂ ਗਙ੍ਗਾਯ ਸੋਤੇਨ ਪਾਯਾਸਿ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਤਾਪਸੋ ਗੋਪਾਲਕੁਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਗਙ੍ਗਾਯ ਤੀਰੇ ਵਸਤਿ। ਸੋ ਪਾਤੋਵ ਗਙ੍ਗਂ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਤਂ ਭਾਜਨਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਸਞ੍ਞਾਯ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਤਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਂ ਅਕ੍ਖਰਪਟ੍ਟਿਕਂ ਰਾਜਮੁਦ੍ਦਿਕਾਲਞ੍ਛਨਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਮਂਸਪੇਸਿਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਸਿਯਾ ਗਬ੍ਭੋ, ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਪੂਤਿਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਤਂ ਅਸ੍ਸਮਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧੇ ਓਕਾਸੇ ਠਪੇਸਿ। ਅਥ ਅਡ੍ਢਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਦ੍ਵੇ ਮਂਸਪੇਸਿਯੋ ਅਹੇਸੁਂ। ਤਾਪਸੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਾਧੁਕਤਰਂ ਠਪੇਸਿ। ਤਤੋ ਪੁਨ ਅਦ੍ਧਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਏਕਮੇਕਿਸ੍ਸਾ ਪੇਸਿਯਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਸੀਸਾਨਮਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਪਿਲ਼ਕਾ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਅਥ ਤਤੋ ਅਦ੍ਧਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਏਕਾ ਮਂਸਪੇਸਿ ਸੁਵਣ੍ਣਬਿਮ੍ਬਸਦਿਸੋ ਦਾਰਕੋ; ਏਕਾ ਦਾਰਿਕਾ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਸੁ ਤਾਪਸਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਤੋ ਚਸ੍ਸ ਖੀਰਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਚ ਖੀਰਭਤ੍ਤਂ ਲਭਤਿ। ਸੋ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਖੀਰਂ ਦਾਰਕਾਨਂ ਮੁਖੇ ਆਸਿਞ੍ਚਤਿ। ਤੇਸਂ ਯਂ ਯਂ ਉਦਰਂ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਮਣਿਭਾਜਨਗਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਨਿਚ੍ਛਵੀ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਆਹੁ – ‘‘ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ ਵਿਯ ਨੇਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਲੀਨਾ ਛਵਿ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਤੇ ਨਿਚ੍ਛਵਿਤਾਯ ਵਾ ਲੀਨਚ੍ਛਵਿਤਾਯ ਵਾ **ਲਿਚ੍ਛਵੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਂਸੁ।

ਤਾਪਸੋ ਦਾਰਕੇ ਪੋਸੇਨ੍ਤੋ ਉਸ੍ਸੂਰੇ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤਿ, ਅਤਿਦਿਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਬ੍ਯਾਪਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਗੋਪਾਲਕਾ ਆਹਂਸੁ – ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਦਾਰਕਪੋਸਨਂ ਪਲਿਬੋਧੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਾਰਕੇ ਦੇਥ, ਮਯਂ ਪੋਸੇਸ੍ਸਾਮ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਥਾ’’ਤਿ। ਤਾਪਸੋ ‘‘ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿ। ਗੋਪਾਲਕਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਮਗ੍ਗਂ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਓਕਿਰਿਤ੍ਵਾ; ਧਜਪਟਾਕਾ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਰਿਯੇਹਿ ਵਜ੍ਜਮਾਨੇਹਿ ਅਸ੍ਸਮਂ ਆਗਤਾ। ਤਾਪਸੋ ‘‘ਮਹਾਪੁਞ੍ਞਾ ਦਾਰਕਾ, ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਵਡ੍ਢੇਥ, ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਵਾਹਵਿਵਾਹਂ ਕਰੋਥ, ਪਞ੍ਚਗੋਰਸੇਨ ਰਾਜਾਨਂ ਤੋਸੇਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਭਾਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਥ, ਤਤ੍ਥ ਕੁਮਾਰਂ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦਾਰਕੇ ਅਦਾਸਿ। ਤੇ ‘‘ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਦਾਰਕੇ ਨੇਤ੍ਵਾ ਪੋਸੇਸੁਂ।

ਦਾਰਕਾ ਵਡ੍ਢਿਮਨ੍ਵਾਯ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾ ਵਿਵਾਦਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇ ਗੋਪਾਲਦਾਰਕੇ ਹਤ੍ਥੇਨਪਿ ਪਾਦੇਨਪਿ ਪਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਰੋਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਕਿਸ੍ਸ ਰੋਦਥਾ’’ਤਿ ਚ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ‘‘ਇਮੇ ਨਿਮ੍ਮਾਤਾਪਿਤਿਕਾ ਤਾਪਸਪੋਸਿਤਾ ਅਮ੍ਹੇ ਅਤੀਵ ਪਹਰਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ‘‘ਇਮੇ ਦਾਰਕਾ ਅਞ੍ਞੇ ਦਾਰਕੇ ਵਿਹੇਠੇਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਇਮੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾ ਇਮੇ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਕਿਰ ਸੋ ਪਦੇਸੋ ‘‘ਵਜ੍ਜੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਯੋਜਨਸਤਂ ਪਰਿਮਾਣੇਨ। ਅਥ ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਗੋਪਾਲਕਾ ਰਾਜਾਨਂ ਤੋਸੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ। ਤਤ੍ਥੇਵ

ਨਗਰੰ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੋਲਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕੰ ਕੁਮਾਰੰ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨੰ ਅਕੰਸੁ। ਤਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਾਰਿਕਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਾਰੇਯ੍ਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤਿਕੰ ਅਕੰਸੁ – ‘‘ਨ ਬਾਹਿਰਤੋ ਦਾਰਿਕਾ ਆਨੇਤਬ੍ਬਾ, ਇਤੋ ਦਾਰਿਕਾ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ। ਤੇਸੰ ਪਠਮਸੰਵਾਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਦਾਰਕਾ ਜਾਤਾ ਧੀਤਾ ਚ ਪੁਤ੍ਤੋ ਚ, ਏਵੰ ਸੋਲਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਜਾਤਾ। ਤਤੋ ਤੇਸੰ ਦਾਰਕਾਨੰ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਾਨੰ ਆਰਾਮੁਯ੍ਯਾਨਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਗਹੇਤੁੰ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੰ ਤੰ ਨਗਰੰ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਗਾਵੁਤਨ੍ਤਰੇਨ ਗਾਵੁਤਨ੍ਤਰੇਨ ਪਾਕਾਰੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿੰਸੁ। ਤਸ੍ਸ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਵਿਸਾਲੀਕਤਤ੍ਤਾ **ਵੇਸਾਲੀ**ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮੰ ਜਾਤੰ। ਇਦੰ **ਵੇਸਾਲੀਵਤ੍ਥੁ।**

ਅਯੰ ਪਨ ਵੇਸਾਲੀ ਭਗਵਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਇਦ੍ਧਾ ਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਹੋਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਰਾਜੂਨੰਯੇਵ ਸਤ੍ਤ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਚ ਸਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਚ ਰਾਜਾਨੋ ਅਹੇਸੁੰ, ਤਥਾ ਯੁਵਰਾਜਸੇਨਾਪਤਿਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਪ੍ਪਭੁਤੀਨੰ। ਯਥਾਹ –

> ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਵੇਸਾਲੀ ਇਦ੍ਧਾ ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਫੀਤਾ ਚ ਬਹੁਜਨਾ ਆਕਿਣ੍ਣਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸੁਭਿਕ੍ਖਾ ਚ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਪਾਸਾਦਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਪਾਸਾਦਸਤਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਪਾਸਾਦਾ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਕੂਟਾਗਾਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਕੂਟਾਗਾਰਸਤਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਕੂਟਾਗਾਰਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਆਰਾਮਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਆਰਾਮਸਤਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਆਰਾਮਾ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਸਤਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਚ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੨੬)।

ਸਾ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਾ ਅਹੋਸਿ ਦੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਿਕਾ ਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸਾ। ਪਠਮੰ ਦੁਗ੍ਗਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤਿ। ਮਤਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਕੁਣਪਗਨ੍ਧੇਨ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਗਰੰ ਪਵਿਸਿੰਸੁ। ਤਤੋ ਬਹੁਤਰਾ ਮੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਾਯ ਪਟਿਕੂਲਤਾਯ ਚ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਹਿਵਾਤਕਰੋਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਇਤਿ ਤੀਹਿ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਅਮਨੁਸ੍ਸਰੋਗਭਯੇਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾਯ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਨਗਰਵਾਸਿਨੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਮਾਹੰਸੁ – ‘‘ਮਹਾਰਾਜ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਨਗਰੇ ਤਿਵਿਧੰ ਭਯਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਰਾਜਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟਾ ਏਵਰੂਪੰ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੰ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਮਞ੍ਞੇ ਅਧਮ੍ਮਿਕਤ੍ਤੇਨ ਏਤਰਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਮਯ੍ਹੰ ਅਧਮ੍ਮਿਕਭਾਵੰ ਵਿਚਿਨਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੰ ਪਵੇਣਿੰ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤਾ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਦ੍ਦਸੰਸੁ।

ਤਤੋ ਰਞ੍ਞੋ ਦੋਸੰ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਇਦੰ ਭਯੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਕਥੰ ਵੂਪਸਮੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁੰ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਚ੍ਚੇ ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੋ ਅਪਦਿਸਿੰਸੁ – ‘‘ਏਤੇਹਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਵੂਪਸਮਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਹੰਸੁ – ‘‘ਬੁਦ੍ਧੋ ਕਿਰ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ, ਤੇਨ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਭਯਾਨਿ ਵੂਪਸਮੇਯ੍ਯੁ’’ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਤੇ ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਹੰ ਪਨ ਸੋ ਭਗਵਾ ਏਤਰਹਿ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵਾ ਪੇਸਿਤੇ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਅਥਾਪਰੇ ਆਹੰਸੁ – ‘‘ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕਾ, ਕਿਸ੍ਸ ਨਾਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁੰ, ਸੋ ਪਨ ਭਗਵਾ ਏਤਰਹਿ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਤਿ, ਰਾਜਾ ਚ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਹਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਸੋ ਆਗਨ੍ਤੁੰ ਨ ਦਦੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ। ‘‘ਤੇਨ ਹਿ ਰਾਜਾਨੰ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਨੇਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਾਨੋ ਮਹਤਾ ਬਲਕਾਯੇਨ ਪਹੂਤੰ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰੰ ਦਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਪੇਸੇਸੁੰ – ‘‘ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੰ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਆਨੇਥਾ’’ਤਿ। ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰੰ ਦਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਨਿਵੇਦੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਹਾਰਾਜ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਨਗਰੰ ਪੇਸੇਹੀ’’ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਰਾਜਾ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿ – ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਵ ਜਾਨਾਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹੰਸੁ – ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਨਗਰੇ ਤੀਣਿ ਭਯਾਨਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ। ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਸੋਤ੍ਥਿ ਨੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ। ਭਗਵਾ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਵੇਸਾਲਿਯੰ ਰਤਨਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਾ ਰਕ੍ਖਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲਾਨਿ ਫਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ। ਅਥ ਰਾਜਾ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਵਾਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਭਗਵਤਾ ਵੇਸਾਲਿਗਮਨੰ ਅਧਿਵਾਸਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਨਗਰੇ ਘੋਸਨੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ‘‘ਕਿੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਥ ਵੇਸਾਲਿਗਮਨ’’ਨ੍ਤਿ? ‘‘ਆਮ, ਮਹਾਰਾਜਾ’’ਤਿ। ‘‘ਤੇਨ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਗਮੇਥ, ਯਾਵ ਮਗ੍ਗੰ ਪਟਿਯਾਦੇਮੀ’’ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਰਾਜਾ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਰਾਜਗਹਸ੍ਸ ਚ ਗਙ੍ਗਾਯ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਂ ਭੂਮਿਂ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਯੋਜਨੇ ਯੋਜਨੇ ਵਿਹਾਰਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਭਗਵਤੋ ਗਮਨਕਾਲਂ ਪਟਿਵੇਦੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ਪਾਯਾਸਿ। ਰਾਜਾ ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਜਾਣੁਮਤ੍ਤਂ ਓਕਿਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਧਜਪਟਾਕਾਪੁਣ੍ਣਘਟਕਦਲਿਆਦੀਨਿ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਦ੍ਵੇ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਾਨਿ, ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਏਕਮੇਕਂ ਉਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪੂਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਦਾਨਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਦਿਵਸੇਹਿ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰਂ ਨੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਨਾਵਂ ਅਲਙ੍ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵੇਸਾਲਿਕਾਨਂ ਸਾਸਨਂ ਪੇਸੇਸਿ – ''ਆਗਤੋ ਭਗਵਾ, ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਯਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ''ਦਿਗੁਣਂ ਪੂਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਚ ਗਙ੍ਗਾਯ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾ ਤਿਯੋਜਨਂ ਭੂਮਿਂ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਾਨਿ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪੂਜਂ ਕੁਰੁਮਾਨਾ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ।

ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਦ੍ਵੇ ਨਾਵਾਯੋ ਸਙ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ, ਮਣ੍ਡਪਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਪੁਪ੍ਫਦਾਮਾਦੀਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਰਤਨਮਯਂ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਨਾਵਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਲਪ੍ਪਮਾਣਂ ਉਦਕਂ ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ''ਯਾਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵਾਹਂ ਇਧੇਵ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੇ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤੋ। ਉਪਰਿ ਦੇਵਤਾ ਯਾਵ ਅਕਨਿਟ੍ਠਭਵਨਾ ਪੂਜਮਕਂਸੁ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਗਙ੍ਗਾਨਿਵਾਸਿਨੋ ਕਮ੍ਬਲਸ੍ਸਤਰਾਦਯੋ ਨਾਗਾ ਪੂਜਮਕਂਸੁ। ਏਵਂ ਮਹਤਿਯਾ ਪੂਜਾਯ ਭਗਵਾ ਯੋਜਨਮਤ੍ਤਂ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਗਙ੍ਗਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੇਸਾਲਿਕਾਨਂ ਸੀਮਨ੍ਤਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ।

ਤਤੋ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਾਨੋ ਤੇਨ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੇਨ ਕਤਪੂਜਾਯ ਦਿਗੁਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਗਲਪ੍ਪਮਾਣੇ ਉਦਕੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਤੇਨੇਵ ਖਣੇਨ ਤੇਨ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਜ੍ਜੁਪ੍ਪਭਾਵਿਨਦ੍ਧਨ੍ਧਕਾਰਵਿਸਟਕੂਟੋ ਗਲ੍ਲਗਲ੍ਲਾਯਨ੍ਤੋ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਮਹਾਮੇਘੋ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਭਗਵਤਾ ਪਠਮਪਾਦੇ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਪੋਕ੍ਖਰਵਸ੍ਸਂ ਵਸ੍ਸਿ। ਯੇ ਤੇਮੇਤੁਕਾਮਾ, ਤੇ ਏਵ ਤੇਮੇਨ੍ਤਿ, ਅਤੇਮੇਤੁਕਾਮਾ ਨ ਤੇਮੇਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਜਾਣੁਮਤ੍ਤਂ ਊਰੁਮਤ੍ਤਂ ਕਟਿਮਤ੍ਤਂ ਗਲਪ੍ਪਮਾਣਂ ਉਦਕਂ ਵਹਤਿ, ਸਬ੍ਬਕੁਣਪਾਨਿ ਉਦਕੇਨ ਗਙ੍ਗਂ ਪਵੇਸਿਤਾਨਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਭੂਮਿਭਾਗੋ ਅਹੋਸਿ।

ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਾਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਯੋਜਨੇ ਯੋਜਨੇ ਵਾਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਦਾਨਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਤੀਹਿ ਦਿਵਸੇਹਿ ਦਿਗੁਣਂ ਪੂਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਵੇਸਾਲਿਂ ਨਯਿਂਸੁ। ਵੇਸਾਲਿਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਭਗਵਤਿ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਦੇਵਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਆਗਚ੍ਛਿ, ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਨ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਲਾਯਿਂਸੁ। ਭਗਵਾ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮਂ ਆਨਨ੍ਦ, ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਲਿਕਮ੍ਮੂਪਕਰਣਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਲਿਚ੍ਛਵਿਕੁਮਾਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਤੀਸੁ ਪਾਕਾਰਨ੍ਤਰੇਸੁ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਂ ਅਭਾਸਿ। ਏਵਂ ''ਕੇਨ ਪਨੇਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਕਦਾ, ਕਤ੍ਥ, ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਪਞ੍ਹਾਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵੇਸਾਲਿਵਤ੍ਥੁਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪੋਰਾਣੇਹਿ ਵਣ੍ਣਿਯਤਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਤੋ ਵੇਸਾਲਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਦਿਵਸੇਯੇਵ ਵੇਸਾਲਿਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਤੇਸਂ ਉਪਦ੍ਦਵਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤਤ੍ਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਮਿਦਂ ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਪਰਿਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਭਾਸਮਾਨੋ ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤੇਨ ਉਦਕਂ ਆਦਾਯ ਸਬ੍ਬਨਗਰਂ ਅਬ੍ਭੁਕ੍ਕਿਰਨ੍ਤੋ ਅਨੁਵਿਚਰਿ। ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਚ ਥੇਰੇਨ ਯੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪਲਾਤਾ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਭਿਤ੍ਤਿਪ੍ਪਦੇਸਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਤੇ ਚਤੂਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਪਲਾਯਿਂਸੁ, ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਅਨੋਕਾਸਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਤਤੋ ਏਕਚ੍ਚੇ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਓਕਾਸਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਪਾਕਾਰਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਲਾਤਾ। ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਗਤਮਤ੍ਤੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਗਤ੍ਤੇਸੁ ਰੋਗੋ ਵੂਪਸਨ੍ਤੋ, ਤੇ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਹਿ ਥੇਰਂ ਪੂਜੇਸੁਂ। ਮਹਾਜਨੋ ਨਗਰਮਜ੍ਝੇ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਧੇਹਿ ਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਤਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਨੇਸਿ।

ਭਗਵਾ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਪਿ ਖੋ ਰਾਜਾਨੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਪਤਿਰੂਪੇ ਓਕਾਸੇ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਸਕ੍ਕੋਪਿ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਦ੍ਵੀਸੁ ਦੇਵਲੋਕੇਸੁ ਦੇਵਪਰਿਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪਨਿਸੀਦਿ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਦੇਵਾ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਸਬ੍ਬਂ

ਵੇਸਾਲਿਂ ਅਨੁਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਆਰਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਸਾਲਿਨਗਰਵਾਸੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਤਦੇਵ ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਂ ਅਭਾਸੀਤਿ।

੨੨੪. ਤਤ੍ਥ **ਯਾਨੀਧ ਭੂਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਠਮਗਾਥਾਯਂ **ਯਾਨੀ**ਤਿ ਯਾਦਿਸਾਨਿ ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖਾਨਿ ਵਾ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਨਿ ਵਾ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਭੂਤਾਨੀ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭੂਤਸਦ੍ਦੋ ''ਭੂਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੬੯) ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ, ''ਭੂਤਮਿਦਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੦੧) ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੇ, ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਮਹਾਭੂਤਾ ਹੇਤੂ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੬) ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇ ਪਥਵੀਧਾਤ੍ਵਾਦਿਰੂਪੇ, ''ਯੋ ਚ ਕਾਲਘਸੋ ਭੂਤੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਜਾ॰ ੧.੨.੧੯੦) ਖੀਣਾਸਵੇ, ''ਸਬ੍ਬੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਭੂਤਾ ਲੋਕੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੨੦) ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇ, ''ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੯੦) ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਕੇ, ''ਭੂਤਂ ਭੂਤਤੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩) ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਸਮਾਗਤਾਨੀਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਿ। **ਭੁਮ੍ਮਾਨੀ**ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿ। ਵਾਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨੇ। ਤੇਨ ਯਾਨੀਧ ਭੁਮ੍ਮਾਨਿ ਵਾ ਭੂਤਾਨਿ ਸਮਾਗਤਾਨੀਤਿ ਇਮਮੇਕਂ ਵਿਕਪ੍ਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਦੁਤਿਯਂ ਵਿਕਪ੍ਪਂ ਕਾਤੁਂ **"ਯਾਨਿ ਵਾ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ"**ਤਿ ਆਹ। ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਵਾ ਯਾਨਿ ਭੂਤਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਇਧ ਸਮਾਗਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਾਮਤੋ ਯਾਵ ਅਕਨਿਟ੍ਠਂ, ਤਾਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿ ਭੂਤਾਨਿ ਆਕਾਸੇ ਪਾਤੁਭੂਤਵਿਮਾਨੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਭੂਤਾਨੀ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਿਨੇਰੁਤੋ ਪਭੁਤਿ ਯਾਵ ਭੂਮਿਯਂ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦੀਸੁ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾਨਿ ਪਥਵਿਯਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿ ਭੂਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਭੂਮਿਯਂ ਭੂਮਿਪਟਿਬਦ੍ਧੇਸੁ ਚ ਰੁਕ੍ਖਲਤਾਪਬ੍ਬਤਾਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਭੁਮ੍ਮਾਨਿ ਭੂਤਾਨੀ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਅਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਾਨਿ ''ਭੁਮ੍ਮਾਨਿ ਵਾ ਯਾਨਿ ਵ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ''ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਏਕੇਨ ਪਦੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ **"ਸਬ੍ਬੇਵ ਭੂਤਾ ਸੁਮਨਾ ਭਵਨ੍ਤੁ"**ਤਿ ਆਹ। **ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਾ। **ਏਵਾ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇ, ਏਕਮ੍ਪਿ ਅਨਪਨੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਭੂਤਾ**ਤਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ। **ਸੁਮਨਾ ਭਵਨ੍ਤੁ**ਤਿ ਸੁਖਿਤਮਨਾ, ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਭਵਨ੍ਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਥੋਪੀ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਰਸਨ੍ਨਿਯੋਜਨਤ੍ਥਂ ਵਾਕ੍ਯੋਪਾਦਾਨੇ ਨਿਪਾਤਦ੍ਵਯਂ। **ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਭਾਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਬਚੇਤਸੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਾਵਹਂ ਮਮ ਦੇਸਨਂ ਸੁਣਨ੍ਤੁ।

ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ''ਯਾਨੀਧ ਭੂਤਾਨਿ ਸਮਾਗਤਾਨੀ''ਤਿ ਅਨਿਯਮਿਤਵਚਨੇਨ ਭੂਤਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਭੁਮ੍ਮਾਨਿ ਵਾ ਯਾਨਿ ਵ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ''ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ''ਸਬ੍ਬੇਵ ਭੂਤਾ''ਤਿ ਪੁਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸੁਮਨਾ ਭਵਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨ ਆਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ''ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ, ਤਥਾ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਰਤੋਘੋਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ, ਤਥਾ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਣਿਧਿਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਹੇਤੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਚ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਗਾਥਂ ਸਮਾਪੇਸਿ।

੨੨੫. **ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਭੂਤਾ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। **ਭੂਤਾ**ਤਿ ਆਮਨ੍ਤਨਵਚਨਂ। **ਨਿਸਾਮੇਥਾ**ਤਿ ਸੁਣਾਥ। **ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਾ । ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਦਿਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਉਪਭੋਗਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਪਹਾਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਂ ਇਧ ਸਮਾਗਤਾ, ਨ ਨਟਨਚ੍ਚਨਾਦਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਭੂਤਾ ਨਿਸਾਮੇਥ ਸਬ੍ਬੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ ''ਸੁਮਨਾ ਭਵਨ੍ਤੁ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ ਸੁਣਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਤੇਸਂ ਸੁਮਨਭਾਵਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸੋਤੁਕਮ੍ਯਤਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਹ – ਯਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸੁਮਨਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਣਿਧਿਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਸਯਸੁਦ੍ਧੀਹਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸੋਤੁਕਮ੍ਯਤਾਯ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਪਰਤੋਘੋਸਪਦਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਯੋਗਸੁਦ੍ਧੀਹਿ ਚ ਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਭੂਤਾ ਨਿਸਾਮੇਥ ਸਬ੍ਬੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਯਂ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਯ ਅਨ੍ਤੇ ''ਭਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨ ਅਪਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਯਸ੍ਮਾ ਮਮ ਭਾਸਿਤਂ ਨਾਮ ਅਤਿਦੁਲ੍ਲਭਂ ਅਟ੍ਠਕ੍ਖਣਪਰਿਵਜ੍ਜਿਤਸ੍ਸ ਖਣਸ੍ਸ ਦੁਲ੍ਲਭਤ੍ਤਾ,

ਅਨੇਕਾਨਿਸੰਸਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਾਕਰੁਣਾਗੁਣੇਨ ਪਵਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ, ਤਞ੍ਞਾਹੰ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ 'ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਭਾਸਿਤ'ਨ੍ਤਿ ਅਵੋਚਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਭੂਤਾ ਨਿਸਾਮੇਥ ਸਬ੍ਬੇ''ਤਿ ਇਦੰ ਇਮਿਨਾ ਗਾਥਾਪਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਏਵਮੇਤੰ ਕਾਰਣੰ ਨਿਰੋਪੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਸਿਤਨਿਸਾਮਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬੰ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ **"ਮੇਤ੍ਤੰ ਕਰੋਥ ਮਾਨੁਸਿਯਾ ਪਜਾਯਾ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਾਯੰ ਤੀਹਿ ਉਪਦ੍ਦਵੇਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਮਾਨੁਸੀ ਪਜਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਮਾਨੁਸਿਯਾ ਪਜਾਯ ਮਿਤ੍ਤਭਾਵੰ ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯਤੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪੇਥਾਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਮਾਨੁਸਿਯੰ ਪਜ''ਨ੍ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥਾਸਮ੍ਭਵਾ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਚਞ੍ਞੇ ਅਤ੍ਥੰ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ, ਸੋਪਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ – ਨਾਹੰ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯਬਲੇਨ ਵਦਾਮਿ, ਅਪਿਚ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਚ ਮਾਨੁਸਿਯਾ ਪਜਾਯ ਹਿਤਤ੍ਥੰ ਵਦਾਮਿ – ''ਮੇਤ੍ਤੰ ਕਰੋਥ ਮਾਨੁਸਿਯਾ ਪਜਾਯਾ''ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ –

''ਯੇ ਸਤ੍ਤਸਣ੍ਡੰ ਪਥਵਿੰ ਵਿਜੇਤ੍ਵਾ, ਰਾਜਿਸਯੋ ਯਜਮਾਨਾ ਅਨੁਪਰਿਯਗਾ।
ਅਸ੍ਸਮੇਧੰ ਪੁਰਿਸਮੇਧੰ, ਸਮ੍ਮਾਪਾਸੰ ਵਾਜਪੇਯ੍ਯੰ ਨਿਰਗ੍ਗਲ਼ੰ॥

''ਮੇਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਭਾਵਿਤਸ੍ਸ, ਕਲਮ੍ਪਿ ਤੇ ਨਾਨੁਭਵਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਿੰ॥

''ਏਕਮ੍ਪਿ ਚੇ ਪਾਣਮਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ, ਮੇਤ੍ਤਾਯਤਿ ਕੁਸਲੀ ਤੇਨ ਹੋਤਿ।
ਸਬ੍ਬੇ ਚ ਪਾਣੇ ਮਨਸਾਨੁਕਮ੍ਪੀ, ਪਹੂਤਮਰਿਯੋ ਪਕਰੋਤਿ ਪੁਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੧) –

ਏਵਮਾਦੀਨੰ ਸੁਤ੍ਤਾਨੰ ਏਕਾਦਸਾਨਿਸੰਸਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਯੇ ਮੇਤ੍ਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਮੇਤ੍ਤਾ ਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

''ਦੇਵਤਾਨੁਕਮ੍ਪਿਤੋ ਪੋਸੋ, ਸਦਾ ਭਦ੍ਰਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੩; ਉਦਾ॰ ੭੬; ਮਹਾਵ॰ ੨੮੬) –

ਏਵਮਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਯੇਸੁ ਕਰੀਯਤਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਏਵੰ ਉਭਯੇਸਮ੍ਪਿ ਹਿਤਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਮੇਤ੍ਤੰ ਕਰੋਥ ਮਾਨੁਸਿਯਾ ਪਜਾਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਉਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਦਿਵਾ ਚ ਰਤ੍ਤੋ ਚ ਹਰਨ੍ਤਿ ਯੇ ਬਲਿੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਨੇ ਰਕ੍ਖਥ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਕਟ੍ਠਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿਪਿ ਦੇਵਤਾ ਕਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਚ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਤਾ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਿਵਾ ਬਲਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਚ ਰਤ੍ਤਿੰ ਬਲਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਵਾ ਦਤ੍ਵਾ ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ਉਪਾਦਾਯ ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਵਤਾਨੰ ਪਤ੍ਤਿਦਾਨਨਿਯ੍ਯਾਤਨੇਨ ਦਿਵਾ ਬਲਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਛਤ੍ਤਾਰੋਪਨਦੀਪਮਾਲਾ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਕਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਦੀਨਿ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਿਦਾਨਨਿਯ੍ਯਾਤਨੇਨ ਚ ਰਤ੍ਤਿੰ ਬਲਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਕਥੰ ਨ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਤੋ ਏਵੰ ਦਿਵਾ ਚ ਰਤ੍ਤੋ ਚ ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਯੇ ਬਲਿੰ, **ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਨੇ ਰਕ੍ਖਥ**। ਤਸ੍ਮਾ ਬਲਿਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾਪਿ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਰਕ੍ਖਥ ਗੋਪਯਥ, ਅਹਿਤੰ ਤੇਸੰ ਅਪਨੇਥ, ਹਿਤੰ ਉਪਨੇਥ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੰ ਕਤਞ੍ਞੁਭਾਵੰ ਹਦਯੇ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਾਤਿ।

੨੨੬. ਏਵੰ ਦੇਵਤਾਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਉਪਕਾਰਕਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਉਪਦ੍ਦਵਵੂਪਸਮਨਤ੍ਥੰ ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਗੁਣਪ੍ਪਕਾਸਨੇਨ ਚ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥੰ **"ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਚ੍ਚਵਚਨੰ ਪਯੁਜ੍ਜਿਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ **ਯੰਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਅਨਿਯਮਿਤਵਸੇਨ ਅਨਵਸੇਸੰ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤਿ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੋਹਾਰੂਪਗੰ । **ਵਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਧਨੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਤ੍ਤਿੰ ਜਨੇਤੀਤਿ ਵਿਤ੍ਤੰ। **ਇਧ** ਵਾਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ, **ਹੁਰੰ** ਵਾਤਿ ਤਤੋ ਪਰੰ ਅਵਸੇਸਲੋਕੰ। ਤੇਨ ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਸਬ੍ਬਲੋਕਗ੍ਗਹਣੇ ਪਤ੍ਤੇ ''ਸਗ੍ਗੇਸੁ ਵਾ''ਤਿ ਪਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਚ ਸਗ੍ਗੇ ਚ ਅਵਸੇਸਾਨੰ ਨਾਗਸੁਪਣ੍ਣਾਦੀਨੰ ਗਹਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਯੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਵੋਹਾਰੂਪਗੰ ਅਲਙ੍ਕਾਰਪਰਿਭੋਗੂਪਗਞ੍ਚ

ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਮੁਤ੍ਤਾਮਣਿਵੇਲੁਰਿਯਪਵਾਲਲੋਹਿਤਙ੍ਕਮਸਾਰਗਲ੍ਲਾਦਿਕਂ, ਯਞ੍ਚ ਮੁਤ੍ਤਾਮਣਿਵਾਲੁਕਤ੍ਥਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਰਤਨਮਯਵਿਮਾਨੇਸੁ ਅਨੇਕਯੋਜਨਸਤਵਿਤ੍ਥਤੇਸੁ ਭਵਨੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਨਾਗਸੁਪਣ੍ਣਾਦੀਨਂ ਵਿਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ।

ਸਗ੍ਗੇਸੁ ਵਾਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਰੂਪਾਵਚਰਦੇਵਲੋਕੇਸੁ। ਤੇ ਹਿ ਸੋਭਨੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਜੀਯਨ੍ਤਿ ਗਮ੍ਮਨ੍ਤੀਤਿ ਸਗ੍ਗਾ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਾ ਅਗ੍ਗਾਤਿਪਿ ਸਗ੍ਗਾ। **ਯਨ੍ਤਿ** ਯਂ ਸਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਵਾ। **ਰਤਨਨ੍ਤਿ** ਰਤਿਂ ਨਯਤਿ, ਵਹਤਿ, ਜਨਯਤਿ, ਵਡ੍ਢੇਤੀਤਿ ਰਤਨਂ, ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਂ ਮਹਗ੍ਘਂ ਅਤੁਲਂ ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨਂ ਅਨੋਮਸਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਯਥਾਹ –

> ‘‘ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਂ ਮਹਗ੍ਘਞ੍ਚ, ਅਤੁਲਂ ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨਂ।
> ਅਨੋਮਸਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗਂ, ਰਤਨਂ ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ॥

ਪਣੀਤਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਂ, ਸੇਟ੍ਠਂ, ਅਤਪ੍ਪਕਂ। ਏਵਂ ਇਮਿਨਾ ਗਾਥਾਪਦੇਨ ਯਂ ਸਗ੍ਗੇਸੁ ਅਨੇਕਯੋਜਨਸਤਪ੍ਪਮਾਣਸਬ੍ਬਰਤਨਮਯਵਿਮਾਨੇਸੁ ਸੁਧਮ੍ਮਵੇਜਯਨ੍ਤਪ੍ਪਭੁਤੀਸੁ ਸਸ੍ਸਾਮਿਕਂ, ਯਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਵਿਰਹੇਨ ਅਪਾਯਮੇਵ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਸੁਞ੍ਞਵਿਮਾਨਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਂ, ਯਂ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਪਥਵੀਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਹਿਮਵਨ੍ਤਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਰਤਨਂ, ਤਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ।

ਨ ਨੋ ਸਮਂ ਅਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤੇਨਾਤਿ **ਨ**-ਇਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇ, **ਨੋ**-ਇਤਿ ਅਵਧਾਰਣੇ। **ਸਮਨ੍ਤਿ** ਤੁਲ੍ਯਂ। **ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। **ਤਥਾਗਤੇਨਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੇਨ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਂ ਏਤਂ ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਰਤਨਞ੍ਚ ਪਕਾਸਿਤਂ, ਏਤ੍ਥ ਏਕਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨੇਨ ਸਦਿਸਂ ਰਤਨਂ ਨੇਵਤ੍ਥਿ। ਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਤਂ **ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਂ,** ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਮਣਿਰਤਨਞ੍ਚ, ਯਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮਹਾਜਨੋ ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਂ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਕੋਚਿ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਕ੍ਖਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਭੂਤਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਜਨੋ ਚਕ੍ਕਰਤਨਮਣਿਰਤਨਮੇਵ ਚਿਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਤਿ ਪੂਜੇਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਵਰਂ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਪਤ੍ਥਿਤਪਤ੍ਥਿਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਏਕਚ੍ਚਂ ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਰਤਨਂ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨੇਨ ਸਮਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਂ, ਤਥਾਗਤੋਵ ਰਤਨਂ। ਤਥਾਗਤੇ ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਯੇ ਕੇਚਿ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਨ ਤੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਕਞ੍ਚਿ ਅਞ੍ਞਂ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਹਮ੍ਪਤਿ ਸਿਨੇਰੁਮਤ੍ਤੇਨ ਰਤਨਦਾਮੇਨ ਤਥਾਗਤਂ ਪੂਜੇਸਿ, ਯਥਾਬਲਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਦੇਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਕੋਸਲਰਾਜਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਾਦਯੋ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਮ੍ਪਿ ਚ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਛਨ੍ਨਵੁਤਿਕੋਟਿਧਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਸੋਕਮਹਾਰਾਜਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿ ਵਿਹਾਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਾਨਂ। ਅਪਿਚ ਕਸ੍ਸਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸਾਪਿ ਜਾਤਿਬੋਧਿਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਪਟਿਮਾਚੇਤਿਯਾਦੀਨਿ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰਗਰੁਕਾਰੋ ਵਤ੍ਤਤਿ ਯਥਾ ਭਗਵਤੋ। ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਤਥਾਗਤਸਮਂ ਰਤਨਂ ਨਤ੍ਥਿ।

ਤਥਾ ਯਮ੍ਪਿ ਤਂ **ਮਹਗ੍ਘਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਂ,** ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਕਾਸਿਕਂ ਵਤ੍ਥਂ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਜਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਸਿਕਂ ਵਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਹੋਤਿ ਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਞ੍ਚ ਮਹਗ੍ਘਞ੍ਚਾ’’ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨੇਨ ਸਮਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਮਹਗ੍ਘਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਂ, ਤਥਾਗਤੋਵ ਰਤਨਂ। ਤਥਾਗਤੋ ਹਿ ਯੇਸਂ ਪਂਸੁਕਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤੇਸਂ ਤਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸਂਸਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਅਸੋਕਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ। ਇਦਮਸ੍ਸ ਮਹਗ੍ਘਤਾਯ। ਏਵਂ ਮਹਗ੍ਘਤਾਵਚਨੇ ਚੇਤ੍ਥ ਦੋਸਾਭਾਵਸਾਧਕਂ ਇਦਂ ਤਾਵ ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ –

> ‘‘ਯੇਸਂ ਖੋ ਪਨ ਸੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ, ਤੇਸਂ ਤਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸਂਸਂ। ਇਦਮਸ੍ਸ ਮਹਗ੍ਘਤਾਯ ਵਦਾਮਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਸਿਕਂ ਵਤ੍ਥਂ ਮਹਗ੍ਘਂ, ਤਥੂਪਮਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਵਦਾਮੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੦੦)।

ਏਵਂ ਮਹਗ੍ਘਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਤਥਾਗਤਸਮਂ ਰਤਨਂ ਨਤ੍ਥਿ।

ਤਥਾ ਯਮ੍ਪਿ ਤਂ **ਅਤੁਲਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਂ**। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸ **ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਇਨ੍ਦਨੀਲਮਣਿਮਯਨਾਭਿ ਸਤ੍ਤਰਤਨਮਯਸਹਸ੍ਸਾਰਂ ਪਵਾਲ਼ਮਯਨੇਮਿ, ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਮਯਸਨ੍ਧਿ, ਯਸ੍ਸ ਦਸਨ੍ਨਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਅਰਾਨਂ ਉਪਰਿ ਏਕੰ ਮੁਣ੍ਡਾਰਂ ਹੋਤਿ ਵਾਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦਕਰਣਤ੍ਥਂ, ਯੇਨ ਕਤੋ ਸਦ੍ਦੋ ਸੁਕੁਸਲਪ੍ਪਤਾਲ਼ਿਤਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਤੂਰਿਯਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਨਾਭਿਯਾ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਸੀਹਮੁਖਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਸਕਟਚਕ੍ਕਸ੍ਸੇਵ ਸੁਸਿਰਂ, ਤਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਾ ਵਾ ਕਾਰੇਤਾ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯੇਨ ਉਤੁਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਯਂ ਰਾਜਾ ਦਸਵਿਧਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਸੀਸਂਨ੍ਹਾਤੋ ਉਪੋਸਥਿਕੋ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਵਰਗਤੋ ਸੀਲਾਨਿ ਸੋਧੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦਂ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯਂ ਵਿਯ ਚ ਉਟ੍ਠੇਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਤੋ ਸਦ੍ਦੋ ਸੁਯ੍ਯਤਿ, ਯੋਜਨਤੋ ਵਣ੍ਣੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਂ ਮਹਾਜਨੇਨ ''ਦੁਤਿਯੋ ਮਞ੍ਞੇ ਚਨ੍ਦੋ ਸੂਰਿਯੋ ਵਾ ਉਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਕੋਤੂਹਲਜਾਤੇਨ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਂ ਨਗਰਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਸ੍ਸ ਪਾਚੀਨਪਸ੍ਸੇ ਨਾਤਿਉਚ੍ਚੇ ਨਾਤਿਨੀਚੇ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਹਿ ਪੂਜੇਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਕ੍ਖਾਹਤਂ ਵਿਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਤਦੇਵ ਅਨੁਬਨ੍ਧਮਾਨਂ **ਹਤ੍ਥਿਰਤਨਂ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਬ੍ਬਸੇਤੋ ਰਤ੍ਤਪਾਦੋ ਸਤ੍ਤਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੋ ਇਦ੍ਧਿਮਾ ਵੇਹਾਸਙ੍ਗਮੋ ਉਪੋਸਥਕੁਲਾ ਵਾ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਕੁਲਾ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਉਪੋਸਥਕੁਲਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬਜੇਟ੍ਠੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਕੁਲਾ ਸਬ੍ਬਕਨਿਟ੍ਠੋ ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖੋ ਦਮਥੂਪੇਤੋ। ਸੋ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਂ ਪਰਿਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਂ ਅਨੁਸਂਯਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰੇਪਾਤਰਾਸਮੇਵ ਸਕਂ ਰਾਜਧਾਨਿਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ।

ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਮਾਨਂ **ਅਸ੍ਸਰਤਨਂ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਬ੍ਬਸੇਤੋ ਰਤ੍ਤਪਾਦੋ ਕਾਕਸੀਸੋ ਮੁਞ੍ਜਕੇਸੋ ਵਲਾਹਕਸ੍ਸ ਰਾਜਕੁਲਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਿਰਤਨਸਦਿਸਮੇਵ।

ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਮਾਨਂ **ਮਣਿਰਤਨਂ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋ ਹੋਤਿ ਮਣਿ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯੋ ਸੁਭੋ ਜਾਤਿਮਾ ਅਟ੍ਠਂਸੋ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤੋ ਆਯਾਮਤੋ ਚਕ੍ਕਨਾਭਿਸਦਿਸੋ, ਵੇਪੁਲ੍ਲਪਬ੍ਬਤਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਸੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਪਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਰਞ੍ਞੋ ਧਜਗ੍ਗਤੋ ਯੋਜਨਂ ਓਭਾਸੇਤਿ, ਯਸ੍ਸੋਭਾਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਦਿਵਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪਯੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਕੁਨ੍ਥਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਂ ਉਪਾਦਾਯ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਮਾਨਂ **ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਂ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਪਕਤਿਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਤੋ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਮਦ੍ਦਰਾਜਕੁਲਤੋ ਵਾ, ਅਤਿਦੀਘਾਦਿਛਦੋਸਵਿਵਜ੍ਜਿਤਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਮਾਨੁਸਂ ਵਣ੍ਣਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਦਿਬ੍ਬਂ ਵਣ੍ਣਂ, ਯਸ੍ਸਾ ਰਞ੍ਞੋ ਸੀਤਕਾਲੇ ਉਣ੍ਹਾਨਿ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਉਣ੍ਹਕਾਲੇ ਸੀਤਾਨਿ, ਸਤਧਾ ਫੋਟਿਤਤੂਲਪਿਚੁਨੋ ਵਿਯ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ, ਕਾਯਤੋ ਚਨ੍ਦਨਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਤਿ, ਮੁਖਤੋ ਉਪ੍ਪਲਗਨ੍ਧੋ, ਪੁਬ੍ਬੁਟ੍ਠਾਯਿਤਾਦਿਅਨੇਕਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਚ ਹੋਤਿ।

ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਮਾਨਂ **ਗਹਪਤਿਰਤਨਂ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਪਕਤਿਕਮ੍ਮਕਰੋ ਸੇਟ੍ਠਿ, ਯਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਰਤਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਦਿਬ੍ਬਂ ਚਕ੍ਖੁ ਪਾਤੁਭਵਤਿ, ਯੇਨ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਯੋਜਨਮਤ੍ਤੇ ਨਿਧਿਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਸਸ੍ਸਾਮਿਕਮ੍ਪਿ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਮ੍ਪਿ। ਸੋ ਰਾਜਾਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਤਿ ''ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਤ੍ਵਂ, ਦੇਵ, ਹੋਹਿ, ਅਹਂ ਤੇ ਧਨੇਨ ਧਨਕਰਣੀਯਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਮਾਨਂ **ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਂ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਪਕਤਿਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ, ਚਕ੍ਕਰਤਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਚੇਤਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਹਪਗ੍ਗਹਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਰਾਜਾਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰੇਤਿ – ''ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਤ੍ਵਂ, ਦੇਵ, ਹੋਹਿ, ਅਹਂ ਤੇ ਰਜ੍ਜਂ ਅਨੁਸਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਯਂ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਅਤੁਲਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਂ, ਯਸ੍ਸ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਘੋ ਕਾਤੁਂ ''ਸਤਂ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾ ਅਗ੍ਘਤਿ ਕੋਟਿਂ ਵਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਰਤਨਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨੇਨ ਸਮਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਅਤੁਲਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਂ, ਤਥਾਗਤੋਵ ਰਤਨਂ। ਤਥਾਗਤੋ ਹਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੀਲਤੋ ਵਾ ਸਮਾਧਿਤੋ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਤੋ ਕੇਨਚਿ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕਗੁਣੋ ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਸਮੋ ਵਾ ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗੋ ਵਾ''ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ। ਏਵਂ ਅਤੁਲਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਤਥਾਗਤਸਮਂ ਰਤਨਂ ਨਤ੍ਥਿ।

ਤਥਾ ਯਮ੍ਪਿ ਤਂ **ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਂ**। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਦੁਲ੍ਲਭਪਾਤੁਭਾਵੋ ਰਾਜਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ ਚਕ੍ਕਾਦੀਨਿ ਚ ਤਸ੍ਸ ਰਤਨਾਨਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨੇਨ ਸਮਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਂ, ਤਥਾਗਤੋਵ ਰਤਨਂ, ਕੁਤੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਰਤਨਤ੍ਤਂ, ਯਾਨਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਪ੍ਪੇ ਅਨੇਕਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇਪਿ ਕਪ੍ਪੇ ਤਥਾਗਤਸੁਞ੍ਞੋ ਲੋਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਏਵ ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨੋ। ਵੁਤ੍ਤਂ ਚੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮਯੇ –

> ''ਦੇਵਤਾ, ਆਨਨ੍ਦ, ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ – 'ਦੂਰਾ ਚ ਵਤਮ੍ਹ ਆਗਤਾ ਤਥਾਗਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ, ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਤਥਾਗਤਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਅਜ੍ਜੇਵ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਮਹੇਸਕ੍ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤੋ ਪੁਰਤੋ ਠਿਤੋ ਓਵਾਰੇਨ੍ਤੋ, ਨ ਮਯਂ ਲਭਾਮ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਕਾਲੇ ਤਥਾਗਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ'''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦੦)।

ਏਵਂ ਦੁਲ੍ਲਭਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨਪਿ ਤਥਾਗਤਸਮਂ ਰਤਨਂ ਨਤ੍ਥਿ।

ਤਥਾ ਯਮ੍ਪਿ ਤਂ **ਅਨੋਮਸਤ੍ਤੁਪਰਿਭੋਗਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਂ**। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਰਤਨਾਦਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਧਨਾਨਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਭੂਮਿਕਪਾਸਾਦਵਰਤਲੇ ਵਸਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਚਣ੍ਡਾਲਵੇਨਨੇਸਾਦਰਥਕਾਰਪੁਕ੍ਕੁਸਾਦੀਨਂ ਨੀਚਕੁਲਿਕਾਨਂ ਓਮਕਪੁਰਿਸਾਨਂ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਪਿ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਉਭਤੋ ਸੁਜਾਤਸ੍ਸ ਪਨ ਰਞ੍ਞੋ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਪੂਰਿਤਦਸਵਿਧਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ ਅਨੋਮਸਤ੍ਤੁਪਰਿਭੋਗਂਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨੇਨ ਸਮਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਅਨੋਮਸਤ੍ਤੁਪਰਿਭੋਗਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਂ, ਤਥਾਗਤੋਵ ਰਤਨਂ। ਤਥਾਗਤੋ ਹਿ ਲੋਕੇ ਅਨੋਮਸਤ੍ਤਸਮ੍ਮਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਾਨਂ ਪੂਰਣਕਸ੍ਸਪਾਦੀਨਂ ਛਨ੍ਨਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਏਵਰੂਪਾਨਂ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਪਿ ਅਪਰਿਭੋਗੋ, ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਨ ਚਤੁਪ੍ਪਦਾਯਪਿ ਗਾਥਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਮਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਨਂ ਬਾਹਿਯਦਾਰੁਚੀਰਿਯਪ੍ਪਭੁਤੀਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਮਹਾਕੁਲਪ੍ਪਸੁਤਾਨਂ ਮਹਾਸਾਵਕਾਨਂ ਪਰਿਭੋਗੋ। ਤੇ ਹਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਸਵਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਪਾਰਿਚਰਿਯਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਦੀਨਿ ਸਾਧੇਨ੍ਤਾ ਤਥਾ ਤਥਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਅਨੋਮਸਤ੍ਤੁਪਰਿਭੋਗਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਤਥਾਗਤਸਮਂ ਰਤਨਂ ਨਤ੍ਥਿ।

ਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਅਵਿਸੇਸਤੋ **ਰਤਿਜਨਨਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨਂ**। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਰਞ੍ਞੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਤਂ ਰਞ੍ਞੋ ਰਤਿਂ ਜਨੇਤਿ। ਪੁਨ ਚਪਰਂ ਰਾਜਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ ਵਾਮੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣਭਿਙ੍ਕਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਅਬ੍ਭੁਕ੍ਕਿਰਤਿ ''ਪਵਤ੍ਤਤੁ ਭਵਂ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ, ਅਭਿਵਿਜਿਨਾਤੁ ਭਵਂ ਚਕ੍ਕਰਤਨ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਂ ਵਿਯ ਤੂਰਿਯਂ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰਂ ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤਂ ਆਕਾਸੇਨ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਂ ਦਿਸਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਨ੍ਵਦੇਵ ਰਾਜਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ ਚਕ੍ਕਾਨੁਭਾਵੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਾਯ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨਿਯਾ ਸੇਨਾਯ ਨਾਤਿਉਚ੍ਚਂ ਨਾਤਿਨੀਚਂ ਉਚ੍ਚਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇਨ, ਨੀਚਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਉਪਰਿਭਾਗੇਨ, ਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਪੁਪ੍ਫਫਲਪਲ੍ਲਵਾਦਿਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾਨਂ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ''ਏਹਿ ਖੋ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿਏਵਮਾਦਿਨਾ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰੇਨ ਆਗਤੇ ਪਟਿਰਾਜਾਨੋ ''ਪਾਣੋ ਨ ਹਨ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਰਾਜਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਵਾ ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਂ ਵਾ ਕਪ੍ਪੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਆਕਾਸਾ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਾਦਿਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਕ੍ਖਮੇ ਸਮੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਅਕ੍ਖਾਹਤਂ ਵਿਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਪੁਨ ਰਞ੍ਞੋ ਗਮਨਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਿਕਾਪਿ ਪਰਿਸਾ ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਂ ਸਮੁਦ੍ਦਂ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹਨ੍ਤੇ ਉਦਕਂ ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਤ੍ਤੀਕਤਂ ਵਿਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਮਹਾਜਨੋ ਯਥਾਕਾਮਂ ਸਤ੍ਤ ਰਤਨਾਨਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਪੁਨ ਰਾਜਾ ਸੁਵਣ੍ਣਭਿਙ੍ਕਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਮ ਰਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਉਦਕੇਨ ਅਬ੍ਭੁਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ। ਸੇਨਾ ਪੁਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਪਚ੍ਛਤੋ, ਰਾਜਾ ਮਜ੍ਝੇ। ਚਕ੍ਕਰਤਨਸ੍ਸ ਓਸਕ੍ਕਿਤੋਸਕ੍ਕਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਉਦਕਂ ਪਰਿਪੂਰਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਦਕ੍ਖਿਣਪਚ੍ਛਿਮਉਤ੍ਤਰੇਪਿ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਏਵਂ ਚਤੁਦ੍ਦਿਸੰ ਅਨੁਸੰਯਾਯਿਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ ਤਿਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਆਕਾਸੇ ਆਰੋਹਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਰਾਜਾ ਚਕ੍ਕਰਤਨਾਨੁਭਾਵੇਨ ਵਿਜਿਤੰ ਪਞ੍ਚਸਤਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੰ ਸਤ੍ਤਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਣ੍ਡਲੰ ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹੰ, ਤਥਾ ਅਟ੍ਠਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਣ੍ਡਲੰ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁੰ, ਸਤ੍ਤਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਣ੍ਡਲੰਯੇਵ ਅਪਰਗੋਯਾਨੰ, ਦਸਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਣ੍ਡਲੰ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਞ੍ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਚਤੁਮਹਾਦੀਪਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੰ ਏਕੰ ਚਕ੍ਕਵਾਲੰ ਸੁਫੁਲ੍ਲਪੁਣ੍ਡਰੀਕਵਨੰ ਵਿਯ ਓਲੋਕੇਤਿ। ਏਵਂ ਓਲੋਕਯਤੋ ਚਸ੍ਸ ਅਨਪ੍ਪਿਕਾ ਰਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਤੰ ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ ਰਞ੍ਞੋ ਰਤਿੰ ਜਨੇਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਸਮੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਰਤਿਜਨਨਟ੍ਠੇਨ ਰਤਨੰ, ਤਥਾਗਤੋਵ ਰਤਨੰ। ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਏਤੰ ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ? ਤਥਾਗਤੋ ਹਿ ਯਸ੍ਸਾ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਰਤਿਯਾ ਚਕ੍ਕਰਤਨਾਦੀਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਜਨਿਤਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਤਿ ਸਙ੍ਖਮ੍ਪਿ ਕਲਮ੍ਪਿ ਕਲਭਾਗਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪੇਤਿ, ਤਤੋਪਿ ਰਤਿਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਞ੍ਚ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਵਾਦਪ੍ਪਤਿਕਰਾਨੰ ਅਸਙ੍ਖਯੇਯ੍ਯਾਨਮ੍ਪਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਰਤਿੰ, ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨਰਤਿੰ, ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਰਤਿੰ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਰਤਿੰ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਰਤਿੰ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਰਤਿੰ, ਸਕਦਾਗਾਮਿਅਨਾਗਾਮਿਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਫਲਰਤਿਞ੍ਚ ਜਨੇਤਿ। ਏਵਂ ਰਤਿਜਨਨਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਤਥਾਗਤਸਮੰ ਰਤਨੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

ਅਪਿਚ ਰਤਨੰ ਨਾਮੇਤੰ ਦੁਵਿਧੰ ਹੋਤਿ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੰ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕੰ ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ ਮਣਿਰਤਨੰ, ਯੰ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧੰ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਿ, ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੰ ਹਤ੍ਥਿਰਤਨਾਦਿ ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਪਰਿਯੋਸਾਨੰ, ਯੰ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧੰ। ਏਵਂ ਦੁਵਿਧੇ ਚੇਤ੍ਥ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਰਤਨੰ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕੰ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਮਣਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਰਤਨੰ, ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਰਤਨਾਦੀਨੰ ਅਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥਾਯ ਉਪਨੀਯਤਿ।

ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਰਤਨਮ੍ਪਿ ਦੁਵਿਧੰ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਰਤਨੰ, ਮਨੁਸ੍ਸਰਤਨਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਰਤਨੰ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਰਤਨੰ ਮਨੁਸ੍ਸਰਤਨਸ੍ਸ ਓਪਵਯ੍ਹੰ ਹੋਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਰਤਨਮ੍ਪਿ ਦੁਵਿਧੰ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨੰ, ਪੁਰਿਸਰਤਨਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਸਰਤਨੰ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨੰ ਪੁਰਿਸਰਤਨਸ੍ਸ ਪਰਿਚਾਰਿਕਤ੍ਤੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਪੁਰਿਸਰਤਨਮ੍ਪਿ ਦੁਵਿਧੰ ਅਗਾਰਿਕਰਤਨੰ, ਅਨਗਾਰਿਕਰਤਨਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਅਨਗਾਰਿਕਰਤਨੰ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਅਗਾਰਿਕਰਤਨੇਸੁ ਅਗ੍ਗੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਪਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤੰ ਅਨਗਾਰਿਕਰਤਨੰ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਚ ਦਿਬ੍ਬਮਾਨੁਸਿਕਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ।

ਏਵਂ ਅਨਗਾਰਿਕਰਤਨਮ੍ਪਿ ਦੁਵਿਧੰ – ਅਰਿਯਪੁਥੁਜ੍ਜਨਵਸੇਨ। ਅਰਿਯਰਤਨਮ੍ਪਿ ਦੁਵਿਧੰ ਸੇਕ੍ਖਾਸੇਕ੍ਖਵਸੇਨ। ਅਸੇਕ੍ਖਰਤਨਮ੍ਪਿ ਦੁਵਿਧੰ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਸਮਥਯਾਨਿਕਵਸੇਨ, ਸਮਥਯਾਨਿਕਰਤਨਮ੍ਪਿ ਦੁਵਿਧੰ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੰ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਗੁਣਮਹਨ੍ਤਤਾਯ। ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਰਤਨਤੋਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਰਤਨੰ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਗੁਣਮਹਨ੍ਤਤਾਯ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸਦਿਸਾਪਿ ਹਿ ਅਨੇਕਸਤਾ ਸਾਵਕਾ ਏਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਗੁਣਾਨੰ ਸਤਭਾਗਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪੇਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਰਤਨਤੋਪਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਰਤਨੰ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਗੁਣਮਹਨ੍ਤਤਾਯ। ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਹਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਏਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਗੁਣਾਨੰ ਨੇਵ ਸਙ੍ਖੰ ਨ ਕਲੰ ਨ ਕਲਭਾਗੰ ਉਪੇਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ ਭਗਵਤਾ – ''ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਾ ਅਪਦਾ ਵਾ...ਪੇ॰... ਤਥਾਗਤੋ ਤੇਸੰ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੩੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪; ੫.੩੨; ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦)। ਏਵਂ ਕੇਨਚਿਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਤਥਾਗਤਸਮੰ ਰਤਨੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ **''ਨ ਨੋ ਸਮੰ ਅਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤੇਨਾ''**ਤਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਅਸਮਤੰ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਉਪਦ੍ਦਵਵੂਪਸਮਨਤ੍ਥੰ ਨੇਵ ਜਾਤਿੰ ਨ ਗੋਤ੍ਤੰ ਨ ਕੋਲਪੁਤ੍ਤਿਯੰ ਨ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਦਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਅਵੀਚਿਮੁਪਾਦਾਯ ਭਵਗ੍ਗਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਲੋਕੇ

ਸੀਲਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਸ੍ਸ ਅਸਦਿਸਭਾਵਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ "**ਇਦਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧੇ ਰਤਨਂ ਪਣੀਤਂ, ਏਤੇਨ ਸਚ੍ਚੇਨ ਸੁਵਤ੍ਥਿ ਹੋਤੂ**"ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਇਦਮ੍ਪਿ** ਇਧ ਵਾ ਹੁਰਂ ਵਾ ਸਗ੍ਗੇਸੁ ਵਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਿ ਵਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਰਤਨਂ ਵਾ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਅਸਮਤ੍ਤਾ **ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਂ ਪਣੀਤਂ**। ਯਦਿ ਏਤਂ ਸਚ੍ਚਂ, **ਏਤੇਨ ਸਚ੍ਚੇਨ** ਇਮੇਸਂ ਪਾਣੀਨਂ **ਸੋਤ੍ਥਿ ਹੋਤੁ,** ਸੋਭਨਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾ ਹੋਤੁ, ਅਰੋਗਤਾ ਨਿਰੁਪਦ੍ਦਵਤਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਥਾ ''ਚਕ੍ਖੁਂ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸੁਞ੍ਞਂ ਅਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿਯੇਨ ਵਾ''ਤਿਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੮੫) ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿਯਭਾਵੇਨ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਰਥਾ ਹਿ ਚਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿਯਂ ਵਾਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਸਿਯਾ। ਏਵਂ **ਰਤਨਂ ਪਣੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਂ ਪਣੀਤਂ, ਰਤਨਭਾਵੋ ਪਣੀਤੋਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਤਰਥਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨੇਵ ਰਤਨਨ੍ਤਿ ਸਿਜ੍ਝੇਯ੍ਯ। ਨ ਹਿ ਯਤ੍ਥ ਰਤਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਰਤਨਨ੍ਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਾਦਿਅਤ੍ਥਸਙ੍ਖਾਤਂ ਯੇਨ ਵਾ ਤੇਨ ਵਾ ਵਿਧਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਗਤਂ ਰਤਨਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਰਤਨਤ੍ਤਮੁਪਾਦਾਯ ਰਤਨਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਰਤਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਰਤਨਨ੍ਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਇਦਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧੇ ਰਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋਵ ਰਤਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾਯ ਚ ਭਗਵਤਾ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਰਾਜਕੁਲਸ੍ਸ ਸੋਤ੍ਥਿ ਜਾਤਾ, ਭਯਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਂ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਆਣਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇਸੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ।

੨੨੭. ਏਵਂ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇਨ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਗੁਣੇਨ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ "**ਖਯਂ ਵਿਰਾਗ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਰਾਗਾਦਯੋ ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਤਂ ਤੇਸਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਕ੍ਖਯਮਤ੍ਤਂ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤਂ ਰਾਗਾਦਿਵਿਯੁਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਯੋਗਤੋ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚ, ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਤਮ੍ਹਿ ਸਚ੍ਛਿਕਤੇ ਰਾਗਾਦਯੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਵਿਰਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਾ ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਤਾ , ਤਸ੍ਮਾ "**ਖਯ**"ਨ੍ਤਿ ਚ "**ਵਿਰਾਗ**"ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨ ਵਯੋ ਨ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨ ਜਾਯਤਿ ਨ ਜੀਯਤਿ ਨ ਮੀਯਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ "**ਅਮਤ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ ਪਨ ਅਤਪ੍ਪਕਟ੍ਠੇਨ ਚ **ਪਣੀਤ**ਨ੍ਤਿ। **ਯਦਜ੍ਝਗਾ**ਤਿ ਯਂ ਅਜ੍ਝਗਾ ਵਿਨ੍ਦਿ, ਪਟਿਲਭਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਬਲੇਨ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। **ਸਕ੍ਯਮੁਨੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਯਕੁਲਪ੍ਪਸੁਤਤ੍ਤਾ ਸਕ੍ਯੋ, ਮੋਨੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਮੁਨਿ, ਸਕ੍ਯੋ ਏਵ ਮੁਨਿ ਸਕ੍ਯਮੁਨਿ। **ਸਮਾਹਿਤੋ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਨ ਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਖਯਾਦਿਨਾਮਕੇਨ ਸਕ੍ਯਮੁਨਿਨਾ ਅਧਿਗਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਜਾਤਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਵਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਵਾ, ਵਿਰਾਗੋ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪; ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦)।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਸਮਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਉਪਦ੍ਦਵਵੂਪਸਮਨਤ੍ਥਂ ਖਯਵਿਰਾਗਾਮਤਪਣੀਤਤਾਗੁਣੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਰਤਨਸ੍ਸ ਅਸਦਿਸਭਾਵਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ "**ਇਦਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮੇ ਰਤਨਂ ਪਣੀਤਂ ਏਤੇਨ ਸਚ੍ਚੇਨ ਸੁਵਤ੍ਥਿ ਹੋਤੂ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਆਣਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇਸੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ।

੨੨੮. ਏਵਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਗੁਣੇਨ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਗੁਣੇਨ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ "**ਯਂ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠੋ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਬੁਜ੍ਝਿਤਾ ਸਚ੍ਚਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੨; ਚੂਲਨਿ॰ ਪਾਰਾਯਨਤ੍ਥੁਤਿਗਾਥਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੯੭; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੬੨) ਨਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਉਤ੍ਤਮੋ ਪਸਂਸਨੀਯੋ ਚਾਤਿ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਚ ਸੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਚਾਤਿ **ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠੋ**। ਅਨੁਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠੋ। ਸੋ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠੋ **ਯਂ ਪਰਿਵਣ੍ਣਯੀ,** ''ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਚ ਮਗ੍ਗਾਨਂ, ਖੇਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੫) ਚ ''ਅਰਿਯਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ ਸਉਪਨਿਸਂ ਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੩੬) ਚ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਸਂਸਿ ਪਕਾਸਯਿ। **ਸੁਚਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਮਲਸਮੁਚ੍ਛੇਦਕਰਣਤੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵੋਦਾਨਂ। **ਸਮਾਧਿਮਾਨਨ੍ਤਰਿਕਞ੍ਞਮਾਹੂ**ਤਿ ਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ

ਪਵਤ੍ਤਿਸਮਨਨ੍ਤਰਂ ਨਿਯਮੇਨੇਵ ਫਲਦਾਨਤੋ ''ਆਨਨ੍ਤਰਿਕਸਮਾਧੀ''ਤਿ ਆਹੁ। ਨ ਹਿ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਸ ਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਸੇਧਕੋ ਕੋਚਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਥਾਹ –

> ''ਅਯਞ੍ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਅਸ੍ਸ, ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਚ ਉਡ੍ਡਯ੍ਹਨਵੇਲਾ ਅਸ੍ਸ, ਨੇਵ ਤਾਵ ਕਪ੍ਪੋ ਉਡ੍ਡਯ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਯਾਵਾਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਠਿਤਕਪ੍ਪੀ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਠਿਤਕਪ੍ਪਿਨੋ''ਤਿ (ਪੁ॰ ਪ॰ ੧੭)।

ਸਮਾਧਿਨਾ ਤੇਨ ਸਮੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਤੇਨ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਪਰਿਵਣ੍ਣਿਤੇਨ ਸੁਚਿਨਾ ਆਨਨ੍ਤਰਿਕਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮੋ ਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਧਿ ਵਾ ਅਰੂਪਾਵਚਰਸਮਾਧਿ ਵਾ ਕੋਚਿ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇਸਂ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਪੁਨ ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮੁਗ੍ਘਾਤਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਤਾ, ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪; ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦)।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਆਨਨ੍ਤਰਿਕਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਮਾਧੀਹਿ ਅਸਮਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਰਤਨਸ੍ਸ ਅਸਦਿਸਭਾਵਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ **"ਇਦਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮੇ…ਪੇ॰… ਹੋਤੂ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਆਣਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਸੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ।

੨੨੯. ਏਵਂ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਗੁਣੇਨਾਪਿ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਙ੍ਘਗੁਣੇਨਾਪਿ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ **"ਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯੇ**ਤਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸੋ। **ਪੁਗ੍ਗਲਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ। **ਅਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਤੇ ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਫਲੇ ਠਿਤਾਤਿ ਅਟ੍ਠ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਸਤਂ ਪਸਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਸਤ੍ਥਾ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਹਜਾਤਸੀਲਾਦਿਗੁਣਯੋਗਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਚਮ੍ਪਕਵਕੁਲਕੁਸੁਮਾਦੀਨਂ ਸਹਜਾਤਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਾਦਯੋ ਵਿਯ ਸਹਜਾਤਸੀਲਸਮਾਧਿਆਦਯੋ ਗੁਣਾ। ਤੇਨ ਤੇ ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਵਿਯ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸਤਂ ਪਿਯਾ ਮਨਾਪਾ ਪਸਂਸਨੀਯਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਅਟ੍ਠਸਤਂ ਪਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ।

ਅਥ ਵਾ **ਯੇ**ਤਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦੇਸੋ। **ਪੁਗ੍ਗਲਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ। **ਅਟ੍ਠਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਤੇ ਹਿ ਏਕਬੀਜੀ ਕੋਲਂਕੋਲੋ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮੋਤਿ ਤਯੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ, ਕਾਮਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇਸੁ ਅਧਿਗਤਪ੍ਫਲਾ ਤਯੋ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਟਿਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਚਤੁਵੀਸਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ, ਉਪਹਚ੍ਚਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ, ਸਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ, ਅਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ, ਉਦ੍ਧਂਸੋਤੋ ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀਤਿ, ਅਵਿਹੇਸੁ ਪਞ੍ਚ, ਤਥਾ ਅਤਪ੍ਪਸੁਦਸ੍ਸਸੁਦਸ੍ਸੀਸੁ। ਅਕਨਿਟ੍ਠੇਸੁ ਪਨ ਉਦ੍ਧਂਸੋਤਵਜ੍ਜਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋਤਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ, ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਸਮਥਯਾਨਿਕੋਤਿ ਦ੍ਵੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾਤਿ ਚਤੁਪਞ੍ਞਾਸ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਦ੍ਧਾਧੁਰਪਞ੍ਞਾਧੁਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਦਿਗੁਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਸਤਂ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਏਤਾਨਿ ਯੁਗਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਅਟ੍ਠਸਤਂ ਵਾਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਸਙ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਟ੍ਠੋ ਫਲਟ੍ਠੋਤਿ ਏਕਂ ਯੁਗਂ, ਏਵਂ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਟ੍ਠੋ ਫਲਟ੍ਠੋਤਿ ਏਕਂ ਯੁਗਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਯੁਗਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਤੇ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਅਟ੍ਠਸਤਂ ਵਾ, ਸਙ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਯੁਗਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਅਰਹਨ੍ਤੀਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਾ। ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ''ਏਸ ਮੇ ਇਦਂ ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਕਂ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਦੀਯਮਾਨੋ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋ, ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ। ਇਮੇ ਚ ਤਾਦਿਸਾ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਤੇ ''ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ।

ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾਤਿ ਭਗਵਾ ਸੋਭਨੇਨ ਗਮਨੇਨ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਸੋਭਨਞ੍ਚ ਠਾਨਂ ਗਤਤ੍ਤਾ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਚ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਏਵ ਚ ਗਦਤ੍ਤਾ ਸੁਗਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਸੁਗਤਸ੍ਸ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਵਚਨਂ ਸੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਸਾਵਕਾ। ਕਾਮਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਨ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਇਮੇ ਪਨ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਪਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਾਵਕਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਏਤੇਸੁ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ ਮਹਪ੍ਫਲਾਨੀ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਸੁਗਤਸਾਵਕੇਸੁ ਅਪ੍ਪਕਾਨਿਪਿ ਦਾਨਾਨਿ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿਭਾਵਂ ਉਪਗਤਤ੍ਤਾ ਮਹਪ੍ਫਲਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਘਾ ਵਾ ਗਣਾ ਵਾ, ਤਥਾਗਤਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ, ਯਦਿਦਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪੁਰਿਸਯੁਗਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਏਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ॰... ਅਗ੍ਗੋ ਵਿਪਾਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪; ੫.੩੨; ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦)।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਫਲਟ੍ਠਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਰਤਨਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਗੁਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ "**ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘੇ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਆਣਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇਸੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ।

੨੩੦. ਏਵਂ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਫਲਟ੍ਠਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਗੁਣੇਨ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਤੋ ਏਕਚ੍ਚਿਯਾਨਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਮਨੁਭਵਨ੍ਤਾਨਂ ਖੀਣਾਸਵਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂਯੇਵ ਗੁਣੇਨ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ "**ਯੇ ਸੁਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯੇ**ਤਿ ਅਨਿਯਮਿਤੁਦ੍ਦੇਸਵਚਨਂ। **ਸੁਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਯੁਤ੍ਤਾ, ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਅਨੇਸਨਂ ਪਹਾਯ ਸੁਦ੍ਧਾਜੀਵਿਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਿਤੁਮਾਰਦ੍ਧਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਸੁਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਵਚੀਪਯੋਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਮਨਸਾ ਦਲ੍ਹੇਨਾ**ਤਿ ਦਲ੍ਹੇਨ ਮਨਸਾ, ਥਿਰਸਮਾਧਿਯੁਤ੍ਤੇਨ ਚੇਤਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨਿਕ੍ਕਾਮਿਨੋ**ਤਿ ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਧੁਰੇਨ ਵੀਰਿਯੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਕਤਨਿਕ੍ਕਮਨਾ। ਤੇਨ ਤੇਸਂ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਗੋਤਮਸਾਸਨਮ੍ਹੀਤਿ ਗੋਤ੍ਤਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸੇਵ ਸਾਸਨਮ੍ਹਿ। ਤੇਨ ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਅਮਰਤਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਸੁਪ੍ਪਯੋਗਾਦਿਗੁਣਾਭਾਵਤੋ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਨਿਕ੍ਕਮਨਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਤੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨਂ। **ਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਪਤ੍ਤਿ, ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਨਾਮ ਪਤ੍ਤੁਂ ਅਰਹਾ, ਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਤਂ ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਾ। **ਅਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। **ਵਿਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਵਿਗਾਹਿਤ੍ਵਾ। **ਲਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਮੁਧਾ**ਤਿ ਅਬ੍ਯਯੇਨ ਕਾਕਣਿਕਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਬਯਂ ਅਕਤ੍ਵਾ। **ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਿਲੇਸਦਰਥਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ। **ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਭਵਮਾਨਾ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਗੋਤਮਸਾਸਨਮ੍ਹਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸੁਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ, ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਮਨਸਾ ਦਲ੍ਹੇਨ, ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਨਿਕ੍ਕਾਮਿਨੋ, ਤੇ ਇਮਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦਾਯ ਅਮਤਂ ਵਿਗਯ੍ਹ ਮੁਧਾ ਲਦ੍ਧਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞਿਤਂ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਮਨੁਭਵਨ੍ਤਾਨਂ ਖੀਣਾਸਵਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂਯੇਵ ਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਰਤਨਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਗੁਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ "**ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘੇ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਆਣਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇਸੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ।

੨੩੧. ਏਵਂ ਖੀਣਾਸਵਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਗੁਣੇਨ ਸਙ੍ਘਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਬਹੁਜਨਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇਨ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਗੁਣੇਨ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ "**ਯਥਿਨ੍ਦਖੀਲੋ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯਥਾ**ਤਿ ਉਪਮਾਵਚਨਂ। **ਇਨ੍ਦਖੀਲੋ**ਤਿ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ਉਮ੍ਮਾਰਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਦਸ ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਪਥਵਿਂ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਆਕੋਟਿਤਸ੍ਸ ਸਾਰਦਾਰੁਮਯਥਮ੍ਭਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਪਥਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਮਿਂ। **ਸਿਤੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। **ਸਿਯਾ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਚਤੁਬ੍ਭਿ ਵਾਤੇਹੀ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਦਿਸਾਹਿ ਆਗਤਵਾਤੇਹਿ। **ਅਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪਿਯੋ**ਤਿ

ਕਮ੍ਪੇਤੁਂ ਵਾ ਚਾਲੇਤੁਂ ਵਾ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ। **ਤਥੂਪਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਵਿਧਂ। **ਸਪ੍ਪੁਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸਂ। **ਵਦਾਮੀ**ਤਿ ਭਣਾਮਿ। **ਯੋ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਵੇਚ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਹਿ ਇਨ੍ਦਖੀਲੋ ਗਮ੍ਭੀਰਨੇਮਤਾਯ ਪਥਵਿਸ੍ਸਿਤੋ ਚਤੁਬ੍ਭਿ ਵਾਤੇਹਿ ਅਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪਿਯੋ ਸਿਯਾ, ਇਮਮ੍ਪਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਂ ਤਥੂਪਮਮੇਵ ਵਦਾਮਿ, ਯੋ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਵੇਚ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਸੋਪਿ ਇਨ੍ਦਖੀਲੋ ਵਿਯ ਚਤੂਹਿ ਵਾਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬਤਿਤ੍ਥਿਯਵਾਦਵਾਤੇਹਿ ਅਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਹਾ ਦਸ੍ਸਨਾ ਕੇਨਚਿ ਕਮ੍ਪੇਤੁਂ ਵਾ ਚਾਲੇਤੁਂ ਵਾ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯੋਖੀਲੋ ਵਾ ਇਨ੍ਦਖੀਲੋ ਵਾ ਗਮ੍ਭੀਰਨੇਮੋ ਸੁਨਿਖਾਤੋ ਅਚਲੋ ਅਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪੀ, ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਚੇਪਿ ਦਿਸਾਯ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਭੁਸਾ ਵਾਤਵੁਟ੍ਠਿ, ਨੇਵ ਨਂ ਸਙ੍ਕਮ੍ਪੇਯ੍ਯ ਨ ਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪੇਯ੍ਯ ਨ ਸਮ੍ਪਚਾਲੇਯ੍ਯ। ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ...ਪੇ॰... ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ... ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਚੇਪਿ...ਪੇ॰... ਨ ਸਮ੍ਪਚਾਲੇਯ੍ਯ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨੇਮਸ੍ਸ ਸੁਨਿਖਾਤਤ੍ਤਾ ਇਨ੍ਦਖੀਲਸ੍ਸ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯੇ ਚ ਖੋ ਕੇਚਿ ਸਮਣਾ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾ 'ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ... ਪੇ॰... ਪਟਿਪਦਾ'ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਮੁਖਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਿ 'ਅਯਂ ਨੂਨ ਭਵਂ ਜਾਨਂ ਜਾਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਂ ਪਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਸੁਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੧੦੯)।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਬਹੁਜਨਪਚ੍ਚਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਰਤਨਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਗੁਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ **"ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘੇ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਆਣਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇਸੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ।

੨੩੨. ਏਵਂ ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਗੁਣੇਨ ਸਙ੍ਘਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੇ ਤੇ ਤਯੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਏਕਬੀਜੀ ਕੋਲਂਕੋਲੋ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮੋਤਿ। ਯਥਾਹ –

''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸੋ ਏਕਂਯੇਵ ਭਵਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ ਏਕਬੀਜੀ। ਤਥਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾ ਕੁਲਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ ਕੋਲਂਕੋਲੋ। ਤਥਾ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦੇਵੇਸੁ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮੋ''ਤਿ (ਪੁ॰ ਪ॰ ੩੧-੩੩)।

ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬਕਨਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮਸ੍ਸ ਗੁਣੇਨ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ **"ਯੇ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯੇ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿ ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਵਿਭਾਵਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਓਭਾਸੇਨ ਸਚ੍ਚਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਂ ਕਿਲੇਸਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਾਸਾਨਿ ਪਾਕਟਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਪਞ੍ਞਤਾਯ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸਪਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਞਾਣੇਨ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਪਤਿਟ੍ਠਪਞ੍ਞੇਨ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸੁਦੇਸਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਮਾਸਬ੍ਯਾਸਸਾਕਲ੍ਯਵੇਕਲ੍ਯਾਦੀਹਿ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਨਯੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦੇਸਿਤਾਨਿ। **ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤੇ ਹੋਨ੍ਤਿ ਭੁਸਂ ਪਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤੇ ਵਿਭਾਵਿਤਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦੇਵਰਜ੍ਜਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਜ੍ਜਾਦਿਪ੍ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਮ੍ਮ ਭੁਸਂ ਪਮਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਭਵੇ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ਨਾਮਞ੍ਚ ਰੂਪਞ੍ਚ , ਤੇਸਂ ਨਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਨ ਅਟ੍ਠਮਂ ਭਵਂ ਆਦਿਯਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਤਮਭਵੇ ਏਵ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਰਤਨਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਗੁਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ **"ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘੇ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਆਣਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਸੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ।

੨੩੩. ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਮਂ ਭਵਂ ਅਨਾਦਿਯਨਗੁਣੇਨ ਸਙ੍ਘਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤ੍ਤ ਭਵੇ ਆਦਿਯਤੋਪਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਵਾਦਾਨੇਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਗੁਣੇਨ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ **"ਸਹਾਵਸ੍ਸਾ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਹਾਵਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਨ ਤੇ ਭਵਂ ਅਟ੍ਠਮਮਾਦਿਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ। **ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਦਾਯਾ**ਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਸਮ੍ਪਦਾਯ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਿ ਪਾਤੁਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਦਾ, ਤਾਯ ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਦਾਯ ਸਹ ਏਵ। **ਤਯਸ੍ਸੁ ਧਮ੍ਮਾ ਜਹਿਤਾ ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸੁ**ਇਤਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ ਨਿਪਾਤੋ। ''ਇਦਂਸੁ ਮੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਮਹਾਵਿਕਟਭੋਜਨਸ੍ਮਿਂ ਹੋਤੀ''ਤਿਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੬) ਵਿਯ। ਯਤੋ ਸਹਾਵਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਦਾਯ ਤਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਜਹਿਤਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਪਹੀਨਾ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮੇਵੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਜਹਿਤਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਆਹ **"ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠੀ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਿਤਞ੍ਚ, ਸੀਲਬ੍ਬਤਂ ਵਾਪਿ ਯਦਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਤਿ ਕਾਯੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸਙ੍ਖਾਤੇ ਕਾਯੇ ਵੀਸਤਿਵਤ੍ਥੁਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿ **ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ,** ਸਤੀ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਯੇ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿਪਿ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਕਾਯੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਤਿਯੇਵ ਵਾ ਕਾਯੇ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿਪਿ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਕਾਯੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਰੂਪਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਪਹੀਨਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਨੇਸਂ ਮੂਲਂ। ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਬ੍ਯਾਧਿਵੂਪਸਮਨਤੋ ਪਞ੍ਞਾ ''ਚਿਕਿਚ੍ਛਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਚਿਕਿਚ੍ਛਿਤਂ ਇਤੋ ਵਿਗਤਂ, ਤਤੋ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਚਿਕਿਚ੍ਛਿਤਾ ਇਦਂ ਵਿਗਤਨ੍ਤਿ **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਿਤਂ,** ''ਸਤ੍ਥਰਿ ਕਙ੍ਖਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੦੦੮; ਵਿਭ॰ ੯੧੫) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਵਿਮਤਿਯਾ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਸ੍ਸਾ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਿਤਾਨਿ ਪਹੀਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਨੇਸਂ ਮੂਲਂ। ''ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸੀਲੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ ਵਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੨੨੨; ਵਿਭ॰ ੯੩੮) ਆਗਤਂ ਗੋਸੀਲਕੁਕ੍ਕੁਰਸੀਲਾਦਿਕਂ ਸੀਲਂ ਗੋਵਤਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਾਦਿਕਞ੍ਚ ਵਤਂ **"ਸੀਲਬ੍ਬਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਨਗ੍ਗਿਯਮੁਣ੍ਡਿਕਾਦਿ ਅਮਰਤਪਂ ਪਹੀਨਂ ਹੋਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਂ। ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਾਵਸਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਯਦਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ"**ਤਿ। ਦੁਕ੍ਖਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਦਾਯ ਚੇਤ੍ਥ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ, ਸਮੁਦਯਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਦਾਯ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਿਤਂ, ਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨਨਿਬ੍ਬਾਨਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਦਾਯ ਸੀਲਬ੍ਬਤਂ ਪਹੀਯਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਂ।

੨੩੪. ਏਵਮਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟਪ੍ਪਹਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟੇ ਸਤਿ ਯੇਨ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਪ੍ਪਹਾਨਾ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਹਾਨਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਚਤੂਹਪਾਯੇਹਿ ਚ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਪਾਯਾ ਨਾਮ ਨਿਰਯਤਿਰਚ੍ਛਾਨਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਅਸੁਰਕਾਯਾ, ਤੇਹਿ ਏਸ ਸਤ੍ਤ ਭਵੇ ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤੋਪਿ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਪ੍ਪਹਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਂ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਮੂਲਭੂਤਂ ਕਮ੍ਮਵਟ੍ਟਂ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਹਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਛਚ੍ਚਾਭਿਠਾਨਾਨਿ ਅਭਬ੍ਬ ਕਾਤੁ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਓਲ਼ਾਰਿਕਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਏਸ ਛ ਅਭਬ੍ਬੋ ਕਾਤੁਂ। ਤਾਨਿ ਚ ''ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਾਤਰਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੮; ਵਿਭ॰ ੮੦੯) ਨਯੇਨ ਏਕਕਨਿਪਾਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਮਾਤੁਘਾਤਪਿਤੁਘਾਤਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦਸਙ੍ਘਭੇਦਅਞ੍ਞਸਤ੍ਥਾਰੁਦ੍ਦੇਸਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਕੁਨ੍ਥਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਮ੍ਪਿ ਜੀਵਿਤਾ ਨ ਵੋਰੋਪੇਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵਸ੍ਸ ਵਿਗਰਹਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਹਿ ਅਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਵਂਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾਨਿ ਅਭਿਠਾਨਾਨਿਪਿ ਕਰੋਤਿ, ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਨ ਅਭਬ੍ਬੋ ਤਾਨਿ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ। ਅਭਬ੍ਬਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਭਵਨ੍ਤਰੇਪਿ ਅਕਰਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਭਵਨ੍ਤਰੇਪਿ ਹਿ ਏਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕਭਾਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਧਮ੍ਮਤਾਯ

ਏਵ ਏਤਾਨਿ ਵਾ ਛ, ਪਕਤਿਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਵੇਰਾਨਿ ਅਞ੍ਞਸਤ੍ਥਾਰੁਦ੍ਦੇਸੇਨ ਸਹ ਛ ਠਾਨਾਨਿ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਯਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਕਚ੍ਚੇ ''ਛਛਾਭਿਠਾਨਾਨੀ''ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਮਤਮਚ੍ਛਗ੍ਗਾਹਾਦਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਰਿਯਸਾਵਕਗਾਮਦਾਰਕਾਨਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤ ਭਵੇ ਆਦਿਯਤੋਪਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਵਾਦਾਨੇਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਗੁਣਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਰਤਨਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਗੁਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ "**ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘੇ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਆਣਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇਸੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ।

੨੩੫. ਏਵਂ ਸਤ੍ਤ ਭਵੇ ਆਦਿਯਤੋਪਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਵਾਦਾਨੇਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਗੁਣਵਸੇਨ ਸਙ੍ਘਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ''ਨ ਕੇਵਲਂ ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਛ ਅਭਿਠਾਨਾਨਿ ਅਭਬ੍ਬੋ ਕਾਤੁਂ, ਕਿਂ ਪਨ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਪਾਪਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਾਯਪਿ ਅਭਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਿਨੋਪਿ ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਤਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਾਭਾਵਗੁਣੇਨ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ "**ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ ਪਾਪਕ**"ਨ੍ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸੋ ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸੇਨ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਂ ਆਗਮ੍ਮ ਯਂ ਤਂ ਭਗਵਤਾ ਲੋਕਵਜ੍ਜਸਞ੍ਞਿਚ੍ਚਾਨਤਿਕ੍ਕਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਂ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਮਮ ਸਾਵਕਾ ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਪਿ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੮੫; ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੧੯; ਉਦਾ॰ ੪੫), ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਕੁਟਿਕਾਰਸਹਸੇਯ੍ਯਾਦਿਂ ਵਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਕੁਟ੍ਠਂ **ਕਾਯੇਨ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ,** ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਉਤ੍ਤਰਿਛਪ੍ਪਞ੍ਚਵਾਚਾਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਫਰੁਸਵਚਨਾਦਿਂ ਵਾ **ਵਾਚਾਯ, ਉਦ ਚੇਤਸਾ** ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਲੋਭਦੋਸੁਪ੍ਪਾਦਨਜਾਤਰੂਪਾਦਿਸਾਦਿਯਨਂ ਚੀਵਰਾਦਿਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਅਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਦਿਂ ਵਾ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। **ਅਭਬ੍ਬੋ ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਛਦਾਯ,** ਨ ਸੋ ਤਂ ''ਇਦਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਮੁਹੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਤਙ੍ਖਣਞ੍ਞੇਵ ਪਨ ਸਤ੍ਥਰਿ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੂਸੁ ਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਆਵਿ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਕਰੋਤਿ, ''ਨ ਪੁਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸਂਵਰਿਤਬ੍ਬਂ ਵਾ ਸਂਵਰਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ **ਅਭਬ੍ਬਤਾ ਦਿਟ੍ਠਪਦਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਾ,** ਏਵਰੂਪਂ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਾਯ ਦਿਟ੍ਠਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਭਬ੍ਬਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਥਂ –

> ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਹਰੋ ਕੁਮਾਰੋ ਮਨ੍ਦੋ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕੋ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਰਂ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਪਟਿਸਂਹਰਤਿ , ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਤਾ ਏਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਥਾਰੂਪਿਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਯਥਾਰੂਪਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਸਤ੍ਥਰਿ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੂਸੁ ਵਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਦੇਸੇਤਿ ਵਿਵਰਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਤਿ, ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਤ੍ਵਾ ਆਯਤਿਂ ਸਂਵਰਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੯੬)।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਿਨੋਪਿ ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਤਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਾਭਾਵਗੁਣੇਨ ਸਙ੍ਘਰਤਨਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਗੁਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ ''ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘੇ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਆਣਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇਸੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ।

੨੩੬. ਏਵਂ ਸਙ੍ਘਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਤੇਨ ਤੇਨ ਗੁਣਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਸਙ੍ਘਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯ੍ਵਾਯਂ ਭਗਵਤਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੇਨ ਇਧ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ, ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਨ ਬੁਦ੍ਧਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ "**ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇ ਯਥ ਫੁਸ੍ਸਿਤਗ੍ਗੇ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਸਨ੍ਨਸਨ੍ਨਿਵੇਸਵਵਤ੍ਥਿਤਾਨਂ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਸਮੂਹੋ ਵਨਂ,

ਮੂਲਸਾਰਫੇਗ੍ਗੁਤਚਸਾਖਾਪਲਾਸੇਹਿ ਪਵੁਡ੍ਢੋ ਗੁਮ੍ਬੋ ਪਗੁਮ੍ਬੋ, ਵਨੇ ਪਗੁਮ੍ਬੋ **ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੋ,** ਸ੍ਵਾਯਂ ‘‘ਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ । ਏਵਮ੍ਪਿ ਹਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਲਬ੍ਭਤਿ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰੇ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਮਤ੍ਤੇ, ਸੁਖੇ ਦੁਕ੍ਖੇ ਜੀਵੇ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। **ਯਥਾ**ਤਿ ਓਪਮ੍ਮਵਚਨਂ। ਫੁਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਅਗ੍ਗਾਨਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਫੁਸ੍ਸਿਤਗ੍ਗੇ,** ਸਬ੍ਬਸਾਖਾਪਸਾਖਾਸੁ ਸਞ੍ਜਾਤਪੁਪ੍ਫੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ‘‘ਫੁਸ੍ਸਿਤਗ੍ਗੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਗਿਮ੍ਹਾਨ ਮਾਸੇ ਪਠਮਸ੍ਮਿਂ ਗਿਮ੍ਹੇ**ਤਿ ਯੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਗਿਮ੍ਹਮਾਸਾ, ਤੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਮਾਸੇ। ਕਤਮਸ੍ਮਿਂ ਮਾਸੇ ਇਤਿ ਚੇ? **ਪਠਮਸ੍ਮਿਂ ਗਿਮ੍ਹੇ,** ਚਿਤ੍ਰਮਾਸੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਹਿ ‘‘ਪਠਮਗਿਮ੍ਹੋ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਬਾਲਵਸਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਦਤ੍ਥਤੋ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਪਠਮਗਿਮ੍ਹਨਾਮਕੇ ਬਾਲਵਸਨ੍ਤੇ ਨਾਨਾਵਿਧਰੁਕ੍ਖਗਹਨੇ ਵਨੇ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਗ੍ਗਸਾਖੋ ਤਰੁਣਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਪਰਿਯਾਯਨਾਮੋ ਪਗੁਮ੍ਬੋ ਅਤਿਵਿਯ ਸਸ੍ਸਿਰਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵਂ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦੀਹਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾਦੀਹਿ ਸੀਲਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਭੇਦਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਅਤਿਵਿਯ ਸਸ੍ਸਿਰਿਕਤ੍ਤਾ ਤਥੂਪਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਮਗ੍ਗਦੀਪਨਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਵਰਂ ਨੇਵ ਲਾਭਹੇਤੁ ਨ ਸਕ੍ਕਾਰਾਦਿਹੇਤੁ, ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਅਬ੍ਭੁਸ੍ਸਾਹਿਤਹਦਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਮਂਹਿਤਾਯ ਅਦੇਸਯੀਤਿ। **ਪਰਮਂਹਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਅਨੁਨਾਸਿਕੋ, ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥੋ ‘‘ਪਰਮਹਿਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਅਦੇਸਯੀ’’ਤਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਗ੍ਗਵਨਪ੍ਪਗੁਮ੍ਬਸਦਿਸਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਬੁਦ੍ਧਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ “**ਇਦਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧੇ**”ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਇਦਮ੍ਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਬੁਦ੍ਧੇ ਰਤਨਂ ਪਣੀਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਆਣਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇਸੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ।

੨੩੧. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇਨ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ “**ਵਰੋ ਵਰਞ੍ਞੂ**”ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਰੋ**ਤਿ ਪਣੀਤਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕੇਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ‘‘ਅਹੋ ਵਤ ਮਯਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪਾ ਅਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ, ਵਰਗੁਣਯੋਗਤੋ ਵਾ ਵਰੋ, ਉਤ੍ਤਮੋ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਰਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਞੂ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ ਵਰਂ, ਤਞ੍ਚੇਸ ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਸਯਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। **ਵਰਦੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਭਦ੍ਦਵਗ੍ਗਿਯਜਟਿਲਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਵਾਸਨਾਭਾਗਿਯਵਰਧਮ੍ਮਦਾਯੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਰਾਹਰੋ**ਤਿ ਵਰਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਹਟਤ੍ਤਾ ਵਰਾਹਰੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਭਗਵਾ ਦੀਪਙ੍ਕਰਤੋ ਪਭੁਤਿ ਸਮਤਿਂਸ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬਕੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਅਨੁਯਾਤਂ ਪੁਰਾਣਂ ਮਗ੍ਗਵਰਂ ਆਹਰਿ, ਤੇਨ ਵਰਾਹਰੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਪਿਚ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪਟਿਲਾਭੇਨ ਵਰੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਵਰਞ੍ਞੂ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਦਾਨੇਨ ਵਰਦੋ, ਉਤ੍ਤਮਪਟਿਪਦਾਹਰਣੇਨ ਵਰਾਹਰੋ, ਏਤੇਹਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣੇਹਿ ਅਧਿਕਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ**।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਵਰੋ ਉਪਸਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਪਰਿਪੂਰਣੇਨ, ਵਰਞ੍ਞੂ ਪਞ੍ਞਾਧਿਟ੍ਠਾਨਪਰਿਪੂਰਣੇਨ, ਵਰਦੋ ਚਾਗਾਧਿਟ੍ਠਾਨਪਰਿਪੂਰਣੇਨ, ਵਰਾਹਰੋ ਸਚ੍ਚਾਧਿਟ੍ਠਾਨਪਰਿਪੂਰਣੇਨ, ਵਰਂ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਮਾਹਰੀਤਿ। ਤਥਾ ਵਰੋ ਪੁਞ੍ਞੁਸ੍ਸਯੇਨ, ਵਰਞ੍ਞੂ ਪਞ੍ਞੁਸ੍ਸਯੇਨ, ਵਰਦੋ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਤਦੁਪਾਯਸਮ੍ਪਦਾਨੇਨ, ਵਰਾਹਰੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਭਾਵਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਤਦੁਪਾਯਾਹਰਣੇਨ, ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਸਦਿਸਤਾਯ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਅਨਾਚਰਿਯਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਆਚਰਿਯਭਾਵੇਨ, **ਧਮ੍ਮਵਰਂ ਅਦੇਸਯਿ** ਸਾਵਕਭਾਵਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸ੍ਵਾਖਾਤਤਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦੇਸਨਤੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਨਵਵਿਧੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਗੁਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਬੁਦ੍ਧਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ “**ਇਦਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧੇ**”ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਯਂ ਵਰਂ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਏਸ

ਅਵ੍ਵਾਸਿ, ਯਞ੍ਚ ਅਦਾਸਿ, ਯਞ੍ਚ ਆਹਰਿ, ਯਞ੍ਚ ਅਦੇਸਯਿ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧੇ ਰਤਨਂ ਪਣੀਤਨ੍ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਆਣਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵ◌ਾਲੇਸੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ।

੨੩੮. ਏਵ◌ਂ ਭਗਵ◌ਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਯੇ ਤਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ ਸੁਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਚ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਵਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਅਧਿਗਮਿਂਸੁ, ਤੇਸਂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਗੁਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਨ ਸਙ੍ਘਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ "**ਖੀਣਂ ਪੁਰਾਣ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਖੀਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ। **ਪੁਰਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਾਤਨਂ। **ਨਵ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ। **ਨਤ੍ਥਿਸਮ੍ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਪਾਤੁਭਾਵ◌ਂ। **ਵ◌ਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵ◌ਿਗਤਰਾਗਚਿਤ੍ਤਾ। **ਆਯਤਿਕੇ ਭਵਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵ◌ੇ। **ਤੇ**ਤਿ ਯੇਸਂ ਖੀਣਂ ਪੁਰਾਣਂ ਨਵ◌ਂ ਨਤ੍ਥਿਸਮ੍ਭਵ◌ਂ, ਯੇ ਚ ਆਯਤਿਕੇ ਭਵਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਖੀਣਾਸਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੂ। **ਖੀਣਬੀਜਾ**ਤਿ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਬੀਜਾ। **ਅਵ◌ਿਰੂਲ੍ਹਿਛਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਵ◌ਿਰੂਲ੍ਹਿਛਨ੍ਦਵ◌ਿਰਹਿਤਾ। **ਨਿਬ੍ਬਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵ◌ਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ। **ਧੀਰਾ**ਤਿ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਯਥਾਯਂ ਪਦੀਪੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਦੀਪੋ ਵ◌ਿਯ।

ਕਿਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਂ ਤਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਪੁਰਾਣਂ ਅਤੀਤਕਾਲਿਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਤਣ੍ਹਾਸਿਨੇਹਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਆਹਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਅਖੀਣਂਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਪੁਰਾਣਂ ਕਮ੍ਮਂ ਯੇਸਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਤਣ੍ਹਾਸਿਨੇਹਸ੍ਸ ਸੋਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਦਡ੍ਢਬੀਜਮਿਵ ਆਯਤਿਂ ਵ◌ਿਪਾਕਦਾਨਾਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਖੀਣਂ। ਯਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਦਿਵਸੇਨ ਇਦਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨਵਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਤਣ੍ਹਾਪਹਾਨੇਨੇਵ ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਪਾਦਪਪੁਪ੍ਫਮਿਵ ਆਯਤਿਂ ਫਲਦਾਨਾਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਯੇਸਂ ਨਤ੍ਥਿਸਮ੍ਭਵ◌ਂ, ਯੇ ਚ ਤਣ੍ਹਾਪਹਾਨੇਨੇਵ ਆਯਤਿਕੇ ਭਵਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਖੀਣਾਸਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਕਮ੍ਮਂ ਖੇਤ੍ਤਂ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਂ ਬੀਜ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੭) ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯੇਨੇਵ ਖੀਣਤ੍ਤਾ ਖੀਣਬੀਜਾ। ਯੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪੁਨਬ੍ਭਵਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਵ◌ਿਰੂਲ੍ਹਿਯਾ ਛਨ੍ਦੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਮੁਦਯਪ੍ਪਹਾਨੇਨੇਵ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ਿਯ ਚੁਤਿਕਾਲੇ ਅਸਮ੍ਭਵ◌ੇਨ ਅਵ◌ਿਰੂਲ੍ਹਿਛਨ੍ਦਾ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਧੀਰਾ ਚਰਿਮਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੇਨ ਯਥਾਯਂ ਪਦੀਪੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਏਵ◌ਂ ਨਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ, ਪੁਨ ''ਰੂਪਿਨੋ ਵ◌ਾ ਅਰੂਪਿਨੋ ਵ◌ਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਥਂ ਅਚ੍ਚੇਨ੍ਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਸਮਯੇ ਨਗਰਦੇਵਤਾਨਂ ਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯ ਜਾਲਿਤੇਸੁ ਪਦੀਪੇਸੁ ਏਕੋ ਪਦੀਪੋ ਵ◌ਿਜ੍ਝਾਯਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਯਥਾਯਂ ਪਦੀਪੋ''ਤਿ।

ਏਵ◌ਂ ਭਗਵ◌ਾ ਯੇ ਤਂ ਪੁਰਿਮਾਹਿ ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ, ਸੁਤਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਵਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਅਧਿਗਮਿਂਸੁ, ਤੇਸਂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਗੁਣਂ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਗੁਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਙ੍ਘਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਦੇਸਨਂ ਸਮਾਪੇਸਿ "**ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘੇ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਇਦਮ੍ਪਿ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਖੀਣਾਸਵਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਙ੍ਘੇ ਰਤਨਂ ਪਣੀਤਨ੍ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਆਣਾ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵ◌ਾਲੇਸੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ।

ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਰਾਜਕੁਲਸ੍ਸ ਸੋਤ੍ਥਿ ਅਹੋਸਿ, ਸਬ੍ਬੂਪਦ੍ਦਵ◌ਾ ਵ◌ੂਪਸਮਿਂਸੁ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸਿ।

੨੩੯-੨੪੧. ਅਥ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵ◌ਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ''ਭਗਵਤਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਪਯੁਞ੍ਜਮਾਨੇਨ ਨਾਗਰਸ੍ਸ ਸੋਤ੍ਥਿ ਕਤਾ, ਮਯਾਪਿ ਨਾਗਰਸ੍ਸ ਸੋਤ੍ਥਤ੍ਥਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਵਸਾਨੇ ਗਾਥਾਤ੍ਤਯਂ ਅਭਾਸਿ "**ਯਾਨੀਧ ਭੂਤਾਨੀ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਯਥਾ ਲੋਕਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਨ੍ਨੇਹਿ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾ ਆਗਤਤੋ, ਯਥਾ ਚ ਏਤੇਹਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾ ਗਤਤੋ, ਯਥਾ ਵ◌ਾ ਏਤੇਹਿ ਆਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾ ਆਜਾਨਨਤੋ, ਯਥਾ ਚ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾ ਜਾਨਨਤੋ, ਯਞ੍ਚ ਤਥੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਗਦਨਤੋ ਚ ''ਤਥਾਗਤੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦਿਨਾ ਬਹਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਉਪਕਰਣੇਨ,

ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਅਤਿਵਿਯ ਪੂਜਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਸਬ੍ਬਦੇਵਪਰਿਸਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਆਹ "**ਤਥਾਗਤਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਪੂਜਿਤਂ, ਬੁਦ੍ਧਂ ਨਮਸ੍ਸਾਮ ਸੁਵਤ੍ਥਿ ਹੋਤੂ**"ਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਧਮ੍ਮੇ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮੋ ਯਥਾ ਯੁਗਨਨ੍ਧ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਬਲੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਿਲੇਸਪਕ੍ਖਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੇਨ, ਤਥਾ ਗਤੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮੋਪਿ ਯਥਾ ਗਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਵਿਘਾਤਾਯ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਤਥਾ ਅਵਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਥਾਗਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਸਙ੍ਘੋਪਿ ਯਥਾ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਹਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ, ਤਥਾ ਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਥਾਗਤੋ'' ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਸੇਸਗਾਥਾਦ੍ਵਯੇਪਿ **ਤਥਾਗਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਨਮਸ੍ਸਾਮ ਸੁਵਤ੍ਥਿ ਹੋਤੁ, ਤਥਾਗਤਂ ਸਙ੍ਘਂ ਨਮਸ੍ਸਾਮ ਸੁਵਤ੍ਥਿ ਹੋਤੂ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਏਵਂ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਇਮਂ ਗਾਥਾਤ੍ਤਯਂ ਭਾਸਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਪੁਰਮੇਵ ਗਤੋ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦੇਵਪਰਿਸਾਯ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਤਦੇਵ ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਂ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇਪਿ ਦੇਸੇਸਿ, ਪੁਨ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਂ ਦਿਵਸਂ ਦੇਸੇਸਿ, ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਤਥੇਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਭਗਵਾ ਅਡ੍ਢਮਾਸਮੇਵ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜੂਨਂ ''ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਪਟਿਵੇਦੇਸਿ। ਤਤੋ ਰਾਜਾਨੋ ਦਿਗੁਣੇਨ ਸਕ੍ਕਾਰੇਨ ਪੁਨ ਤੀਹਿ ਦਿਵਸੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰਂ ਨਯਿਂਸੁ। ਗਙ੍ਗਾਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਨਾਗਰਾਜਾਨੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ – ''ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਮਯਂ ਕਿਂ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਮਣਿਮਯਾ ਨਾਵਾਯੋ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਮਣਿਮਯੇ ਏਵ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਪਦੁਮਸਞ੍ਛਨ੍ਨਂ ਉਦਕਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਗਤਾ। ਭਗਵਾ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਰਤਨਨਾਵਮਾਰੂਲ੍ਹੋ ਪਞ੍ਚ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਸਕਂ ਸਕਂ ਨਾਵਂ। ਨਾਗਰਾਜਾਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਨਾਗਭਵਨਂ ਪਵੇਸੇਸੁਂ। ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਨਾਗਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਦਿਬ੍ਬੇਹਿ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯੇਹਿ ਮਹਾਦਾਨਂ ਅਦਂਸੁ। ਭਗਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਨਾਗਭਵਨਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿ।

ਭੂਮਟ੍ਠਾ ਦੇਵਾ ''ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਨਾਗਾ ਚ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਮਯਂ ਕਿਂ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਨਗੁਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਪਬ੍ਬਤਾਦੀਸੁ ਛਤ੍ਤਾਤਿਛਤ੍ਤਾਨਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਂਸੁ। ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਯਾਵ ਅਕਨਿਟ੍ਠਬ੍ਰਹ੍ਮਭਵਨਂ, ਤਾਵ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰਵਿਸੇਸੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋਪਿ ਲਿਚ੍ਛਵੀਹਿ ਆਗਤਕਾਲੇ ਕਤਸਕ੍ਕਾਰਤੋ ਦਿਗੁਣਮਕਾਸਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਞ੍ਚਹਿ ਦਿਵਸੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਰਾਜਗਹਂ ਆਨੇਸਿ।

ਰਾਜਗਹਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਭਗਵਤਿ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਯਮਨ੍ਤਰਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਆਨੁਭਾਵੋ, ਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਗਙ੍ਗਾਯ ਓਰਤੋ ਚ ਪਾਰਤੋ ਚ ਅਟ੍ਠਯੋਜਨੇ ਭੂਮਿਭਾਗੋ ਨਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਥਲਞ੍ਚ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਲੁਕਾਯ ਓਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨੋ, ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਗਙ੍ਗਾਯ ਉਦਕਂ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਪਦੁਮੇਹਿ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਯਾਵ ਅਕਨਿਟ੍ਠਭਵਨਾ ਛਤ੍ਤਾਤਿਛਤ੍ਤਾਨਿ ਉਸ੍ਸਿਤਾਨੀ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪੇਨ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਨਿਸਜ੍ਜ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ? ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਬ੍ਬਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯਂ ਪੂਜਾਵਿਸੇਸੋ ਮਯ੍ਹਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਨ ਨਾਗਦੇਵਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾਨੁਭਾਵੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹਂਸੁ – ''ਨ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਂ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਂ ਜਾਨਾਮ, ਸਾਧੁ ਨੋ ਭਗਵਾ ਤਥਾ ਕਥੇਤੁ, ਯਥਾ ਮਯਂ ਤਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ।

ਭਗਵਾ ਆਹ – ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਕ੍ਕਸਿਲਾਯਂ ਸਙ੍ਖੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਸੁਸੀਮੋ ਨਾਮ ਮਾਣਵੋ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕੋ ਵਯੇਨ, ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪਿਤਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਂ ਪਿਤਾ ਆਹ – ''ਕਿਂ, ਤਾਤ ਸੁਸੀਮਾ''ਤਿ? ਸੋ ਆਹ – ''ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਤਾਤ, ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਤਾਤ ਸੁਸੀਮ, ਅਸੁਕੋ

ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਮਮ ਸਹਾਯਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਕਹਾਪਣਸਹਸ੍ਸੰ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਬਾਰਾਣਸਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪਚਾਰਯੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਧਿਨਾ ਆਚਰਿਯੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਨਿਵੇਦੇਸਿ। ਆਚਰਿਯੋ ''ਮਮ ਸਹਾਯਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਮਾਣਵੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਪਾਹੁਨੇਯਜਮਕਾਸਿ। ਸੋ ਅਦ੍ਧਾਨਕਿਲਮਥੰ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਕਹਾਪਣਸਹਸ੍ਸੰ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਿਪ੍ਪੰ ਉਗ੍ਗਹੇਤੁੰ ਓਕਾਸੰ ਯਾਚਿ। ਆਚਰਿਯੋ ਓਕਾਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਸਿ।

ਸੋ ਲਹੁਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਬਹੁਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਗਹਿਤਗਹਿਤਞ੍ਚ ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੁਮਿਵ ਸੀਹਤੇਲੰ ਅਵਿਨਸ੍ਸਮਾਨੰ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਿਕੰ ਸਿਪ੍ਪੰ ਕਤਿਪਯਮਾਸੇਨੇਵ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਸਜ੍ਝਾਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਦਿਮਜ੍ਝੰਯੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨੋ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ। ਅਥ ਆਚਰਿਯੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਪ੍ਪਸ੍ਸ ਆਦਿਮਜ੍ਝਮੇਵ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਆਚਰਿਯੋ ਆਹ – ''ਅਹਮ੍ਪਿ, ਤਾਤ, ਏਵਮੇਵਾ''ਤਿ। ''ਅਥ ਕੋ, ਆਚਰਿਯ, ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਪ੍ਪਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ? ''ਇਸਿਪਤਨੇ, ਤਾਤ, ਇਸਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇ ਜਾਨੇਯਜੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ, ਆਚਰਿਯਾ''ਤਿ। ''ਪੁਚ੍ਛ, ਤਾਤ, ਯਥਾਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਇਸਿਪਤਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਜਾਨਾਥਾ''ਤਿ? ''ਆਮਾਵੁਸੋ, ਜਾਨਾਮਾ''ਤਿ। ''ਤੰ ਮਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਥਾ''ਤਿ। ''ਤੇਨ, ਹਾਵੁਸੋ, ਪਬ੍ਬਜਾਹਿ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਥ ਵਾ ਮੰ, ਯੰ ਵਾ ਇਚ੍ਛਥ, ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਜਾਨਾਪੇਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਤੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਯੋਜੇਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਾ ''ਏਵੰ ਤੇ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਸੁੰ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿ। ਸਕਲਬਾਰਾਣਸਿਯੰ ''ਸੁਸੀਮਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ ਲਾਭਗ੍ਗਯਸਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਪਰਿਵਾਰੋ। ਸੋ ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਚ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਤੁਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਥੂਪੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸੁੰ।

ਅਥ ਖੋ ਸਙ੍ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਪੁਤ੍ਤੋ ਮੇ ਚਿਰਗਤੋ, ਨ ਚਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਪੁਤ੍ਤੰ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋ ਤਕ੍ਕਸਿਲਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਬਾਰਾਣਸਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਕਾਯੰ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਦ੍ਧਾ ਬਹੂਸੁ ਏਕੋਪਿ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਸੁਸੀਮੋ ਨਾਮ ਮਾਣਵੋ ਇਧ ਆਗਤੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਪਿ ਨੁ ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਜਾਨਾਥਾ''ਤਿ? ਤੇ ''ਆਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਜਾਨਾਮ, ਅਸ੍ਮਿੰ ਨਗਰੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤਿਣ੍ਣੰ ਵੇਦਾਨੰ ਪਾਰਗੂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਥੂਪੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤੋ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਸੋ ਭੂਮਿੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ, ਰੋਦਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪਰਿਦੇਵਿਤ੍ਵਾ ਚ ਤੰ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਿਣਾਨਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਸਾਟਕੇਨ ਵਾਲੁਕੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ, ਕਮਣ੍ਡਲੁਤੋ ਉਦਕੇਨ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਭੂਮਿੰ ਪਰਿਪ੍ਫੋਸਿਤ੍ਵਾ ਵਨਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪੂਜੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਸਾਟਕੇਨ ਪਟਾਕੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਥੂਪਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਤ੍ਤੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮੀਤਿ।

ਏਵੰ ਅਤੀਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਜਾਤਕੰ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਅਨੁਸਨ੍ਧੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਥੇਸਿ – ''ਸਿਯਾ ਖੋ ਪਨ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੋ ਨੂਨ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸਙ੍ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ, ਨ ਖੋ ਪਨੇਤੰ ਏਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ, ਅਹੰ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸਙ੍ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਹੋਸਿੰ, ਮਯਾ ਸੁਸੀਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ ਤਿਣਾਨਿ ਉਦ੍ਧਟਾਨਿ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਅਟ੍ਠਯੋਜਨਮਗ੍ਗੰ ਵਿਗਤਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮੰ ਸੁਦ੍ਧਮਕੰਸੁ, ਮਯਾ ਤਤ੍ਥ ਵਾਲੁਕਾ ਓਕਿਣ੍ਣਾ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਅਟ੍ਠਯੋਜਨਮਗ੍ਗੇ ਵਾਲੁਕੰ ਓਕਿਰਿੰਸੁ। ਮਯਾ ਤਤ੍ਥ ਵਨਕੁਸੁਮੇਹਿ ਪੂਜਾ ਕਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਨਵਯੋਜਨਮਗ੍ਗੇ ਥਲੇ ਚ ਉਦਕੇ ਚ ਨਾਨਾਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫਸਨ੍ਥਰੰ ਅਕੰਸੁ। ਮਯਾ ਤਤ੍ਥ ਕਮਣ੍ਡਲੁਦਕੇਨ ਭੂਮਿ ਪਰਿਪ੍ਫੋਸਿਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਵੇਸਾਲਿਯੰ ਪੋਕ੍ਖਰਵਸ੍ਸੰ ਵਸ੍ਸਿ। ਮਯਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਚੇਤਿਯੇ ਪਟਾਕਾ ਆਰੋਪਿਤਾ, ਛਤ੍ਤਞ੍ਚ ਬਦ੍ਧੰ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਯਾਵ ਅਕਨਿਟ੍ਠਭਵਨਾ ਪਟਾਕਾ ਚ ਆਰੋਪਿਤਾ, ਛਤ੍ਤਾਤਿਛਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਉਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਇਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਯੰ ਮਯ੍ਹੰ ਪੂਜਾਵਿਸੇਸੋ ਨੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਨ ਨਾਗਦੇਵਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾਨੁਭਾਵੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਧਮ੍ਮਕਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਇਮੰ ਗਾਥਮਭਾਸਿ –

‘‘ਮਤ੍ਤਾਸੁਖਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾ, ਪਸ੍ਸੇ ਚੇ ਵਿਪੁਲਂ ਸੁਖਂ।
ਚਜੇ ਮਤ੍ਤਾਸੁਖਂ ਧੀਰੋ, ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਂ ਵਿਪੁਲਂ ਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੯੦)।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਆਮਗਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਾਮਾਕਚਿਙ੍ਗੂਲਕਚੀਨਕਾਨਿ ਚਾਤਿ ਆਮਗਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਭਗਵਤਿ ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਮਾਣਵਕਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇ ਅਸ੍ਸਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਨਮੂਲਫਲਾਹਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਵਸਤਿ, ਨ ਕਦਾਚਿ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਖਾਦਤਿ। ਅਥ ਤੇਸਂ ਤਾਪਸਾਨਂ ਲੋਣਮ੍ਬਿਲਾਦੀਨਿ ਅਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਪਣ੍ਡੁਰੋਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤਤੋ ਤੇ ‘‘ਲੋਣਮ੍ਬਿਲਾਦਿਸੇਵਨਤ੍ਥਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸਪਥਂ ਗਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਗਾਮਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੇਸੁ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜੇਸੁਂ, ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਨਂ ਨੇਸਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠਪਰਿਭੋਗਭਾਜਨਪਾਦਮਕ੍ਖਨਾਦੀਨਿ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਤ੍ਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਸਥ, ਮਾ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇਪਿ ਨੇਸਂ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਘਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਏਕੇਕਦਿਵਸਂ ਦਾਨਮਦਂਸੁ। ਤਾਪਸਾ ਚਤੁਮਾਸਂ ਤਤ੍ਥ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਲੋਣਮ੍ਬਿਲਾਦਿਸੇਵਨਾਯ ਥਿਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਸਰੀਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਯਂ, ਆਵੁਸੋ, ਗਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੇਸਂ ਤੇਲਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿ ਅਦਂਸੁ। ਤੇ ਤਾਨਿ ਆਦਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਸ੍ਸਮਮੇਵ ਅਗਮਂਸੁ। ਤਞ੍ਚ ਗਾਮਂ ਤਥੇਵ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਆਗਮਿਂਸੁ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਤੇਸਂ ਆਗਮਨਕਾਲਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਦਾਨਤ੍ਥਾਯ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਵ ਅਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਆਗਤੇ ਚ ਨੇ ਤਥੇਵ ਸਮ੍ਮਾਨੇਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਤੇਸਂ ਤਾਪਸਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਤਂ ਗਾਮਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਹਾਦਾਨਾਨਿ ਅਦਂਸੁ। ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਤੇ ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਅਹੇਸੁਂ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਭਗਵਾ ਪੁਨਦੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਚ੍ਚਾਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਤੇ ਤਾਪਸਾ ਤਂ ਗਾਮਂ ਆਗਮਿਂਸੁ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਾਪਸੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਂ ਕੋਤੂਹਲਮਕਂਸੁ। ਤਾਪਸਾ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ – ‘‘ਕਿਂ, ਆਵੁਸੋ, ਇਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਾ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਯਂ ਗਾਮੋ ਰਾਜਦਣ੍ਡੇਨ ਉਪਦ੍ਦੁਤੋ, ਉਦਾਹੁ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖੇਨ, ਉਦਾਹੁ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਰੋ ਕੋਚਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਇਮਂ ਗਾਮਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ’’ਤਿ? ਤੇ ਆਹਂਸੁ – ‘‘ਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਜਦਣ੍ਡੇਨ, ਨ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖੇਨਾਯਂ ਗਾਮੋ ਉਪਦ੍ਦੁਤੋ, ਅਪਿਚ ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਭਗਵਾ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਇਧਾਗਤੋ’’ਤਿ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਮਗਨ੍ਧਤਾਪਸੋ ‘‘ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਗਹਪਤਯੋ, ਵਦੇਥਾ’’ਤਿ? ‘‘ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਦਾਮਾ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਘੋਸੋਪਿ ਖੋ ਏਸੋ ਦੁਲ੍ਲਭੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਯਦਿਦਂ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਤ੍ਤਮਨਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ – ‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਆਮਗਨ੍ਧਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਨ ਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ? ‘‘ਕੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਮਗਨ੍ਧੋ’’ਤਿ? ‘‘ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਨਾਮ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ, ਗਹਪਤਯੋ’’ਤਿ। ‘‘ਭਗਵਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਾਪਸੋ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਅਹੋਸਿ – ‘‘ਮਾਹੇਵ ਖੋ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਿਯਾ’’ਤਿ । ਪੁਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਾਤੁਭਾਵੋ ਨਾਮ ਦੁਲ੍ਲਭੋ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਤਤੋ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਗਤੋ, ਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਚ੍ਛਗਿਦ੍ਧਿਨੀ ਗਾਵੀ ਵਿਯ ਤੁਰਿਤਤੁਰਿਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨਮੇਵ ਪਾਵਿਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਕਾਯ ਪਰਿਸਾਯ। ਭਗਵਾਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਾਯ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਤਾਪਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾ ਅਨਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾਵ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਭਗਵਾ ‘‘ਕਚ੍ਚਿ ਵੋ ਇਸਯੋ ਖਮਨੀਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਤੇਪਿ ‘‘ਖਮਨੀਯਂ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹਂਸੁ। ਤਤੋ ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ

ਪੁਚ੍ਛਿ – ‘‘ਆਮਗਨ੍ਧਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਭੁਞ੍ਜਸਿ, ਨ ਭੁਞ੍ਜਸੀ’’ਤਿ? ‘‘ਕੋ ਸੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਨਾਮਾ’’ਤਿ? ‘‘ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ’’ਤਿ। ਭਗਵਾ ‘‘ਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਆਮਗਨ੍ਧੋ। ਅਪਿਚ ਖੋ ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬੇ ਕਿਲੇਸਾ ਪਾਪਕਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਇਦਾਨਿ ਤ੍ਵਮੇਵ ਆਮਗਨ੍ਧਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਅਤੀਤੇਪਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਸੋ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਏਵਞ੍ਚਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਬਜਾਕਾਸੀ’’ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੇਨ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਕਸ੍ਸਪੇਨ ਚ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾਯੋ ਏਵ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਤਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ‘‘ਸਾਮਾਕਚਿਙ੍ਗੂਲਕਚੀਨਕਾਨਿ ਚਾ’’ਤਿ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਇਧ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ।

ਅਤੀਤੇ ਪਨ ਕਸ੍ਸਪੋ ਕਿਰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧਨਵਤੀ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ, ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੋਪਿ ਤਂ ਦਿਵਸਂਯੇਵ ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਰੋਹਿਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਜਾਪਤਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਏਕਦਿਵਸਮੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਗਬ੍ਭਵੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਹੋਸਿ, ਏਕਦਿਵਸਮੇਵ ਏਤੇਸਂ ਏਕਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਪੋ, ਏਕਸ੍ਸ ਤਿਸ੍ਸੋਤਿ ਨਾਮਮਕਂਸੁ। ਤੇ ਸਹਪਂਸੁਕੀਲ਼ਨਕਾ ਦ੍ਵੇ ਸਹਾਯਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਅਗਮਿਂਸੁ। ਤਿਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ‘‘ਅਯਂ, ਤਾਤ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤ੍ਵਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਭਵਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਕਰੇਯਜਾਸੀ’’ਤਿ। ਸੋ ‘‘ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਭੋਪਿ, ਸਮ੍ਮ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ‘‘ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿ। ਤਤੋ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇਪਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਂ ਆਹ – ‘‘ਏਹਿ, ਸਮ੍ਮ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਤਿਸ੍ਸੋ ‘‘ਨ ਤਾਵਸ੍ਸ ਞਾਣਂ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸਯਂ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਇਸਿਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਅਸ੍ਸਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਸਤਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋਪਿ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਘਰੇ ਠਿਤੋਯੇਵ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਝਾਨਾਨਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਚ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦੇਨ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਸਮੀਪਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਪੁਨ ਪਾਸਾਦੋ ਯਥਾਠਾਨੇਯੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੂ’’ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ, ਸੋ ਸਕਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਕਿਰ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ। ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਂ ਪਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸੇ ਪਧਾਨਯੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਹਿ ਦਿਵਸੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ।

ਤਦਾ ਇਸਿਪਤਨੇ ਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ। ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਅਹੇਸੁਂ। ਸੋ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਵੀਸਤਿਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵੁਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਇਸਿਪਤਨੇ ਵਸਤਿ। ਕਿਕੀ ਚ ਨਂ ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਬਾਰਾਣਸਿਵਾਸੀ ਏਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪਬ੍ਬਤੇ ਚਨ੍ਦਨਸਾਰਾਦੀਨਿ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਤਿਸ੍ਸਸ੍ਸ ਤਾਪਸਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਾਪਸੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਕੁਤੋ ਆਗਤੋਸੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ‘‘ਬਾਰਾਣਸਿਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ। ‘‘ਕਾ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤੀ’’ਤਿ? ‘‘ਤਤ੍ਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ। ਤਾਪਸੋ ਦੁਲ੍ਲਭਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਪੁਚ੍ਛਿ – ‘‘ਕਿਂ ਸੋ ਆਮਗਨ੍ਧਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਨ ਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ? ‘‘ਕੋ ਭਨ੍ਤੇ, ਆਮਗਨ੍ਧੋ’’ਤਿ? ‘‘ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਆਵੁਸੋ’’ਤਿ। ‘‘ਭਗਵਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਾਪਸੋ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਚੇ ‘ਆਮਗਨ੍ਧਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਾਮੀ’ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ, ਤਤੋ ਨਂ ‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜਾਤਿਯਾ ਚ ਕੁਲਸ੍ਸ ਚ ਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕਮੇਤ’ਨ੍ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਭਵਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਲ੍ਲਹੁਕਂ ਉਪਕਰਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੇਨ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਇਸਿਪਤਨਮੇਵ ਪਾਵਿਸਿ। ਭਗਵਾਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਾਯ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਾਪਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਅਨਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸੋਪਿ ‘‘ਖਮਨੀਯਂ, ਭੋ ਕਸ੍ਸਪਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿ – ‘‘ਆਮਗਨ੍ਧਂ, ਭੋ ਕਸ੍ਸਪ, ਭੁਞ੍ਜਸਿ, ਨ ਭੁਞ੍ਜਸੀ’’ਤਿ? ‘‘ਨਾਹਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਆਮਗਨ੍ਧਂ ਭੁਞ੍ਜਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਸਾਧੁ, ਸਾਧੁ, ਭੋ ਕਸ੍ਸਪ, ਪਰਕੁਣਪਂ ਅਖਾਦਨ੍ਤੋ ਸੁਨ੍ਦਰਮਕਾਸਿ, ਯੁਤ੍ਤਮੇਤਂ ਭੋਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਜਾਤਿਯਾ ਚ ਕੁਲਸ੍ਸ ਚ ਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾ’’ਤਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ‘‘ਅਹਂ ਕਿਲੇਸੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘ਆਮਗਨ੍ਧਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜਾਮੀ’ਤਿ ਵਦਾਮਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਪਚ੍ਚੇਤਿ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਸ੍ਵੇ ਗਾਮਂ

ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਅਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕਿਕੀਰਞ੍ਞੋ ਗੇਹਾ ਆਭਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯੰ, ਏਵੰ ਆਮਗਨ੍ਧੰ ਆਰਬ੍ਭ ਕਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਸਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਸਰੀਰਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਾਵਿਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਦ੍ਵਾਰੰ ਪਿਹਿਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਨ ਭਗਵਾ ਅਜ੍ਜ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਿੰਸੁ।

ਭਗਵਾਪਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਾਪਸੋਪਿ ਖੋ ਪਤ੍ਤਸਾਕੰ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਕਿਕੀ ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕੁਹਿੰ ਭਗਵਾ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਵਿਹਾਰੇ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਬ੍ਯਞ੍ਜਨਰਸਮਨੇਕਮੰਸਵਿਕਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨੰ ਭਗਵਤੋ ਪਾਹੇਸਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ਵਿਹਾਰੰ ਨੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਿਸਨ੍ਤਾ ਪਠਮੰ ਨਾਨਾਮੰਸਵਿਕਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਯਾਗੁੰ ਅਦੰਸੁ, ਤਾਪਸੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਖਾਦਤਿ ਨੁ ਖੋ ਨੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਤੋਯੇਵ ਯਾਗੁੰ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਮੰਸਖਣ੍ਡੰ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿ। ਤਾਪਸੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕੁਦ੍ਧੋ। ਪੁਨ ਯਾਗੁਪੀਤਸ੍ਸ ਨਾਨਾਰਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਭੋਜਨਮਦੰਸੁ, ਤਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤਿਵਿਯ ਕੁਦ੍ਧੋ ''ਮਚ੍ਛਮੰਸੰ ਖਾਦਨ੍ਤੋਯੇਵ 'ਨ ਖਾਦਾਮੀ'ਤਿ ਭਣਤੀ''ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ''ਭੋ ਕਸ੍ਸਪ, ਮੁਸਾ ਤ੍ਵੰ ਭਣਸਿ, ਨੇਤੰ ਪਣ੍ਡਿਤਕਿਚ੍ਚੰ। ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਹਿ ਗਰਹਿਤੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ, ਯੇਪਿ ਤੇ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਵਨਮੂਲਫਲਾਦੀਹਿ ਯਾਪੇਨ੍ਤਾ ਇਸਯੋ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਮੁਸਾ ਨ ਭਣਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਇਸੀਨੰ ਗੁਣੇ ਗਾਥਾਯ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਸਾਮਾਕਚਿਙ੍ਗੂਲਕਚੀਨਕਾਨਿ ਚਾ”**ਤਿ।

੨੪੨. ਤਤ੍ਥ **ਸਾਮਾਕਾ**ਤਿ ਧੁਨਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਸੀਸਾਨਿ ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਗਯ੍ਹੂਪਗਾ ਤਿਣਧਞ੍ਞਜਾਤਿ। ਤਥਾ **ਚਿਙ੍ਗੂਲਕਾ** ਕਣਵੀਰਪੁਪ੍ਫਸਣ੍ਠਾਨਸੀਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਚੀਨਕਾਨੀ**ਤਿ ਅਟਵਿਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇਸੁ ਅਰੋਪਿਤਜਾਤਾ ਚੀਨਮੁਗ੍ਗਾ। **ਪਤ੍ਤਪ੍ਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਹਰਿਤਪਣ੍ਣੰ। **ਮੂਲਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਕਨ੍ਦਮੂਲੰ। **ਗਵਿਪ੍ਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਰੁਕ੍ਖਵਲ੍ਲਿਫਲੰ। ਮੂਲਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾ ਕਨ੍ਦਮੂਲੰ, ਫਲਗ੍ਗਹਣੇਨ ਰੁਕ੍ਖਵਲ੍ਲਿਫਲੰ, ਗਵਿਪ੍ਫਲਗ੍ਗਹਣੇਨ ਉਦਕੇ ਜਾਤਸਿਙ੍ਘਾਤਕਕਸੇਰੁਕਾਦਿਫਲੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਧਮ੍ਮੇਨ ਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਦੂਤੇਯ੍ਯਪਹਿਣਗਮਨਾਦਿਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵੰ ਪਹਾਯ ਵਨੇ ਉਞ੍ਛਾਚਰਿਯਾਯ ਲਦ੍ਧੰ। **ਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯਾ। **ਅਸ੍ਨਮਾਨਾ**ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ। **ਨ ਕਾਮਕਾਮਾ ਅਲਿਕੰ ਭਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਏਵੰ ਅਮਮਾ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਾ ਏਤਾਨਿ ਸਾਮਾਕਾਦੀਨਿ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ ਇਸਯੋ ਯਥਾ ਤ੍ਵੰ ਸਾਦੁਰਸਾਦਿਕੇ ਕਾਮੇ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੋ ਆਮਗਨ੍ਧੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋਯੇਵ ''ਨਾਹੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਆਮਗਨ੍ਧੰ ਭੁਞ੍ਜਾਮੀ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਅਲਿਕੰ ਭਣਸਿ, ਤਥਾ ਨ ਕਾਮਕਾਮਾ ਅਲਿਕੰ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਕਾਮੇ ਕਾਮਯਨ੍ਤਾ ਮੁਸਾ ਨ ਭਣਨ੍ਤੀਤਿ ਇਸੀਨੰ ਪਸੰਸਾਯ ਭਗਵਤੋ ਨਿਨ੍ਦੰ ਦੀਪੇਤਿ।

੨੪੩. ਏਵੰ ਇਸੀਨੰ ਪਸੰਸਾਪਦੇਸੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਨਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ ਨਿਨ੍ਦਾਵਤ੍ਥੁੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਨਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਯਦਸ੍ਨਮਾਨੋ”**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਦ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। ਅਯੰ ਪਨਤ੍ਥੋ – ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਸਸਮੰਸੰ ਵਾ ਤਿਤ੍ਤਿਰਮੰਸੰ ਵਾ ਧੋਵਨਚ੍ਛੇਦਨਾਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ **ਸੁਕਤੰ,** ਪਚਨਵਾਸਨਾਦਿਨਾ ਪਚ੍ਛਾਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ **ਸੁਨਿਟ੍ਠਿਤੰ,** ਨ ਮਾਤਰਾ ਨ ਪਿਤਰਾ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ''ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੇਹਿ ਧਮ੍ਮਕਾਮੇਹਿ **ਪਰੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨੰ,** ਸਕ੍ਕਾਰਕਰਣੇਨ **ਪਯਤੰ** ਪਣੀਤਮਲਙ੍ਕਤੰ, ਉਤ੍ਤਮਰਸਤਾਯ ਓਜਵਨ੍ਤਤਾਯ ਥਾਮਬਲਭਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਚ **ਪਣੀਤੰ ਅਸ੍ਨਮਾਨੋ** ਆਹਾਰਯਮਾਨੋ, ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਮੰਸਮੇਵ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਇਦਮ੍ਪਿ **ਸਾਲੀਨਮਨ੍ਨੰ** ਵਿਚਿਤਕਾਲ਼ਕੰ ਸਾਲਿਤਣ੍ਡੁਲੋਦਨੰ **ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਸੋ ਭੁਞ੍ਜਸਿ, ਕਸ੍ਸਪ, ਆਮਗਨ੍ਧੰ,** ਸੋ ਤ੍ਵੰ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਮੰਸੰ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਇਦਞ੍ਚ ਸਾਲੀਨਮਨ੍ਨੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਭੁਞ੍ਜਸਿ, ਕਸ੍ਸਪ, ਆਮਗਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਆਲਪਤਿ।

੨੪੪. ਏਵੰ ਆਹਾਰਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਨਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਮੁਸਾਵਾਦੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਨ ਆਮਗਨ੍ਧੋ…ਪੇ॰… ਸੁਸਙ੍ਖਤੇਹੀ”**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਯਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਸਮਾਨੋ **“ਨ ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਮਮ ਕਪ੍ਪਤੀ”ਤਿ ਇਚ੍ਚੇਵ ਤ੍ਵੰ ਭਾਸਸਿ,** ਏਵੰ ਏਕੰਸੇਨੇਵ ਤ੍ਵੰ ਭਾਸਸਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗੁਣਵਿਰਹਿਤਜਾਤਿਮਤ੍ਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੋ ਭਣਤਿ। **ਸਾਲੀਨਮਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ

ਸਾਲਿਤਣ੍ਡੁਲੋਦਨਂ। **ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਮਾਨੇ**ਤਿ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੇ। **ਸਕੁਨ੍ਤਮਂਸੇਹਿ ਸੁਸਙ੍ਖਤੇਹੀ**ਤਿ ਤਦਾ ਭਗਵਤੋ ਅਭਿਹਟਂ ਸਕੁਣਮਂਸਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਭਣਤਿ।

ਏਵਂ ਭਣਨ੍ਤੋ ਏਵ ਚ ਭਗਵਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਦਤਲਾ ਪਭੁਤਿ ਯਾਵ ਉਪਰਿ ਕੇਸਗ੍ਗਾ ਸਰੀਰਮੁਲ੍ਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਵਰਲਕ੍ਖਣਾਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਦਂ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਪਰਿਕ੍ਖੇਪਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਵਰੂਪੋ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਦਿਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਕਾਯੋ ਨ ਮੁਸਾ ਭਣਿਤੁਂ ਅਰਹਤਿ। ਅਯਂ ਹਿਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਰੇਪਿ ਸਚ੍ਚਵਾਚਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨੇਵ ਉਣ੍ਣਾ ਭਮੁਕਨ੍ਤਰੇ ਜਾਤਾ ਓਦਾਤਾ ਮੁਦੁ ਤੂਲਸਨ੍ਨਿਭਾ, ਏਕੇਕਾਨਿ ਚ ਲੋਮਕੂਪੇਸੁ ਲੋਮਾਨਿ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਕਥਮਿਦਾਨਿ ਮੁਸਾ ਭਣਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਦ੍ਧਾ ਅਞ੍ਞੋ ਇਮਸ੍ਸ ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਤਦਵੋਚ – 'ਨਾਹਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਆਮਗਨ੍ਧਂ ਭੁਞ੍ਜਾਮੀ'ਤਿ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਏਤਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਬਹੁਮਾਨੋ ਗੋਤ੍ਤੇਨੇਵ ਆਲਪਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਾਸੇਸਂ ਆਹ –

''ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਤਂ ਕਸ੍ਸਪ ਏਤਮਤ੍ਥਂ, ਕਥਂਪਕਾਰੋ ਤਵ ਆਮਗਨ੍ਧੋ''ਤਿ॥

੨੪੫. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਆਮਗਨ੍ਧਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ **"ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ"**ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ**ਤਿ ਪਾਣਵਧੋ। ਵ**ਧਛੇਦਬਨ੍ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਆਕੋਟਨਂ ਵਧੋ, ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦੀਨਂ ਛੇਦਨਂ ਛੇਦੋ, ਰਜ੍ਜੁਆਦੀਹਿ ਬਨ੍ਧੋ ਬਨ੍ਧਨਂ। **ਥੇਯ੍ਯਂ ਮੁਸਾਵਾਦੋ**ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਞ੍ਚ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਚ। **ਨਿਕਤੀ**ਤਿ ''ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰਾਸਾਕਰਣਂ। **ਵਞ੍ਚਨਾਨੀ**ਤਿ ਅਸੁਵਣ੍ਣਂ ਸੁਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਗਾਹਾਪਨਾਦੀਨਿ। **ਅਜ੍ਝੇਨਕੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਮਨੇਕਗਨ੍ਥਪਰਿਯਾਪੁਣਨਂ। **ਪਰਦਾਰਸੇਵਨਾ**ਤਿ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਸੁ ਚਾਰਿਤ੍ਤਾਪਜ੍ਜਨਂ। **ਏਸਾਮਗਨ੍ਧੋ ਨ ਹਿ ਮਂਸਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਸ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਵਿਸ੍ਸਗਨ੍ਧੋ ਕੁਣਪਗਨ੍ਧੋ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਅਮਨੁਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਕਿਲੇਸਅਸੁਚਿਮਿਸ੍ਸਕਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਭਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਪਰਮਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਭਾਵਾਵਹਤ੍ਤਾ ਚ। ਯੇ ਹਿ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਕਿਲੇਸਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਤੇਹਿ ਅਤਿਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਮਤਸਰੀਰਮ੍ਪਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਸਾਮਗਨ੍ਧੋ। ਮਂਸਭੋਜਨਂ ਪਨ ਅਦਿਟ੍ਠਮਸੁਤਮਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਞ੍ਚ ਅਨਵਜ੍ਜਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਹਿ ਮਂਸਭੋਜਨਂ ਆਮਗਨ੍ਧੋਤਿ।

੨੪੬. ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਏਕੇਨ ਨਯੇਨ ਆਮਗਨ੍ਧਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਆਮਗਨ੍ਧੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਨ ਏਕੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬੇਹਿ, ਨ ਚ ਸਬ੍ਬੇ ਏਕੇਨੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਸਂ ਤੇ ਤੇ ਆਮਗਨ੍ਧੇ ਪਕਾਸੇਤੁਂ **"ਯੇ ਇਧ ਕਾਮੇਸੁ ਅਸਞ੍ਞਤਾ ਜਨਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਤਾਵ ਦੇਸਨਾਯ ਆਮਗਨ੍ਧੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੇ ਇਧ ਕਾਮੇਸੁ ਅਸਞ੍ਞਤਾ ਜਨਾ**ਤਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਇਧ ਲੋਕੇ ਕਾਮਪਟਿਸੇਵਨਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਮਾਤਿਮਾਤੁਚ੍ਛਾਦੀਸੁਪਿ ਮਰਿਯਾਦਾਵਿਰਹੇਨ ਭਿਨ੍ਨਸਂਵਰਤਾਯ ਅਸਂਯਤਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ। **ਰਸੇਸੁ ਗਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੇਸੁ ਰਸੇਸੁ ਗਿਦ੍ਧਾ ਗਧਿਤਾ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਅਜ੍ਝੋਸਨ੍ਨਾ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ ਅਨਿਸ੍ਸਰਣਪਞ੍ਞਾ ਰਸੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਅਸੁਚਿਭਾਵਮਸ੍ਸਿਤਾ**ਤਿ ਤਾਯ ਰਸਗਿਦ੍ਧਿਯਾ ਰਸਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਸਙ੍ਖਾਤਅਸੁਚਿਭਾਵਮਿਸ੍ਸਿਤਾ। **ਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਦਸਵਤ੍ਥੁਕਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਵਿਸਮਾ**ਤਿ ਵਿਸਮੇਨ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਨਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਦੁਰਨ੍ਨਯਾ**ਤਿ ਦੁਵਿਞ੍ਞਾਪਯਾ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੀਆਧਾਨਗ੍ਗਾਹੀਦੁਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਤਾਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਏਸਾਮਗਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਏਸ ਏਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ''ਕਾਮੇਸੁ ਅਸਂਯਤਤਾ ਰਸਗਿਦ੍ਧਤਾ ਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤਿਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਵਿਸਮਤਾ ਦੁਰਨ੍ਨਯਭਾਵਤਾ''ਤਿ ਅਪਰੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵਤ੍ਥੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧੋ ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨ ਹਿ ਮਂਸਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਂਸਭੋਜਨਂ ਪਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵਤ੍ਥੇਨ ਨ ਆਮਗਨ੍ਧੋਤਿ।

੨੪੭. ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯਪਿ **ਯੇ ਲੂਖਸਾ**ਤਿ ਯੇ ਲੂਖਾ ਨਿਰਸਾ, ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਾਰੁਣਾ**ਤਿ ਕਕ੍ਖਲ਼ਾ ਦੋਵਚਸ੍ਸਤਾਯੁਤ੍ਤਾ। **ਪਿਟ੍ਠਿਮਂਸਿਕਾ**ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਮਧੁਰਂ ਭਣਿਤ੍ਵਾ ਪਰਮ੍ਮੁਖੇ ਅਵਣ੍ਣਭਾਸਿਨੋ । ਏਤੇ ਹਿ ਅਭਿਮੁਖਂ ਓਲੋਕੇਤੁਮਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ

ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਮਂਸਖਾਦਕਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ‘‘ਪਿਟ੍ਠਿਮਂਸਿਕਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਮਿਤ੍ਤਦ੍ਦੁਨੋ**ਤਿ ਮਿਤ੍ਤਦੂਹਕਾ, ਦਾਰਧਨਜੀਵਿਤੇਸੁ ਵਿਸ੍ਸਾਸਮਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨਿਕ੍ਕਰੁਣਾ**ਤਿ ਕਰੁਣਾਵਿਰਹਿਤਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨਤ੍ਥਕਾਮਾ। **ਅਤਿਮਾਨਿਨੋ**ਤਿ ‘‘ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਜਾਤਿਯਾ ਵਾ...ਪੇ॰... ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਰੇ ਅਤਿਮਞ੍ਞਤਿ, ਯੋ ਏਵਰੂਪੋ ਮਾਨੋ ਕੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੮੮੦) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਅਤਿਮਾਨੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਅਦਾਨਸੀਲਾ**ਤਿ ਅਦਾਨਪਕਤਿਕਾ, ਅਦਾਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਾ ਅਸਂਵਿਭਾਗਰਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਚ ਦੇਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਸਚੀ**ਤਿ ਤਾਯ ਚ ਪਨ ਅਦਾਨਸੀਲਤਾਯ ਯਾਚਿਤਾਪਿ ਸਨ੍ਤਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਕਕੁਲੇ ਮਨੁਸ੍ਸਸਦਿਸਾ ਨਿਜ੍ਝਾਮਤਣ੍ਹਿਕਪੇਤਪਰਾਯਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਆਦਾਨਸੀਲਾ’’ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਗਹਣਸੀਲਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਦੇਨ੍ਤੀਤਿ। **ਏਸਾਮਗਨ੍ਧੋ ਨ ਹਿ ਮਂਸਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਸ ਏਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ‘‘ਲੂਖਤਾ, ਦਾਰੁਣਤਾ , ਪਿਟ੍ਠਿਮਂਸਿਕਤਾ, ਮਿਤ੍ਤਦੁਬ੍ਭਿਤਾ, ਨਿਕ੍ਕਰੁਣਤਾ, ਅਤਿਮਾਨਿਤਾ, ਅਦਾਨਸੀਲਤਾ, ਅਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਪਰੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵਤ੍ਥੇਨ ਅਟ੍ਠਵਿਧੋ ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਹਿ ਮਂਸਭੋਜਨਨ੍ਤਿ।

੨੪੮. ਏਵਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾਯੋ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਸ੍ਸ ਤਾਪਸਸ੍ਸ ਆਸਯਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯੇਵ ਦੇਸਨਾਯ ਏਕਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕੋਧੋ** ਉਰਗਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਮਦੋ**ਤਿ ‘‘ਜਾਤਿਮਦੋ, ਗੋਤ੍ਤਮਦੋ, ਆਰੋਗ੍ਯਮਦੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੮੩੨) ਨਯੇਨ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਜਨਭਾਵੋ। **ਥਮ੍ਭੋ**ਤਿ ਥਦ੍ਧਭਾਵੋ। **ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪਨਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਨੀਕਟ੍ਠਾਪਨਾ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਰੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਠਾਨਂ। **ਮਾਯਾ**ਤਿ ‘‘ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਕਾਯੇਨ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੮੯੪) ਨਯੇਨ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵਿਭਤ੍ਤਾ ਕਤਪਾਪਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤਾ। **ਉਸੂਯਾ**ਤਿ ਪਰਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾਦੀਸੁ ਇਸ੍ਸਾ। **ਭਸ੍ਸਸਮੁਸ੍ਸਯੋ**ਤਿ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਂ ਭਸ੍ਸਂ, ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਾਨਾਤਿਮਾਨੋ**ਤਿ ‘‘ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਜਾਤਿਯਾ ਵਾ...ਪੇ॰... ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲਂ ਪਰੇਹਿ ਸਦਿਸਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਹਤਿ, ਅਪਰਕਾਲਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸੇਯ੍ਯਂ ਦਹਤਿ, ਪਰੇ ਹੀਨੇ ਦਹਤਿ, ਯੋ ਏਵਰੂਪੋ ਮਾਨੋ...ਪੇ॰... ਕੇਤੁਕਮ੍ਯਤਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੮੮੦) ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵਿਭਤ੍ਤੋ। **ਅਸਬ੍ਭਿ ਸਨ੍ਥਵੋ**ਤਿ ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਸਨ੍ਥਵੋ। **ਏਸਾਮਗਨ੍ਧੋ ਨ ਹਿ ਮਂਸਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਸ ਕੋਧਾਦਿ ਨਵਵਿਧੋ ਅਕੁਸਲਰਾਸਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵਤ੍ਥੇਨ ਆਮਗਨ੍ਧੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਹਿ ਮਂਸਭੋਜਨਨ੍ਤਿ।

੨੪੯. ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਨਵਵਿਧਂ ਆਮਗਨ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਆਮਗਨ੍ਧੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯੇ ਪਾਪਸੀਲਾ**ਤਿ ਯੇ ਪਾਪਸਮਾਚਾਰਤਾਯ ‘‘ਪਾਪਸੀਲਾ’’ਤਿ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟਾ। **ਇਣਘਾਤਸੂਚਕਾ**ਤਿ ਵਸਲਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਇਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਦਾਨੇਨ ਇਣਘਾਤਾ, ਪੇਸੁਞ੍ਞੇਨ ਸੂਚਕਾ ਚ। **ਵੋਹਾਰਕੂਟਾ ਇਧ ਪਾਟਿਰੂਪਿਕਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾ ਲਞ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕੇ ਪਰਾਜੇਨ੍ਤਾ ਕੂਟੇਨ ਵੋਹਾਰੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਵੋਹਾਰਕੂਟਾ, ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਪਟਿਰੂਪਕਤ੍ਤਾ ਪਾਟਿਰੂਪਿਕਾ। ਅਥ ਵਾ **ਇਧਾ**ਤਿ ਸਾਸਨੇ। **ਪਾਟਿਰੂਪਿਕਾ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ। ਤੇ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਨੇਸਂ ਇਰਿਯਾਪਥਸਮ੍ਪਦਾਦੀਹਿ ਸੀਲਵਨ੍ਤਪਟਿਰੂਪਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਰੂਪਾ, ਪਟਿਰੂਪਾ ਏਵ ਪਾਟਿਰੂਪਿਕਾ। **ਨਰਾਧਮਾ ਯੇਧ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਕਿਬ੍ਬਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਯੇ ਇਧ ਲੋਕੇ ਨਰਾਧਮਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਚ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞਿਤਂ ਕਿਬ੍ਬਿਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਏਸਾਮਗਨ੍ਧੋ ਨ ਹਿ ਮਂਸਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਸ ਏਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ‘‘ਪਾਪਸੀਲਤਾ, ਇਣਘਾਤਤਾ, ਸੂਚਕਤਾ, ਵੋਹਾਰਕੂਟਤਾ, ਪਾਟਿਰੂਪਿਕਤਾ, ਕਿਬ੍ਬਿਸਕਾਰਿਤਾ’’ਤਿ ਅਪਰੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵਤ੍ਥੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧੋ ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਹਿ ਮਂਸਭੋਜਨਨ੍ਤਿ।

੨੫੦. ਯੇ ਇਧ ਪਾਣੇਸੁ ਅਸਞ੍ਞਤਾ ਜਨਾਤਿ ਯੇ ਜਨਾ ਇਧਲੋਕੇ ਪਾਣੇਸੁ ਯਥਾਕਾਮਚਾਰਿਤਾਯ ਸਤਮ੍ਪਿ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਦ੍ਦਯਾਮਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਕਰਣੇਨ ਅਸਂਯਤਾ। **ਪਰੇਸਮਾਦਾਯ ਵਿਹੇਸਮੁਯ੍ਯੁਤਾ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਆਦਾਯ ਧਨਂ ਵਾ ਜੀਵਿਤਂ ਵਾ ਤਤੋ ‘‘ਮਾ ਏਵਂ ਕਰੋਥਾ’’ਤਿ ਯਾਚਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਪਾਣਿਲੇਡ੍ਡੁਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਵਿਹੇਸਂ ਉਯ੍ਯੁਤਾ। ਪਰੇ ਵਾ ਸਤ੍ਤੇ ਸਮਾਦਾਯ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਦਸ, ਅਜ੍ਜ ਵੀਸ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਵਧਬਨ੍ਧਨਾਦੀਹਿ ਵਿਹੇਸਮੁਯ੍ਯੁਤਾ। **ਦੁਸ੍ਸੀਲਲੁਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸੀਲਾ ਚ ਦੁਰਾਚਾਰਤ੍ਤਾ , ਲੁਦ੍ਦਾ ਚ ਕੁਰੂਰਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਲੋਹਿਤਪਾਣਿਤਾਯ, ਮਚ੍ਛਘਾਤਕਮਿਗਬਨ੍ਧਕਸਾਕੁਣਿਕਾਦਯੋ

ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਫਰੁਸਾ**ਤਿ ਫਰੁਸਵਾਚਾ। **ਅਨਾਦਰਾ**ਤਿ ''ਇਦਾਨਿ ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਵਿਰਮਿਸ੍ਸਾਮ ਏਵਰੂਪਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਦਰਵਿਰਹਿਤਾ । **ਏਸਾਮਗਨ੍ਧੋ ਨ ਹਿ ਮਂਸਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਸ ਏਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਵਧਛੇਦਬਨ੍ਧਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੋ ਚ ਅਵੁਤ੍ਤੋ ਚ ''ਪਾਣੇਸੁ ਅਸਂਯਤਤਾ ਪਰੇਸਂ ਵਿਹੇਸਤਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਤਾ ਲੁਦ੍ਦਤਾ ਫਰੁਸਤਾ ਅਨਾਦਰੋ''ਤਿ ਛਬ੍ਬਿਧੋ ਆਮਗਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਹਿ ਮਂਸਭੋਜਨਨ੍ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਸੋਤੂਨਂ ਸੋਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਵਧਾਰਣਤਾਯ ਦਲ੍ਹੀਕਰਣਤਾਯਾਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪੁਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਚ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਤਿ ''ਇਚ੍ਚੇਤਮਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ, ਅਕ੍ਖਾਸਿ ਨਂ ਵੇਦਯਿ ਮਨ੍ਤਪਾਰਗੂ''ਤਿ।

੨੫੧. **ਏਤੇਸੁ ਗਿਦ੍ਧਾ ਵਿਰੁਦ੍ਧਾਤਿਪਾਤਿਨੋ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਪਾਣੇਸੁ ਗੇਧੇਨ ਗਿਦ੍ਧਾ, ਦੋਸੇਨ ਵਿਰੁਦ੍ਧਾ, ਮੋਹੇਨ ਆਦੀਨਵਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤਿਪਾਤਿਨੋ, ਏਤੇਸੁ ਵਾ ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਵਧਛੇਦਬਨ੍ਧਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇਸੁ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਯੇ ਗੇਧਵਿਰੋਧਾਤਿਪਾਤਸਙ੍ਖਾਤਾ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾ, ਤੇਹਿ ਗਿਦ੍ਧਾ ਵਿਰੁਦ੍ਧਾ ਅਤਿਪਾਤਿਨੋ ਚ। **ਨਿਚ੍ਚੁਯ੍ਯੁਤਾ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਕਰਣੇ ਨਿਚ੍ਚਂ ਉਯ੍ਯੁਤਾ, ਕਦਾਚਿ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਰਤਾ। **ਪੇਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ ਪਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਤਮਂ ਵਜਨ੍ਤਿ ਯੇ, ਪਤਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਨਿਰਯਂ ਅਵਂਸਿਰਾ**ਤਿ ਯੇ ਲੋਕਨ੍ਤਰਿਕਨ੍ਧਕਾਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਨੀਚਕੁਲਤਾਦਿਭੇਦਂ ਵਾ ਤਮਂ ਵਜਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਚ ਪਤਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਅਵੀਚਿਆਦਿਭੇਦਂ ਨਿਰਯਂ ਅਵਂਸਿਰਾ ਅਧੋਗਤਸੀਸਾ। **ਏਸਾਮਗਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਤਮਵਜਨਨਿਰਯਪਤਨਹੇਤੁ ਏਸ ਗੇਧਵਿਰੋਧਾਤਿਪਾਤਭੇਦੋ ਸਬ੍ਬਾਮਗਨ੍ਧਮੂਲਭੂਤੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਤ੍ਥੇਨ ਤਿਵਿਧੋ ਆਮਗਨ੍ਧੋ। **ਨ ਹਿ ਮਂਸਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਂਸਭੋਜਨਂ ਪਨ ਨ ਆਮਗਨ੍ਧੋਤਿ।

੨੫੨. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਆਮਗਨ੍ਧਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿਮਗ੍ਗਭਾਵਞ੍ਚਸ੍ਸ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਮਚ੍ਛਮਂਸਭੋਜਨੇ ਤਾਪਸੋ ਆਮਗਨ੍ਧਸਞ੍ਞੀ ਦੁਗ੍ਗਤਿਮਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਭੋਜਨੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚ ਤਥਾਵਿਧਸ੍ਸ ਸੋਧੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨ ਮਚ੍ਛਮਂਸ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਛਪ੍ਪਦਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਪਦਾਨਿ ਅਨ੍ਤਿਮਪਾਦੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ – ਨ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਸੋਧੇਤਿ ਮਚ੍ਚਂ ਅਵਿਤਿਣ੍ਣਕਙ੍ਖਂ, ਨ ਆਹੁਤਿਯਞ੍ਞਮੁਤੂਪਸੇਵਨਾ ਸੋਧੇਤਿ ਮਚ੍ਚਂ ਅਵਿਤਿਣ੍ਣਕਙ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਵਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਨ ਮਚ੍ਛਮਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਖਾਦਿਯਮਾਨਂ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਨ ਸੋਧੇਤਿ, ਤਥਾ **ਅਨਾਸਕਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪੋਰਾਣਾ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਪਨ ਸੁਨ੍ਦਰਤਰਂ ਸਿਯਾ ''ਨ ਮਚ੍ਛਮਂਸਾਨਂ ਅਨਾਸਕਤ੍ਤਂ ਨ ਮਚ੍ਛਮਂਸਾਨਾਨਾਸਕਤ੍ਤਂ, ਮਚ੍ਛਮਂਸਾਨਂ ਅਨਾਸਕਤ੍ਤਂ ਨ ਸੋਧੇਤਿ, ਮਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਅਥਾਪਿ ਸਿਯਾ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਅਨਾਸਕਤ੍ਤਂ ਓਹੀਯਤੀਤਿ? ਤਞ੍ਚ ਨ, ਅਮਰਤਪੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ''ਯੇ ਵਾਪਿ ਲੋਕੇ ਅਮਰਾ ਬਹੂ ਤਪਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸੋ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥੋ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। **ਨਗ੍ਗਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਚੇਲਕਤ੍ਤਂ। **ਮੁਣ੍ਡਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਣ੍ਡਭਾਵੋ। **ਜਟਾਜਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਜਟਾ ਚ ਰਜੋਜਲ੍ਲਞ੍ਚ। **ਖਰਾਜਿਨਾਨੀ**ਤਿ ਖਰਾਨਿ ਅਜਿਨਚਮ੍ਮਾਨਿ। **ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਸ੍ਸੁਪਸੇਵਨਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਪਾਰਿਚਾਰਿਯਾ। **ਅਮਰਾ**ਤਿ ਅਮਰਭਾਵਪਤ੍ਥਨਤਾਯ ਪਵਤ੍ਤਕਾਯਕਿਲੇਸਾ। **ਬਹੂ**ਤਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨਾਦਿਭੇਦਤੋ ਅਨੇਕੇ। **ਤਪਾ**ਤਿ ਸਰੀਰਸਨ੍ਤਾਪਾ। **ਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਵੇਦਾ। **ਆਹੁਤੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਹੋਮਕਮ੍ਮਂ। **ਯਞ੍ਞਮੁਤੂਪਸੇਵਨਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਮੇਧਾਦਿਯਞ੍ਞਾ ਚ ਉਤੂਪਸੇਵਨਾ ਚ। ਉਤੂਪਸੇਵਨਾ ਨਾਮ ਗਿਮ੍ਹੇ ਆਤਪਟ੍ਠਾਨਸੇਵਨਾ, ਵਸ੍ਸੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸੇਵਨਾ, ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਜਲਪ੍ਪਵੇਸਸੇਵਨਾ। **ਨ ਸੋਧੇਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਚਂ ਅਵਿਤਿਣ੍ਣਕਙ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਭਵਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਅਵਿਤਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ ਮਚ੍ਚਂ ਨ ਸੋਧੇਨ੍ਤਿ। ਕਙ੍ਖਾਮਲੇ ਹਿ ਸਤਿ ਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਸਕਙ੍ਖੋਯੇਵਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਅਵਿਤਿਣ੍ਣਕਙ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ''ਨ ਮਚ੍ਛਮਂਸ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਮਚ੍ਛਮਂਸਾਨਂ ਅਭੋਜਨਾਦਿਨਾ ਸਿਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਤਾਪਸਸ੍ਸ ਕਙ੍ਖਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾਤਿ ਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਾ ਚਸ੍ਸ ''ਸੋ ਮਚ੍ਛਮਂਸਂ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਬੁਦ੍ਧੇ ਕਙ੍ਖਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੫੩. ਏਵਂ ਮਚ੍ਛਮਂਸਾਨਾਸਕਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੋਧੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੇ ਧਮ੍ਮੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸੋਤੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੋਤੇਸੂ**ਤਿ ਛਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ। **ਗੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਗੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਪਰਿਵਾਰਸੀਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਿਦਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਚਰੇ**ਤਿ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਛਲਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਕਟਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਚਰੇਯ੍ਯ, ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਸ੍ਸ ਨਾਮਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ

ਅਭਿਸਮੇਤਬ੍ਬਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ। ਏਤੇਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਜ੍ਜਵਮਦ੍ਦਵੇ ਰਤੋ**ਤਿ ਉਜੁਭਾਵੇ ਚ ਮੁਦੁਭਾਵੇ ਚ ਰਤੋ। ਏਤੇਨ ਸਕਦਾਗਾਮਿਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਹਿ ਕਾਯਵਙ੍ਕਾਦਿਕਰਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਥਦ੍ਧਭਾਵਕਰਾਨਞ੍ਚ ਰਾਗਦੋਸਾਨਂ ਤਨੁਭਾਵਾ ਅਜ੍ਜਵਮਦ੍ਦਵੇ ਰਤੋ ਹੋਤਿ। **ਸਙ੍ਗਾਤਿਗੋ**ਤਿ ਰਾਗਦੋਸਸਙ੍ਗਾਤਿਗੋ। ਏਤੇਨ ਅਨਾਗਾਮਿਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਹੀਨੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹੇਤੁਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਹੀਨਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖੋ। ਏਤੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨ ਲਿਪ੍ਪਤਿ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤੇਸੁ ਧੀਰੋ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਦਾਯ ਧੀਰੋ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕੇਨਚਿ ਕਿਲੇਸੇਨ ਨ ਲਿਪ੍ਪਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤੇਸੁ, ਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤੇਸੁ ਚ ਨ ਲਿਪ੍ਪਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

੨੫੪-੫. ਇਤੋ ਪਰਂ "**ਇਚ੍ਚੇਤਮਤ੍ਥ**"ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਾਸਮਤ੍ਥੋ – **ਇਤਿ ਭਗਵਾ** ਕਸ੍ਸਪੋ **ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ** ਅਨੇਕਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਧਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਚ ਦੇਸਨਾਯ ਯਾਵ ਤਾਪਸੋ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਤਾਵ ਸੋ **ਅਕ੍ਖਾਸਿ** ਕਥੇਸਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਸਿ। **ਨਂ ਵੇਦਯਿ ਮਨ੍ਤਪਾਰਗੂ**ਤਿ ਸੋਪਿ ਤਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਮਨ੍ਤਪਾਰਗੂ, ਵੇਦਪਾਰਗੂ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵੇਦਯਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਪਦਤੋ ਚ ਦੇਸਨਾਨਯਤੋ ਚ **ਚਿਤ੍ਰਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਮੁਨੀ ਪਕਾਸਯਿ**। ਕੀਦਿਸੋ? **ਨਿਰਾਮਗਨ੍ਧੋ ਅਸਿਤੋ ਦੁਰਨ੍ਨਯੋ,** ਆਮਗਨ੍ਧਕਿਲੇਸਾਭਾਵਾ ਨਿਰਾਮਗਨ੍ਧੋ, ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਾਭਾਵਾ ਅਸਿਤੋ, ਬਾਹਿਰਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ''ਇਦਂ ਸੇਯ੍ਯੋ ਇਦਂ ਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਨੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਦੁਰਨ੍ਨਯੋ। ਏਵਂ ਪਕਾਸਿਤਵਤੋ ਚਸ੍ਸ **ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਪਦਂ** ਸੁਕਥਿਤਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ **ਨਿਰਾਮਗਨ੍ਧਂ** ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਯੋਗਂ, **ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਨੂਦਨਂ** ਸਬ੍ਬਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਨੂਦਨਂ, **ਨੀਚਮਨੋ** ਨੀਚਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਵਨ੍ਦਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ,** ਤਿਸ੍ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿ। **ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮਰੋਚਯਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਚ ਨਂ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਕਸ੍ਸਪਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਤਿਸ੍ਸੋ ਤਾਪਸੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮਰੋਚਯਿਤ੍ਥ, ਅਯਾਚੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਭਗਵਾ ''ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਙ੍ਖਣਂਯੇਵ ਅਟ੍ਠਪਰਿਕ੍ਖਾਰਯੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਸਤਿਕਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਞਾਣਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ **ਤਿਸ੍ਸੋ** ਨਾਮ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਪੁਨ ਦੁਤਿਯੋ **ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ** ਨਾਮ। ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਤਿਸ੍ਸਭਾਰਦ੍ਵਾਜਂ ਨਾਮ ਸਾਵਕਯੁਗਂ ਅਹੋਸਿ।

ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਯਾ ਚ ਤਿਸ੍ਸੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਆਦਿਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਯਾ ਚ ਕਸ੍ਸਪੇਨ ਭਗਵਤਾ ਮਜ੍ਝੇ ਨਵ, ਯਾ ਚ ਤਦਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਅਨ੍ਤੇ ਦ੍ਵੇ, ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਚੁਦ੍ਦਸ ਗਾਥਾ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਆਮਗਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਂ ਆਚਰਿਯਪ੍ਪਮੁਖਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਤਾਪਸਸਤਾਨਂ ਆਮਗਨ੍ਧਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਥੇਵ ਨੀਚਮਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਸਾਯ। ''ਏਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ। ਤੇ ਤਥੇਵ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਪਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬੇਵ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੂਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਆਮਗਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਹਿਰਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਹਿਰਿਂ ਤਰਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਹਿਰਿਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਭਗਵਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲੋ ਅਡ੍ਢੋ ਅਹੋਸਿ ਅਸੀਤਿਕੋਟਿਧਨਵਿਭਵੋ। ਤਸ੍ਸ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਅਹੋਸਿ ਪਿਯੋ ਮਨਾਪੋ। ਸੋ ਤਂ ਦੇਵਕੁਮਾਰਂ ਵਿਯ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਸੁਖੂਪਕਰਣੇਹਿ ਸਂਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਂ ਤਸ੍ਸ ਅਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾਵ ਕਾਲਮਕਾਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ। ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਸਾਰਗਬ੍ਭਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਇਦਂ ਤੇ, ਸਾਮਿ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਇਦਂ ਅਯ੍ਯਕਪਯ੍ਯਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਇਦਂ ਸਤ੍ਤਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟੇਨ ਆਗਤ''ਨ੍ਤਿ। ਮਾਣਵੋ ਧਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਦਂ ਧਨਂਯੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਯੇਹਿ ਪਨ ਇਦਂ ਸਞ੍ਚਿਤਂ, ਤੇ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਵ ਮਚ੍ਚੁਵਸਂ ਗਤਾ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਚ ਨ ਇਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਦਾਯ ਅਗਮਂਸੁ, ਏਵਂ ਨਾਮ ਭੋਗੇ

ਪਹਾਯ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ ਪਰਲੋਕੋ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਦਾਯ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸੁਚਰਿਤੇਨ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਂ ਧਨਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਸੁਚਰਿਤਧਨਂ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਂ, ਯਂ ਸਕ੍ਕਾ ਆਦਾਯ ਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਪੁਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਪਹੂਤਮਿਦਂ ਧਨਂ, ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਏਵਮਪ੍ਪਕੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਦੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ – ''ਮਹਾਰਾਜ, ਮਮ ਘਰੇ ਏਤ੍ਤਕਂ ਧਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਇਚ੍ਛਾਮਿ ਤੇਨ ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਾਤੁਂ। ਸਾਧੁ, ਮਹਾਰਾਜ, ਨਗਰੇ ਘੋਸਨਂ ਕਾਰਾਪੇਥਾ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ਤਥਾ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਆਗਤਾਗਤਾਨਂ ਭਾਜਨਾਨਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਹਿ ਦਿਵਸੇਹਿ ਸਬ੍ਬਧਨਮਦਾਸਿ , ਦਤ੍ਵਾ ਚ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਵਂ ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਘਰੇ ਵਸਿਤੁਂ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਿਜਨਸ੍ਸ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਤੇ ''ਮਾ, ਤ੍ਵਂ ਸਾਮਿ, 'ਧਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣ'ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਿ, ਮਯਂ ਅਪ੍ਪਕੇਨੇਵ ਕਾਲੇਨ ਨਾਨਾਵਿਧੇਹਿ ਉਪਾਯੇਹਿ ਧਨਸਞ੍ਚਯਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਤਂ ਯਾਚਿਂਸੁ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਯਾਚਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਵ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿ।

ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਵਿਧਾ ਤਾਪਸਾ – ਸਪੁਤ੍ਤਭਰਿਯਾ, ਉਞ੍ਛਾਚਾਰਿਕਾ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲਿਕਾ, ਅਨਗ੍ਗਿਪਕ੍ਕਿਕਾ, ਅਸ੍ਮਮੁਟ੍ਠਿਕਾ, ਦਨ੍ਤਲੁਯ੍ਯਕਾ, ਪਵਤ੍ਤਫਲਿਕਾ, ਵਣ੍ਟਮੁਤ੍ਤਿਕਾ ਚਾਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੮੦)। ਤਤ੍ਥ **ਸਪੁਤ੍ਤਭਰਿਯਾ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਸਿਵਣਿਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪਯਮਾਨਾ ਕੇਣਿਯਜਟਿਲਾਦਯੋ। **ਉਞ੍ਛਾਚਾਰਿਕਾ**ਤਿ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਅਸ੍ਸਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਮਾਰਾਦਯੋ ਸਿਪ੍ਪਾਦੀਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਿਲਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ, ਤੇ ਸਪੁਤ੍ਤਭਰਿਯੇਹਿ ਸੇਟ੍ਠਤਰਾ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲਿਕਾ**ਤਿ ਆਹਾਰਵੇਲਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਆਹਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਪੇਨ੍ਤਾ, ਤੇ ਉਞ੍ਛਾਚਾਰਿਕੇਹਿ ਸੇਟ੍ਠਤਰਾ। **ਅਨਗ੍ਗਿਪਕ੍ਕਿਕਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਅਪਕ੍ਕਪਤ੍ਤਫਲਾਨਿ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਯਾਪੇਨ੍ਤਾ, ਤੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲਿਕੇਹਿ ਸੇਟ੍ਠਤਰਾ। **ਅਸ੍ਮਮੁਟ੍ਠਿਕਾ**ਤਿ ਮੁਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਾਸਿਸਤ੍ਥਕਾਦਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾ ਯਦਾ ਛਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਰੁਕ੍ਖਤੋ ਤਚਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਨਗ੍ਗਿਪਕ੍ਕਿਕੇਹਿ ਸੇਟ੍ਠਤਰਾ। **ਦਨ੍ਤਲੁਯ੍ਯਕਾ**ਤਿ ਮੁਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣਾਦੀਨਿਪਿ ਅਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਰਨ੍ਤਾ ਖੁਦਾਕਾਲੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਰੁਕ੍ਖਤੋ ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ ਤਚਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਸ੍ਮਮੁਟ੍ਠਿਕੇਹਿ ਸੇਟ੍ਠਤਰਾ। **ਪਵਤ੍ਤਫਲਿਕਾ**ਤਿ ਜਾਤਸ੍ਸਰਂ ਵਾ ਵਨਸਣ੍ਡਂ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਨ੍ਤਾ ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਰੇ ਭਿਸਮੁਲ਼ਾਲਾਦਿ, ਯਂ ਵਾ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਪੁਪ੍ਫਕਾਲੇ ਪੁਪ੍ਫਂ, ਫਲਕਾਲੇ ਫਲਂ, ਤਮੇਵ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਪੁਪ੍ਫਫਲੇ ਅਸਤਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਤ੍ਥ ਰੁਕ੍ਖਪਪਟਿਕਮ੍ਪਿ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਂ ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਦਨ੍ਤਲੁਯ੍ਯਕੇਹਿ ਸੇਟ੍ਠਤਰਾ। **ਵਣ੍ਟਮੁਤ੍ਤਿਕਾ** ਨਾਮ ਵਣ੍ਟਮੁਤ੍ਤਾਨਿ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਿਤਾਨਿ ਪਣ੍ਣਾਨਿਯੇਵ ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ, ਤੇ ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਾ।

ਅਯਂ ਪਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ''ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸੁ ਅਗ੍ਗਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਣ੍ਟਮੁਤ੍ਤਿਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਪਬ੍ਬਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਸ੍ਸਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵਸਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸੀ ਏਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪਬ੍ਬਤੇ ਚਨ੍ਦਨਸਾਰਾਦੀਨਿ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕੁਤੋ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ''ਕਾ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤੀ''ਤਿ? ''ਤਤ੍ਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਕਸ੍ਸ ਓਵਾਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ? ''ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ''ਤਿ। ਤਾਪਸੋ ਬੁਦ੍ਧਸਦ੍ਦਸ੍ਸਵਨੇਨ ਵਿਮ੍ਹਿਤੋ ''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਤ੍ਵਂ, ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਵਦੇਸੀ''ਤਿ ਆਮਗਨ੍ਧੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਘੋਸੋਪਿ ਖੋ ਏਸੋ ਦੁਲ੍ਲਭੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਤੁਚ੍ਛਮੇਵ ਗਨ੍ਤੁਂ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਆਮਿਸਗਰੁਕਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਧਮ੍ਮਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਹੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿ –

''ਕੀਦਿਸੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ, ਕੀਦਿਸੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ।
ਕੀਦਿਸੋ ਪਯੋਗੋ ਪਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ, ਕਿਂ ਰਸਾਨਂ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ॥

ਸੋ ਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸਾਭਿਮੁਖੋ ਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਭਗਵਾਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਾਯ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਵ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਗਵਾ ''ਕਚ੍ਚਿ, ਇਸਿ, ਖਮਨੀਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। ਸੋਪਿ ''ਖਮਨੀਯਂ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ''ਯਦਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਨਸਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਵਾਚਾਯ ਏਵ ਵਿਸ੍ਸਜਜੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਮਨਸਾ ਏਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਪੁਟ੍ਠੋ ਆਦਿਪਞ੍ਹਂ ਤਾਵ ਵਿਸ੍ਸਜਜੇਤੁਂ **ਹਿਰਿਂ ਤਰਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਅਡ੍ਢਤੇਯਜਾ ਗਾਥਾਯੋ ਆਹ।

੨੫੬. ਤਾਸਂ ਅਤ੍ਥੋ – **ਹਿਰਿਂ ਤਰਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਰਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਂ ਅਹਿਰਿਕਂ ਨਿਲ੍ਲਜ੍ਜਂ। **ਵਿਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੁਚਿਮਿਵ ਪਸ੍ਸਮਾਨਂ। ਅਹਿਰਿਕੋ ਹਿ ਹਿਰਿਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤਿ ਅਸੁਚਿਮਿਵ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਨ ਨਂ ਨ ਭਜਤਿ ਨ ਅਲ੍ਲੀਯਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਵਿਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ। **ਤਵਾਹਮਸ੍ਮਿ ਇਤਿ ਭਾਸਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਹਂ, ਸਮ੍ਮ, ਤਵ ਸਹਾਯੋ ਹਿਤਕਾਮੋ ਸੁਖਕਾਮੋ, ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿ ਮੇ ਤੁਯ੍ਹਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਭਾਸਮਾਨਂ। **ਸਯ੍ਹਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਅਨਾਦਿਯਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਭਾਸਿਤ੍ਵਾਪਿ ਚ ਸਯ੍ਹਾਨਿ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਨਿਪਿ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਅਨਾਦਿਯਨ੍ਤਂ ਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਅਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤਤ੍ਥ ਆਦਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤਂ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਬ੍ਯਸਨਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਂ। **ਨੇਸੋ ਮਮਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਨਂ ਵਿਜਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ''ਮਿਤ੍ਤਪਟਿਰੂਪਕੋ ਏਸੋ, ਨੇਸੋ ਮੇ ਮਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਜਾਨੇਯ੍ਯ।

੨੫੭. **ਅਨਨ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚ ਭਾਸਤਿ, ਤੇਨ ਅਨਨੁਗਤਂ। **ਪਿਯਂ ਵਾਚਂ ਯੋ ਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਪਕੁਬ੍ਬਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਥਰਨ੍ਤੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕੇਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਕੇਵਲਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਚ੍ਛਾਯਾਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਿਯਂ ਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਵਾਚਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਅਕਰੋਨ੍ਤਂ ਭਾਸਮਾਨਂ, ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਯਂ ਭਾਸਤਿ, ਤਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਂ, ਕੇਵਲਂ ਵਾਚਾਯ ਭਾਸਮਾਨਂ ''ਵਚੀਪਰਮੋ ਨਾਮੇਸ ਅਮਿਤ੍ਤੋ ਮਿਤ੍ਤਪਟਿਰੂਪਕੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ।

੨੫੮. **ਨ ਸੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਯੋ ਸਦਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ, ਭੇਦਾਸਙ੍ਕੀ ਰਨ੍ਧਮੇਵਾਨੁਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਯੋ ਭੇਦਮੇਵ ਆਸਙ੍ਕਮਾਨੋ ਕਤਮਧੁਰੇਨ ਉਪਚਾਰੇਨ ਸਦਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ ਅਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਕਤਂ, ਅਞ੍ਞਾਣੇਨ ਵਾ ਅਕਤਂ, ''ਯਦਾ ਮਂ ਗਰਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਨਂ ਏਤੇਨ ਪਟਿਚੋਦੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਰਨ੍ਧਮੇਵ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਸੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ''ਕੀਦਿਸੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਇਮਂ ਆਦਿਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ **"ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸੇਤੀ"**ਤਿ ਇਮਂ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ **ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ** ਮਿਤ੍ਤੇ ਮਿਤ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਹਦਯਮਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨੇਨ ਯਥਾ ਨਾਮ ਪਿਤੁ **ਉਰਸਿ ਪੁਤ੍ਤੋ** ''ਇਮਸ੍ਸ ਮਯਿ ਉਰਸਿ ਸਯਨ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਅਨਤ੍ਤਮਨਤਾ ਵਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਅਪਰਿਸਙ੍ਕਮਾਨੋ ਨਿਬ੍ਬਿਸਙ੍ਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਸੇਤਿ,** ਏਵਮੇਵਂ ਦਾਰਧਨਜੀਵਿਤਾਦੀਸੁ ਵਿਸ੍ਸਾਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਮਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਸਙ੍ਕੋ ਸੇਤਿ। **ਯੋ ਚ ਪਰੇਹਿ** ਕਾਰਣਸਤਂ ਕਾਰਣਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਵਾ **ਅਭੇਜ੍ਜੋ, ਸ ਵੇ ਮਿਤ੍ਤੋ** ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋਤਿ।

੨੫੯. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ''ਕੀਦਿਸੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ ''ਪਾਮੁਜ੍ਜਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਾਮੁਜ੍ਜਂ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਪਾਮੁਜ੍ਜਕਰਣਂ। ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣਂ। ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ? ਵੀਰਿਯਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮੂਪਸਞ੍ਹਿਤਂ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਸੁਖਮੁਪ੍ਪਾਦਨਤੋ ਪਾਮੁਜ੍ਜਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਸ੍ਵਾਖਾਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਯੋ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ, ਸੋ ਸੁਖਂ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੧੯)। ਪਸਂਸਂ ਆਵਹਤੀਤਿ **ਪਸਂਸਾਵਹਨਂ**। ਆਦਿਤੋ ਦਿਬ੍ਬਮਾਨੁਸਕਸੁਖਾਨਂ, ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਸ੍ਸ ਆਵਹਨਤੋ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ **ਸੁਖਂ**। ਫਲਂ ਪਟਿਕਙ੍ਖਮਾਨੋ **ਫਲਾਨਿਸਂਸੋ। ਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤਿ। **ਵਹਨ੍ਤੋ ਪੋਰਿਸਂ ਧੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਭਾਰਂ ਆਦਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਏਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਠਾਨਂ ਭਾਵੇਤਿ, ਈਦਿਸੋ ਪਯੋਗੋ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋਤਿ।

੨੬੦. ਏਵ਼ ਭਗਵਾ ''ਕੀਦਿਸੋ ਪਯੋਗੋ ਪਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਤਤਿਯਪਞ੍ਹੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁੰ "**ਪਵਿਵੇਕਰਸ**"ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਵਿਵੇਕੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਵਿਵੇਕਤੋ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਫਲੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਰਸੋਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦਨਟ੍ਠੇਨ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਸੁਖੰ। **ਉਪਸਮੋਪਿ** ਕਿਲੇਸੂਪਸਮਨ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਉਪਸਮਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ ਵਾ ਤਦੇਵ, **ਧਮ੍ਮਪੀਤਿਰਸੋਪਿ** ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਰਸਤ੍ਤਾ ਤਦੇਵ। ਤੰ ਪਵਿਵੇਕਰਸੰ ਉਪਸਮਸ੍ਸ ਚ ਰਸੰ ਪਿਤ੍ਵਾ ਤਦੇਵ **ਧਮ੍ਮਪੀਤਿਰਸੰ ਪਿਵ਼ ਨਿਦ੍ਦਰੋ ਹੋਤਿ ਨਿਪ੍ਪਾਪੋ,** ਪਿਵਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲਾਹਾਭਾਵੇਨ ਨਿਦ੍ਦਰੋ, ਪਿਵਨ੍ਤੋਪਿ ਪਹੀਨਪਾਪਤ੍ਤਾ ਨਿਪ੍ਪਾਪੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੰ ਰਸਾਨਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਝਾਨਨਿਬ੍ਬਾਨਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਨੰ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਉਪਧਿਵਿਵੇਕਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਪਵਿਵੇਕਰਸਾਦਯੋ ਤਯੋ ਏਵ ਏਤੇ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਯੋਜੇਨ੍ਤਿ , ਪੁਰਿਮਮੇਵ ਸੁਨ੍ਦਰੰ। ਏਵ਼ ਭਗਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਹੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਰਹਾ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਹਿਰਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮੋ ਭਾਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯੇ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾ

(ਦੁਤਿਯੋ ਭਾਗੋ)

੨. ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੋ

੪. ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵ਼ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤੰ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਕਿਰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰਸਨ੍ਥਾਗਾਰਸਭਾਦੀਸੁ ਮਹਾਜਨਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣੰ ਦਤ੍ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੰ ਸੀਤਾਹਰਣਾਦਿਬਾਹਿਰਕਕਥੰ ਕਥਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਏਕੇਕਾ ਕਥਾ ਚਤੁਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਦਿਵਸੰ ਮਙ੍ਗਲਕਥਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਸਿ – ''ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਮਙ੍ਗਲੰ, ਕਿੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਮਙ੍ਗਲੰ, ਸੁਤੰ ਮਙ੍ਗਲੰ, ਮੁਤੰ ਮਙ੍ਗਲੰ, ਕੋ ਮਙ੍ਗਲੰ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ?

ਅਥ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕੋ ਨਾਮੇਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਆਹ – ''ਅਹੰ ਮਙ੍ਗਲੰ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਟ੍ਠੰ ਲੋਕੇ ਮਙ੍ਗਲੰ, ਦਿਟ੍ਠੰ ਨਾਮ ਅਭਿਮਙ੍ਗਲਸਮ੍ਮਤੰ ਰੂਪੰ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਚਾਤਕਸਕੁਣੰ ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਬੇਲੁਵਲਟ੍ਠਿੰ ਵਾ ਗਬ੍ਭਿਨਿੰ ਵਾ ਕੁਮਾਰਕੇ ਵਾ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤੇ ਪੁਣ੍ਣਘਟੰ ਵਾ ਅਲ੍ਲਰੋਹਿਤਮਚ੍ਛੰ ਵਾ ਆਜਞ੍ਞੰ ਵਾ ਆਜਞ੍ਞਰਥੰ ਵਾ ਉਸਭੰ ਵਾ ਗਾਵਿੰ ਵਾ ਕਪਿਲੰ ਵਾ, ਯੰ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਏਵਰੂਪੰ ਅਭਿਮਙ੍ਗਲਸਮ੍ਮਤੰ ਰੂਪੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਇਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਏਕਚ੍ਚੇ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁੰ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਨਾਗ੍ਗਹੇਸੁੰ। ਯੇ ਨਾਗ੍ਗਹੇਸੁੰ, ਤੇ ਤੇਨ ਸਹ ਵਿਵਦਿੰਸੁ।

ਅਥ ਸੁਤਮਙ੍ਗਲਿਕੋ ਨਾਮੇਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਆਹ – ‘‘ਚਕ੍ਖੁ ਨਾਮੇਤਂ, ਭੋ, ਸੁਚਿਮ੍ਪਿ ਅਸੁਚਿਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਸੁਨ੍ਦਰਮ੍ਪਿ ਅਸੁਨ੍ਦਰਮ੍ਪਿ, ਮਨਾਪਮ੍ਪਿ ਅਮਨਾਪਮ੍ਪਿ। ਯਦਿ ਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਂ ਮਙ੍ਗਲਂ ਸਿਯਾ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਮਙ੍ਗਲਂ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਦਿਟ੍ਠਂ ਮਙ੍ਗਲਂ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਸੁਤਂ ਮਙ੍ਗਲਂ, ਸੁਤਂ ਨਾਮ ਅਭਿਮਙ੍ਗਲਸਮ੍ਮਤੋ ਸਦ੍ਦੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵਡ੍ਢਾਤਿ ਵਾ ਵਡ੍ਢਮਾਨਾਤਿ ਵਾ ਪੁਣ੍ਣਾਤਿ ਵਾ ਫੁਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ ਸੁਮਨਾਤਿ ਵਾ ਸਿਰੀਤਿ ਵਾ ਸਿਰਿਵਡ੍ਢਾਤਿ ਵਾ ਅਜ੍ਜ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਸੁਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਸੁਦਿਵਸਂ ਸੁਮਙ੍ਗਲਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਵਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਅਭਿਮਙ੍ਗਲਸਮ੍ਮਤਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਤਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਪਿ ਵਚਨਂ ਏਕਚ੍ਚੇ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਨਾਗ੍ਗਹੇਸੁਂ। ਯੇ ਨਾਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਤੇ ਤੇਨ ਸਹ ਵਿਵਦਿਂਸੁ।

ਅਥ ਮੁਤਮਙ੍ਗਲਿਕੋ ਨਾਮੇਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਆਹ – ‘‘ਸੋਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਨਾਮੇਤਂ ਭੋ ਸਾਧੁਮ੍ਪਿ ਅਸਾਧੁਮ੍ਪਿ ਮਨਾਪਮ੍ਪਿ ਅਮਨਾਪਮ੍ਪਿ ਸੁਣਾਤਿ। ਯਦਿ ਤੇਨ ਸੁਤਂ ਮਙ੍ਗਲਂ ਸਿਯਾ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਮਙ੍ਗਲਂ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸੁਤਂ ਮਙ੍ਗਲਂ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਮੁਤਂ ਮਙ੍ਗਲਂ, ਮੁਤਂ ਨਾਮ ਅਭਿਮਙ੍ਗਲਸਮ੍ਮਤਂ ਗਨ੍ਧਰਸਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਪਦੁਮਗਨ੍ਧਾਦਿਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਂ ਵਾ ਘਾਯਤਿ, ਫੁਸ੍ਸਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਵਾ ਖਾਦਤਿ, ਪਥਵਿਂ ਵਾ ਆਮਸਤਿ, ਹਰਿਤਸਸ੍ਸਂ ਵਾ ਅਲ੍ਲਗੋਮਯਂ ਵਾ ਕਚ੍ਛਪਂ ਵਾ ਤਿਲਵਾਹਂ ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਆਮਸਤਿ, ਫੁਸ੍ਸਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਫੁਸ੍ਸਸਾਟਕਂ ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤਿ, ਫੁਸ੍ਸਵੇਠਨਂ ਵਾ ਧਾਰੇਤਿ, ਯਂ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਏਵਰੂਪਂ ਅਭਿਮਙ੍ਗਲਸਮ੍ਮਤਂ ਗਨ੍ਧਂ ਵਾ ਘਾਯਤਿ, ਰਸਂ ਵਾ ਸਾਯਤਿ, ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਵਾ ਫੁਸਤਿ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮੁਤਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਪਿ ਵਚਨਂ ਏਕਚ੍ਚੇ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਨਾਗ੍ਗਹੇਸੁਂ।

ਤਤ੍ਥ ਨ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕੋ ਸੁਤਮੁਤਮਙ੍ਗਲਿਕੇ ਅਸਕ੍ਖਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ। ਨ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇ। ਤੇਸੁ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਯੇ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਿਕਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ, ਤੇ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਂਯੇਵ ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਗਤਾ। ਯੇ ਸੁਤਮੁਤਮਙ੍ਗਲਿਕਾਨਂ ਵਚਨਂ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ, ਤੇ ‘‘ਸੁਤਂਯੇਵ ਮੁਤਂਯੇਵ ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਗਤਾ। ਏਵਮਯਂ ਮਙ੍ਗਲਕਥਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਪਾਕਟਾ ਜਾਤਾ।

ਅਥ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਗੁਮ੍ਬਗੁਮ੍ਬਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ । ਤੇਸਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ਤਂ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ। ਤਾਸਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤਾ ਮਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਤਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤਾਪਿ ਤਥੇਵ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ। ਤਾਸਮ੍ਪਿ ਦੇਵਤਾਨਂ ਆਕਾਸਟ੍ਠਦੇਵਤਾ ਮਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਕਾਸਟ੍ਠਦੇਵਤਾਨਂ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਦੇਵਤਾ। ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਯਾਵ ਸੁਦਸ੍ਸੀਦੇਵਤਾਨਂ ਅਕਨਿਟ੍ਠਦੇਵਤਾ ਮਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਤਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਕਨਿਟ੍ਠਦੇਵਤਾਪਿ ਤਥੇਵ ਗੁਮ੍ਬਗੁਮ੍ਬਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਮਙ੍ਗਲਚਿਨ੍ਤਾ ਉਦਪਾਦਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਸਾ ‘‘ਇਦਂ ਮਙ੍ਗਲਂ ਇਦਂ ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਯਮਾਨਾਪਿ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਏਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਬ੍ਬੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਦੇਵਾ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੇ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਵਸੇਨ ਤਿਧਾ ਭਿਨ੍ਨਾ। ਏਕੋਪਿ ‘‘ਇਦਮੇਵ ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਤੋ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤੋ ਨਾਹੋਸਿ, ਮਙ੍ਗਲਕੋਲਾਹਲਂ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ।

ਕੋਲਾਹਲਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ – ਕਪ੍ਪਕੋਲਾਹਲਂ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਕੋਲਾਹਲਂ, ਬੁਦ੍ਧਕੋਲਾਹਲਂ, ਮਙ੍ਗਲਕੋਲਾਹਲਂ, ਮੋਨੇਯ੍ਯਕੋਲਾਹਲਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਾ ਮੁਤ੍ਤਸਿਰਾ ਵਿਕਿਣ੍ਣਕੇਸਾ ਰੁਦਮ੍ਮੁਖਾ ਅਸ੍ਸੂਨਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਪੁਞ੍ਛਮਾਨਾ ਰਤ੍ਤਵਤ੍ਥਨਿਵਤ੍ਥਾ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਰੂਪਵੇਸਧਾਰਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ‘‘ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਕਪ੍ਪੁਟ੍ਠਾਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਂ ਲੋਕੋ ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਸੁਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਮਹਾਪਥਵੀ ਸਿਨੇਰੁ ਚ ਪਬ੍ਬਤਰਾਜਾ ਉਡ੍ਡਯ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਲੋਕਵਿਨਾਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਮੇਤ੍ਤਂ, ਮਾਰਿਸਾ, ਭਾਵੇਥ, ਕਰੁਣਂ ਮੁਦਿਤਂ ਉਪੇਕ੍ਖਂ, ਮਾਰਿਸਾ, ਭਾਵੇਥ, ਮਾਤਰਂ ਉਪਟ੍ਠਹਥ, ਪਿਤਰਂ ਉਪਟ੍ਠਹਥ, ਕੁਲੇ ਜੇਟ੍ਠਾਪਚਾਯਿਨੋ ਹੋਥ, ਜਾਗਰਥ ਮਾ ਪਮਾਦਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਪਥੇ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ **ਕਪ੍ਪਕੋਲਾਹਲਂ** ਨਾਮ।

ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਾਯੇਵ ‘‘ਵਸ੍ਸਸਤਸ੍ਸਚ੍ਚਯੇਨ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਪਥੇ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਕੋਲਾਹਲਂ** ਨਾਮ।

ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ ਪਨ ਦੇਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਭਰਣੇਨ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵੇਠਨਂ ਸੀਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਵਾਦਿਨੋ ‘‘ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਪਥੇ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ **ਬੁਦ੍ਧਕੋਲਾਹਲਂ** ਨਾਮ।

ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ ਏਵ ਦੇਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ‘‘ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਮਙ੍ਗਲਂ ਕਥੇਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਪਥੇ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ **ਮਙ੍ਗਲਕੋਲਾਹਲਂ** ਨਾਮ।

ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ ਏਵ ਦੇਵਾ ‘‘ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਾਗਮ੍ਮ ਮੋਨੇਯ੍ਯਪਟਿਪਦਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਪਥੇ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ **ਮੋਨੇਯ੍ਯਕੋਲਾਹਲਂ** ਨਾਮ। ਇਮੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕੋਲਾਹਲੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਾਦਿਵਸੇਨ ਤਿਧਾ ਭਿਨ੍ਨੇਸੁ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਇਦਂ ਮਙ੍ਗਲਕੋਲਾਹਲਂ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ।

ਅਥ ਦੇਵੇਸੁ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਅਲਭਮਾਨੇਸੁ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਤਾਵਤਿਂਸਕਾਯਿਕਾ ਦੇਵਤਾ ਸਙ੍ਗਮ੍ਮ ਸਮਾਗਮ੍ਮ ਏਵਂ ਸਮਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ – ‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ, ਮਾਰਿਸਾ, ਘਰਸਾਮਿਕੋ ਅਨ੍ਤੋਘਰਜਨਾਨਂ, ਗਾਮਸਾਮਿਕੋ ਗਾਮਵਾਸੀਨਂ, ਰਾਜਾ ਸਬ੍ਬਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ, ਏਵਮੇਵਂ ਅਯਂ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਗ੍ਗੋ ਚ ਸੇਟ੍ਠੋ ਚ ਯਦਿਦਂ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਤੇਜੇਨ ਇਸ੍ਸਰਿਯੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦੇਵਲੋਕਾਨਂ ਅਧਿਪਤਿ। ਯਂਨੂਨ ਮਯਂ ਸਕ੍ਕਂ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਂ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮਾ’’ਤਿ। ਤਾ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਂ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਂ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪਨਿਵਾਸਨਾਭਰਣਸਸ੍ਸਿਰਿਕਸਰੀਰਂ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਕੋਟਿਅਚ੍ਛਰਾਗਣਪਰਿਵੁਤਂ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਮੂਲੇ ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲਵਰਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚੁਂ – ‘‘ਯਗ੍ਘੇ, ਮਾਰਿਸ, ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਏਤਰਹਿ ਮਙ੍ਗਲਪਞ੍ਹਾ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ, ਏਕੇ ਦਿਟ੍ਠਂ ਮਙ੍ਗਲਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਕੇ ਸੁਤਂ ਮਙ੍ਗਲਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਕੇ ਮੁਤਂ ਮਙ੍ਗਲਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਯਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਅਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤਾ, ਸਾਧੁ ਵਤ ਨੋ ਤ੍ਵਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਬ੍ਯਾਕਰੋਹੀ’’ਤਿ। ਦੇਵਰਾਜਾ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਪਞ੍ਞਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਮਙ੍ਗਲਕਥਾ ਕਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਮਯਂ ਦੇਵ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ਅਸ੍ਸੁਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਤੋ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾ ਆਕਾਸਟ੍ਠਦੇਵਤਾਨਂ, ਆਕਾਸਟ੍ਠਦੇਵਤਾ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤਾਨਂ, ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾਨਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ।

ਅਥ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ‘‘ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਕਤ੍ਥ ਵਸਤੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ, ਦੇਵਾ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ‘‘ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਕੋਚਿ ਪੁਚ੍ਛੀ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਨ ਕੋਚਿ ਦੇਵਾ’’ਤਿ। ‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਾਰਿਸਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕਂ ਉਜ੍ਜਾਲੇਥ, ਯੇ ਅਨਵਸੇਸਮਙ੍ਗਲਦੇਸਕਂ ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਥ? ਆਗਚ੍ਛਥ, ਮਾਰਿਸਾ, ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮ, ਅਦ੍ਧਾ ਸਸ੍ਸਿਰਿਕਂ ਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਏਕਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ‘‘ਤ੍ਵਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਾ’’ਤਿ। ਸੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪੇਨ ਅਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਜ੍ਜੁਰਿਵ ਵਿਜ੍ਜੋਤਮਾਨੋ ਦੇਵਗਣਪਰਿਵੁਤੋ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਤ੍ਵਾ ਮਙ੍ਗਲਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਾਥਾਯ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਮਤ੍ਥੋ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਪਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਪਪਞ੍ਚਸੂਦਨਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤੇ **ਚ** ‘‘ਮਗਧੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਾਗਿਰਿਸ੍ਮਿਂ ਏਕਨਾਲ਼ਾਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ‘‘ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਸਾਵਤ੍ਥਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਪਦਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਧ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ।

ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, **ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਨ੍ਤਿ** ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਂ ਕਿਰ ਸਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਾਮ ਇਸਿਨੋ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਕੁਸਮ੍ਬਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸੋ ਕੋਸਮ੍ਬੀ, ਕਾਕਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਵਾਸੋ ਕਾਕਨ੍ਦੀਤਿ, ਏਵਂ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ''ਸਾਵਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪੋਰਾਣਾ ਪਨ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ – ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਸਤ੍ਥਸਮਾਯੋਗੇ ''ਕਿਂਭਣ੍ਡਮਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ''ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਵਚਨਮੁਪਾਦਾਯ ''ਸਾਵਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਗੋਚਰਗਾਮੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਜੇਤੋ ਨਾਮ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ, ਤੇਨ ਰੋਪਿਤਸਂਵਡ੍ਢਿਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਜੇਤਸ੍ਸ ਵਨਨ੍ਤਿ ਜੇਤਵਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਜੇਤਵਨੇ**। ਅਨਾਥਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡੋ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ, ਤਸ੍ਸ **ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ**। ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੇਨ ਗਹਪਤਿਨਾ ਚਤੁਪਣ੍ਣਾਸਕੋਟਿਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਾਰਾਮੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੁਰੂਪਨਿਵਾਸੋਕਾਸੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ।

ਅਥਾਤਿ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਤ੍ਥੇ, **ਖੋ**ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਨ੍ਤਰਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਤੇਨ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਯੇਵ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਵਿਹਾਰੇ ''ਇਦਮਧਿਕਾਰਨ੍ਤਰਂ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਿਂ ਤਨ੍ਤਿ? **ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਦੇਵਤਾ**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਤਰਾ**ਤਿ ਅਨਿਯਮਿਤਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਸਾ ਹਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਤੋ ਅਪਾਕਟਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਞ੍ਞਤਰਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਦੇਵੋ ਏਵ ਦੇਵਤਾ, ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਸਾਧਾਰਣਮੇਤਂ। ਇਧ ਪਨ ਪੁਰਿਸੋ ਏਵ ਸੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਸਾਧਾਰਣਨਾਮਵਸੇਨ ''ਦੇਵਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਦ੍ਦੋ** ਖਯਸੁਨ੍ਦਰਾਭਿਰੂਪਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਤ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਠਮੋ ਯਾਮੋ, ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ। ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੮੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੨੦; ਉਦਾ॰ ੪੫) ਖਯੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਚ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੦੦) ਸੁਨ੍ਦਰੇ।

> ''ਕੋ ਮੇ ਵਨ੍ਦਤਿ ਪਾਦਾਨਿ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਯਸਸਾ ਜਲਂ।
> ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ ਵਣ੍ਣੇਨ, ਸਬ੍ਬਾ ਓਭਾਸਯਂ ਦਿਸਾ''ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੫੭) –

ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਭਿਰੂਪੇ। ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੬; ਪਾਰਾ॰ ੧੫) ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੇ। ਇਧ ਪਨ ਖਯੇ। ਤੇਨ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਭਿਰੂਪੇ, **ਵਣ੍ਣ**ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਛਵਿਥੁਤਿਕੁਲਵਗ੍ਗਕਾਰਣਸਣ੍ਠਾਨਪ੍ਪਮਾਣਰੂਪਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਸਿ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੯੯; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੫੩) ਛਵਿਯਂ। ''ਕਦਾ ਸਞ੍ਞੂਲ਼੍ਹਾ ਪਨ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਇਮੇ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੭੭) ਥੁਤਿਯਂ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੧੫) ਕੁਲਵਗ੍ਗੇ। ''ਅਥ ਕੇਨ ਨੁ ਵਣ੍ਣੇਨ, ਗਨ੍ਧਤ੍ਥੇਨੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੪) ਕਾਰਣੇ। ''ਮਹਨ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਿਰਾਜਵਣ੍ਣਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩੮) ਸਣ੍ਠਾਨੇ। ''ਤਯੋ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਪਮਾਣੇ। ''ਵਣ੍ਣੋ ਗਨ੍ਧੋ ਰਸੋ ਓਜਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਰੂਪਾਯਤਨੇ। ਸੋ ਇਧ ਛਵਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣਾ ਅਭਿਰੂਪਚ੍ਛਵੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਾਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕੇਵਲ**ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਵਸੇਸਯੇਭੁਯ੍ਯਅਬ੍ਯਾਮਿਸ੍ਸਅਨਤਿਰੇਕਦਲ਼੍ਹਤ੍ਥਵਿਸਂਯੋਗਾਦਿਅਨੇਕਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ''ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੫; ਪਾਰਾ॰ ੧) ਅਨਵਸੇਸਤਾ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਾ ਚ ਅਙ੍ਗਮਾਗਧਾ ਪਹੂਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਆਦਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੪੩) ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾ। ''ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੨੨੫) ਅਬ੍ਯਾਮਿਸ੍ਸਤਾ। ''ਕੇਵਲਂ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕਂ ਨੂਨ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੨੪੪) ਅਨਤਿਰੇਕਤਾ। ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਭਨ੍ਤੇ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਬਾਹਿਕੋ ਨਾਮ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਂ

ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਯ ਠਿਤੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਅਂ ਨਿਂ ੪.੨੪੩) ਦਲ੍ਹੱਤਾ। ''ਕੇਵਲੀ ਵੁਸਿਤਵਾ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਸਂ ਨਿਂ ੩.੫੭) ਵਿਸਂਯੋਗੋ। ਇਧ ਪਨਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਕਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਪਨਾਯਂ ਅਭਿਸਦ੍ਦਹਨਵੋਹਾਰਕਾਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਛੇਦਨਵਿਕਪ੍ਪਲੇਸਸਮਨ੍ਤਭਾਵਾਦਿਅਨੇਕਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ''ਓਕਪ੍ਪਨਿਯਮੇਤਂ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ, ਯਤਾ ਤਂ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮਂ ਨਿਂ ੧.੩੮੭) ਅਭਿਸਦ੍ਦਹਨਮਤ੍ਥੋ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹਿ ਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਚੂਲ਼ਵਂ ੨੫੦) ਵੋਹਾਰੋ। ''ਯੇਨ ਸੁਦਂ ਨਿਚ੍ਚਕਪ੍ਪਂ ਵਿਹਰਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮਂ ਨਿਂ ੧.੩੮੭) ਕਾਲੋ। ''ਇਚ੍ਚਾਯਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਸੁਂ ਨਿਂ ੧੦੯੮; ਚੂਲ਼ਨਿਂ ਕਪ੍ਪਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾ ੧੧੭) ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ''ਅਲਙ੍ਕਤੋ ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਜਾਂ ੨.੨੨.੧੩੬੮) ਛੇਦਨਂ। ''ਕਪ੍ਪਤਿ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਚੂਲ਼ਵਂ ੪੪੬) ਵਿਕਪ੍ਪੋ। ''ਅਤ੍ਥਿ ਕਪ੍ਪੋ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਅਂ ਨਿਂ ੮.੮੦) ਲੇਸੋ। ''ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਂ ਵੇਲੁਵਨਂ ਓਭਾਸੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਸਂ ਨਿਂ ੧.੯੪) ਸਮਨ੍ਤਭਾਵੋ। ਇਧ ਪਨਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਯਤੋ **ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਂ ਜੇਤਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਵਸੇਸਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਜੇਤਵਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਓਭਾਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਆਭਾਯ ਫਰਿਤ੍ਵਾ, ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਏਕੋਭਾਸਂ ਏਕਪਜ੍ਜੋਤਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਯਤੋ ਯਤ੍ਥ ਭਗਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨ ਭਗਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਨੇਵ ਕਾਰਣੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਕੇਨ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਭਗਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੋ? ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਗੁਣਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਸਾਦੁਫਲੂਪਭੋਗਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਦਿਜਗਣੇਹਿ ਨਿਚ੍ਚਫਲਿਤਮਹਾਰੁਕ੍ਖੋ ਵਿਯ। ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਚ ਗਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਪਰਿਯੋਸਾਨਦੀਪਨਂ। ਅਥ ਵਾ ਏਵਂ ਗਤਾ ਤਤੋ ਆਸਨ੍ਨਤਰਂ ਠਾਨਂ ਭਗਵਤੋ ਸਮੀਪਸਙ੍ਖਾਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਣਮਿਤ੍ਵਾ ਨਮਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ।

ਏਕਮਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਏਕੋਕਾਸਂ ਏਕਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਵਾ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਅਟ੍ਠਾਸੀ**ਤਿ ਨਿਸਜ੍ਜਾਦਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਠਾਨਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ, ਠਿਤਾ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਥਂ ਠਿਤਾ ਪਨ ਸਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤਾ ਅਹੂਤਿ?

> ''ਨ ਪਚ੍ਛਤੋ ਨ ਪੁਰਤੋ, ਨਾਪਿ ਆਸਨ੍ਨਦੂਰਤੋ।
> ਨ ਕਚ੍ਛੇ ਨੋਪਿ ਪਟਿਵਾਤੇ, ਨ ਚਾਪਿ ਓਣਤੁਣ੍ਣਤੇ।
> ਇਮੇ ਦੋਸੇ ਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ, ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤਾ ਅਹੂ''ਤਿ॥

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ ਏਵ, ਨ ਨਿਸੀਦੀਤਿ? ਲਹੁਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਕਾਮਤਾਯ। ਦੇਵਤਾ ਹਿ ਕਞ੍ਚਿਦੇਵ ਅਤ੍ਥਵਸਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸੁਚਿਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਵਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਪਕਤਿਯਾ ਪਨੇਤਾਸਂ ਯੋਜਨਸਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੋ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਤਾਯ ਪਟਿਕੂਲੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਸਾ ਆਗਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਲਹੁਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਨ ਨਿਸੀਦਿ। ਯਸ੍ਸ ਚ ਗਮਨਾਦਿਇਰਿਯਾਪਥਪਰਿਸ੍ਸਮਸ੍ਸ ਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਦੇਵਾਨਂ ਪਰਿਸ੍ਸਮੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਨ ਨਿਸੀਦਿ। ਯੇ ਚ ਮਹਾਸਾਵਕਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ, ਤੇ ਪਤਿਮਾਨੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਨ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਪਿਚ ਭਗਵਤਿ ਗਾਰਵੇਨੇਵ ਨ ਨਿਸੀਦਿ। ਦੇਵਾਨਞ੍ਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤੁਕਾਮਾਨਂ ਆਸਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤਂ ਅਨਿਚ੍ਛਮਾਨਾ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ।

ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਿਤਾ ਖੋ ਸਾ ਦੇਵਤਾਤਿ ਏਵਂ ਇਮੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਿਤਾ ਖੋ ਸਾ ਦੇਵਤਾ। **ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਗਾਥਾਯ ਅਜ੍ਝਭਾਸੀ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਗਾਥਾਯ ਅਕ੍ਖਰਪਦਨਿਯਮਿਤਗਨ੍ਥਿਤੇਨ ਵਚਨੇਨ ਅਭਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੬੧. ਤਤ੍ਥ **ਬਹੂ**ਤਿ ਅਨਿਯਮਿਤਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਤੇਨ ਅਨੇਕਸਤਾ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾ ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤੀਤਿ **ਦੇਵਾ**, ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਸਿਰਿਯਾ ਜੋਤਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ਤਿਵਿਧਾ ਦੇਵਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਉਪਪਤ੍ਤਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿਵਸੇਨ। ਯਥਾਹ –

''ਦੇਵਾਤਿ ਤਯੋ ਦੇਵਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵਾ, ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵਾ ਨਾਮ ਰਾਜਾਨੋ, ਦੇਵਿਯੋ, ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ। ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ ਨਾਮ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕੇ ਦੇਵੇ ਉਪਾਦਾਯ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿਦੇਵਾ। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵਾ ਨਾਮ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਧੋਤਕਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੩੨, ਪਾਰਾਯਨਾਨੁਗੀਤਿਗਾਥਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੧੯)।

ਤੇਸੁ ਇਧ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਮਨੁਨੋ ਅਪਚ੍ਚਾਤਿ **ਮਨੁਸ੍ਸਾ**। ਪੋਰਾਣਾ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ – ਮਨਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸਾ। ਤੇ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਕਾ, ਅਪਰਗੋਯਾਨਕਾ, ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਕਾ, ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਕਾਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ। ਇਧ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਕਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਮਙ੍ਗਲਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਾਤਿ **ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ**, ਇਦ੍ਧਿਂ ਵੁਦ੍ਧਿਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਚਿਨ੍ਤਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ। **ਆਕਙ੍ਖਮਾਨਾ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਮਾਨਾ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ ਪਿਹਯਮਾਨਾ। **ਸੋਤ੍ਥਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਤ੍ਥਿਭਾਵਂ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ ਸੋਭਨਾਨਂ ਸੁਨ੍ਦਰਾਨਂ ਕਲ੍ਯਾਣਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਮਤ੍ਥਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਬ੍ਰੂਹੀ**ਤਿ ਦੇਸੇਹਿ ਪਕਾਸੇਹਿ ਆਚਿਕ੍ਖ ਵਿਵਰ ਵਿਭਜ ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰੋਹਿ। **ਮਙ੍ਗਲ**ਨ੍ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਕਾਰਣਂ ਵੁਦ੍ਧਿਕਾਰਣਂ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ। **ਉਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਪਵਰਂ ਸਬ੍ਬਲੋਕਹਿਤਸੁਖਾਵਹਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਗਾਥਾਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਯਂ ਪਨ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੋ – ਸੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਸੁ ਦੇਵਤਾ ਮਙ੍ਗਲਪਞ੍ਹਂ ਸੋਤੁਕਾਮਤਾਯ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਏਕਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਏਕਵਾਲਗ੍ਗਕੋਟਿਓਕਾਸਮਤ੍ਤੇ ਦਸਪਿ ਵੀਸਮ੍ਪਿ ਤਿਂਸਮ੍ਪਿ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਸਟ੍ਠਿਪਿ ਸਤ੍ਤਤਿਪਿ ਅਸੀਤਿਪਿ ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਦੇਵਮਾਰਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਸਿਰਿਯਾ ਚ ਤੇਜਸਾ ਚ ਅਧਿਗਯ੍ਹ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਚ ਸਮਯੇ ਅਨਾਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਕਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਮਞ੍ਞਾਯ ਸਬ੍ਬਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸਲ੍ਲਸਮੁਦ੍ਧਰਣਤ੍ਥਂ ਆਹ – ''ਬਹੂ ਦੇਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ, ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਅਚਿਨ੍ਤਯੁਂ, ਆਕਙ੍ਖਮਾਨਾ ਸੋਤ੍ਥਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੋਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਾ, ਬ੍ਰੂਹਿ ਮਙ੍ਗਲਮੁਤ੍ਤਮਂ, ਤੇਸਂ ਦੇਵਾਨਂ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਨ ਮਯਾ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਯਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਸੁਖਾਵਹਨਤੋ ਉਤ੍ਤਮਂ ਮਙ੍ਗਲਂ, ਤਂ ਨੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ ਬ੍ਰੂਹਿ ਭਗਵਾ''ਤਿ।

੨੬੨. ਏਵਮੇਤਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ **"ਅਸੇਵਨਾ ਚ ਬਾਲਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਸੇਵਨਾ**ਤਿ ਅਭਜਨਾ ਅਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾ। **ਬਾਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਲਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਸਨ੍ਤੀਤਿ ਬਾਲਾ, ਅਸ੍ਸਸਿਤਪਸ੍ਸਸਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਜੀਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਞਾਜੀਵਿਤੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਸਂ ਬਾਲਾਨਂ **ਪਣ੍ਡਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਨ੍ਤੀਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ, ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਞਾਣਗਤਿਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਸਂ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ। **ਸੇਵਨਾ**ਤਿ ਭਜਨਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾ ਤਂਸਹਾਯਤਾ ਤਂਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਤਾ। **ਪੂਜਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਰਗਰੁਕਾਰਮਾਨਨਵਨ੍ਦਨਾ। **ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੂਜਾਰਹਾਨਂ। **ਏਤਂ ਮਙ੍ਗਲਮੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਯਾ ਚ ਬਾਲਾਨਂ ਅਸੇਵਨਾ, ਯਾ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਸੇਵਨਾ, ਯਾ ਚ ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਪੂਜਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਆਹ ਏਤਂ ਮਙ੍ਗਲਮੁਤ੍ਤਮਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਤਯਾ ਪੁਟ੍ਠਂ ''ਬ੍ਰੂਹਿ ਮਙ੍ਗਲਮੁਤ੍ਤਮ''ਨ੍ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਤਾਵ ਏਤਂ ਮਙ੍ਗਲਮੁਤ੍ਤਮਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਯਮੇਤਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨਸ੍ਸਾ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਏਵਮੇਤਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਕਥਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਕਥਾ, ਅਪੁਚ੍ਛਿਤਕਥਾ, ਸਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕਥਾ, ਅਨਨੁਸਨ੍ਧਿਕਥਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਤਂ, ਗੋਤਮ, ਭੂਰਿਪਞ੍ਞ, ਕਥਂਕਰੋ ਸਾਵਕੋ ਸਾਧੁ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੩੭੮) ਚ, ''ਕਥਂ ਨੁ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਰਿਸ, ਓਘਮਤਰੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧) ਚ

ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਕਥਿਕਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਕਥਾ। ‘‘ਯਂ ਪਰੇ ਸੁਖਤੋ ਆਹੁ, ਤਦਰਿਯਾ ਆਹੁ ਦੁਕ੍ਖਤੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੭੬੭) ਅਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨੇਵ ਕਥਿਤਾ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤਕਥਾ। ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਥਾ ‘‘ਸਨਿਦਾਨਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਮੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੬; ਕਥਾ॰ ੮੦੬) ਵਚਨਤੋ ਸਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕਥਾ। ਅਨਨੁਸਨ੍ਧਿਕਥਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵਮੇਤਾਸੁ ਕਥਾਸੁ ਅਯਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਕਥਾ। ਪੁਚ੍ਛਿਤਕਥਾਯਞ੍ਚ ਯਥਾ ਛੇਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਕੁਸਲੋ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਕੁਸਲੋ ਅਮਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਮਗ੍ਗਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਪਠਮਂ ਵਿਜਹਿਤਬ੍ਬਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ – ‘‘ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਠਾਨੇ ਦ੍ਵੇਧਾਪਥੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਾਮਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ, ਏਵਂ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾਸੇਵਿਤਬ੍ਬੇਸੁ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ। ਭਗਵਾ ਚ ਮਗ੍ਗਕੁਸਲਪੁਰਿਸਸਦਿਸੋ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਪੁਰਿਸੋ ਮਗ੍ਗਕੁਸਲੋਤਿ ਖੋ, ਤਿਸ੍ਸ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੪)।

ਸੋ ਹਿ ਕੁਸਲੋ ਇਮਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਕੁਸਲੋ ਪਰਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਕੁਸਲੋ ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯਸ੍ਸ, ਕੁਸਲੋ ਅਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯਸ੍ਸ, ਕੁਸਲੋ ਮਾਰਧੇਯ੍ਯਸ੍ਸ, ਕੁਸਲੋ ਅਮਾਰਧੇਯ੍ਯਸ੍ਸਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਠਮਂ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਆਹ – ‘‘ਅਸੇਵਨਾ ਚ ਬਾਲਾਨਂ, ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਞ੍ਚ ਸੇਵਨਾ’’ਤਿ। ਵਿਜਹਿਤਬ੍ਬਮਗ੍ਗੋ ਵਿਯ ਹਿ ਪਠਮਂ ਬਾਲਾ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ ਨ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮਗ੍ਗੋ ਵਿਯ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਮਙ੍ਗਲਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮਂ ਬਾਲਾਨਂ ਅਸੇਵਨਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਞ੍ਚ ਸੇਵਨਾ ਕਥਿਤਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਯਸ੍ਮਾ ਇਮਂ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਮਙ੍ਗਲਦਿਟ੍ਠਿਂ ਬਾਲਸੇਵਨਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ, ਸਾ ਚ ਅਮਙ੍ਗਲਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਸਂ ਤਂ ਇਧਲੋਕਤ੍ਥਪਰਲੋਕਤ੍ਥਭਞ੍ਜਕਂ ਅਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗਂ ਗਰਹਨ੍ਤੇਨ ਉਭਯਲੋਕਤ੍ਥਸਾਧਕਞ੍ਚ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਪਠਮਂ ਬਾਲਾਨਂ ਅਸੇਵਨਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਞ੍ਚ ਸੇਵਨਾ ਕਥਿਤਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਬਾਲਾ** ਨਾਮ ਯੇ ਕੇਚਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਸਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਤੀਣਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਾਲਸ੍ਸ ਬਾਲਲਕ੍ਖਣਾਨੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੪੬) ਸੁਤ੍ਤਂ। ਅਪਿਚ ਪੂਰਣਕਸ੍ਸਪਾਦਯੋ ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੋ ਦੇਵਦਤ੍ਤਕੋਕਾਲਿਕਕਟਮੋਦਕਤਿਸ੍ਸਖਣ੍ਡਦੇਵਿਯਾਪੁਤ੍ਤਸਮੁਦ੍ਦਦਤ੍ਤਚਿਞ੍ਚਮਾਣਵਿਕਾਦਯੋ ਅਤੀਤਕਾਲੇ ਚ ਦੀਘਵਿਦਸ੍ਸ ਭਾਤਾਤਿ ਇਮੇ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਏਵਰੂਪਾ ਸਤ੍ਤਾ ਬਾਲਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤੇ ਅਗ੍ਗਿਪਦਿਤ੍ਤਮਿਵ ਅਙ੍ਗਾਰਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਕਾਰਕੇ ਚ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਦੀਘਵਿਦਸ੍ਸ ਭਾਤਾ ਚਤੁਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਮਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਉਤ੍ਤਾਨੋ ਪਤਿਤੋ ਮਹਾਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਭਿਰੁਚਿਕਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਕੁਲਸਤਾਨਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਹਬ੍ਯਤਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾਨਿ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

‘‘ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਲ਼ਾਗਾਰਾ ਵਾ ਤਿਣਾਗਾਰਾ ਵਾ ਅਗ੍ਗਿ ਮੁਤ੍ਤੋ ਕੂਟਾਗਾਰਾਨਿਪਿ ਡਹਤਿ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਵਲਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਿਵਾਤਾਨਿ ਫੁਸਿਤਗ੍ਗਲ਼ਾਨਿ ਪਿਹਿਤਵਾਤਪਾਨਾਨਿ, ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਭਯਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਾਨਿ ਬਾਲਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਪਣ੍ਡਿਤਤੋ। ਯੇ ਕੇਚਿ ਉਪਦ੍ਦਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਯੇ ਕੇਚਿ ਉਪਸਗ੍ਗਾ... ਪੇ॰... ਨੋ ਪਣ੍ਡਿਤਤੋ। ਇਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੋ ਬਾਲੋ, ਅਪ੍ਪਟਿਭਯੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ। ਸਉਪਦ੍ਦਵੋ ਬਾਲੋ, ਅਨੁਪਦ੍ਦਵੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਸਉਪਸਗ੍ਗੋ ਬਾਲੋ, ਅਨੁਪਸਗ੍ਗੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧)।

ਅਪਿਚ ਪੂਤਿਮਚ੍ਛਸਦਿਸੋ ਬਾਲੋ, ਪੂਤਿਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਪਤ੍ਤਪੁਟਸਦਿਸੋ ਹੋਤਿ ਤਦੁਪਸੇਵੀ, ਛਡ੍ਡਨੀਯਤਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੀਯਤਞ੍ਚ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ –

‘‘ਪੂਤਿਮਚ੍ਛੰ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨ, ਯੋ ਨਰੋ ਉਪਨਯ੍ਹਤਿ।
ਕੁਸਾਪਿ ਪੂਤੀ ਵਾਯਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਬਾਲੂਪਸੇਵਨਾ’’ਤਿ॥ (ਇਤਿਵੁ॰ ੭੬; ਜਾ॰ ੧.੧੫.੧੮੩; ੨.੨੨.੧੨੫੭)।

ਅਕਿਤ੍ਤਿਪਣ੍ਡਿਤੋ ਚਾਪਿ ਸਕ੍ਕੇਨ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੇਨ ਵਰੇ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇ ਏਵਮਾਹ –

‘‘ਬਾਲੰ ਨ ਪਸ੍ਸੇ ਨ ਸੁਣੇ, ਨ ਚ ਬਾਲੇਨ ਸੰਵਸੇ।
ਬਾਲੇਨਲ੍ਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪੰ, ਨ ਕਰੇ ਨ ਚ ਰੋਚਯੇ॥

‘‘ਕਿਨ੍ਨੁ ਤੇ ਅਕਰੰ ਬਾਲੋ, ਵਦ ਕਸ੍ਸਪ ਕਾਰਣੰ।
ਕੇਨ ਕਸ੍ਸਪ ਬਾਲਸ੍ਸ, ਦਸ੍ਸਨੰ ਨਾਭਿਕਙ੍ਖਸਿ॥

‘‘ਅਨਯੰ ਨਯਤਿ ਦੁਮ੍ਮੇਧੋ, ਅਧੁਰਾਯੰ ਨਿਯੁਞ੍ਜਤਿ।
ਦੁਨ੍ਨਯੋ ਸੇਯ੍ਯਸੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਕੁਪ੍ਪਤਿ।
ਵਿਨਯੰ ਸੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਸਾਧੁ ਤਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੩.੯੦-੯੨)।

ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਬਾਲੂਪਸੇਵਨੰ ਗਰਹਨ੍ਤੋ ਬਾਲਾਨੰ ਅਸੇਵਨੰ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਣ੍ਡਿਤਸੇਵਨੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤੋ ‘‘ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਞ੍ਚ ਸੇਵਨਾ ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਣ੍ਡਿਤਾ** ਨਾਮ ਯੇ ਕੇਚਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਵੇਰਮਣਿਆਦਿਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਤੀਣਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡਿਤਲਕ੍ਖਣਾਨੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੩) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਪਿਚ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਅਸੀਤਿਮਹਾਸਾਵਕਾ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ ਸੁਨੇਤ੍ਤਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਵਿਧੁਰਸਰਭਙ੍ਗਮਹੋਸਧਸੁਤਸੋਮਨਿਮਿਰਾਜ- ਅਯੋਘਰਕੁਮਾਰਅਕਿਤ੍ਤਿਪਣ੍ਡਿਤਾਦਯੋ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤੇ ਭਯੇ ਵਿਯ ਰਕ੍ਖਾ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਵਿਯ ਪਦੀਪੋ, ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਦਿਦੁਕ੍ਖਾਭਿਭਵੇ ਵਿਯ ਅਨ੍ਨਪਾਨਾਦਿਪਟਿਲਾਭੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਕਰਾਨੰ ਸਬ੍ਬਭਯਉਪਦ੍ਦਵੂਪਸਗ੍ਗਵਿਦ੍ਧੰਸਨਸਮਤ੍ਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਥਾਗਤੰ ਆਗਮ੍ਮ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾ ਅਪਰਿਮਾਣਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯੰ ਪਤ੍ਤਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਦੇਵਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਸੁਗਤਿਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਥੇਰੰ ਉਪਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿ ਕੁਲਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਥਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਮਹਾਕਸ੍ਸਪਪ੍ਪਭੁਤੀਸੁ ਸਬ੍ਬਮਹਾਸਾਵਕੇਸੁ, ਸੁਨੇਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਸਾਵਕਾ ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿੰਸੁ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀਨੰ ਦੇਵਾਨੰ ਸਹਬ੍ਯਤੰ...ਪੇ॰... ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚੇ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਕੁਲਾਨੰ ਸਹਬ੍ਯਤੰ ਉਪਪਜ੍ਜਿੰਸੁ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤੰ –

‘‘ਨਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਣ੍ਡਿਤਤੋ ਭਯੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਣ੍ਡਿਤਤੋ ਉਪਦ੍ਦਵੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਪਣ੍ਡਿਤਤੋ ਉਪਸਗ੍ਗੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧)।

ਅਪਿਚ ਤਗਰਮਾਲਾਦਿਗਨ੍ਧਭਣ੍ਡਸਦਿਸੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਤਗਰਮਾਲਾਦਿਗਨ੍ਧਭਣ੍ਡਪਲਿਵੇਠਨਪਤ੍ਤਸਦਿਸੋ ਹੋਤਿ ਤਦੁਪਸੇਵੀ, ਭਾਵਨੀਯਤੰ ਮਨੁਞ੍ਞਤਞ੍ਚ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤੰ –

‘‘ਤਗਰਞ੍ਚ ਪਲਾਸੇਨ, ਯੋ ਨਰੋ ਉਪਨਯ੍ਹਤਿ।
ਪਤ੍ਤਾਪਿ ਸੁਰਭੀ ਵਾਯਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਧੀਰੂਪਸੇਵਨਾ’’ਤਿ॥ (ਇਤਿਵੁ॰ ੭੬; ਜਾ॰ ੧.੧੫.੧੮੪; ੨.੨੨.੧੨੫੮)।

ਅਕਿਤ੍ਤਿਪਣ੍ਡਿਤੋ ਚਾਪਿ ਸਕ੍ਕੇਨ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੇਨ ਵਰੇ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇ ਏਵਮਾਹ –

‘‘ਧੀਰਂ ਪਸ੍ਸੇ ਸੁਣੇ ਧੀਰਂ, ਧੀਰੇਨ ਸਹ ਸਂਵਸੇ।
ਧੀਰੇਨਲ੍ਲਾਪਸਲ੍ਲਾਪਂ, ਤਂ ਕਰੇ ਤਞ੍ਚ ਰੋਚਯੇ॥

‘‘ਕਿਨ੍ਨੁ ਤੇ ਅਕਰਂ ਧੀਰੋ, ਵਦ ਕਸ੍ਸਪ ਕਾਰਣਂ।
ਕੇਨ ਕਸ੍ਸਪ ਧੀਰਸ੍ਸ, ਦਸ੍ਸਨਂ ਅਭਿਕਙ੍ਖਸਿ॥

‘‘ਨਯਂ ਨਯਤਿ ਮੇਧਾਵੀ, ਅਧੁਰਾਯਂ ਨ ਯੁਞ੍ਜਤਿ।
ਸੁਨਯੋ ਸੇਯ਼ਸੋ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ।
ਵਿਨਯਂ ਸੋ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਸਾਧੁ ਤੇਨ ਸਮਾਗਮੋ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੩.੯੪-੯੬)।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤਸੇਵਨਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ, ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਸੇਵਨਂ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਾਯ ਬਾਲਾਨਂ ਅਸੇਵਨਾਯ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਸੇਵਨਾਯ ਚ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਭਾਵਂ ਉਪਗਤਾਨਂ ਪੂਜਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ **‘‘ਪੂਜਾ ਚ ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਏਤਂ ਮਙ੍ਗਲਮੁਤ੍ਤਮ’’**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਾ** ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਦੋਸਵਿਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ, ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ ਚ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਪੂਜਾ ਅਪ੍ਪਕਾਪਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਹੋਤਿ, ਸੁਮਨਮਾਲਾਕਾਰਮਲ੍ਲਿਕਾਦਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਤਤ੍ਥੇਕਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਭਣਾਮ। ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੁਮਨਮਾਲਾਕਾਰੋ ਰਞ੍ਞੋ ਮਾਗਧਸ੍ਸ ਸੇਨਿਯਸ੍ਸ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਦਸ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਪਾਸਾਦਿਕਂ ਪਸਾਦਨੀਯਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਸੀਤਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸਿਰਿਯਾ ਜਲਨ੍ਤਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਰਾਜਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤਂ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਤਞ੍ਚ ਇਧਲੋਕਮਤ੍ਤਮੇਵ ਸੁਖਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਪੂਜਾ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਫਲਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਾ ਹੋਤਿ। ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਇਮੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੂਜੇਮੀ’’ਤਿ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਏਕਂ ਪੁਪ੍ਫਮੁਟ੍ਠਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਮੁਖਂ ਖਿਪਿ, ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਆਕਾਸੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਉਪਰਿ ਮਾਲਾਵਿਤਾਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ। ਮਾਲਾਕਾਰੋ ਤਂ ਆਨੁਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਤਰਚਿਤ੍ਤੋ ਪੁਨ ਏਕਂ ਪੁਪ੍ਫਮੁਟ੍ਠਿਂ ਖਿਪਿ, ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਾਲਾਕਞ੍ਚੁਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ। ਏਵਂ ਅਟ੍ਠ ਪੁਪ੍ਫਮੁਟ੍ਠਿਯੋ ਖਿਪਿ, ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਕੂਟਾਗਾਰਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ। ਭਗਵਾ ਅਨ੍ਤੋਕੂਟਾਗਾਰੇ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ, ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿ। ਭਗਵਾ ਮਾਲਾਕਾਰਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਸਿਤਂ ਪਾਤ੍ਵਾਕਾਸਿ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ‘‘ਨ ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਹੇਤੁ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਿਤਂ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਸਿਤਕਾਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਭਗਵਾ ਆਹ – ‘‘ਏਸੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਾਲਾਕਾਰੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪੂਜਾਯ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪੇ ਦੇਵੇਸੁ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੁਮਨਿਸ੍ਸਰੋ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਵਚਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ –

‘‘ਤਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਸਾਧੁ, ਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਨੁਤਪ੍ਪਤਿ।
ਯਸ੍ਸ ਪਤੀਤੋ ਸੁਮਨੋ, ਵਿਪਾਕਂ ਪਟਿਸੇਵਤੀ’’ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੬੮)।

ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸਿ, ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਕਾਪਿ ਤੇਸਂ ਪੂਜਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਚ ਆਮਿਸਪੂਜਾਵ ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਜਾਯ। ਯਤੋ ਯੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਰਣਗਮਨੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਾਦੀਹਿ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਕੋ ਤੇਸਂ ਪੂਜਾਯ ਫਲਂ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਤਥਾਗਤਂ ਪਰਮਾਯ ਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਯੋ ਖੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਾ ਉਪਾਸਕੋ ਵਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਵਿਹਰਤਿ ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰੀ, ਸੋ ਤਥਾਗਤਂ ਸਕ੍ਕਰੋਤਿ ਗਰੁਂ ਕਰੋਤਿ ਮਾਨੇਤਿ ਪੂਜੇਤਿ ਅਪਚਿਯਤਿ ਪਰਮਾਯ ਪੂਜਾਯਾ’’ਤਿ।

ਏਤੇਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਅਰਿਯਸਾਵਕਾਨਮ੍ਪਿ ਪੂਜਾਯ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਪਿਚ ਗਹਟ੍ਠਾਨਂ ਕਨਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਜੇਟ੍ਠੋ ਭਾਤਾਪਿ ਭਗਿਨੀਪਿ ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਾ, ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ, ਕੁਲਵਧੂਨਂ ਸਾਮਿਕਸਸ੍ਸੁਸਸੁਰਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤੇਸਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪੂਜਾ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਤ੍ਤਾ ਆਯੁਆਦਿਵਡ੍ਢਿਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਚ ਮਙ੍ਗਲਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

‘‘ਤੇ ਮਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾ ਸਾਮਞ੍ਞਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਾ ਕੁਲੇ ਜੇਟ੍ਠਾਪਚਾਯਿਨੋ, ਇਦਂ ਕੁਸਲਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤੇਸਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਾਦਾਨਹੇਤੁ ਆਯੁਨਾਪਿ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਵਣ੍ਣੇਨਪਿ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿ।

ਏਵਮੇਤਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਬਾਲਾਨਂ ਅਸੇਵਨਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਸੇਵਨਾ ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਪੂਜਾਤਿ ਤੀਣਿ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਬਾਲਾਨਂ ਅਸੇਵਨਾ ਬਾਲਸੇਵਨਪਚ੍ਚਯਭਯਾਦਿਪਰਿਤ੍ਤਾਣੇਨ ਉਭਯਲੋਕਹਿਤਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਸੇਵਨਾ ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਪੂਜਾ ਚ ਤਾਸਂ ਫਲਵਿਭੂਤਿਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਗਤਿਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਤੁ ਮਾਤਿਕਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਏਵ ਯਂ ਯਤ੍ਥ ਮਙ੍ਗਲਂ, ਤਂ ਵਵਤ੍ਥਪੇਸ੍ਸਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਤਂ ਵਿਭਾਵਯਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਅਸੇਵਨਾ ਚ ਬਾਲਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੬੩. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ‘‘ਬ੍ਰੂਹਿ ਮਙ੍ਗਲਮੁਤ੍ਤਮ’’ਨ੍ਤਿ ਏਕਂ ਅਜ੍ਝੇਸਿਤੋਪਿ ਅਪ੍ਪਂ ਯਾਚਿਤੋ ਬਹੁਦਾਯਕੋ ਉਲ਼ਾਰਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਏਕਾਯ ਗਾਥਾਯ ਤੀਣਿ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਪਿ ਦੇਵਤਾਨਂ ਸੋਤੁਕਾਮਤਾਯ ਮਙ੍ਗਲਾਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਯੇਸਂ ਯੇਸਂ ਯਂ ਯਂ ਅਨੁਕੂਲਂ, ਤੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਮਙ੍ਗਲੇ ਨਿਯੋਜੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਚ **“ਪਤਿਰੂਪਦੇਸਵਾਸੋ ਚਾ”**ਤਿਆਦੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਪੁਨਪਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ।

ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵ **ਪਤਿਰੂਪੋ**ਤਿ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ। **ਦੇਸੋ**ਤਿ ਗਾਮੋਪਿ ਨਿਗਮੋਪਿ ਨਗਰਮ੍ਪਿ ਜਨਪਦੋਪਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਵਾਸੋਕਾਸੋ। **ਵਾਸੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸੋ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਪੁਰਾ ਅਤੀਤਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ। **ਕਤਪੁਞ੍ਞਤਾ**ਤਿ ਉਪਚਿਤਕੁਸਲਤਾ। **ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਕਲੋ ਵਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ। **ਸਮ੍ਮਾਪਣਿਧੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਮਾ ਪਣਿਧਾਨਂ ਨਿਯੁਞ੍ਜਨਂ, ਠਪਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ **ਪਤਿਰੂਪਦੇਸੋ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਨਵਙ੍ਗਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਂ ਦਿਪ੍ਪਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਯ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੀਹਲ਼ਦੀਪਪਵਿਟ੍ਠਕੇਵਟ੍ਟਾਦਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਪਤਿਰੂਪਦੇਸੋ ਨਾਮ ਭਗਵਤੋ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਪ੍ਪਦੇਸੋ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤਪ੍ਪਦੇਸੋ, ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਮਜ੍ਝੇ ਸਬ੍ਬਤਿਤ੍ਥਿਯਮਤਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਦਸ੍ਸਿਤਕਣ੍ਡਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਮੂਲਪ੍ਪਦੇਸੋ, ਦੇਵੋਰੋਹਨਪ੍ਪਦੇਸੋ, ਯੋ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞੋਪਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਰਾਜਗਹਾਦਿਬੁਦ੍ਧਾਦਿਵਾਸਪ੍ਪਦੇਸੋ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਛਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਪਟਿਲਾਭਪਚ੍ਚਯਤੋ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਕਜਙ੍ਗਲੰ ਨਾਮ ਨਿਗਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਪਰੇਨ ਮਹਾਸਾਲਾ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਾ ਜਨਪਦਾ, ਓਰਤੋ ਮਜ੍ਝੇ। ਦਕ੍ਖਿਣਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਸਲ੍ਲਵਤੀ ਨਾਮ ਨਦੀ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਾ ਜਨਪਦਾ, ਓਰਤੋ ਮਜ੍ਝੇ। ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯ ਸੇਤਕਣ੍ਣਿਕੰ ਨਾਮ ਨਿਗਮੋ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਾ ਜਨਪਦਾ, ਓਰਤੋ ਮਜ੍ਝੇ। ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ ਥੂਣੰ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੋ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਾ ਜਨਪਦਾ, ਓਰਤੋ ਮਜ੍ਝੇ। ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਦਿਸਾਯ ਉਸਿਰਦ੍ਧਜੋ ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਤੋ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਾ ਜਨਪਦਾ , ਓਰਤੋ ਮਜ੍ਝੇ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੯)। ਅਯਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪ੍ਪਦੇਸੋ ਆਯਾਮੇਨ ਤੀਣਿ ਯੋਜਨਸਤਾਨਿ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਾਨਿ, ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਨਵਯੋਜਨਸਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਸੋ ਪਤਿਰੂਪਦੇਸੋ ਨਾਮ।

ਏਤ੍ਥ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਮਹਾਦੀਪਾਨੰ ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਾਨਞ੍ਚ ਇਸ੍ਸਰਿਯਾਧਿਪਚ੍ਚਕਾਰਕਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਕੰ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾਦਯੋ ਮਹਾਸਾਵਕਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਟ੍ਠ ਸੋਲ਼ਸ ਵਾ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਞ੍ਞੋ ਓਵਾਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਸਗ੍ਗਪਰਾਯਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਓਵਾਦੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨੰ ਪਨ ਓਵਾਦੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਸਗ੍ਗਪਰਾਯਣਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਰਾਯਣਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵਾਸੋ ਇਮਾਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨੰ ਪਚ੍ਚਯਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਪੁਞ੍ਞਤਾ ਨਾਮ ਅਤੀਤਜਾਤਿਯਂ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਖੀਣਾਸਵੇ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪਚਿਤਕੁਸਲਤਾ, ਸਾਪਿ ਮਙ੍ਗਲੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਸਮ੍ਮੁਖਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨੰ ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸੁਤਾਯ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕਾਯਪਿ ਗਾਥਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੇਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਯੋ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਕੁਸਲਮੂਲੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਕੁਸਲਮੂਲੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਯਥਾ ਰਾਜਾ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ ਚ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਕਤਪੁਞ੍ਞਤਾ ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਣਿਧਿ ਨਾਮ ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦੁਸ੍ਸੀਲੰ ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਂ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਦਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਮਚ੍ਛਰਿਂ ਚਾਗਸਮ੍ਪਦਾਯ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਣਿਧੀ''ਤਿ। ਏਸੋ ਚ ਮਙ੍ਗਲੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਵੇਰਪ੍ਪਹਾਨਵਿਵਿਧਾਨਿਸੰਸਾਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋਤਿ।

ਏਵਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਪਤਿਰੂਪਦੇਸਵਾਸੋ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਕਤਪੁਞ੍ਞਤਾ, ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਣਿਧੀਤਿ ਤੀਣਿਯੇਵ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਾਵਿਤਮੇਵਾਤਿ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਪਤਿਰੂਪਦੇਸਵਾਸੋ ਚਾਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੬੪. ਇਦਾਨਿ **ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਬਾਹੁਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਾਵੋ। **ਸਿਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਹਤ੍ਥਕੋਸਲ੍ਲੰ। **ਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਵਿਨਯਨੰ। **ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਿਕ੍ਖਿਤੋ। **ਸੁਭਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਾਸਿਤਾ। **ਯਾ**ਤਿ ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਵਾਚਾ**ਤਿ ਗਿਰਾ ਬ੍ਯਪ੍ਪਥੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – **ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਂ** ਨਾਮ ਯਂ ਤਂ ''ਸੁਤਧਰੋ ਹੋਤਿ ਸੁਤਸਨ੍ਨਿਚਯੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੩੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੨) ਚ ''ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਬਹੁਕਂ ਸੁਤਂ ਹੋਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਗੇਯ੍ਯਂ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੬) ਚ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਧਰਤ੍ਤਂ ਵਣ੍ਣਿਤਂ, ਤਂ ਅਕੁਸਲਪ੍ਪਹਾਨਕੁਸਲਾਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਹੇਤੁਤੋ ਚ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

‘‘ਸੁਤਵਾ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਕੁਸਲਂ ਪਜਹਤਿ, ਕੁਸਲਂ ਭਾਵੇਤਿ, ਸਾਵਜ੍ਜਂ ਪਜਹਤਿ, ਅਨਵਜ੍ਜਂ ਭਾਵੇਤਿ, ਸੁਦ੍ਧਮਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਹਰਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੭)।

ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਧਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਮੁਪਪਰਿਕ੍ਖਤਿ, ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤੋ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਛਨ੍ਦੋ ਜਾਯਤਿ, ਛਨ੍ਦਜਾਤੋ ਉਸ੍ਸਹਤਿ, ਉਸ੍ਸਹਨ੍ਤੋ ਤੁਲਯਤਿ, ਤੁਲਯਨ੍ਤੋ ਪਦਹਤਿ, ਪਦਹਨ੍ਤੋ ਕਾਯੇਨ ਚੇਵ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਅਤਿਵਿਜ੍ਝ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੩੨)।

ਅਪਿਚ ਅਗਾਰਿਕਬਾਹੁਸਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਯਂ ਅਨਵਜ੍ਜਂ, ਤਂ ਉਭਯਲੋਕਹਿਤਸੁਖਾਵਹਨਤੋ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਿਪ੍ਪਂ ਨਾਮ ਅਗਾਰਿਕਸਿਪ੍ਪਞ੍ਚ ਅਨਗਾਰਿਕਸਿਪ੍ਪਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਅਗਾਰਿਕਸਿਪ੍ਪਂ ਨਾਮ ਯਂ ਪਰੂਪਰੋਧਵਿਰਹਿਤਂ ਅਕੁਸਲਵਿਵਜ੍ਜਿਤਂ ਮਣਿਕਾਰਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਕਮ੍ਮਾਦਿ, ਤਂ ਇਧਲੋਕਤ੍ਥਾਵਹਨਤੋ ਮਙ੍ਗਲਂ। ਅਨਗਾਰਿਕਸਿਪ੍ਪਂ ਨਾਮ ਚੀਵਰਵਿਚਾਰਣਸਿਬ੍ਬਨਾਦਿ ਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣਂ, ਯਂ ਤਂ ‘‘ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨਿ ਕਿਂਕਰਣੀਯਾਨਿ, ਤਤ੍ਥ ਦਕ੍ਖੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤਂ, ਯਂ ‘‘ਨਾਥਕਰਣੋ ਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੫; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੧੭) ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਉਭਯਲੋਕਹਿਤਸੁਖਾਵਹਨਤੋ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਵਿਨਯੋ ਨਾਮ ਅਗਾਰਿਕਵਿਨਯੋ ਚ ਅਨਗਾਰਿਕਵਿਨਯੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਅਗਾਰਿਕਵਿਨਯੋ ਨਾਮ ਦਸਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਵਿਰਮਣਂ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਅਸਂਕਿਲੇਸਾਪਜ੍ਜਨੇਨ ਆਚਾਰਗੁਣਵਵਤ੍ਥਾਨੇਨ ਚ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ ਉਭਯਲੋਕਹਿਤਸੁਖਾਵਹਨਤੋ ਮਙ੍ਗਲਂ। ਅਨਗਾਰਿਕਵਿਨਯੋ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨਂ, ਸੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ। ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ ਵਾ ਅਨਗਾਰਿਕਵਿਨਯੋ। ਸੋ ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਨੇਨ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਾਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਵਾਚਾ ਨਾਮ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦਿਦੋਸਵਿਰਹਿਤਾ ਵਾਚਾ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਚਤੂਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਾਚਾ ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ਅਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਵਾਚਾ ਏਵ ਵਾ ਸੁਭਾਸਿਤਾ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਉਤ੍ਤਮਮਾਹੁ ਸਨ੍ਤੋ,
ਧਮ੍ਮਂ ਭਣੇ ਨਾਧਮ੍ਮਂ ਤਂ ਦੁਤਿਯਂ।
ਪਿਯਂ ਭਣੇ ਨਾਪ੍ਪਿਯਂ ਤਂ ਤਤਿਯਂ,
ਸਚ੍ਚਂ ਭਣੇ ਨਾਲਿਕਂ ਤਂ ਚਤੁਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੩; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੫੨)।

ਅਯਮ੍ਪਿ ਉਭਯਲੋਕਹਿਤਸੁਖਾਵਹਨਤੋ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਅਯਂ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਯਗ੍ਗਹਣੇਨ ਏਤਂ ਅਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯੋ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਥਵਾ ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਸ੍ਸਮੇਨ ਪਰੇਸਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵਾਚਾ ਇਧ ‘‘ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਵਾਚਾ’’ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਹਿ ਯਥਾ ਪਤਿਰੂਪਦੇਸਵਾਸੋ, ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਭਯਲੋਕਹਿਤਸੁਖਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਪਚ੍ਚਯਤੋ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਹ ਚ –

‘‘ਯਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਾਸਤਿ ਵਾਚਂ, ਖੇਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤਿਯਾ।
ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ, ਸਾ ਵੇ ਵਾਚਾਨਮੁਤ੍ਤਮਾ’’ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੩; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੫੬)।

ਏਵਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਂ, ਸਿਪ੍ਪਂ, ਵਿਨਯੋ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ, ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਵਾਚਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਾਵਿਤਮੇਵਾਤਿ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੬੫. ਇਦਾਨਿ **ਮਾਤਾਪਿਤੁਉਪਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਾਤੁ ਚ ਪਿਤੁ ਚਾਤਿ **ਮਾਤਾਪਿਤੁ**। **ਉਪਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਹਨਂ। ਪੁਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਦਾਰਾਨਞ੍ਚਾਤਿ **ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ**। ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਂ **ਸਙ੍ਗਹੋ**। ਨ ਆਕੁਲਾ **ਅਨਾਕੁਲਾ**। ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਏਵ **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ**। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ ਅਯਂ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – **ਮਾਤਾ** ਨਾਮ ਜਨਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਥਾ **ਪਿਤਾ**। **ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ** ਨਾਮ ਪਾਦਧੋਵਨਸਮ੍ਬਾਹਨਉਚ੍ਛਾਦਨਨ੍ਹਾਪਨੇਹਿ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਪਦਾਨੇਨ ਚ ਉਪਕਾਰਕਰਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਬਹੂਪਕਾਰਾ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਕਾਮਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕਾ, ਯਂ ਪੁਤ੍ਤਕੇ ਬਹਿ ਕੀਲ਼ਿਤ੍ਵਾ ਪਂਸੁਮਕ੍ਖਿਤਸਰੀਰਕੇ ਆਗਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਂਸੁਕਂ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਥਕਂ ਉਪਸਿਙ੍ਘਾਯਨ੍ਤਾ ਪਰਿਚੁਮ੍ਬਨ੍ਤਾ ਚ ਸਿਨੇਹਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਸੀਸੇਨ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਾ ਪੁਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਪਟਿਕਾਰਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤੇ ਆਪਾਦਕਾ ਪੋਸਕਾ ਇਮਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮ੍ਮਤਾ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਸਮ੍ਮਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਇਧ ਪਸਂਸਂ ਪੇਚ੍ਚ ਸਗ੍ਗਸੁਖਞ੍ਚ ਆਵਹਤਿ, ਤੇਨ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

''ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ, ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਰੇ।
ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਾ ਚ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਪਜਾਯ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕਾ॥

''ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਨੇ ਨਮਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯ ਚ ਪਣ੍ਡਿਤੋ।
ਅਨ੍ਨੇਨ ਅਥ ਪਾਨੇਨ, ਵਤ੍ਥੇਨ ਸਯਨੇਨ ਚ॥

''ਉਚ੍ਛਾਦਨੇਨ ਨ੍ਹਾਪਨੇਨ, ਪਾਦਾਨਂ ਧੋਵਨੇਨ ਚ।
ਤਾਯ ਨਂ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ ਪਣ੍ਡਿਤਾ।
ਇਧੇਵ ਨਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤਿ, ਪੇਚ੍ਚ ਸਗ੍ਗੇ ਪਮੋਦਤੀ''ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੧; ਇਤਿਵੁ॰ ੧੦੬; ਜਾ॰ ੨.੨੦.੧੮੧-੧੮੩)।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਭਰਣਕਿਚ੍ਚਕਰਣਕੁਲਵਂਸਟ੍ਠਪਨਾਦਿਪਞ੍ਚਵਿਧਂ, ਤਂ ਪਾਪਨਿਵਾਰਣਾਦਿਪਞ੍ਚਵਿਧਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਹਿਤਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

''ਪਞ੍ਚਹਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ, ਠਾਨੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਦਿਸਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ 'ਭਤੋ ਨੇ ਭਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਿਚ੍ਚਂ ਨੇਸਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕੁਲਵਂਸਂ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਥ ਵਾ ਪਨ ਪੇਤਾਨਂ ਕਾਲਕਤਾਨਂ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਅਨੁਪ੍ਪਦਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ । ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਦਿਸਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਪਾਪਾ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਕਲ੍ਯਾਣੇ ਨਿਵੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਪਤਿਰੂਪੇਨ ਦਾਰੇਨ ਸਂਯੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਮਯੇ ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੭)।

ਅਪਿਚ ਯੋ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਪਸਾਦੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਸੀਲਸਮਾਦਾਪਨੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਤਿ, ਅਯਂ ਮਾਤਾਪਿਤੁਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਮਾਤਾਪਿਤੁਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਕਤਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਪਕਾਰਭੂਤਂ ਅਨੇਕੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਪਦਟ੍ਠਾਨਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨਾ ਜਨਿਤਾ ਪੁਤ੍ਤਾਪਿ ਧੀਤਰੋਪਿ ''ਪੁਤ੍ਤਾ'' ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਦਾਰਾ**ਤਿ ਵੀਸਤਿਯਾ ਭਰਿਯਾਨਂ ਯਾ ਕਾਚਿ ਭਰਿਯਾ। ਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਦਾਰਾ ਚ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਂ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ। **ਸਙ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਨਨਾਦੀਹਿ ਉਪਕਾਰਕਰਣਂ। ਤਂ ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤਤਾਦਿਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਹਿਤਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ – ''ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦਿਸਾ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੬) ਏਤ੍ਥ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਂ ਭਰਿਯਾਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ –

''ਪਞ੍ਚਹਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ, ਠਾਨੇਹਿ ਸਾਮਿਕੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦਿਸਾ ਭਰਿਯਾ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ, ਸਮ੍ਮਾਨਨਾਯ ਅਨਵਮਾਨਨਾਯ ਅਨਤਿਚਰਿਯਾਯ ਇਸ੍ਸਰਿਯਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੇਨ। ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਸਾਮਿਕੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦਿਸਾ ਭਰਿਯਾ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਸਾਮਿਕਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਤਿ, ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਚ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਗਹਿਤਪਰਿਜਨਾ ਚ, ਅਨਤਿਚਾਰਿਨੀ ਚ, ਸਮ੍ਭਤਞ੍ਚ ਅਨੁਰਕ੍ਖਤਿ, ਦਕ੍ਖਾ ਚ ਹੋਤਿ ਅਨਲਸਾ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੂ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੯)।

ਅਯਂ ਵਾ ਅਪਰੋ ਨਯੋ – **ਸਙ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਿਕਾਹਿ ਦਾਨਪਿਯਵਾਚਅਤ੍ਥਚਰਿਯਾਹਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇਸੁ ਪਰਿਬ੍ਬਯਦਾਨਂ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਦਿਵਸੇਸੁ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਦਸ੍ਸਾਪਨਂ, ਮਙ੍ਗਲਦਿਵਸੇਸੁ ਮਙ੍ਗਲਕਰਣਂ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੇਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਹਿਤਹੇਤੁਤੋ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਹਿਤਹੇਤੁਤੋ ਦੇਵਤਾਹਿਪਿ ਨਮਸ੍ਸਨੀਯਭਾਵਹੇਤੁਤੋ ਚ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ –

''ਯੇ ਗਹਟ੍ਠਾ ਪੁਞ੍ਞਕਰਾ, ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਉਪਾਸਕਾ।
ਧਮ੍ਮੇਨ ਦਾਰਂ ਪੋਸੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਨਮਸ੍ਸਾਮਿ ਮਾਤਲੀ''ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੬੪)।

ਅਨਾਕੁਲਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਕਾਲਞ੍ਞੁਤਾਯ ਪਤਿਰੂਪਕਾਰਿਤਾਯ ਅਨਲਸਤਾਯ ਉਟ੍ਠਾਨਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਬ੍ਯਸਨੀਯਤਾਯ ਚ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮਨਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਕਰਣਾਕਰਣਸਿਥਿਲਕਰਣਾਦਿਆਕੁਲਭਾਵਵਿਰਹਿਤਾ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਵਣਿਜ੍ਜਾਦਯੋ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ। ਏਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਵਾ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾਨਂ ਵਾ ਬ੍ਯਤ੍ਤਤਾਯ ਏਵਂ ਪਯੋਜਿਤਾ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਧਨਧਞ੍ਞਵੁਡ੍ਢਿਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

''ਪਤਿਰੂਪਕਾਰੀ ਧੁਰਵਾ, ਉਟ੍ਠਾਤਾ ਵਿਨ੍ਦਤੇ ਧਨ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੮੯; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੬) ਚ।
''ਨ ਦਿਵਾ ਸੋਪ੍ਪਸੀਲੇਨ, ਰਤ੍ਤਿਮੁਟ੍ਠਾਨਦੇਸ੍ਸਿਨਾ।
ਨਿਚ੍ਚਂ ਮਤ੍ਤੇਨ ਸੋਣ੍ਡੇਨ, ਸਕ੍ਕਾ ਆਵਸਿਤੁਂ ਘਰਂ॥

''ਅਤਿਸੀਤਂ ਅਤਿਉਣ੍ਹਂ, ਅਤਿਸਾਯਮਿਦਂ ਅਹੁ।
ਇਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਥਾ ਅਚ੍ਚੇਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵੇ॥

''ਯੋਧ ਸੀਤਞ੍ਚ ਉਣ੍ਹਞ੍ਚ, ਤਿਣਾ ਭਿਯ੍ਯੋ ਨ ਮਞ੍ਞਤਿ।
ਕਰਂ ਪੁਰਿਸਕਿਚ੍ਚਾਨਿ, ਸੋ ਸੁਖਾ ਨ ਵਿਹਾਯਤੀ''ਤਿ॥ ਚ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੩)।

''ਭੋਗੇ ਸਂਹਰਮਾਨਸ੍ਸ, ਭਮਰਸ੍ਸੇਵ ਇਰੀਯਤੋ।
ਭੋਗਾ ਸਨ੍ਨਿਚਯਂ ਯਨ੍ਤਿ, ਵਮ੍ਮਿਕੋਵੂਪਚੀਯਤੀ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੫) –

ਚ ਏਵਮਾਦਿ।

ਏਵੰ ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਮਾਤੁਪਟ੍ਠਾਨਂ, ਪਿਤੁਪਟ੍ਠਾਨਂ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਅਨਾਕੁਲਾ ਚ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹਂ ਵਾ ਦ੍ਵਿਧਾ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ, ਮਾਤਾਪਿਤੁਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਏਕਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ। ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਾਵਿਤਮੇਵਾਤਿ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤੁਉਪਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੬੬. ਇਦਾਨਿ **ਦਾਨਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੀਯਤੇ ਇਮਿਨਾਤਿ ਦਾਨਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਪਰਸ੍ਸ ਪਟਿਪਾਦੀਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਰਿਯਾ, ਧਮ੍ਮਾ ਵਾ ਅਨਪੇਤਾ ਚਰਿਯਾ **ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾ**। ਞਾਯਨ੍ਤੇ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਇਮੇ''ਤਿ **ਞਾਤਕਾ**। ਨ ਅਵਜ੍ਜਾਨਿ **ਅਨਵਜ੍ਜਾਨਿ,** ਅਨਿਨ੍ਦਿਤਾਨਿ ਅਗਰਹਿਤਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ ਅਯਂ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – **ਦਾਨਂ** ਨਾਮ ਪਰਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਸੁਬੁਦ੍ਧਿਪੁਬ੍ਬਿਕਾ ਅਨ੍ਨਾਦਿਦਸਦਾਨਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਚਾਗਚੇਤਨਾ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਲੋਭੋ। ਅਲੋਭੇਨ ਹਿ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਪਰਸ੍ਸ ਪਟਿਪਾਦੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਦੀਯਤੇ ਇਮਿਨਾਤਿ ਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਬਹੁਜਨਪਿਯਮਨਾਪਤਾਦੀਨਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ ਫਲਵਿਸੇਸਾਨਂ ਅਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਦਾਯਕੋ ਸੀਹ ਦਾਨਪਤਿ ਬਹੁਨੋ ਜਨਸ੍ਸ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ ਮਨਾਪੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੪) ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਦਾਨਂ ਨਾਮ ਦੁਵਿਧਂ ਆਮਿਸਦਾਨਞ੍ਚ, ਧਮ੍ਮਦਾਨਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਆਮਿਸਦਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵ। ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਸੁਖਾਵਹਸ੍ਸ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਵੇਦਿਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਹਿਤਕਾਮਤਾਯ ਦੇਸਨਾ ਧਮ੍ਮਦਾਨਂ। ਇਮੇਸਞ੍ਚ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦਾਨਾਨਂ ਏਤਦੇਵ ਅਗ੍ਗਂ। ਯਥਾਹ –

''ਸਬ੍ਬਦਾਨਂ ਧਮ੍ਮਦਾਨਂ ਜਿਨਾਤਿ,
ਸਬ੍ਬਰਸਂ ਧਮ੍ਮਰਸੋ ਜਿਨਾਤਿ।
ਸਬ੍ਬਰਤਿਂ ਧਮ੍ਮਰਤੀ ਜਿਨਾਤਿ,
ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੋ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਂ ਜਿਨਾਤੀ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੫੪)।

ਤਤ੍ਥ ਆਮਿਸਦਾਨਸ੍ਸ ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਧਮ੍ਮਦਾਨਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਂਵੇਦਿਤਾਦੀਨਂ ਗੁਣਾਨਂ ਪਦਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

''ਯਥਾ ਯਥਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਥਾਸੁਤਂ ਯਥਾਪਰਿਯਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਪਰੇਸਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਸੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਚ ਹੋਤਿ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਚਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੫੫; ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੬)।

ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾ ਨਾਮ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਚਰਿਯਾ। ਯਥਾਹ – ''ਤਿਵਿਧਂ ਖੋ, ਗਹਪਤਯੋ, ਕਾਯੇਨ ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਸਮਚਰਿਯਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾ ਸਗ੍ਗਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ – ''ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਸਮਚਰਿਯਾਹੇਤੁ ਖੋ, ਗਹਪਤਯੋ, ਏਵਮਿਧੇਕਚ੍ਚੇ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੧)।

ਞਾਤਕਾ ਨਾਮ ਮਾਤਿਤੋ ਵਾ ਪਿਤਿਤੋ ਵਾ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ। ਤੇਸਂ ਭੋਗਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਬ੍ਯਾਧਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਅਭਿਹਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮੀਪਂ ਆਗਤਾਨਂ ਯਥਾਬਲਂ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਧਨਧਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਪਸਂਸਾਦੀਨਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਸੁਗਤਿਗਮਨਾਦੀਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਾਨਂ ਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਅਨਵਜ੍ਜਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਨਾਮ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਣਆਰਾਮਵਨਰੋਪਨਸੇਤੁਕਰਣਾਦੀਨਿ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਸੁਚਰਿਤਕਮ੍ਮਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਹਿਤਸੁਖਾਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਠਾਨਂ ਖੋ ਪਨੇਤਂ, ਵਿਸਾਖੇ, ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਯਂ ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਇਤ੍ਥੀ ਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਾ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਉਪੋਸਥਂ ਉਪਵਸਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਸਹਬ੍ਯਤਂ ਉਪਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੪੩) ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਏਵਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਦਾਨਂ, ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾ, ਞਾਤਕਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਅਨਵਜ੍ਜਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨੀਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਾਵਿਤਮੇਵਾਤਿ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਦਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੬੭. ਇਦਾਨਿ **ਆਰਤੀ ਵਿਰਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਰਤੀ**ਤਿ ਆਰਮਣਂ। **ਵਿਰਤੀ**ਤਿ ਵਿਰਮਣਂ, ਵਿਰਮਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤਾਯ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਵਿਰਤਿ। **ਪਾਪਾ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਾ। ਮਦਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਮਜ੍ਜਂ, ਮਜ੍ਜਸ੍ਸ ਪਾਨਂ ਮਜ੍ਜਪਾਨਂ, ਤਤੋ **ਮਜ੍ਜਪਾਨਾ**। ਸਂਯਮਨਂ **ਸਂਯਮੋ**। ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨਂ **ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ**। **ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਕੁਸਲੇਸੁ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ ਅਯਂ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਆਰਤਿ ਨਾਮ ਪਾਪੇ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ ਮਨਸਾ ਏਵ ਅਨਭਿਰਤਿ। **ਵਿਰਤਿ** ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰਵਸੇਨ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਵਿਰਮਣਂ। ਸਾ ਚੇਸਾ ਵਿਰਤਿ ਨਾਮ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਰਤਿ ਸਮਾਦਾਨਵਿਰਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਰਤੀਤਿ ਤਿਵਿਧਾ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਂ ਵਾ ਕੁਲਂ ਵਾ ਗੋਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਨ ਮੇ ਏਤਂ ਪਤਿਰੂਪਂ, ਯ੍ਵਾਹਂ ਇਮਂ ਪਾਣਂ ਹਨੇਯ੍ਯਂ, ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਆਦਿਯੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਤੋ ਵਿਰਤਿ, ਅਯਂ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਰਤਿ** ਨਾਮ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਮਾਦਾਨਵਸੇਨ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਾ **ਸਮਾਦਾਨਵਿਰਤਿ** ਨਾਮ, ਯਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਨ ਸਮਾਚਰਤਿ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ **ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਰਤਿ** ਨਾਮ, ਯਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਭਯਾਨਿ ਵੇਰਾਨਿ ਵੂਪਸਨ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਪਾਪਂ** ਨਾਮ ਯਂ ਤਂ ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਖੋ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ, ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ...ਪੇ॰... ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ... ਪੇ॰... ਮੁਸਾਵਾਦੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ –

> ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ, ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।
> ਪਰਦਾਰਗਮਨਞ੍ਚੇਵ, ਨਪ੍ਪਸਂਸਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ''ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੪੫) –

ਏਵਂ ਗਾਥਾਯ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਅਕੁਸਲਂ, ਤਤੋ ਪਾਪਾ। ਸਬ੍ਬਾਪੇਸਾ ਆਰਤਿ ਚ ਵਿਰਤਿ ਚ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਭਯਵੇਰਪ੍ਪਹਾਨਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਖੋ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਮਜ੍ਜਪਾਨਾ ਚ ਸਂਯਮੋ ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਾ ਵੇਰਮਣਿਯਾਵੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਮਜ੍ਜਪਾਯੀ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਮਾਤੁਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਿਤੁ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਤਥਾਗਤਸਾਵਕਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਗਰਹਂ, ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ, ਅਪਰਾਪਰਿਯਾਯੇ ਉਮ੍ਮਾਦਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਮਜ੍ਜਪਾਨਾ ਪਨ ਸਂਯਤੋ ਤੇਸਂ ਦੋਸਾਨਂ ਵੂਪਸਮਂ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਗੁਣਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਮਜ੍ਜਪਾਨਾ ਸਂਯਮੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕੁਸਲੇਸੁ **ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ** ਨਾਮ ''ਕੁਸਲਾਨਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭਾਵਨਾਯ ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਿਰਿਯਤਾ ਅਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਤਾ ਅਨਟ੍ਠਿਤਕਿਰਿਯਤਾ ਓਲੀਨਵੁਤ੍ਤਿਤਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਛਨ੍ਦਤਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰਤਾ ਅਨਾਸੇਵਨਾ ਅਭਾਵਨਾ ਅਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮਂ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨਨੁਯੋਗੋ ਪਮਾਦੋ। ਯੋ ਏਵਰੂਪੋ ਪਮਾਦੋ ਪਮਜ੍ਜਨਾ ਪਮਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਂ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਮਾਦੋ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੮੪੬) ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ

ਪਮਾਦਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਤਿਯਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕੁਸਲਾਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ਅਮਤਾਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ਚ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਤਾਪਿਨੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੮-੧੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੬) ਚ ''ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਅਮਤਪਦ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੧) ਚ ਏਵਮਾਦਿ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਪਾਪਾ ਵਿਰਤਿ, ਮਜ੍ਜਪਾਨਾ ਸਂਯਮੋ, ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋਤਿ ਤੀਣਿ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਾਵਿਤਮੇਵਾਤਿ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਆਰਤੀ ਵਿਰਤੀਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੬੮. ਇਦਾਨਿ **ਗਾਰਵੋ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਗਾਰਵੋ**ਤਿ ਗਰੁਭਾਵੋ। **ਨਿਵਾਤੋ**ਤਿ ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿਤਾ। **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਕਤਸ੍ਸ ਜਾਨਨਤਾ **ਕਤਞ੍ਞੁਤਾ**। **ਕਾਲੇਨਾ**ਤਿ ਖਣੇਨ ਸਮਯੇਨ। ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਵਨਂ **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ**। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ ਅਯਂ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – **ਗਾਰਵੋ** ਨਾਮ ਗਰੁਕਾਰਪਯੋਗਾਰਹੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਤਥਾਗਤਸਾਵਕਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਮਾਤਾਪਿਤੁਜੇਟ੍ਠਭਾਤਿਕਭਗਿਨਿਆਦੀਸੁ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ ਗਰੁਕਾਰੋ ਗਰੁਕਰਣਂ ਸਗਾਰਵਤਾ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਗਾਰਵੋ ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਗਤਿਗਮਨਾਦੀਨਂ ਹੇਤੁ। ਯਥਾਹ –

> ''ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬਂ ਗਰੁਂ ਕਰੋਤਿ, ਮਾਨੇਤਬ੍ਬਂ ਮਾਨੇਤਿ, ਪੂਜੇਤਬ੍ਬਂ ਪੂਜੇਤਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਏਵਂ ਸਮਤ੍ਤੇਨ ਏਵਂ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨੇਨ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ...ਪੇ॰... ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਚੇ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਾਜਾਯਤਿ, ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੯੫)।

ਯਥਾ ਚਾਹ – ''ਸਤ੍ਤਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪਰਿਹਾਨਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਕਤਮੇ ਸਤ੍ਤ? ਸਤ੍ਥੁਗਾਰਵਤਾ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੩੨-੩੩)। ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਨਿਵਾਤੋ ਨਾਮ ਨੀਚਮਨਤਾ ਨਿਵਾਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾ, ਯਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਿਹਤਮਾਨੋ ਨਿਹਤਦਪ੍ਪੋ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਚੋਲ਼ਕਸਮੋ ਛਿਨ੍ਨਵਿਸਾਣੁਸਭਸਮੋ ਉਦ੍ਧਟਦਾਠਸਪ੍ਪਸਮੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਣ੍ਹੋ ਸਖਿਲੋ ਸੁਖਸਮ੍ਭਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਨਿਵਾਤੋ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਯਸਾਦਿਗੁਣਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਹ ਚ – ''ਨਿਵਾਤਵੁਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਦ੍ਧੋ, ਤਾਦਿਸੋ ਲਭਤੇ ਯਸ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੭੩)।

ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ਇਤਰੀਤਰਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਸੋ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਚੀਵਰੇ ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋਤਿ ਤਿਵਿਧੋ। ਏਵਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਸੁ।

ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਪਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ – ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚੀਵਰਂ ਲਭਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਾ ਅਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਾ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਯਾਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਥ ਪਨ ਆਬਾਧਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਗਰੁਂ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤੋ ਓਣਮਤਿ ਵਾ ਕਿਲਮਤਿ ਵਾ। ਸੋ ਸਭਾਗੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਲਹੁਕੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਪਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਣੀਤਪਚ੍ਚਯਲਾਭੀ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਪਟ੍ਟਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਮਹਗ੍ਘਂ ਚੀਵਰਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਥੇਰਾਨਂ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤੋ ਵਾ ਕੁਤੋਚਿ ਨਨ੍ਤਕਾਨਿ ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**।

ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਲਭਤਿ ਲੂਖਂ ਵਾ ਪਣੀਤਂ ਵਾ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਯਾਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਥ ਪਨ ਆਬਾਧਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਲੂਖਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਬਾਲ੍ਹਂ ਰੋਗਾਤਙ੍ਕਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਸੋ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਸਪ੍ਪਿਮਧੁਖੀਰਾਦੀਨਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਪਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਣੀਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਲਭਤਿ, ਸੋ ''ਅਯਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਥੇਰਾਨਂ ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਪਣੀਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਵਿਨਾ ਅਯਾਪੇਨ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਅਨੁਰੂਪੋ''ਤਿ ਤੇਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਮਿਸ੍ਸਕਾਹਾਰਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**।

ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਂ ਸੁਨ੍ਦਰਤਰਮ੍ਪਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਥ ਪਨ ਆਬਾਧਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਨਿਵਾਤਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਤਿਵਿਯ ਪਿਤ੍ਤਰੋਗਾਦੀਹਿ ਆਤੁਰੀਯਤਿ, ਸੋ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਾਪੁਣਨਕੇ ਸਵਾਤਸੀਤਲਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਪਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ ''ਸੁਨ੍ਦਰਸੇਨਾਸਨਂ ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਤ੍ਰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਓਕ੍ਕਮਤਿ, ਨਿਦ੍ਦਾਭਿਭੂਤਸ੍ਸ ਚ ਪੁਨ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਤੋ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਰੁਕ੍ਖਮੂਲਪਣ੍ਣਕੁਟੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਿਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**।

ਇਧ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਲਭਤਿ ਹਰੀਤਕਂ ਵਾ ਆਮਲਕਂ ਵਾ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਯਾਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਲਦ੍ਧਂ ਸਪ੍ਪਿਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦਿਮ੍ਪਿ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਥ ਪਨ ਆਬਾਧਿਕੋ ਤੇਲੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਫਾਣਿਤਂ ਲਭਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਸਭਾਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਤੇਲੇਨ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ**। ਅਪਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਮਧੁਰਂ ''ਗਣ੍ਹਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਦਿਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਸਚਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਪਿ ਬ੍ਯਾਧਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਅਥ ''ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕਂ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਵਣ੍ਣਿਤਂ, ਅਯਞ੍ਚ ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤਭੇਸਜ੍ਜਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਤਤ੍ਥ ਤੇ ਯਾਵਜੀਵਂ ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਕਰਣੀਯੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੮) ਵੁਤ੍ਤਂ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਚਤੁਮਧੁਰਭੇਸਜ੍ਜਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮੁਤ੍ਤਹਰੀਤਕੇਨ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਪਰਮਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ**।

ਏਵਂ ਪਭੇਦੋ ਸਬ੍ਬੋਪੇਸੋ ਸਨ੍ਤੋਸੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਾ ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛਤਾਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾਮਹਿਚ੍ਛਤਾਦੀਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ਸੁਗਤਿਹੇਤੁਤੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਮ੍ਭਾਰਭਾਵਤੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਾਦਿਭਾਵਹੇਤੁਤੋ ਚ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਆਹ ਚ –

''ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ ਅਪ੍ਪਟਿਘੋ ਚ ਹੋਤਿ,
ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਮਾਨੋ ਇਤਰੀਤਰੇਨਾ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੨; ਚੂਲਨਿ॰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨੮) ਏਵਮਾਦਿ।

ਕਤਞ੍ਞੁਤਾ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸ ਵਾ ਬਹੁਸ੍ਸ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਤਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਸ੍ਸ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਭਾਵੇਨ ਜਾਨਨਤਾ। ਅਪਿਚ ਨੇਰਯਿਕਾਦਿਦੁਕ੍ਖਪਰਿਤ੍ਤਾਣਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਏਵ ਪਾਣੀਨਂ ਬਹੂਪਕਾਰਾਨਿ, ਤਤੋ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਉਪਕਾਰਾਨੁਸ੍ਸਰਣਤਾ ''ਕਤਞ੍ਞੁਤਾ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਪਸਂਸਨੀਯਤਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਆਹ ਚ – ''ਦ੍ਵੇਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ। ਕਤਮੇ ਦ੍ਵੇ? ਯੋ ਚ ਪੁਬ੍ਬਕਾਰੀ, ਯੋ ਚ ਕਤਞ੍ਞੂ ਕਤਵੇਦੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੦)।

ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਨਾਮ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸਹਗਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਅਭਿਭੂਤਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਤੇਸਂ ਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ। ਅਪਰੇ ਆਹੁ – ਪਞ੍ਚਮੇ ਪਞ੍ਚਮੇ ਦਿਵਸੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਨਾਮ।

ਯਥਾਹ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ''ਪਞ੍ਚਾਹਿਕਂ ਖੋ ਪਨ ਮਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸੀਦਾਮਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੨੭; ਮਹਾਵ॰ ੪੬੬)।

ਅਪਿਚ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਙ੍ਖਾਪਟਿਵਿਨੋਦਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇਪਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ''ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ – ''ਤੇ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤਿ ਪਰਿਪਞ੍ਹਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੫੮)। ਤਦੇਤਂ ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ ਨੀਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨਚਤੁਰਾਨਿਸਂਸਆਸਵਕ੍ਖਯਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

''ਯਸ੍ਮਿਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਯੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਚੇਤਸੋ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਓਹਿਤਸੋਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਨੀਵਰਣਾਨਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੧੯) ਚ।

''ਸੋਤਾਨੁਗਤਾਨਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾਨਂ...ਪੇ॰... ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਨਿਸਂਸਾ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੯੧) ਚ।

''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਸਮ੍ਮਾ ਭਾਵਿਯਮਾਨਾ ਸਮ੍ਮਾ ਅਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ? ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦੀਨਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੪੭)।

ਏਵਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਗਾਰਵੋ, ਨਿਵਾਤੋ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿ, ਕਤਞ੍ਞੁਤਾ, ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਾਵਿਤਮੇਵਾਤਿ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਗਾਰਵੋ ਚ ਨਿਵਾਤੋ ਚਾਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੬੯. ਇਦਾਨਿ **ਖਨ੍ਤੀ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਖਮਨਂ ਖਨ੍ਤਿ। ਪਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਾਹਿਤਾਯ ਸੁਖਂ ਵਚੋ ਅਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਸੁਵਚੋ, ਸੁਵਚਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਸੋਵਚਸ੍ਸਂ, ਸੋਵਚਸ੍ਸਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਸੋਵਚਸ੍ਸਤਾ। ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮਿਤਤ੍ਤਾ **ਸਮਣਾ। ਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੇਕ੍ਖਨਂ। ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਾਕਚ੍ਛਾ **ਧਮ੍ਮਸਾਕਚ੍ਛਾ**। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ ਅਯਂ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ **ਖਨ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਅਧਿਵਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਯਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਸਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੇ, ਵਧਬਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਵਾ ਵਿਹਿਂਸਨ੍ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਸੁਣਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰੋ ਹੋਤਿ ਖਨ੍ਤਿਵਾਦੀ ਵਿਯ। ਯਥਾਹ –

''ਅਹੂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨਂ, ਸਮਣੋ ਖਨ੍ਤਿਦੀਪਨੋ।
ਤਂ ਖਨ੍ਤਿਯਾਯੇਵ ਠਿਤਂ, ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਅਛੇਦਯੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੪.੫੧)।

ਭਦ੍ਦਕਤੋ ਵਾ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਪਰਾਧਾਭਾਵੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ। ਯਥਾਹ –

''ਸਚੇ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੁਨਾਪਰਨ੍ਤਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਕ੍ਕੋਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਏਵਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ 'ਭਦ੍ਦਕਾ ਵਤਿਮੇ ਸੁਨਾਪਰਨ੍ਤਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਸੁਭਦ੍ਦਕਾ ਵਤਿਮੇ ਸੁਨਾਪਰਨ੍ਤਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਯਂ ਮੇ ਨਯਿਮੇ ਪਾਣਿਨਾ ਪਹਾਰਂ ਦੇਨ੍ਤੀ'''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੯੬; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੮੮)।

ਯਾਯ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਇਸੀਨਮ੍ਪਿ ਪਸਂਸਨੀਯੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ਸਰਭਙ੍ਗੋ ਇਸਿ –

‘‘ਕੋਧਂ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਨ ਕਦਾਚਿ ਸੋਚਤਿ,

ਮਕ੍ਖਪ੍ਪਹਾਨਂ ਇਸਯੋ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ।

ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਫਰੁਸਂ ਖਮੇਥ,

ਏਤਂ ਖਨ੍ਤਿਂ ਉਤ੍ਤਮਮਾਹੁ ਸਨ੍ਤੋ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੧੭.੬੪)।

ਦੇਵਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਸਂਸਨੀਯੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ –

‘‘ਯੋ ਹਵੇ ਬਲਵਾ ਸਨ੍ਤੋ, ਦੁਬ੍ਬਲਸ੍ਸ ਤਿਤਿਕ੍ਖਤਿ।

ਤਮਾਹੁ ਪਰਮਂ ਖਨ੍ਤਿਂ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਖਮਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲੋ’’ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੦-੨੫੧)।

ਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਪਸਂਸਨੀਯੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ਭਗਵਾ –

‘‘ਅਕ੍ਕੋਸਂ ਵਧਬਨ੍ਧਞ੍ਚ, ਅਦੁਟ੍ਠੋ ਯੋ ਤਿਤਿਕ੍ਖਤਿ।

ਖਨ੍ਤੀਬਲਂ ਬਲਾਨੀਕਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੯੯)।

ਸਾ ਪਨੇਸਾ ਖਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸਞ੍ਚ ਇਧ ਵਣ੍ਣਿਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਗੁਣਾਨਂ ਅਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸੋਵਚਸ੍ਸਤਾ ਨਾਮ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵਂ ਵਾ ਗੁਣਦੋਸਚਿਨ੍ਤਨਂ ਵਾ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤਿਵਿਯ ਆਦਰਞ੍ਚ ਗਾਰਵਞ੍ਚ ਨੀਚਮਨਤਞ੍ਚ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਵਚਨਕਰਣਤਾ। ਸਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨੀਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਤੋ ਦੋਸਪ੍ਪਹਾਨਗੁਣਾਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ਚ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਮਣਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ ਉਪਸਮਿਤਕਿਲੇਸਾਨਂ ਭਾਵਿਤਕਾਯਵਚੀਚਿਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਨਂ ਉਤ੍ਤਮਦਮਥਸਮਥਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਨਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੁਪਟ੍ਠਾਨਅਨੁਸ੍ਸਰਣਸਵਨਦਸ੍ਸਨਂ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਓਮਕਦੇਸਨਾਯ ‘‘ਦਸ੍ਸਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ‘‘ਮਙ੍ਗਲ’’ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਬਹੂਪਕਾਰਤ੍ਤਾ। ਆਹ ਚ – ‘‘ਦਸ੍ਸਨਮ੍ਪਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਬਹੂਪਕਾਰਂ ਵਦਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧੦੪)। ਯਤੋ ਹਿਤਕਾਮੇਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਘਰਦ੍ਵਾਰਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਦਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਥਾਬਲਂ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇਨ ਪਤਿਮਾਨੇਤਬ੍ਬਾ। ਯਦਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਮਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਿਯਚਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਦਸ੍ਸਨਮੂਲਕੇਨਾਪਿ ਹਿ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਅਨੇਕਾਨਿ ਜਾਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚਕ੍ਖੂਸ੍ਮਿਂ ਰੋਗੋ ਵਾ ਦਾਹੋ ਵਾ ਉਸ੍ਸਦਾ ਵਾ ਪਿਲ਼ਕਾ ਵਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਸਸ੍ਸਿਰਿਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਰਤਨਵਿਮਾਨੇ ਉਗ੍ਘਾਟਿਤਮਣਿਕਵਾਟਸਦਿਸਾਨਿ , ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਮਤ੍ਤਂ ਦੇਵੇਸੁ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਲਾਭੀ ਹੋਤਿ। ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਞ੍ਚੇਤਂ, ਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੋ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਜਾਤਿਕੋ ਸਮ੍ਮਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੇਨ ਸਮਣਦਸ੍ਸਨਮਯੇਨ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਏਵਰੂਪਂ ਵਿਪਾਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵੇਯ੍ਯ, ਯਤ੍ਥ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਕੇਵਲਂ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕਜਨਿਤਸ੍ਸ ਸਮਣਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਵਿਪਾਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ –

‘‘ਉਲੂਕੋ ਮਣ੍ਡਲਕ੍ਖਿਕੋ,

ਵੇਦਿਯਕੇ ਚਿਰਦੀਘਵਾਸਿਕੋ।

ਸੁਖਿਤੋ ਵਤ ਕੋਸਿਯੋ ਅਯਂ,

ਕਾਲੁਟ੍ਠਿਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਬੁਦ੍ਧਵਰਂ॥

‘‘ਮਯਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇ।

ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਸੋ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ॥

''ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਕੁਸਲਕਮ੍ਮੇਨ ਚੋਦਿਤੋ।
ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਨਨ੍ਤਵਾਣੋ, ਸੋਮਨਸ੍ਸੋਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ''ਤਿ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੪੪; ਖੁ॰ ਪਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫.੧੦)।

ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸਾਕਚ੍ਛਾ ਨਾਮ ਪਦੋਸੇ ਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸੇ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਸਾਕਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਵਿਨਯਧਰਾ ਵਿਨਯਂ, ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮਂ , ਜਾਤਕਭਾਣਕਾ ਜਾਤਕਂ, ਅਟ੍ਠਕਥਿਕਾ ਅਟ੍ਠਕਥਂ, ਲੀਨੁਦ੍ਧਤਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਰੇਤਚਿਤ੍ਤਵਿਸੋਧਨਤ੍ਥਂ ਵਾ ਤਮ੍ਹਿ ਤਮ੍ਹਿ ਕਾਲੇ ਸਾਕਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸਾਕਚ੍ਛਾ। ਸਾ ਆਗਮਬ੍ਯਤ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਗੁਣਾਨਂ ਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

ਏਵਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਖਨ੍ਤਿ, ਸੋਵਚਸ੍ਸਤਾ, ਸਮਣਦਸ੍ਸਨਂ, ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸਾਕਚ੍ਛਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਾਵਿਤਮੇਵਾਤਿ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਖਨ੍ਤੀ ਚਾਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੧੦. ਇਦਾਨਿ **ਤਪੋ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਤਪਤੀਤਿ **ਤਪੋ**। ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਚਰਿਯਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਵਾ ਚਰਿਯਂ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ,** ਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਂ **ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨ ਦਸ੍ਸਨਂ**। ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿਪਿ ਏਕੇ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਵਾਨਤੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਸਚ੍ਛਿਕਰਣਂ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ**। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ ਅਯਂ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – **ਤਪੋ** ਨਾਮ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਤਪਨਤੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ, ਕੋਸਜ੍ਜਸ੍ਸ ਵਾ ਤਪਨਤੋ ਵੀਰਿਯਂ। ਤੇਨ ਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਆਤਾਪੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਿਪ੍ਪਹਾਨਝਾਨਾਦਿਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨਾਮ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿਸਮਣਧਮ੍ਮਸਾਸਨਮਗ੍ਗਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਹਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੪; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯੨) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਭਗਵਤਿ ਨੋ, ਆਵੁਸੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਵੁਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੭) ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ। ''ਨ ਤਾਵਾਹਂ, ਪਾਪਿਮ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਾਵ ਮੇ ਇਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਨ ਇਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਫੀਤਞ੍ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਬਾਹੁਜਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੬੮; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੮੨੨; ਉਦਾ॰ ੫੧) ਸਾਸਨਂ। ''ਅਯਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੬) ਮਗ੍ਗੋ। ਇਧ ਪਨ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਰਤੋ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਵਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਞ੍ਚੇਤਂ ਉਪਰੂਪਰਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ ਕੁਮਾਰਪਞ੍ਹੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਅਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਂ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਵੀਤਿਕ੍ਕਮਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ ਨਾਮ ਇਧ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪਞ੍ਚਗਤਿਵਾਨਨੇਨ ਵਾਨਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿ ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਵਾ ''ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਤਰਸ੍ਸ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧਾ, ਤੇਨੇਤਂ ਇਧ ਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਏਵਮੇਸਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਦਿਹੇਤੁਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਏਵੰ ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਗਾਥਾਯ ਤਪੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨ ਦਸ੍ਸਨੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨੇਸੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਾਵਿਤਮੇਵਾਤਿ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਤਪੋ ਚਾਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੧੧. ਇਦਾਨਿ **ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਫੁਸਿਤਸ੍ਸ ਛੁਪਿਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਲੋਕੇ ਧਮ੍ਮਾ **ਲੋਕਧਮ੍ਮਾ,** ਯਾਵ ਲੋਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਅਨਿਵਤ੍ਤਕਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੋ ਮਾਨਸੰ। **ਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨਵਸ੍ਸ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਾ। ਨ **ਕਮ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਨ ਚਲਤਿ, ਨ ਵੇਧਤਿ। **ਅਸੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸੋਕੰ ਅਬ੍ਬੂਲ੍ਹਸੋਕਸਲ੍ਲੰ। **ਵਿਰਜ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਰਜੰ ਵਿਦ੍ਧੰਸਿਤਰਜੰ। **ਖੇਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਯੰ ਨਿਰੁਪਦ੍ਦਵੰ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ ਅਯੰ ਤਾਵ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨ ਏਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – **ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਕਮ੍ਪਤਿ,** ਯਸ੍ਸ ਲਾਭਾਲਾਭਾਦੀਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਕਮ੍ਪਤਿ, ਨ ਚਲਤਿ, ਨ ਵੇਧਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਕੇਨਚਿ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਭਾਵਾਵਹਨਤੋ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਕਸ੍ਸ ਪਨ ਏਤੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਕਮ੍ਪਤਿ? ਅਰਹਤੋ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ, ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

''ਸੇਲੋ ਯਥਾ ਏਕਗ੍ਘਨੋ, ਵਾਤੇਨ ਨ ਸਮੀਰਤਿ।
ਏਵੰ ਰੂਪਾ ਰਸਾ ਸਦ੍ਦਾ, ਗਨ੍ਧਾ ਫਸ੍ਸਾ ਚ ਕੇਵਲਾ॥

''ਇਟ੍ਠਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਿਟ੍ਠਾ ਚ, ਨ ਪਵੇਧੇਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਨੋ।
ਠਿਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੰ, ਵਯਞ੍ਚਸ੍ਸਾਨੁਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੫; ਮਹਾਵ॰ ੨੪੪)।

ਅਸੋਕੰ ਨਾਮ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸੇਵ ਚਿਤ੍ਤੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਯੋ ''ਸੋਕੋ ਸੋਚਨਾ ਸੋਚਿਤਤ੍ਤੰ ਅਨ੍ਤੋਸੋਕੋ ਅਨ੍ਤੋਪਰਿਸੋਕੋ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਨਿਜ੍ਝਾਯਿਤਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੨੩੭) ਨਯੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੋਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਅਸੋਕੰ। ਕੇਚਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਪੁਰਿਮਪਦੇਨ ਨਾਨੁਸਨ੍ਧਿਯਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਅਸੋਕੰ, ਏਵੰ ਵਿਰਜੰ ਖੇਮਨ੍ਤਿਪਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸੇਵ ਚਿਤ੍ਤੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਰਜਾਨੰ ਵਿਗਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਰਜੰ,** ਚਤੂਹਿ ਚ ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮਤ੍ਤਾ **ਖੇਮੰ**। ਯਤੋ ਏਤੰ ਤੇਨ ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਤਮ੍ਹਿ ਤਮ੍ਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਤਾਦਿਲੋਕੁਤ੍ਤਮਭਾਵਾਵਹਨਤੋ ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਾਦਿਭਾਵਾਵਹਨਤੋ ਚ ''ਮਙ੍ਗਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਏਵੰ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਟ੍ਠਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਿਤਚਿਤ੍ਤੰ, ਅਸੋਕਚਿਤ੍ਤੰ, ਵਿਰਜਚਿਤ੍ਤੰ, ਖੇਮਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਮਙ੍ਗਲਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨੇਸੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਾਵਿਤਮੇਵਾਤਿ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹੀਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ।

੨੧੨. ਏਵੰ ਭਗਵਾ ''ਅਸੇਵਨਾ ਚ ਬਾਲਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਦਸਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਟ੍ਠਤਿੰਸ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਏਤਾਨੇਵ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਥੁਨਨ੍ਤੋ **"ਏਤਾਦਿਸਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾਨਾ"**ਤਿ ਇਮੰ ਅਵਸਾਨਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਾਯੰ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – **ਏਤਾਦਿਸਾਨੀ**ਤਿ ਏਤਾਨਿ ਈਦਿਸਾਨਿ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਨਿ ਬਾਲਾਨੰ ਅਸੇਵਨਾਦੀਨਿ। **ਕਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਕਤ੍ਵਾਨ ਕਤ੍ਵਾ ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਨਞ੍ਞੰ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਮਪਰਾਜਿਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ

ਖਨ੍ਧਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰਪ੍ਪਭੇਦੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਸੁ ਏਕੇਨਪਿ ਅਪਰਾਜਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸਯਮੇਵ ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਰੇ ਪਰਾਜੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਮਕਾਰੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰਣਮਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੋਤ੍ਥਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤਾਦਿਸਾਨਿ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਮਾਰੇਹਿ ਅਪਰਾਜਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕੇਸੁ ਠਾਨਚਙ੍ਕਮਨਾਦੀਸੁ ਚ ਸੋਤ੍ਥਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਬਾਲਸੇਵਨਾਦੀਹਿ ਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ਆਸਵਾ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਾ , ਤੇਸਂ ਅਭਾਵਾ ਸੋਤ੍ਥਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਾ ਅਨੁਪਸਟ੍ਠਾ ਖੇਮਿਨੋ ਅਪ੍ਪਟਿਭਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਨੁਨਾਸਿਕੋ ਚੇਤ੍ਥ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਙ੍ਗਲਮੁਤ੍ਤਮਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਾਥਾਪਾਦੇਨ ਭਗਵਾ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਕਥਂ? ਏਵਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤ ਯੇ ਏਤਾਦਿਸਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੋਤ੍ਥਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਬਾਲਾਨਂ ਅਸੇਵਨਾਦਿ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਏਤਾਦਿਸਕਾਰਕਾਨਂ ਮਙ੍ਗਲਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਪਵਰਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਹੀਤਿ।

ਏਵਞ੍ਚ ਭਗਵਤਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਦੇਵਤਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਸਕਦਾਗਾਮਿਅਨਾਗਾਮਿਫਲਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਗਣਨਾ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਦੇਵਤਾ ਮਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਙ੍ਗਲਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥਸ੍ਸਾਹਂ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸ ਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਅਭਾਸਿਂ, ਉਗ੍ਗਣ੍ਹ, ਆਨਨ੍ਦ, ਇਮਂ ਮਙ੍ਗਲਪਰਿਯਾਯਂ, ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਾਚੇਹੀ''ਤਿ। ਥੇਰੋ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਾਚੇਸਿ। ਤਯਿਦਂ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਭਤਂ ਯਾਵਜ੍ਜਤਨਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਮਿਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਇਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਫੀਤਞ੍ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਬਾਹੁਜਞ੍ਞਂ ਪੁਥੁਭੂਤਂ ਯਾਵ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ ਏਤੇਸ੍ਵੇਵ ਮਙ੍ਗਲੇਸੁ ਞਾਣਪਰਿਚਯਪਾਟਵਤ੍ਥਂ ਅਯਂ ਆਦਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਯੋਜਨਾ – ਏਵਮਿਮੇ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਕਾਮਾ ਸਤ੍ਤਾ ਬਾਲਜਨਸੇਵਨਂ ਪਹਾਯ, ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਪੂਜਨੇਯ੍ਯੇ ਪੂਜੇਨ੍ਤਾ, ਪਤਿਰੂਪਦੇਸਵਾਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਪੁਞ੍ਞਤਾਯ ਚ ਕੁਸਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਚੋਦਿਯਮਾਨਾ, ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਣਿਧਾਯ, ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਸਿਪ੍ਪਵਿਨਯੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਤਤ੍ਤਭਾਵਾ, ਵਿਨਯਾਨੁਰੂਪਂ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਭਾਸਮਾਨਾ , ਯਾਵ ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਮਾਤਾਪਿਤੁਉਪਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪੋਰਾਣਂ ਇਣਮੂਲਂ ਵਿਸੋਧਯਮਾਨਾ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸਙ੍ਗਹੇਨ ਨਵਂ ਇਣਮੂਲਂ ਪਯੋਜਯਮਾਨਾ, ਅਨਾਕੁਲਕਮ੍ਮਨ੍ਤਤਾਯ ਧਨਧਞ੍ਞਾਦਿਸਮਿਦ੍ਧਿਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਾ, ਦਾਨੇਨ ਭੋਗਸਾਰਂ ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਾਯ ਜੀਵਿਤਸਾਰਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਞਾਤਿਸਙ੍ਗਹੇਨ ਸਕਜਨਹਿਤਂ ਅਨਵਜ੍ਜਕਮ੍ਮਨ੍ਤਤਾਯ ਪਰਜਨਹਿਤਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਾ, ਪਾਪਵਿਰਤਿਯਾ ਪਰੂਪਘਾਤਂ ਮਜ੍ਜਪਾਨਸਂਯਮੇਨ ਅਤ੍ਤੂਪਘਾਤਞ੍ਚ ਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ, ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਕੁਸਲਪਕ੍ਖਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ, ਵਡ੍ਢਿਤਕੁਸਲਤਾਯ ਗਿਹਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਓਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵੇ ਠਿਤਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੁਪਜ੍ਝਾਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਗਾਰਵੇਨ ਨਿਵਾਤੇਨ ਚ ਵਤ੍ਤਸਮ੍ਪਦਂ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਗੇਧਂ ਪਹਾਯ, ਕਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਭੂਮਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤਲੀਨਤਂ ਪਹਾਯ, ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਪਰਿਸ੍ਸਯੇ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਸੋਵਚਸ੍ਸਤਾਯ ਸਨਾਥਮਤ੍ਤਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਮਣਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਯੋਗਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮਸਾਕਚ੍ਛਾਯ ਕਙ੍ਖਾਟ੍ਠਾਨਿਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਙ੍ਖਂ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਤਪੇਨ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਤਤੋ ਪਰਾ ਚ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ, ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਪਰਿਯਾਯਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਙ੍ਖਾਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ ਵਾਤਵੁਟ੍ਠੀਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਵਿਕਮ੍ਪਮਾਨਚਿਤ੍ਤਾ ਅਸੋਕਾ ਵਿਰਜਾ ਖੇਮਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਚ ਖੇਮਿਨੋ, ਤੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕੇਨਾਪਿ ਅਪਰਾਜਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਸੋਤ੍ਥਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ –

''ਏਤਾਦਿਸਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾਨ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਮਪਰਾਜਿਤਾ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੋਤ੍ਥਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਙ੍ਗਲਮੁਤ੍ਤਮ''ਨ੍ਤਿ॥

ਇਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵ◌ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਸੂਚਿਲੋਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵ◌ਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਸੂਚਿਲੋਮਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਨਯੇਨੇਵਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਆਵ◌ਿ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯਞ੍ਚ ''ਏਵ◌ਂ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। **ਗਯਾਯਂ ਵ◌ਿਹਰਤਿ ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੇ ਸੂਚਿਲੋਮਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਾ ਗਯਾ, ਕੋ ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੋ, ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਭਗਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੇ ਵ◌ਿਹਰਤੀਤਿ? ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇ – **ਗਯਾ**ਤਿ ਗਾਮੋਪਿ ਤਿਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਇਧ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਗਯਾਗਾਮਸ੍ਸ ਹਿ ਅਵ◌ਿਦੂਰੇ ਦੇਸੇ ਵ◌ਿਹਰਨ੍ਤੋਪਿ ''ਗਯਾਯਂ ਵ◌ਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਗਾਮਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਅਵ◌ਿਦੂਰੇ ਦ੍ਵ◌ਾਰਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸੋ ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੋ। ਗਯਾਤਿਤ੍ਥੇ ਵ◌ਿਹਰਨ੍ਤੋਪਿ ''ਗਯਾਯਂ ਵ◌ਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਗਯਾਤਿਤ੍ਥੇ ਚ ਸੋ ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੋ। **ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੋ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਾਸਾਣਾਨਂ ਉਪਰਿ ਵ◌ਿਤ੍ਥਤਂ ਪਾਸਾਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤੋ ਪਾਸਾਣਮਞ੍ਚੋ । ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨਂ ਆਲਵਕਸ੍ਸ ਭਵਨਂ ਵ◌ਿਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਵ◌ਾ ਪਨ ਭਗਵ◌ਾ ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਯ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵ◌ੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸੂਚਿਲੋਮਸ੍ਸ ਚ ਖਰਲੋਮਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਯਕ੍ਖਾਨਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਅਦ੍ਦਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇਯੇਵ ਨਾਨਾਦਿਸਾਹਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਸ੍ਸ ਜਨਸ੍ਸ ਖੇਲ਼ਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਸੁਚਿਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਕਿਲਿਨ੍ਨਭੂਮਿਭਾਗਮ੍ਪਿ ਤਂ ਤਿਤ੍ਥਪ੍ਪਦੇਸਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸੀਦਿ ਸੂਚਿਲੋਮਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੇ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ''ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵ◌ਾ ਗਯਾਯਂ ਵ◌ਿਹਰਤਿ ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੇ ਸੂਚਿਲੋਮਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਵਨੇ''ਤਿ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾਤਿ ਯਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਿਹਰਤਿ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ। **ਖਰੋ ਚ ਯਕ੍ਖੋ ਸੂਚਿਲੋਮੋ ਚ ਯਕ੍ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਅਵ◌ਿਦੂਰੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ। ਕੇ ਤੇ ਯਕ੍ਖਾ, ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀਤਿ? ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੇ – ਤੇਸੁ ਤਾਵ ਏਕੋ ਅਤੀਤੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਤੇਲਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਂ ਮਕ੍ਖੇਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਯਾਪੋਕ੍ਖਰਣਿਤੀਰੇ ਯਕ੍ਖਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਚਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵ◌ਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਵ◌ਿਰੂਪਾਨਿ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ , ਇਟ੍ਠਕਚ੍ਛਦਨਸਦਿਸਞ੍ਚ ਖਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ ਚਮ੍ਮਂ। ਸੋ ਕਿਰ ਯਦਾ ਪਰਂ ਭਿਂਸਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਛਦਨਿਟ੍ਠਕਸਦਿਸਾਨਿ ਚਮ੍ਮਕਪਾਲਾਨਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਂਸਾਪੇਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਸੋ ਖਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸਤ੍ਤਾ **ਖਰੋ ਯਕ੍ਖੋ**ਤ੍ਵ◌ੇਵ ਨਾਮਂ ਲਭਿ।

ਇਤਰੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਉਪਾਸਕੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਮਾਸਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠ ਦਿਵਸੇ ਵ◌ਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ ਘੋਸਿਤੇ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖੇਤ੍ਤਂ ਕੇਲਾਯਨ੍ਤੋ ਉਗ੍ਘੋਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ''ਸਚੇ ਨ੍ਹਾਯਾਮਿ, ਚਿਰਂ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਗਤ੍ਤੋਵ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਂ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮਹਗ੍ਘੇ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥਰਣੇ ਅਨਾਦਰੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਪਿ। ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵ◌ਾਯਂ, ਨ ਉਪਾਸਕੋਤਿ ਸਂਯੁਤ੍ਤਭਾਣਕਾ। ਸੋ ਤੇਨ ਚ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਚ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਯਾਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਤੀਰੇ ਯਕ੍ਖਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵ◌ਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਦੁਦ੍ਦਸਿਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਸਰੀਰੇ ਚਸ੍ਸ ਸੂਚਿਸਦਿਸਾਨਿ ਲੋਮਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਸੋ ਹਿ ਭਿਂਸਾਪੇਤਬ੍ਬਕੇ ਸਤ੍ਤੇ ਸੂਚੀਹਿ ਵ◌ਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਵ◌ਿਯ ਭਿਂਸਾਪੇਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਸੋ ਸੂਚਿਸਦਿਸਲੋਮਤ੍ਤਾ **ਸੂਚਿਲੋਮੋ ਯਕ੍ਖੋ**ਤ੍ਵ◌ੇਵ ਨਾਮਂ ਲਭਿ। ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੋਚਰਤ੍ਥਾਯ ਭਵਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਗਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵ◌ਾ ਇਤਰਂ ਦਿਸਾਭਾਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਅਵ◌ਿਦੂਰੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਖਰੋਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਤੇ ਏਵਮਾਹਂਸੁ? ਖਰੋ ਸਮਣਕਪ੍ਪਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਆਹ। ਸੂਚਿਲੋਮੋ ਪਨ ''ਯੋ ਭਾਯਤਿ ਨ ਸੋ ਸਮਣੋ, ਸਮਣਪਟਿਰੂਪਕਤ੍ਤਾ ਪਨ ਸਮਣਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵ◌ਂਲਦ੍ਧਿਕੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ **"ਨੇਸੋ ਸਮਣੋ, ਸਮਣਕੋ ਏਸੋ"**ਤਿ ਸਹਸਾਵ ਵਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਪੁਨ ਵ◌ੀਮਂਸਿਤੁਕਾਮੋ ਆਹ – **"ਯਾਵ◌ਾਹਂ ਜਾਨਾਮੀ"**ਤਿ। ''ਅਥ ਖੋ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤੋ। **ਸੂਚਿਲੋਮੋ**

ਯਕ੍ਖੋਤਿ ਇਤੋ ਪਭੁਤਿ ਯਾਵ **ਅਪਿਚ ਖੋ ਤੇ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਪਾਪਕੋਤਿ,** ਤਾਵ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ ਕੇਵਲਞ੍ਹੇਤ੍ਥ **ਭਗਵਤੋ ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਂ ਭਗਵਤੋ ਉਪਨਾਮੇਸੀਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤੋ ਅਭਾਯਨ੍ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ **"ਪਞ੍ਹਂ ਤਂ ਸਮਣਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਸੋ ਹਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮਿਨਾਪਿ ਨਾਮ ਮੇ ਏਵਂ ਖਰੇਨ ਅਮਨੁਸ੍ਸਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਸਮਾਨੋ ਅਯਂ ਨ ਭਾਯਤਿ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਏਤਂ ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਨਂ ਏਵਂ ਵਿਹੇਠੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਨ ਖ੍ਵਾਹਂ ਤਂ ਆਵੁਸੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਆਲ਼ਵਕਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਹਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੭੩. ਅਥ ਖੋ ਸੂਚਿਲੋਮੋ ਯਕ੍ਖੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਗਾਥਾਯ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ "ਰਾਗੋ ਚ ਦੋਸੋ ਚਾ"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਰਾਗਦੋਸਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾ ਏਵ। **ਕੁਤੋਨਿਦਾਨਾ**ਤਿ ਕਿਂਨਿਦਾਨਾ ਕਿਂਹੇਤੁਕਾ। **ਕੁਤੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਸ੍ਸ ਤੋ-ਆਦੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਸਮਾਸੇ ਚਸ੍ਸ ਲੋਪਾਭਾਵੋ। ਅਥ ਵਾ **ਨਿਦਾਨਾ**ਤਿ ਜਾਤਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਤੋਨਿਦਾਨਾ, ਕੁਤੋਜਾਤਾ, ਕੁਤੋਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਰਤੀ ਰਤੀ ਲੋਮਹਂਸੋ ਕੁਤੋਜਾ**ਤਿ ਯਾਯਂ ''ਪਨ੍ਤੇਸੁ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਸੁ ਵਾ ਅਧਿਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਰਤਿ ਅਰਤਿਤਾ ਅਨਭਿਰਤਿ ਅਨਭਿਰਮਣਾ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਾ ਪਰਿਤਸ੍ਸਿਤਾ''ਤਿ (ਵਿਭਂ ੮੫੬) ਏਵਂ ਵਿਭਤ੍ਤਾ ਅਰਤਿ, ਯਾ ਚ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਰਤਿ, ਯੋ ਚ ਲੋਮਹਂਸਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਤੋ ''ਲੋਮਹਂਸੋ''ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤੋ ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸੋ। ਇਮੇ ਤਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਕੁਤੋਜਾ ਕੁਤੋਜਾਤਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ । **ਕੁਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਕੁਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। **ਮਨੋ**ਤਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ, **ਵਿਤਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਉਰਗਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਨਵ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ। **ਕੁਮਾਰਕਾ ਧਙ੍ਕਮਿਵੋਸ੍ਸਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਗਾਮਦਾਰਕਾ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾ ਕਾਕਂ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਪਾਦੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਓਸ੍ਸਜਨ੍ਤਿ ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਕੁਸਲਮਨਂ ਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕਾ ਕੁਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯ ਓਸ੍ਸਜਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

੨੭੪. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ **"ਰਾਗੋ ਚਾ"**ਤਿ ਦੁਤਿਯਗਾਥਮਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਇਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਅਤ੍ਤਭਾਵਨਿਦਾਨਾ ਹਿ ਰਾਗਦੋਸਾ। ਅਰਤਿਰਤਿਲੋਮਹਂਸਾ ਚ ਅਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਜਾਤਾ, ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਅਕੁਸਲਵਿਤਕ੍ਕਾ ਚ ਅਤ੍ਤਭਾਵਤੋਯੇਵ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯ ਕੁਸਲਮਨੋ ਓਸ੍ਸਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਤਦਞ੍ਞਂ ਪਕਤਿਆਦਿਕਾਰਣਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਇਤੋਨਿਦਾਨਾ ਇਤੋਜਾ ਇਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯਾ"**ਤਿ। ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੨੭੫-੬. ਏਵਂ ਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯ੍ਵਾਯਂ ''ਇਤੋਨਿਦਾਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਅਤ੍ਤਭਾਵਨਿਦਾਨਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਜਾਤਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਸ੍ਨੇਹਜਾ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਭੂਤਾ"**ਤਿ। ਏਤੇ ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਰਾਗਾਦਯੋ ਵਿਤਕ੍ਕਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਤਣ੍ਹਾਸ੍ਨੇਹੇਨ ਜਾਤਾ, ਤਥਾ ਜਾਯਨ੍ਤਾ ਚ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਭੇਦੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵਪਰਿਯਾਯੇ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਭੂਤਾ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸ੍ਨੇਹਜਾ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਭੂਤਾ''ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਿਕਂ ਉਪਮਂ ਕਰੋਤਿ **"ਨਿਗ੍ਰੋਧਸ੍ਸੇਵ ਖਨ੍ਧਜਾ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਜਾਤਾ **ਖਨ੍ਧਜਾ,** ਪਾਰੋਹਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਥਾ ਨਿਗ੍ਰੋਧਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਜਾ ਨਾਮ ਪਾਰੋਹਾ ਆਪੋਰਸਸਿਨੇਹੇ ਸਤਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਜਾਯਨ੍ਤਾ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਨਿਗ੍ਰੋਧੇ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਸਾਖਪ੍ਪਭੇਦੇਸੁ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਤੇਪਿ ਰਾਗਾਦਯੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਤਣ੍ਹਾਸ੍ਨੇਹੇ ਸਤਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਜਾਯਨ੍ਤਾ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਚਕ੍ਖਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਦ੍ਵਾਰਾਰਮ੍ਮਣਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਮੇਤਂ ''ਅਤ੍ਤਭਾਵਨਿਦਾਨਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਜਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਚ ਏਤੇ''ਤਿ।

ਅਵਸੇਸਦਿਯਡ੍ਢਗਾਥਾਯ ਪਨ ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਭੂਤਾ ਚ ਏਤੇ **ਪੁਥੂ ਵਿਸਤ੍ਤਾ ਕਾਮੇਸੁ**। ਰਾਗੋਪਿ ਹਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕਾਦਿਵਸੇਨ, ਦੋਸੋਪਿ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥਾਦਿਵਸੇਨ, ਅਰਤਿਆਦਯੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਭੇਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿਮੇ ਕਿਲੇਸਾ ਪੁਥੂ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਦ੍ਵਾਰਾਰਮ੍ਮਣਾਦਿਵਸੇਨ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਤਥਾ ਤਥਾ ਵਿਸਤ੍ਤਾ ਲਗ੍ਗਾ ਲਗ੍ਗਿਤਾ ਸਂਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ। ਕਿਮਿਵ? **ਮਾਲੁਵਾਵ ਵਿਤਤਾ ਵਨੇ,** ਯਥਾ ਵਨੇ ਵਿਤਤਾ ਮਾਲੁਵਾ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ

ਸਾਖਪਸਾਖਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਵਿਸਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ ਲਗ੍ਗਾ ਲਗ੍ਗਿਤਾ ਸਂਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ, ਏਵਂ ਪੁਥੁਪ੍ਪਭੇਦੇਸੁ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਵਿਸਤ੍ਤਂ ਕਿਲੇਸਗਣਂ **ਯੇ ਨਂ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ ਯਤੋਨਿਦਾਨਂ, ਤੇ ਨਂ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ ਸੁਣੋਹਿ ਯਕ੍ਖ** ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਤੋਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਤੇਨ ਕਿਂ ਦੀਪੇਤਿ? ਯੇ ਸਤ੍ਤਾ ਨਂ ਕਿਲੇਸਗਣਂ ‘‘ਯਤੋਨਿਦਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਨਂ ‘‘ਤਣ੍ਹਾਸ੍ਨੇਹਸ੍ਨੇਹਿਤੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਣ੍ਹਾਸ੍ਨੇਹਂ ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਭਾਵਨਾਞਾਣਗ੍ਗਿਨਾ ਵਿਸੋਸੇਨ੍ਤਾ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ ਪਜਹਨ੍ਤਿ ਬਜਨ੍ਤੀਕਰੋਨ੍ਤਿ ਚ, ਏਤਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਸੁਣੋਹਿ ਯਕ੍ਖਾਤਿ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਭਾਵਜਾਨਨੇਨ ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਞ੍ਞਂ ਤਣ੍ਹਾਸ੍ਨੇਹਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਗਣਵਿਨੋਦਨੇਨ ਸਮੁਦਯਪ੍ਪਹਾਨਞ੍ਚ ਦੀਪੇਤਿ।

ਯੇ ਚ ਨਂ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ, **ਤੇ ਦੁਤ੍ਤਰਂ ਓਘਮਿਮਂ ਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤਿਣ੍ਣਪੁਬ੍ਬਂ ਅਪੁਨਬ੍ਭਵਾਯ**। ਏਤੇਨ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਂ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਞ੍ਚ ਦੀਪੇਤਿ। ਯੇ ਹਿ ਨਂ ਕਿਲੇਸਗਣਂ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਵਸ੍ਸਂ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਂ ਵਿਨਾ ਕਿਲੇਸਵਿਨੋਦਨਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਯੇ ਚ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਦੁਤ੍ਤਰਂ ਪਕਤਿਞਾਣੇਨ ਕਾਮੋਘਾਦਿਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਓਘਮਿਮਂ ਤਰਨ੍ਤਿ। ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ ਹਿ ਓਘਤਰਣਂ। **ਅਤਿਣ੍ਣਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨਪਿ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪੁਬ੍ਬਂ। **ਅਪੁਨਬ੍ਭਵਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ। ਏਵਮਿਮਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਦੀਪਿਕਂ ਗਾਥਂ ਸੁਣਨ੍ਤਾ ‘‘ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਧਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਮੁਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿਕਂ ਕਥਂ ਸੁਭਾਵਿਨਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਕ੍ਕਮਮਾਨਾ ਤੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਹਾਯਕਾ ਯਕ੍ਖਾ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇਯੇਵ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ, ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਚ ਅਹੇਸੁਂ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਦਿਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰਵਿਭੂਸਿਤਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸੂਚਿਲੋਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਕਪਿਲਸੁਤ੍ਤ-(ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਸੁਤ੍ਤ)-ਵਣ੍ਣਨਾ

ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਕਪਿਲਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਹੇਮਵਤਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਕਸ੍ਸਪੇ ਭਗਵਤਿ ਦ੍ਵੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਭਾਤਰੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਜੇਟ੍ਠੋ ਸੋਧਨੋ ਨਾਮ, ਕਨਿਟ੍ਠੋ ਕਪਿਲੋ ਨਾਮ। ਤੇਸਂ ਮਾਤਾ ਸਾਧਨੀ ਨਾਮ, ਕਨਿਟ੍ਠਭਗਿਨੀ ਤਾਪਨਾ ਨਾਮ। ਤਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਤੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਹੇਮਵਤਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ‘‘ਸਾਸਨੇ ਕਤਿ ਧੁਰਾਨੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਜੇਟ੍ਠੋ ‘‘ਵਾਸਧੁਰਂ ਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ, ਤਾਵ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਕਪਿਲੋ ‘‘ਅਹਂ ਤਾਵ ਤਰੁਣੋ, ਵੁਡ੍ਢਕਾਲੇ ਵਾਸਧੁਰਂ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਗਨ੍ਥਧੁਰਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਤੇਪਿਟਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਰਿਵਾਰੋ, ਪਰਿਵਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਲਾਭੋ ਚ ਉਦਪਾਦਿ।

ਸੋ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਮਦੇਨ ਮਤ੍ਤੋ ਪਣ੍ਡਿਤਮਾਨੀ ਅਨਞ੍ਞਾਤੇਪਿ ਅਞ੍ਞਾਤਮਾਨੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਸਾਵਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਅਨਵਜ੍ਜਂ, ਅਨਵਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਸਾਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਭਣਤਿ। ਸੋ ਪੇਸਲੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ, ‘‘ਮਾ, ਆਵੁਸੋ ਕਪਿਲ, ਏਵਂ ਅਵਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਓਵਦਿਯਮਾਨੋ ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਿਂ ਜਾਨਾਥ ਰਿਤ੍ਤਮੁਟ੍ਠਿਸਦਿਸਾ’’ਤਿਆਦੀਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਖੁਂਸੇਨ੍ਤੋ ਵਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋਯੇਵ ਚਰਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸ ਭਾਤੁਨੋ ਸੋਧਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸਾਪਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਸੋਪਿ ਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ‘‘ਆਵੁਸੋ ਕਪਿਲ, ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਆਯੁ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। ਮਾ, ਆਵੁਸੋ ਕਪਿਲ, ਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਸਾਵਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਅਨਵਜ੍ਜਂ, ਅਨਵਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਸਾਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਦੇਹੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸਪਿ ਵਚਨਂ ਨਾਦਿਯਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਸੋਧਨਤ੍ਥੇਰੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਵਾ –

‘‘ਏਕਵਾਚਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਿਵਾਚੰ, ਭਣੇਯਜ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋ।
ਤਤੁਤ੍ਤਰਿੰ ਨ ਭਾਸੇਯਜ, ਦਾਸੋਵਯਜਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ’’ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੧੯.੩੪) –

ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਤ੍ਵਮੇਵ, ਆਵੁਸੋ, ਸਕੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਨੰ ਪੇਸਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਛਡ੍ਡੇਸੁੰ।

ਸੋ ਦੁਰਾਚਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੁਰਾਚਾਰਪਰਿਵੁਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ‘‘ਉਪੋਸਥੰ ਓਸਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸੀਹਾਸਨੰ ਅਭਿਰੁਯ੍ਹ ਚਿਤ੍ਰਬੀਜਨਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ‘‘ਵਤ੍ਤਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਆਹ। ਅਥੇਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ‘‘ਮਯ੍ਹੰ ਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ ਨ ਅਵੋਚ। ਨ ਚ ਤਸ੍ਸ ਤੇਸੰ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤੋ ਸੋ ‘‘ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਸੁਤੇਪਿ ਅਸੁਤੇਪਿ ਵਿਨਯੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਆਸਨਾ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿ। ਏਵਂ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੰ ਓਸਕ੍ਕਾਪੇਸਿ ਵਿਨਾਸੇਸਿ। ਅਥ ਸੋਧਨਤ੍ਥੇਰੋ ਤਦਹੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਸੋਪਿ ਕਪਿਲੋ ਏਵਂ ਤੰ ਸਾਸਨੰ ਓਸਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲਕਤੋ ਅਵੀਚਿਮਹਾਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਸਾਪਿਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਚ ਭਗਿਨੀ ਚ ਤਸ੍ਸੇਵ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੇਸਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਕ੍ਕੋਸਮਾਨਾ ਪਰਿਭਾਸਮਾਨਾ ਕਾਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰਸੁ।

ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਚ ਕਾਲੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਪੁਰਿਸਾ ਗਾਮਘਾਤਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਚੋਰਿਕਾਯ ਜੀਵਨ੍ਤਾ ਜਨਪਦਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਅਨੁਬਦ੍ਧਾ ਪਲਾਯਮਾਨਾ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਹਨੰ ਵਾ ਪਟਿਸਰਣੰ ਵਾ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਪਾਸਾਣੇ ਵਸਨ੍ਤੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਆਰਞ੍ਞਿਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਟਿਸਰਣੰ ਹੋਥਾ’’ਤਿ ਭਣਿੰਸੁ। ਥੇਰੋ ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸੀਲਸਦਿਸੰ ਪਟਿਸਰਣੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਪਞ੍ਚ ਸੀਲਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ‘‘ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿੰਸੁ। ਥੇਰੋ ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ, ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤੰ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਮਾ ਮਨੋ ਪਦੂਸਯਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ‘‘ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਅਥ ਤੇ ਜਾਨਪਦਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਮਗ੍ਗਮਾਨਾ ਤੇ ਚੋਰੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਸੁੰ। ਤੇ ਕਾਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰਸੁ। ਤੇਸੁ ਜੇਟ੍ਠਕਚੋਰੋ ਜੇਟ੍ਠਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਇਤਰੇ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਵਾਰਾ।

ਤੇ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮੰ ਸੰਸਰਨ੍ਤਾ ਏਕੰ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰੰ ਦੇਵਲੋਕੇ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਦ੍ਵਾਰੇ ਕੇਵਟ੍ਟਗਾਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਸਤਕੁਲਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਕੇਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪਜਾਪਤਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਇਤਰੇ ਅਵਸੇਸਕੇਵਟ੍ਟਪਜਾਪਤੀਨੰ। ਏਵਂ ਤੇਸੰ ਏਕਦਿਵਸੰਯੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਗਬ੍ਭਵੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਕੇਵਟ੍ਟਜੇਟ੍ਠੋ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਦਾਰਕਾ ਅਜਜ ਜਾਤਾ’’ਤਿ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਤੇ ਦਾਰਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਇਮੇ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਾਯਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪੋਸਾਵਨਿਕੰ ਅਦਾਸਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਸਹਾਯਕਾ ਸਹਪੰਸੁੰ ਕੀਲਨ੍ਤਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਹੇਸੁੰ। ਯਸੋਜੋ ਤੇਸੰ ਅਗ੍ਗੋ ਅਹੋਸਿ।

ਕਪਿਲੋਪਿ ਤਦਾ ਨਿਰਯੇ ਪਕ੍ਕਾਵਸੇਸੇਨ ਅਚਿਰਵਤਿਯਾ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਮੁਖੋ ਮਚ੍ਛੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕੇਵਟ੍ਟਦਾਰਕਾ ਜਾਲਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਚ੍ਛੇ ਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਨਦਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜਾਲਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿੰਸੁ। ਤੇਸੰ ਜਾਲੰ ਸੋ ਮਚ੍ਛੋ ਪਾਵਿਸਿ। ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੋ ਕੇਵਟ੍ਟਗਾਮੋ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦੋ ਅਹੋਸਿ – ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪੁਤ੍ਤਾ ਪਠਮੰ ਮਚ੍ਛੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣਮਚ੍ਛੰ ਬਨ੍ਧਿੰਸੁ, ਵੁਡ੍ਢਿ ਨੇਸੰ ਦਾਰਕਾਨੰ, ਇਦਾਨਿ ਚ ਨੋ ਰਾਜਾ ਪਹੂਤੰ ਧਨੰ ਦਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾਪਿ ਦਾਰਕਸਹਾਯਕਾ ਮਚ੍ਛੰ ਨਾਵਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਾਵਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਅਗਮੰਸੁ। ਰਾਜਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਕਿੰ ਏਤੰ ਭਣੇ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਮਚ੍ਛੋ ਦੇਵਾ’’ਤਿ। ਰਾਜਾ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੰ ਮਚ੍ਛੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਭਗਵਾ ਏਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਕਾਰਣੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਮਚ੍ਛੰ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਮਚ੍ਛਸ੍ਸ ਮੁਖਵਿਵਰਣਕਾਲੇ ਜੇਤਵਨੰ ਅਤਿਵਿਯ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੰ ਹੋਤਿ।

ਰਾਜਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿ – ‘‘ਕਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਚ੍ਛੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਜਾਤੋ, ਕਸ੍ਮਾ ਚਸ੍ਸ ਮੁਖਤੋ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਤੀ’’ਤਿ? ਅਯੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਾਵਚਨੇ ਕਪਿਲੋ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਹੋਸਿ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਆਗਤਾਗਮੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨੰ ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਅਕ੍ਕੋਸਕਪਰਿਭਾਸਕੋ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਵਿਨਾਸਕੋ। ਯੰ ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੰ ਵਿਨਾਸੇਸਿ, ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ

ਅਵੀਚਿਮਹਾਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਚ ਇਦਾਨਿ ਮਚ੍ਛੋ ਜਾਤੋ। ਯਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਵਾਚੇਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਈਦਿਸਂ ਵਣ੍ਣਂ ਪਟਿਲਭਿ। ਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਕ੍ਕੋਸਕਪਰਿਭਾਸਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਮੁਖਤੋ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਤਿ। ''ਉਲ੍ਲਪਾਪੇਮਿ ਨਂ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ? ''ਆਮ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਮਚ੍ਛਂ ਆਲਪਿ – ''ਤ੍ਵਂਸਿ ਕਪਿਲੋ''ਤਿ? ''ਆਮ ਭਗਵਾ, ਅਹਂ ਕਪਿਲੋ''ਤਿ। ''ਕੁਤੋ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ? ''ਅਵੀਚਿਮਹਾਨਿਰਯਤੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ''ਸੋਧਨੋ ਕੁਹਿਂ ਗਤੋ''ਤਿ? ''ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ''ਸਾਧਨੀ ਕੁਹਿਂ ਗਤਾ''ਤਿ? ''ਮਹਾਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ''ਤਾਪਨਾ ਕੁਹਿਂ ਗਤਾ''ਤਿ? ''ਮਹਾਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ''ਇਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ ਕੁਹਿਂ ਗਮਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ? ''ਮਹਾਨਿਰਯਂ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ਤਾਵਦੇਵ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਭਿਭੂਤੋ ਨਾਵਂ ਸੀਸੇਨ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਕਤੋ ਮਹਾਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਮਹਾਜਨੋ ਸਂਵਿਗ੍ਗੋ ਅਹੋਸਿ ਲੋਮਹਟ੍ਠਜਾਤੋ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਪਰਿਸਾਯ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

੨੭੭-੮. ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਾਦਿ ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਂ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। **ਏਤਦਾਹੁ ਵਸੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਸੁਚਰਿਤਂ ਸਗ੍ਗਮੋਕ੍ਖਸੁਖਸਮ੍ਪਾਪਕਤ੍ਤਾ ਵਸੁਤ੍ਤਮਨ੍ਤਿ ਆਹੁ ਅਰਿਯਾ। ਵਸੁਤ੍ਤਮਂ ਨਾਮ ਉਤ੍ਤਮਰਤਨਂ, ਅਨੁਗਾਮਿਕਂ ਅਤ੍ਤਾਧੀਨਂ ਰਾਜਾਦੀਨਂ ਅਸਾਧਾਰਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਪਟਿਸਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਿਰਹਿਤਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਸਾਰਕਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨੇਨ ਕਪਿਲਂ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਤਥਾਰੂਪੇ ਗਰਹਨ੍ਤੋ **"ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਪਿ ਚੇ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਗਿਹਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਭਣ੍ਡੁਕਾਸਾਵਾਦਿਗਹਣਮਤ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੇਨ **ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਪਿ ਚੇ ਹੋਤਿ** ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਂ **ਅਗਾਰਸ੍ਮਾ ਅਨਗਾਰਿਯਂ, ਸੋ ਚੇ ਮੁਖਰਜਾਤਿਕੋ** ਹੋਤਿ ਫਰੁਸਵਚਨੋ, ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਯ ਵਿਹੇਸਾਯ ਅਭਿਰਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਹੇਸਾਭਿਰਤੋ**, ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਾਭਾਵੇਨ ਮਗਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਮਗੋ**, **ਜੀਵਿਤਂ ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਿਯੋ**, ਤਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਂ ਅਤਿਪਾਪਂ ਅਤਿਹੀਨਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਇਮਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰਾਗਾਦਿਮਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਂ **ਰਜਂ ਵਡ੍ਢੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ**।

੨੭੯. ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਇਮਿਨਾਵ ਕਾਰਣੇਨਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਂ ਪਾਪਿਯੋ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਅਯਂ ਏਵਰੂਪੋ ਮੁਖਰਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ **ਕਲਹਾਭਿਰਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ** ਸੁਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਿਜਾਨਨਸਮ੍ਮੋਹਨੇਨ **ਮੋਹਧਮ੍ਮੇਨ ਆਵੁਤੋ**, ''ਮਾ, ਆਵੁਸੋ ਕਪਿਲ, ਏਵਂ ਅਵਚ, ਇਮਿਨਾਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੇਸਲੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ **ਅਕ੍ਖਾਤਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੇਸਿਤਂ**। ਯੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੇਸਿਤੋ, ਤਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਂ ਪਾਪਿਯੋ।

੨੮੦. ਤਥਾ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਵਿਹੇਸਾਭਿਰਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਹੇਸਂ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾਨਂ** ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੇ ਖੀਣਾਸਵਭਿਕ੍ਖੂ ਸੋਧਨਤ੍ਥੇਰਪਭੁਤਿਕੇ ''ਨ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਿਨਯਂ ਜਾਨਾਥ, ਨ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮਂ, ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਹੇਸਨ੍ਤੋ । ਉਪਯੋਗਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਞ੍ਹਿ ਇਦਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਅਥ ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ''ਵਿਹੇਸਂ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਮੇਵ ਸਾਮਿਵਚਨਂ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਵਿਹੇਸਨੇ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਪੇਸਿਤੋ ਪਯੋਜਿਤੋ ਸੇਸਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਹੇਸਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਵਿਬਾਧਨੇਨ **ਸਙ੍ਕਿਲੇਸਂ,** ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਨਿਰਯਸਮ੍ਪਾਪਨੇਨ **ਮਗ੍ਗਂ ਨਿਰਯਗਾਮਿਨਂ** ਨ ਜਾਨਾਤਿ।

੨੮੧. ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਚ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਪਾਯਭੇਦਂ **ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**। ਤਤ੍ਥ ਚ ਵਿਨਿਪਾਤੇ **ਗਬ੍ਭਾ ਗਬ੍ਭਂ ਤਮਾ ਤਮਂ** ਏਕੇਕਨਿਕਾਯੇ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਂ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇਹਿਪਿ ਅਵਿਦ੍ਧਂਸਨੀਯਾ ਅਸੁਰਕਾਯਤਮਾ ਤਮਞ੍ਚ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ। **ਸ ਵੇ ਤਾਦਿਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੇਚ੍ਚ** ਇਤੋ ਪਰਲੋਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਕਪਿਲਮਚ੍ਛੋ ਵਿਯ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ **ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ।**

੨੮੨. ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? **ਗੂਥਕੂਪੋ ਯਥਾ ਅਸ੍ਸ, ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੋ ਗਣਵਸ੍ਸਿਕੋ**,ਯਥਾ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਗੂਥਕੂਪੋ ਗਣਵਸ੍ਸਿਕੋ ਅਨੇਕਵਸ੍ਸਿਕੋ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਮੁਖਤੋ ਗੂਥੇਨ ਪੂਰਿਯਮਾਨੋ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੋ ਅਸ੍ਸ, ਸੋ ਉਦਕਕੁਮ੍ਭਸਤੇਹਿ ਉਦਕਕੁਮ੍ਭਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਧੋਵਿਯਮਾਨੋਪਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਿਯਾਨਪਗਮਾ ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ **ਯੋ ਏਵਰੂਪੋ ਅਸ੍ਸ** ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਗੂਥਕੂਪੋ ਵਿਯ ਗੂਥੇਨ ਪਾਪੇਨ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਸੋ **ਦੁਬ੍ਬਿਸੋਧੋ ਹਿ ਸਾਙ੍ਗਣੋ**, ਚਿਰਕਾਲਂ ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਣਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਸੁਜ੍ਝਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਗਣਨਾਯ ਅਪਰਿਮਾਣਮ੍ਪਿ ਕਾਲਂ ਸ ਵੇ ਤਾਦਿਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੇਚ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਅਯਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ – ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸ ਵੇ ਤਾਦਿਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪੇਚ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਸਿਯਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ''ਸਕ੍ਕਾ ਪਨਾਯਂ ਤਥਾ ਕਾਤੁਂ, ਯਥਾ ਪੇਚ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਨਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ **ਗੂਥਕੂਪੋ…ਪੇ॰… ਸਾਙ੍ਗਣੋ**ਤਿ।

੨੮੩-੪. ਯਤੋ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ **ਯਂ ਏਵਰੂਪਂ ਜਾਨਾਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਗੇਹਨਿਸ੍ਸਿਤਂ**, ਯਂ ਏਵਰੂਪਂ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਥ ਅਭੂਤਗੁਣਪਤ੍ਥਨਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਪਾਪਿਕਾਯ ਇਚ੍ਛਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਪਾਪਿਚ੍ਛਂ**, ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਪਾਪਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ**, ਕਾਯਿਕਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਦਿਨਾ ਵੇਲੁਦਾਨਾਦਿਭੇਦੇਨ ਚ ਪਾਪਾਚਾਰੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਪਾਪਾਚਾਰਂ**, ਵੇਸਿਯਾਦਿਪਾਪਗੋਚਰਤੋ **ਪਾਪਗੋਚਰਂ, ਸਬ੍ਬੇ ਸਮਗ੍ਗਾ ਹੁਤ੍ਵਾਨ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਜ੍ਜਿਯਾਥ ਨਂ**। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਜ੍ਜਿਯਾਥਾ**ਤਿ ਵਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਥ ਮਾ ਭਜੇਯ੍ਯਾਥ, ਮਾ ਚਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਥ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ **ਕਾਰਣ੍ਡਵਂ ਨਿਦ੍ਧਮਥ, ਕਸਮ੍ਬੁਂ ਅਪਕਸ੍ਸਥ**, ਤਂ ਕਚਵਰਭੂਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਕਚਵਰਮਿਵ ਅਨਪੇਕ੍ਖਾ ਨਿਦ੍ਧਮਥ, ਕਸਟਭੂਤਞ੍ਚ ਨਂ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦੀਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਪਭਿਨ੍ਨਪਗ੍ਘਰਿਤਕੁਟ੍ਠਂ ਚਣ੍ਡਾਲਂ ਵਿਯ ਅਪਕਸ੍ਸਥ, ਹਤ੍ਥੇ ਵਾ ਸੀਸੇ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਥ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਂ ਬਾਹਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਾ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸੂਚਿਘਟਿਕਂ ਅਦਾਸਿ, ਏਵਂ ਅਪਕਸ੍ਸਥਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? ਸਙ੍ਘਾਰਾਮੋ ਨਾਮ ਸੀਲਵਨ੍ਤਾਨਂ ਕਤੋ, ਨ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾਨਂ।

੨੮੫-੬. ਯਤੋ ਏਤਦੇਵ **ਤਤੋ ਪਲਾਪੇ ਵਾਹੇਥ, ਅਸ੍ਸਮਣੇ ਸਮਣਮਾਨਿਨੇ**, ਯਥਾ ਹਿ ਪਲਾਪਾ ਅਨ੍ਤੋ ਤਣ੍ਡੁਲਰਹਿਤਾਪਿ ਬਹਿ ਥੁਸੇਹਿ ਵੀਹੀ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨ੍ਤੋ ਸੀਲਾਦਿਵਿਰਹਿਤਾਪਿ ਬਹਿ ਕਾਸਾਵਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਲਾਪਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਪਲਾਪੇ ਵਾਹੇਥ, ਓਪੁਨਾਥ, ਵਿਧਮਥ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਸ੍ਸਮਣੇ ਵੇਸਮਤ੍ਤੇਨ ਸਮਣਮਾਨਿਨੇ । ਏਵਂ **ਨਿਦ੍ਧਮਿਤ੍ਵਾਨ…ਪੇ॰… ਪਤਿਸ੍ਸਤਾ**। ਤਤ੍ਥ **ਕਪ੍ਪਯਵ੍ਹੋ**ਤਿ ਕਪ੍ਪੇਥ, ਕਰੋਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਤਿਸ੍ਸਤਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਗਾਰਵਾ ਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ। **ਤਤੋ ਸਮਗ੍ਗਾ ਨਿਪਕਾ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਥਾ**ਤਿ ਅਥੇਵਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸੁਦ੍ਧਾ ਸੁਦ੍ਧੇਹਿ ਸਂਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਾ, ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞਤਾਯ ਸਮਗ੍ਗਾ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਰਿਪਾਕਗਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਨਿਪਕਾ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵਿਮਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਾਦਿਨੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਥਾਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ।

ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਕੇਵਟ੍ਟਪੁਤ੍ਤਾ ਸਂਵੇਗਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਿਰਿਯਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਨੇਞ੍ਜਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਪਰਿਭੋਗੇਨ ਏਕਪਰਿਭੋਗਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਸਾ ਚ ਨੇਸਂ ਏਵਂ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਪਰਿਭੋਗਤਾ ਉਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਯਸੋਜਸੁਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਕਪਿਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮੇਵ ਯਾਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨੇ ''ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ**ਤਿ ਬਹੂ ਅਨੇਕੇ। **ਕੋਸਲਕਾ**ਤਿ ਕੋਸਲਰਟ੍ਠਵਾਸਿਨੋ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ

ਮਹਾਸਾਰਤਾਯ ਮਹਾਸਾਲਾ। ਯੇਸਂ ਕਿਰ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂਯੇਵ ਅਸੀਤਿਕੋਟਿਸਙ੍ਖਜਂ ਧਨਮਤ੍ਥਿ, ਤੇ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਇਮੇ ਚ ਤਾਦਿਸਾ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾ''ਤਿ। **ਜਿਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਜਜ੍ਜਰੀਭੂਤਾ ਜਰਾਯ ਖਣ੍ਡਿਚ੍ਚਾਦਿਭਾਵਮਾਪਾਦਿਤਾ। **ਵੁਡ੍ਢਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਂ ਵੁਡ੍ਢਿਮਰਿਯਾਦਂ ਪਤ੍ਤਾ। **ਮਹਲ੍ਲਕਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਮਹਲ੍ਲਕਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਚਿਰਕਾਲਪ੍ਪਸੁਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਦ੍ਧਗਤਾ**ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਗਤਾ, ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਰਾਜਪਰਿਵਟ੍ਟੇ ਅਤੀਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵਯੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ। ਅਪਿਚ **ਜਿਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਪੋਰਾਣਾ, ਚਿਰਕਾਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਕੁਲਨ੍ਵਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵੁਡ੍ਢਾ**ਤਿ ਸੀਲਾਚਾਰਾਦਿਗੁਣਵੁਡ੍ਢਿਯੁਤ੍ਤਾ। **ਮਹਲ੍ਲਕਾ**ਤਿ ਵਿਭਵਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਮਹਦ੍ਧਨਾ ਮਹਾਭੋਗਾ। **ਅਦ੍ਧਗਤਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਵਤਚਰਿਯਾਦਿਮਰਿਯਾਦਂ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਚਰਮਾਨਾ। **ਵਯੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਵੁਡ੍ਢਭਾਵਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤਿਮਵਯਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿਂਸੂਤਿ ਖਮਨੀਯਾਦੀਨਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮੋਦਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਯਾਯ ਚ ''ਕਚ੍ਚਿ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਖਮਨੀਯਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯਂ, ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਂ, ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕਂ, ਬਲਂ, ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ''ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਕਥਾਯ ਸਮ੍ਮੋਦਿਂਸੁ, ਤਂ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਸਙ੍ਖਾਤਸਮ੍ਮੋਦਜਨਨਤੋ ਸਮ੍ਮੋਦਿਤੁਂ ਅਰਹਤੋ ਚ **ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ,** ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮਧੁਰਤਾਯ ਸੁਚਿਰਮ੍ਪਿ ਕਾਲਂ ਸਾਰੇਤੁਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਰਹਤੋ ਸਰਿਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ ਚ **ਸਾਰਣੀਯਂ**। ਸੁਯ੍ਯਮਾਨਸੁਖਤੋ ਚ ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ, ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਯਮਾਨਸੁਖਤੋ ਸਾਰਣੀਯਂ, ਤਥਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯ ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ, ਅਤ੍ਥਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯ ਸਾਰਣੀਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਨੇਕੇਹਿ ਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ **ਕਥਂ** ਸਾਰਣੀਯਂ **ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ** ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨਤ੍ਥੇਨ ਆਗਤਾ, ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਕਾਮਾ **ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ**। ਤਂ –

> ''ਨ ਪਚ੍ਛਤੋ ਨ ਪੁਰਤੋ, ਨਾਪਿ ਆਸਨ੍ਨਦੂਰਤੋ।
> ਨ ਪਸ੍ਸੇ ਨਾਪਿ ਪਟਿਵਾਤੇ, ਨ ਚਾਪਿ ਓਣਤੁਣ੍ਣਤੇ''ਤਿ॥ –

ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਏਵਂ **ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਖੋ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚੁਂ** – ''ਕਿਂ ਤ''ਨ੍ਤਿ? **"ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਕੇਵਲਞ੍ਹੇਤ੍ਥ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਦੇਸਕਾਲਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮੋ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ। **ਤੇਨ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਮਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਯਾਚਿਤ੍ਥ, ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸੁਣਾਥ, ਸੋਤਂ ਓਦਹਥ, ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥ, ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥ। ਤਥਾ ਪਯੋਗਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸੁਣਾਥ, ਆਸਯਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥ। ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਸੁਣਾਥ, ਪਗ੍ਗਹੇਨ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥਾਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਤੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵੁਤ੍ਤੋਪਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਂ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਾ **"ਏਵਂ ਭੋ"ਤਿ ਖੋ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁਂ,** ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਅਭਿਮੁਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ। ਅਥ ਵਾ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਂਸੁ। ''ਸੁਣਾਥ ਸਾਧੁਕਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪਟਿਜਾਨਿਂਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਤੇਸਂ ਏਵਂ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤਵਤਂ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਕਿਂ ਤ''ਨ੍ਤਿ? **"ਇਸਯੋ ਪੁਬ੍ਬਕਾ"**ਤਿਆਦਿ।

੨੮੭. ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵ **ਸਞ੍ਞਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸੀਲਸਂਯਮੇਨ ਸਂਯਤਚਿਤ੍ਤਾ। **ਤਪਸ੍ਸਿਨੋ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਤਪਯੁਤ੍ਤਾ। **ਅਤ੍ਤਦਤ੍ਥਮਚਾਰਿਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਞ੍ਞੇਨਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਾਦਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਂ ਅਕਂਸੁ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੨੮੮. ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਦੀਸੁਪਿ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਵਣ੍ਣਨਾ – **ਨ ਪਸੂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਾਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਪੋਰਾਣਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਪਸੂ ਨ ਆਸੁਂ, ਨ ਤੇ ਪਸੁਪਰਿਗ੍ਗਹਮਕਂਸੁ। **ਨ ਹਿਰਞ੍ਞਂ ਨ ਧਾਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਰਞ੍ਞਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਜਤੁਮਾਸਕੋਪਿ ਨਾਹੋਸਿ , ਤਥਾ ਵੀਹਿਸਾਲਿਯਵਗੋਧੂਮਾਦਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਪਰਣ੍ਣਭੇਦਂ ਧਾਨਿਯਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਨਾਹੋਸਿ। ਤੇ ਹਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਜਾਤਰੂਪਰਜਤਾ ਅਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਾਵ

ਹੁਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ **ਸਜ੍ਝਾਯਧਨਧਞ੍ਞਾ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਨ੍ਤਜ੍ਝੇਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨੇਵ ਧਨੇਨ ਧਞ੍ਞੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਯੋ ਚਾਯਂ ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਵਿਹਾਰੋ ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਅਨੁਗਾਮਿਕਤ੍ਤਾ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਧੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਞ੍ਚ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਨਿਧਿਮਪਾਲਯੁਂ** ਸਦਾ ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗੇਨ।

੨੮੯. ਏਵਂ ਵਿਹਾਰੀਨਂ **ਯਂ ਨੇਸਂ ਪਕਤਂ ਆਸਿ,** ਯਂ ਏਤੇਸਂ ਪਕਤਂ ਏਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਂ ਅਹੋਸਿ। **ਦ੍ਵਾਰਭਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਦਾਯਕੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਪਿਤਭਤ੍ਤਂ। **ਸਦ੍ਧਾਪਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਕਤਂ, ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਏਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਸਨ੍ਤੀਤਿ ਏਸਾ, ਤੇਸਂ ਏਸਾਨਂ, ਏਸਮਾਨਾਨਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਦਾਤਵੇ**ਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। **ਤਦਮਞ੍ਞਿਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਮਞ੍ਞਿਂਸੁ, ਤਂ ਦ੍ਵਾਰੇ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਭਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨਾਨਂ ਏਤੇਸਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਅਮਞ੍ਞਿਂਸੁ ਦਾਯਕਾ ਜਨਾ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ। ਅਨਤ੍ਥਿਕਾ ਹਿ ਤੇ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਹੇਸੁਂ, ਕੇਵਲਂ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਪਰਮਤਾਯ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੯੦. **ਨਾਨਾਰਤ੍ਤੇਹੀ**ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਰਾਗਰਤ੍ਤੇਹਿ ਵਤ੍ਥੇਹਿ ਵਿਚਿਤ੍ਤਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਤੇਹਿ, **ਸਯਨੇਹਿ** ਏਕਭੂਮਿਕਦ੍ਵਿਭੂਮਿਕਾਦਿਪਾਸਾਦਵਰੇਹਿ। **ਆਵਸਥੇਹੀ**ਤਿ ਏਵਰੂਪੇਹਿ ਉਪਕਰਣੇਹਿ। **ਫੀਤਾ ਜਨਪਦਾ ਰਟ੍ਠਾ** ਏਕੇਕਪ੍ਪਦੇਸਭੂਤਾ ਜਨਪਦਾ ਚ ਕੇਚਿ ਕੇਚਿ ਸਕਲਰਟ੍ਠਾ ਚ ''ਨਮੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਯਂ ਪਾਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਦੇਵੇ ਵਿਯ ਨਮਸ੍ਸਿਂਸੁ।

੨੯੧. ਤੇ ਏਵਂ ਨਮਸ੍ਸਿਯਮਾਨਾ ਲੋਕੇਨ **ਅਵਜ੍ਝਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ** ਆਸੁਂ, ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਅਵਜ੍ਝਾ, **ਅਜੇਯ੍ਯਾ** ਵਿਹਿਂਸਿਤੁਮ੍ਪਿ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤ੍ਤਾ ਅਜੇਯ੍ਯਾ ਚ ਅਹੇਸੁਂ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ? **ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਾ,** ਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਰਕ੍ਖਿਤਾ। ਤੇ ਹਿ ਪਞ੍ਚ ਵਰਸੀਲਧਮ੍ਮੇ ਰਕ੍ਖਿਂਸੁ, ''ਧਮ੍ਮੋ ਹਵੇ ਰਕ੍ਖਤਿ ਧਮ੍ਮਚਾਰਿ''ਨ੍ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੧੦.੧੦੨; ੧.੧੫.੩੮੫) ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਵਜ੍ਝਾ ਅਜੇਯ੍ਯਾ ਚ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨ ਨੇ ਕੋਚਿ ਨਿਵਾਰੇਸੀ**ਤਿ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਕੁਲਾਨਂ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਬਾਹਿਰੇਸੁ ਚ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਪਿਯਸਮ੍ਮਤੇਸੁ ਵਰਸੀਲਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਸੁ ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ ਵਿਯ ਅਤਿਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਇਦਂ ਨਾਮ ਠਾਨਂ ਤਯਾ ਨ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਕੋਚਿ ਨਿਵਾਰੇਸਿ।

੨੯੨. ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਾ ਕੁਲਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਅਨਿਵਾਰਿਤਾ ਚਰਨ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠ ਚ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਞ੍ਚਾਤਿ **ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸਂ ਵਸ੍ਸਾਨਿ** ਕੁਮਾਰਭਾਵਤੋ ਪਭੁਤਿ ਚਰਣੇਨ **ਕੋਮਾਰਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਂਸੁ ਤੇ**। ਯੇਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਚਣ੍ਡਾਲਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮਾਦੀਸੂਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤਾ ਏਵ ਹਿ **ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿਂ ਅਚਰੁਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪੁਰੇ,** ਨ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਜ੍ਜਾਪਰਿਯੇਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਮਨ੍ਤਜ੍ਝੇਨਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ ''ਸੋ ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਕੋਮਾਰਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਤਿ ਮਨ੍ਤੇ ਅਧੀਯਮਾਨੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੯੨)। **ਚਰਣਪਰਿਯੇਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਸੀਲਰਕ੍ਖਣਂ। ''ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਪਰਿਯੇਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤੁਂ ਅਚਰੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੯੩. ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਕਾਲਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਘਰਾਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਾਪਿ **ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਞ੍ਞਮਗਮੁਂ** ਖਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾ ਵੇਸ੍ਸਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ, ਯੇ ਅਹੇਸੁਂ ਦੇਵਸਮਾ ਵਾ ਮਰਿਯਾਦਾ ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਥਾ ਸਤਂ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾ ਦਤ੍ਵਾ **ਨਪਿ ਭਰਿਯਂ ਕਿਣਿਂਸੁ ਤੇ,** ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਏਤਰਹਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਕਿਣਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਦਾਰਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ? ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸਂ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਕਞ੍ਞਾਭਿਕ੍ਖਂ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤਿ – ''ਅਹਂ ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਚਿਣ੍ਣਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੋ, ਯਦਿ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਦਾਰਿਕਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਦੇਥ ਮੇ''ਤਿ। ਤਤੋ ਯਸ੍ਸ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਦਾਰਿਕਾ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਉਦਕਂ ਆਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ''ਇਮਂ ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਭਰਿਯਂ ਪੋਸਾਵਨਤ੍ਥਾਯ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇ ਏਵਂ ਚਿਰਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਰਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਯਾਵਜੀਵਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ – ''ਯੋ ਪੁਤ੍ਤਂ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਸੋ ਕੁਲਵਂਸਚ੍ਛੇਦਕਰੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਿਰ ਅਭਾਯਿਤਬ੍ਬਂ ਭਾਯਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦੋ ਕਿਕੀ ਕੁਨ੍ਤਨੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿ। ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦਾ ਕਿਰ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਖਯਭਯੇਨ

ਮਤ੍ਤਭੋਜਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਬਹੁਂ ਮਤ੍ਤਿਕਂ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਕਿਕੀ ਸਕੁਣਿਕਾ ਆਕਾਸਪਤਨਭਯੇਨ ਅਣ੍ਡਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਉਤ੍ਤਾਨਾ ਸੇਤਿ। ਕੁਨ੍ਤਨੀ ਸਕੁਣਿਕਾ ਪਥਵਿਕਮ੍ਪਨਭਯੇਨ ਪਾਦੇਹਿ ਭੂਮਿਂ ਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਕ੍ਕਮਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਕੁਲਵਂਸੂਪਚ੍ਛੇਦਭਯੇਨ ਦਾਰਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ। ਆਹ ਚੇਤ੍ਥ –

> ''ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦੋ ਕਿਕੀ ਚੇਵ, ਕੁਨ੍ਤੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕੋ।
> ਏਤੇ ਅਭਯਂ ਭਾਯਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹਾ ਚਤੁਰੋ ਜਨਾ''ਤਿ॥

ਏਵਂ ਧਮ੍ਮੇਨ ਦਾਰਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾਪਿ ਚ **ਸਮ੍ਪਿਯੇਨੇਵ ਸਂਵਾਸਂ ਸਙ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮਰੋਚਯੁਂ,** ਸਮ੍ਪਿਯੇਨੇਵ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪੇਮੇਨੇਵ ਕਾਯੇਨ ਚ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤਾ ਸਙ੍ਘਟਿਤਾ ਸਂਸਟ੍ਠਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਂਵਾਸਂ ਸਮਰੋਚਯੁਂ, ਨ ਅਪ੍ਪਿਯੇਨ ਨ ਨਿਗ੍ਗਹੇਨ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੯੪. ਏਵਂ ਸਮ੍ਪਿਯੇਨੇਵ ਸਂਵਾਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਪਿ ਚ **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਮ੍ਹਾ**ਤਿ, ਯੋ ਸੋ ਉਤੁਸਮਯੋ, ਯਮ੍ਹਿ ਸਮਯੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਯਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਮਯਂ ਉਤੁਤੋ ਵਿਰਤਂ **ਉਤੁਵੇਰਮਣਿਂ ਪਤਿ** ਭਰਿਯਂ, ਯਾਵ ਪੁਨ ਸੋ ਸਮਯੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਅਨੁਰਾਯੇਵ। **ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਥੁਨਾਯ ਧਮ੍ਮਾਯ। ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਿਰੇਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਨਾਸ੍ਸੁ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨੇਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਯੇ ਹੋਨ੍ਤਿ ਦੇਵਸਮਾ ਚ ਮਰਿਯਾਦਾ ਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੯੫. ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਞ੍ਚ...ਪੇ॰... ਅਵਣ੍ਣਯੁਂ। ਤਤ੍ਥ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿ। **ਸੀਲ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਸਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ। **ਅਜ੍ਜਵ**ਨ੍ਤਿ ਉਜੁਭਾਵੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਸਠਤਾ ਅਮਾਯਾਵਿਤਾ ਚ। **ਮਦ੍ਦਵ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਦੁਭਾਵੋ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਤ੍ਥਦ੍ਧਤਾ ਅਨਤਿਮਾਨਿਤਾ ਚ। **ਤਪੋ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ। **ਸੋਰਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਰਤਭਾਵੋ ਸੁਖਸੀਲਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਸਮਾਚਾਰਤਾ। **ਅਵਿਹਿਂਸਾ**ਤਿ ਪਾਣਿਆਦੀਹਿ ਅਵਿਹੇਸਿਕਜਾਤਿਕਤਾ ਸਕਰੁਣਭਾਵੋ। **ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਧਿਵਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਇਚ੍ਚੇਤੇ ਗੁਣੇ ਅਵਣ੍ਣਯੁਂ। ਯੇਪਿ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰਾਧੇਤੁਂ, ਤੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਸਾਰਦਸ੍ਸਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਣ੍ਣਯਿਂਸੁ ਪਸਂਸਿਂਸੁ।

੨੯੬. ਏਵਂ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ **ਯੋ ਨੇਸਂ...ਪੇ॰... ਨਾਗਮਾ,** ਯੋ ਏਤੇਸਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ **ਪਰਮੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ,** ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮੋ ਨਾਮ ਉਤ੍ਤਮੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਹੋਸਿ, ਦਲ੍ਹੇਨ ਪਰਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੋ। ਸ** ਵਾਤਿ ਵਿਭਾਵਨੇ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ, ਤੇਨ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਤਿ ਤਮੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। **ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਥੁਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ। **ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਪਿ ਨਾਗਮਾ**ਤਿ ਸੁਪਿਨੇਪਿ ਨ ਅਗਮਾਸਿ।

੨੯੭. ਤਤੋ **ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਂ...ਪੇ॰... ਅਵਣ੍ਣਯੁਂ**। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਨਵਮਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਗੁਣੇਯੇਵ ਆਦਿਅਨ੍ਤਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਦੇਵਸਮੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਵਿਞ੍ਞੁਜਾਤਿਕਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਂ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਝਾਨਭਾਵਨਾਯ ਚ, ਤੇ ਚ ਇਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਦਿਗੁਣੇ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤੀਤਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਞ੍ਚਕਨਿਪਾਤੇ ਦੋਣਸੁਤ੍ਤੇ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੯੨) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੨੯੮. ਇਦਾਨਿ ਮਰਿਯਾਦੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਤਣ੍ਡੁਲਂ ਸਯਨ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤੇਸੁ ਯੇ ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਰਿਯਾਦਾ, ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਚੇ ਯਞ੍ਞਂ ਕਪ੍ਪੇਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਆਮਕਧਞ੍ਞਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾ ਪਟਿਵਿਰਤਤ੍ਤਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ **ਤਣ੍ਡੁਲਞ੍ਚ,** ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਭੇਦਂ **ਸਯਨਞ੍ਚ,** ਖੋਮਾਦਿਭੇਦਂ **ਵਤ੍ਥਞ੍ਚ,** ਗੋਸਪ੍ਪਿਤਿਲਤੇਲਾਦਿਭੇਦਂ **ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਞ੍ਚ ਯਾਚਿਯ ਧਮ੍ਮੇਨ,** ''ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਰਿਯਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਏਸਾ ਅਰਿਯਾਨ ਯਾਚਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ, ਅਥ ਯੋ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ ਦਾਤੁਂ, ਤੇਨ ਤਂ ਦਿਨ੍ਨਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਂ **ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ** ਸਂਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ। ''ਸਮੁਦਾਨੇਤ੍ਵਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਏਕੋਯੇਵਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋ ਯਞ੍ਞਮਕਪ੍ਪਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਮਕਂਸੁ ।

੨੯੯. ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਚ ਏਵਮੇਤਸ੍ਮਿਂ **ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਮਿਂ** ਦਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇ **ਯਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਨਾਸ੍ਸੁ ਗਾਵੋ ਹਨਿਂਸੁ** ਤੇ, ਨ ਤੇ ਗਾਵਿਯੋ ਹਨਿਂਸੁ। ਗਾਵੀਮੁਖੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਪਾਣਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ ਨ ਹਨਿਂਸੂਤਿ? ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਅਪਿਚ ਵਿਸੇਸਤੋ

ਯਥਾ ਮਾਤਾ…ਪੇ॰… ਨਾਸ੍ਸੁ ਗਾਵੋ ਹਨਿਂਸੁ ਤੇ। ਤਤ੍ਥ **ਯਾਸੁ ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਓਸਧਾ**ਤਿ ਯਾਸੁ ਪਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਭੇਸਜ੍ਜਭੂਤਾ ਪਞ੍ਚ ਗੋਰਸਾ ਜਾਯਨ੍ਤਿ।

੩੦੦. **ਅਨ੍ਨਦਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚ ਗੋਰਸੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਖੁਦਾ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਬਲਂ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਛਵਿਵਣ੍ਣੋ ਵਿਪ੍ਪਸੀਦਤਿ, ਕਾਯਿਕਮਾਨਸਿਕਂ ਸੁਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਨਦਾ ਬਲਦਾ ਵਣ੍ਣਦਾ ਸੁਖਦਾ ਚੇਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੩੦੧. ਏਵਂ ਤੇ ਯਞ੍ਞੇਸੁ ਗਾਵੋ ਅਹਨਨ੍ਤਾ ਪੁਞ੍ਞਪ੍ਪਭਾਵਾਨੁਗ੍ਗਹਿਤਸਰੀਰਾ **ਸੁਖੁਮਾਲਾ…ਪੇ॰… ਸੁਖਮੇਧਿਤ੍ਥ ਯਂ ਪਜਾ**। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਖੁਮਾਲਾ** ਮੁਦੁਤਲੁਣਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦਿਤਾਯ, **ਮਹਾਕਾਯਾ** ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, **ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤੋ** ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਤਾਯ ਸਣ੍ਠਾਨਯੁਤ੍ਤਤਾਯ ਚ, **ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ** ਲਾਭਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਦਾਯ। **ਸੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ ਸਕੇਹਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤੇਹਿ। **ਕਿਚ੍ਚਾਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਉਸ੍ਸੁਕਾ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ''ਇਦਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ'', ਅਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ''ਇਦਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਮਾਪਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਤੇ ਪੋਰਾਣਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਰੂਪਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਪਸਾਦਨੀਯਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਰਮਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਾ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਯਾਵ ਲੋਕੇ ਅਵਤ੍ਤਿਂਸੁ,** ਤਾਵ ਵਿਗਤਈਤਿਭਯੁਪਦ੍ਦਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ **ਸੁਖਂ ਏਧਿਤ੍ਥ** ਪਾਪੁਣਿ, ਸੁਖਂ ਵਾ ਏਧਿਤ੍ਥ ਸੁਖਂ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਅਗਮਾਸਿ। **ਅਯਂ ਪਜਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੩੦੨-੩. ਕਾਲਚ੍ਚਯੇਨ ਪਨ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਮਰਿਯਾਦਭਾਵਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮਾਨਂ **ਤੇਸਂ ਆਸਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ…ਪੇ॰… ਭਾਗਸੋ ਮਿਤੇ**। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ**ਤਿ ਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞਾ। **ਅਣੁਤੋ ਅਣੁ**ਨ੍ਤਿ ਲਾਮਕਟ੍ਠੇਨ ਪਰਿਤ੍ਤਟ੍ਠੇਨ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਟ੍ਠੇਨ ਅਣੁਭੂਤਤੋ ਕਾਮਗੁਣਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਝਾਨਸਾਮਞ੍ਞਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਾਨਿ ਉਪਨਿਧਾਯ ਸਙ੍ਖਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪਗਮਨੇਨ ਅਣੁਂ ਕਾਮਸੁਖਂ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਂ ਵਾ ਉਪਨਿਧਾਯ ਅਣੁਭੂਤਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਲੋਕਿਯਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਤੋ ਅਣੁਂ ਅਪ੍ਪਕਤੋਪਿ ਅਪ੍ਪਕਂ ਕਾਮਸੁਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਰਾਜਿਨੋ ਚਾ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਚ। **ਵਿਯਾਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ। **ਆਜਞ੍ਞਸਂਯੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯਸਂਯੁਤ੍ਤੇ। **ਸੁਕਤੇ**ਤਿ ਦਾਰੁਕਮ੍ਮਲੋਹਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਨਿਟ੍ਠਿਤੇ। **ਚਿਤ੍ਤਸਿਬ੍ਬਨੇ**ਤਿ ਸੀਹਚਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਣਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਰਸਿਬ੍ਬਨੇ। **ਨਿਵੇਸਨੇ**ਤਿ ਘਰਵਤ੍ਥੂਨਿ। **ਨਿਵੇਸੇ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤਘਰਾਨਿ। **ਵਿਭਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਆਯਾਮਵਿਤ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ। **ਭਾਗਸੋ ਮਿਤੇ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਣਦ੍ਵਾਰਪਾਸਾਦਕੂਟਾਗਾਰਾਦਿਵਸੇਨ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਿਤਾਨਿ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਤੇਸਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਣੁਤੋ ਅਣੁਸਞ੍ਞਿਤਂ ਕਾਮਸੁਖਞ੍ਚ ਰਞ੍ਞੋ ਬਜਾਕਾਰਞ੍ਚ ਅਲਙ੍ਕਤਨਾਰਿਯੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ ਰਥੇ ਚ ਨਿਵੇਸਨੇ ਨਿਵੇਸੇ ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੇਸੁਯੇਵ ਏਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ''ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਵਤ੍ਤਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾਵਿਪਲ੍ਲਾਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞਾ ਆਸਿ।

੩੦੪. ਤੇ ਏਵਂ ਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞਾ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਗੋਮਣ੍ਡਲਪਰਿਬ੍ਬੂਲ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**। ਤਤ੍ਥ **ਗੋਮਣ੍ਡਲਪਰਿਬ੍ਬੂਲ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਯੂਥੇਹਿ ਪਰਿਕਿਣ੍ਣਂ। **ਨਾਰੀਵਰਗਣਾਯੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਰਨਾਰੀਗਣਸਂਯੁਤ੍ਤਂ। **ਉਲ਼ਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪੁਲਂ । **ਮਾਨੁਸਂ ਭੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਨਿਵੇਸਨਾਦਿਭੋਗਵਤ੍ਥੁਂ। **ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਿਂਸੂ**ਤਿ ''ਅਹੋ ਵਤਿਦਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤਣ੍ਹਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ ਝਾਯਿਂਸੁ।

੩੦੫. ਏਵਂ ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਾ ਚ ''ਏਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸੁਨ੍ਹਾਤਾ ਸੁਵਿਲਿਤ੍ਤਾ ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂ ਆਮੁਤ੍ਤਮਣਿਆਭਰਣਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਪਰਿਚਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਮਯਂ ਪਨ ਏਵਂ ਤੇਹਿ ਨਮਸ੍ਸਿਯਮਾਨਾਪਿ ਸੇਦਮਲਕਿਲਿਟ੍ਠਗਤ੍ਤਾ ਪਰੂਲ੍ਹਕਚ੍ਛਨਖਲੋਮਾ ਭੋਗਰਹਿਤਾ ਪਰਮਕਾਰੁਞ੍ਞਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਾਮ। ਏਤੇ ਚ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਅਸ੍ਸਪਿਟ੍ਠਿਸਿਵਿਕਾਸੁਵਣ੍ਣਰਥਾਦੀਹਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਮਯਂ ਪਾਦੇਹਿ। ਏਤੇ ਦ੍ਵਿਭੂਮਿਕਾਦਿਪਾਸਾਦਤਲੇਸੁ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਮਯਂ ਅਰਞ੍ਞਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦੀਸੁ। ਏਤੇ ਚ ਗੋਨਕਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਥਰਣੇਹਿ ਅਤ੍ਥਤਾਸੁ ਵਰਸੇਯ੍ਯਾਸੁ ਸਯਨ੍ਤਿ, ਮਯਂ ਤਟ੍ਟਿਕਾਚਮ੍ਮਖਣ੍ਡਾਦੀਨਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯਂ। ਏਤੇ ਨਾਨਾਰਸਾਨਿ ਭੋਜਨਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਮਯਂ ਉਞ੍ਛਾਚਰਿਯਾਯ ਯਾਪੇਮ। ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਮਯਮ੍ਪਿ ਏਤੇਹਿ ਸਦਿਸਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਧਨਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਧਨਰਹਿਤੇਹਿ ਅਯਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਵਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦੇ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਯੁਤ੍ਤੇ ਪੁਰਾਣਮਨ੍ਤੇ ਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਧਮ੍ਮਯੁਤ੍ਤੇ ਕੂਟਮਨ੍ਤੇ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਧਨਤ੍ਥਿਕਾ ਓਕ੍ਕਾਕਰਾਜਾਨਮੁਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਸੋਤ੍ਥਿਵਚਨਾਦੀਨਿ ਪਯੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਂਸੇ ਪਵੇਣਿਯਾ ਆਗਤਂ ਪੋਰਾਣਮਨ੍ਤਪਦਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਮਯਂ ਆਚਰਿਯਮੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਭਣਿਮ੍ਹਾ, ਤਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੋਤੁਮਰਹਤੀ''ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਵਾ

ਅਸ੍ਸਮੇਧਾਦਿਯਞ੍ਞਂ ਵਣ੍ਣਯਿਂਸੁ। ਵਣ੍ਣਯਿਤ੍ਵਾ ਚ ਰਾਜਾਨਂ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ੍ਤਾ ''ਯਜ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਵਂ ਪਹੂਤਧਨਧਞ੍ਞੋ ਤ੍ਵਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਤੇ ਯਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਵੇਕਲ੍ਲਂ, ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ ਯਜਤੋ ਸਤ੍ਤਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟਾ ਸਗ੍ਗੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਵੋਚੁਂ। ਤੇਨ ਨੇਸਂ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ ਭਗਵਾ **"ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਮਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਬਹੁ ਤੇ ਧਨ"ਨ੍ਤਿ**।

ਤਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ, ਯਂ ਭੋਗਮਭਿਜ੍ਝਾਯਿਂਸੁ, ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਹਿ ਏਤਂ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। **ਤਦੁਪਾਗਮੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਾ ਉਪਾਗਮੁਂ। **ਪਹੂਤਧਨਧਞ੍ਞੋਸੀ**ਤਿ ਪਹੂਤਧਨਧਞ੍ਞੋ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਆਸਂਸਾਯਞ੍ਹਿ ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਕੋਵਿਦਾ। **ਯਜਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਯਜਾਹਿ। **ਵਿਤ੍ਤਂ ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਰੂਪਾਦਿਰਤਨਮੇਵ ਵਿਤ੍ਤਿਕਾਰਣਤੋ ਵਿਤ੍ਤਂ, ਸਮਿਦ੍ਧਿਕਾਰਣਤੋ ਧਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਵਾ **ਵਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਤਿਕਾਰਣਭੂਤਮੇਵ ਆਭਰਣਾਦਿ ਉਪਕਰਣਂ, ਯਂ ''ਪਹੂਤਵਿਤ੍ਤੂਪਕਰਣੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੩੧) ਆਗਚ੍ਛਤਿ। **ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਮਨ੍ਤੇ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਓਕ੍ਕਾਕਂ ਉਪਾਗਮੁਂ। ਕਿਨ੍ਤਿ? ''ਮਹਾਰਾਜ, ਬਹੂ ਤੇ ਵਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਧਨਞ੍ਚ, ਯਜਸ੍ਸੁ, ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਪਹੂਤਧਨਧਞ੍ਞੋ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ।

੩੦੬. ਏਵਂ ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੇਹਿ **ਤਤੋ ਚ ਰਾਜਾ...ਪੇ॰... ਅਦਾ ਧਨਂ**। ਤਤ੍ਥ **ਸਞ੍ਞਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਞਾਪਿਤੋ। **ਰਥੇਸਭੋ**ਤਿ ਮਹਾਰਥੇਸੁ ਖਤ੍ਤਿਯੇਸੁ ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੇਨ ਉਸਭਸਦਿਸੋ। **"ਅਸ੍ਸਮੇਧ"**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਸ੍ਸਮੇਤ੍ਥ ਮੇਧਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਸ੍ਸਮੇਧੋ,** ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਰਿਯਞ੍ਞੇਹਿ ਯਜਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਏਕਵੀਸਤਿਯੂਪਸ੍ਸ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਞ੍ਚ ਪੁਰਿਸੇ ਚ ਅਵਸੇਸਸਬ੍ਬਵਿਭਵਦਕ੍ਖਿਣਸ੍ਸ ਯਞ੍ਞਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਪੁਰਿਸਮੇਤ੍ਥ ਮੇਧਨ੍ਤੀਤਿ **ਪੁਰਿਸਮੇਧੋ,** ਚਤੂਹਿ ਪਰਿਯਞ੍ਞੇਹਿ ਯਜਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭੂਮਿਯਾ ਅਸ੍ਸਮੇਧੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਭਵਦਕ੍ਖਿਣਸ੍ਸ ਯਞ੍ਞਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਸਮ੍ਮਮੇਤ੍ਥ ਪਾਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਪਾਸੋ,** ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਸਮ੍ਮਂ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਤਿਤੋਕਾਸੇ ਵੇਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਂਹਾਰਿਮੇਹਿ ਯੂਪਾਦੀਹਿ ਸਰਸ੍ਸਤਿਨਦਿਯਾ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋਕਾਸਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਟਿਲੋਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਯਜਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਤ੍ਰਯਾਗਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਵਾਜਮੇਤ੍ਥ ਪਿਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਾਜਪੇਯ੍ਯੋ**। ਏਕੇਨ ਪਰਿਯਞ੍ਞੇਨ ਸਤ੍ਤਰਸਹਿ ਪਸੂਹਿ ਯਜਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਬੇਲੁਵਯੂਪਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਰਸਕਦਕ੍ਖਿਣਸ੍ਸ ਯਞ੍ਞਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਲਾਤਿ **ਨਿਰਗ੍ਗਲੋ,** ਨਵਹਿ ਪਰਿਯਞ੍ਞੇਹਿ ਯਜਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭੂਮਿਯਾ ਚ ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਚ ਅਸ੍ਸਮੇਧੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਭਵਦਕ੍ਖਿਣਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਮੇਧਪਰਿਯਾਯਨਾਮਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮੇਧਵਿਕਪ੍ਪਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੩੦੭-੮. ਇਦਾਨਿ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਮਦਾ ਧਨ''ਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਗਾਵੋ ਸਯਨਞ੍ਚਾ"**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਸੋ ਹਿ ਰਾਜਾ ''ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਲੂਖਾਹਾਰੇਨ ਕਿਲਨ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚ ਗੋਰਸੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੁ''ਤਿ ਨੇਸਂ ਸਪੁਙ੍ਗਵਾਨਿ ਗੋਯੂਥਾਨੇਵ ਅਦਾਸਿ, ਤਥਾ ''ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਥਣ੍ਡਿਲਸਾਯਿਤਾਯ ਥੂਲਸਾਟਕਨਿਵਾਸਨੇਨ ਏਕਸੇਯ੍ਯਾਯ ਪਾਦਚਾਰੇਨ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦਿਵਾਸੇਨ ਚ ਕਿਲਨ੍ਤਾ ਗੋਨਕਾਦਿਅਤ੍ਥਤਵਰਸਯਨਾਦੀਸੁ ਸੁਖਂ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤੁ''ਤਿ ਨੇਸਂ ਮਹਗ੍ਘਾਨਿ ਸਯਨਾਦੀਨਿ ਚ ਅਦਾਸਿ। ਏਵਮੇਤਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਧਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਗਾਵੋ ਸਯਨਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥਞ੍ਚ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਮਦਾ ਧਨ''ਨ੍ਤਿ।

੩੦੯-੧੦. ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕਾ **ਤੇ ਚ ਤਤ੍ਥ...ਪੇ॰... ਪੁਨ ਮੁਪਾਗਮੁਂ**। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕਾ **ਤੇ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤੇਸੁ ਯਾਗੇਸੁ **ਧਨਂ** ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਏਵਮੇਵ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਵਤ੍ਥਕਾਮ **ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਸਮਰੋਚਯੁਂ**। ਤਤੋ **ਤੇਸਂ ਇਚ੍ਛਾਵਤਿਣ੍ਣਾਨਂ** ਖੀਰਾਦਿਪਞ੍ਚਗੋਰਸਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਰਸਤਣ੍ਹਾਯ ਓਤਿਣ੍ਣਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ''ਖੀਰਾਦੀਨਿਪਿ ਤਾਵ ਗੁਨ੍ਨਂ ਸਾਦੂਨਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਇਮਾਸਂ ਮਂਸਂ ਸਾਦੁਤਰਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਂਸਂ ਪਟਿਚ੍ਚ **ਭਿਯ੍ਯੋ ਤਣ੍ਹਾ ਪਵਡ੍ਢਥ**। ਤਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ – ''ਸਚੇ ਮਯਂ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਸ੍ਸਾਮ, ਗਾਰਯ੍ਹਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ, ਯਂਨੂਨ ਮਨ੍ਤੇ ਗਨ੍ਥੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ। ਅਥ ਪੁਨਪਿ ਵੇਦਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪੇ **ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਮਨ੍ਤੇ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ** ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕੂਟਮਨ੍ਤੇ ਗਨ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਓਕ੍ਕਾਕਰਾਜਾਨਂ ਪੁਨ ਉਪਾਗਮਿਂਸੁ। ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਭਾਸਮਾਨਾ **"ਯਥਾ ਆਪੋ ਚ...ਪੇ॰... ਬਹੁ ਤੇ ਧਨ"**ਨ੍ਤਿ।

ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੁੱਸੁ ਏਤਦਾਗਤਂ **ਯਥਾ ਆਪੋ** ਹਤ੍ਥਧੋਵਨਾਦਿਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਪਾਣੀਨਂ ਉਪਯੋਗਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸਂ ਤਤੋਨਿਦਾਨਂ ਪਾਪਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਸੋ ਹਿ ਪਾਣਿਨਂ**, ਉਪਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਥਾ ਚਾਯਂ ਮਹਾਪਥਵੀ ਗਮਨਟ੍ਠਾਨਾਦਿਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਕਹਾਪਣਸਙ੍ਖਾਤਂ **ਹਿਰਞ੍ਞਂ** ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਿਭੇਦਂ **ਧਨਂ**, ਯਵਗੋਧੂਮਾਦਿਭੇਦਂ **ਧਾਨਿਯਞ੍ਚ**, ਸਂਵੋਹਾਰਾਦਿਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਉਪਯੋਗਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, **ਏਵਂ ਗਾਵੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ** ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਉਪਯੋਗਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਾ ਹਨਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕੇ ਯਾਗੇ **ਯਜਸ੍ਸੁ ਬਹੁ ਤੇ ਵਿਤ੍ਤਂ, ਯਜਸ੍ਸੁ ਬਹੁ ਤੇ ਧਨ**ਨ੍ਤਿ।

੩੧੧-੧੨. ਏਵਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ **ਤਤੋ ਚ ਰਾਜਾ...ਪੇ॰... ਅਘਾਤਯਿ**, ਯਂ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਞ੍ਚਿ ਸਤ੍ਤਂ **ਨ ਪਾਦਾ...ਪੇ॰... ਘਾਤਯਿ**। ਤਦਾ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਯਞ੍ਞਾਵਾਟਂ ਗਾਵੀਨਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਮਙ੍ਗਲਉਸਭਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਮੂਲਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ''ਮਹਾਰਾਜ, ਗੋਮੇਧਯਞ੍ਞਂ ਯਜਸ੍ਸੁ, ਏਵਂ ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਕਤਮਙ੍ਗਲਕਿਚ੍ਚੋ ਖਗ੍ਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਙ੍ਗਵੇਨ ਸਹ ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਾ ਗਾਵੋ ਮਾਰੇਸਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਯਞ੍ਞਾਵਾਟੇ ਮਂਸਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਪੀਤਕੋਦਾਤਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲੇ ਚ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਸੁਂ। ਤਦੁਪਾਦਾਯ ਕਿਰ ਗਾਵੋ ਪਾਰੁਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਬ੍ਬਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਨ ਪਾਦਾ...ਪੇ॰... ਘਾਤਯੀ''ਤਿ।

੩੧੩. **ਤਤੋ ਦੇਵਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰਾਜਿਨਿ ਗਾਵਿਯੋ ਘਾਤੇਤੁਮਾਰਦ੍ਧੇ ਅਥ ਤਦਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਤਂ ਗੋਘਾਤਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਤੇ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦਯੋ **ਦੇਵਾ** ਚ, **ਪਿਤਰੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਚ, ਸਕ੍ਕੋ **ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ** ਚ, ਪਬ੍ਬਤਪਾਦਨਿਵਾਸਿਨੋ ਦਾਨਵਯਕ੍ਖਸਞ੍ਞਿਤਾ **ਅਸੁਰਰਕ੍ਖਸਾ** ਚ **"ਅਧਮ੍ਮੋ ਅਧਮ੍ਮੋ"**ਤਿ ਏਵਂ ਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਨ੍ਤਾ ''ਧਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਧਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਾ **ਪਕ੍ਕਨ੍ਦੁਂ**। ਏਵਂ ਭੂਮਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਸੋ ਸਦ੍ਦੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਅਗਮਾਸਿ, ਏਕਧਿਕ੍ਕਾਰਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਲੋਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਯਂ ਸਤ੍ਥਂ ਨਿਪਤੀ ਗਵੇ**, ਯਸ੍ਮਾ ਗਾਵਿਮ੍ਹਿ ਸਤ੍ਥਂ ਨਿਪਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੩੧੪. ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਦੇਵਾਦਯੋ ਪਕ੍ਕਨ੍ਦੁਂ, ਅਯਮਞ੍ਞੋਪਿ ਲੋਕੇ ਅਨਤ੍ਥੋ ਉਦਪਾਦਿ – ਯੇ ਹਿ ਤੇ **ਤਯੋ ਰੋਗਾ ਪੁਰੇ ਆਸੁਂ, ਇਚ੍ਛਾ ਅਨਸਨਂ ਜਰਾ**, ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਪਤ੍ਥਨਤਣ੍ਹਾ ਚ ਖੁਦਾ ਚ ਪਰਿਪਾਕਜਰਾ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇ **ਪਸੂਨਞ੍ਚ ਸਮਾਰਮ੍ਭਾ, ਅਟ੍ਠਾਨਵੁਤਿਮਾਗਮੁਂ**, ਚਕ੍ਖੁਰੋਗਾਦਿਨਾ ਭੇਦੇਨ ਅਟ੍ਠਨਵੁਤਿਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੧੫. ਇਦਾਨਿ ਭਗਵਾ ਤਂ ਪਸੁਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਨਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਏਸੋ ਅਧਮ੍ਮੋ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ **ਏਸੋ** ਪਸੁਸਮਾਰਮ੍ਭਸਙ੍ਖਾਤੋ ਕਾਯਦਣ੍ਡਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ **ਦਣ੍ਡਾਨਂ** ਅਞ੍ਞਤਰਦਣ੍ਡਭੂਤੋ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਪੇਤਤ੍ਤਾ **ਅਧਮ੍ਮੋ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਅਹੁ**, ਪਵਤ੍ਤੋ ਆਸਿ, ਸੋ ਚ ਖੋ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਪੁਰਾਣੋ**, ਯਸ੍ਸ ਓਕ੍ਕਮਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਕੇਨਚਿ ਪਾਦਾਦਿਨਾ ਅਹਿਂਸਨਤੋ **ਅਦੂਸਿਕਾਯੋ** ਗਾਵੋ **ਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ**। ਯਾ ਘਾਤੇਨ੍ਤਾ **ਧਮ੍ਮਾ ਧਂਸਨ੍ਤਿ** ਚਵਨ੍ਤਿ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ **ਯਾਜਕਾ** ਯਞ੍ਞਯਾਜਿਨੋ ਜਨਾਤਿ।

੩੧੬. **ਏਵਮੇਸੋ ਅਣੁਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਏਸੋ ਲਾਮਕਧਮ੍ਮੋ ਹੀਨਧਮ੍ਮੋ, ਅਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਦਾਨਧਮ੍ਮੋਪਿ ਅਪ੍ਪਕੋ ਅਤ੍ਥਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਅਣੁਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ। **ਪੋਰਾਣੋ**ਤਿ ਤਾਵ ਚਿਰਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੋਰਾਣੋ। ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਪਨ ਗਰਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਿਤੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਯਤ੍ਥ ਏਦਿਸਕਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਯਾਜਕਂ ਗਰਹਤੀ ਜਨੋ**। ਕਥਂ? ''ਅਬ੍ਬੁਦਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਂ, ਗਾਵੋ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਮਂਸਂ ਖਾਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਨੁਸ੍ਸਵੋ।

੩੧੭. **ਏਵਂ ਧਮ੍ਮੇ ਵਿਯਾਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਪੋਰਾਣੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮੇ ਨਟ੍ਠੇ। ''ਵਿਯਾਵਤ੍ਤੇ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਭੂਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਭਿਨ੍ਨਾ ਸੁਦ੍ਦਵੇਸ੍ਸਿਕਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਮਗ੍ਗਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾ ਸੁਦ੍ਦਾ ਚ ਵੇਸ੍ਸਾ ਚ ਤੇ ਵਿਭਿਨ੍ਨਾ। **ਪੁਥੂ ਵਿਭਿਨ੍ਨਾ ਖਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਬਹੂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਭਿਨ੍ਨਾ। **ਪਤਿਂ ਭਰਿਯਾਵਮਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਭਰਿਯਾ ਚ ਘਰਾਵਾਸਤ੍ਥਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਬਲੇ ਠਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ਤਬਲਾਦੀਹਿ ਉਪੇਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਤਿਂ ਅਵਮਞ੍ਞਥ, ਪਰਿਭਵਿ ਅਵਮਞ੍ਞਿ ਨ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ।

੩੧੮. ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਭਿਨ੍ਨਾ ਸਮਾਨਾ **ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੂ ਚ…ਪੇ॰… ਕਾਮਾਨਂ ਵਸਮਨ੍ਵਗੁਨ੍ਤਿ**। ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ ਯੇ ਚਞ੍ਞੇ ਵੇਸ੍ਸਸੁਦ੍ਦਾ ਯਥਾ ਸਙ੍ਕਰਂ ਨਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਤਾ **ਗੋਤ੍ਤਰਕ੍ਖਿਤਾ**। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤਂ **ਜਾਤਿਵਾਦਂ ਨਿਰਂਕਤ੍ਵਾ**, ''ਅਹਂ ਖਤ੍ਤਿਯੋ, ਅਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ ਏਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ **ਕਾਮਾਨਂ ਵਸਂ ਅਨ੍ਵਗੁਂ** ਆਸਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ, ਕਾਮਹੇਤੁ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਾਕਂਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ''ਇਸਯੋ ਪੁਬ੍ਬਕਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਨਵਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਪੋਰਾਣਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਿਤ੍ਵਾ ''ਯੋ ਨੇਸਂ ਪਰਮੋ''ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮਂ, ''ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਮਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਦੇਵਸਮਂ, ''ਤਣ੍ਡੁਲਂ ਸਯਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾਹਿ ਚਤੂਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਮਰਿਯਾਦਂ, ''ਤੇਸਂ ਆਸਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਤ੍ਤਰਸਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਮਰਿਯਾਦਂ, ਤਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੇਵਾਦੀਨਂ ਪਕ੍ਕਨ੍ਦਨਾਦਿਦੀਪਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਚਣ੍ਡਾਲੋ ਪਨ ਇਧ ਅਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕਾਰਣਂ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮਦੇਵਸਮਮਰਿਯਾਦਾ ਕਾਰਣਂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਮਰਿਯਾਦੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਦੋਣਸੁਤ੍ਤੇ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੯੨) ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਚਣ੍ਡਾਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਕਾਰਣਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਿਪਨ੍ਨੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਏਤਰਹਿ ਪਨ ਸੋਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਚਣ੍ਡਾਲੋ ਦੁਲ੍ਲਭੋ। ਏਵਮਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਧਮ੍ਮੋ ਵਿਨਟ੍ਠੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ ਦੋਣੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ – ''ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਮਯਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਚਣ੍ਡਾਲਮ੍ਪਿ ਨ ਪੂਰੇਮਾ''ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਧਮ੍ਮਸੁਤ੍ਤ-(ਨਾਵਾਸੁਤ੍ਤ)-ਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੯. **ਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਸੁਤ੍ਤਂ, ''ਨਾਵਾਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਂ ਆਰਬ੍ਭ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕਿਰ ਭਗਵਤਿ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਏਕਂ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਂ ਪਠਮੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਉਪਤਿਸ੍ਸਗਾਮੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਭੋਗਗਾਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਟ੍ਠਿਅਧਿਕਪਞ੍ਚਕੋਟਿਸਤਧਨਵਿਭਵਸ੍ਸ ਗਾਮਸਾਮਿਨੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਰੂਪਸਾਰੀ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ, ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਦੁਤਿਯੋ ਤਸ੍ਸੇਵਾਵਿਦੂਰੇ ਕੋਲਿਤਗਾਮੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਭੋਗਗਾਮੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਥਾਰੂਪਵਿਭਵਸ੍ਸੇਵ ਗਾਮਸਾਮਿਨੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੀ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ, ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਤਂ ਦਿਵਸਮੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਏਕਦਿਵਸਮੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਗਬ੍ਭਵੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਅਹੋਸਿ। ਏਕਦਿਵਸੇਯੇਵ ਚ ਨੇਸਂ ਏਕਸ੍ਸ ਉਪਤਿਸ੍ਸਗਾਮੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ**, ਏਕਸ੍ਸ ਕੋਲਿਤਗਾਮੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਕੋਲਿਤੋ**ਤਿ ਨਾਮਮਕਂਸੁ।

ਤੇ ਸਹਪਂਸੁਂ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾ ਸਹਾਯਕਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ, ਏਕਮੇਕਸ੍ਸ ਚ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਚਮਾਣਵਕਸਤਾਨਿ ਪਰਿਵਾਰਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਵਾ ਨਦੀਤਿਤ੍ਥਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਸਪਰਿਵਾਰਾਯੇਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਕੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਸਿਵਿਕਾਸਤੇਹਿ, ਦੁਤਿਯੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਆਜਞ੍ਞਰਥਸਤੇਹਿ। ਤਦਾ ਚ ਰਾਜਗਹੇ ਕਾਲਾਨੁਕਾਲਂ ਗਿਰਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਨਗਰਵੇਮਜ੍ਝੇ ਯਤ੍ਥ ਸਕਲਅਙ੍ਗਮਗਧਵਾਸਿਨੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰਾਦਯੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਸੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਸੁ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦੀਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਸਮਜ੍ਜਵਿਭੂਤਿਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਤੇ ਸਹਾਯਕਾ ਤੇਨ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇਸੁ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ ਸਮਜ੍ਜਵਿਭੂਤਿਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਮਹਾਜਨਕਾਯਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕੋ ਜਨਕਾਯੋ ਵਸ੍ਸਸਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾਵ ਮਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਰਣਂ

ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਲਾਟਨ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ, ਤਥਾ ਕੋਲਿਤਸ੍ਸ। ਤੇਸਂ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ ਨਟੇਸੁ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤੇਸੁ ਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੇਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਨਮਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਸਂਵੇਗੋਯੇਵ ਉਦਪਾਦਿ।

ਅਥ ਵੁਟ੍ਠਿਤੇ ਸਮਜ੍ਜੇ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਸਕਪਰਿਵਾਰੇਨ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਸਹਾਯੇਸੁ ਕੋਲਿਤੋ ਉਪਤਿਸ੍ਸਂ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਕਿਂ, ਸਮ੍ਮ, ਨਾਟਕਾਦਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਤਵ ਪਮੋਦਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਹੋਸੀ''ਤਿ? ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿ। ਸੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ''ਏਹਿ, ਸਮ੍ਮ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਮਤਂ ਗਵੇਸਾਮਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਸਾਧੁ ਸਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ ਤਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿ। ਤਤੋ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨਾ ਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦੇਵ ਰਾਜਗਹਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਗਹੇ ਸਞ੍ਚਯੋ ਨਾਮ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਪਟਿਵਸਤਿ। ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਞ੍ਚਹਿ ਮਾਣਵਕਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਤਯੋ ਵੇਦੇ ਸਬ੍ਬਞ੍ਚ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸਮਯਂ ਉਗ੍ਗਹੇਸੁਂ। ਤੇ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਥਾਨਂ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ – ''ਇਮੇਸਂ ਸਤ੍ਥਾਨਂ ਆਦਿਮਜ੍ਝਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਪਨ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ 'ਇਦਂ ਨਾਮ ਇਮੇਹਿ ਸਤ੍ਥੇਹਿ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯਾਤਿ, ਯਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਪਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥੀ'''ਤਿ। ਸੋਪਿ ਆਹ – ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਤਥਾਵਿਧਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤੇ ਆਹਂਸੁ – ''ਤੇਨ ਹਿ ਮਯਂ ਇਮੇਸਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਗਵੇਸਾਮਾ''ਤਿ। ਤੇ ਆਚਰਿਯੋ ''ਯਥਾਸੁਖਂ ਗਵੇਸਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਏਵਂ ਤੇ ਤੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਅਮਤਂ ਗਵੇਸਮਾਨਾ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤਾ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਪਾਕਟਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਹਿ ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤਾਦਯੋ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠਾ ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਿਂ ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਨ੍ਤਿ। ''ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ ਕੋਲਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ''ਕੇ ਏਤੇ, ਨ ਖੋ ਮਯਂ ਜਾਨਾਮਾ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਵਿਸ੍ਸੁਤਾ ਅਹੇਸੁਂ।

ਏਵਂ ਤੇਸੁ ਅਮਤਪਰਿਯੇਸਨਂ ਚਰਮਾਨੇਸੁ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਰਾਜਗਹਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਤੇ ਚ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਅਮਤਂ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਪਰਿਯੋਸਾਨਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਲਭਨ੍ਤਾ ਪੁਨਦੇਵ ਰਾਜਗਹਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸਜਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯਾਵ ਤੇਸਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੬੦) ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਹਾਯਕੇਸੁ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਡ੍ਢਮਾਸੇਨ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਸੋ ਯਦਾ ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤਿ, ਤਦਾ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ''ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯੋ ਮੇ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ, ਏਤਮਹਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਗਾਰਵੇਨ। ਯਦਾ ਪਨ ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਨ ਵਸਤਿ, ਤਦਾ ਯਸ੍ਸਂ ਦਿਸਾਯਂ ਥੇਰੋ ਵਸਤਿ, ਤਂ ਦਿਸਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਨਮਸ੍ਸਤਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕੇਚਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸੁਂ – ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਿਸਂ ਨਮਸ੍ਸਤਿ, ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਮਞ੍ਞੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਦਿਟ੍ਠਿ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ''ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਤਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਯੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਾਯ ਨੁਤ੍ਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਤਰਹਿ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ ? ਤੇ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਦਿਸਂ ਨਮਸ੍ਸਤਿ, ਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਾਸਨਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯਂ ਵਨ੍ਦਤਿ ਨਮਸ੍ਸਤਿ ਸਮ੍ਮਾਨੇਤਿ, ਆਚਰਿਯਪੂਜਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਜਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਯਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਪ੍ਪਭੇਦਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ ਵਾ, ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪ੍ਪਭੇਦਂ ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਜਞ੍ਞਾ ਜਾਨੇਯ੍ਯ ਵੇਦੇਯ੍ਯ। ''ਯਸ੍ਸਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। **ਇਨ੍ਦਂਵ ਨਂ ਦੇਵਤਾ ਪੂਜਯੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਕ੍ਕਂ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਦੇਵਲੋਕੇਸੁ ਦੇਵਤਾ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਉਪਾਹਨਓਮੁਞ੍ਚਨਾਦਿਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਤਪਟਿਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪੂਜੇਯ੍ਯ ਸਕ੍ਕਰੇਯ੍ਯ ਗਰੁਕਰੇਯ੍ਯ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਸੋ ਪੂਜਿਤੋ… ਪੇ॰… ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ ਧਮ੍ਮਂ,** ਸੋ ਆਚਰਿਯੋ ਏਵਂ ਪੂਜਿਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਮ੍ਹਿ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ

ਦੇਸਨਾਵਸੇਨੇਵ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਞ੍ਚ, ਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਤ੍ତਿਯਾ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ ਦੇਸੇਤਿ, ਦੇਸਨਾਯ ਵਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ, ਉਪਮਾਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮਂ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ।

੩੨੦. **ਤਦਟ੍ਠਿਕਤ੍ਵਾਨ ਨਿਸਮ੍ਮ ਧੀਰੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ ਪਾਤੁਕਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਟ੍ਠਿਕਤ੍ਵਾਨ ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਉਪਧਾਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਧੀਰੋ ਪੁਰਿਸੋ। **ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ਅਨੁਧਮ੍ਮਭੂਤਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵਯਮਾਨੋ। **ਵਿਞ੍ਞੂ ਵਿਭਾਵੀ ਨਿਪੁਣੋ ਚ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੁਤਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਗਮੇਨ ਵਿਞ੍ਞੂ, ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਞਾਪਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਵਿਭਾਵੀ, ਪਰਮਸੁਖੁਮਤ੍ਥਪਟਿਵੇਧਤਾਯ ਨਿਪੁਣੋ ਚ ਹੋਤਿ। **ਯੋ ਤਾਦਿਸਂ ਭਜਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੋ ਤਾਦਿਸਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਤਪ੍ਪਸਾਦਨਪਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਜਤਿ।

੩੨੧. ਏਵਂ ਪਣ੍ਡਿਤਾਚਰਿਯਸੇਵਨਂ ਪਸਂਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਬਾਲਾਚਰਿਯਸੇਵਨਂ ਨਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ **"ਖੁਦ੍ਦਞ੍ਚ ਬਾਲ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਖੁਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦੇਨ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਨਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ, ਪਞ੍ਞਾਭਾਵਤੋ ਬਾਲਂ। **ਅਨਾਗਤਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਧਿਗਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਤ੍ਥਂ। **ਉਸੂਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਇਸ੍ਸਾਮਨਕਤਾਯ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਵੁਡ੍ਢਿਂ ਅਸਹਮਾਨਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ ਪਦਤੋ। ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਪਨ ਯੋ ਬਹੁਚੀਵਰਾਦਿਲਾਭੀ ਆਚਰਿਯੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਦਾਤੁਂ, ਧਮ੍ਮਦਾਨੇ ਪਨ ਅਨਿਚ੍ਛਦੁਕ੍ਖਾਨਤ੍ਤਵਚਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਏਤੇਹਿ ਖੁਦ੍ਦਤਾਦਿਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਖੁਦ੍ਦਂ ਬਾਲਂ ਅਨਾਗਤਤ੍ਥਂ ਉਸੂਯਕਂ ਆਚਰਿਯਂ ਉਪਸੇਵਮਾਨੋ ''ਪੂਤਿਮਚ੍ਛਂ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨਾ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੭੬; ਜਾ॰ ੧.੧੫.੧੮੩) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਯਮ੍ਪਿ ਬਾਲੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਸਾਸਨੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਅਵਿਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾ ਚ ਅਵਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਚ ਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਙ੍ਖਾ, ਤਂ ਅਤਰਿਤ੍ਵਾ ਮਰਣਂ ਉਪੇਤੀਤਿ ਏਵਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੩੨੨-੩. ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਕਟਕਰਣਤ੍ਥਂ **"ਯਥਾ ਨਰੋ"**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਆਪਗ**ਨ੍ਤਿ ਨਦਿਂ। **ਮਹੋਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਉਦਕਂ। **ਸਲਿਲ**ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਗਤਂ, ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਸਰਿਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। **ਸੀਘਸੋਤ**ਨ੍ਤਿ ਹਾਰਹਾਰਿਕਂ, ਵੇਗਵਤਿਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਕਿਂ ਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੋ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਸੋਕਾਰੇਨ ਤਸ੍ਸ ਨਰਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੋ ਸੋਕਾਰੋ। ਕਿਂ ਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਯਥਾ ''ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਾਮ ਸੋ, ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਾਮ ਸੋ''ਤਿ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਦੁਵਿਧਮੇਵ। **ਅਨਿਸਾਮਯਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ ਪਦਤੋ।

ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਪਨ ਯਥਾ ਯੋ ਕੋਚਿਦੇਵ ਨਰੋ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਨਦਿਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਨਦਿਯਾ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨੋ ਅਨੁਸੋਤਗਾਮੀ ਸੋਤਮੇਵ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਰੇ ਪਾਰਤ੍ਥਿਕੇ ਕਿਂ ਸਕ੍ਖਤਿ ਪਾਰਂ ਨੇਤੁਂ। ''ਸਕ੍ਕਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਥੇਵ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਵਿਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਤ੍ਥਂ ਅਨਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਅਵਿਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਨਿਸਾਮਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਅਵਿਤਿਣ੍ਣਕਙ੍ਖੋ ਪਰੇ ਕਿਂ ਸਕ੍ਖਤਿ ਨਿਜ੍ਝਾਪੇਤੁਂ ਪੇਕ੍ਖਾਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ''ਸੋ ਵਤ, ਚੁਨ੍ਦ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਲਿਪਪਲਿਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਕਞ੍ਚੇਤ੍ਥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੮੭) ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਬ੍ਬਂ।

੩੨੪-੫. ਏਵਂ ਬਾਲਸੇਵਨਾਯ ਬਾਲਸ੍ਸ ਪਰਂ ਨਿਜ੍ਝਾਪੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਪਾਕਟਕਰਣਤ੍ਥਂ ਉਪਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ''ਯੋ ਤਾਦਿਸਂ ਭਜਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਪਰੇ ਨਿਜ੍ਝਾਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਪਾਕਟਕਰਣਤ੍ਥਂ **"ਯਥਾਪਿ ਨਾਵ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਫਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਦਬ੍ਬਿਪਦਰੇਨ। **ਰਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਵੇਲੁਦਣ੍ਡੇਨ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਂ ਨਾਵਾਯਂ। **ਤਤ੍ਰੂਪਯਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਨਾਵਾਯ ਆਹਰਣਪਟਿਹਰਣਾਦਿਉਪਾਯਜਾਨਨੇਨ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਦਨੇਨ ਉਪਾਯਞ੍ਞੂ। ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖਤਾਯ ਸੁਕੁਸਲਹਤ੍ਥਤਾਯ ਚ **ਕੁਸਲੋ**। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪਦ੍ਦਵਪਟਿਕਾਰਸਮਤ੍ਥਤਾਯ **ਮੁਤੀਮਾ**। **ਵੇਦਗੂ**ਤਿ ਵੇਦਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਹਿ ਗਤੋ। **ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਾਯੇਵ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਭਾਵਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ। **ਅਵੇਧਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਨਿਯਸਭਾਵੋ।

ਸੋਤਾਵਧਾਨੂਪਨਿਸੂਪਪਨ੍ਨੋਤਿ ਸੋਤਓਦਹਨੇਨ ਚ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਚ ਉਪਪਨ੍ਨੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਪਦਤ੍ਥਮੇਵ। ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਯੋਜਨਾਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਜਾਨਿਤੁਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ।

੩੨੬. ਏਵਂ ਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਪਰੇ ਨਿਜ੍ਝਾਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵਪਾਕਟਕਰਣਤ੍ਥਂ ਉਪਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਣ੍ਡਿਤਸੇਵਨਾਯ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ **"ਤਸ੍ਮਾ ਹਵੇ"**ਤਿ ਇਮਂ ਅਵਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਣ੍ਡਿਤਸੇਵਨੇਨ ਵਿਸੇਸਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, **ਤਸ੍ਮਾ ਹਵੇ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਂ ਭਜੇਥ**। ਕੀਦਿਸਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਂ ਭਜੇਥ? **ਮੇਧਾਵਿਨਞ੍ਚੇਵ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਞ੍ਚ**, ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਮੇਧਾਵਿਨਂ ਚਤੁਪ੍ਪਕਾਰਸੁਤਦ੍ਵਯੇਨ ਚ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਹਿ ਭਜਮਾਨੋ ਤੇਨ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ **ਅਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਥਂ** ਏਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ **ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ** ਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ **ਵਿਞ੍ਞਾਤਧਮ੍ਮੋ** ਸੋ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਭੇਦਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ**ਸੁਖਂ ਲਭੇਥ** ਅਧਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਸਮਾਪੇਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਧਮ੍ਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਕਿਂਸੀਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੭. **ਕਿਂਸੀਲੋ**ਤਿ ਕਿਂਸੀਲਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਿਹਿਸਹਾਯਕੋ ਏਕੋ ਥੇਰਸ੍ਸੇਵ ਪਿਤੁਨੋ ਵਙ੍ਗਨ੍ਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਹਾਯਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਸਟ੍ਠਿਕੋਟਿਅਧਿਕਂ ਪਞ੍ਚਸਤਕੋਟਿਧਨਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿ। ਤਸ੍ਸ ਥੇਰੋ ਬਹੁਸੋ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਦਾਸਿ, ਸੋ ਤੇਨ ਵਿਸੇਸਂ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਤੋ ਥੇਰੋ ''ਬੁਦ੍ਧਵੇਨੇਯ੍ਯੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਂ ਆਦਾਯ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂਸੀਲੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਿਂਸੀਲੋ**ਤਿ ਕੀਦਿਸੇਨ ਵਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਕੀਦਿਸਪਕਤਿਕੋ ਵਾ। **ਕਿਂਸਮਾਚਾਰੋ**ਤਿ ਕੀਦਿਸੇਨ ਚਾਰਿਤ੍ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ। **ਕਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਬ੍ਰੂਹਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਨਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ। **ਨਰੋ ਸਮ੍ਮਾ ਨਿਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਭਿਰਤੋ ਨਰੋ ਸਾਸਨੇ ਸਮ੍ਮਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਨਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਅਰਹਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੩੨੮. ਤਤੋ ਭਗਵਾ ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਡ੍ਢਮਾਸੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਕਸ੍ਮਾ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਪੁਥੁਜ੍ਜਨਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ''ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ ਆਰਬ੍ਭਾ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਂ ਅਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾਵ ਤਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ **"ਵੁਡ੍ਢਾਪਚਾਯੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਵੁਡ੍ਢੋ, ਗੁਣਵੁਡ੍ਢੋ, ਜਾਤਿਵੁਡ੍ਢੋ, ਵਯੋਵੁਡ੍ਢੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵੁਡ੍ਢਾ। ਜਾਤਿਯਾ ਹਿ ਦਹਰੋਪਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤਮਹਲ੍ਲਕਭਿਕ੍ਖੂਨਮਨ੍ਤਰੇ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਪਞ੍ਞਾਯ ਵੁਡ੍ਢਤ੍ਤਾ **ਪਞ੍ਞਾਵੁਡ੍ਢੋ**। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਮਹਲ੍ਲਕਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਓਵਾਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪਞ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਨਿ ਚ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਦਹਰੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਧਿਗਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ **ਗੁਣਵੁਡ੍ਢੋ** ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਓਵਾਦੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਮਹਲ੍ਲਕਾਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਗਬ੍ਭਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਦਹਰੋਪਿ ਰਾਜਾ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਮੁਦ੍ਧਾਵਸਿਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਸੇਸਜਨਸ੍ਸ ਵਨ੍ਦਨਾਰਹਤੋ **ਜਾਤਿਵੁਡ੍ਢੋ** ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬੋ ਪਨ ਪਠਮਜਾਤੋ **ਵਯੋਵੁਡ੍ਢੋ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਦਿਸੋ ਨਤ੍ਥਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਗੁਣੇਨਪਿ ਅਡ੍ਢਮਾਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਜਾਤਿਯਾਪਿ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਯੇਨ ਸਮਾਨੋਪਿ ਸੋ ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਵੁਡ੍ਢੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨਤ੍ਥੇ ਪਞ੍ਞਾਗੁਣੇਹਿ ਏਵ ਵੁਡ੍ਢਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਾ ਆਹ –

‘‘ਵੁਡ੍ਢਾਪਚਾਯੀ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ ਅਪਚਿਤਿਕਰਣੇਨ ਵੁਡ੍ਢਾਪਚਾਯੀ, ਤੇਸਮੇਵ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ ਲਾਭਾਦੀਸੁ ਉਸੂਯਵਿਗਮੇਨ ਅਨੁਸੂਯਕੋ ਚ ਸਿਯਾਤਿ ਅਯਮਾਦਿਪਾਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਾਲਞ੍ਞੂ ਚਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਰਾਗੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਗਰੂਨਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਕਾਲਞ੍ਞੂ, ਦੋਸੇ... ਮੋਹੇ... ਕੋਸਜ੍ਜੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਗਰੂਨਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਕਾਲਞ੍ਞੂ, ਯਤੋ ਏਵਂ ਕਾਲਞ੍ਞੂ ਚ ਅਸ੍ਸ ਗਰੂਨਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ। **ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯੁਤ੍ਤਂ। **ਏਰਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਖਣਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਕਥਾਯ ਖਣਵੇਦੀ, ਦੁਲ੍ਲਭੋ ਵਾ ਅਯਂ ਈਦਿਸਾਯ ਕਥਾਯ ਸਵਨਕ੍ਖਣੋਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਸੁਣੇਯ੍ਯ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਤਂ ਕਥਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸੁਣੇਯ੍ਯ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਤਮੇਵ, ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸੁਭਾਸਿਤਾਨਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਮੇਵ ਸੁਣੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੨੯. ‘‘ਕਾਲਞ੍ਞੂ ਚਸ੍ਸ ਗਰੂਨਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗਾਦਿਵਿਨੋਦਨਕਾਲਂ ਞਤ੍ਵਾਪਿ ਗਰੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਕਾਲੇਨ ਗਚ੍ਛੇ ਗਰੂਨਂ ਸਕਾਸਂ,** ‘‘ਅਹਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕੋ ਧੁਤਙ੍ਗਧਰੋ ਚਾ’’ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਮਗ੍ਗਅਤਿਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਵੇਲਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਿਤਮਾਚਰਿਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਸਕਸੇਨਾਸਨੇ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਦਰਥਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਦਿਵਿਧਿਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋਪਿ ਚ **ਥਮ੍ਭਂ ਨਿਰਂਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਤਵੁਤ੍ਤਿ** ਥਦ੍ਧਭਾਵਕਰਂ ਮਾਨਂ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਚੋਲਕਛਿਨ੍ਨਵਿਸਾਣੁਸਭਉਦ੍ਧਤਦਾਠਸਪ੍ਪਸਦਿਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯ। **ਅਥ** ਤੇਨ ਗਰੁਨਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਤ੍ਥਂ ਧਮ੍ਮਂ...ਪੇ॰... ਸਮਾਚਰੇ ਚ। ਅਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਸਿਤਤ੍ਥਂ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਧਮ੍ਮਂ। **ਸਂਯਮ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਂ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਸੇਸਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। **ਅਨੁਸ੍ਸਰੇ ਚੇਵ ਸਮਾਚਰੇ ਚਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਕਥਿਤੋਕਾਸੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯ, ਧਮ੍ਮਂ ਸਂਯਮਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਕਥਿਤੋਕਾਸੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯ, ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਚ ਅਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਮਾਚਰੇ ਸਮਾਚਰੇਯ੍ਯ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ। ਤਾਸਂ ਕਥਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਪਵਤ੍ਤਨੇ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਹਿ ਕਿਚ੍ਚਕਰੋ ਹੋਤਿ।

੩੩੦. ਤਤੋ ਪਰਞ੍ਚ **ਧਮ੍ਮਾਰਾਮੋ ਧਮ੍ਮਰਤੋ ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ ਧਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਞੂ** ਭਵੇਯ੍ਯ। ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਚੇਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ, ਆਰਾਮੋ ਰਤੀਤਿ ਏਕੋਵ ਅਤ੍ਥੋ, ਧਮ੍ਮੇ ਆਰਾਮੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਾਰਾਮੋ**। ਧਮ੍ਮੇ ਰਤੋ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਪਿਹੇਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਰਤੋ**। **ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ** ਧਮ੍ਮਂ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ। ਧਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਜਾਨਾਤਿ ‘‘ਇਦਂ ਉਦਯਞ੍ਞਾਣਂ ਇਦਂ ਵਯਞ੍ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮਵਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਞੂ,** ਏਵਰੂਪੋ ਅਸ੍ਸ। ਅਥ ਯਾਯਂ ਰਾਜਕਥਾਦਿਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾ ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪਾਦੀਸੁ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਤਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਦੂਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਧਮ੍ਮਸਨ੍ਦੋਸਵਾਦੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ **ਨੇਵਾਚਰੇ ਧਮ੍ਮਸਨ੍ਦੋਸਵਾਦਂ,** ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਆਵਾਸਗੋਚਰਾਦਿਸਪ੍ਪਾਯਾਨਿ ਸੇਵਨ੍ਤੋ **ਤਚ੍ਛੇਹਿ ਨੀਯੇਥ ਸੁਭਾਸਿਤੇਹਿ**। ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨੇਵੇਤ੍ਥ ਤਚ੍ਛਾਨਿ, ਤਥਾਰੂਪੇਹਿ ਸੁਭਾਸਿਤੇਹਿ ਨੀਯੇਥ ਨੀਯੇਯ੍ਯ, ਕਾਲਂ ਖੇਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੩੧. ਇਦਾਨਿ ‘‘ਧਮ੍ਮਸਨ੍ਦੋਸਵਾਦ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤਿਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਂ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਦਞ੍ਞੇਨਪਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ **“ਹਸ੍ਸਂ ਜਪ੍ਪ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਹਾਸਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਵਿਪਸ੍ਸਕੇਨ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਹਸਨੀਯਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਿਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਨਿਰਤ੍ਥਕਕਥਾਜਪ੍ਪੋ ਨ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨਾਦੀਸੁ ਪਰਿਦੇਵੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕਾਦਿਮ੍ਹਿ ਮਨੋਪਦੋਸੋ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ। **ਮਾਯਾਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ **ਮਾਯਾ,** ਤਿਵਿਧਂ **ਕੁਹਨਂ,** ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ **ਗਿਦ੍ਧਿ,** ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ **ਮਾਨੇ,** ਪਚ੍ਚਨੀਕਸਾਤਤਾਸਙ੍ਖਾਤੋ **ਸਾਰਮ੍ਭੋ,** ਫਰੁਸਵਚਨਲਕ੍ਖਣਂ **ਕਕ੍ਕਸਂ,** ਰਾਗਾਦਯੋ **ਕਸਾਵਾ,** ਅਧਿਮਤ੍ਤਤਣ੍ਹਾਲਕ੍ਖਣਾ **ਮੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਇਮੇ ਚ ਦੋਸਾ ਸੁਖਕਾਮੇਨ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁ ਵਿਯ, ਸੁਚਿਕਾਮੇਨ ਗੂਥਠਾਨਂ ਵਿਯ, ਜੀਵਿਤੁਕਾਮੇਨ ਆਸਿਵਿਸਾਦਯੋ ਵਿਯ ਚ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ। ਹਿਤ੍ਵਾ ਚ ਆਰੋਗ੍ਯਮਦਾਦਿਵਿਗਮਾ ਵੀਤਮਦੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤੇਨ ਚਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਹਸ੍ਸਂ ਜਪ੍ਪਂ...ਪੇ॰... ਠਿਤਤ੍ਤੋ’’ਤਿ।

੩੩੨. ਇਦਾਨਿ ਯ੍ਵਾਯਂ ''ਹਸ੍ਸਂ ਜਪ੍ਪ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਵੁੱਤੋ, ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਸ੍ਮਾ ਸਾਹਸੋ ਹੋਤਿ ਅਵਿਮੰਸਕਾਰੀ, ਰੱਤੋ ਰਾਗਵਸੇਨ ਦੁਟ੍ਠੋ ਦੋਸਵਸੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਮੱਤੋ ਚ ਹੋਤਿ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭਾਵਨਾਯ ਅਸਾਤਚ੍ਚਕਾਰੀ, ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਚ ''ਸੁਣੇਯ੍ਯ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ ਸੁਭਾਸਿਤਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁੱਤੋ ਓਵਾਦੋ ਨਿਰੱਤ੍ਥਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਸ ਸੰਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿੱਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਸੁਤਾਦਿਵੁੱਦ੍ਧਿਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਵਿਞ੍ਞਾਤਸਾਰਾਨੀ**"ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸੱਤ੍ਥੋ – ਯਾਨਿ ਹੇਤਾਨਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਸੰਯੁੱਤਾਨਿ **ਸੁਭਾਸਿਤਾਨਿ,** ਤੇਸਂ ਵਿਜਾਨਨਂ ਸਾਰੋ। ਯਦਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾਨਿ ਸਾਧੁ, ਅਥ ਸਦ੍ਦਮੱਤਮੇਵ ਗਹਿਤਂ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਯੇਨ ਏਤਾਨਿ ਸੁਤਮਯੇਨ ਞਾਣੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਂ **ਸੁਤਂ,** ਏਤਞ੍ਚ ਸੁਤਮਯਞਾਣਂ **ਵਿਞ੍ਞਾਤਸਮਾਧਿਸਾਰਂ,** ਤੇਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਯੋ ਸਮਾਧਿ ਚਿੱਤਸ੍ਸਾਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਤਥੱਤਾਯ ਪਟਿਪੱਤਿ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਸਾਰੋ। ਨ ਹਿ ਵਿਜਾਨਨਮੱਤੇਨੇਵ ਕੋਚਿ ਅੱਤ੍ਥੋ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਯੋ ਪਨਾਯਂ ਨਰੋ ਰਾਗਾਦਿਵਸੇਨ ਵੱਤਨਤੋ **ਸਾਹਸੋ** , ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭਾਵਨਾਯ ਅਸਾਤਚ੍ਚਕਾਰਿਤਾਯ **ਪਮੱਤੋ,** ਸੋ ਸਦ੍ਦਮੱਤਗ੍ਗਾਹੀਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਅੱਤ੍ਥਵਿਜਾਨਨਾਭਾਵਤੋ ਸਾ ਸੁਭਾਸਿਤਵਿਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ ਚ, ਤਥੱਤਾਯ ਪਟਿਪੱਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਸੁਤਞ੍ਚ ਨ ਵਡ੍ਢਤੀਤਿ।

੩੩੩. ਏਵਂ ਪਮੱਤਾਨਂ ਸੱਤਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪਰਿਹਾਨਿਂ ਸੁਤਪਰਿਹਾਨਿਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਪ੍ਪਮੱਤਾਨਂ ਤਦੁਭਯਸਾਰਾਧਿਗਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – "**ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਯੇ...ਪੇ॰... ਸਾਰਮਜ੍ਝਗੂ**"ਤਿ। ਤੱਥ **ਅਰਿਯਪ੍ਪਵੇਦਿਤੋ ਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮੋ। ਏਕੋਪਿ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮਂ ਅਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਨਾਮ ਨੱਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ **ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਯੇ ਅਰਿਯਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ ਰਤਾ** ਨਿਰਤਾ ਅਪ੍ਪਮੱਤਾ ਸਾਤਚ੍ਚਾਨੁਯੋਗਿਨੋ, **ਅਨੁੱਤਰਾ ਤੇ ਵਚਸਾ ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਚ,** ਤੇ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਨ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤੇਨ ਤਿਵਿਧੇਨ ਮਨੋਸੁਚਰਿਤੇਨ ਤਿਵਿਧੇਨ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੱਤਾ ਵਚਸਾ ਮਨਸਾ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਚ ਅਨੁੱਤਰਾ, ਅਵਸੇਸਸੱਤੇਹਿ ਅਸਮਾ ਅਗ੍ਗਾਵਿਸਿੱਟ੍ਠਾ। ਏੱਤਾਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸੀਲੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁੱਤਂ ਸੀਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਵਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾ **ਤੇ ਸਨ੍ਤਿਸੋਰਚ੍ਚਸਮਾਧਿਸਣ੍ਠਿਤਾ, ਸੁਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਸਾਰਮਜ੍ਝਗੂ,** ਯੇ ਅਰਿਯਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਰਤਾ, ਤੇ ਨ ਕੇਵਲਂ ਵਾਚਾਦੀਹਿ ਅਨੁੱਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਸਨ੍ਤਿਸੋਰਚ੍ਚੇ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਚ ਸਣ੍ਠਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਸਾਰਮਜ੍ਝਗੂ ਅਧਿਗਤਾ ਇੱਚੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਆਸੰਸਾਯਂ ਭੂਤਵਚਨਂ। ਤੱਥ **ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, **ਸੋਰਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰੇ ਰਤਭਾਵੇਨ ਯਥਾਭੂਤਪਟਿਵੇਧਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾ, ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਸੋਰਚ੍ਚਨ੍ਤਿ **ਸਨ੍ਤਿਸੋਰਚ੍ਚਂ,** ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸਮਾਧੀ**ਤਿ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁੱਤੋਵ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿ। **ਸਣ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਤਦੁਭਯੇ ਪਤਿੱਟ੍ਠਿਤਾ। ਸੁਤਪਞ੍ਞਾਨਂ ਸਾਰਂ ਨਾਮ ਅਰਹੱਤਫਲਵਿਮੁੱਤਿ। ਵਿਮੁੱਤਿਸਾਰਞ੍ਹਿ ਇਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ।

ਏਵਮੇੱਥ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਂ, ''ਅਨੁੱਤਰਾ ਵਚਸਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਂ, ਸਨ੍ਤਿਸੋਰਚ੍ਚਸਮਾਧੀਹਿ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਤਿ ਤੀਹਿਪਿ ਇਮੇਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਅਪਰਭਾਗਪਟਿਪਦਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸੁਤਪਞ੍ਞਾਸਾਰੇਨ ਅਕੁਪ੍ਪਵਿਮੁੱਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਰਹੱਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਸਮਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੋਤਾਪੱਤਿਫਲਂ ਪੱਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਅਰਹੱਤੇ ਪਤਿੱਟ੍ਠਾਸੀਤਿ।

ਪਰਮੱਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁੱਦਕ-ਅੱਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁੱਤਨਿਪਾਤ-ਅੱਟ੍ਠਕਥਾਯ ਕਿਂਸੀਲਸੁੱਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿੱਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਉੱਟ੍ਠਾਨਸੁੱਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੪. **ਉੱਟ੍ਠਹਥਾ**ਤਿ ਉੱਟ੍ਠਾਨਸੁੱਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪੱਤਿ? ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵੱਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਰੱਤਿਂ ਜੇਤਵਨਵਿਹਾਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਸਾਵੱਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਗਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦਂ ਅਗਮਾਸਿ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੱਤ੍ਥਾਯ। ਆਚਿਣ੍ਣਂ ਕਿਰੇਤਂ ਭਗਵਤੋ ਰੱਤਿਂ ਜੇਤਵਨਵਿਹਾਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ

ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੂਪਗਮਨਂ, ਰਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੂਪਗਮਨਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਕੁਲਾਨਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਮਹਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗਗੁਣਪਰਿਦੀਪਨਤ੍ਥਾਯ ਚ। ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਞ੍ਚ ਕੂਟਾਗਾਰਗਬ੍ਭਸਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦੇ ਵਸਤਿ, ਤਦਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਗਾਰਵੇਨ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਂ ਨਾਰੁਹਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦੇ ਕੂਟਾਗਾਰਗਬ੍ਭਂ ਪਾਵਿਸਿ, ਤੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦੇ ਪਞ੍ਚਪਿ ਗਬ੍ਭਸਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਵਿਸਿਂਸੁ। ਤੇ ਚ ਸਬ੍ਬੇਵ ਨਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਧੁਨਾਗਤਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਉਦ੍ਧਤਾ ਉਨ੍ਨਲ਼ਾ ਪਾਕਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ। ਤੇ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਂ ਸੁਪਿਤ੍ਵਾ ਸਾਯਂ ਉਟ੍ਠਾਯ ਮਹਾਤਲੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਤੁਯ੍ਹਂ ਕਿਂ ਅਹੋਸਿ, ਤ੍ਵਂ ਕਤ੍ਥ ਅਗਮਾਸਿ, ਅਹਂ ਆਵੁਸੋ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਘਰਂ, ਅਹਂ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ, ਤਤ੍ਥ ਏਵਰੂਪੋ ਚ ਏਵਰੂਪੋ ਚ ਭੋਜਨਵਿਧਿ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਆਮਿਸਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾ ਅਹੇਸੁਂ।

ਭਗਵਾ ਤਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮੇ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਸਨ੍ਤਾਪਿ ਏਵਂ ਪਮਤ੍ਤਾ, ਅਹੋ ਅਯੁਤ੍ਤਕਾਰਿਨੋ’’ਤਿ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਗਮਨਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਤਾਵਦੇਵ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਭਗਵਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਦਮੂਲੇ ਵਨ੍ਦਮਾਨੋਯੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਭਗਵਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਏਤੇ ਤੇ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਪਮਤ੍ਤਾ, ਸਾਧੁ ਨੇ ਸਂਵੇਜੇਹੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਆਪੋਕਸਿਣਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਰੀਸਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤਂ ਮਹਾਪਾਸਾਦਂ ਨਾਵਂ ਵਿਯ ਮਹਾਵਾਤੋ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕੇਨ ਕਮ੍ਪੇਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਥਵਿਪ੍ਪਦੇਸੇਨ। ਅਥ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੀਤਾ ਵਿਸ੍ਸਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਸਕਸਕਚੀਵਰਾਨਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂਸੁ। ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ, ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ । ਭਗਵਾ ‘‘ਕਿਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭੀਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਤੇ ‘‘ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੋ ਕਮ੍ਪਿਤੋ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ । ‘‘ਜਾਨਾਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੇਨਾ’’ਤਿ? ‘‘ਨ ਜਾਨਾਮ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀਨਂ ਅਸਮ੍ਪਜਾਨਾਨਂ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰੀਨਂ ਸਂਵੇਗਜਨਨਤ੍ਥਂ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਨ ਕਮ੍ਪਿਤੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਉਟ੍ਠਹਥਾ**ਤਿ ਆਸਨਾ ਉਟ੍ਠਹਥ ਘਟਥ ਵਾਯਮਥ, ਮਾ ਕੁਸੀਤਾ ਹੋਥ। **ਨਿਸੀਦਥਾ**ਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਤ੍ਥਾਯ ਨਿਸੀਦਥ। **ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸੁਪਿਤੇਨ** ਵੋਤਿ ਕੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਸੁਪਿਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਪਨ੍ਤੇਨ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਥੋ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ। **ਆਤੁਰਾਨਞ੍ਹਿ ਕਾ ਨਿਦ੍ਦਾ, ਸਲ੍ਲਵਿਦ੍ਧਾਨ ਰੁਪ੍ਪਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਰ ਚ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਕੇਪਿ ਸਰੀਰਪ੍ਪਦੇਸੇ ਉਟ੍ਠਿਤੇਨ ਚਕ੍ਖੁਰੋਗਾਦਿਨਾ ਰੋਗੇਨ ਆਤੁਰਾਨਂ ਏਕਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਵਿਟ੍ਠੇਨ ਅਯਸਲ੍ਲਅਟ੍ਠਿਸਲ੍ਲਦਨ੍ਤਸਲ੍ਲਵਿਸਾਣਸਲ੍ਲਕਟ੍ਠਸਲ੍ਲਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਸਲ੍ਲੇਨ ਰੁਪ੍ਪਮਾਨਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਕਲਚਿਤ੍ਤਸਰੀਰਸਨ੍ਤਾਨਂ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਿਲੇਸਰੋਗੇਹਿ ਆਤੁਰਾਨਞ੍ਹਿ ਕਾ ਨਿਦ੍ਦਾ ਰਾਗਸਲ੍ਲਾਦੀਹਿ ਚ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਲ੍ਲੇਹਿ ਅਨ੍ਤੋਹਦਯਂ ਪਵਿਸਿਯ ਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਲ੍ਲਵਿਦ੍ਧਾਨਂ ਰੁਪ੍ਪਤਂ।

੩੩੫. ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਭਗਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ੍ਤੋ ਸਂਵੇਜੇਨ੍ਤੋ ਚ ਆਹ – **‘‘ਉਟ੍ਠਹਥ…ਪੇ॰… ਵਸਾਨੁਗੇ**’’ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਯੋਜਨਾ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – ਏਵਂ ਕਿਲੇਸਸਲ੍ਲਵਿਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਲੋ ਪਬੁਜ੍ਝਿਤੁਂ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? ਮਣ੍ਡਪੇਯ੍ਯਮਿਦਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਸਤ੍ਥਾ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੋ, ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਨ ਵੋ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਗਿਰੀਸੁ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਨਦੀਸੁ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਸਮੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਵਿਸਮੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਰੁਕ੍ਖਗ੍ਗੇਸੁਪਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਦਸ੍ਸਨਾ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯ ਅਨੁਕਿਰਿਯਤ੍ਥਂ ਉਟ੍ਠਹਥ ਨਿਸੀਦਥ ਦਲ੍ਹਂ ਸਿਕ੍ਖਥ ਸਨ੍ਤਿਯਾ।

ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਪਾਦਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ ਏਵ। ਦੁਤਿਯਪਾਦੇ ਪਨ **ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਨ੍ਤਿਯੋ – ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਿ, ਤਦਙ੍ਗਸਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਨ੍ਤੀਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਇਧ ਪਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਂ ਦਲ੍ਹਂ ਸਿਕ੍ਖਥ, ਅਸਿਥਿਲਪਰਕ੍ਕਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਮਾ ਵੋ ਪਮਤ੍ਤੇ ਵਿਞ੍ਞਾਯ, ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਾ ਅਮੋਹਯਿਤ੍ਥ**

ਵ**ਸਾਨੁਗੇ** , ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ‘‘ਪਮਤ੍ਤਾ ਏਤੇ’’ਤਿ ਏਵ ਞਤ੍ਵਾ ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਪਰਿਯਾਯਨਾਮੋ ਮਾਰੋ ਵਸਾਨੁਗੇ ਅਮੋਹਯਿਤ੍ਥ, ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਵਸਂ ਗਚ੍ਛਥ, ਏਵਂ ਵਸਾਨੁਗੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਮਾ ਅਮੋਹਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੩੩੬. ਯਤੋ ਤਸ੍ਸ ਵਸਂ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ **ਯਾਯ ਦੇਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ…ਪੇ॰… ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ**, ਯਾਯ ਦੇਵਾ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਅਤ੍ਥਿਕਾ ਰੂਪਸਦ੍ਦਗਨ੍ਧਰਸਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਾ, ਤਂ ਰੂਪਾਦਿਂ ਸਿਤਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਅਲ੍ਲੀਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤਰਥ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਥ ਏਤਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ ਵਿਸਯੇਸੁ ਵਿਸਟਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਵਿਸਾਲਤ੍ਤਾ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਂ ਭਵਭੋਗਤਣ੍ਹਂ। **ਖਣੋ ਵੋ ਮਾ ਉਪਚ੍ਚਗਾ**, ਅਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਰਣਕ੍ਖਣੋ ਮਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿ। ਯੇਸਞ੍ਹਿ ਅਯਮੇਵਰੂਪੋ ਖਣੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਯੇ ਚ ਇਮਂ ਖਣਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਤੇ **ਖਣਾਤੀਤਾ ਹਿ ਸੋਚਨ੍ਤਿ ਨਿਰਯਮ੍ਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ**, ਨਿਰਸ੍ਸਾਦਟ੍ਠੇਨ ਨਿਰਯਸਞ੍ਞਿਤੇ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਪਿ ਅਪਾਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ‘‘ਅਕਤਂ ਵਤ ਨੋ ਕਲ੍ਯਾਣ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੋਚਨ੍ਤਿ।

੩੩੭. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਸ੍ਸਾਹੇਤ੍ਵਾ ਸਂਵੇਜੇਤ੍ਵਾ ਚ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਤਂ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਂ ਵਿਗਰਹਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਤੇ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਪਮਾਦੋ ਰਜੋ’’**ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਮਾਦੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ, ਸੋ ਚਿਤ੍ਤਮਲਿਨਟ੍ਠੇਨ **ਰਜੋ**। ਤਂ ਪਮਾਦਮਨੁਪਤਿਤੋ **ਪਮਾਦਾਨੁਪਤਿਤੋ**, ਪਮਾਦਾਨੁਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਮਾਦੋ ਏਵ, ਸੋਪਿ ਰਜੋ। ਨ ਹਿ ਕਦਾਚਿ ਪਮਾਦੋ ਨਾਮ ਅਰਜੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੇਨ ਕਿਂ ਦੀਪੇਤਿ? ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ‘‘ਦਹਰਾ ਤਾਵ ਮਯਂ ਪਚ੍ਛਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਥ। ਦਹਰਕਾਲੇਪਿ ਹਿ ਪਮਾਦੋ ਰਜੋ, ਮਜ੍ਝਿਮਕਾਲੇਪਿ ਥੇਰਕਾਲੇਪਿ ਪਮਾਦਾਨੁਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਮਹਾਰਜੋ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟੋ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ ਘਰੇ ਏਕਦ੍ਵੇਦਿਵਸਿਕੋ ਰਜੋ ਰਜੋ ਏਵ, ਵਡ੍ਢਮਾਨੋ ਪਨ ਗਣਵਸ੍ਸਿਕੋ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟੋ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਪਨ ਪਠਮਵਯੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਇਤਰਵਯੇਸੁ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ, ਪਠਮਵਯੇ ਵਾ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯੇ ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੇ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰੀ ਨ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦਾਨੁਲੋਮਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਯੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਵਯੇਸੁ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰੀ ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਂ ਆਮਿਸਕਥਞ੍ਚ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਸੋ ਪਠਮਵਯੇ ਪਮਾਦੋ ਰਜੋ, ਇਤਰਵਯੇਸੁ ਪਮਾਦਾਨੁਪਤਿਤੋ ਮਹਾਪਮਾਦੋ ਚ ਮਹਾਰਜੋ ਏਵਾਤਿ।

ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਂ ਵਿਗਰਹਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **‘‘ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾਯ, ਅਬ੍ਬਹੇ ਸਲ੍ਲਮਤ੍ਤਨੋ’’**ਤਿ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਮੇਸੋ ਸਬ੍ਬਦਾਪਿ ਪਮਾਦੋ ਰਜੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤਿਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਚ ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਉਦ੍ਧਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਦਯਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਰਾਗਾਦਿਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਸਲ੍ਲਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਸਮਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਂਵੇਗਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾਪਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੂਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਉਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਰਾਹੁਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੮. **ਕਚ੍ਚਿ ਅਭਿਣ੍ਹਸਂਵਾਸਾ**ਤਿ ਰਾਹੁਲਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਰਾਹੁਲਕੁਮਾਰੇਨ ‘‘ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਮੇ ਸਮਣ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ‘‘ਰਾਹੁਲਕੁਮਾਰਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਹੀ’’ਤਿ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਖਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੫) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਪਨ ਰਾਹੁਲਕੁਮਾਰਂ ਵੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਵ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਸਿ, ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੋ ਅਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਚਰਿਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਭਗਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਕੁਮਾਰੋ ਜਾਤਿਆਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਕੁਲਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਦੀਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਾਨਂ ਵਾ ਮਦਂ ਵਾ ਮਾ ਅਕਾਸੀ’’ਤਿ

ਦਹਰਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਯਾਵ ਨ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਪਾਪੁਣਿ, ਤਾਵ ਓਵਦਨ੍ਤੋ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਚੇਤਂ ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਇਤ੍ਥਂ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਾਹੁਲਂ ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਓਵਦਤੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯਂ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ ''ਕਚ੍ਚਿ ਤ੍ਵਂ, ਰਾਹੁਲ, ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਸਂਵਾਸਹੇਤੁ ਜਾਤਿਆਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਨ ਪਰਿਭਵਸਿ ਪਣ੍ਡਿਤਂ, ਞਾਣਪਦੀਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਦੀਪਸ੍ਸ ਚ ਧਾਰਣਤੋ **ਉਕ੍ਕਾਧਾਰੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਕਚ੍ਚਿ ਅਪਚਿਤੋ ਤਯਾ**, ਕਚ੍ਚਿ ਨਿਚ੍ਚਂ ਪੂਜਿਤੋ ਤਯਾ''ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਣਤਿ।

੩੩੯. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋ ''ਨਾਹਂ ਭਗਵਾ ਨੀਚਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਸਂਵਾਸਹੇਤੁ ਮਾਨਂ ਵਾ ਮਦਂ ਵਾ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਪਟਿਗਾਥਮਾਹ ''**ਨਾਹਂ ਅਭਿਣ੍ਹਸਂਵਾਸਾ**''ਤਿ। ਸਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾ ਏਵ।

੩੪੦. ਤਤੋ ਨਂ ਭਗਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਓਵਦਨ੍ਤੋ **ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਅਵਸੇਸਗਾਥਾਯੋ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਿਯਰੂਪਾ ਪਿਯਜਾਤਿਕਾ ਅਤਿਵਿਯ ਸਤ੍ਤੇਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤਾ ਪਤ੍ਥਿਤਾ , ਮਨੋ ਚ ਨੇਸਂ ਰਮਯਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਚਾਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋ ਹਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਯ ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਨ ਰਾਜਾਭਿਨੀਤੋ, ਨ ਚੋਰਾਭਿਨੀਤੋ, ਨ ਇਣਟ੍ਟੋ, ਨ ਭਯਟ੍ਟੋ, ਨ ਜੀਵਿਕਾਪਕਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਂ ਭਗਵਾ ''**ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਹਿਤ੍ਵਾ, ਪਿਯਰੂਪੇ ਮਨੋਰਮੇ, ਸਦ੍ਧਾਯ ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮਾ**''ਤਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਸ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''**ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ ਭਵਾ**''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ ''ਨਨੁ ਚਾਯਸ੍ਮਾ ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਪਬ੍ਬਾਜਿਤੋ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਆਹ – 'ਸਦ੍ਧਾਯ ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮਾ'''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਂ ਉਪਰੇਵਤਂ ਨਾਮ ਸਾਮਣੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖੋ ਨਾਮ ਨਾਗਰਾਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸੇ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤਥਾਭਾਵਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਤ੍ਥਨਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪੇ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਿਮਭਵਂ ਉਪਪਨ੍ਨੋ। ਏਵਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਜਾਨਾਤਿ। ਤਥਾਗਤਬਲਞ੍ਞਤਰਞ੍ਹਿ ਏਤਂ ਞਾਣਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ – ''ਸਦ੍ਧਾਯ ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮਾ''ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਧਾਯੇਵ ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਇਦਾਨਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ ਭਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੩੪੧. ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਆਦਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''**ਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਸ੍ਸੁ ਕਲ੍ਯਾਣੇ**''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਅਧਿਕਾ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ, ਤੇ ਭਜਨ੍ਤੋ ਹਿਮਵਨ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਹਾਸਾਲਾ ਮੂਲਾਦੀਹਿ ਵਿਯ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਸ੍ਸੁ ਕਲ੍ਯਾਣੇ''ਤਿ। **ਪਨ੍ਤਞ੍ਚ ਸਯਨਾਸਨਂ, ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਞ੍ਚ ਸਯਨਾਸਨਂ ਪਨ੍ਤਂ ਦੂਰਂ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਾਕਿਣ੍ਣਂ ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸਂ, ਯਤ੍ਥ ਮਿਗਸੂਕਰਾਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਅਰਞ੍ਞਸਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਥਾਰੂਪਂ ਸਯਨਾਸਨਞ੍ਚ ਭਜਸ੍ਸੁ। **ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਹੋਹਿ ਭੋਜਨੇ**ਤਿ ਪਮਾਣਞ੍ਞੂ ਹੋਹਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮਤ੍ਤਂ ਪਰਿਭੋਗਮਤ੍ਤਞ੍ਚ ਜਾਨਾਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਨਾ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇਪਿ ਅਪ੍ਪੇ ਦਾਯਕੇਪਿ ਅਪ੍ਪਂ ਦਾਤੁਕਾਮੇ ਅਪ੍ਪਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇ ਅਪ੍ਪੇ ਦਾਯਕੇ ਪਨ ਬਹੁਂ ਦਾਤੁਕਾਮੇਪਿ ਅਪ੍ਪਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇ ਪਨ ਬਹੁਤਰੇ ਦਾਯਕੇਪਿ ਅਪ੍ਪਂ ਦਾਤੁਕਾਮੇ ਅਪ੍ਪਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇਪਿ ਬਹੁਤਰੇ ਦਾਯਕੇਪਿ ਬਹੁਂ ਦਾਤੁਕਾਮੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਲਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਿਚ ਮਤ੍ਤਾਯੇਵ ਵਣ੍ਣਿਤਾ ਭਗਵਤਾਤਿ ਪਰਿਭੋਗਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਨਾ ਪੁਤ੍ਤਮਂਸਂ ਵਿਯ ਅਕ੍ਖਬ੍ਭਞ੍ਜਨਮਿਵ ਚ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

੩੪੨. ਏਵਮਿਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਭੂਤਾਯ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸੇਵਨਾਯ ਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਭੋਜਨਮੁਖੇਨ ਚ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਚੀਵਰਾਦੀਸੁ ਤਣ੍ਹਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਆਜੀਵੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਪਟਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇ ਸਮਾਦਪੇਨ੍ਤੋ ''**ਚੀਵਰੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਚਾ**''ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਚ੍ਚਯੇ**ਤਿ ਗਿਲਾਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯੇ। **ਏਤੇਸੂ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਚੀਵਰਾਦੀਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਾਦਵਤ੍ਥੂਸੁ। **ਤਣ੍ਹਂ ਮਾਕਾਸੀ**ਤਿ ''ਹਿਰਿਕੋਪੀਨਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਾਦਿਅਤ੍ਥਮੇਵ ਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਨਿਚ੍ਚਾਤੁਰਾਨਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਪਟਿਕਾਰਭੂਤਾ ਜਜ੍ਜਰਘਰਸ੍ਸੇਵਿਮਸ੍ਸ ਅਤਿਦੁਬ੍ਬਲਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਭੂਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਦੀਨਵਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਂ ਮਾ ਜਨੇਸਿ, ਅਜਨੇਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਾਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਮਾ ਲੋਕਂ ਪੁਨਰਾਗਮਿ**।

ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਤਣ੍ਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਯ ਆਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨੋ ਪੁਨਪਿ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਤ੍ৱਂ ਏਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਂ ਮਾਕਾਸਿ, ਏৱਂ ਸਨ੍ਤੇ ਨ ਪੁਨ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਮਿਸ੍ਸਸੀਤਿ।

ਏৱਂ ৱੁਤ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋ ‘‘ਚੀৱਰੇ ਤਣ੍ਹਂ ਮਾਕਾਸੀਤਿ ਮਂ ਭਗৱਾ ਆਹਾ’’ਤਿ ਚੀৱਰਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦ੍ৱੇ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗਞ੍ਚ, ਤੇਚੀৱਰਿਕਙ੍ਗਞ੍ਚ। ‘‘ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਤਣ੍ਹਂ ਮਾਕਾਸੀਤਿ ਮਂ ਭਗৱਾ ਆਹਾ’’ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿ – ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਙ੍ਗਂ, ਸਪਦਾਨਚਾਰਿਕਙ੍ਗਂ, ਏਕਾਸਨਿਕਙ੍ਗਂ, ਪਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਿਕਙ੍ਗਂ, ਖਲੁਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਿਕਙ੍ਗਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸੇਨਾਸਨੇ ਤਣ੍ਹਂ ਮਾਕਾਸੀਤਿ ਮਂ ਭਗৱਾ ਆਹਾ’’ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਛ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿ – ਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗਂ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਙ੍ਗਂ, ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕਙ੍ਗਂ, ਯਥਾਸਨ੍ਥਤਿਕਙ੍ਗਂ, ਸੋਸਾਨਿਕਙ੍ਗਂ, ਨੇਸਜ੍ਜਿਕਙ੍ਗਨ੍ਤਿ। ‘‘ਗਿਲਾਨਪ੍ਪਚ੍ਚਯੇ ਤਣ੍ਹਂ ਮਾਕਾਸੀਤਿ ਮਂ ਭਗৱਾ ਆਹਾ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਯਥਾਲਾਭਂ ਯਥਾਬਲਂ ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਤੀਹਿ ਸਨ੍ਤੋਸੇਹਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਅਹੋਸਿ, ਯਥਾ ਤਂ ਸੁਬ੍ਬਚੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਪਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਾਹੀ ਅਨੁਸਾਸਨਿਨ੍ਤਿ।

੩੪੩. ਏৱਂ ਭਗৱਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਰਾਹੁਲਂ ਆਜੀৱਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ৱਾ ਇਦਾਨਿ ਅৱਸੇਸਸੀਲੇ ਸਮਥৱਿਪਸ੍ਸਨਾਸੁ ਚ ਸਮਾਦਪੇਤੁਂ “**ਸਂৱੁਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਮਿ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਂৱੁਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭৱਸ੍ਸੂਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਭৱਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮਪਦੇਨ ৱਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ৱੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਪਦੇ। ਏৱਮੇਤੇਹਿ ਦ੍ৱੀਹਿ ৱਚਨੇਹਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂৱਰਸੀਲੇ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂৱਰਸੀਲੇ ਚ ਸਮਾਦਪੇਸਿ। ਪਾਕਟৱਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ৱੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਪਨ ਛਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ৱੁਤ੍ਤਂਯੇৱ ਹੋਤੀਤਿ ৱੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਸਤਿ ਕਾਯਗਤਾ ਤਜਤ੍ਥੁ**ਤਿ ਏৱਂ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਤੁਯ੍ਹਂ ਚਤੁਧਾਤੁৱৱਤ੍ਥਾਨਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਆਹਾਰੇਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞਾਭਾৱਨਾਦਿਭੇਦਾ ਕਾਯਗਤਾ ਸਤਿ ਅਤ੍ਥੁ ਭৱਤੁ, ਭਾৱੇਹਿ ਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਬਹੁਲੋ ਭৱਾ**ਤਿ ਸਂਸਾਰৱਟ੍ਟੇ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨਬਹੁਲੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ ਅਨਭਿਰਤਸਞ੍ਞੀ ਹੋਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੪੪. ਏਤ੍ਤਾৱਤਾ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਂ ਉਪਚਾਰਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ৱਾ ਇਦਾਨਿ ਅਪ੍ਪਨਾਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿৱਜ੍ਜੇਹੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਤੇਨੇৱ ਨਂ ਪਰਤੋ ৱਿਸੇਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – “**ਸੁਭਂ ਰਾਗੂਪਸਞ੍ਹਿਤ**”ਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿৱਜ੍ਜੇਹੀ**ਤਿ ਅਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਹਿ। **ਅਸੁਭਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਭਾৱੇਹੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਸৱਿਞ੍ਞਾਣਕੇ ਅৱਿਞ੍ਞਾਣਕੇ ৱਾ ਕਾਯੇ ਅਸੁਭਭਾৱਨਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏৱਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਭਾৱੇਹਿ। **ਏਕਗ੍ਗਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿਨਾ ਏਕਗ੍ਗਂ, ਅਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿਨਾ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ। ਯਥਾ ਤੇ ਈਦਿਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਨਂ ਭਾৱੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੪੫. ਏৱਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਨਾਭੂਮਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ৱਾ ৱਿਪਸ੍ਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਅਨਿਮਿਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾৱੇਹੀ**ਤਿ ਏৱਂ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ৱਿਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾৱੇਹੀਤਿ ৱੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ৱਿਪਸ੍ਸਨਾ ਹਿ ‘‘ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞ੍ਞਾਣਂ ਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ ৱਿਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤੋ ৱਿਮੋਕ੍ਖੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਰਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ৱਾ ਅਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤৱੋਹਾਰਂ ਲਭਤਿ। ਯਥਾਹ –

> ‘‘ਸੋ ਖ੍ৱਾਹਂ, ਆৱੁਸੋ, ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਮਨਸਿਕਾਰਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਚੇਤੋਸਮਾਧਿਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ৱਿਹਰਾਮਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ, ਆৱੁਸੋ, ਇਮਿਨਾ ৱਿਹਾਰੇਨ ৱਿਹਰਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰਿ ৱਿਞ੍ਞਾਣਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪੦)।

ਮਾਨਾਨੁਸਯਮੁਜ੍ਜਹਾਤਿ ਇਮਾਯ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਭਾৱਨਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ৱਾ ‘‘ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਿਨੋ, ਮੇਘਿਯ, ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਸਣ੍ਠਾਤਿ, ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞੀ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸਮੁਗ੍ਘਾਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ ਏৱਮਾਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੩; ਉਦਾ॰ ੩੧) ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਮਾਨਾਨੁਸਯਂ ਉਜ੍ਜਹ ਪਜਹ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋ ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ, ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਅਥੇৱਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਮਾਨਸ੍ਸ ਅਭਿਸਮਯਾ ਖਯਾ ৱਯਾ ਪਹਾਨਾ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾ ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੀਤਿਭੂਤੋ ਸਬ੍ਬਦਰਥਪਰਿਲ਼ਾਹৱਿਰਹਿਤੋ ਯਾৱ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ

ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਸਿ, ਤਾਵ ਸੁਞ੍ਞਤਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾਪ੍ਪਣਿਹਿਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਨ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰੇਨ ਚਰਿਸ੍ਸਸਿ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਤਤੋ ਪਰਂ ''ਇਤ੍ਥਂ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕਾਨਂ ਵਚਨਂ। **ਤਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਂ ਸੁਦ**ਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਂ ਸੁ ਇਦਂ, ਏਵਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਏਵਂ ਓਵਦਿਯਮਾਨੋ ਚਾਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋ ਪਰਿਪਾਕਗਤੇਸੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨਿਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚੂਲ਼ਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਨੇਕੇਹਿ ਦੇਵਤਾਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਰਾਹੁਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤ-(ਵਙ੍ਗੀਸਸੁਤ੍ਤ)-ਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤਂ, ''ਵਙ੍ਗੀਸਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮੇਵ ਯਾਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਮੇ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਨੇਵ, ਯਤੋ ਤਾਨਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਤਥਾਵਿਧਾਨਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ। **ਅਗ੍ਗਾਲ਼ਵੇ ਚੇਤਿਯੇ**ਤਿ ਆਲ਼ਵਿਯਂ ਅਗ੍ਗਚੇਤਿਯੇ। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਹਿ ਭਗਵਤਿ ਅਗ੍ਗਾਲ਼ਵਗੋਤਮਕਾਦੀਨਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਚੇਤਿਯਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ ਯਕ੍ਖਨਾਗਾਦੀਨਂ ਭਵਨਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਭਗਵਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਅਕਂਸੁ, ਤੇਨੇਵ ਚ ਨਾਮੇਨ ਵੋਹਰਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਅਗ੍ਗਾਲ਼ਵਚੇਤਿਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਙ੍ਗੀਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਯਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਿਯਵਚਨਂ, **ਵਙ੍ਗੀਸੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਸੋ ਜਾਤਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਸੋ ਕਿਰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਿਜ੍ਜਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਯਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ ਛਵਸੀਸਂ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਗਤਿਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਸੁਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਤੀਨਂ ਕਾਲਕਤਾਨਂ ਸੁਸਾਨਤੋ ਸੀਸਾਨਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤੇਸਂ ਗਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੋ ''ਅਸੁਕਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਅਸੁਕਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਤੇ ਤੇਨ ਵਿਮ੍ਹਿਤਾ ਤਸ੍ਸ ਬਹੁਂ ਧਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸੋ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ।

ਸੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਂ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮੀ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪੁਰਿਸਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ਗਾਮਨਿਗਮਜਨਪਦਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸਿਨੋ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਸੁਨਿਵਤ੍ਥਾ ਸੁਪਾਰੁਤਾ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਾਯ ਜੇਤਵਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਕੁਹਿਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਤੇ ਆਚਿਕ੍ਖਿਂਸੁ – ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ਸੋਪਿ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਨਂ ਭਗਵਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਿਂ, ਵਙ੍ਗੀਸ, ਜਾਨਾਸਿ ਕਿਰ ਤਾਦਿਸਂ ਵਿਜ੍ਜਂ, ਯਾਯ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਛਵਸੀਸਾਨਿ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ਗਤਿਂ ਪਵੇਦੇਸੀ''ਤਿ? ''ਏਵਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਸਂ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਸੋ ਨਖੇਨ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ''ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਸਂ ਭੋ ਗੋਤਮਾ''ਤਿ ਆਹ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਗਤਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਂ ਸੀਸਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਸੋਪਿ ਤਥੇਵ ਞਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਖੀਣਾਸਵਸੀਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਸੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ਨ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ''ਅਵਿਸਯੋ ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਵਙ੍ਗੀਸ, ਮਮੇਵੇਸੋ ਵਿਸਯੋ, ਖੀਣਾਸਵਸੀਸ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ –

> ''ਗਤੀ ਮਿਗਾਨਂ ਪਵਨਂ, ਆਕਾਸੋ ਪਕ੍ਖਿਨਂ ਗਤਿ।
> ਵਿਭਵੋ ਗਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਰਹਤੋ ਗਤੀ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੩੩੯)।

ਵਙ੍ਗੀਸੋ ਗਾਥੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਇਮੰ ਮੇ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਵਿਜ੍ਜੰ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਭਗਵਾ ''ਨਾਯੰ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ''ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਮੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਯੰ ਵਾ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਵਿਜ੍ਜੰ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਦਾ ਚ ਭਗਵਤੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇਰੋ ਸਮੀਪੇ ਹੋਤਿ, ਤੰ ਭਗਵਾ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਤੇਨ ਹਿ, ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪ, ਇਮੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਤੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਤਚਪਞ੍ਚਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਵਙ੍ਗੀਸੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਰਹਾ ਅਹੋਸਿ। ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਚ ਭਗਵਤਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਟਿਭਾਨਵਨ੍ਤਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਵਙ੍ਗੀਸੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੨)।

ਏਵੰ ਸਮੁਦਾਗਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਙ੍ਗੀਸਸ੍ਸ **ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ** ਵਜ੍ਜਾਵਜ੍ਜਾਦਿਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਨੇਨ ਏਵੰ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰੋ **ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪੋ** ਨਾਮ ਥੇਰੋ। **ਕਪ੍ਪੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮੰ, ਨਿਗ੍ਰੋਧਮੂਲੇ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ "**ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪੋ**"ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤੋ ਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਏਵੰ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ। ਸਾਸਨੇ ਥਿਰਭਾਵੰ ਪਤ੍ਤੋਤਿ **ਥੇਰੋ**। **ਅਗ੍ਗਾਲ਼ਵੇ ਚੇਤਿਯੇ ਅਚਿਰਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਚੇਤਿਯੇ ਅਚਿਰਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਹੋਤਿ। **ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਣਮ੍ਹਾ ਵੂਪਕਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯੇਨ, ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਵਿਸਯੇਹਿ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ। **ਏਵੰ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਕਾਰੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਉਦਪਾਦੀਤਿ। ਅਸਮ੍ਮੁਖਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਾਸੇਵਨਤ੍ਤਾ ਚ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਹੋਸਿ, ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਞ੍ਚਾਨੇਨ ਅਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਦਿਪੁਬ੍ਬਾਸੇਵਨੰ, ਤਾਦਿਸਞ੍ਚ ਅਖੀਣਾਸਵਾਨਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਖੀਣਾਸਵਾਨਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬਪਰਿਚਯੇਨ।

ਤਥਾ ਹਿ ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਉਦੇਨਸ੍ਸ ਉਯਜਾਨਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਰਾਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਚਾਰੇਸੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬਪਰਿਚਯੇਨ, ਗਵਮ੍ਪਤਿਤ੍ਥੇਰੋ ਤਾਵਤਿੰਸਭਵਨੇ ਸੁਞ੍ਞੰ ਦੇਵਵਿਮਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਚਾਰੇਸੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬਪਰਿਚਯੇਨ। ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤਿ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਅਭਾਸੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬਪਰਿਚਯੇਨ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਮ੍ਮੁਖਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਾਸੇਵਨਤ੍ਤਾ ਚਸ੍ਸ ਏਵੰ ਚੇਤਸੋ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ "**ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਉਦਾਹੁ ਨੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**"ਤਿ। ਤਤੋ ਪਰੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। **ਏਕੰਸੰ ਚੀਵਰੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪੁਨ ਸਣ੍ਠਾਪਨੇਨ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਕੰਸਨ੍ਤਿ ਚ ਵਾਮੰਸੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਯਤੋ ਯਥਾ ਵਾਮੰਸੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਚੀਵਰੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਏਵਮਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸੰ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੩੪੬. **ਅਨੋਮਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਓਮੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਲਾਮਕੰ, ਨ ਓਮਪਞ੍ਞੰ, ਅਨੋਮਪਞ੍ਞੰ, ਮਹਾਪਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਿਟ੍ਠੇ**ਵ **ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਮੇਵ, ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਾਨੰ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਾਨੰ। **ਞਾਤੋ**ਤਿ ਪਾਕਟੋ। **ਯਸਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਲਾਭਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਗੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਅਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ।

੩੪੭. **ਤਯਾ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਗ੍ਰੋਧਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ''ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ ਵਦਤਾ ਤਯਾ ਕਤਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤਿ, ਤਥਾ ਭਣਤਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਵ ਤੰ ਤਥਾ ਆਲਪਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਤਤ੍ਥ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਾਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਣਤਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। **ਨਮਸ੍ਸੰ ਅਚਰੀ**ਤਿ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ ਵਿਹਾਸਿ। **ਮੁਤਜਪੇਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਆਲਪਤਿ। ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮੋ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਭਿਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ, ਤਞ੍ਚ ਭਗਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ''ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸੀ''ਤਿ ਆਹ।

੩੪੮. **ਸਕਜਾ**ਤਿਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਮੇਵ ਕੁਲਨਾਮੇਨ ਆਲਪਤਿ। **ਮਯਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਨਿਰਵਸੇਸਪਰਿਸੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਣਤਿ। **ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੂ**ਤਿਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਮੇਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਆਲਪਤਿ। **ਸਮਵਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਵਟ੍ਠਿਤਾ ਆਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ। **ਨੋ**ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ। **ਸਵਨਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵੇਯਜਾਕਰਣਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਾਯ। **ਸੋਤਾ**ਤਿ ਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ। **ਤੁਵੰ ਨੋ ਸਤ੍ਥਾ ਤ੍ਵਮਨੁਤ੍ਤਰੋਸੀ**ਤਿ ਥੁਤਿਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤੰ।

੩੪੯. ਛਿਨ੍ਨੋਵ ਨੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਅਕੁਸਲਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਨਿਬ੍ਬਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਸੋ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਤਿਰੂਪਕਂ ਪਨ ਤਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਵਮਾਹ। **ਬ੍ਰੂਹਿ ਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰੂਹਿ ਮੇ ਏਤਂ, ਯਂ ਮਯਾ ਯਾਚਿਤੋਸਿ ''ਤਂ ਸਾਵਕਂ ਸਕ੍ਯ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਅਞ੍ਞਾਤੁਮਿਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ, ਬ੍ਰੂਵਨ੍ਤੋ ਚ ਤਂ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਂ ਵੇਦਯ ਭੂਰਿਪਞ੍ਞ ਮਜ੍ਝੇਵ ਨੋ ਭਾਸ,** ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਞ੍ਞ ਭਗਵਾ ਮਜ੍ਝੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਭਾਸ, ਯਥਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਮਯਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਮ। **ਸਕ੍ਕੋਵ ਦੇਵਾਨ ਸਹਸ੍ਸਨੇਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਥੁਤਿਵਚਨਮੇਵ। ਅਪਿਚਸ੍ਸ ਅਯਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਥਾ ਸਕ੍ਕੋ ਸਹਸ੍ਸਨੇਤ੍ਤੋ ਦੇਵਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਤੇਹਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਵਚਨੋ ਭਾਸਤਿ, ਏਵਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਮਜ੍ਝੇ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਵਚਨੋ ਭਾਸਾਤਿ।

੩੫੦. ਯੇ ਕੇਚੀਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਗਾਥਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਥੁਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਤਂ ਜਨੇਤੁਂ ਭਣਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ **ਯੇ ਕੇਚਿ** ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ **ਗਨ੍ਥਾ** ਤੇਸਂ ਅਪ੍ਪਹਾਨੇ ਮੋਹਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨਂ ਪਹਾਨਾਭਾਵਤੋ **“ਮੋਹਮਗ੍ਗਾ”**ਤਿ ਚ **“ਅਞ੍ਞਾਣਪਕ੍ਖਾ”**ਤਿ ਚ **“ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਟ੍ਠਾਨਾ”**ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ **ਤਥਾਗਤਂ ਪਤ੍ਵਾ** ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾਬਲੇਨ ਵਿਦ੍ਧਂਸਿਤਾ ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਹਿ **ਏਤਂ ਪਰਮਂ ਨਰਾਨਂ,** ਯਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਥਵਿਧਮਨਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਜਨਨਤੋ ਨਰਾਨਂ ਪਰਮਂ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੩੫੧. ਨੋ ਚੇ ਹਿ ਜਾਤੂਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਗਾਥਂ ਥੁਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਤਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋਵ ਭਣਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਜਾਤੂ**ਤਿ ਏਕਂਸਵਚਨਂ। **ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਜੋਤਿਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਜੋਤਿਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਦਿ ਭਗਵਾ ਯਥਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਭੇਦੋ ਵਾਤੋ ਅਬ੍ਭਘਨਂ ਵਿਹਨਤਿ, ਏਵਂ ਦੇਸਨਾਵੇਗੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਨ ਵਿਹਨੇਯ੍ਯ । ਤਥਾ ਯਥਾ ਅਬ੍ਭਘਨੇਨ ਨਿਵੁਤੋ ਲੋਕੋ ਤਮੋਵ ਹੋਤਿ ਏਕਨ੍ਧਕਾਰੋ, ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਾਣਨਿਵੁਤੋਪਿ ਤਮੋਵਸ੍ਸ। ਯੇਪਿ ਇਮੇ ਦਾਨਿ ਜੋਤਿਮਨ੍ਤੋ ਖਾਯਨ੍ਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ, ਤੇਪਿ ਨਰਾ ਨ ਤਪੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ।

੩੫੨. ਧੀਰਾ ਚਾਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਗਾਥਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਭਣਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ **ਧੀਰਾ** ਚ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਪੁਰਿਸਾ **ਪਜ੍ਜੋਤਕਰਾ ਭਵਨ੍ਤਿ,** ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਂ ਤਂ **ਵੀਰ** ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਗਵਾ **ਤਥੇਵ ਮਞ੍ਞੇ** ਧੀਰੋਤਿ ਚ ਪਜ੍ਜੋਤਕਰੋਤ੍ਵੇਵ ਚ ਮਞ੍ਞਾਮਿ। ਮਯਞ੍ਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਿਨਂ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਏਵ ਉਪਾਗਮੁਮ੍ਹਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਪਰਿਸਾਸੁ ਨੋ ਆਵਿਕਰੋਹਿ ਕਪ੍ਪਂ,** ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪਂ ਆਚਿਕ੍ਖ ਪਕਾਸੇਹੀਤਿ।

੩੫੩. ਖਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਗਾਥਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਭਣਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ **ਖਿਪ੍ਪਂ ਗਿਰਂ ਏਰਯ** ਲਹੁਂ ਅਚਿਰਾਯਮਾਨੋ ਵਚਨਂ ਭਾਸ, **ਵਗ੍ਗੁਂ** ਮਨੋਰਮਂ ਭਗਵਾ। ਯਥਾ ਸੁਵਣ੍ਣਹਂਸੋ ਗੋਚਰਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਜਾਤਸ੍ਸਰਵਨਸਣ੍ਡਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗੀਵਂ **ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ** ਉਚ੍ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਤੁਣ੍ਡੇਨ ਸਣਿਕਂ ਅਤਰਮਾਨੋ ਵਗ੍ਗੁਂ ਗਿਰਂ ਨਿਕੂਜਤਿ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ **ਸਣਿਕਂ ਨਿਕੂਜ,** ਇਮਿਨਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞਤਰੇਨ **ਬਿਨ੍ਦੁਸ੍ਸਰੇਨ ਸੁਵਿਕਪ੍ਪਿਤੇਨ** ਸੁਟ੍ਠੁਵਿਕਪ੍ਪਿਤੇਨ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੇਨ। ਏਤੇ ਮਯਂ **ਸਬ੍ਬੇਵ ਉਜੁਗਤਾ** ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਾਨਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਵ ਨਿਕੂਜਿਤਂ **ਸੁਣੋਮਾ**ਤਿ।

੩੫੪. ਪਹੀਨਜਾਤਿਮਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਗਾਥਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਭਣਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨ ਸੇਸੇਤੀਤਿ ਅਸੇਸੋ, ਤਂ **ਅਸੇਸਂ**। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਯੋ ਵਿਯ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਹੀਨਜਾਤਿਮਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ। **ਧੋਨ**ਨ੍ਤਿ ਧੁਤਸਬ੍ਬਪਾਪਂ। **ਵਦੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਕਥਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ ਧਮ੍ਮਂ। **ਨ ਕਾਮਕਾਰੋ ਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮੇਵ ਹਿ ਕਾਮਕਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ ਞਾਤੁਂ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਾ, ਤਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। **ਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਕਾਰੋ ਚ ਤਥਾਗਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤਾਨਂ ਪਨ ਵੀਮਂਸਕਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਕਿਰਿਯਾ। ਤੇ ਯਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ ਞਾਤੁਂ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਾ, ਤਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੩੫੫. ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਕਾਰਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **“ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣ”**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤਥਾ ਹਿ ਤਵ ਭਗਵਾ ਇਦਂ **ਸਮੁਜ੍ਜੁਪਞ੍ਞਸ੍ਸ** ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਮੁਗ੍ਗਹੀਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਂ, ''ਸਨ੍ਤਤਿਮਹਾਮਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਤਾਲਮਤ੍ਤਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਸਕ੍ਕੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਪਥਵਿਂ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਵਿਪਰੀਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ। ਤਤੋ ਪਨ

ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਆਹ – ਅਯਮਞ੍ਜਲੀ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਸੁਪ੍ਪਣਾਮਿਤੋ, ਅਯਮਪਰੋਪਿ ਅਞ੍ਜਲੀ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਪਣਾਮਿਤੋ। **ਮਾ ਮੋਹਯੀ**ਤਿ ਮਾ ਨੋ ਅਕਥਨੇਨ ਮੋਹਯਿ ਜਾਨਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਗਤਿਂ। **ਅਨੋਮਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਲਪਤਿ।

੩੫੬. **ਪਰੋਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਪਨ ਗਾਥਂ ਅਪਰੇਨਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਮੋਹਨਮੇਵ ਯਾਚਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰੋਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨ ਸੁਨ੍ਦਰਾਸੁਨ੍ਦਰਂ ਦੂਰੇਸਨ੍ਤਿਕਂ ਵਾ। **ਅਰਿਯਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ। **ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਵਾਚਾਭਿਕਙ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਘਮ੍ਮਨਿ ਘਮ੍ਮਤਤ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਕਿਲਨ੍ਤੋ ਤਸਿਤੋ ਵਾਰਿਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਵਾਚਂ ਅਭਿਕਙ੍ਖਾਮਿ। **ਸੁਤਂ ਪਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਦ੍ਦਾਯਤਨਂ ਪਵਸ੍ਸ ਪਗ੍ਘਰ ਮੁਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤੇਹਿ। ''ਸੁਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਾਯਤਨਸ੍ਸ ਵੁਟ੍ਠਿਂ ਵਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੫੭. ਇਦਾਨਿ ਯਾਦਿਸਂ ਵਾਚਂ ਅਭਿਕਙ੍ਖਤਿ, ਤਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ –

''ਯਦਤ੍ਥਿਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਚਰੀ,
ਕਪ੍ਪਾਯਨੋ ਕਚ੍ਚਿਸ੍ਸ ਤਂ ਅਮੋਘਂ।
ਨਿਬ੍ਬਾਯਿ ਸੋ ਆਦੁ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸੋ,
ਯਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਹੁ ਤਂ ਸੁਣੋਮਾ''ਤਿ॥ –

ਗਾਥਮਾਹ । ਤਤ੍ਥ **ਕਪ੍ਪਾਯਨੇ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਮੇਵ ਪੂਜਾਵਸੇਨ ਭਣਤਿ। **ਯਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਕਿਂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਯਥਾ ਅਸੇਕ੍ਖਾ, ਉਦਾਹੁ ਉਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਯਥਾ ਸੇਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੩੫੮. ਏਵਂ ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਯਾਚਿਤੋ ਭਗਵਾ ਤਂ ਵਿਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

''ਅਚ੍ਛੇਚ੍ਛਿ ਤਣ੍ਹਂ ਇਧ ਨਾਮਰੂਪੇ, (ਇਤਿ ਭਗਵਾ)
ਕਣ੍ਹਸ੍ਸ ਸੋਤਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਾਨੁਸਯਿਤਂ।
ਅਤਾਰਿ ਜਾਤਿਂ ਮਰਣਂ ਅਸੇਸਂ,
ਇਚ੍ਚਬ੍ਰਵੀ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਚਸੇਟ੍ਠੋ''ਤਿ॥ –

ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਪਦਸ੍ਸ ਤਾਵ ਅਤ੍ਥੋ – ਯਾਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮਰੂਪੇ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦਿਭੇਦਾ ਤਣ੍ਹਾਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨ ਅਨੁਸਯਿਤਾ ਕਣ੍ਹਨਾਮਕਸ੍ਸ ਮਾਰਸ੍ਸ ''ਸੋਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਕਣ੍ਹਸ੍ਸ ਸੋਤਭੂਤਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਾਨੁਸਯਿਤਂ ਇਧ ਨਾਮਰੂਪੇ ਤਣ੍ਹਂ ਕਪ੍ਪਾਯਨੋ ਛਿਨ੍ਦੀਤਿ। **ਇਤਿ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾਨਂ ਵਚਨਂ। **ਅਤਾਰਿ ਜਾਤਿਂ ਮਰਣਂ ਅਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਤਂ ਤਣ੍ਹਂ ਛੇਤ੍ਵਾ ਅਸੇਸਂ ਜਾਤਿਮਰਣਂ ਅਤਾਰਿ, ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਚ੍ਚਬ੍ਰਵੀ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਚਸੇਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਵਙ੍ਗੀਸੇਨ ਪੁਟ੍ਠੋ ਭਗਵਾ ਏਤਦਵੋਚ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਪਠਮਸਿਸ੍ਸਾਨਂ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ, ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਅਤਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਚ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾਨਮੇਵਿਦਂ ਵਚਨਂ।

੩੫੯. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਮਭਿਨਨ੍ਦਮਾਨਸੋ ਵਙ੍ਗੀਸੋ **"ਏਸ ਸੁਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯੋ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ **ਇਸਿਸਤ੍ਤਮਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਇਸਿ ਚ ਸਤ੍ਤਮੋ ਚ ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸੀਸਿਖੀਵੇਸ੍ਸਭੂਕਕੁਸਨ੍ਧਕੋਣਾਗਮਨਕਸ੍ਸਪਨਾਮਕੇ ਛ ਇਸਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਹ ਸਤ੍ਤ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਾਤੁਭੂਤੋਤਿਪਿ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮੋ, ਤਂ ਆਲਪਨ੍ਤੋ ਆਹ। **ਨ ਮਂ ਵਞ੍ਚੇਸੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਮਂ ਨ ਵਞ੍ਚੇਸਿ, ਨ ਵਿਸਂਵਾਦੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੩੬੦. ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਯਸ੍ਮਾ ਮੁਤਜਪੇਕ੍ਖੋ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਯਥਾਵਾਦੀ ਤਥਾਕਾਰੀ, ਅਹੁ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ**"ਤਿ। **ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਜਾਲਂ ਤਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟੇ ਵਿਤ੍ਥਤਂ ਮਾਰਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਜਾਲਂ। **ਮਾਯਾਵਿਨੋ**ਤਿ ਬਹੁਮਾਯਸ੍ਸ। ''ਤਥਾ ਮਾਯਾਵਿਨੋ''ਤਿਪਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਯੋ ਅਨੇਕਾਹਿ ਮਾਯਾਹਿ ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਮਾਯਾਵਿਨੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੩੬੧. ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਆਦੀ**ਤਿ ਕਾਰਣਂ। **ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ। ਵਟ੍ਟਞ੍ਹਿ ਉਪਾਦਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਇਧ ''ਉਪਾਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਆਦਿਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਦਿਭੇਦਂ ਕਾਰਣਂ ਅਞ੍ਞਸ ਕਪ੍ਪੋਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਭਗਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਦਤਿ। **ਅਚ੍ਚਗਾ ਵਤਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵਤ। **ਮਚ੍ਚੁਧੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਚੁ ਏਤ੍ਥ ਧਿਯਤੀਤਿ ਮਚ੍ਚੁਧੇਯਜਂ, ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਤਂ ਸੁਦੁਤ੍ਤਰਂ ਮਚ੍ਚੁਧੇਯਜਂ ਅਚ੍ਚਗਾ ਵਤਾਤਿ ਵੇਦਜਾਤੋ ਭਣਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੩. ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਬ੍ਬਾਜਨੀਯਸੁਤ੍ਤ-(ਮਹਾਸਮਯਸੁਤ੍ਤ)-ਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੨. **ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਮੁਨਿਂ ਪਹੂਤਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਬ੍ਬਾਜਨੀਯਸੁਤ੍ਤਂ, ''ਮਹਾਸਮਯਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮਹਾਸਮਯਦਿਵਸੇ ਕਥਿਤਤ੍ਤਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਨਿਮ੍ਮਿਤਬੁਦ੍ਧੇਨ ਹਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ, ਤਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ''ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਬ੍ਬਾਜਨੀਯਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਸਾਕਿਯਕੋਲਿਯਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪੋਰਾਣੇਹਿ ਵਣ੍ਣੀਯਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਉਦ੍ਦੇਸਮਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ – ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਕਾਨਂ ਕਿਰ ਰਞ੍ਞੋ ਮਹਾਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਰੋਜੋ ਨਾਮ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਰੋਜਸ੍ਸ ਵਰਰੋਜੋ, ਵਰਰੋਜਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣੋ, ਕਲ੍ਯਾਣਸ੍ਸ ਵਰਕਲ੍ਯਾਣੋ, ਵਰਕਲ੍ਯਾਣਸ੍ਸ ਮਨ੍ਧਾਤਾ, ਮਨ੍ਧਾਤੁਸ੍ਸ ਵਰਮਨ੍ਧਾਤਾ, ਵਰਮਨ੍ਧਾਤੁਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥੋ, ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਵਰੋ, ਵਰਸ੍ਸ ਉਪਵਰੋ, ਉਪਵਰਸ੍ਸ ਮਘਦੇਵੋ, ਮਘਦੇਵਸ੍ਸ ਪਰਮ੍ਪਰਾ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਸਂ ਪਰਤੋ ਤਯੋ ਓਕ੍ਕਾਕਵਂਸਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਸੁ ਤਤਿਯਓਕ੍ਕਾਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਮਹੇਸਿਯੋ ਅਹੇਸੁਂ – ਹਤ੍ਥਾ, ਚਿਤ੍ਤਾ, ਜਨ੍ਤੁ, ਜਾਲਿਨੀ, ਵਿਸਾਖਾਤਿ। ਏਕੇਕਿਸ੍ਸਾ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਇਤ੍ਥਿਸਤਾਨਿ ਪਰਿਵਾਰਾ। ਸਬ੍ਬਜੇਟ੍ਠਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਤ੍ਤਾ – ਓਕ੍ਕਾਮੁਖੋ, ਕਰਕਣ੍ਡੁ, ਹਤ੍ਥਿਨਿਕੋ, ਸਿਨਿਪੁਰੋਤਿ; ਪਞ੍ਚ ਧੀਤਰੋ – ਪਿਯਾ, ਸੁਪ੍ਪਿਯਾ, ਆਨਨ੍ਦਾ, ਵਿਜਿਤਾ, ਵਿਜਿਤਸੇਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਸਾ ਨਵ ਪੁਤ੍ਤੇ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ।

ਅਥ ਰਾਜਾ ਅਞ੍ਞਂ ਦਹਰਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਰਾਜਧੀਤਰਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸਾਪਿ ਜਨ੍ਤੁਂ ਨਾਮ ਏਕਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਿ। ਤਂ ਜਨ੍ਤੁਕੁਮਾਰਂ ਪਞ੍ਚਮਦਿਵਸੇ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਤੁਟ੍ਠੋ ਮਹੇਸਿਯਾ ਵਰਂ ਅਦਾਸਿ। ਸਾ ਞਾਤਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਰਾਜਾ ''ਨਸ੍ਸ ਵਸਲਿ, ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਮਿਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਨਾਦਾਸਿ। ਸਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਰਹੋ ਰਾਜਾਨਂ ਪਰਿਤੋਸੇਤ੍ਵਾ ''ਨ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਯਾਚਤਿ ਏਵ। ਅਥ ਰਾਜਾ ਪੁਤ੍ਤੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹਂ, ਤਾਤਾ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕਨਿਟ੍ਠਂ ਜਨ੍ਤੁਕੁਮਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਯਾ ਸਹਸਾ ਵਰਂ ਅਦਾਸਿਂ। ਸਾ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜਂ ਪਰਿਣਾਮੇਤੁਂ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਅਮਚ੍ਚੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ। ਤੇ ਭਗਿਨਿਯੋ ਆਦਾਯ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨਿਯਾ ਸੇਨਾਯ ਨਗਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂਸੁ। ''ਕੁਮਾਰਾ ਪਿਤੁਅਚ੍ਚਯੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਗਚ੍ਛਾਮ ਨੇ ਉਪਟ੍ਠਹਾਮਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬਹੂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਂਸੁ। ਪਠਮਦਿਵਸੇ ਯੋਜਨਮਤ੍ਤਾ ਸੇਨਾ ਅਹੋਸਿ, ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਦ੍ਵਿਯੋਜਨਮਤ੍ਤਾ, ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਤਿਯੋਜਨਮਤ੍ਤਾ। ਕੁਮਾਰਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ – ''ਮਹਾ ਅਯਂ ਬਲਕਾਯੋ, ਸਚੇ ਮਯਂ ਕਞ੍ਚਿ ਸਾਮਨ੍ਤਰਾਜਾਨਂ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਜਨਪਦਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮ, ਸੋਪਿ ਨੋ ਨ

ਪਹੋਸ੍ਸਤਿ, ਕਿਂ ਪਰੇਸਂ ਪੀਲ਼ਂ ਕਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਰਜ੍ਜੇਨ, ਮਹਾ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ, ਅਰਞ੍ਞੇ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਹਿਮਵਨ੍ਤਾਭਿਮੁਖਾ ਅਗਮਿਂਸੁ।

ਤਤ੍ਥ ਨਗਰਮਾਪਨੋਕਾਸਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨਾ ਹਿਮਵਤਿ ਕਪਿਲੋ ਨਾਮ ਘੋਰਤਪੋ ਤਾਪਸੋ ਪਟਿਵਸਤਿ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਤੀਰੇ ਮਹਾਸਾਕਸਣ੍ਡੇ, ਤਸ੍ਸ ਵਸਨੋਕਾਸਂ ਗਤਾ। ਸੋ ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਅਕਾਸਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਭੁਮ੍ਮਜਾਲਂ ਨਾਮ ਵਿਜ੍ਜਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਯਾਯ ਉਦ੍ਧਂ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥੇ ਆਕਾਸੇ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭੂਮਿਯਞ੍ਚ ਗੁਣਦੋਸੇ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਅਥੇਕਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਸੂਕਰਮਿਗਾ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਯੋ ਤਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪਾਤੇਨ੍ਤਿ, ਮਣ੍ਡੂਕਮੂਸਿਕਾ ਸਪ੍ਪੇ ਭਿਂਸਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੋ ਪਥਵੀਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਅਸ੍ਸਮਂ ਮਾਪੇਸਿ। ਤਤੋ ਸੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰੇ ਆਹ – ''ਸਚੇ ਮਮ ਨਾਮੇਨ ਨਗਰਂ ਕਰੋਥ, ਦੇਮਿ ਵੋ ਇਮਂ ਓਕਾਸ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਥਾ ਪਟਿਜਾਨਿਂਸੁ। ਤਾਪਸੋ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਣ੍ਡਾਲਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਂ ਬਲੇਨ ਅਤਿਸੇਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਅਸ੍ਸਮੇ ਰਞ੍ਞੋ ਘਰਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਥਾ''ਤਿ ਤਂ ਓਕਾਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਅਵਿਦੂਰੇ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਅਸ੍ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸਿ। ਤਤੋ ਕੁਮਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਪਿਲਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਥੋਕਾਸੇ ਕਤਤ੍ਤਾ **''ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁ''**ਤਿ ਨਾਮਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸੁਂ।

ਅਥ ਅਮਚ੍ਚਾ ''ਇਮੇ ਕੁਮਾਰਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਯਦਿ ਨੇਸਂ ਪਿਤਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਆਵਾਹਵਿਵਾਹਂ ਕਾਰੇਯ੍ਯ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਾਰੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕੁਮਾਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤੇਸੁਂ। ਕੁਮਾਰਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਦਿਸਾ ਖਤ੍ਤਿਯਧੀਤਰੋ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮ, ਤਾਸਮ੍ਪਿ ਭਗਿਨੀਨਂ ਸਦਿਸੇ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰੇ, ਜਾਤਿਸਮ੍ਭੇਦਞ੍ਚ ਨ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ। ਤੇ ਜਾਤਿਸਮ੍ਭੇਦਭਯੇਨ ਜੇਟ੍ਠਭਗਿਨਿਂ ਮਾਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾਹਿ ਸਂਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸੁਂ। ਤੇਸਂ ਪਿਤਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਸਕ੍ਯਾ ਵਤ, ਭੋ ਕੁਮਾਰਾ, ਪਰਮਸਕ੍ਯਾ ਵਤ, ਭੋ ਕੁਮਾਰਾ''ਤਿ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

> ''ਅਥ ਖੋ, ਅਮ੍ਬਟ੍ਠ, ਰਾਜਾ ਓਕ੍ਕਾਕੋ ਅਮਚ੍ਚੇ ਪਾਰਿਸਜ੍ਜੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – 'ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ, ਭੋ, ਏਤਰਹਿ ਕੁਮਾਰਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਅਤ੍ਥਿ, ਦੇਵ, ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਸ੍ਸੇ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਤੀਰੇ ਮਹਾਸਾਕਸਣ੍ਡੋ, ਤਤ੍ਥੇਤਰਹਿ ਕੁਮਾਰਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਜਾਤਿਸਮ੍ਭੇਦਭਯਾ ਸਕਾਹਿ ਭਗਿਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੀਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਅਮ੍ਬਟ੍ਠ, ਰਾਜਾ ਓਕ੍ਕਾਕੋ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ – 'ਸਕ੍ਯਾ ਵਤ, ਭੋ ਕੁਮਾਰਾ, ਪਰਮਸਕ੍ਯਾ ਵਤ, ਭੋ ਕੁਮਾਰਾ'ਤਿ, ਤਦਗ੍ਗੇ ਖੋ ਪਨ , ਅਮ੍ਬਟ੍ਠ, ਸਕ੍ਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਚ ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੬੭)।

ਤਤੋ ਨੇਸਂ ਜੇਟ੍ਠਭਗਿਨਿਯਾ ਕੁਟ੍ਠਰੋਗੋ ਉਦਪਾਦਿ, ਕੋਵਿਲ਼ਾਰਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸਾਨਿ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ ''ਇਮਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋ ਨਿਸਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨਭੋਜਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਉਪਰਿ ਏਸ ਰੋਗੋ ਸਙ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਤਂ ਯਾਨੇ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਖਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਪਦਰਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਂਸੁਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਰਾਮੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਕੁਟ੍ਠਰੋਗੀ ਓਰੋਧੇਹਿ ਚ ਨਾਟਕੇਹਿ ਚ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨੋ ਤੇਨ ਸਂਵੇਗੇਨ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਣ੍ਣਮੂਲਫਲਾਨਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰੋਗੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸੁਸਿਰਰੁਕ੍ਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸੋਲ਼ਸਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਂ ਤਂ ਕੋਲਾਪਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ, ਦ੍ਵਾਰਞ੍ਚ ਵਾਤਪਾਨਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਸੋ ਅਙ੍ਗਾਰਕਟਾਹੇ ਅਗ੍ਗਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਿਸ੍ਸਰਞ੍ਚ ਸੁਸ੍ਸਰਞ੍ਚ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਯਤਿ। ਸੋ ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਸੀਹੋ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ, ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਯਗ੍ਘੋ''ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਪਭਾਤੇ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਘਾਸਮਂਸਂ ਆਦਾਯ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਤਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਸੋ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਅਗ੍ਗਿਂ ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਰਾਜਧੀਤਾਯ ਗਨ੍ਧਂ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਗ੍ਘੋ ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਪਦਰਤ੍ਥਰੇ ਵਿਵਰਮਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵਿਵਰੇਨ ਸਾ ਬ੍ਯਗ੍ਘਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭੀਤਾ ਵਿਸ੍ਸਰਮਕਾਸਿ। ਸੋ ਤਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਇਤ੍ਥਿਸਦ੍ਦੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਚ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤੋਵ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਕੋ ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਸਾਮੀ''ਤਿ।

‘‘ਨਿਕ੍ਖਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਨ ਨਿਕ੍ਖਮਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ’’ਤਿ? ‘‘ਖਤ੍ਤਿਯਕਞ੍ਞਾ ਅਹ’’ਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਸੋਬ੍ਭੇ ਨਿਖਾਤਾਪਿ ਮਾਨਮੇਵ ਕਰੋਤਿ। ਸੋ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਹਮ੍ਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋ’’ਤਿ ਜਾਤਿਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਹਿ ਦਾਨਿ ਖੀਰੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਪ੍ਪਿ ਵਿਯ ਜਾਤ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ‘‘ਕੁਟ੍ਠਰੋਗਿਨੀਮ੍ਹਿ ਸਾਮਿ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ‘‘ਕਤਕਮ੍ਮੋ ਦਾਨਿ ਅਹਂ ਸਕ੍ਕਾ ਤਿਕਿਚ੍ਛਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨੋਕਾਸਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਏਵ ਦਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰੋਗਂ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਮਕਾਸਿ। ਸੋ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਸਾ ਪਠਮਸਂਵਾਸੇਨੇਵ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਪੁਤ੍ਤੇ ਵਿਜਾਯਿ, ਪੁਨਪਿ ਦ੍ਵੇਤਿ ਏਵਂ ਸੋਲ਼ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਿਜਾਯਿ। ਏਵਂ ਤੇ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸ ਭਾਤਰੋ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪਿਤਾ ਸਬ੍ਬਸਿਪ੍ਪਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਸਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਏਕੋ ਰਾਮਰਞ੍ਞੋ ਨਗਰਵਾਸੀ ਪਬ੍ਬਤੇ ਰਤਨਾਨਿ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਆਗਤੋ ਰਾਜਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ‘‘ਜਾਨਾਮਹਂ, ਦੇਵ, ਤੁਮ੍ਹੇ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਕੁਤੋ ਤ੍ਵਂ ਆਗਤੋਸੀ’’ਤਿ ਚ ਤੇਨ ਪੁਟ੍ਠੋ ‘‘ਨਗਰਤੋ ਦੇਵਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਨਂ ਰਾਜਾ ਸਬ੍ਬਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਏਵਂ ਤੇਸੁ ਸਮੁਲ੍ਲਪਮਾਨੇਸੁ ਤੇ ਦਾਰਕਾ ਆਗਮਿਂਸੁ। ਸੋ ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਇਮੇ ਕੇ ਦੇਵਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ‘‘ਪੁਤ੍ਤਾ ਮੇ ਭਣੇ’’ਤਿ। ‘‘ਇਮੇਹਿ ਦਾਨਿ, ਦੇਵ, ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਕੁਮਾਰੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ਵਨੇ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ, ਏਹਿ ਰਜ੍ਜਮਨੁਸਾਸਾ’’ਤਿ? ‘‘ਅਲਂ, ਭਣੇ, ਇਧੇਵ ਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ‘‘ਲਦ੍ਧਂ ਦਾਨਿ ਮੇ ਕਥਾਪਾਭਤ’’ਨ੍ਤਿ ਨਗਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਰੋਚੇਸਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਪਿਤਰਂ ਆਨੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨਿਯਾ ਸੇਨਾਯ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਪਿਤਰਂ ਯਾਚਿ। ਸੋਪਿ ‘‘ਅਲਂ, ਤਾਤ ਕੁਮਾਰ, ਇਧੇਵ ਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਨੇਵ ਇਚ੍ਛਿ। ਤਤੋ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਨ ਦਾਨਿ ਰਾਜਾ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਹਨ੍ਦਸ੍ਸ ਇਧੇਵ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਮੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਕੋਲਰੁਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਘਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਗਰਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕੋਲਰੁਕ੍ਖਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਕਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਕੋਲਨਗਰ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਬ੍ਯਗ੍ਘਪਥੇ ਕਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਬ੍ਯਗ੍ਘਪਜ੍ਜ’’ਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਨਾਮਾਨਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ।

ਤਤੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਕੁਮਾਰੇ ਮਾਤਾ ਆਣਾਪੇਸਿ – ‘‘ਤਾਤਾ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਵਾਸਿਨੋ ਸਕ੍ਯਾ ਮਾਤੁਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਧੀਤਰੋ ਨੇਸਂ ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ। ਤੇ ਯਂ ਦਿਵਸਂ ਖਤ੍ਤਿਯਕਞ੍ਞਾਯੋ ਨਦੀਕੀਲ਼ਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਦੀਤਿਤ੍ਥਂ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਾਮਾਨਿ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਿਤਾ ਪਤ੍ਤਿਤਾ ਰਾਜਧੀਤਰੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਂਸੁ। ਸਕ੍ਯਰਾਜਾਨੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਹੋਤੁ ਭਣੇ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਞਾਤਕਾ ਏਵਾ’’ਤਿ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਯਂ ਕੋਲਿਯਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਸਾਕਿਯਕੋਲਿਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਵਾਹਵਿਵਾਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਆਗਤੋ ਵਂਸੋ ਯਾਵ ਸੀਹਹਨੁਰਾਜਾ, ਤਾਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਸੀਹਹਨੁਰਞ੍ਞੋ ਕਿਰ ਪਞ੍ਚ ਪੁਤ੍ਤਾ ਅਹੇਸੁਂ – ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੋ, ਅਮਿਤੋਦਨੋ, ਧੋਤੋਦਨੋ, ਸਕ੍ਕੋਦਨੋ, ਸੁਕ੍ਕੋਦਨੋਤਿ। ਤੇਸੁ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੇ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰਯਮਾਨੇ ਤਸ੍ਸ ਪਜਾਪਤਿਯਾ ਅਞ੍ਜਨਰਞ੍ਞੋ ਧੀਤਾਯ ਮਹਾਮਾਯਾਦੇਵਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮੀ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਜਾਤਕਨਿਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤੁਸਿਤਪੁਰਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕਤਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਾਦਯੋ ਅਰਿਯਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਸਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਰਤਿ ਨਿਗ੍ਰੋਧਾਰਾਮੇ।

ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਚ ਭਗਵਤਿ ਸਾਕਿਯਕੋਲਿਯਾਨਂ ਉਦਕਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਲਹੋ ਅਹੋਸਿ। ਕਥਂ? ਨੇਸਂ ਕਿਰ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਪਿਲਪੁਰਕੋਲਿਯਪੁਰਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਰੋਹਿਣੀ ਨਾਮ ਨਦੀ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਸਾ ਕਦਾਚਿ ਅਪ੍ਪੋਦਕਾ ਹੋਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਮਹੋਦਕਾ। ਅਪ੍ਪੋਦਕਕਾਲੇ ਸੇਤੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਕਿਯਾਪਿ ਕੋਲਿਯਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਸ੍ਸਪਾਯਨਤ੍ਥਂ ਉਦਕਂ ਆਨੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸੇਤੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਭਣ੍ਡਨ੍ਤਾ ‘‘ਅਰੇ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਰਾਜਕੁਲਂ ਭਗਿਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸੋਣਸਿਙ੍ਗਾਲਾਦਿਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾ ਵਿਯ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਰਾਜਕੁਲਂ ਸੁਸਿਰਰੁਕ੍ਖੇ ਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ ਪਿਸਾਚਿਲ੍ਲਿਕਾ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਜਾਤਿਵਾਦੇਨ ਖੁਂਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਾਜੂਨਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਤੇ ਕੁਦ੍ਧਾ ਯੁਦ੍ਧਸਜ੍ਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰੋਹਿਣੀਨਦੀਤੀਰਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਸਾਗਰਸਦਿਸਂ ਬਲਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ''ਞਾਤਕਾ ਕਲਹੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਹਨ੍ਦ, ਨੇ ਵਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਸੇਨਾਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਆਗਤੋਤਿ ਏਕੇ। ਏਵੰ ਠਤ੍ਵਾ ਚ ਪਨ **ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤੰ** (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੯੪੧ ਆਦਯੋ) ਅਭਾਸਿ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸੰਵੇਗਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਆਵੁਧਾਨਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨਾ ਅਟ੍ਠੰਸੁ, ਮਹਗ੍ਘਞ੍ਚ ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸੁੰ। ਭਗਵਾ ਓਰੁਯ੍ਹ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ''ਕੁਠਾਰੀਹਤ੍ਥੋ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿਆਦਿਕੰ **ਫਨ੍ਦਨਜਾਤਕੰ** (ਜਾ॰ ੧.੧੩.੧੪), ''ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਤੰ ਕੁਞ੍ਜਰਾ''ਤਿਆਦਿਕੰ **ਲਟੁਕਿਕਜਾਤਕੰ** (ਜਾ॰ ੧.੫.੩੯)।

''ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਜਾਲਮਾਦਾਯ ਪਕ੍ਖਿਨੋ।
ਯਦਾ ਤੇ ਵਿਵਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਏਹਿਨ੍ਤਿ ਮੇ ਵਸ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੩੩) –

ਇਮੰ **ਵਟ੍ਟਕਜਾਤਕਞ੍ਚ** ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤੇਸੰ ਚਿਰਕਾਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤੰ ਞਾਤਿਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮੰ ਮਹਾਵੰਸੰ ਕਥੇਸਿ। ਤੇ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਮਯੰ ਞਾਤਕਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਪਸੀਦਿੰਸੁ। ਤਤੋ ਸਕਜਾ ਅਡ੍ਢਤੇਯਜਕੁਮਾਰਸਤੇ, ਕੋਲਿਯਾ ਅਡ੍ਢਤੇਯਜਕੁਮਾਰਸਤੇਤਿ ਪਞ੍ਚ ਕੁਮਾਰਸਤੇ ਭਗਵਤੋ ਪਰਿਵਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਦੰਸੁ। ਭਗਵਾ ਤੇਸੰ ਪੁਬ੍ਬਹੇਤੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਅਟ੍ਠਪਰਿਕ੍ਖਾਰਯੁਤ੍ਤਾ ਆਕਾਸੇ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਗਮ੍ਮ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠੰਸੁ। ਭਗਵਾ ਤੇ ਆਦਾਯ ਮਹਾਵਨੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇਸੰ ਪਜਾਪਤਿਯੋ ਦੂਤੇ ਪਾਹੇਸੁੰ, ਤੇ ਤਾਹਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਪਲੋਭਿਯਮਾਨਾ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿੰਸੁ। ਭਗਵਾ ਤੇਸੰ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ **ਕੁਣਾਲਜਾਤਕਕਥਾਯ** (ਜਾ॰ ੨.੨੧.੨੮੯ ਕੁਣਾਲਜਾਤਕੰ) ਤੇਸੰ ਅਨਭਿਰਤਿੰ ਵਿਨੋਦੇਤੁਕਾਮੋ ਆਹ – ''ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਹਿਮਵਾ''ਤਿ? ''ਨ ਭਗਵਾ''ਤਿ। ''ਏਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੇਕ੍ਖਥਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਤੇ ਆਕਾਸੇਨ ਨੇਨ੍ਤੋ ''ਅਯੰ ਸੁਵਣ੍ਣਪਬ੍ਬਤੋ, ਅਯੰ ਰਜਤਪਬ੍ਬਤੋ, ਅਯੰ ਮਣਿਪਬ੍ਬਤੋ''ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇ ਪਬ੍ਬਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕੁਣਾਲਦਹੇ ਮਨੋਸਿਲਾਤਲੇ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਤੋ ''ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਚਤੁਪ੍ਪਦਬਹੁਪ੍ਪਦਾਦਿਭੇਦਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ ਪਾਣਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ, ਸਬ੍ਬੇਸਞ੍ਚ ਪਚ੍ਛਤੋ ਕੁਣਾਲਸਕੁਣੋ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਚ ਤੇ ਜਾਤਿਨਾਮਨਿਰੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ ''ਏਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਹੰਸਾ, ਏਤੇ ਕੋਞ੍ਚਾ , ਏਤੇ ਚਕ੍ਕਵਾਕਾ, ਕਰਵੀਕਾ, ਹਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਕਾ, ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਕਾ''ਤਿ ਤੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

ਤੇ ਵਿਮ੍ਹਿਤਹਦਯਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦਿਜਕਞ੍ਞਾਹਿ ਮੁਖਤੁਣ੍ਡਕੇਨ ਡੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਕਟ੍ਠਵੇਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਸਹਸ੍ਸਦਿਜਕਞ੍ਞਾਪਰਿਵਾਰੰ ਕੁਣਾਲਸਕੁਣੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਆਹੰਸੁ – ''ਕਚ੍ਚਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾਪਿ ਇਧ ਕੁਣਾਲਰਾਜਾ ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੋ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਯਾਵੇਸ ਕੁਣਾਲਵੰਸੋ ਕਤੋ। ਅਤੀਤੇ ਹਿ ਮਯੰ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਜਨਾ ਇਧ ਵਸਿਮ੍ਹਾ – ਨਾਰਦੋ ਦੇਵਿਲੋ ਇਸਿ, ਆਨਨ੍ਦੋ ਗਿਜ੍ਝਰਾਜਾ, ਪੁਣ੍ਣਮੁਖੋ ਫੁਸ੍ਸਕੋਕਿਲੋ, ਅਹੰ ਕੁਣਾਲੋ ਸਕੁਣੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਮਹਾਕੁਣਾਲਜਾਤਕੰ ਕਥੇਸਿ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾਯੋ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਨਭਿਰਤਿ ਵੂਪਸਨ੍ਤਾ। ਤਤੋ ਤੇਸੰ ਭਗਵਾ ਸਚ੍ਚਕਥੰ ਕਥੇਸਿ, ਕਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ, ਸਬ੍ਬਉਪਰਿਮੋ ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਹੋਸਿ, ਏਕੋਪਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਵਾ ਅਰਹਾ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਤੇ ਆਦਾਯ ਪੁਨਦੇਵ ਮਹਾਵਨੇ ਓਰੁਹਿ। ਆਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਚ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤ੍ਤਨੋਵ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਆਗਚ੍ਛਿੰਸੁ।

ਅਥ ਨੇਸੰ ਭਗਵਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਪੁਨ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਪਠਮੰ ਪਤ੍ਤੋ ਪਠਮਮੇਵ ਅਗਮਾਸਿ ''ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚ ''ਅਭਿਰਮਾਮਹੰ ਭਗਵਾ, ਨ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਵੰ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ ਜੇਟ੍ਠਮਾਸਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ। ਤਤੋ ਪਞ੍ਚਸਤਖੀਣਾਸਵਪਰਿਵੁਤੰ ਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤੇ ਚ ਅਰੂਪਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਚ ਸਕਲਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲੇ ਅਵਸੇਸਦੇਵਤਾਦਯੋ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰੇਸੁੰ ''ਵਿਚਿਤ੍ਰਪਟਿਭਾਨੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖੀਣਾਸਵਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ

ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਣੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ‘‘ਕੁਹਿੰ ਗਤਾ’’ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਞਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਓਕਾਸੰ ਅਲਭਮਾਨਾ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਠਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿੰਸੁ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਅਥ ਖੋ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਕਾਯਿਕਾਨੰ ਦੇਵਤਾਨੰ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਅਯੰ, ਖੋ, ਭਗਵਾ ਸਕ੍ਕੇਸੁ ਵਿਹਰਤਿ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਮਹਾਵਨੇ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ। ਦਸਹਿ ਚ ਲੋਕਧਾਤੂਹਿ ਦੇਵਤਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ । ਯੰਨੂਨ ਮਯਮ੍ਪਿ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਮ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਗਾਥੰ ਭਾਸੇਯ੍ਯਾਮਾ’’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩੧; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੭)।

ਸਬ੍ਬੰ ਸਗਾਥਾਵਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚ ਤਤ੍ਥ ਏਕੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਓਕਾਸੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ –

‘‘ਮਹਾਸਮਯੋ ਪਵਨਸ੍ਮਿੰ...ਪੇ॰...
ਦਕ੍ਖਿਤਾਯੇ ਅਪਰਾਜਿਤਸਙ੍ਘ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩੨; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੭)।

ਇਮਞ੍ਚ ਸ੍ਸ ਗਾਥੰ ਭਾਸਮਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਬ੍ਬਤੇ ਠਿਤੋ ਸਦ੍ਦੋ ਅਸ੍ਸੋਸਿ।

ਦੁਤਿਯੋ ਪਚ੍ਛਿਮਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਓਕਾਸੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਤੰ ਗਾਥੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ –

‘‘ਤਤ੍ਰ ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਸਮਾਦਹੰਸੁ...ਪੇ॰...
ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ’’ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩੨; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੭)।

ਤਤਿਯੋ ਦਕ੍ਖਿਣਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਓਕਾਸੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਤੰ ਗਾਥੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ –

‘‘ਛੇਤ੍ਵਾ ਖੀਲੰ ਛੇਤ੍ਵਾ ਪਲਿਘੰ...ਪੇ॰... ਸੁਸੁਨਾਗਾ’’ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩੨; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੭)।

ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਉਤ੍ਤਰਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਓਕਾਸੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਤੰ ਗਾਥੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਗਾਥਮਭਾਸਿ –

‘‘ਯੇ ਕੇਚਿ ਬੁਦ੍ਧੰ ਸਰਣੰ ਗਤਾਸੇ...ਪੇ॰...
ਦੇਵਕਾਯੰ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩੨; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੭)।

ਤਸ੍ਸਪਿ ਤੰ ਸਦ੍ਦੋ ਦਕ੍ਖਿਣਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਠਿਤੋ ਅਸ੍ਸੋਸਿ। ਏਵੰ ਤਦਾ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਪਰਿਸੰ ਥੋਮੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਅਹੇਸੁੰ, ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਏਕਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੰ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠੰਸੁ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਦੇਵਪਰਿਸੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਆਰੋਚੇਸਿ – ‘‘ਯੇਪਿ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਹੇਸੁੰ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨੰ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨੰ ਏਤਪ੍ਪਰਮਾਯੇਵ ਦੇਵਤਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ ਅਹੇਸੁੰ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਯ੍ਹੰ ਏਤਰਹਿ, ਯੇਪਿ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨੰ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨੰ ਏਤਪ੍ਪਰਮਾਯੇਵ ਦੇਵਤਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਯ੍ਹੰ ਏਤਰਹੀ’’ਤਿ। ਤਤੋ ਤੰ ਦੇਵਪਰਿਸੰ ਭਬ੍ਬਾਭਬ੍ਬਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵਿਭਜਿ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਾ ਭਬ੍ਬਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਭਬ੍ਬਾ’’ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਭਬ੍ਬਪਰਿਸਾ ਬੁਦ੍ਧਸਤੇਪਿ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇ ਨ ਬੁਜ੍ਝਤਿ, ਭਬ੍ਬਪਰਿਸਾ ਸਕ੍ਕਾ ਬੋਧੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇ ਚਰਿਯਵਸੇਨ ਛਧਾ ਵਿਭਜਿ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਾ ਰਾਗਚਰਿਤਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਦੋਸ-ਮੋਹ-ਵਿਤਕ੍ਕ-ਸਦ੍ਧਾ-ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਤਾ’’ਤਿ। ਏਵੰ

ਚਰਿਯਵਸੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਸ੍ਸਾ ਪਰਿਸਾਯ ਕੀਦਿਸਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਸਪ੍ਪਾਯਾ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤੰ ਪਰਿਸੰ ਮਨਸਾਕਾਸਿ – ''ਅਤ੍ਤੁਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਨੁ ਖੋ ਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਪਰਜ੍ਝਾਸਯੇਨ, ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ, ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ''ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪੁਨ ਸਕਲਪਰਿਸੰ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ''ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਅਹਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਹਮੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯੰ, ਏਵਮਸ੍ਸਾ ਪਰਿਸਾਯ ਸਪ੍ਪਾਯੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਯਂਨੂਨਾਹੰ ਨਿਮ੍ਮਿਤਬੁਦ੍ਧੰ ਮਾਪੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਮਨੋਮਯਿਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤਬੁਦ੍ਧੰ ਮਾਪੇਸਿ। ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗੀ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਰੋ ਆਲੋਕਿਤਵਿਲੋਕਿਤਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਸੋ ਪਾਚੀਨਲੋਕਧਾਤੁਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਮਸਮੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਏਵੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾਨਿ ਭਗਵਤਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਗਮੇ ਚਰਿਯਵਸੇਨ ਛ ਸੁਤ੍ਤਾਨਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੫੪ ਆਦਯੋ, ੮੬੮ ਆਦਯੋ, ੮੮੪ ਆਦਯੋ, ੯੦੧ ਆਦਯੋ, ੯੨੧ ਆਦਯੋ) ਕਥਿਤਾਨਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਪੁਰਾਭੇਦਸੁਤ੍ਤੰ ਕਲਹਵਿਵਾਦਸੁਤ੍ਤੰ ਚੂਲਬ੍ਯੂਹੰ ਮਹਾਬ੍ਯੂਹੰ ਤੁਵਟਕੰ ਇਦਮੇਵ ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਬ੍ਬਾਜਨੀਯਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਰਾਗਚਰਿਤਦੇਵਤਾਨੰ ਸਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਮੁਨਿੰ ਪਹੂਤਪਞ੍ਞ"**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਹੂਤਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞੰ। **ਤਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਰੋਘਤਿਣ੍ਣੰ। **ਪਾਰਙ੍ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤੰ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਵਸੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੰ। **ਠਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਚਿਤ੍ਤੰ। **ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਘਰਾ ਪਨੁਜ੍ਜ ਕਾਮੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਪਨੁਦਿਤ੍ਵਾ ਘਰਾਵਾਸਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ। **ਕਥੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਮਾ ਸੋ ਲੋਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਥੰ ਲੋਕੇ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੋ ਲੋਕੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਲੋਕੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੩੬੩. ਅਥ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਲੋਕੇ ਸਮ੍ਮਾ ਪਰਿਬ੍ਬਜਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰਾਗਚਰਿਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਸਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਸਮੂਹੇ ਤੰ ਤੰ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਸਮਾਨਦੋਸਾਨੰ ਦੇਵਤਾਗਣਾਨੰ ਆਚਿਣ੍ਣਦੋਸਪ੍ਪਹਾਨਤ੍ਥੰ **"ਯਸ੍ਸ ਮਙ੍ਗਲਾ"**ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਖੀਣਾਸਵਪਟਿਪਦੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਪਨ੍ਨਰਸ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵ **ਮਙ੍ਗਲਾ**ਤਿ ਮਙ੍ਗਲਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਾਦੀਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। **ਸਮੂਹਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਊਹਤਾ ਪਞ੍ਞਾਸਤ੍ਥੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ। **ਉਪ੍ਪਾਤਾ**ਤਿ ''ਉਕ੍ਕਾਪਾਤਦਿਸਾਡਾਹਾਦਯੋ ਏਵੰ ਵਿਪਾਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਾਤਾਭਿਨਿਵੇਸਾ। **ਸੁਪਿਨਾ**ਤਿ ''ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੇ ਸੁਪਿਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਦੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾਦੀਸੁ ਇਦੰ, ਵਾਮਪਸ੍ਸੇਨ ਸਯਤਾ ਦਿਟ੍ਠੇ ਇਦੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸਾਦੀਹਿ ਇਦੰ, ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇ ਚਨ੍ਦੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਦੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸੂਰਿਯਾਦਯੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸੁਪਿਨਾਭਿਨਿਵੇਸਾ। **ਲਕ੍ਖਣਾ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਲਕ੍ਖਣਵਤ੍ਥਲਕ੍ਖਣਾਦਿਪਾਠੰ ਪਠਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਿਨਾ ਇਦੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਾ ਲਕ੍ਖਣਾਭਿਨਿਵੇਸਾ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸੋ ਮਙ੍ਗਲਦੋਸਵਿਪ੍ਪਹੀਨੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਤਿੰਸ ਮਹਾਮਙ੍ਗਲਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਮਙ੍ਗਲਦੋਸਾ ਨਾਮ। ਯਸ੍ਸ ਪਨੇਤੇ ਮਙ੍ਗਲਾਦਯੋ ਸਮੂਹਤਾ, ਸੋ ਮਙ੍ਗਲਦੋਸਵਿਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਮਙ੍ਗਲਾਨਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਾਤਾਦਿਦੋਸਾਨਞ੍ਚ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਮਙ੍ਗਲਦੋਸਵਿਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਮਙ੍ਗਲਾਦੀਹਿ ਸੁਦ੍ਧਿੰ ਪਚ੍ਚੇਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ **ਸਮ੍ਮਾ ਸੋ ਲੋਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ,** ਸੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਸਮ੍ਮਾ ਲੋਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੋ ਲੋਕੇਨਾਤਿ।

੩੬੪. ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਰਾਗੰ ਵਿਨਯੇਥ ਮਾਨੁਸੇਸੁ, ਦਿਬ੍ਬੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਚਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਮਾਨੁਸੇਸੁ ਚ ਦਿਬ੍ਬੇਸੁ ਚ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤੰ ਨੇਨ੍ਤੋ ਰਾਗੰ ਵਿਨਯੇਥ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਭਵੰ ਸਮੇਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਰਾਗੰ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰੰ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਾਦਯੋ ਸਾਧੇਨ੍ਤੋ ਚਤੁਸਚ੍ਚਭੇਦਮ੍ਪਿ ਸਮੇਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮੰ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਭਵੰ। **ਸਮ੍ਮਾ ਸੋ**ਤਿ ਸੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਮਾ ਲੋਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ।

੩੬੫. ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ “**ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧਵਿਪ੍ਪਹੀਨੋ**”ਤਿ ਸਬ੍ਬਵਤ੍ਥੂਸੁ ਪਹੀਨਰਾਗਦੋਸੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ ਸਬ੍ਬਗਾਥਾਸੁ ਚ ‘‘ਸੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਮਾ ਲੋਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਤੋ ਪਰਞ੍ਹਿ ਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ।

੩੬੬. ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਂ **ਪਿਯਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪਟਿਘਪ੍ਪਹਾਨੇਨ **ਹਿਤ੍ਵਾ। ਅਨੁਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਉਪਾਦਾਨੇਹਿ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਕੁਹਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਤਭੇਦੇਨ ਤਣ੍ਹਾਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਭੇਦੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਚ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਾਦਿਧਮ੍ਮੇ ਭਵੇ ਵਾ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। **ਸਂਯੋਜਨਿਯੇਹਿ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾ ਦਸਵਿਧਸਂਯੋਜਨਸ੍ਸ ਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਸਂਯੋਜਨਿਯਾ, ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਚ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਠਮਪਾਦੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਰਾਗਦੋਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਉਪਾਦਾਨਨਿਸ੍ਸਯਾਭਾਵੋ, ਤਤਿਯੇਨ ਸੇਸਾਕੁਸਲੇਹਿ ਅਕੁਸਲਵਤ੍ਥੂਹਿ ਚ ਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖੋ। ਪਠਮੇਨ ਵਾ ਰਾਗਦੋਸਪ੍ਪਹਾਨਂ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਤਦੁਪਾਯੋ, ਤਤਿਯੇਨ ਤੇਸਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਸਂਯੋਜਨਿਯੇਹਿ ਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੩੬੭. ਪਞ੍ਚਮਗਾਥਾਯ **ਉਪਧੀਸੂ**ਤਿ ਖਨ੍ਧੁਪਧੀਸੁ। **ਆਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਤੇਯੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਅਨਞ੍ਞਨੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਨਂ ਸੁਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ‘‘ਇਦਂ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਪਦਤ੍ਥਮੇਵ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਆਦਾਨੇਸੁ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਸੋ ਵਿਨੀਤਛਨ੍ਦਰਾਗੋ, ਤੇਸੁ ਉਪਧੀਸੁ ਨ ਸਾਰਮੇਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਉਪਧੀ ਅਸਾਰਕਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਸੁ ਦੁਵਿਧੇਨਪਿ ਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ‘‘ਇਦਂ ਸੇਯ੍ਯੋ’’ਤਿ ਅਨੇਤਬ੍ਬੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਮਾ ਸੋ ਲੋਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ।

੩੬੮. ਛਟ੍ਠਗਾਥਾਯ **ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਸੁਚਰਿਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੋ। **ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਞਤ੍ਵਾ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦਾਭਿਪਤ੍ਥਯਾਨੋ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਂ ਖਨ੍ਧਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੩੬੯. ਸਤ੍ਤਮਗਾਥਾਯ **ਅਕ੍ਕੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਦਸਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਭਿਸਤ੍ਤੋ। **ਨ ਸਨ੍ਧਿਯੇਥਾ**ਤਿ ਨ ਉਪਨਯ੍ਹੇਥ ਨ ਕੁਪ੍ਪੇਯ੍ਯ। **ਲਦ੍ਧਾ ਪਰਭੋਜਨਂ ਨ ਮਜ੍ਜੇ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਹਂ ਞਾਤੋ ਯਸਸ੍ਸੀ ਲਾਭੀ’’ਤਿ ਨ ਮਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੩੭੦. ਅਟ੍ਠਮਗਾਥਾਯ **ਲੋਭ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸਮਲੋਭਂ। **ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦਿਭਵਂ। ਏਵਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਭਵਭੋਗਤਣ੍ਹਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਕਮ੍ਮਭਵੋ। **ਵਿਰਤੋ ਛੇਦਨਬਨ੍ਧਨਾ ਚਾ**ਤਿ ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਪਰਸਤ੍ਤਛੇਦਨਬਨ੍ਧਨਾ ਚ ਵਿਰਤੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੩੭੧. ਨਵਮਗਾਥਾਯ **ਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ ਅਨੇਸਨਾਦਿਂ ਪਹਾਯ ਸਮ੍ਮਾਏਸਨਾਦਿਆਜੀਵਸੁਦ੍ਧਿਂ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨੇਨ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। ਨ ਹਿ ਞਾਤਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਕਿਞ੍ਚਿ ਹੋਤਿ। **ਯਥਾਤਥਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਤਥਂ ਯਥਾਭੂਤਂ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦਿਭੇਦਂ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣੇਨ, ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੩੭੨. ਦਸਮਗਾਥਾਯ **ਸੋ ਨਿਰਾਸੋ ਅਨਾਸਿਸਾਨੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਨਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਸਯਾ ਚ ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਅਕੁਸਲਮੂਲਾ ਚ ਸਮੂਹਤਾ, ਸੋ ਨਿਰਾਸੋ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਆਸਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਕਞ੍ਚਿ ਰੂਪਾਦਿਧਮ੍ਮਂ ਨਾਸੀਸਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਨਿਰਾਸੋ ਅਨਾਸਿਸਾਨੋ’’ਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੩੭੩. ਏਕਾਦਸਮਗਾਥਾਯ **ਆਸਵ◌ਖੀਣੋ**ਤਿ ਖੀਣਚਤੁਰਾਸਵ◌ੋ। **ਪਹੀਨਮਾਨੋ**ਤਿ ਪਹੀਨਨਵ◌ਵਿਧਮਾਨੋ। **ਰਾਗਪਥ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਵ◌ਿਸਯਭੂਤਂ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਜਾਤਂ। **ਉਪਾਤਿਵ◌ਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨੇਹਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। **ਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਦ੍ਵ◌ਾਰਵ◌ਿਸੇਵਨਂ ਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਰਿਯੇਨ ਦਮਥੇਨ ਦਨ੍ਤਭੂਮਿਂ ਪਤ੍ਤੋ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਗ੍ਗਿਵ◌ੂਪਸਮੇਨ ਸੀਤਿਭੂਤੋ। ਸੇਸਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੩੭੪. ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਮਗਾਥਾਯ **ਸਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਗੁਣੇਸੁ ਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਵ◌ਿਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਅਵ◌ੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਨ ਪਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਗਮਨਭਾਵ◌ੇਨ। ਯਥਾਹ – ''ਨ ਖ੍ਵ◌ਾਹਂ ਏਤ੍ਥ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਸਦ੍ਧਾਯ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੪)। **ਸੁਤਵ◌ਾ**ਤਿ ਵ◌ੋਸਿਤਸੁਤਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਪਰਮਤ੍ਥਿਕਸੁਤਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਨਿਯਾਮਦਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਸਂਸਾਰਕਨ੍ਤਾਰਮੂਲ੍ਹੇ ਲੋਕੇ ਅਮਤਪੁਰਗਾਮਿਨੋ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮਭੂਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਵ◌ੀ, ਦਿਟ੍ਠਮਗ੍ਗੋਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵ◌ਗ੍ਗਗਤੇਸੁ ਨ ਵ◌ਗ੍ਗਸਾਰੀ**ਤਿ ਵ◌ਗ੍ਗਗਤਾ ਨਾਮ ਦ੍ਵ◌ਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਟਿਲੋਮਤ੍ਤਾ, ਏਵ◌ਂ ਵ◌ਗ੍ਗਾਹਿ ਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਗਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਨ ਵ◌ਗ੍ਗਸਾਰੀ – ''ਇਦਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਂ ਤਥੇਵ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਦਿਟ੍ਠਿਵ◌ਸੇਨ ਅਗਮਨਤੋ। **ਪਟਿਘ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਘਾਤਕਂ, ਚਿਤ੍ਤਵ◌ਿਘਾਤਕਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਦੋਸਵ◌ਿਸੇਸਨਮੇਵ◌ੇਤਂ। **ਵ◌ਿਨੇਯ੍ਯ**ਾਤਿ ਵ◌ਿਨੇਤ੍ਵ◌ਾ। ਸੇਸਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੩੭੫. ਤੇਰਸਮਗਾਥਾਯ **ਸਂਸੁਦ੍ਧਜਿਨੋ**ਤਿ ਸਂਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਵ◌ਿਜਿਤਕਿਲੇਸੋ। **ਵ◌ਿਵ◌ਟ੍ਟਚ੍ਛਦੋ**ਤਿ ਵ◌ਿਵ◌ਟਰਾਗਦੋਸਮੋਹਛਦਨੋ। **ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵ◌ਸੀ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵ◌ਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਨ ਹਿਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਯਥਾ ਞਾਤਾ ਕੇਨਚਿ ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਾਤੁਂ, ਤੇਨ ਖੀਣਾਸਵ◌ੋ ''ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵ◌ਸੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਾਰਗੂ**ਤਿ ਪਾਰਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਂ ਗਤੋ, ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਵ◌ਸੇਨ ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਨੇਜੋ**ਤਿ ਅਪਗਤਤਣ੍ਹਾਚਲਨੋ। **ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਞਾਣਕੁਸਲੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਮ੍ਹਿ ਞਾਣਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾ, ਤਤ੍ਥ ਕੁਸਲੋ, ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭਾਵ◌ਿਤਤ੍ਤਾ ਛੇਕੋਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੩੭੬. ਚੁਦ੍ਦਸਮਗਾਥਾਯ **ਅਤੀਤੇਸੂ**ਤਿ ਪਵ◌ਤ੍ਤਿਂ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ। **ਅਨਾਗਤੇਸੂ**ਤਿ ਪਵ◌ਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਏਵ◌। **ਕਪ੍ਪਾਤੀਤੋ**ਤਿ ''ਅਹਂ ਮਮ''ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਨਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵ◌ਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਕਪ੍ਪਂ ਅਤੀਤੋ। **ਅਤਿਚ੍ਚ ਸੁਦ੍ਧਿਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਅਤੀਵ◌ ਸੁਦ੍ਧਿਪਞ੍ਞੋ, ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਸੁਦ੍ਧਿਪਞ੍ਞੋ। ਕਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ? ਅਦ੍ਧਤ੍ਤਯਂ। ਅਰਹਾ ਹਿ ਯ੍ਵ◌ਾਯਂ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਤੀਤੋ ਅਦ੍ਧਾ, ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਨਾਗਤੋ ਅਦ੍ਧਾ, ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਭਵ◌ਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਅਦ੍ਧਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਕਙ੍ਖਂ ਵ◌ਿਤਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਮਸੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਪਞ੍ਞੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੋ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ''ਅਤਿਚ੍ਚ ਸੁਦ੍ਧਿਪਞ੍ਞੋ''ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਾਯਤਨੇਹੀ**ਤਿ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਹਾਯਤਨੇਹਿ। ਅਰਹਾ ਹਿ ਏਵ◌ਂ ਕਪ੍ਪਾਤੀਤੋ। ਕਪ੍ਪਾਤੀਤਤ੍ਤਾ ਅਤਿਚ੍ਚ ਸੁਦ੍ਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਚ ਆਯਤਿਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਯਤਨਂ ਉਪੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸਬ੍ਬਾਯਤਨੇਹਿ ਵ◌ਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ।

੩੭੭. ਪਨ੍ਨਰਸਮਗਾਥਾਯ **ਅਞ੍ਞਾਯ ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਯੇ ਤੇ ''ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਚਤੁਰੋ ਪਦਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਤੇਸੁ ਏਕੇਕਪਦਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸਚ੍ਚਵ◌ਵ◌ਤ੍ਥਾਪਨਪਞ੍ਞਾਯ ਞਤ੍ਵ◌ਾ। **ਸਮੇਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਪਰਂ ਚਤੂਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਹਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਸਮੇਚ੍ਚ। **ਵ◌ਿਵ◌ਟਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾਨ ਪਹਾਨਮਾਸਵ◌ਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਥ ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇਨ ਆਸਵ◌ਕ੍ਖਯਸਞ੍ਞਿਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵ◌ਿਵ◌ਟਂ ਪਾਕਟਮਨਾਵ◌ਟਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ। **ਸਬ੍ਬੁਪਧੀਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਖਨ੍ਧਕਾਮਗੁਣਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਭੇਦਾਨਂ ਉਪਧੀਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤ੍ਤਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ **ਸਮ੍ਮਾ ਸੋ ਲੋਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ** ਵ◌ਿਹਰੇਯ੍ਯ, ਅਨਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤੋ ਲੋਕਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

੩੭੮. ਤਤੋ ਸੋ ਨਿਮ੍ਮਿਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ **"ਅਦ੍ਧਾ ਹਿ ਭਗਵ◌ਾ"**ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯੋ ਸੋ ਏਵ◌ਂ ਵ◌ਿਹਾਰੀ**ਤਿ ਯੋ ਸੋ ਮਙ੍ਗਲਾਦੀਨਿ ਸਮੂਹਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਮਙ੍ਗਲਦੋਸਪ੍ਪਹਾਨਵ◌ਿਹਾਰੀ, ਯੋਪਿ ਸੋ ਦਿਬ੍ਬਮਾਨੁਸਕੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਰਾਗਂ ਵ◌ਿਨੇਯ੍ਯ ਭਵ◌ਾਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯਵ◌ਿਹਾਰੀਤਿ ਏਵ◌ਂ ਤਾਯ ਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ◌। ਅਯਂ ਪਨ ਯੋਜਨਾ – ਅਦ੍ਧਾ ਹਿ ਭਗਵ◌ਾ ਤਥੇਵ◌ ਏਤਂ ਯਂ ਤ੍ਵ◌ਂ ''ਯਸ੍ਸ ਮਙ੍ਗਲਾ ਸਮੂਹਤਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵ◌ਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ''ਸਮ੍ਮਾ ਸੋ ਲੋਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਵ◌ਚ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? ਯੋ ਸੋ ਏਵ◌ਂਵ◌ਿਹਾਰੀ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੋ ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਦਮਥੇਨ ਦਨ੍ਤੋ,

ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚ ਦਸਪਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਚਤੁਰੋ ਚ ਯੋਗੇ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾ ਸੋ ਲੋਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯ, ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਤਿ ਇਤਿ ਦੇਸਨਾਥੋਮਨਗਾਥਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਦੇਵਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗਫਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਹੋਸਿ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਸਕਦਾਗਾਮਿਅਨਾਗਾਮਿਫਲਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪਨ ਗਣਨਤੋ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਬ੍ਬਾਜਨੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੪. ਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਤਿਟ੍ਠਮਾਨੇ ਕਿਰ ਭਗਵਤਿ ਲੋਕਨਾਥੇ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਨਾਮ ਉਪਾਸਕੋ ਅਹੋਸਿ ਨਾਮੇਨ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ। ਸੋ ਕਿਰ ਸਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਧਰੋ ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਭਿਞ੍ਞਾਲਾਭੀ ਆਕਾਸਚਾਰੀ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਉਪਾਸਕਾ, ਤੇਪਿ ਤਾਦਿਸਾ ਏਵ ਅਹੇਸੁਂ। ਤਸ੍ਸੇਕਦਿਵਸਂ ਉਪੋਸਥਿਕਸ੍ਸ ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮਾਵਸਾਨਸਮਯੇ ਏਵਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਅਗਾਰਿਯਅਨਗਾਰਿਯਾਨਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਉਪਾਸਕਸਤੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਭਗਵਾ ਚਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਣ੍ਣਿਤਸਦਿਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ।

੩੭੮. ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵ **ਕਥਂਕਰੋ**ਤਿ ਕਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਕਥਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ। **ਸਾਧੁ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਅਨਵਜ੍ਜੋ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕੋ ਹੋਤਿ। **ਉਪਾਸਕਾਸੇ**ਤਿ ਉਪਾਸਕਾਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮਤ੍ਥਤੋ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਅਯਂ ਪਨ ਯੋਜਨਾ – ਯੋ ਵਾ ਅਗਾਰਾ ਅਨਗਾਰਮੇਤਿ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਯੇ ਵਾ ਅਗਾਰਿਨੋ ਉਪਾਸਕਾ, ਏਤੇਸੁ ਦੁਵਿਧੇਸੁ ਸਾਵਕੇਸੁ ਕਥਂਕਰੋ ਸਾਵਕੋ ਸਾਧੁ ਹੋਤੀਤਿ।

੩੭੯-੧. ਇਦਾਨਿ ਏਵਂ ਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਬ੍ਯਾਕਰਣਸਮਤ੍ਥਤਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ **"ਤੁਵਞ੍ਹੀ"**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਗਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਗਤਿਂ। **ਪਰਾਯਣ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ। ਅਥ ਵਾ **ਗਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰਯਾਦਿਪਞ੍ਚਪ੍ਪਭੇਦਂ। **ਪਰਾਯਣ**ਨ੍ਤਿ ਗਤਿਤੋ ਪਰਂ ਅਯਨਂ ਗਤਿਵਿਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, **ਨ ਚਤ੍ਥਿ ਤੁਲ੍ਯੋ**ਤਿ ਤਯਾ ਸਦਿਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। **ਸਬ੍ਬਂ ਤੁਵਂ ਞਾਣਮਵੇਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਂ, ਪਕਾਸੇਸਿ ਸਤ੍ਤੇ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ**ਤਿ ਤ੍ਵਂ ਭਗਵਾ ਯਦਤ੍ਥਿ ਞੇਯ੍ਯਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਅਨਵਸੇਸਂ ਅਵੇਚ੍ਚ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤੇ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ ਸਬ੍ਬਂ ਞਾਣਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਸਿ। ਯਂ ਯਂ ਯਸ੍ਸ ਹਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਆਵਿਕਾਸਿਯੇਵ ਦੇਸੇਸਿਯੇਵ, ਨ ਤੇ ਅਤ੍ਥਿ ਆਚਰਿਯਮੁਟ੍ਠੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵਿਰੋਚਸਿ ਵਿਮਲੋ**ਤਿ ਧੂਮਰਜਾਦਿਵਿਰਹਿਤੋ ਵਿਯ ਚਨ੍ਦੋ, ਰਾਗਾਦਿਮਲਾਭਾਵੇਨ ਵਿਮਲੋ ਵਿਰੋਚਸਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੩੮੨. ਇਦਾਨਿ ਯੇਸਂ ਤਦਾ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ, ਤੇ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੇ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ **"ਆਗਞ੍ਛੀ ਤੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ"**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਾਗਰਾਜਾ ਏਰਾਵਣੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਕਿਰ ਏਰਾਵਣੋ ਨਾਮ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਕਾਮਰੂਪੀ ਦਿਬ੍ਬੇ ਵਿਮਾਨੇ ਵਸਤਿ। ਸੋ ਯਦਾ ਸਕ੍ਕੋ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਦਾ ਦਿਯਡ੍ਢਸਤਯੋਜਨਂ ਕਾਯਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤੇਤ੍ਤਿਂਸ ਕੁਮ੍ਭੇ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਰਾਵਣੋ ਨਾਮ ਹਤ੍ਥੀ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਕੁਮ੍ਭੇ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਦਨ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਦਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯੋ, ਏਕੇਕਿਸ੍ਸਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਪਦੁਮਿਨਿਯੋ, ਏਕੇਕਿਸ੍ਸਾ ਪਦੁਮਿਨਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ, ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਪੁਪ੍ਫੇ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਪਤ੍ਤਾਨਿ, ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਪਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਪਦੁਮਚ੍ਛਰਾਯੋਤ੍ਵੇਵ ਵਿਸ੍ਸੁਤਾ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਨਾਟਕਿਤ੍ਥਿਯੋ, ਯਾ ਚ ਵਿਮਾਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ''ਭਮਨ੍ਤਿ ਕਞ੍ਞਾ ਪਦੁਮੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਿਤਾ''ਤਿ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੧੦੩੪) ਆਗਤਾ। ਤੇਸਂ ਪਨ ਤੇਤ੍ਤਿਂਸਕੁਮ੍ਭਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਸੁਦਸ੍ਸਨਕੁਮ੍ਭੋ ਨਾਮ ਤਿਂਸਯੋਜਨਮਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ,

ਤਤ੍ਥ ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਮਣਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਤਿਯੋਜਨੁਬ੍ਬੇਧੇ ਪੁਪ੍ਫਮਣ੍ਡਪੇ ਅਤ੍ਥਰੀਯਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਤਿ। ਸਕ੍ਕੇ ਪਨ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੇ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਾਤੋ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤੇ ਪੁਨ ਤਂ ਰੂਪਂ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾਨ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋਵ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ – ''ਆਗਞ੍ਛਿ ਤੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਾਗਰਾਜਾ ਏਰਾਵਣੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ। **ਜਿਨੋਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਵਿਜਿਤਪਾਪਧਮ੍ਮੋ ਏਸ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਸੋਪਿ ਤਯਾ ਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾ, ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਜ੍ਝਗਮਾ**ਤਿ ਅਧਿਅਗਮਾ, ਗਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਾਧੂਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਪਤੀਤਰੂਪੋ**ਤਿ ਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਸਾਧੁ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤੁਟ੍ਠਰੂਪੋ ਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੮੩. **ਰਾਜਾਪਿ ਤਂ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਕੁਵੇਰੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੋ ਯਕ੍ਖੋ ਰਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ **ਰਾਜਾ**, ਵਿਸਾਣਾਯ ਰਾਜਧਾਨਿਯਾ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਤੀਤਿ **ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ**, ਪੁਰਿਮਨਾਮੇਨ **ਕੁਵੇਰੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਕੁਵੇਰੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸਾਣਾਯ ਰਾਜਧਾਨਿਯਾ ਅਧਿਪਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਕੁਵੇਰੋ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤੇ –

> ''ਕੁਵੇਰਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ, ਮਾਰਿਸ, ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਵਿਸਾਣਾ ਨਾਮ ਰਾਜਧਾਨੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਵੇਰੋ ਮਹਾਰਾਜਾ 'ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ'ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੯੧) –

ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦੂਰਤਰੇ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਏਰਾਵਣੋ ਪਠਮਂ ਆਗਤੋ, ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਪਚ੍ਛਾ, ਏਕਨਗਰੇਵ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਯਂ ਉਪਾਸਕੋ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਾ, ਕਥਞ੍ਚ ਸੋ ਤੇਸਂ ਆਗਮਨਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਯੇਨ ਏਵਮਾਹਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਕਿਰ ਤਦਾ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਪਵਾਲ਼ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਂ ਨਾਰਿਵਾਹਨਂ ਅਭਿਰੁਯ੍ਹ ਪਵਾਲ਼ਕੁਨ੍ਤੇ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਕੋਟਿਯਕ੍ਖੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ''ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਕਾਸਟ੍ਠਕਵਿਮਾਨਾਨਿ ਪਰਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਮਗ੍ਗਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵੇਲੁਕਣ੍ਡਕਨਗਰੇ ਨਨ੍ਦਮਾਤਾਯ ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਨਿਵੇਸਨਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਅਯਮਾਨੁਭਾਵੋ – ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾ ਹੋਤਿ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾ ਪਟਿਵਿਰਤਾ, ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਧਾਰਿਨੀ, ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਸਾ ਤਮ੍ਹਿ ਸਮਯੇ ਸੀਹਪਞ੍ਜਰਂ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ ਉਤੁਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਮਾਲੁਤੇਰਿਤੋਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਪਾਰਾਯਨਵਗ੍ਗੇ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲੇਹਿ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਮਧੁਰੇਨ ਸਰੇਨ ਭਾਸਤਿ। ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਯਾਨਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਉਪਾਸਿਕਾ ''ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ ਮਗਧੇਸੁ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਪਾਸਾਣਕੇ ਚੇਤਿਯੇ ਪਰਿਚਾਰਕਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਗਮਨਂ ਅਭਾਸਿ, ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਗ੍ਗਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੁਵਣ੍ਣਮੁਰਜਸਦਿਸਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਗੀਵਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਭਗਿਨੀ''ਤਿ ਸਾਧੁਕਾਰਮਦਾਸਿ। ਸਾ ''ਕੋ ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਅਹਂ ਭਗਿਨਿ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ''ਤਿ। ਉਪਾਸਿਕਾ ਕਿਰ ਪਠਮਂ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਹੋਸਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ। ਤਂ ਸੋ ਧਮ੍ਮਤੋ ਸਹੋਦਰਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਉਪਾਸਿਕਂ ਭਗਿਨਿਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਰਤਿ। ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਚ ''ਵਿਕਾਲੋ, ਭਾਤਿਕ ਭਦ੍ਦਮੁਖ, ਯਸ੍ਸ ਦਾਨਿ ਕਾਲਂ ਮਞ੍ਞਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ''ਅਹਂ ਭਗਿਨਿ ਤਯਿ ਪਸਨ੍ਨੋ ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਹਿ ਭਦ੍ਦਮੁਖ, ਮਮ ਖੇਤ੍ਤੇ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਂ ਸਾਲਿਂ ਕਮ੍ਮਕਰਾ ਆਹਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤਵ ਪਰਿਸਾਯ ਆਣਾਪੇਹੀਤਿ। ਸੋ ''ਸਾਧੁ ਭਗਿਨੀ''ਤਿ ਯਕ੍ਖੇ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਤੇ ਅਡ੍ਢਤੇਰਸ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਸਤਾਨਿ ਪੂਰੇਸੁਂ। ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਂ ਊਨਂ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸਿ, ''ਨਨ੍ਦਮਾਤੁ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਂ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਲੋਕੇ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਅਹੋਸਿ। ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਾਨਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਭਗਵਾ ''ਵਿਕਾਲੇ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਆਸਨ੍ਨਤਰੇਪਿ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਭਵਨੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤੋ। ਏਰਾਵਣਸ੍ਸ ਪਨ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਕਰਣੀਯਂ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਨ ਸੋ ਪਠਮਤਰਂ ਆਗਤੋ।

ਅਯਂ ਪਨ ਉਪਾਸਕੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਨਾਗਾਮੀ ਪਕਤਿਯਾਵ ਏਕਭਤ੍ਤਿਕੋ, ਤਥਾਪਿ ਤਦਾ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਸੁਨਿਵਤ੍ਥੋ ਸੁਪਾਰੁਤੋ ਪਞ੍ਚਸਤਉਪਾਸਕਪਰਿਵੁਤੋ ਜੇਤਵਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਘਰਂ ਆਗਮ੍ਮ ਤੇਸਂ ਉਪਾਸਕਾਨਂ ਸਰਣਸੀਲਉਪੋਸਥਾਨਿਸਂਸਾਦਿਭੇਦਂ ਉਪਾਸਕਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਉਪਾਸਕੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ। ਤੇਸਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸੇਵ ਘਰੇ ਮੁਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਪਾਦਕਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚਸਤਾਨਿ ਪਾਟੇਕ੍ਕੋਵਰਕੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਵਰਕਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ, ਉਪਾਸਕੋਪਿ ਤਥੇਵਾਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਨਗਰੇ ਸਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਸ ਕੁਲਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਗਣਨਾਯ ਅਟ੍ਠਾਰਸਕੋਟਿਮਨੁਸ੍ਸਾ। ਤੇਨ ਪਠਮਯਾਮੇ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਮਨੁਸ੍ਸਭੇਰਿਸਦ੍ਦਾਦੀਹਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਨਗਰਂ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਏਕਸਦ੍ਦਂ ਹੋਤਿ। ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮਸਮਨਨ੍ਤਰੇ ਸੋ ਸਦ੍ਦੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ । ਤਮ੍ਹਿ ਕਾਲੇ ਉਪਾਸਕੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ''ਯੇਨਾਹਂ ਮਗ੍ਗਸੁਖੇਨ ਫਲਸੁਖੇਨ ਸੁਖਿਤੋ ਵਿਹਰਾਮਿ, ਇਦਂ ਸੁਖਂ ਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਲਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ''ਤਿ ਭਗਵਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਭਗਵਾ ਏਤਰਹਿ ਕਤਮੇਨ ਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਏਰਾਵਣਵਸ੍ਸਵਣੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣੇਨ ਤੇਸਂ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਯਂਨੂਨਾਹਮ੍ਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਭਯਹਿਤਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਏਕਨਗਰੇ ਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤੋ, ਏਵਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਆਗਮਨਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਆਗਞ੍ਛਿ ਤੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਾਗਰਾਜਾ...ਪੇ॰... ਸੋ ਚਾਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਪਤੀਤਰੂਪੋ''ਤਿ।

੩੮੪. ਇਦਾਨਿ ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਲੋਕਸਮ੍ਮਤੇਹਿ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ **''ਯੇ ਕੇਚਿਮੇ''**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ਨਨ੍ਦਵਚ੍ਛਸਂਕਿਚ੍ਚੇਹਿ ਆਦਿਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਤੀਹਿ ਤਿਤ੍ਥਕਰੇਹਿ ਕਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿਤਿਤ੍ਥੇ ਜਾਤਾ, ਤੇਸਂ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਪੂਰਣਾਦਯੋ ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੋ। ਤਤ੍ਥ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਨਿਗਣ੍ਠੋ, ਅਵਸੇਸਾ ਆਜੀਵਕਾਤਿ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **''ਯੇ ਕੇਚਿਮੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਵਾਦਸੀਲਾ''**ਤਿ, ''ਮਯਂ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ, ਅਞ੍ਞੇ ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਾਦਕਰਣਸੀਲਾ ਲੋਕਂ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। **ਆਜੀਵਕਾ** ਵਾਤਿ ਤੇ ਏਕਜ੍ਝਮੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨਾਤਿਤਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਾਵਕਾਦਯੋ, ਤੇਪਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਆਹ। **''ਠਿਤੋ ਵਜਨ੍ਤਂ ਵਿਯਾ''**ਤਿ ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਠਿਤੋ ਗਤਿਵਿਕਲੋ ਸੀਘਗਾਮਿਨਂ ਪੁਰਿਸਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਨਾਤਿਤਰੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਤੇ ਪਞ੍ਞਾਗਤਿਯਾ ਅਭਾਵੇਨ ਤੇ ਤੇ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਭੇਦੇ ਬੁਜ੍ਝਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਠਿਤਾ, ਅਤਿਜਵਨਪਞ੍ਞਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਾਤਿਤਰਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੮੫. **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਾਦਸੀਲਾ ਵੁਦ੍ਧਾ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚਙ੍ਕੀਤਾਰੁਕ੍ਖਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣਿਆਦਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਅਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਨ੍ਤਿ ਕੇਚੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾਪਿ ਦਹਰਾਪਿ ਕੇਵਲਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ ਉਪਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ ਕੇਚੀਤਿ ਏਵਂ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨਵਾਸੇਟ੍ਠਅਮ੍ਬਟ੍ਠਉਤ੍ਤਰਮਾਣਵਕਾਦਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਤ੍ਥਬਦ੍ਧਾ**ਤਿ ''ਅਪਿ ਨੁ ਖੋ ਇਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਰੇਯ੍ਯ, ਇਮਂ ਕਙ੍ਖਂ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਬਦ੍ਧਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਯੇ ਚਾਪਿ** ਅਞ੍ਞੇਤਿ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਯੇ ''ਮਯਂ ਵਾਦਿਨੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਵਯਕ੍ਖਾਦਯੋ ਅਪਰਿਮਾਣਾ। ਤੇਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਤਯਿ ਅਤ੍ਥਬਦ੍ਧਾ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੩੮੬-੭. ਏਵਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਸਂਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ਤਂ ਪਸਂਸਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਯਾਚਨ੍ਤੋ **''ਅਯਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ''**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਯਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਨਿਪੁਣੋ**ਤਿ ਸਣ੍ਹੋ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੋ। **ਸੁਖੋ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ ਸਮਾਨੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਮਾਵਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਖਾਵਹਤ੍ਤਾ ''ਸੁਖੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸੁਪ੍ਪਵੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸੁਦੇਸਿਤੋ। **ਸੁਸ੍ਸੂਸਮਾਨਾ**ਤਿ ਸੋਤੁਕਾਮਮ੍ਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਂ ਨੋ ਵਦਾ**ਤਿ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਦ। ''ਤ੍ਵਂ ਨੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤ੍ਵਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਦਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬੇਪਿਮੇ ਭਿਕ੍ਖਵੋ**ਤਿ ਤਙ੍ਖਣਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਿ ਕਿਰ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਯਾਚਤਿ। **ਉਪਾਸਕਾ ਚਾਪੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵਾਰੇ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੩੮੮. ਅਥ ਭਗਵਾ ਅਨਗਾਰਿਯਪਟਿਪਦਂ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ "**ਸੁਣਾਥ ਮੇ ਭਿਕ੍ਖਵੋ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਂ ਧੁਤਂ ਤਞ੍ਚ ਚਰਾਥ ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੇ ਧੁਨਾਤੀਤਿ ਧੁਤੋ, ਏਵਰੂਪਂ ਕਿਲੇਸਧੁਨਨਕਂ ਪਟਿਪਦਾਧਮ੍ਮਂ ਸਾਵਯਾਮਿ ਵੋ, ਤਞ੍ਚ ਮਯਾ ਸਾਵਿਤਂ ਸਬ੍ਬੇ ਚਰਥ ਪਟਿਪਜ੍ਜਥ, ਮਾ ਪਮਾਦਿਤ੍ਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਇਰਿਯਾਪਥ**ਨ੍ਤਿ ਗਮਨਾਦਿਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ। **ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੁਲੋਮਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਯੁਤ੍ਤਂ। ਅਰਞ੍ਞੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਅਪਰੇ। **ਸੇਵੇਥ ਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਭਜੇਯ੍ਯ। **ਅਤ੍ਥਦਸੋ**ਤਿ ਹਿਤਾਨੁਪਸ੍ਸੀ। **ਮੁਤੀਮਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਿਮਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਗਾਥਾਯ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੩੮੯. **ਨੋ ਵੇ ਵਿਕਾਲੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੁਲੋਮਿਕਂ ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਸੇਵਮਾਨੋ ਚ ਦਿਵਾਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵਿਕਾਲੇ ਨ ਚਰੇਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਯੁਤ੍ਤਕਾਲੇ ਏਵ ਪਨ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰੇਯ੍ਯ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਅਕਾਲਚਾਰਿਞ੍ਹਿ ਸਜਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਾ,** ਅਕਾਲਚਾਰਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਰਾਗਸਙ੍ਗਾਦਯੋ ਅਨੇਕੇ ਸਙ੍ਗਾ ਸਜਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਜਨ੍ਤਿ ਉਪਗੂਹਨ੍ਤਿ ਅਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਕਾਲੇ ਨ ਚਰਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾ,** ਤਸ੍ਮਾ ਯੇ ਚਤੁਸਚ੍ਚਬੁਦ੍ਧਾ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਨ ਤੇ ਵਿਕਾਲੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ। ਤੇਨ ਕਿਰ ਸਮਯੇਨ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਪ੍ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵਸੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਅਰਿਯਾ ਪਨ ਸਹ ਮਗ੍ਗਪਟਿਲਾਭਾ ਏਵ ਤਤੋ ਪਟਿਵਿਰਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਸਾ ਧਮ੍ਮਤਾ।

੩੯੦. ਏਵਂ ਵਿਕਾਲਚਰਿਯਂ ਪਟਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ ''ਕਾਲੇ ਚਰਨ੍ਤੇਨਪਿ ਏਵਂ ਚਰਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਰੂਪਾ ਚ ਸਦ੍ਦਾ ਚਾ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੇ ਤੇ ਰੂਪਾਦਯੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਮਦਂ ਜਨੇਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤੇ ਸਮ੍ਮਦਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੩੮ ਆਦਯੋ) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਛਨ੍ਦਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਕਾਲੇਨੇਵ ਪਾਤਰਾਸਂ ਪਵਿਸੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਾਤੋ ਅਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਪਾਤਰਾਸੋ,** ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਯੋ ਯਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਸੋ ਪਦੇਸੋਪਿ ਤਂ ਯੋਗੇਨ ''ਪਾਤਰਾਸੋ''ਤਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਲਭਤਿ, ਤਂ ਓਕਾਸਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੩੯੧. ਏਵਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ –

''ਪਿਣ੍ਡਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਯੇਨ ਲਦ੍ਧਾ,
ਏਕੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰਹੋ ਨਿਸੀਦੇ।
ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਚਿਨ੍ਤੀ ਨ ਮਨੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ,
ਨਿਚ੍ਛਾਰਯੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਭਾਵੋ''॥

ਤਤ੍ਥ **ਪਿਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਮਿਸ੍ਸਕਭਿਕ੍ਖਂ, ਸਾ ਹਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਟ੍ਠੇਨ ''ਪਿਣ੍ਡੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਮਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਕਾਲੇ। **ਏਕੋ ਪਟਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਕਾਯਵਿਵੇਕਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਅਦੁਤਿਯੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਚਿਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਂ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ। **ਨ ਮਨੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਨਿਚ੍ਛਾਰਯੇ**ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਰਾਗਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਨੀਹਰੇ। **ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਭਾਵੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋ।

੩੯੨. ਏਵਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਚ –

''ਸਚੇਪਿ ਸੋ ਸਲ੍ਲਪੇ ਸਾਵਕੇਨ,
ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਾ।
ਧਮ੍ਮਂ ਪਣੀਤਂ ਤਮੁਦਾਹਰੇਯ੍ਯ,
ਨ ਪੇਸੁਣਂ ਨੋਪਿ ਪਰੂਪਵਾਦਂ''॥

ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਸੋ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਸੋਤੁਕਾਮਤਾਯ ਉਪਗਤੇਨ ਸਾਵਕੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਗਹਟ੍ਠਾਦਿਨਾ ਵਾ ਇਧੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਚੇਪਿ ਸਲ੍ਲਪੇ, ਅਥ ਯ੍ਵਾਯਂ ਮਗ੍ਗਫਲਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਭੇਦੋ ਵਾ ਅਤਪ੍ਪਕਟ੍ਠੇਨ ਪਣੀਤੋ ਧਮ੍ਮੋ। ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਣੀਤਂ ਉਦਾਹਰੇਯ੍ਯ, ਅਞ੍ਞਂ ਪਨ ਪਿਸੁਣਵਚਨਂ ਵਾ ਪਰੂਪਵਾਦਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਨ ਉਦਾਹਰੇਯ੍ਯਾਤਿ।

੩੯੩. ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਰੂਪਵਾਦੇ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਵਾਦਞ੍ਹਿ ਏਕੇ**"ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ ਪਰੂਪਵਾਦਸਞ੍ਞਿਤਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਵਿਗ੍ਗਾਹਿਕਕਥਾਭੇਦਂ **ਵਾਦਂ ਪਟਿਸੇਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਯੁਜ੍ਝਿਤੁਕਾਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਯ ਪਟਿਮੁਖਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, **ਤੇ** ਮਯਂ ਲਾਮਕਪਞ੍ਞੇ ਨ **ਪਸਂਸਾਮ**। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਤਤੋ ਤਤੋ ਨੇ ਪਸਜਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਾ**, ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਤਾਦਿਸਕੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਤਤੋ ਤਤੋ ਵਚਨਪਥਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯ ਵਿਵਾਦਸਙ੍ਗਾ ਸਜਨ੍ਤਿ ਅਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ ਸਜਨ੍ਤੀਤਿ? **ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਗਮੇਨ੍ਤਿ ਦੂਰੇ**, ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਪਟਿਸੇਨਿਯਨ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਗਮੇਨ੍ਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਗਤਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਦੂਰੇ ਹੋਤੀਤਿ।

੩੯੪-੫. ਏਵਂ ਪਰਿਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਪਿਣ੍ਡਂ ਵਿਹਾਰਂ...ਪੇ॰... ਸਾਵਕੋ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਾਰੇਨ ਪਤਿਸ੍ਸਯੋ, ਸਯਨਾਸਨੇਨ ਮਞ੍ਚਪੀਠਨ੍ਤਿ ਤੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਸੇਨਾਸਨਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਪ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਂ। **ਸਙ੍ਘਾਟਿਰਜੂਪਵਾਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਂਸੁਮਲਾਦਿਨੋ ਸਙ੍ਘਾਟਿਰਜਸ੍ਸ ਧੋਵਨਂ। **ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਗਤੇਨ ਦੇਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਸਵਸਂਵਰਾਦੀਸੁ ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਸੇਵਤਿ ਸੀਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੮) ਨਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਸਙ੍ਖਾਯ ਸੇਵੇ ਵਰਪਞ੍ਞਸਾਵਕੋ**ਤਿ ਏਤਂ ਇਧ ਪਿਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ, ਵਿਹਾਰਾਦੀਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ, ਆਪਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਂ, ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਯਂ ਸਙ੍ਖਾਯ ''ਯਾਵਦੇਵ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਠਿਤਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੮) ਨਯੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸੇਵੇ ਵਰਪਞ੍ਞਸਾਵਕੋ, ਸੇਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ ਵਰਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ ਸੇਕ੍ਖੋ ਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਵਾ, ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਚ ਅਰਹਾ। ਸੋ ਹਿ ਚਤੁਰਾਪਸ੍ਸੇਨੋ ''ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਵਿਨੋਦੇਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੦੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੬੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੨੦) ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਸ੍ਸਾ ਚ ਸਙ੍ਖਾਯ ਸੇਵੇ ਵਰਪਞ੍ਞਸਾਵਕੋ, **ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਪਿਣ੍ਡੇ...ਪੇ॰... ਯਥਾ ਪੋਕ੍ਖਰੇ ਵਾਰਿਬਿਨ੍ਦੁ**, ਤਥਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੩੯੬. ਏਵਂ ਖੀਣਾਸਵਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਅਨਗਾਰਿਯਪਟਿਪਦਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਗਾਰਿਯਪਟਿਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਗਹਟ੍ਠਵਤ੍ਤਂ ਪਨ** ਵੋ"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵ **ਸਾਵਕੋ**ਤਿ ਅਗਾਰਿਯਸਾਵਕੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਅਯਂ ਪਨ ਯੋਜਨਾ – ਯੋ ਮਯਾ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕੇਵਲੋ ਅਬਜਾਮਿਸ੍ਸੋ ਸਕਲੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਭਿਕ੍ਖੁਧਮ੍ਮੋ ਕਥਿਤੋ। ਏਸ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਆਦਿਪਰਿਗ੍ਗਹੇਹਿ ਸਪਰਿਗ੍ਗਹੇਨ ਨ ਲਬ੍ਭਾ ਫਸ੍ਸੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਨ੍ਤਿ।

੩੯੭. ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ ਗਹਟ੍ਠਧਮ੍ਮਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਪਾਣਂ ਨ ਹਨੇ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਡ੍ਢੇਨ ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਵੇਰਮਣਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਪਚ੍ਛਿਮਡ੍ਢੇਨ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। ਤਤਿਯਪਾਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤੇ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੩੫ ਆਦਯੋ) ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਦੇ ਥਾਵਰਤਸਭੇਦੋ ਮੇਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੪੩ ਆਦਯੋ) ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਵਣ੍ਣਿਤੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ – ਤਸਥਾਵਰੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭੂਤੇਸੁ ਨਿਧਾਯ ਦਣ੍ਡਂ ਨ ਹਨੇ ਨ ਘਾਤਯੇਯ੍ਯ ਨਾਨੁਜਞ੍ਞਾਤਿ। ''ਨਿਧਾਯ ਦਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਵਾ ਪਰਂ ''ਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਤਰਥਾ ਹਿ ਨ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰਂ ਸਨ੍ਧਿਯਤਿ।

੩੯੮. ਏਵਂ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਤਤੋ ਅਦਿਨ੍ਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਬਹੁਂ ਵਾ। **ਕ੍ਵਚੀ**ਤਿ ਗਾਮੇ ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਾ। **ਸਾਵਕੋ**ਤਿ ਅਗਾਰਿਯਸਾਵਕੋ। **ਬੁਜ੍ਝਮਾਨੋ**ਤਿ ''ਪਰਸਨ੍ਤਕਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ

ਜਾਨਮਾਨੋ। **ਸਬ੍ਬਂ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਵਞ੍ਹਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਸਬ੍ਬਂ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨੋ ਅਵ੍ਹਯਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਞ੍ਞ ਪਾਕਟਞ੍ਞਾਤਿ।

੩੯੯. ਏਵਂ ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮ੍ਪਿ ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਪਭੁਤਿ ਤਤਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਸਮ੍ਭੁਣਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ।

੪੦੦. ਇਦਾਨਿ ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਸਭਗ੍ਗਤੋ ਵਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਭਗ੍ਗਤੋ**ਤਿ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਾਦਿਗਤੋ। **ਪਰਿਸਗ੍ਗਤੋ**ਤਿ ਪੂਗਮਜ੍ਝਗਤੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਞ੍ਞ ਪਾਕਟਞ੍ਞਾਤਿ।

੪੦੧. ਏਵਂ ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮ੍ਪਿ ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਮਜ੍ਜਞ੍ਚ ਪਾਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਜ੍ਜਞ੍ਚ ਪਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥੋ ''ਮਜ੍ਜਪਾਨਞ੍ਚ ਨ ਸਮਾਚਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਂ ਇਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਮਜ੍ਜਪਾਨਵੇਰਮਣੀਧਮ੍ਮਂ। **ਉਮ੍ਮਾਦਨਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਮ੍ਮਾਦਨਪਰਿਯੋਸਾਨਂ। ਯੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬਲਹੁਕੋ ਮਜ੍ਜਪਾਨਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੋ, ਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਸ੍ਸ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕੋ ਹੋਤਿ। **ਇਤਿ ਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਤਿ ਨਂ ਮਜ੍ਜਪਾਨਂ ਞਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਞ੍ਞ ਪਾਕਟਞ੍ਞਾਤਿ।

੪੦੨. ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮ੍ਪਿ ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਮ੍ਪਿ ਮਜ੍ਜਪਾਨਮੇਵ ਸਂਕਿਲੇਸਕਰਞ੍ਚ ਭੇਦਕਰਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਦਲ੍ਹਤਰਂ ਤਤੋ ਵੇਰਮਣਿਯਂ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਮਦਾ ਹਿ ਪਾਪਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਦਾ**ਤਿ ਮਦਹੇਤੁ। **ਹਿ**ਕਾਰੋ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਪਾਪਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਉਮ੍ਮਾਦਨਂ ਮੋਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਲੋਕੇ ਉਮ੍ਮਾਦਨਂ ਇਹਲੋਕੇ ਮੋਹਨਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੪੦੩-੪. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਗਾਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਪਾਣਂ ਨ ਹਨੇ**"ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ**ਤਿ ਅਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯਭੂਤਾ। **ਮੇਥੁਨਾ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ। **ਰਤ੍ਤਿਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਦਿਵਾਪਿ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਭੋਜਨਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਨ ਚ ਗਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਨ੍ਧਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਿਲੇਪਨਚੁਣ੍ਣਾਦੀਨਿਪਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਮਞ੍ਚੇ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚੇ। **ਸਨ੍ਥਤੇ**ਤਿ ਤਟ੍ਟਿਕਾਦੀਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਥਰਣੇਹਿ ਅਤ੍ਥਤੇ। ਛਮਾਯਂ ਪਨ ਗੋਨਕਾਦਿਸਨ੍ਥਤਾਯਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਂ ਵਿਯ ਤੂਰਿਯਂ, ਨ ਅਙ੍ਗਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ। **ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਗੁਨਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਗਤੇਨ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਪਚ੍ਛਿਮਡ੍ਢਂ ਪਨ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਪਿ ਆਹੁ।

੪੦੫. ਏਵਂ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਉਪੋਸਥਕਾਲਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਤਤੋ ਚ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤਤੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਪਕ੍ਖਸ੍ਸੁਪਵਸ੍ਸੁਪੋਸਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਪਦੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ ''ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਞ੍ਚਦਸਿਂ ਅਟ੍ਠਮਿਨ੍ਤਿ ਏਤੇ ਤਯੋ ਦਿਵਸੇ ਉਪਵਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਂ, ਏਤਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਉਪੋਸਥਂ ਉਪਗਮ੍ਮ ਵਸਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ। **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਪਕ੍ਖਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਪੁਰਿਮਭਾਗੇ ਆਸਾਲ੍ਹਮਾਸੋ, ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸਂ ਤਯੋ ਮਾਸਾ, ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੋਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ ''ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਪਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਆਸਾਲ੍ਹਕਤ੍ਤਿਕਫਗ੍ਗੁਣਮਾਸਾ ਤਯੋ ਏਵਾਤਿ ਅਪਰੇ। ਪਕ੍ਖੁਪੋਸਥਦਿਵਸਾਨਂ ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਦਿਵਸਵਸੇਨ ਪਕ੍ਖੇ ਪਕ੍ਖੇ ਤੇਰਸੀਪਾਟਿਪਦਸਤ੍ਤਮੀਨਵਮੀਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦਿਵਸਾਤਿ ਅਪਰੇ। ਯਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਬ੍ਬਂ ਵਾ ਪਨ ਪੁਞ੍ਞਕਾਮੀਨਂ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੇਤਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਪਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਸੁਸਮਤ੍ਤਰੂਪਂ ਸੁਪਰਿਪੁਣ੍ਣਰੂਪਂ ਏਕਮ੍ਪਿ ਦਿਵਸਂ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਪੇਤਂ ਉਪੋਸਥਂ ਉਪਵਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ।

੪੦੬. ਏਵਂ ਉਪੋਸਥਕਾਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਏਤਂ ਉਪੋਸਥਂ ਉਪਵਸ੍ਸ ਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਤਤੋ ਚ ਪਾਤੋ**"ਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ **ਤਤੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਅਨਨ੍ਤਰਤ੍ਥੇ ਵਾ, ਅਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਾਤੋ**ਤਿ ਅਪਰਜ੍ਜੁਦਿਵਸਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ।

ਉਪਵੁਤ੍ਥੁਪੋਸਥੋਤਿ ਉਪਵਸਿਤਉਪੋਸਥੋ। **ਅਨ੍ਨੇਨਾ**ਤਿ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਾਦਿਨਾ। **ਪਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਵਿਧਪਾਨੇਨ। **ਅਨੁਮੋਦਮਾਨੋ**ਤਿ ਅਨੁਪਮੋਦਮਾਨੋ, ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਮੋਦਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾਰਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਰੂਪੇਨ, ਯਥਾਸਤ੍ਤਿ ਯਥਾਬਲਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਸੰਵਿਭਜੇਥਾ**ਤਿ ਭਾਜੇਯ੍ਯ ਪਤਿਮਾਨੇਯ੍ਯ। ਸੇਸੰ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੪੦੭. ਏਵੰ ਉਪਵੁਤ੍ਥੁਪੋਸਥਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚੰ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕੰ ਗਹਟ੍ਠਵਤ੍ਤੰ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਞ੍ਚ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਧਮ੍ਮੇਨ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਲਦ੍ਧੇਨ ਭੋਗੇਨ । **ਭਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪੋਸੇਯ੍ਯ। **ਧਮ੍ਮਿਕੰ ਸੋ ਵਣਿਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਵਣਿਜ੍ਜਾ, ਸਤ੍ਥਵਣਿਜ੍ਜਾ, ਵਿਸਵਣਿਜ੍ਜਾ, ਮੰਸਵਣਿਜ੍ਜਾ, ਸੁਰਾਵਣਿਜ੍ਜਾਤਿ ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਅਧਮ੍ਮਵਣਿਜ੍ਜਾ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਧਮ੍ਮਿਕਵਣਿਜ੍ਜਾ। ਵਣਿਜ੍ਜਾਮੁਖੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦਿ ਅਪਰੋਪਿ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਵੋਹਾਰੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ਸੇਸਮੁਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਅਯੰ ਪਨ ਯੋਜਨਾ – ਸੋ ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਉਪੋਸਥਸੀਲਦਾਨਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਪਯੋਜਯੇ ਧਮ੍ਮਿਕੰ ਵਣਿਜ੍ਜੰ, ਤਤੋ ਲਦ੍ਧੇਨ ਚ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਭੋਗੇਨ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਭਰੇਯ੍ਯ। ਅਥ ਸੋ ਗਿਹੀ ਏਵੰ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਆਦਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਇਮੰ ਵਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਤਯਨ੍ਤੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਯੇ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਭਾਯ ਅਨ੍ਧਕਾਰੰ ਵਿਧਮੇਤ੍ਵਾ ਆਲੋਕਕਰਣੇਨ ਸਯਮ੍ਪਭਾਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਛ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਾ, ਤੇ ਸਯਮ੍ਪਭੇ ਨਾਮ ਦੇਵੇ ਉਪੇਤਿ ਭਜਤਿ ਅਲ੍ਲੀਯਤਿ, ਤੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਧਮ੍ਮਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਚ ਦੁਤਿਯੋ ਵਗ੍ਗੋ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਨਯਤੋ, ਨਾਮੇਨ

ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੋਤਿ।

੩. ਮਹਾਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੮. **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਤਿ ਕਿਰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਮਹਾਸਾਵਕਾਨਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਕਿਤ੍ਤਿਤਾ, ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਉਪਾਸਕਾ ਚ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਅਕਿਤ੍ਤਿਤਾ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਕਿਤ੍ਤੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਜੇਤਵਨਵਿਹਾਰੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਬੀਜਨਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਗਵਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੇਨ ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਜਿ, ਤਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਚ ਪਬ੍ਬਜਿ, ਤਂ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੇਨ ਯਥਾ ਵੀਮਂਸਮਾਨੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਰੋਚੇਸਿ, ਤਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ **''ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਜੀ**''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਚਕ੍ਖੁਮਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮਾਦਿਗਾਥਾਯ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

੪੦੯. ਇਦਾਨਿ ''ਯਥਾ ਵੀਮਂਸਮਾਨੋ''ਤਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **''ਸਮ੍ਬਾਧੋਯ**''ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਬਾਧੋ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦਿਸਮ੍ਪੀਲ਼ਨੇਨ ਕਿਲੇਸਸਮ੍ਪੀਲ਼ਨੇਨ ਚ ਕੁਸਲਕਿਰਿਯਾਯ ਓਕਾਸਰਹਿਤੋ। **ਰਜਸ੍ਸਾਯਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਬੋਜਾਦਯੋ ਵਿਯ ਅਸ੍ਸਾਦੀਨਂ, ਰਾਗਾਦਿਰਜਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦੇਸੋ। **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਬਾਧਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵੇਨ ਆਕਾਸੋ ਵਿਯ ਵਿਵਟਾ। **ਇਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਪਬ੍ਬਜੀ**ਤਿ ਇਤਿ ਘਰਾਵਾਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸੁ ਬ੍ਯਾਧਿਜਰਾਮਰਣੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਚੋਦਿਯਮਾਨਹਦਯੋ ਆਦੀਨਵਮਾਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ, ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ , ਅਨੋਮਾਨਦੀਤੀਰੇ ਖਗ੍ਗੇਨ ਕੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਤਾਵਦੇਵ ਚ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਸਣ੍ਠਿਤਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਕੇਸਮਸ੍ਸੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਘਟਿਕਾਰੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਉਪਨੀਤੇ ਅਟ੍ਠ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਏਵਂ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਂ ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਨਨੁਸਿਟ੍ਠੋ ਅਨੇਕਜਾਤਿਸਹਸ੍ਸਪਵਤ੍ਤਿਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਚਿਣ੍ਣੇਨੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਿਯਮਾਨੋ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਏਕਂ ਕਾਸਾਵਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਚੀਵਰਂ ਖਨ੍ਧੇ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤਂ ਅਂਸੇ ਆਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਵੇਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

੪੧੦. ਏਵਂ ਭਗਵਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੋਮਾਨਦੀਤੀਰਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਪਧਾਨਾਯ ਗਮਨਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਤੁਂ **''ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ ਕਾਯੇਨਾ**''ਤਿਆਦਿਂ ਸਬ੍ਬਮਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਯੇਨ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਵਿਵਜ੍ਜਯੀ**ਤਿ ਤਿਵਿਧਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਵਜ੍ਜੇਸਿ। **ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ। **ਆਜੀਵਂ ਪਰਿਸੋਧਯੀ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾਜੀਵਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤਯਿ।

੪੧੧. ਏਵਂ ਆਜੀਵਟ੍ਠਮਕਸੀਲਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਅਨੋਮਾਨਦੀਤੀਰਤੋ ਤਿਂਸਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਸਤ੍ਤਾਹੇਨ **ਅਗਮਾ ਰਾਜਗਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋ**। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਯਦਾ ਰਾਜਗਹਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਤਦਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਚਰਿਯਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਲਬ੍ਭਤਿ – ''ਇਧ ਰਾਜਾ ਜਾਤੋ, ਇਧ ਰਜ੍ਜਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੀ''ਤਿਆਦਿ ਲੋਕਿਯਵੋਹਾਰਵਚਨਂ ਵਿਯ। **ਮਗਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗਧਾਨਂ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਨਗਰਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਗਿਰਿਬ੍ਬਜ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਪਣ੍ਡਵਗਿਜ੍ਝਕੂਟਵੇਭਾਰਇਸਿਗਿਲਿਵੇਪੁਲ੍ਲਨਾਮਕਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਗਿਰੀਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਵਜੋ ਵਿਯ ਠਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਗਿਰਿਬ੍ਬਜ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਅਭਿਹਾਰੇਸੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਤ੍ਥਾਯ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਚਰਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਚਾਹਂ ਰਞ੍ਞੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਗਮਨਂ ਨਿਵੇਦੇਯ੍ਯਂ, 'ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਕੁਮਾਰੋ ਆਗਤੋ'ਤਿ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਮੇ ਪਚ੍ਚਯਂ ਅਭਿਹਰੇਯ੍ਯ। ਨ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਤਂ ਪਤਿਰੂਪਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਗਹਣਂ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਾਮੀ''ਤਿ ਦੇਵਦਤ੍ਤਿਯਂ ਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਘਰਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਅਚਰਿ। ਤੇਨਾਹ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ – ''ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਅਭਿਹਾਰੇਸੀ''ਤਿ। **ਆਕਿਣ੍ਣਵਰਲਕ੍ਖਣੋ**ਤਿ

ਸਰੀਰੇ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਠਪਿਤਵਰਲਕ੍ਖਣੋ ਵਿਪੁਲਵਰਲਕ੍ਖਣੋ ਵਾ। ਵਿਪੁਲਮ੍ਪਿ ਹਿ ''ਆਕਿਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਆਕਿਣ੍ਣਲੁਦ੍ਦੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਧਾਤਿਚੇਲੰਵ ਮਕ੍ਖਿਤੋ''ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੬.੧੧੮; ੧.੯.੧੦੬)। ਵਿਪੁਲਲੁਦ੍ਦੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੧੨. ਤਮਦ੍ਦਸਾਤਿ ਤਤੋ ਕਿਰ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸਾਨਿ ਨਗਰੇ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਘੋਸਿਤੰ ਅਹੋਸਿ। ਤੰ ਦਿਵਸੰ ਪਨ ''ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੰ, ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਪਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਭੇਰਿ ਚਰਿ। ਅਥ ਮਹਾਜਨੋ ਰਾਜਙ੍ਗਣੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿ। ਰਾਜਾਪਿ ''ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸੰਵਿਦਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸੀਹਪਞ੍ਜਰੰ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਬਲਕਾਯੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਅਭਿਹਾਰੇਨ੍ਤੰ ਮਹਾਸਤ੍ਤੰ ਅਦ੍ਦਸ। ਤੇਨਾਹ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ – ''ਤਮਦ੍ਦਸਾ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ, ਪਾਸਾਦਸ੍ਮਿੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ। **ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਅਭਾਸਥਾ**ਤਿ ਇਮੰ ਅਤ੍ਥੰ ਅਮਚ੍ਚਾਨੰ ਅਭਾਸਿ।

੪੧੩. ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਤੇਸੰ ਅਮਚ੍ਚਾਨੰ ਭਾਸਿਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **''ਇਮੰ ਭੋਨ੍ਤੋ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਇਮ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਰਾਜਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਭੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਮਚ੍ਚੇ ਆਲਪਤਿ। **ਨਿਸਾਮੇਥਾ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਥ। **ਅਭਿਰੂਪੋ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੀਯਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ**ਤਿ ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਸੁਚੀ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਛਵਿਵਣ੍ਣੋ। **ਚਰਣੇਨਾ**ਤਿ ਗਮਨੇਨ।

੪੧੪-੫. ਨੀਚਕੁਲਾਮਿਵਾਤਿ ਨੀਚਕੁਲਾ ਇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। **ਕੁਹਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੁਹਿੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਜ੍ਜ ਕਤ੍ਥ ਵਸਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਜਾਨਿਤੁੰ ਰਾਜਦੂਤਾ ਸੀਘੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ। ਦਸ੍ਸਨਕਾਮਾ ਹਿ ਮਯੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਆਹ। **ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ** ਓਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਕ੍ਖੁਤਾਯ, **ਸੁਸੰਵੁਤੋ** ਸਤਿਯਾ। ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਵਾ ਸਤਿਯਾ, ਸੁਸੰਵੁਤੋ ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਸਙ੍ਘਾਟਿਚੀਵਰਧਾਰਣੇਨ।

੪੧੬. ਖਿਪ੍ਪੰ ਪਤ੍ਤੰ ਅਪੂਰੇਸੀਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਤ੍ਤਾ ਪਤਿਸ੍ਸਤਤ੍ਤਾ ਚ ਅਧਿਕੰ ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ''ਅਲੰ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਪੂਰਣੇਨ ਖਿਪ੍ਪੰ ਪਤ੍ਤੰ ਅਪੂਰੇਸਿ। **ਮੁਨੀ**ਤਿ ਮੋਨਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮੁਨਿਭਾਵੋਪਿ ਮੁਨਿਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਲੋਕਵੋਹਾਰੇਨ ਵਾ। ਲੋਕਿਯਾ ਹਿ ਅਮੋਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ''ਮੁਨੀ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ। **ਪਣ੍ਡਵੰ ਅਭਿਹਾਰੇਸੀ**ਤਿ ਤੰ ਪਬ੍ਬਤੰ ਅਭਿਰੁਹਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਨਗਰੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਕਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਤੇ ''ਪਣ੍ਡਵਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖਪਬ੍ਭਾਰੇ''ਤਿ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਮੇਵ ਪਣ੍ਡਵੰ ਅਭਿਹਾਰੇਸਿ ''ਏਤ੍ਥ ਵਾਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ।

੪੧੯-੨੩. ਬਜਗ੍ਘੁਸਭੋਵ ਸੀਹੋਵ ਗਿਰਿਗਬ੍ਭਰੇਤਿ ਗਿਰਿਗੁਹਾਯੰ ਬਜਗ੍ਘੋ ਵਿਯ ਉਸਭੋ ਵਿਯ ਸੀਹੋ ਵਿਯ ਚ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇ ਹਿ ਤਯੋ ਸੇਟ੍ਠਾ ਵਿਗਤਭਯਭੇਰਵਾ ਗਿਰਿਗਬ੍ਭਰੇ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਉਪਮੰ ਅਕਾਸਿ। **ਭਦ੍ਦਯਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਥਸਿਵਿਕਾਦਿਨਾ ਉਤ੍ਤਮਯਾਨੇਨ। **ਸਯਾਨਭੂਮਿੰ ਯਾਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਾਵਤਿਕਾ ਭੂਮਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਨਾ ਯਾਨੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਗਨ੍ਤੁੰ, ਤੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਆਸਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਵਾ, ਸਮੀਪਮਸ੍ਸ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਾਵਿਸੀ**ਤਿ ਨਿਸੀਦਿ। **ਯੁਵਾ**ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਦਹਰੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਤਰੁਣੋ। **ਪਠਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਸੁਸੂ**ਤਿ ਤਦੁਭਯਵਿਸੇਸਨਮੇਵ। **ਯੁਵਾ ਸੁਸੂ**ਤਿ ਅਤਿਯੋਬ੍ਬਨੋ। **ਪਠਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਪਠਮੇਨੇਵ ਯੋਬ੍ਬਨਵੇਸੇਨ ਉਟ੍ਠਿਤੋ। **ਦਹਰੋ ਚਾਸੀ**ਤਿ ਸਤਿ ਚ ਦਹਰਤ੍ਤੇ ਸੁਸੁ ਬਾਲਕੋ ਵਿਯ ਖਾਯਸੀਤਿ।

੪੨੪-੫. ਅਨੀਕਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਬਲਕਾਯੰ ਸੇਨਾਮੁਖੰ। **ਦਦਾਮਿ ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਹੰ ਤੇ ਅਙ੍ਗਮਗਧੇਸੁ ਯਾਵਿਚ੍ਛਸਿ, ਤਾਵ ਦਦਾਮਿ ਭੋਗੇ। ਤੰ ਤ੍ਵੰ ਸੋਭਯਨ੍ਤੋ ਅਨੀਕਗ੍ਗੰ ਨਾਗਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਭੁਞ੍ਜਸ੍ਸੂ''ਤਿ ਏਵੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਉਜੁੰ ਜਨਪਦੋ ਰਾਜਾ**ਤਿ ''ਦਦਾਮਿ ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ, ਜਾਤਿੰ ਅਕ੍ਖਾਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਕਿਰ ਵੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਚੇ ਅਹੰ ਰਜ੍ਜੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਅਸ੍ਸੰ, ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦਯੋਪਿ ਮੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਜ੍ਜੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਯ੍ਯੁੰ, ਗੇਹੇ ਠਿਤੋ ਏਵ ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਜ੍ਜੰ ਕਾਰੇਯ੍ਯੰ। ਅਯੰ ਪਨ ਰਾਜਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ – 'ਹਨ੍ਦਾਹੰ, ਤੰ ਜਾਨਾਪੇਮੀ'''ਤਿ ਬਾਹੰ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਗਤਦਿਸਾਭਾਗੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ''ਉਜੁੰ ਜਨਪਦੋ ਰਾਜਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਹਿਮਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਸਸ੍ਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵੇਕਲ੍ਲਾਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਹਿਮਵਨ੍ਤਞ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਾਸਾਣਵਿਵਰਸਮ੍ਭਵਾ ਮਹਾਸਾਲਾਪਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵੁਦ੍ਧੀਹਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗੰ ਪਨ ਖੇਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਸ੍ਸਾਨਿ। **ਧਨਵੀਰਿਯੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਅਵੇਕਲ੍ਲਤ੍ਤੰ, ਪਰਰਾਜੂਹਿ ਅਤਕ੍ਕਨੀਯੰ ਵੀਰਪੁਰਿਸਾਧਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਞ੍ਚਸ੍ਸ

ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕੋਸਲੇਸੁ ਨਿਕੇਤਿਨੋ**ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਨਵਕਰਾਜਭਾਵੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਨਵਕਰਾਜਾ ਹਿ ਨਿਕੇਤੀਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਆਦਿਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਅਨ੍ਵਯਵਸੇਨ ਸੋ ਏਵ ਜਨਪਦੋ ਨਿਵਾਸੋ, ਸੋ ਨਿਕੇਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਥਾਰੂਪੋ ਚ ਰਾਜਾ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੋ, ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਕੋਸਲੇਸੁ ਨਿਕੇਤਿਨੋ''ਤਿ। ਤੇਨ ਅਨ੍ਵਯਾਗਤਮ੍ਪਿ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦੀਪੇਤਿ।

੪੨੬. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ''ਆਦਿਚ੍ਚਾ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਾਕਿਯਾ ਨਾਮ ਜਾਤਿਯਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਰਞ੍ਞਾ ''ਦਦਾਮਿ ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜਸ੍ਸੂ''ਤਿ, ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਆਹ – **''ਤਮ੍ਹਾ ਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਮ੍ਹਿ, ਨ ਕਾਮੇ ਅਭਿਪਤ੍ਥਯ''**ਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਹਿ ਅਹੰ ਕਾਮੇ ਅਭਿਪਤ੍ਥਯੇਯ੍ਯੰ, ਨ ਈਦਿਸੰ ਧਨਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਦ੍ਵਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਵੀਰਪੁਰਿਸਸਮਾਕੁਲੰ ਕੁਲੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਕਿਰੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੪੨੭. ਏਵੰ ਰਞ੍ਞੋ ਵਚਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਹੇਤੁੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **''ਕਾਮੇਸ੍ਵਾਦੀਨਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੰ ਦਟ੍ਠੁ ਖੇਮਤੋ''**ਤਿ। ਏਤੰ ''ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ **ਦਟ੍ਠੂ**ਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ । ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਇਤੋ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਸੁ ਚ ਯੰ ਯੰ ਨ ਵਿਚਾਰਿਤੰ, ਤੰ ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਏਵ ਨ ਵਿਚਾਰਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਹੇਤੁੰ ਵਤ੍ਵਾ ਪਧਾਨਤ੍ਥਾਯ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਰਾਜਾਨੰ ਆਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **''ਪਧਾਨਾਯ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਤ੍ਥ ਮੇ ਰਞ੍ਜਤੀ ਮਨੋ''**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਮਾਹੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੰ ਦਟ੍ਠੁ ਖੇਮਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਪਰਮਤ੍ਥਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਮਤੰ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠੇਨ ਪਧਾਨੰ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਪਧਾਨਤ੍ਥਾਯ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਤ੍ਥ ਮੇ ਪਧਾਨੇ ਰਞ੍ਜਤਿ ਮਨੋ, ਨ ਕਾਮੇਸੂਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਿਰ ਰਾਜਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੰ ਆਹ – ''ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਮੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸੁਤੰ 'ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਰਞ੍ਞੋ ਕਿਰ ਪੁਤ੍ਤੋ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਕੁਮਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ, ਸੋਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵੰਪਸਨ੍ਨੋ 'ਅਦ੍ਧਾ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਥਾ'ਤਿ। ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਠਮੰ ਮਮ ਵਿਜਿਤੰ ਓਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਪਧਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੮. **ਤੰ ਮੰ ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਧਾਨਸੁਤ੍ਤੰ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ''ਪਧਾਨਾਯ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਤ੍ਥ ਮੇ ਰਞ੍ਜਤੀ ਮਨੋ''ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯਾ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਪਧਾਨੰ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੇਨ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾ ਕਤਾ, ਤੰ ਅਜ੍ਜ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਥ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ''ਤੰ ਮੰ ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਤੰ ਮ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਵਚਨੇਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। **ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਅਤ੍ਤਭਾਵੰ ਵਾ। **ਨਦਿੰ ਨੇਰਞ੍ਜਰੰ ਪਤੀ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਹਿ ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤਾਯ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾ ਨਦੀ। ਤੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ। ਅਯੰ ਪਨਤ੍ਥੋ ''ਨਦਿਯਾ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯਾ''ਤਿ, ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਤੀਰੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਵਿਪਰਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਤੀਵ ਪਰਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। **ਝਾਯਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਾਣਕਜ੍ਝਾਨਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੰ । **ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਤ੍ਥੰ।

੪੨੯. **ਨਮੁਚੀ**ਤਿ ਮਾਰੋ। ਸੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁਕਾਮੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇ ਨ ਮੁਞ੍ਚਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਾਯੰ ਨੇਸੰ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਮੁਚੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਕਰੁਣੰ ਵਾਚ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਦ੍ਦਯਾਯੁਤ੍ਤੰ ਵਾਚੰ। **ਭਾਸਮਾਨੋ ਉਪਾਗਮੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਉਪਾਗਤੋ?

ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਕਿਰ ਏਕਦਿਵਸੰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਸਬ੍ਬਦਾ ਆਹਾਰੰ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੇ ਜੀਵਿਤੇ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਜੀਵਿਤੇ ਸਾਪੇਕ੍ਖੇਨ ਅਮਤੰ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿ । ਤਤੋ ਆਹਾਰੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ, ਤੇਨ ਕਿਸੋ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਚ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਮਾਰੋ ‘‘ਅਯੰ ਸਮ੍ਬੋਧਾਯ ਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਤਿਘੋਰੰ ਤਪੰ ਕਰੋਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਮਮ ਵਿਸਯੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯਜਾ’’ਤਿ ਭੀਤੋ ‘‘ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਆਗਤੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ – **‘‘ਕਿਸੋ ਤ੍ਵਮਸਿ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ, ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਮਰਣੰ ਤਵਾ’’**ਤਿ।

੪੩੦. ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਅਥਸ੍ਸ ਮਰਣਸਨ੍ਤਿਕਭਾਵੰ ਸਾਵੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **‘‘ਸਹਸ੍ਸਭਾਗੋ ਮਰਣਸ੍ਸ, ਏਕੰਸੋ ਤਵ ਜੀਵਿਤ’’**ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸਹਸ੍ਸੰ ਭਾਗਾਨੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸਹਸ੍ਸਭਾਗੋ। ਕੋ ਸੋ ? ਮਰਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਏਕੋ ਅੰਸੋਤਿ ਏਕੰਸੋ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਅਯੰ ਅਪ੍ਪਾਣਕਜ੍ਝਾਨਾਦਿਸਹਸ੍ਸਭਾਗੋ ਤਵ ਮਰਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਤਤੋ ਪਨ ਤੇ ਏਕੋ ਏਵ ਭਾਗੋ ਜੀਵਿਤੰ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਮਰਣੰ ਤਵਾਤਿ। ਏਵੰ ਮਰਣਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਭਾਵੰ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਅਥ ਨੰ ਜੀਵਿਤੇ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਜੀਵ ਭੋ ਜੀਵਿਤੰ ਸੇਯਜੋ’’**ਤਿ। ਕਥੰ ਸੇਯਜੋਤਿ ਚੇ। **ਜੀਵੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਾਹਸੀ**ਤਿ।

੪੩੧. ਅਥ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਮਤਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ‘‘ਚਰਤੋ ਚ ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ, ਯੰ ਤਾਪਸਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਜੂਹਤੋ**ਤਿ ਜੁਹਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੪੩੨. **ਦੁਗ੍ਗੋ ਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਇਮੰ ਪਨ ਅਡ੍ਢਗਾਥੰ ਪਧਾਨਵਿਚ੍ਛਨ੍ਦੰ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਾਣਕਜ੍ਝਾਨਾਦਿਗਹਨਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ **ਦੁਗ੍ਗੋ**, ਦੁਕ੍ਖਿਤਕਾਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਦੁਕ੍ਕਰੋ**, ਸਨ੍ਤਿਕਮਰਣੇਨ ਤਾਦਿਸੇਨਾਪਿ ਪਾਪੁਣਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਤੋ **ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਤੋ ਪਰੰ **ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਭਣੰ ਮਾਰੋ, ਅਟ੍ਠਾ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਅਯਮੁਪਡ੍ਢਗਾਥਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਕਲਗਾਥਾਪੀਤਿ ਏਕੇ। ਭਗਵਤਾ ਏਵ ਪਨ ਪਰੰ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਏਵੰਜਾਤਿਕੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਯਮਮ੍ਹਾਕੰ ਖਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

੪੩੩. ਛਟ੍ਠਗਾਥਾਯ **ਯੇਨਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰੇਸੰ ਅਨੁਰਾਯਕਰਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥੇਨ ਤ੍ਵੰ, ਪਾਪਿਮ, ਆਗਤੋਸੀਤਿ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

੪੩੪. ‘‘ਜੀਵੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਾਹਸੀ’’ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਵਚਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ **‘‘ਅਣੁਮਤ੍ਤੋਪੀ’’**ਤਿ ਇਮੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪੁਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਗਾਮਿੰ ਮਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਣਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

੪੩੫. ਇਦਾਨਿ ‘‘ਏਕੰਸੋ ਤਵ ਜੀਵਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਵਚਨੰ ਆਰਬ੍ਭ ਮਾਰੰ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਸਦ੍ਧਾ’’**ਤਿ ਇਮੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਅਰੇ, ਮਾਰ, ਯੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇ ਸਨ੍ਤਿਵਰਪਦੇ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਭਵੇਯਜ, ਸਦ੍ਧੋਪਿ ਵਾ ਕੁਸੀਤੋ, ਸਦ੍ਧੋ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਸਮਾਨੋਪਿ ਵਾ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ, ਤੰ ਤ੍ਵੰ ਜੀਵਿਤਮਨੁਪੁਚ੍ਛਮਾਨੋ ਸੋਭੇਯਜਾਸਿ, ਮਯ੍ਹੰ ਪਨ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇ ਸਨ੍ਤਿਵਰਪਦੇ ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਥਾ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਮਸਿਥਿਲਪਰਕ੍ਕਮਤਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਵੀਰਿਯੰ, ਵਜਿਰੂਪਮਾ ਪਞ੍ਞਾ ਚ ਮਮ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਤ੍ਵੰ ਏਵੰ ਮੰ ਪਹਿਤਤ੍ਤੰ ਉਤ੍ਤਮਜ੍ਝਾਸਯੰ ਕਿੰ ਜੀਵਮਨੁਪੁਚ੍ਛਸਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਜੀਵਿਤੰ ਪੁਚ੍ਛਸਿ। **ਪਞ੍ਞਾ ਚ ਮਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਤਿ ਸਮਾਧਿ ਚ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਯੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਏਕੇਨਾਪਿ ਅਵਿਰਹਿਤੰ ਏਵੰ ਮੰ ਪਹਿਤਤ੍ਤੰ ਕਿੰ ਜੀਵਮਨੁਪੁਚ੍ਛਸਿ? ਨਨੁ – ਏਕਾਹੰ ਜੀਵਿਤੰ ਸੇਯਜੋ, ਵੀਰਿਯਮਾਰਭਤੋ ਦਲ੍ਹੰ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੧੨)। ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਝਾਯਿਨੋ, ਪਸ੍ਸਤੋ ਉਦਯਬ੍ਬਯਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੧੧, ੧੧੩)।

੪੩੬-੮. ਏਵੰ ਮਾਰੰ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਹਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਨਦੀਨਮਪੀ’’**ਪਿ ਗਾਥਾਤ੍ਤਯਮਾਹ। ਤਮਤ੍ਥਤੋ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਅਯੰ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਣ੍ਣਨਾ – ਯ੍ਵਾਯੰ ਮਮ ਸਰੀਰੇ ਅਪ੍ਪਾਣਕਜ੍ਝਾਨਵੀਰਿਯਵੇਗਸਮੁਟ੍ਠਿਤੋ ਵਾਤੋ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਲੋਕੇ ਗਙ੍ਗਾਯਮੁਨਾਦੀਨੰ ਨਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸੋਤਾਨਿ ਅਯੰ ਵਿਸੋਸਯੇ, ਕਿਞ੍ਚ ਮੇ ਏਵੰ ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਨਾਲ਼ਿਮਤ੍ਤੰ ਲੋਹਿਤੰ ਨ ਉਪਸੋਸੇਯਜ। ਨ

ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਮੇ ਲੋਹਿਤਮੇਵ ਸੁਸ੍ਸਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਲੋਹਿਤੇ ਸੁਸ੍ਸਮਾਨਸ੍ਮਿਂ ਬਦ੍ਧਾਬਦ੍ਧਭੇਦਂ ਸਰੀਰਾਨੁਗਤਂ ਪਿਤ੍ਤਂ, ਅਸਿਤਪੀਤਾਦਿਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕਂ ਚਤੁਨਾਲ਼ਿਮਤ੍ਤਮੇਵ ਸੇਮ੍ਹਞ੍ਚ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਰਂ ਤਤ੍ਤਕਮੇਵ ਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਓਜਞ੍ਚ ਸੁਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਸੁ ਚ ਸੁਸ੍ਸਮਾਨੇਸੁ ਮਂਸਾਨਿਪਿ ਖੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਏਵਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ **ਮਂਸੇਸੁ ਖੀਯਮਾਨੇਸੁ ਭਿਯ੍ਯੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸੀਦਤਿ,** ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਂਸੀਦਤਿ। ਸੋ ਤ੍ਵਂ ਈਦਿਸਂ ਚਿਤ੍ਤਮਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸਰੀਰਮਤ੍ਤਮੇਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਣਸਿ ''ਕਿਸੋ ਤ੍ਵਮਸਿ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ, ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਮਰਣਂ ਤਵਾ''ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਪਸੀਦਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ **ਭਿਯ੍ਯੋ ਸਤਿ ਚ ਪਞ੍ਞਾ ਚ ਸਮਾਧਿ ਮਮ ਤਿਟ੍ਠਤਿ,** ਅਣੁਮਤ੍ਤੋਪਿ ਪਮਾਦੋ ਵਾ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ ਏਵਂ ਵਿਹਰਤੋ ਯੇ ਕੇਚਿ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਤੀਤਂ ਵਾ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਅਨਾਗਤਂ ਵਾ ਏਤਰਹਿ ਵਾ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਾ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਯਨ੍ਤਿ, ਤਾਸਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਭੂਤਂ **ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਮਵੇਦਨਂ**। ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਫੁਟ੍ਠਾਨਂ ਸੁਖਂ, ਸੀਤੇਨ ਉਣ੍ਹਂ, ਉਣ੍ਹੇਨ ਸੀਤਂ, ਖੁਦਾਯ ਭੋਜਨਂ, ਪਿਪਾਸਾਯ ਫੁਟ੍ਠਾਨਂ ਉਦਕਂ ਅਪੇਕ੍ਖਤੇ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਏਕਕਾਮਮ੍ਪਿ **ਨਾਪੇਕ੍ਖਕੇ** ਚਿਤ੍ਤਂ। ''ਅਹੋ ਵਤਾਹਂ ਸੁਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸੁਖਸੇਯ੍ਯਂ ਸਯੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਈਦਿਸੇਨਾਕਾਰੇਨ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, **ਪਸ੍ਸ,** ਤ੍ਵਂ ਮਾਰ, **ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਤ**ਨ੍ਤਿ।

੪੩੯-੪੧. ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਦ੍ਧਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਨਿਵਾਰੇਸ੍ਸਾਮਿ ਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਸ੍ਸ ਮਾਰਸ੍ਸ ਮਨੋਰਥਭਞ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਮਾਰਸੇਨਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਅਪਰਾਜਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਕਾਮਾ ਤੇ ਪਠਮਾ ਸੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਛ ਗਾਥਾਯੋ ਆਹ।

ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਆਦਿਤੋਵ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਕਿਲੇਸਕਾਮਾ ਮੋਹਯਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਅਨਗਾਰਿਯਭਾਵਂ ਉਪਗਤਾਨਂ ਪਨ੍ਤੇਸੁ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਸੁ ਵਾ ਅਧਿਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ **ਅਰਤਿ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਅਭਿਰਤਿ ਦੁਕ੍ਕਰਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੩੧)। ਤਤੋ ਤੇ ਪਰਪਟਿਬਦ੍ਧਜੀਵਿਕਤ੍ਤਾ **ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾ** ਬਾਧੇਤਿ, ਤਾਯ ਬਾਧਿਤਾਨਂ ਪਰਿਯੇਸਨ**ਤਣ੍ਹਾ** ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਿਲਮਯਤਿ, ਅਥ ਨੇਸਂ ਕਿਲਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨਂ **ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ** ਓਕ੍ਕਮਤਿ। ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਮਨਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵੇਸੁ ਅਰਞ੍ਞਵਨਪਤ੍ਥੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਵਿਹਰਤਂ ਉਤ੍ਰਾਸਸਞ੍ਞਿਤਾ **ਭੀਰੁ** ਜਾਯਤਿ, ਤੇਸਂ ਉਸ੍ਸਙ੍ਕਿਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਾਨਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਵਿਵੇਕਰਸਮਨਸ੍ਸਾਦਯਮਾਨਾਨਂ ਵਿਹਰਤਂ ''ਨ ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਏਸ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੇਨ **ਮਾਨਮਕ੍ਖਥਮ੍ਭਾ** ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਂ ਤਤੋ ਅਧਿਕਤਰਂ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ **ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਾ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਲਾਭਾਦਿਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਧਮ੍ਮਪਤਿਰੂਪਕਾਨਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਾ **ਮਿਚ੍ਛਾਯਸਂ** ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਾ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ **ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਕ੍ਕਂਸੇਨ੍ਤਿ, ਪਰਂ ਵਮ੍ਭੇਨ੍ਤਿ,** ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਮਾਦੀਨਂ ਪਠਮਸੇਨਾਦਿਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੪੪੨-੩. ਏਵਮੇਤਂ ਦਸਵਿਧਂ ਸੇਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਸਾ ਕਣ੍ਹਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਕਣ੍ਹਸ੍ਸ ਨਮੁਚਿਨੋ ਉਪਕਾਰਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਂ ਤਵ ਸੇਨਾਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਏਸਾ ਨਮੁਚਿ ਤੇ ਸੇਨਾ, ਕਣ੍ਹਸ੍ਸਾਭਿਪ੍ਪਹਾਰਿਨੀ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਪ੍ਪਹਾਰਿਨੀ**ਤਿ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਘਾਤਨੀ ਨਿਪ੍ਪੋਥਨੀ, ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਨਂ ਅਸੂਰੋ ਜਿਨਾਤਿ, ਜੇਤ੍ਵਾ ਚ ਲਭਤੇ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਵ ਸੇਨਂ ਅਸੂਰੋ ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਪੁਰਿਸੋ ਨ ਜਿਨਾਤਿ, ਸੂਰੋ ਪਨ ਜਿਨਾਤਿ, ਜੇਤ੍ਵਾ ਚ ਮਗ੍ਗਸੁਖਂ ਫਲਸੁਖਞ੍ਚ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਲਭਤੇ ਸੁਖਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਖਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ ਅਹਮ੍ਪਿ **ਏਸ ਮੁਞ੍ਜਂ ਪਰਿਹਰੇ**ਤਿ। ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰਾ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਨੋ ਪੁਰਿਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨਕਭਾਵਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਸੀਸੇ ਵਾ ਧਜੇ ਵਾ ਆਵੁਧੇ ਵਾ ਮੁਞ੍ਜਤਿਣਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਰਤਿਚ੍ਚੇਵ ਮਂ ਧਾਰੇਹਿ। ਤਵ ਸੇਨਾਯ ਪਰਾਜਿਤਸ੍ਸ **ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਮਮ ਜੀਵਿਤਂ,** ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਧਾਰੇਹਿ – **ਸਙ੍ਗਾਮੇ ਮੇ ਮਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯਞ੍ਚੇ ਜੀਵੇ ਪਰਾਜਿਤੋ,** ਯੇਨ ਜੀਵਿਤੇਨ ਪਰਾਜਿਤੋ ਜੀਵੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਜੀਵਿਤਾ ਤਯਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਙ੍ਗਾਮੇ ਮਤਂ ਮਮ ਸੇਯ੍ਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੪੪. ਕਸ੍ਮਾ ਮਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ **ਪਗਾਲ਼੍ਹੇਤ੍ਥ...ਪੇ॰... ਸੁਬ੍ਬਤਾ,** ਏਤ੍ਥ ਕਾਮਾਦਿਕਾਯ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਪਰਵਮ੍ਭਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾਯ ਤਵ ਸੇਨਾਯ ਪਗਾਲ਼੍ਹਾ ਨਿਮੁਗ੍ਗਾ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਾ ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਨਪ੍ਪਕਾਸਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਤੇ ਏਵਂ ਪਗਾਲ਼੍ਹਾ ਸਮਾਨਾ ਸਚੇਪਿ ਕਦਾਚਿ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ

ਨਿਮੁਜ੍ਜਨਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ''ਸਾਹੁ ਸਦ੍ਧਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਤਾਯ ਸੇਨਾਯ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟ੍ਟਾ **ਤਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ** ਖੇਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮੀਨਂ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ **ਯੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸੁਬ੍ਬਤਾ**ਤਿ। ਇਮਂ ਪਨ ਗਾਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਾਰੋ ਪੁਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਏਵ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

੪੪੫-੬. ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਤਾਯ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਾਯ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਵਿਸੇਸਂ ਅਨਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ''ਸਿਯਾ ਨੁ ਖੋ ਅਞ੍ਞੋ ਮਗ੍ਗੋ ਬੋਧਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਓਲਾਰਿਕਾਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਬਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਸਾਖਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਪਗੇਵ ਸੁਜਾਤਾਯ ਪਾਯਾਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਭਦ੍ਦਵਨਸਣ੍ਡੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਦਿਵਸਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਮਹਾਬੋਧਿਮਣ੍ਡਾਭਿਮੁਖੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੋਤ੍ਥਿਯੇਨ ਦਿਨ੍ਨਾ ਅਟ੍ਠ ਤਿਣਮੁਟ੍ਠਿਯੋ ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਵਿਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਲੋਕਧਾਤੁਦੇਵਤਾਹਿ ਕਤਸਕ੍ਕਾਰਬਹੁਮਾਨੋ –

> ''ਕਾਮਂ ਤਚੋ ਚ ਨ੍ਹਾਰੁ ਚ, ਅਟ੍ਠਿ ਚ ਅਵਸਿਸ੍ਸਤੁ।
> ਉਪਸੁਸ੍ਸਤੁ ਨਿਸ੍ਸੇਸਂ, ਸਰੀਰੇ ਮਂਸਲੋਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਚਤੁਰਙ੍ਗਵੀਰਿਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ''ਨ ਦਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਅਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ ''ਅਜ੍ਜ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਅਜ੍ਜੇਵ ਦਾਨਿਸ੍ਸ ਸਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾ ਪਟਿਬਾਹਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਤੋ ਯਾਵ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਮਾਯਤਂ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਉਦ੍ਧਂ ਨਵਯੋਜਨਮੁਗ੍ਗਤਂ ਮਾਰਸੇਨਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਯਡ੍ਢਯੋਜਨਸਤਪ੍ਪਮਾਣਂ ਗਿਰਿਮੇਖਲਂ ਹਤ੍ਥਿਰਾਜਾਨਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਬਾਹੁਸਹਸ੍ਸਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਵੁਧਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਗਣ੍ਹਥ, ਹਨਥ, ਪਹਰਥਾ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਆਲਵਕਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਵੁਟ੍ਠਿਯੋ ਮਾਪੇਸਿ, ਤਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਏਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਵਜਿਰਙ੍ਕੁਸੇਨ ਹਤ੍ਥਿਂ ਕੁਮ੍ਭੇ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਮੀਪਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ''ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਭੋ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥ, ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਾ''ਤਿ ਆਹ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ''ਨ ਉਟ੍ਠਹਾਮਿ ਮਾਰਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਧਜਿਨਿਂ ਸਮਨ੍ਤਾ ਵਿਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਇਮਾ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ **"ਸਮਨ੍ਤਾ ਧਜਿਨਿ"**ਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਧਜਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਨਂ। **ਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤਂ। **ਸਵਾਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਰਿਮੇਖਲਨਾਗਰਾਜਸਹਿਤਂ। **ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਅਭਿਮੁਖੋ ਉਪਰਿ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੋ ਚ ਖੋ ਤੇਜੇਨੇਵ, ਨ ਕਾਯੇਨ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਮਾ ਮਂ ਠਾਨਾ ਅਚਾਵਯਿ,** ਮਂ ਏਤਸ੍ਮਾ ਠਾਨਾ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕਾ ਮਾਰੋ ਮਾ ਚਾਲੇਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨਪ੍ਪਸਹਤੀ**ਤਿ ਸਹਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨਾਭਿਭਵਤਿ ਵਾ। **ਆਮਂ ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਚਜਾਤਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਭਾਜਨਂ। **ਅਸ੍ਮਨਾ**ਤਿ ਪਾਸਾਣੇਨ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੪੪੭-੮. ਇਦਾਨਿ ''ਏਤਂ ਤੇ ਮਾਰਸੇਨਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਧਮ੍ਮਰਾਜਾਭਿਸੇਕੋ ਇਦਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਵਸੀਕਰਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਸੀਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਸਬ੍ਬਂ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ ਪਹਾਯ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਸ੍ਸੇਵ ਪਵਤ੍ਤਨੇਨ ਵਸੀਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ। **ਸਤਿਞ੍ਚ ਸੂਪਤਿਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤਿਞ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਟ੍ਠਿਤਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਸੀਕਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ **ਰਟ੍ਠਾ ਰਟ੍ਠਂ ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ** ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਭੇਦੇ **ਪੁਥੂ ਸਾਵਕੇ ਵਿਨਯਨ੍ਤੋ**। ਅਥ ਮਯਾ ਵਿਨੀਯਮਾਨਾ **ਤੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ...ਪੇ॰... ਨ ਸੋਚਰੇ,** ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਮਤਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੪੪੯-੫੧. ਅਥ ਮਾਰੋ ਇਮਾ ਗਾਥਾਯੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਏਵਰੂਪਂ ਪਕ੍ਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨ ਭਾਯਸਿ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਮਾਰ, ਨ ਭਾਯਾਮੀ''ਤਿ। ''ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਭਾਯਸੀ''ਤਿ? ''ਦਾਨਾਦੀਨਂ ਪਾਰਮਿਪੁਞ੍ਞਾਨਂ ਕਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ''ਕੋ ਏਤਂ ਜਾਨਾਤਿ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਤ੍ਵਮਕਾਸੀ''ਤਿ? ''ਕਿਂ ਏਤ੍ਥ ਪਾਪਿਮ ਸਕ੍ਖਿਕਿਚ੍ਚੇਨ, ਅਪਿਚ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਭਵੇ ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਂ ਦਾਨਮਦਾਸਿਂ, ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਛਹਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਸਞ੍ਜਾਤਕਮ੍ਪਾ ਅਯਂ ਮਹਾਪਥਵੀਯੇਵ ਸਕ੍ਖੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਉਦਕਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਥਵੀ ਕਮ੍ਪਿ ਭੇਰਵਸਦ੍ਦਂ ਮੁਞ੍ਚਮਾਨਾ, ਯਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਾਰੋ ਅਸਨਿਹਤੋ ਵਿਯ ਭੀਤੋ ਧਜਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਿ ਸਦ੍ਧਿਂ

ਪਰਿਸਾਯ। ਅਥ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਤੀਹਿ ਯਾਮੇਹਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ''ਅਨੇਕਜਾਤਿਸਂਸਾਰਂ...ਪੇ॰... ਤਣ੍ਹਾਨਂ ਖਯਮਜ੍ਝਗਾ''ਤਿ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਮਾਰੋ ਉਦਾਨਸਦ੍ਦੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਯਂ'ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਹ'ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਾਮਿ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਂ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ। ਸਚਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਖਲਿਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਵਿਹੇਠੇਸ੍ਸਾਮਿ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭੂਮਿਯਂ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਏਕਂ ਵਸ੍ਸਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖਲਿਤਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ **''ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨੀ''**ਤਿ ਇਮਾ ਨਿਬ੍ਬੇਜਨੀਯਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਓਤਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਰਨ੍ਧਂ ਵਿਵਰਂ। **ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਧਿਗਮਿਂ। **ਮੇਦਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਦਪਿਣ੍ਡਸਦਿਸਂ। **ਅਨੁਪਰਿਯਗਾ**ਤਿ ਪਰਿਤੋ ਪਰਿਤੋ ਅਗਮਾਸਿ। **ਮੁਦੁ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਦੁਕਂ। **ਵਿਨ੍ਦੇਮਾ**ਤਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਮ। **ਅਸ੍ਸਾਦਨਾ**ਤਿ ਸਾਦੁਭਾਵੋ। **ਵਾਯਸੇਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਾਯਸੋ ਏਤ੍ਤੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਅਯਂ ਪਨ ਯੋਜਨਾ – ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਓਤਾਰਾਪੇਕ੍ਖੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਵਿਜਹਨ੍ਤੋ ਪਦਾਪਦਂ, ਏਵਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾਪਿ ਚ ਓਤਾਰਂ ਨਾਧਿਗਮਿਂ। ਸੋਹਂ ਯਥਾ ਨਾਮ ਮੇਦਵਣ੍ਣਂ ਪਾਸਾਣਂ ਮੇਦਸਞ੍ਞੀ ਵਾਯਸੋ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਸ੍ਸੇ ਮੁਖਤੁਣ੍ਡਕੇਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਦਂ ਅਵਿਨ੍ਦਮਾਨੋ ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਏਤ੍ਥ ਮੁਦੁ ਵਿਨ੍ਦੇਮ, ਅਪਿ ਇਤੋ ਅਸ੍ਸਾਦਨਾ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਤਥੇਵ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਸ੍ਸਾਦਂ ਅਲਦ੍ਧਾ ''ਪਾਸਾਣੋਵਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵਾਹਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਮੁਖਤੁਣ੍ਡਕੇਨ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਨੁਪਰਿਯਗਾ ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਿਮੁਦੁਭਾਵਂ ਵਿਨ੍ਦੇਮ, ਕੁਤੋਚਿ ਅਸ੍ਸਾਦਨਾ ਸਿਯਾ''ਤਿ, ਤੇ ਦਾਨਿ ਮਯਂ ਅਸ੍ਸਾਦਂ ਅਲਭਮਾਨਾ **ਕਾਕੋਵ ਸੇਲਮਾਸਜ੍ਜ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਾਪੇਮ ਗੋਤਮਂ** ਆਸਜ੍ਜ ਤਤੋ ਗੋਤਮਾ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਅਪੇਮਾਤਿ। ਏਵਂ ਵਦਤੋ ਕਿਰ ਮਾਰਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨਿਪ੍ਫਲਪਰਿਸ੍ਸਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਬਲਵਸੋਕੋ ਉਦਪਾਦਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਵਿਸੀਦਮਾਨਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਸ੍ਸ ਬੇਲੁਵਪਣ੍ਡੁ ਨਾਮ ਵੀਣਾ ਕਚ੍ਛਤੋ ਪਤਿਤਾ। ਯਾ ਸਕਿਂ ਕੁਸਲੇਹਿ ਵਾਦਿਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰਂ ਮੁਞ੍ਚਤਿ, ਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕੋ ਪਞ੍ਚਸਿਖਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ। ਤਂ ਸੋ ਪਤਮਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਬੁਜ੍ਝਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ –

੪੫੨.''ਤਸ੍ਸ ਸੋਕਪਰੇਤਸ੍ਸ, ਵੀਣਾ ਕਚ੍ਛਾ ਅਭਸ੍ਸਥ।
ਤਤੋ ਸੋ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਯਕ੍ਖੋ, ਤਤ੍ਥੇਵਨ੍ਤਰਧਾਯਥਾ''ਤਿ॥

ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕਾ ਆਹਂਸੂਤਿ ਏਕੇ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਨੇਤਂ ਨਕ੍ਖਮਤੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਧਾਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸੁਭਾਸਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਸੁਭਾਸਿਤਸੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਤੋ ਚਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਸੁਭਾਸਿਤਪ੍ਪਿਯੋ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਭਾਸਿਤਸਮੁਦਾਚਾਰਪ੍ਪਕਾਸਨੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਸਮੁਦਾਚਾਰਂ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ...ਪੇ॰... ਭਦਨ੍ਤੇਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਏਤਂ ਅਪੁਬ੍ਬਂ, ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਤ੍ਥਮਿਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਦੇਸਕਾਲਪਰਿਦੀਪਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਯਂ ਸਮਯਂ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਸਮਯੇ, ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਆਰਾਮੇ ਵਿਹਰਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਆਰਾਮੇਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ਦੇਸਕਾਲੇ ਦੀਪੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਅਯੁਤ੍ਤੇ ਦੇਸੇ ਕਾਲੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ

ਭਾਸਤਿ। ‘‘ਅਕਾਲੋ ਖੋ, ਤਾਵ, ਬਾਹਿਯਾ’’ਤਿਆਦਿ (ਉਦਾ॰ ੧੦) ਚੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕੰ। **ਖੋ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ ਅਵਧਾਰਣਾਦਿਕਾਲਤ੍ਥੇ ਵਾ ਨਿਪਾਤੋ। **ਭਗਵਾ**ਤਿ ਲੋਕਗਰੁਪਰਿਦੀਪਨੰ। ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਕਥਾਸਵਨਯੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਦੀਪਨੰ। **ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਆਲਪਿ ਅਭਾਸਿ ਸਮ੍ਬੋਧੇਸਿ।

ਭਿਕ੍ਖਵੋਤਿ ਆਮਨ੍ਤਨਾਕਾਰਪਰਿਦੀਪਨੰ। ਤਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖਨਸੀਲਤਾਦਿਗੁਣਯੋਗਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨ ਨੇਸੰ ਹੀਨਾਧਿਕਜਨਸੇਵਿਤੰ ਵੁਤ੍ਤਿੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਉਦ੍ਧਤਦੀਨਭਾਵਨਿਗ੍ਗਹੰ ਕਰੋਤਿ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਕਰੁਣਾਵਿਪ੍ਫਾਰਸੋਮ੍ਮਹਦਯਨਯਨਨਿਪਾਤਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੇਨ ਵਚਨੇਨ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਖਾਭਿਮੁਖੇ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਕਥੇਤੁਕਮਜਤਾਦੀਪਕੇਨ ਵਚਨੇਨ ਤੇਸੰ ਸੋਤੁਕਮਜਤੰ ਜਨੇਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਚ ਸਮ੍ਬੋਧਨਟ੍ਠੇਨ ਵਚਨੇਨ ਸਾਧੁਕਸਵਨਮਨਸਿਕਾਰੇਪਿ ਤੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। ਸਾਧੁਕਸਵਨਮਨਸਿਕਾਰਾਯਤ੍ਤਾ ਹਿ ਸਾਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਅਪਰੇਸੁਪਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਕਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਚੇ? ਜੇਟ੍ਠਸੇਟ੍ਠਾਸਨ੍ਨਸਦਾਸਨ੍ਨਿਹਿਤਭਾਵਤੋ। ਸਬ੍ਬਪਰਿਸਸਾਧਾਰਣਾ ਹਿ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ, ਨ ਪਾਟਿਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾ। ਪਰਿਸਾਯ ਚ ਜੇਟ੍ਠਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਸੇਟ੍ਠਾ ਅਨਗਾਰਿਯਭਾਵੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਚਰਿਯਾਨੁਵਿਧਾਯਕਤ੍ਤਾ ਸਕਲਸਾਸਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤ੍ਤਾ ਚ। ਆਸਨ੍ਨਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਸਦਾ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਾਵਚਰਤ੍ਤਾ। ਤੇਨ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਪਰਿਸਸਾਧਾਰਣੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ। ਅਪਿਚ ਭਾਜਨੰ ਤੇ ਇਮਾਯ ਕਥਾਯ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਤੋਤਿਪਿ ਤੇ ਏਵ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ। **ਭਦਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਗਾਰਵਾਧਿਵਚਨਮੇਤੰ। **ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਯੇ ਭਗਵਾ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ, ਤੇ ਏਵੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਆਲਪਨ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚਸ੍ਸੋਸੁਨ੍ਤਿ।

ਚਤੂਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹੀਤਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਵਯਵੇਹਿ ਵਾ। ਮੁਸਾਵਾਦਾਵੇਰਮਣਿਆਦੀਨਿ ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸੁਭਾਸਿਤਵਾਚਾਯ ਕਾਰਣਾਨਿ। ਸਚ੍ਚਵਚਨਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਵਯਵਾ, ਕਾਰਣਤ੍ਥੇ ਚ ਅਙ੍ਗਸਦ੍ਦੋ। **ਚਤੂਹੀ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨੰ ਹੋਤਿ, ਅਵਯਵਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨੰ। **ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ**ਤਿ ਸਮਨੁਆਗਤਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਯੁਤ੍ਤਾ ਚ। **ਵਾਚਾ**ਤਿ ਸਮੁਲ੍ਲਪਨਵਾਚਾ। ਯਾ ਸਾ ‘‘ਵਾਚਾ ਗਿਰਾ ਬਜਪ੍ਪਥੋ’’ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੬੩੬) ਚ, ‘‘ਨੇਲਾ ਕਣ੍ਣਸੁਖਾ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੯; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੪) ਚ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਾ ਪਨ ‘‘ਵਾਚਾਯ ਚੇ ਕਤੰ ਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧ ਕਾਯਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰ) ਏਵੰ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚ, ‘‘ਯਾ ਚਤੂਹਿ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਹਿ ਆਰਤਿ ਵਿਰਤਿ...ਪੇ॰... ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ’’ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੨੯੯; ਵਿਭ॰ ੨੦੬) ਏਵੰ ਵਿਰਤਿ ਚ, ‘‘ਫਰੁਸਵਾਚਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸੇਵਿਤਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਨਿਰਯਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੪੦) ਏਵੰ ਚੇਤਨਾ ਚ ਵਾਚਾਤਿ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਾ ਇਧ ਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਭਾਸਿਤਬ੍ਬਤੋ। **ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥਾਵਹਨਤੰ ਦੀਪੇਤਿ। **ਨ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਨ ਦੁਟ੍ਠੁ ਭਾਸਿਤਾ। ਤੇਨਸ੍ਸਾ ਅਨਤ੍ਥਾਨਾਵਹਨਤੰ ਦੀਪੇਤਿ। **ਅਨਵਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਵਜ੍ਜਸਙ੍ਖਾਤਰਾਗਾਦਿਦੋਸਵਿਰਹਿਤਾ। ਤੇਨਸ੍ਸਾ ਕਾਰਣਸੁਦ੍ਧਿੰ ਵੁਤ੍ਤਦੋਸਾਭਾਵਞ੍ਚ ਦੀਪੇਤਿ। **ਅਨਨੁਵਜ੍ਜਾ ਚਾ**ਤਿ ਅਨੁਵਾਦਵਿਮੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਸ੍ਸਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦੀਪੇਤਿ। **ਵਿਞ੍ਞੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ। ਤੇਨ ਨਿਨ੍ਦਾਪਸੰਸਾਸੁ ਬਾਲਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਕਤਮੇਹਿ ਚਤੂਹੀਤਿ ਕਥੇਤੁਕਮਜਤਾਪੁਚ੍ਛਾ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ। **ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਯੇਸੰ ਕਥੇਤੁਕਾਮੋ, ਤਦਾਲਪਨੰ। **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਵਾਚਾਭਾਸਨਕਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। **ਸੁਭਾਸਿਤੰਯੇਵ ਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਚਤੂਸੁ ਵਾਚਙ੍ਗੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨੰ। **ਨੋ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਾਚਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਸਨਨਿਵਾਰਣੰ। ਤੇਨ ‘‘ਮੁਸਾਵਾਦਾਦਯੋਪਿ ਕਦਾਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਨਿਸੇਧੇਤਿ। ‘‘ਨੋ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਾ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਪ੍ਪਹਾਨੰ ਦੀਪੇਤਿ, ‘‘ਸੁਭਾਸਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਹੀਨਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚੇਨ ਸਤਾ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਵਚਨਲਕ੍ਖਣੰ। ਤਥਾ ਪਾਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣੰ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ । ਅਙ੍ਗਪਰਿਦੀਪਨਤ੍ਥੰ ਪਨ ਅਭਾਸਿਤਬ੍ਬੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵਤ੍ਵਾ ਭਾਸਿਤਬ੍ਬਮੇਵਾਹ। ਏਸ ਨਯੋ **ਧਮ੍ਮੰਯੇਵਾ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਸੁਭਾਸਿਤੰਯੇਵ ਭਾਸਤਿ ਨੋ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਿਸੁਣਦੋਸਰਹਿਤੰ ਸਮਗ੍ਗਕਰਣਵਚਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ‘‘ਧਮ੍ਮੰਯੇਵ ਭਾਸਤਿ ਨੋ ਅਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਫਦੋਸਰਹਿਤੰ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤੰ ਮਨ੍ਤਾਵਚਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਇਤਰੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਫਰੁਸਾਲਿਕਰਹਿਤਾਨਿ ਪਿਯਸਚ੍ਚਵਚਨਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਇਮੇਹਿ ਖੋ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਤਾਨਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਤੰ ਵਾਚੰ ਨਿਗਮੇਤਿ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਚੇਤ੍ਥ ‘‘ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ , ਚਤੂਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਾਚਾ ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ ਯਦਞ੍ਞੇ ਪਟਿਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਅਵਯਵੇਹਿ

ਨਾਮਾਦੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਲਿਙ੍ਗਵਚਨਵਿਭਤ੍ਤਿਕਾਲਕਾਰਕਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਵਾਚਂ ‘‘ਸੁਭਾਸਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ। ਅਵਯਵਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਹਿ ਪੇਸੁਞ੍ਞਵਾਦਿਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਾਚਾ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਾਵ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਤ੍ਤਾ। ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਚਤੂਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਸਚੇਪਿ ਮਿਲਕ੍ਖੁਭਾਸਾਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਘਟਚੇਟਿਕਾਗੀਤਿਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਏਵ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਹਿਤਸੁਖਾਵਹਤ੍ਤਾ। ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸੇ ਸਸ੍ਸਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਸੀਹਲ਼ਚੇਟਿਕਾਯ ਸੀਹਲ਼ਕੇਨੇਵ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਗੀਤਂ ਗਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਸਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਕਭਿਕ੍ਖੂ ਚੇਤ੍ਥ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਥਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਦੁਮਸਰਸਮੀਪੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਦੁਮਸਰੇ ਪਦੁਮਾਨਿ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ –

‘‘ਪਾਤੋ ਫੁਲ੍ਲਂ ਕੋਕਨਦਂ, ਸੂਰਿਯਾਲੋਕੇਨ ਭਜ੍ਜਿਯਤੇ।
ਏਵਂ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਗਤਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਜਰਾਭਿਵੇਗੇਨ ਮਦ੍ਦੀਯਨ੍ਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਂ ਗੀਤਂ ਗਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਚੇਟਿਕਾਯ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰੇ ਚ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸਤ੍ਤਹਿ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਨਾ ਆਗਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਮੁਸਲੇਨ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿਯਾ –

‘‘ਜਰਾਯ ਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤਂ ਏਤਂ, ਮਿਲਾਤਛਵਿਚਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤਂ।
ਮਰਣੇਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਏਤਂ, ਮਚ੍ਚੁਸ੍ਸ ਘਸਮਾਮਿਸਂ॥

‘‘ਕਿਮੀਨਂ ਆਲਯਂ ਏਤਂ, ਨਾਨਾਕੁਣਪੇਨ ਪੂਰਿਤਂ।
ਅਸੁਚਿਸ੍ਸ ਭਾਜਨਂ ਏਤਂ, ਕਦਲਿਕ੍ਖਨ੍ਧਸਮਂ ਇਦ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਂ ਗੀਤਿਕਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਈਦਿਸੇਹਿ ਉਪਾਯੇਹਿ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਪਤ੍ਤਾ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਂ ਪਨੇਤਂ, ਯਂ ਭਗਵਤਾ ਆਸਯਾਨੁਸਯਕੁਸਲੇਨ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਗਾਥਾਯੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਕਥਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਤਿ। ਏਵਂ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਵਾਚਾ ਸਚੇਪਿ ਮਿਲਕ੍ਖੁਭਾਸਾਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ, ਘਟਚੇਟਿਕਾਗੀਤਿਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ‘‘ਸੁਭਾਸਿਤਾ’’ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੁਭਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਚ ਅਨਵਜ੍ਜਾ ਚ ਅਨਨੁਵਜ੍ਜਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਅਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਰਣਾਨਂ, ਨੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਪਟਿਸਰਣਾਨਨ੍ਤਿ।

ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾਤਿ ਇਦਂ ਸੁਭਾਸਿਤਲਕ੍ਖਣਂ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ। **ਇਦਂ ਵਤ੍ਵਾਨ ਸੁਗਤੋ, ਅਥਾਪਰਂ ਏਤਦਵੋਚ ਸਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਥ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਏਤਂ ਅਵੋਚ ਸਤ੍ਥਾ। ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਗਾਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕਾ ਆਹਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਚਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਂ ਦੁਵਿਧਂ ਹੋਤਿ – ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤਪਰਿਸਂ ਅਸ੍ਸਵਨਸੁਸ੍ਸਵਨਆਧਾਰਣਦਲ਼੍ਹੀਕਰਣਾਦੀਨਿ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਕਮੇਵ ਚ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਪਰਿਹਾਪਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦੀਪਨੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਦੀਪਕਞ੍ਚ ‘‘ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਿ ਜਾਤਸ੍ਸ, ਕੁਠਾਰੀ ਜਾਯਤੇ ਮੁਖੇ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੬੬੨) ਵਿਯ। ਇਧ ਪਨ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਕਮੇਵ।

੪੫੩. ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ। ਤੇ ਹਿ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ‘‘ਉਤ੍ਤਮਂ ਸੇਟ੍ਠ’’ਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। **ਦੁਤਿਯਂ ਤਤਿਯਂ ਚਤੁਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕ੍ਕਮਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਨ ਵਙ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰੋ ਭਗਵਤੋ ਸੁਭਾਸਿਤੇ ਪਸੀਦਿ।

ਸੋ ਯਂ ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਅਕਾਸਿ, ਯਞ੍ਚ ਵਚਨਂ ਭਗਵਾ ਅਭਾਸਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕਾ **“ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ **ਪਟਿਭਾਤਿ ਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਮ ਭਾਗੋ ਪਕਾਸਤਿ । **ਪਟਿਭਾਤੁ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਵ ਭਾਗੋ ਪਕਾਸਤੁ। **ਸਾਰੁਪ੍ਪਾਹੀ**ਤਿ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਹਿ।

ਅਭਿਤ੍ਥਵੀਤਿ ਪਸਂਸਿ।

੪੫੪. **ਨ ਤਾਪਯੇ**ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇਨ ਨ ਤਾਪੇਯ੍ਯ। **ਨ ਵਿਹਿਂਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨ ਬਾਧੇਯ੍ਯ। **ਸਾ ਵੇ ਵਾਚਾ**ਤਿ ਸਾ ਵਾਚਾ ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਸੁਭਾਸਿਤਾ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਪਿਸੁਣਵਾਚਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਥੋਮੇਤਿ।

੪੫੫. **ਪਟਿਨਨ੍ਦਿਤਾ**ਤਿ ਹਟ੍ਠੇਨ ਹਦਯੇਨ ਪਟਿਮੁਖਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦਿਤਾ ਸਮ੍ਪਿਯਾਯਿਤਾ। **ਯਂ ਅਨਾਦਾਯ ਪਾਪਾਨਿ, ਪਰੇਸਂ ਭਾਸਤੇ ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਨ੍ਤੋ ਪਰੇਸਂ ਪਾਪਾਨਿ ਅਪ੍ਪਿਯਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਨਿ ਫਰੁਸਵਚਨਾਨਿ ਅਨਾਦਾਯ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮਧੁਰਂ ਪਿਯਮੇਵ ਵਚਨਂ ਭਾਸਤਿ, ਤਂ ਪਿਯਵਾਚਮੇਵ ਭਾਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪਿਯਵਚਨੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿ।

੪੫੬. **ਅਮਤਾ**ਤਿ ਅਮਤਸਦਿਸਾ ਸਾਦੁਭਾਵੇਨ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਸਚ੍ਚਂ ਹਵੇ ਸਾਦੁਤਰਂ ਰਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੩; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੮੪)। ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਮਤਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਮਤਾ। **ਏਸ ਧਮ੍ਮੋ ਸਨਨ੍ਤਨੋ**ਤਿ ਯਾਯਂ ਸਚ੍ਚਵਾਚਾ ਨਾਮ, ਏਸ ਪੋਰਾਣੋ ਧਮ੍ਮੋ ਚਰਿਯਾ ਪਵੇਣੀ, ਇਦਮੇਵ ਹਿ ਪੋਰਾਣਾਨਂ ਆਚਿਣ੍ਣਂ, ਨ ਤੇ ਅਲਿਕਂ ਭਾਸਿਂਸੁ। ਤੇਨੇਵਾਹ – **''ਸਚ੍ਚੇ ਅਤ੍ਥੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ, ਅਹੁ ਸਨ੍ਤੋ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਚ੍ਚੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਅਤ੍ਥੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਰਂ ਵਾ ਦ੍ਵਯਂ ਸਚ੍ਚਵਿਸੇਸਨਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚ੍ਚੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਕੀਦਿਸੇ? **ਅਤ੍ਥੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ,** ਯਂ ਪਰੇਸਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਨਪੇਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਂ ਅਨੁਪਰੋਧਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਤਿਪਿ ਚ ਅਨੁਪਰੋਧਕਰਤ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਂ, ਯਂ ਧਮ੍ਮਿਕਮੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਸਚ੍ਚਵਚਨੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿ।

੪੫੭. **ਖੇਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਯਂ ਨਿਰੁਪਦ੍ਦਵਂ। ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਚੇ? **ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ,** ਯਸ੍ਮਾ ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਾਪੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਯਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੂਨਮਤ੍ਥਾਯ ਖੇਮਮਗ੍ਗਪ੍ਪਕਾਸਨਤੋ ਖੇਮਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ, **ਸਾ ਵੇ ਵਾਚਾਨਮੁਤ੍ਤਮਾ**ਤਿ ਸਾ ਵਾਚਾ ਸਬ੍ਬਵਾਚਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਮਨ੍ਤਾਵਚਨੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸੁਭਾਸਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪੂਰਲ਼ਾਸਸੁਤ੍ਤ-(ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤ)-ਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਪੂਰਲ਼ਾਸਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਵਸਾਨੇ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਤਤ੍ਥ ਮਯਿ ਗਤੇ ਕਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਕਥਾਵਸਾਨੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚ ਞਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕਾਨਂ ਵਚਨਂ। **ਕਿਂਜਚ੍ਚੋ ਭ**ਵਨ੍ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ, **ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਨੋਮ੍ਹੀ**ਤਿਆਦਿ ਭਗਵਤੋ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ''ਪੂਰਲ਼ਾਸਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਵੁਤ੍ਤਂ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਅਨਾਮਸਨ੍ਤਾ। **ਕੋਸਲੇਸੂ**ਤਿ ਕੋਸਲਾ ਨਾਮ ਜਾਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ। ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੁਲ਼੍ਹਿਸਦ੍ਦੇਨ ''ਕੋਸਲਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੋਸਲੇਸੁ ਜਨਪਦੇ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਹਾਪਨਾਦਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰਂ ਨਾਨਾਨਾਟਕਾਦੀਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਿਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਆਣਾਪੇਸਿ 'ਯੋ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਂ ਹਸਾਪੇਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਭਰਣੇਹਿ ਨਂ

ਅਲਙ੍ਕਰੋਮੀ’ਤਿ। ਤਤੋ ਨਙ੍ਗਲਾਨਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਕਾਯੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿ। ਤੇ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਤਿਰੇਕਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨਾਨਾਕੀਲ਼ਿਕਾਦਯੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਾਪਿ ਤਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ ਹਸਾਪੇਤੁਂ। ਤਤੋ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਨਟਂ ਪੇਸੇਸਿ, ਸੋ ਦਿਬ੍ਬਨਾਟਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਹਸਾਪੇਸਿ। ਅਥ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨੋਕਾਸਾਭਿਮੁਖਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਤੇ ਪਟਿਪਥੇ ਮਿਤ੍ਤਸੁਹਜ੍ਜਾਦਯੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਮਕਂਸੁ ‘ਕਚ੍ਚਿ ਭੋ ਕੁਸਲਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਭੋ ਕੁਸਲ’ਨ੍ਤਿ । ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ‘ਕੁਸਲ’ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸੋ ਪਦੇਸੋ ‘ਕੋਸਲੋ’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। **ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਾਤਿ ਏਵਂਨਾਮਿਕਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨਾਤਿ ਯੇਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਿਨੇਤੁਕਾਮੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਸਸੀਸਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਤਿ। **ਸੁਨ੍ਦਰਿਕਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ**ਤਿ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਵਸਤਿ ਅਗ੍ਗਿਞ੍ਚ ਜੁਹਤਿ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋਤਿ ਚਸ੍ਸ ਗੋਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਗ੍ਗਿਂ ਜੁਹਤੀ**ਤਿ ਆਹੁਤਿਪਕ੍ਖਿਪਨੇਨ ਜਾਲ਼ੇਤਿ। **ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਂ ਪਰਿਚਰਤੀ**ਤਿ ਅਗ੍ਯਾਯਤਨਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੂਪਲੇਪਨਬਲਿਕਮ੍ਮਾਦਿਨਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ। **ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਇਮਂ ਹਬ੍ਯਸੇਸਂ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਜੁਹਿਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਂ ਪਾਯਾਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਤਾਵ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਾਯਾਸੋ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਭੁਤ੍ਤੋ, ਅਯਂ ਪਨ ਅਵਸੇਸੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਂ ਯਦਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸੇਵ ਦਦੇਯ੍ਯਂ, ਏਵਂ ਮੇ ਪਿਤਰਾ ਸਹ ਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਿਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸੁਵਿਸੋਧਿਤੋ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ ਅਸ੍ਸ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਗਵੇਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਤਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਚਤੁਦ੍ਦਿਸਾ ਅਨੁਵਿਲੋਕੇਸਿ – ‘‘ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਇਮਂ ਹਬ੍ਯਸੇਸਂ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ।

ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਸੇਟ੍ਠਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ। **ਸਸੀਸਂ ਪਾਰੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਹ ਸੀਸੇਨ ਪਾਰੁਤਕਾਯਂ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਏਵਮਕਾਸਿ, ਕਿਂ ਨਾਰਾਯਨਸਙ੍ਖਾਤਬਲੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਹਿਮਪਾਤਂ ਸੀਤਵਾਤਞ੍ਚ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁਨ੍ਤਿ? ਅਤ੍ਥੇਤਂ ਕਾਰਣਂ। ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਾਯਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਏਵ, ਅਪਿਚ ਭਗਵਾ ‘‘ਆਗਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਸੀਸਂ ਵਿਵਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਕਥਂ ਪਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਕਥਾਨੁਸਾਰੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਕਥਾਪਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਏਵਮਕਾਸਿ। **ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਵਾਮੇਨ…ਪੇ॰… ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ‘‘ਅਯਂ ਸਸੀਸਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਪਧਾਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਹਬ੍ਯਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਵ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਮੁਣ੍ਡੋ ਅਯਂ ਭਵਂ, ਮੁਣ੍ਡਕੋ ਅਯਂ ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਸੇ ਵਿਵਰਿਤਮਤ੍ਤੇਵ ਕੇਸਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਮੁਣ੍ਡੋ’’ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਪਰਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਿਖਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਹੀਲ਼ੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਮੁਣ੍ਡਕੋ’’ਤਿ ਆਹ। ਏਵਰੂਪਾ ਹਿ ਨੇਸਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿ। **ਤਤੋ** ਵਾਤਿ ਯਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਅਹੂਸ, ਤਮ੍ਹਾ ਪਦੇਸਾ **ਮੁਣ੍ਡਾਪੀ**ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਮੁਣ੍ਡਿਤਸੀਸਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੪੫੮. ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਨੋਮ੍ਹੀਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨ**ਕਾਰੋ ਪਟਿਸੇਧੇ, **ਨੋ**ਕਾਰੋ ਅਵਧਾਰਣੇ ‘‘ਨ ਨੋ ਸਮ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੬.੩; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੨੬) ਵਿਯ। ਤੇਨ ਨੇਵਮ੍ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਨਮ੍ਹਿ। **ਨ ਵੇਸ੍ਸਾਯਨੋ**ਤਿ ਵੇਸ੍ਸੋਪਿ ਨਮ੍ਹਿ। **ਉਦਕੋਚਿ ਨੋਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਸੁਦ੍ਦੋ ਵਾ ਚਣ੍ਡਾਲੋ ਵਾ ਕੋਚਿ ਨ ਹੋਮੀਤਿ ਏਵਂ ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਜਾਤਿਵਾਦਸਮੁਦਾਚਾਰਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹਿ ਨਦਿਯੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਤਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਜਹਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਨਿ। ਪਹਾਰਾਦਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤ੍ਥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੧੯) ਸਾਧਕਂ। ਏਵਂ ਜਾਤਿਵਾਦਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਭੂਤਮਤ੍ਤਾਨਂ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਹ – **‘‘ਗੋਤ੍ਤਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ, ਅਕਿਞ੍ਚਨੋ ਮਨ੍ਤ ਚਰਾਮਿ ਲੋਕੇ**’’ਤਿ। ਕਥਂ ਗੋਤ੍ਤਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਸੀਤਿ ਚੇ? ਭਗਵਾ ਹਿ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਸਿ, ਤੇਸੁ ਚ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇਸੁ ਗੋਤ੍ਤਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਾਨਂ ਪਨ ਅਭਾਵੇਨ ਸੋ ਅਕਿਞ੍ਚਨੋ ਮਨ੍ਤਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤੀਹਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਚਰਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਗੋਤ੍ਤਂ…ਪੇ॰… ਲੋਕੇ’’ਤਿ। ਮਨ੍ਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ, ਤਾਯ ਚੇਸ ਚਰਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ‘‘ਮਨ੍ਤ ਚਰਾਮਿ ਲੋਕੇ’’ਤਿ ਛਨ੍ਦਵਸੇਨ ਰਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵਾ।

੪੫੯-੬੦. ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਆਵਿਕਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ‘‘ਏਵਂ ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਲਿਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਨ ਜਾਨਾਸੀ’’ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਉਪਾਰਮ੍ਭਂ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ‘‘ਸਙ੍ਘਾਟਿਵਾਸੀ…ਪੇ॰… ਗੋਤ੍ਤਪਞ੍ਹ’’ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਛਿਨ੍ਨਸਙ੍ਘਾਟਿਤਟ੍ਟੇਨ

ਤੀਣਿਪਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ''ਸਙ੍ਘਾਟੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਨਿਵਾਸੇਤਿ ਪਰਿਦਹਤੀਤਿ **ਸਙ੍ਘਾਟਿਵਾਸੀ। ਅਗਹੋ**ਤਿ ਅਗੇਹੋ, ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਨਿਵਾਸਾਗਾਰਂ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਜੇਤਵਨੇ ਮਹਾਗਨ੍ਧਕੁਟਿਕਰੇਰਿਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ਕੋਸਮ੍ਬਕੁਟਿਚਨ੍ਦਨਮਾਲਾਦਿਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਂ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਨਿਵੁਤ੍ਤਕੇਸੋ**ਤਿ ਅਪਨੀਤਕੇਸੋ, ਓਹਾਰਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਤੀਵ ਵੂਪਸਨ੍ਤਪਰਿਲ਼ਾਹਚਿਤ੍ਤੋ, ਗੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ। **ਅਲਿਪ੍ਪਮਾਨੋ ਇਧ ਮਾਣਵੇਹੀ**ਤਿ ਉਪਕਰਣਸਿਨੇਹਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਅਲਿਤ੍ਤੋ ਅਸਂਸਟ੍ਠੋ ਏਕਨ੍ਤਵਿਵਿਤ੍ਤੋ। **ਅਕਲ੍ਲਂ ਮਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਯ੍ਵਾਹਂ ਏਵਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਵਾਸੀ...ਪੇ॰... ਅਲਿਪ੍ਪਮਾਨੋ ਇਧ ਮਾਣਵੇਹਿ, ਤਂ ਮਂ ਤ੍ਵਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਾਕਤਿਕਾਨਿ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਨਿ ਅਤੀਤਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਸਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਂ ਗੋਤ੍ਤਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਸੀਤਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਉਪਾਰਮ੍ਭਂ ਮੋਚੇਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਹ – **ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਵੇ, ਭੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਭਿ ਸਹ "ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਨੋ ਭਵ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਨੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਨੁਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਨਾਹਂ ਭੋ ਅਕਲ੍ਲਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ। ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਮਯੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਸਹ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਨੁ ਭਵਂ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਨੁ ਭਵ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਜਾਤਿਮ੍ਪਿ ਗੋਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਵਾਤਿ।

੪੬੧-੨. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਮੁਦੁਭਾਵਕਰਣਤ੍ਥਂ ਮਨ੍ਤੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਞ੍ਞੁਤਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹਿ ਚੇ ਤ੍ਵਂ ਬ੍ਰੂਸਿ...ਪੇ॰... ਚਤੁਵੀਸਤਕ੍ਖਰ**"ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਹਂ''ਤਿ ਬ੍ਰੂਸਿ, ਮਞ੍ਚ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਬ੍ਰੂਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਵਨ੍ਤਂ ਸਾਵਿਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਤਿਪਦਂ ਚਤੁਵੀਸਤਕ੍ਖਰਂ, ਤਂ ਮੇ ਬ੍ਰੂਹੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਭਗਵਾ ਪਰਮਤ੍ਥਵੇਦਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਿਟਕਾਨਂ ਆਦਿਭੂਤਂ ਪਰਮਤ੍ਥਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਪਕਾਸਿਤਂ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ''ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਸਙ੍ਘਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਇਮਂ ਅਰਿਯਸਾਵਿਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਯਦਿਪਿ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਞ੍ਞਂ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਅਦ੍ਧਾ ਨਂ ਭਗਵਾ ''ਨਾਯਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਸਾਵਿਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਸਾਰਕਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਧੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਨ ''ਸਾਵਿਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਤਿਪਦਂ ਚਤੁਵੀਸਤਕ੍ਖਰ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਯਸਿਦ੍ਧਂ ਸਾਵਿਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰੇਨ ਨਿਚ੍ਛਾਰਿਤਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ''ਅਦ੍ਧਾਯਂ ਸਮਣੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਮਯੇ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਤੋ, ਅਹਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞਾਣੇਨ 'ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਯ'ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਵਿਂ, ਸਾਧੁਰੂਪੋ ਮਨ੍ਤਪਾਰਗੂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਏਸੋ''ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਯਞ੍ਞਵਿਧਿਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਵਿਧਿਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਕਿਂਨਿਸ੍ਸਿਤਾ...ਪੇ॰... ਲੋਕੇ**"ਤਿ ਇਮਂ ਵਿਸਮਗਾਥਾਪਦਤ੍ਤਯਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਕਿਂਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਕਿਮਧਿਪ੍ਪਾਯਾ ਕਿਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਾ ਇਸਯੋ ਚ ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਮਨੁਜਾ ਦੇਵਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਯਞ੍ਞਂ ਅਕਪ੍ਪਯਿਂਸੁ। **ਯਞ੍ਞਮਕਪ੍ਪਯਿਂਸੂ**ਤਿ ਮਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। **ਅਕਪ੍ਪਯਿਂਸੂ**ਤਿ ਸਂਵਿਦਹਿਂਸੁ ਅਕਂਸੁ। **ਪੁਥੂ**ਤਿ ਬਹੂ ਅਨ੍ਨਪਾਨਦਾਨਾਦਿਨਾ ਭੇਦੇਨ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰੇ ਪੁਥੂ ਵਾ ਇਸਯੋ ਮਨੁਜਾ ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ ਕਿਂਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਯਞ੍ਞਮਕਪ੍ਪਯਿਂਸੁ। ਕਥਂ ਨੇਸਂ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਸਮਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

੪੬੩. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ **"ਯਦਨ੍ਤਗੂ ਵੇਦਗੂ ਯਞ੍ਞਕਾਲੇ। ਯਸ੍ਸਾਹੁਤਿਂ ਲਭੇ ਤਸ੍ਸਿਜ੍ਝੇਤਿ ਬ੍ਰੂਮੀ**"ਤਿ ਇਦਂ ਸੇਸਪਦਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਦਨ੍ਤਗੂ**ਤਿ ਯੋ ਅਨ੍ਤਗੂ, ਓਕਾਰਸ੍ਸ ਅਕਾਰੋ, ਦਕਾਰੋ ਚ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ ''ਅਸਾਧਾਰਣਮਞ੍ਞੇਸ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੮.੯) ਮਕਾਰੋ ਵਿਯ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਅਨ੍ਤਗਤਤ੍ਤਾ **ਅਨ੍ਤਗੂ**, ਚਤੂਹਿ ਚ ਮਗ੍ਗਞਾਣਵੇਦੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਗਤਤ੍ਤਾ **ਵੇਦਗੂ**, ਸੋ **ਯਸ੍ਸ** ਇਸਿਮਨੁਜਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਯਞ੍ਞਕਾਲੇ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਆਹਾਰੇ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੇ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਵਨਪਣ੍ਣਮੂਲਫਲਾਦਿਮ੍ਹਿਪਿ **ਆਹੁਤਿਂ ਲਭੇ**, ਤਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਲਭੇਯ੍ਯ, **ਤਸ੍ਸ** ਤਂ ਯਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ **ਇਜ੍ਝੇ** ਸਮਿਜ੍ਝੇਯ੍ਯ, ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ **ਬ੍ਰੂਮੀ**ਤਿ।

੪੬੪. ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਯੋਗਗਮ੍ਭੀਰਂ ਅਤਿਮਧੁਰਗਿਰਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਸਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਰੀਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸੂਚਿਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮ੍ਭਾਵਯਮਾਨੋ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ **"ਅਦ੍ਧਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾਨਂ ਵਚਨਂ, ਸੇਸਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਅਦ੍ਧਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸ** ਮਯ੍ਹਂ **ਹੁਤਮਿਜ੍ਝੇ**, ਅਯਂ ਅਜ੍ਜ

ਦੇਯਜਧਮ੍ਮੋ ਇਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ ਸਮਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ ਮਹਪ੍ਫਲੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ **ਯਂ ਤਾਦਿਸਂ ਵੇਦਗੁਮਦ੍ਦੂਸਾਮ,** ਯਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸਂ ਭਵਨ੍ਤੁਰੂਪਂ ਵੇਦਗੁਂ ਅਦ੍ਦੂਸਾਮ। ਤ੍ਵਞ੍ਞੇਵ ਹਿ ਸੋ ਵੇਦਗੂ, ਨ ਅਞ੍ਞੋ। ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਨ **ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨਂ** ਵੇਦਗੂਨਂ ਅਨੁਗੂਨਞ੍ਚ **ਅਦਸ੍ਸਨੇਨ** ਅਮ੍ਹਾਦਿਸਾਨਂ ਯਞ੍ਞੇ ਪਟਿਯਤ੍ਤਂ **ਅਞ੍ਞੋ ਜਨੋ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਪੂਰਲ਼ਾਸਂ** ਚਰੁਕਞ੍ਚ ਪੂਵਞ੍ਚਾਤਿ।

੪੬੫. ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਪਸਨ੍ਨਂ ਵਚਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਜ੍ਜਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸ੍ਸ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੇ ਪਕਾਸੇਤੁਕਾਮੋ **"ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ ਤ੍ਵ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਮਯਿ ਪਸਨ੍ਨੋਸਿ, **ਤਸ੍ਮਾ** ਪਨ **ਇਹ ਤ੍ਵਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਇਦਾਨਿ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥੇਨਅਤ੍ਥਿਕਪਦਂ ਪਰਪਦੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ – ਅਤ੍ਥੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਤ੍ਥਿਕਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ ਕਿਲੇਸਗ੍ਗਿਵੂਪਸਮੇਨ **ਸਨ੍ਤਂ,** ਕੋਧਧੂਮਵਿਗਮੇਨ **ਵਿਧੂਮਂ,** ਦੁਕ੍ਖਾਭਾਵੇਨ **ਅਨੀਘਂ,** ਅਨੇਕਵਿਧਆਸਾਭਾਵੇਨ **ਨਿਰਾਸਂ ਅਪ੍ਪੇਵਿਧ** ਏਕਂਸੇਨ ਇਧ ਠਿਤੋਵ ਇਧ ਵਾ ਸਾਸਨੇ **ਅਭਿਵਿਨ੍ਦੇ** ਲਚ੍ਛਸਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਸਿ **ਸੁਮੇਧਂ** ਵਰਪਞ੍ਞਂ ਖੀਣਾਸਵਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਮਯਿ ਪਸਨ੍ਨੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ, ਤ੍ਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਤ੍ਥੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਸਮਾਨੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਪੁਚ੍ਛ ਸਨ੍ਤਂ ਵਿਧੂਮਂ ਅਨੀਘਂ ਨਿਰਾਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪੇਵਿਧ ਅਭਿਵਿਨ੍ਦੇ ਸੁਮੇਧਂ ਖੀਣਾਸਵਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੪੬੬. ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਹ – **"ਯਞ੍ਞੇ ਰਤੋਹਂ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰੂਹਿ ਮੇਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਞ੍ਞੋ ਯਾਗੋ ਦਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਨਰਤੋ ਅਹਂ, ਤਾਯ ਏਵ ਦਾਨਾਰਾਮਤਾਯ ਦਾਨਂ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਨ ਪਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਏਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਂ ਅਨੁਸਾਸਤੁ ਮਂ ਭਵਂ। ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤੋ ਚ ਉਤ੍ਤਾਨੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਯਤ੍ਥ ਹੁਤਂ ਇਜ੍ਝਤੇ ਬ੍ਰੂਹਿ ਮੇਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਯਥਾਹੁਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

੪੬੭. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਆਹ – **"ਤੇਨ ਹਿ...ਪੇ॰... ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿ। ਓਹਿਤਸੋਤਸ੍ਸ ਚਸ੍ਸ ਅਨੁਸਾਸਨਤ੍ਥਂ ਤਾਵ ''ਮਾ ਜਾਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛੀ''ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਮਾ ਜਾਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛੀ**ਤਿ ਯਦਿ ਹੁਤਸਮਿਦ੍ਧਿਂ ਦਾਨਮਹਪ੍ਫਲਤਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਸਿ, ਜਾਤਿਂ ਮਾ ਪੁਚ੍ਛ। ਅਕਾਰਣਞ੍ਹਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਵਿਚਾਰਣਾਯ ਜਾਤਿ। **ਚਰਣਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਅਪਿਚ ਖੋ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਭੇਦਂ ਚਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛ। ਏਤਞ੍ਹਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਵਿਚਾਰਣਾਯ ਕਾਰਣਂ।

ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਾਹ – **"ਕਟ੍ਠਾ ਹਵੇ ਜਾਯਤਿ ਜਾਤਵੇਦੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਇਧ ਕਟ੍ਠਾ ਅਗ੍ਗਿ ਜਾਯਤਿ, ਨ ਚ ਸੋ ਸਾਲਾਦਿਕਟ੍ਠਾ ਜਾਤੋ ਏਵ ਅਗ੍ਗਿਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੋਤਿ, ਸਾਪਾਨਦੋਣਿਆਦਿਕਟ੍ਠਾ ਜਾਤੋ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਚ੍ਚਿਆਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਵ ਕਰੋਤਿ। ਏਵਂ ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾਦੀਸੁ ਜਾਤੋ ਏਵ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ, ਚਣ੍ਡਾਲਕੁਲਾਦੀਸੁ ਜਾਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ **ਨੀਚਾਕੁਲੀਨੋਪਿ** ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨੋਪਿ ਖੀਣਾਸਵ**ਮੁਨਿ ਧਿਤਿਮਾ ਹਿਰੀਨਿਸੇਧੋ ਆਜਾਨਿਯੋ ਹੋਤਿ,** ਇਮਾਯ ਧਿਤਿਹਿਰਿਪਮੁਖਾਯ ਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਜਾਤਿਮਾ ਉਤ੍ਤਮਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਧਿਤਿਯਾ ਗੁਣੇ ਧਾਰਯਤਿ, ਹਿਰਿਯਾ ਦੋਸੇ ਨਿਸੇਧੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ ''ਹਿਰਿਯਾ ਹਿ ਸਨ੍ਤੋ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਪਾਪ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਤੇ ਬ੍ਰੂਮਿ –

''ਮਾ ਜਾਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛੀ ਚਰਣਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛ,
ਕਟ੍ਠਾ ਹਵੇ ਜਾਯਤਿ ਜਾਤਵੇਦੋ।
ਨੀਚਾਕੁਲੀਨੋਪਿ ਮੁਨੀ ਧਿਤੀਮਾ,
ਆਜਾਨਿਯੋ ਹੋਤਿ ਹਿਰੀਨਿਸੇਧੋ''ਤਿ॥ –

ਏਸ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਅਸ੍ਸਲਾਯਨਸੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੦੧ ਆਦਯੋ) ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੪੬੮. ਏਵਮੇਤੰ ਭਗਵਾ ਚਾਤੁਵਣ੍ਣਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨੁਸਾਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਤ੍ਥ ਹੁਤੰ ਇਜ੍ਝਤੇ, ਯਥਾ ਚ ਹੁਤੰ ਇਜ੍ਝਤੇ, ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਸਚ੍ਚੇਨ ਦਨ੍ਤੋ**"ਤਿਆਦਿਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਚ੍ਚੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚੇਨ। ਤਞ੍ਹਿ ਪਤ੍ਤੋ ਦਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸਚ੍ਚੇਨ ਦਨ੍ਤੋ''ਤਿ। **ਦਮਸਾ ਉਪੇਤੋ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਦਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਵੇਦਨ੍ਤਗੂ**ਤਿ ਵੇਦੇਹਿ ਵਾ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਅਨ੍ਤੰ ਗਤੋ, ਵੇਦਾਨੰ ਵਾ ਅਨ੍ਤੰ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਞਾਣੰ ਗਤੋ। **ਵੁਸਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੋ**ਤਿ ਪੁਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੋ। **ਕਾਲੇਨ ਤਮ੍ਹਿ ਹਬ੍ਯੰ ਪਵੇਚ੍ਛੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਕਾਲੰ ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵਕਾਲਞ੍ਚ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਕਾਲੇਨ ਤਾਦਿਸੇ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੇ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੰ ਪਵੇਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਪਵੇਸੇਯ੍ਯ ਪਟਿਪਾਦੇਯ੍ਯ।

੪੬੯-੭੧. **ਕਾਮੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਚ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇ ਚ। **ਸੁਸਮਾਹਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ, ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਚਨ੍ਦੋਵ ਰਾਹੁਗ੍ਗਹਣਾ ਪਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਚਨ੍ਦੋ ਰਾਹੁਗ੍ਗਹਣਾ, ਏਵੰ ਕਿਲੇਸਗ੍ਗਹਣਾ ਪਮੁਤ੍ਤਾ ਯੇ ਅਤੀਵ ਭਾਸਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਤਪਨ੍ਤਿ ਚ। **ਸਤਾ**ਤਿ ਸਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਮਮਾਯਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਮਾਯਿਤਾਨਿ।

੪੭੨. **ਯੋ ਕਾਮੇ ਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਪਭੁਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮੇ ਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇ ਪਹਾਯ। **ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਚਾਰੀ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਚਾਰੀ। **ਜਾਤਿਮਰਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੰ** ਨਾਮ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਞ੍ਚ **ਯੋ ਵੇਦਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਞਾਬਲੇਨ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। **ਉਦਕਰਹਦੋ** ਵਾਤਿ ਯੇ ਇਮੇ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹੋ ਕਣ੍ਣਮੁਣ੍ਡਦਹੋ ਰਥਕਾਰਦਹੋ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਦਹੋ ਕੁਣਾਲਦਹੋ ਮਨ੍ਦਾਕਿਨਿਦਹੋ ਸੀਹਪ੍ਪਪਾਤਦਹੋਤਿ ਹਿਮਵਤਿ ਸਤ੍ਤ ਮਹਾਰਹਦਾ ਅਗ੍ਗਿਸੂਰਿਯਸਨ੍ਤਾਪੇਹਿ ਅਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਨਿਚ੍ਚੰ ਸੀਤਲਾ, ਤੇਸੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਉਦਕਰਹਦੋਵ ਸੀਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਤ੍ਤਾ।

੪੭੩. **ਸਮੋ**ਤਿ ਤੁਲ੍ਯੋ। **ਸਮੇਹੀ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਿਆਦੀਹਿ ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ। ਤੇ ਹਿ ਪਟਿਵੇਧਸਮਤ੍ਤਾ ''ਸਮਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸੰ ਪਟਿਵੇਧੇਨਾਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੇਸੁ ਗੁਣੇਸੁ, ਪਹਾਤਬ੍ਬੇਸੁ ਵਾ ਦੋਸੇਸੁ ਵੇਮਤ੍ਤਤਾ , ਅਦ੍ਧਾਨਆਯੁਕੁਲਪ੍ਪਮਾਣਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਪਧਾਨਬੋਧਿਰਸ੍ਮੀਹਿ ਪਨ ਨੇਸੰ ਵੇਮਤ੍ਤਤਾ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚਤੂਹਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇਹਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨ ਚ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਉਪਰਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯੇਹਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨ ਚ। ਅਯੰ ਨੇਸੰ **ਅਦ੍ਧਾਨਵੇਮਤ੍ਤਤਾ**। ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਚ ਵਸ੍ਸਸਤਾਯੁਕਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਪਰਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕਕਾਲੇ। ਅਯੰ ਨੇਸੰ **ਆਯੁਵੇਮਤ੍ਤਤਾ**। ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲੇ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ **ਕੁਲਵੇਮਤ੍ਤਤਾ**। ਉਚ੍ਚਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿਹਤ੍ਥੱਪ੍ਪਮਾਣਾ, ਨੀਚਾ ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸਅਟ੍ਠਾਰਸਹਤ੍ਥੱਪ੍ਪਮਾਣਾ। ਅਯੰ **ਪਮਾਣਵੇਮਤ੍ਤਤਾ**। ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਥਸਿਵਿਕਾਦੀਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ ਵੇਹਾਸੇਨ ਵਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਿਕਕੁਸਨ੍ਧਾ ਅਸ੍ਸਰਥੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿੰਸੁ, ਸਿਖੀਕੋਣਾਗਮਨਾ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ, ਵੇਸ੍ਸਭੂ ਸਿਵਿਕਾਯ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਵੇਹਾਸੇਨ, ਸਕ੍ਯਮੁਨਿ ਅਸ੍ਸਪਿਟ੍ਠਿਯਾ। ਅਯੰ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵੇਮਤ੍ਤਤਾ**। ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਵਾ ਪਧਾਨਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਡ੍ਢਮਾਸੰ, ਮਾਸੰ, ਦ੍ਵੇਮਾਸੰ, ਤੇਮਾਸੰ, ਚਤੁਮਾਸੰ, ਪਞ੍ਚਮਾਸੰ, ਛਮਾਸੰ, ਏਕਵਸ੍ਸੰ ਦ੍ਵਿਤਿਚਤੁਪਞ੍ਚਛਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਾ। ਅਯੰ **ਪਧਾਨਵੇਮਤ੍ਤਤਾ**। ਅਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਵਾ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ ਨਿਗ੍ਰੋਧਾਦੀਨੰ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੋ। ਅਯੰ **ਬੋਧਿਵੇਮਤ੍ਤਤਾ**। ਬ੍ਯਾਮਾਸੀਤਿਅਨਨ੍ਤਪਭਾਯੁਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾ ਵਾ ਅਸੀਤਿਪ੍ਪਭਾ ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਸਮਾਨਾ, ਅਨਨ੍ਤਪ੍ਪਭਾ ਪਨ ਦੂਰਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਆਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ, ਏਕਗਾਵੁਤੰ ਦ੍ਵਿਗਾਵੁਤੰ ਯੋਜਨੰ ਅਨੇਕਯੋਜਨੰ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਯਨ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਮਙ੍ਗਲਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਮਨਸਾ ਚਿਨ੍ਤਾਯਤ੍ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨੰ, ਯੋ ਯਤ੍ਤਕਮਿਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਤਕੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਯੰ **ਰਸ੍ਮਿਵੇਮਤ੍ਤਤਾ**। ਇਮਾ ਅਟ੍ਠ ਵੇਮਤ੍ਤਤਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੇਸੁ ਪਟਿਵੇਧੇਨਾਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੇਸੁ ਗੁਣੇਸੁ, ਪਹਾਤਬ੍ਬੇਸੁ ਵਾ ਦੋਸੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ ਨੇਸੰ ਵਿਸੇਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਤੇਹਿ ਸਮੋ ਸਮੇਹਿ।

ਵਿਸਮੇਹਿ ਦੂਰੇਤਿ ਨ ਸਮਾ ਵਿਸਮਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਅਵਸੇਸਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾ। ਤੇਹਿ ਵਿਸਮੇਹਿ ਅਸਦਿਸਤਾਯ ਦੂਰੇ। ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਏਕਸ੍ਸ

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਲਂ ਨਾਗ੍ਘਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਿਂ , ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਸਾਵਕਾਦੀਸੁ। ਤੇਨਾਹ – ''ਵਿਸਮੇਹਿ ਦੂਰੇ''ਤਿ। **ਤਥਾਗਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਉਭਯਪਦੇਹਿ ਦੂਰੇਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਨਨ੍ਤਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਅਪਰਿਮਿਤਪਞ੍ਞੋ। ਲੋਕਿਯਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਹਿ ਪਞ੍ਞਂ ਉਪਨਿਧਾਯ ਅਟ੍ਠਮਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਕਾ, ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਂ ਉਪਨਿਧਾਯ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। ਏਵਂ ਯਾਵ ਅਰਹਤੋ ਪਞ੍ਞਂ ਉਪਨਿਧਾਯ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਕਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਂ ਪਨ ਉਪਨਿਧਾਯ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਕਾਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਅਨਨ੍ਤਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਤੇਨਾਹ – ''ਅਨਨ੍ਤਪਞ੍ਞੋ''ਤਿ। **ਅਨੂਪਲਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਲੇਪੇਹਿ ਅਲਿਤ੍ਤੋ। **ਇਧ ਵਾ ਹੁਰਂ** ਵਾਤਿ ਇਧਲੋਕੇ ਵਾ ਪਰਲੋਕੇ ਵਾ। ਯੋਜਨਾ ਪਨੇਤ੍ਥ – ਸਮੋ ਸਮੇਹਿ ਵਿਸਮੇਹਿ ਦੂਰੇ ਤਥਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਨ੍ਤਪਞ੍ਞੋ ਅਨੂਪਲਿਤ੍ਤੋ ਇਧ ਵਾ ਹੁਰਂ ਵਾ, ਤੇਨ ਤਥਾਗਤੋ ਅਰਹਤਿ ਪੂਰਲ਼ਾਸਨ੍ਤਿ।

੪੭੪. ਯਮ੍ਹਿ ਨ ਮਾਯਾਤਿ ਅਯਂ ਪਨ ਗਾਥਾ ਅਞ੍ਞਾ ਚ ਈਦਿਸਾ ਮਾਯਾਦਿਦੋਸਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਸਞ੍ਞਾਪਹਾਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਮਮੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ''ਇਦਂ ਮਮਾ''ਤਿ ਪਹੀਨਮਮਾਯਿਤਭਾਵੋ।

੪੭੫. ਨਿਵੇਸਨਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਵੇਸਨਂ। ਤੇਨ ਹਿ ਮਨੋ ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੁ ਨਿਵਿਸਤਿ, ਤੇਨ ਤਂ ''ਨਿਵੇਸਨਂ ਮਨਸੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਾ ਨਿਵਿਸਤਿ ਤਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾਯ। ਤੇਨਪਿ ''ਨਿਵੇਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਰਿਗ੍ਗਹਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਏਵ, ਤਾਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਧਮ੍ਮਾ ਵਾ। **ਕੇਚੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਾਪਿ। **ਅਨੁਪਾਦਿਯਾਨੋ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਨਿਵੇਸਨਪਰਿਗ੍ਗਹਾਨਂ ਅਭਾਵਾ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਪਾਦਿਯਮਾਨੋ।

੪੭੬. ਸਮਾਹਿਤੋ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਨਾ। **ਉਦਤਾਰੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣੋ। **ਧਮ੍ਮਂ ਚਞ੍ਞਾਸੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। **ਪਰਮਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ।

੪੭੭. ਭਵਾਸਵਾਤਿ ਭਵਤਣ੍ਹਾਝਾਨਨਿਕਨ੍ਤਿਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤਾ ਰਾਗਾ। **ਵਚੀ**ਤਿ ਵਾਚਾ। **ਖਰਾ**ਤਿ ਕਕ੍ਖਲ਼ਾ ਫਰੁਸਾ। **ਵਿਧੂਪਿਤਾ**ਤਿ ਦਡ੍ਢਾ। **ਅਤ੍ਥਗਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਾ। **ਨ ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਧੂਪਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਉਭਯੇਹਿ ਪਨ ਉਭਯਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ **ਸਬ੍ਬਧੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦੀਸੁ।

੪੭੮. ਮਾਨਸਤ੍ਤੇਸੂਤਿ ਮਾਨੇਨ ਲਗ੍ਗੇਸੁ। **ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਸਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਂ, ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੪੭੯. ਆਸਂ ਅਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ਤਣ੍ਹਂ ਅਨਲ੍ਲੀਯਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਵੇਕਦਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਸ੍ਸੀ। **ਪਰਵੇਦਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। **ਦਿਟ੍ਠਿਮੁਪਾਤਿਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਭੇਦਮ੍ਪਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। **ਆਰਮ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾ, ਪੁਨਬ੍ਭਵਕਾਰਣਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੪੮੦. ਪਰੋਪਰਾਤਿ ਵਰਾਵਰਾ ਸੁਨ੍ਦਰਾਸੁਨ੍ਦਰਾ। ਪਰਾ ਵਾ ਬਾਹਿਰਾ, ਅਪਰਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾ। **ਸਮੇਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ। **ਉਪਾਦਾਨਖਯੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਵਿਮੁਤ੍ਤਿਲਾਭੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੮੧. ਸਂਯੋਜਨਂਜਾਤਿਖਯਨ੍ਤਦਸ੍ਸੀਤਿ ਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯਨ੍ਤਦਸ੍ਸੀ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯਨ੍ਤਦਸ੍ਸੀ ਚ। ਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯਨ੍ਤੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁ, ਜਾਤਿਕ੍ਖਯਨ੍ਤੇਨ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਖਯਨ੍ਤੋਤਿ ਹਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਖਯਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪੋ ਚੇਤ੍ਥ ''ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਨ ਕਤੋ। **ਯੋਪਾਨੁਦੀ**ਤਿ ਯੋ ਅਪਨੁਦਿ। **ਰਾਗਪਥ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਾਰਮ੍ਮਣਂ, ਰਾਗਮੇਵ ਵਾ। ਰਾਗੋਪਿ ਹਿ ਦੁਗ੍ਗਤੀਨਂ ਪਥਤ੍ਤਾ ''ਰਾਗਪਥੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਮ੍ਮਪਥੋ ਵਿਯ। **ਸੁਦ੍ਧੋ ਨਿਦ੍ਦੋਸੋ ਵਿਮਲੋ**

ਅਕਾਚੋਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਿਤਾਯ **ਸੁਦ੍ਧੋ**। ਯੇਹਿ ''ਰਾਗਦੋਸਾ ਅਯਂ ਪਜਾ, ਦੋਸਦੋਸਾ, ਮੋਹਦੋਸਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਸਂ ਅਭਾਵਾ **ਨਿਦੋਸੋ**। ਅਟ੍ਠਪੁਰਿਸਮਲਵਿਗਮਾ **ਵਿਮਲੋ,** ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਭਾਵਤੋ ਅਕਾਚੋ। ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠੋ ਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਨ ''ਸਕਾਚੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੁਦ੍ਧੋ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਦ੍ਦੋਸੋ, ਨਿਦ੍ਦੋਸਤਾਯ ਵਿਮਲੋ, ਬਾਹਿਰਮਲਾਭਾਵੇਨ ਵਿਮਲਤ੍ਤਾ ਅਕਾਚੋ। ਸਮਲੋ ਹਿ ''ਸਕਾਚੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਮਲਤ੍ਤਾ ਵਾ ਆਗੁਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨ ਅਕਾਚੋ। ਆਗੁਕਿਰਿਯਾ ਹਿ ਉਪਘਾਤਕਰਣਤੋ ''ਕਾਚੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

੪੮੨. **ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਾਨੁਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਅਞ੍ਞਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਾਮ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਖਨ੍ਧਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਯਾ ਚਾਯਂ ''ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਞ੍ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਚ੍ਚਤੋ ਥੇਤਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਭਾਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਾਨੁਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਪਞ੍ਞਾਯ ਖਨ੍ਧੇ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਨਾ **ਸਮਾਹਿਤੋ,** ਕਾਯਵਙ੍ਕਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਾ **ਉਜ੍ਜੁਗਤੋ,** ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਤੋ **ਠਿਤਤ੍ਤੋ,** ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਏਜਾਯ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਚੇਤੋਖਿਲਾਨਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਾਯ ਕਙ੍ਖਾਯ ਚ ਅਭਾਵਾ **ਅਨੇਜੋ ਅਖਿਲੋ ਅਕਙ੍ਖੋ**।

੪੮੩. **ਮੋਹਨ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਮੋਹਕਾਰਣਾ ਮੋਹਪਚ੍ਚਯਾ, ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਞਾਣਦਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਸਚ੍ਛਿਕਤਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਞਾਣਂ, ਤਞ੍ਚ ਭਗਵਾ ਪਸ੍ਸਿ, ''ਅਧਿਗਤਂ ਮੇ''ਤਿ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਞਾਣਦਸ੍ਸੀ''ਤਿ। **ਸਮ੍ਬੋਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਂ। **ਸਿਵ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਮਂ ਨਿਰੁਪਦ੍ਦਵਂ ਸਸ੍ਸਿਰਿਕਂ ਵਾ। **ਯਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ। **ਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਵੋਦਾਨਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਮੋਹਨ੍ਤਰਾਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਦੋਸਾਭਾਵੋ, ਤੇਨ ਸਂਸਾਰਕਾਰਣਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋ ਅਨ੍ਤਿਮਸਰੀਰਧਾਰਿਤਾ, ਞਾਣਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਸਬ੍ਬਗੁਣਸਮ੍ਭਵੋ। ਤੇਨ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਤ੍ਤਿ, ਇਤੋ ਪਰਞ੍ਚ ਪਹਾਤਬ੍ਬਮਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ।

੪੮੪. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਭਗਵਤਿ ਪਸਨ੍ਨੋ ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਹੁਤਞ੍ਚ ਮਯ੍ਹ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਮਹਂ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਆਰਬ੍ਭ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਅਜੁਹਂ, ਤਂ ਮੇ ਹੁਤਂ ਸਚ੍ਚਂ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਅਲਿਕਂ ਵਾਤਿ ਨ ਜਾਨਾਮਿ। ਅਜ੍ਜ ਪਨ ਇਦਂ **ਹੁਤਞ੍ਚ ਮਯ੍ਹਂ ਹੁਤਮਤ੍ਥੁ ਸਚ੍ਚਂ,** ਸਚ੍ਚਹੁਤਮੇਵ ਅਤ੍ਥੂਤਿ ਯਾਚਨ੍ਤੋ ਭਣਤਿ। **ਯਂ ਤਾਦਿਸਂ ਵੇਦਗੁਨਂ ਅਲਤ੍ਥਂ,** ਯਸ੍ਮਾ ਇਧੇਵ ਠਿਤੋ ਭਵਨ੍ਤਰੂਪਂ ਵੇਦਗੁਂ ਅਲਤ੍ਥਂ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਹਿ ਸਕ੍ਖਿ,** ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਮੇਵ ਹਿ ਤ੍ਵਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਯਤੋ **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ ਮੇ ਭਗਵਾ,** ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚ **ਭੁਞ੍ਜਤੁ ਮੇ ਭਗਵਾ ਪੂਰਲ਼ਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਹਬ੍ਯਸੇਸਂ ਉਪਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ।

੪੮੭. ਅਥ ਭਗਵਾ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਭਾਸਿ। ਤਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਕਮ੍ਪਿ ਚਞ੍ਞਂ ਸਨ੍ਧਾਯ 'ਕੇਵਲਿਨਂ ਮਹੇਸਿਂ ਖੀਣਾਸਵਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵੂਪਸਨ੍ਤਂ ਅਨ੍ਨੇਨ ਪਾਨੇਨ ਉਪਟ੍ਠਹਸ੍ਸੂ'ਤਿ ਭਣਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਞਾਤੁਕਾਮੋ ਆਹ **"ਸਾਧਾਹਂ ਭਗਵਾ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਧੂ**ਤਿ ਆਯਾਚਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਤਥਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਤ੍ਵਮਾਹ, ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ। **ਵਿਜਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਨੇਯ੍ਯਂ। **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਂ ਯਞ੍ਞਕਾਲੇ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਵਾ। **ਤਵ ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਵ ਓਵਾਦਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਾਧਾਹਂ ਭਗਵਾ ਤਵ ਓਵਾਦਂ ਆਗਮ੍ਮ ਤਥਾ ਵਿਜਞ੍ਞਂ ਆਰੋਚੇਹਿ ਮੇ ਤਂ ਕੇਵਲਿਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯੋ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ, ਯਂ ਚਾਹਂ ਯਞ੍ਞਕਾਲੇ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਉਪਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯਂ, ਤਥਾਰੂਪਂ ਮੇ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਂ ਦਸ੍ਸੇਹਿ, ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜਸੀਤਿ।

੪੮੮-੯੦. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਪਾਕਟੇਨ ਨਯੇਨ ਤਥਾਰੂਪਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਾਰਮ੍ਭਾ ਯਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਗਾਥਾਤ੍ਤਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੀਮਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਨੇਤਾਰ**ਨ੍ਤਿ **ਸੀਮਾ**ਤਿ ਮਰਿਯਾਦਾ ਸਾਧੁਜਨਵੁਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਨ੍ਤਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਅਪਰਭਾਗਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੀਮਨ੍ਤਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਾ, ਤੇਸਂ ਵਿਨੇਤਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੀਮਨ੍ਤਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧਵੇਨੇਯ੍ਯਾ ਸੇਕ੍ਖਾ ਚ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਚ, ਤੇਸਂ ਵਿਨੇਤਾਰਨ੍ਤਿਪਿ ਏਕੇ। **ਜਾਤਿਮਰਣਕੋਵਿਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਏਵਂ ਜਾਤਿ ਏਵਂ ਮਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੁਸਲਂ। **ਮੋਨੇਯ੍ਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਕਾਯਮੋਨੇਯ੍ਯਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ

ਵਾ। **ਭਕੁਟਿਂ ਵਿਨਿਯਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਯਂ ਏਕਚ੍ਚੇ ਦੁਬ੍ਬੁਦ੍ਧਿਨੋ ਯਾਚਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਕੁਟਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਵਿਨਿਯਿਤ੍ਵਾ, ਪਸਨ੍ਨਮੁਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਜਲਿਕਾ**ਤਿ ਪਗ੍ਗਹਿਤਅਞ੍ਜਲਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ।

੪੯੧. ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਥੋਮਯਮਾਨੋ **"ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਆਯਾਗੋ**ਤਿ ਆਯਜਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਮ੍ਮ ਵਾ ਯਜਿਤਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥਾਤਿਪਿ ਆਯਾਗੋ, ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ । ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਇਤੋ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਸੁ ਚ ਯਂ ਨ ਵਣ੍ਣਿਤਂ, ਤਂ ਸਕ੍ਕਾ ਅਵਣ੍ਣਿਤਮ੍ਪਿ ਜਾਨਿਤੁਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾਯੇਵ ਨ ਵਣ੍ਣਿਤਂ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਪਨ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪੂਰਲ਼ਾਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਮਾਘਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਮਾਘਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮੇਵ ਯਾਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਮਾਘੋ ਮਾਣਵੋ ਦਾਯਕੋ ਅਹੋਸਿ ਦਾਨਪਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਤਦਹੋਸਿ – ''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਕਪਣਦ੍ਧਿਕਾਦੀਨਂ ਦਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਨੋਤਿ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਮਣੋ ਕਿਰ ਗੋਤਮੋ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਭਗਵਾ ਚਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾਨੁਰੂਪਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਯਿਦਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋਤਿ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਵਚਨਂ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ''ਮਾਘਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਰਾਜਗਹੇ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਞ੍ਹਿ ਮਨ੍ਧਾਤੁਮਹਾਗੋਵਿਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ''ਰਾਜਗਹ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਪੇਤ੍ਥ ਪਕਾਰੇ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਤੇਹਿ, ਨਾਮਮੇਤਂ ਤਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ? ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਚ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਚ ਨਗਰਂ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਕਾਲੇ ਸੁਞ੍ਞਂ ਹੋਤਿ ਯਕ੍ਖਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਤੇਸਂ ਵਸਨ੍ਤਵਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਏਵਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨਮਾਹ – **"ਗਿਜ੍ਝਕੂਟੇ ਪਬ੍ਬਤੇ"**ਤਿ। ਸੋ ਚ ਗਿਜ੍ਝਾ ਤਸ੍ਸ ਕੂਟੇਸੁ ਵਸਿਂਸੁ, ਗਿਜ੍ਝਸਦਿਸਾਨਿ ਵਾਸ੍ਸ ਕੂਟਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਗਿਜ੍ਝਕੂਟੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਥ ਖੋ...ਪੇ॰... ਅਵੋਚਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਾਘੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਮਾਣਵੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਵਾਸਂ ਅਨਤੀਤਭਾਵੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਜਾਤਿਯਾ ਪਨ ਮਹਲ੍ਲਕੋ। ''ਪੁਬ੍ਬਾਚਿਣ੍ਣਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਏਕੇ ਪਿਙ੍ਗਿਯੋ ਮਾਣਵੋ ਵਿਯ। ਸੋ ਹਿ ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਤਿਕੋਪਿ ਪੁਬ੍ਬਾਚਿਣ੍ਣਵਸੇਨ ''ਪਿਙ੍ਗਿਯੋ ਮਾਣਵੋ'' ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਹਞ੍ਹਿ , **ਭੋ ਗੋਤਮ...ਪੇ॰... ਪਸਵਾਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦਾਯਕੋ ਦਾਨਪਤੀ**ਤਿ ਦਾਯਕੋ ਚੇਵ ਦਾਨਪਤਿ ਚ। ਯੋ ਹਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਤੇਨਾਣਤ੍ਤੋ ਦੇਤਿ, ਸੋਪਿ ਦਾਯਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਦਾਨੇ ਇਸ੍ਸਰਿਯਾਭਾਵਤੋ ਨ ਦਾਨਪਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂਯੇਵ ਦੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਅਹਞ੍ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ , ਦਾਯਕੋ ਦਾਨਪਤੀ''ਤਿ। ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਨ ਅਨੁਰਨ੍ਤੁਰਾ ਮਚ੍ਛੇਰੇਨ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਮਾਨੋ ਦਾਯਕੋ ਅਨਭਿਭੂਤੋ ਦਾਨਪਤੀਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਨਯੇਨ ਵਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਵਦਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਯਾਚਕਾਨਂ ਵਚਨਂ ਜਾਨਾਮਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ''ਅਯਮਿਦਮਰਹਤਿ ਅਯਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਿਸੇਸਾਵਧਾਰਣੇਨ ਬਹੂਪਕਾਰਭਾਵਗਹਣੇਨ ਵਾ। **ਯਾਚਯੋਗੋ**ਤਿ ਯਾਚਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਯੋ ਹਿ ਯਾਚਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਭਕੁਟਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਫਰੁਸਵਚਨਾਦੀਨਿ ਭਣਤਿ, ਸੋ ਨ ਯਾਚਯੋਗੋ ਹੋਤਿ। ਅਹਂ ਪਨ ਨ ਤਾਦਿਸੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਨਿਕਤਿਵਞ੍ਚਨਾਦੀਨਿ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਾਯ, ਯਾਚਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਾਚਨਾ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਭੋਗਪਰਿਯੇਸਨੇ ਧਮ੍ਮੋ, ਯਾਚਮਾਨਾਨਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਪਰੇਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਕਾਮੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਾ ਭੋਗਾ ਧਮ੍ਮਲਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਾਧਿਗਤਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਥਾ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਲਭਿ। ਤੇਨਾਹ – **"ਧਮ੍ਮੇਨ ਭੋਗੇ ਪਰਿਯੇਸਾਮਿ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਾਧਿਗਤੇਹੀ"**ਤਿ। **ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਦਦਾਮੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਪਿ ਦਦਾਮਿ, ਪਮਾਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਤ੍ਥ ਲਦ੍ਧਭੋਗਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਦਦਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਤਗ੍ਘਾਤਿ ਏਕੰਸਵਚਨੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਏਕੰਸੇਨੇਵ ਹਿ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇਹਿ ਪਸਤ੍ਥੰ ਦਾਨੰ ਅਨੁਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਦੀਯਮਾਨੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਣ੍ਣਿਤੰ ਦਾਨੰ, ਨ ਦਾਨੰ ਗਰਹਿਤੰ ਕ੍ਵਚੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾਪਿ ਏਕੰਸੇਨੇਵ ਤੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤੋ ਆਹ – "**ਤਗ੍ਘ ਤ੍ਵੰ ਮਾਣਵ...ਪੇ॰... ਪਸਵਸੀ**"ਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਏਵੰ ਭਗਵਤਾ ''ਬਹੁੰ ਸੋ ਪੁਞ੍ਞੰ ਪਸਵਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਸੋਤੁਕਾਮੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇਨਾਹੁ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾ – "**ਅਥ ਖੋ ਮਾਘੋ ਮਾਣਵੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਗਾਥਾਯ ਅਜ੍ਝਭਾਸੀ**"ਤਿ। ਤੰ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੪੯੨. **ਪੁਚ੍ਛਾਮਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਸੁ ਪਨ **ਵਦਞ੍ਞੂ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਵਿਦੁੰ, ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਞ੍ਞੂਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਸੁਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਵਸੇਨ ਸੁਦ੍ਧੰ ਮਹਪ੍ਫਲੰ ਭਵੇਯਜ। ਯੋਜਨਾ ਪਨੇਤ੍ਥ – ਯੋ ਯਾਚਯੋਗੋ ਦਾਨਪਤਿ ਗਹਟ੍ਠੋ ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸੰ ਅਨ੍ਨਪਾਨੰ ਦਦੰ ਯਜਤਿ, ਨ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਆਹੁਤਿਮਤ੍ਤੰ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪੁਞ੍ਞਪੇਕ੍ਖੋਵ ਨ ਪਚ੍ਚੁਪਕਾਰਕਲ੍ਯਾਣਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਾਦਿਅਪੇਕ੍ਖੋ, ਤਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਯਜਮਾਨਸ੍ਸ ਹੁਤੰ ਕਥੰ ਸੁਜ੍ਝੇਯਜਾਤਿ?

੪੯੩. **ਆਰਾਧਯੇ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜੇਭਿ ਤਾਦੀ**ਤਿ ਤਾਦਿਸੋ ਯਾਚਯੋਗੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜੇਹਿ ਆਰਾਧਯੇ ਸਮ੍ਪਾਦਯੇ ਸੋਧਯੇ, ਮਹਪ੍ਫਲੰ ਤੰ ਹੁਤੰ ਕਰੇਯਜ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾਸ੍ਸ ''ਕਥੰ ਹੁਤੰ ਯਜਮਾਨਸ੍ਸ ਸੁਜ੍ਝੇ'' ਇਚ੍ਚੇਤੰ ਬ੍ਯਾਕਤੰ ਹੋਤਿ।

੪੯੪. **ਅਕ੍ਖਾਹਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਯਾਚਯੋਗੋ ਦਦੰ ਪਰੇਸੰ ਯਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਭਗਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜੇ ਅਕ੍ਖਾਹੀਤਿ ਏਵੰ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੪੯੫. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਨਯੇਹਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜੇ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ "**ਯੇ ਵੇ ਅਸਤ੍ਤਾ**"ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਸਙ੍ਗਵਸੇਨ ਅਲਗ੍ਗਾ। **ਕੇਵਲਿਨੋ**ਤਿ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਚ੍ਚਾ। **ਯਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਗੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ।

੪੯੬-੭. **ਦਨ੍ਤਾ** ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਨ ਦਮਥੇਨ, **ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ** ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀਹਿ, **ਅਨੀਘਾ** ਆਯਤਿੰ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਾਭਾਵੇਨ, **ਨਿਰਾਸਾ** ਸਮ੍ਪਤਿ ਕਿਲੇਸਾਭਾਵੇਨ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਨ ਗਾਥਾਯ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾ ਭਾਵਨਾਨੁਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਹਰਤੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਏਵੰ ਇਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜ 'ਅਹੋ ਵਤ ਮੇ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚੇਯਜਾ'ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੭੧), ਅਥ ਖ੍ਵਾਸ੍ਸ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਚੇਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤੰ ਸਾਧਕੰ।

੪੯੮-੫੦੨. **ਰਾਗਞ੍ਚ...ਪੇ॰... ਯੇਸੁ ਨ ਮਾਯਾ...ਪੇ॰... ਨ ਤਣ੍ਹਾਸੁ ਉਪਾਤਿਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦੀਸੁ ਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਾ। **ਵਿਤਰੇਯਜਾ**ਤਿ ਵਿਤਰਿਤ੍ਵਾ। **ਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਰੂਪਤਣ੍ਹਾਦਿਛਬ੍ਬਿਧਾ। **ਭਵਾਭਵਾਯਾ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਾਯ ਵਾ ਉਚ੍ਛੇਦਾਯ ਵਾ। ਅਥ ਵਾ ਭਵਸ੍ਸ ਅਭਵਾਯ ਭਵਾਭਵਾਯ, ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਇਧ ਵਾ ਹੁਰੰ** ਵਾਤਿ ਇਦੰ ਪਨ "**ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ**"ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਚਨੰ।

੫੦੪. **ਯੇ ਵੀਤਰਾਗਾ...ਪੇ॰... ਸਮਿਤਾਵਿਨੋ**ਤਿ ਸਮਿਤਵਨ੍ਤੋ, ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮਕਾਰਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮਿਤਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਚ **ਵੀਤਰਾਗਾ ਅਕੋਪਾ। ਇਧ ਵਿਪ੍ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਇਧਲੋਕੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਖਨ੍ਧੇ ਵਿਹਾਯ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਯੇਸੰ ਗਮਨੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਇਤੋ ਪਰੰ "**ਯੇ ਕਾਮੇ ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਗਹਾ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਸੁਸਞ੍ਞਤਤ੍ਤਾ ਤਸਰੰਵ ਉਜ੍ਜੁ**"ਨ੍ਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਗਾਥੰ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ।

੫੦੬-੮. **ਜਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਹਿਤ੍ਵਾ। ''ਜਹਿਤ੍ਵਾਨਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਤਦੀਪਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ ਏਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੀਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾ ਖੀਣਾਸਵਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਯੇ ਹੇਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਹਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤੋ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੋ। ਅਯੰ ਪਨਤ੍ਥੋ – ਯੇ ਏਤ੍ਥ

ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦਿਸਨ੍ਤਾਨੇ ਯਥਾ ਇਦੰ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦਿ ਤਥਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਯੰਸਭਾਵੰ ਤੰਸਭਾਵੰਯੇਵ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਜਾਨਨ੍ਤਾ। **ਅਯਮਨ੍ਤਿਮਾ ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਅਯੰ ਨੋ ਅਨ੍ਤਿਮਾ ਜਾਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋਤਿ ਏਵਞ੍ਚ ਯੇ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ।

੫੦੯. ਯੋ **ਵੇਦਗੂ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਾ ਇਮੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਤਿਮਾ**ਤਿ ਛਸਤਤਵਿਹਾਰਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ। **ਸਰਣੰ ਬਹੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੂਨੰ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਭਯਵਿਹਿੰਸਨੇਨ ਸਰਣਭੂਤੋ।

੫੧੦. ਏਵੰ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਹ – “**ਅਦ੍ਧਾ ਅਮੋਘਾ**”ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤ੍ਵਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਜਾਨਾਸਿ ਯਥਾ ਤਥਾ ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਤ੍ਵਞ੍ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਲੋਕੇ ਇਦੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਞੇਯ੍ਯੰ ਯਥਾ ਤਥਾ ਜਾਨਾਸਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਾਸਿ, ਯਾਦਿਸੰ ਤੰ ਤਾਦਿਸਮੇਵ ਜਾਨਾਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਵਿਦਿਤੋ ਏਸ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਏਸਾ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾ, ਯਸ੍ਸਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤਾ ਯੰ ਯੰ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਤੰ ਤੰ ਜਾਨਾਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੫੧੧. ਏਵੰ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਸੰਸਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਸਮ੍ਪਦਾਯ ਯਞ੍ਞਸਮ੍ਪਦੰ ਞਤ੍ਵਾ ਦਾਯਕਸਮ੍ਪਦਾਯਪਿ ਤੰ ਛਲ਼ਙ੍ਗਪਰਿਪੂਰੰ ਯਞ੍ਞਸਮ੍ਪਦੰ ਸੋਤੁਕਾਮੋ “**ਯੋ ਯਾਚਯੋਗੋ**”ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਯੋਜਨਾ – ਯੋ ਯਾਚਯੋਗੋ ਦਦੰ ਪਰੇਸੰ ਯਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਾਹਿ ਮੇ ਭਗਵਾ ਯਞ੍ਞਸਮ੍ਪਦਨ੍ਤਿ।

੫੧੨. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਕ੍ਖਾਸਿ। ਤਤ੍ਥਾਯੰ ਅਤ੍ਥਯੋਜਨਾ – ਯਜਸ੍ਸੁ ਮਾਘ, ਯਜਮਾਨੋ ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਪ੍ਪਸਾਦੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਤੀਸੁਪਿ ਕਾਲੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਹਿ। ਏਵੰ ਤੇ ਯਾਯੰ –

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਦਾਨਾ ਸੁਮਨੋ, ਦਦੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦਯੇ।
ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ, ਏਸਾ ਯਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਦਾ’’ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੩੭; ਪੇ॰ ਵ॰ ੩੦੫) –

ਯਞ੍ਞਸਮ੍ਪਦਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਾਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਯਞ੍ਞੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ ‘‘ਕਥੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ? ਦੋਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ। ਕਥੰ ਦੋਸਪ੍ਪਹਾਨੰ ਹੋਤਿ? ਯਞ੍ਞਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ। ਅਯਞ੍ਹਿ **ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਯਜਮਾਨਸ੍ਸ ਯਞ੍ਞੋ ਏਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਜਹਾਤਿ ਦੋਸੰ,** ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮੇਤ੍ਤਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੇਨ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਪਦੀਪਵਿਹਤਮੋਹਨ੍ਧਕਾਰੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਯਜਮਾਨਸ੍ਸ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੋ ਯਞ੍ਞੋ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਏਤ੍ਥ ਯਞ੍ਞੇ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯੰ ਲੋਭੰ, ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਪਚ੍ਚਯੰ ਕੋਧੰ, ਤਦੁਭਯਨਿਦਾਨੰ ਮੋਹਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਜਹਾਤਿ ਦੋਸੰ। ਸੋ ਏਵੰ ਭੋਗੇਸੁ **ਵੀਤਰਾਗੋ,** ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਚ **ਪਵਿਨੇਯ੍ਯ ਦੋਸੰ** ਤਪ੍ਪਹਾਨੇਨੇਵ ਪਹੀਨਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਭੇਦੰ ਅਪਰਿਮਾਣਸਤ੍ਤਫਰਣੇਨ ਏਕਸਤ੍ਤੇ ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਫਰਣੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ **ਮੇਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ** ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਪੁਨ ਭਾਵਨਾਵੇਪੁਲ੍ਲਤ੍ਥੰ, **ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵੰ ਸਤਤੰ** ਸਬ੍ਬਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਮੇਤ੍ਤਜ੍ਝਾਨਸਙ੍ਖਾਤੰ **ਸਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾ ਫਰਤੇ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ।

੫੧੪. ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੰ ਮੇਤ੍ਤੰ ‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਮਗ੍ਗੋ ਅਯ’’ਨ੍ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਕੇਵਲੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯਾਤੀਤੰ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰੰ ਸਞ੍ਜਾਤਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਸਮ੍ਭਾਵਨੋ ਭਗਵਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾਧਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿਮੇਵ ਚ ਸੁਦ੍ਧਿੰ ਮੁਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਮਗ੍ਗੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ “**ਕੋ ਸੁਜ੍ਝਤੀ**”ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਗਾਮਿੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਕਰੋਨ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ – “**ਕੋ ਸੁਜ੍ਝਤਿ ਮੁਚ੍ਚਤੀ**”ਤਿ, ਅਕਰੋਨ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ “**ਬਜ੍ਝਤੀ ਚਾ**”ਤਿ। **ਕੇਨਤ੍ਤੁਨਾ**ਤਿ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ। **ਸਕ੍ਖਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜ੍ਜਦਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਅਜ੍ਜ ਸਕ੍ਖਿ ਦਿਟ੍ਠੋ। **ਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮਤ੍ਤੰ ਆਰਬ੍ਭ ਅਚ੍ਚਾਦਰੇਨ ਸਪਥੰ ਕਰੋਤਿ। **ਕਥੰ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਅਚ੍ਚਾਦਰੇਨੇਵ ਪੁਨਪਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਜੁਤਿਮਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਆਲਪਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਤਿਕਚਤੁਕ੍ਕਜ੍ਝਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਸੋ ਸੁਜ੍ਝਤਿ ਮੁਚ੍ਚਤਿ ਚ, ਤਥਾਰੂਪੋ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਤਿਕਚਤੁਕ੍ਕਜ੍ਝਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਸਨ੍ਤਾ ਏਸਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਂ ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਿ, ਸੋ ਬਜ੍ਝਤਿ। ਅਪਰਿਹੀਨਜ੍ਝਾਨੋ ਚ ਤੇਨੇਵ ਝਾਨੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਯੋ ਸੁਜ੍ਝਤਿ ਮੁਚ੍ਚਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਗਮਨਂ ਅਨਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾਵ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਯੋ ਬਜ੍ਝਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤੇਨ ਝਾਨੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਗਮਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯੇਨ ਨਯੇਨ "**ਯੋ ਯਜਤੀ**"ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

੫੧੫. ਤਤ੍ਥ **ਤਿਵਿਧ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਕਾਲਪ੍ਪਸਾਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤੇਨ ਦਾਯਕਤੋ ਅਙ੍ਗਤ੍ਤਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਆਰਾਧਯੇ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜੇਭਿ ਤਾਦੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸੋ ਤਾਦਿਸੋ ਤਿਵਿਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਾਧਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਿਵਿਧਂ ਯਞ੍ਞਸਮ੍ਪਦਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜੇਹਿ ਖੀਣਾਸਵੇਹਿ ਸਾਧੇਯਜ ਸਮ੍ਪਾਦੇਯਜ। ਇਮਿਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤੋ ਅਙ੍ਗਤ੍ਤਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਏਵਂ ਯਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਾ ਯਾਚਯੋਗੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਮੇਤ੍ਤਜ੍ਝਾਨਪਦਟ੍ਠਾਨਭਾਵੇਨ ਛਲ਼ਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਯਞ੍ਞਂ ਸਮ੍ਮਾ ਯਜਿਤ੍ਵਾ ਸੋ ਯਾਚਯੋਗੋ ਤੇਨ ਛਲ਼ਙ੍ਗਯਞ੍ਞੂਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਮੇਤ੍ਤਜ੍ਝਾਨੇਨ **ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰੂਮੀ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹੇਨ੍ਤੋ ਦੇਸਨਂ ਸਮਾਪੇਸਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਗਾਥਾਸੁ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਇਤੋ ਪਰਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਮਾਘਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸਭਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਸਭਿਯਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮੇਵ ਯਾਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਪਿ ਚਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਪਨ ਅਪੁਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਾ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ। **ਵੇਲ਼ੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ**ਤਿ **ਵੇਲ਼ੁਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਯ੍ਯਾਨਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਤਂ ਕਿਰ ਵੇਲ਼ੂਹਿ ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਤ੍ਥੇਨ ਚ ਪਾਕਾਰੇਨ, ਗੋਪੁਰਦ੍ਵਾਰਟ੍ਟਾਲਕਯੁਤ੍ਤਂ ਨੀਲੋਭਾਸਂ ਮਨੋਰਮਂ, ਤੇਨ ''ਵੇਲ਼ੁਵਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਲਨ੍ਦਕਾਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਵਾਪਂ ਅਦਂਸੁ, ਤੇਨ ''ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਲਨ੍ਦਕਾ ਨਾਮ ਕਾਲ਼ਕਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਾ ਤਤ੍ਥ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਨਤ੍ਥਂ ਆਗਤੋ ਸੁਰਾਮਦੇਨ ਮਤ੍ਤੋ ਦਿਵਾਸੇਯ੍ਯਂ ਸੁਪਿ। ਪਰਿਜਨੋਪਿਸ੍ਸ ''ਸੁਤ੍ਤੋ ਰਾਜਾ''ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦੀਹਿ ਪਲੋਭਿਯਮਾਨੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਸੁਰਾਗਨ੍ਧੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਾ ਸੁਸਿਰਰੁਕ੍ਖਾ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਅਭਿਮੁਖੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ''ਰਞ੍ਞੋ ਜੀਵਿਤਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਵੇਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ। ਰਾਜਾ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿ, ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੋ ਨਿਵਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਮਾਯ ਮਮ ਕਾਲ਼ਕਾਯ ਜੀਵਿਤਂ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਪਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ, ਅਭਯਘੋਸਨਞ੍ਚ ਘੋਸਾਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ''ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ।

ਸਭਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਭਿਯੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ**ਤਿ ਬਾਹਿਰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪੁਰਾਣਸਾਲੋਹਿਤਾਯ ਦੇਵਤਾਯਾ**ਤਿ ਨ ਮਾਤਾ ਨ ਪਿਤਾ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਵਿਯ ਪਿਤਾ ਵਿਯ ਚ ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯਤ੍ਤਾ ਸੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ''ਪੁਰਾਣਸਾਲੋਹਿਤਾ ਦੇਵਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪੇ ਭਗਵਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯੇ ਤਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮੁਖਸਾਵਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚਰਿਯਾਨੁਰੂਪਾਨਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਜਨਪਦਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਚ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਾਯ ਚ ਨਗਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਤਾਵਤਕਮ੍ਪਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਅਰੋਚਯਮਾਨਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਿਂਸੁ, ਏਵਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾਪਿ ਨ ਚ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਗਮਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਨੇਸਂ ਅਹੋਸਿ – ''ਮਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਜੀਵਿਤੇ ਸਾਪੇਕ੍ਖਾ ਹੋਮ, ਜੀਵਿਤੇ ਸਾਪੇਕ੍ਖੇਨ ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ,

ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲਕਿਰਿਯਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਹਨ੍ਦ ਮਯਂ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਂ ਅਭਿਰੁਯ੍ਹ ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ। ਤੇ ਤਥਾ ਅਕਂਸੁ।

ਅਥ ਨੇਸਂ ਮਹਾਥੇਰੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਦਹੇਵ ਛਲਭਿਞ੍ਞਾਪਰਿਵਾਰਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਸੋ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨੋਤਤ੍ਤੇ ਮੁਖਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੂਸੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਪਦੇਸਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਨੋਤਤ੍ਤਉਦਕਞ੍ਚ ਨਾਗਲਤਾਦਨ੍ਤਪੋਣਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਪਸ੍ਸਥਾਵੁਸੋ ਮਮਾਨੁਭਾਵਂ, ਅਯਂ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ, ਇਦਂ ਹਿਮਵਨ੍ਤਤੋ ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਣਂ ਆਭਤਂ, ਇਮਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਥ, ਏਵਾਹਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਦਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤੇ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਹਂਸੁ – ''ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਤਕਿਚ੍ਚਾ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਹ ਸਲ੍ਲਾਪਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਪਞ੍ਚੋ, ਮਾ ਦਾਨਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪੁਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਮਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ਸੋ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਤੇ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਏਕੋ ਦ੍ਵੀਹਤੀਹਚ੍ਚਯੇਨ ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞੋ ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਹੋਸਿ। ਸੋਪਿ ਤਥੇਵ ਅਕਾਸਿ, ਇਤਰੇਨ ਚ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਤਥੇਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਸੋ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਪਬ੍ਬਤਂ ਆਰੁਹਨਦਿਵਸਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਸੇਸਂ ਅਨਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾਵ ਕਾਲਕਤੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਤਂ ਦਿਵਸਮੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ, ਅਨਾਗਾਮੀ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਛਸੁ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਲੋਕੇਸੁ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮੇਨ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਸਾ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਧੀਤਾ, ਤਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਧੀਤਾ ਸਮਯਨ੍ਤਰਂ ਜਾਨਾਤੂ''ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਨਿਯਜਾਤੇਸੁਂ। ਤਸ੍ਸੇਕੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤਂ ਗਬ੍ਭਿਨਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਂਸੁ। ਸਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਸਭਾਯਂ ਵਿਜਾਯਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ **“ਸਭਿਯੋ”**ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਅਕਾਸਿ। ਸੋਪਿ ਸਭਿਯੋ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਸਤ੍ਥਾਨਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਵਾਦੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਾਦਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤਾਯ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦਿਸਂ ਵਾਦਿਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਅਸ੍ਸਮਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰਾਦਯੋ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਵਸਤਿ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਰਾਜਗਹਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੇਲੁਵਨੇ ਵਿਹਰਤਿ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ। ਸਭਿਯੋ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਅਥ ਸੋ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ''ਇਮਾਹਂ ਵਿਸੇਸਂ ਕਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਿਰਿਯਂ ਤੇ ਚ ਸਹਾਯੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ''ਤੇਸੁ ਏਕੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਏਕੋ ਇਦਾਨਿ ਕਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ''ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪਸੇਵਨਾਯ ਨਿਯੋਜੇਮੀ''ਤਿ ਵੀਸਤਿ ਪਞ੍ਹੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮਮਾਗਮ੍ਮ ਆਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਸਭਿਯ, ਸਭਿਯਾ''ਤਿ ਪਕ੍ਕੋਸਿ। ਸੋ ਨਿਦ੍ਦਾਯਮਾਨੋ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਤਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਓਭਾਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਞ੍ਜਲਿਕੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਤੋ ਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਆਹ – ''ਅਹਂ ਸਭਿਯ ਤਵਤ੍ਥਾਯ ਵੀਸਤਿ ਪਞ੍ਹੇ ਆਹਰਿਂ, ਤੇ ਤ੍ਵਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹ। ਯੋ ਚ ਤੇ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਇਮੇ ਪਞ੍ਹੇ ਪੁਟ੍ਠੋ ਬਜਾਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰੇਯਜਾਸੀ''ਤਿ। ਇਮਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪੁਰਾਣਸਾਲੋਹਿਤਾਯ ਦੇਵਤਾਯ ਪਞ੍ਹਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। **ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਵਿਭਙ੍ਗੇਨ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚ ਨੇ ਸਭਿਯੋ ਏਕਵਚਨੇਨੇਵ ਪਦਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਉਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਅਥ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਂ ਨਾਚਿਕ੍ਖਿ। ''ਅਤ੍ਥਂ ਗਵੇਸਮਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਯਮੇਵ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਞਸ੍ਸਤਿ। ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਤੁਚ੍ਛਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਏਵਮਾਹ – ''ਯੋ ਤੇ ਸਭਿਯ...ਪੇ॰... ਚਰੇਯਜਾਸੀ''ਤਿ। ਥੇਰਗਾਥਾਸੁ ਪਨ ਚਤੁਕ੍ਕਨਿਪਾਤੇ ਸਭਿਯਤ੍ਥੇਰਾਪਦਾਨਂ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਾ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨਾ ਝਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦੇਵਤਾਯ ਤੇ ਪਞ੍ਹਾ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ।

ਯੇ ਤੇਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨੰ ਉਦ੍ਦੇਸਪਚ੍ਚਦ੍ਦੇਸੋ। **ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਮਨੇਨ ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਚ ਸਮਣਾ ਚੇਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ। **ਸਙ੍ਘਿਨੋ**ਤਿ ਗਣਵਨ੍ਤੋ। **ਗਣਿਨੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰੋ, ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂਨੋ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਾਰੋ। **ਗਣਾਚਰਿਯਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦਿਵਸੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਗਹਟ੍ਠਗਣਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯਾ। **ਞਾਤਾ**ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ, ਵਿਸ੍ਸੁਤਾ ਪਾਕਟਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ**ਤਿ ਲਾਭਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਤਿਤ੍ਥਕਰਾ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਹਿ ਓਤਰਿਤਬ੍ਬਾਨੰ ਓਗਾਹਿਤਬ੍ਬਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਿਤਿਤ੍ਥਾਨੰ ਕਤ੍ਤਾਰੋ। **ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਾ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਸਾਧਵੋ ਏਤੇ ਸਨ੍ਤੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਤਾ।

ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਨ੍ਤਿ ਕਤਮੇ ਤੇਤਿ ਚੇ-ਇਚ੍ਚੇਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਪੂਰਣੋ**ਤਿ ਨਾਮੰ, **ਕਸ੍ਸਪੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤੰ। ਸੋ ਕਿਰ ਜਾਤਿਯਾ ਦਾਸੋ, ਦਾਸਸਤੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਜਾਤੋ। ਤੇਨਸ੍ਸ ''ਪੂਰਣੋ''ਤਿ ਨਾਮਮਕੰਸੁ। ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਨਗ੍ਗੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ''ਕਸ੍ਸਪੋ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਗੋਤ੍ਤੰ ਉਦ੍ਦਿਸਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਞ੍ਞਾਸਿ। **ਮਕ੍ਖਲੀ**ਤਿ ਨਾਮੰ, ਗੋਸਾਲਾਯ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਗੋਸਾਲੋ**ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੋਪਿ ਕਿਰ ਜਾਤਿਯਾ ਦਾਸੋ ਏਵ, ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਞ੍ਞਾਸਿ। **ਅਜਿਤੋ**ਤਿ ਨਾਮੰ, ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੰ ਧਾਰੇਤਿ, ਤੇਨ **ਕੇਸਕਮ੍ਬਲੋ**ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਚ੍ਚਞ੍ਞਾਸਿ । **ਪਕੁਧੋ**ਤਿ ਨਾਮੰ, **ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤੰ। ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਵਸੇਨ ਉਦਕੇ ਜੀਵਸਞ੍ਞਾਯ ਚ ਨ੍ਹਾਨਮੁਖਧੋਵਨਾਦਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ, ਸੋਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਚ੍ਚਞ੍ਞਾਸਿ। **ਸਞ੍ਚਯੋ**ਤਿ ਨਾਮੰ, ਬੇਲਟ੍ਠੋ ਪਨਸ੍ਸ ਪਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਬੇਲਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਚ੍ਚਞ੍ਞਾਸਿ। **ਨਿਗਣ੍ਠੋ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਨਾਮੇਨ, **ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਿਤੁਨਾਮੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨਾਟੋਤਿ ਕਿਰ ਨਾਮਸ੍ਸ ਪਿਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ, ਸੋਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਚ੍ਚਞ੍ਞਾਸਿ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਞ੍ਚਸਤਪਞ੍ਚਸਤਸਿਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰਾ ਅਹੇਸੁੰ। **ਤੇ**ਤਿ ਤੇ ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੋ। **ਤੇ ਪਞ੍ਹੇ**ਤਿ ਤੇ ਵੀਸਤਿ ਪਞ੍ਹੇ। **ਤੇ**ਤਿ ਤੇ ਛ ਸਤ੍ਥਾਰੋ। **ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। **ਕੋਪ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨੰ ਆਵਿਲਭਾਵੰ। **ਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਤੰ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪੇਤੰ ਮਨ੍ਦਤਿਕ੍ਖਭੇਦਸ੍ਸ ਕੋਧਸ੍ਸੇਵਾਧਿਵਚਨੰ। **ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਤੀਤਤਾ, ਦੋਮਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਵਚੀਵਿਕਾਰੇਨ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਪਾਕਟੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਹੀਨਾਯਾਤਿ ਗਹਟ੍ਠਭਾਵਾਯ। ਗਹਟ੍ਠਭਾਵੋ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਉਪਨਿਧਾਯ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਹੀਨਤੋ ਹੀਨਕਾਮਸੁਖਪਟਿਸੇਵਨਤੋ ਵਾ ''ਹੀਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਉਚ੍ਚਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ। **ਆਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਓਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ। **ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮੇ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯੰ। ਇਤਿ ਕਿਰਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਟਿਞ੍ਞਾਨਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਤੁਚ੍ਛਕਤ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਹੋਸਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਵਸੇਨੇਵ ਚ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਵੀਮੰਸਮਾਨਸ੍ਸ **ਅਥ ਖੋ ਸਭਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ - "ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਸਮਣੋ"**ਤਿ ਚ **"ਯੇਪਿ ਖੋ ਤੇ ਭੋਨ੍ਤੋ"**ਤਿ ਚ **"ਸਮਣੋ ਖੋ ਦਹਰੋਤਿ ਨ ਉਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਜਿਣ੍ਣਾ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੇਵ। **ਥੇਰਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਣਧਮ੍ਮੇ ਥਿਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾ। **ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਰਤਨਞ੍ਞੂ, ''ਨਿਬ੍ਬਾਨਰਤਨੰ ਜਾਨਾਮ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਕਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਲੋਕੇਨਾਪਿ ਸਮ੍ਮਤਾ, ਬਹੁਰਤ੍ਤਿਵਿਦੂ ਵਾ। ਚਿਰੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾ**। **ਨ ਉਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨ ਅਵਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਨੀਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਨ ਪਰਿਭੋਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨ ਪਰਿਭਵਿਤਬ੍ਬੋ, ''ਕਿਮੇਸ ਞਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੫੧੬. ਕਙ੍ਖੀ ਵੇਚਿਕਿਚ੍ਛੀਤਿ ਸਭਿਯੋ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨੋ ਏਵੰ ਭਗਵਤੋ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸੂਪਸਮਸੂਚਿਤੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਸਮ੍ਭਾਵਯਮਾਨੋ ਵਿਗਤੁਦ੍ਧਚ੍ਚੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਕਙ੍ਖੀ ਵੇਚਿਕਿਚ੍ਛੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਲਭੇਯ੍ਯੰ ਨੁ ਖੋ ਇਮੇਸੰ ਬ੍ਯਾਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਞ੍ਹਾਨੰ ਬ੍ਯਾਕਰਣਕਙ੍ਖਾਯ **ਕਙ੍ਖੀ**। ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਇਮਸ੍ਸਿਮਸ੍ਸ ਚ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ **ਵੇਚਿਕਿਚ੍ਛੀ**। ਦੁਬ੍ਬਲਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਵਾ ਤੇਸੰ ਪਞ੍ਹਾਨੰ ਅਤ੍ਥੇ ਕਙ੍ਖਨਤੋ ਕਙ੍ਖੀ, ਬਲਵਤਿਯਾ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਕਿਚ੍ਛਤਿਯੇਵ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਤੁਨ੍ਤਿ ਵੇਚਿਕਿਚ੍ਛੀ। **ਅਭਿਕਙ੍ਖਮਾਨੋ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ। **ਤੇਸਨ੍ਤਕਰੋ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਪਞ੍ਹਾਨੰ ਅਨ੍ਤਕਰੋ। ਭਵਨ੍ਤੋਵ ਏਵੰ ਭਵਾਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਪਞ੍ਹੇ ਮੇ ਪੁਟ੍ਠੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਯਾਕਰੋਹਿ ਮੇ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਹੇ ਮੇ**ਤਿ ਪਞ੍ਹੇ ਮਯਾ। **ਪੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਹਪਟਿਪਾਟਿਯਾ **ਅਨੁਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪੰ ਪਾਲਿੰ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤੋ। **ਬ੍ਯਾਕਰੋਹਿ ਮੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਹਿ।

੫੧੭. **ਦੂਰਤੋ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚਾਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤੁਯੋਜਨਸਤਮਗ੍ਗਤੋ ਆਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ – ਭਗਵਾ "**ਦੂਰਤੋ ਆਗਤੋਸੀ**"ਤਿ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵਾ ਸਾਸਨਤੋ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ''ਦੂਰਤੋ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ ਨਂ ਆਹ।

੫੧੮. **ਪੁਚ੍ਛ ਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਨਸ੍ਸ ਗਾਥਾਯ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਨਸਿਚ੍ਛਸੀ**ਤਿ ਮਨਸਾ ਇਚ੍ਛਸਿ।

ਯਂ ਵਤਾਹਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵਤ ਅਹਂ। **ਅਤ੍ਤਮਨੋ**ਤਿ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਸੋਮਨਸ੍ਸੇਹਿ ਫੁਟਚਿਤ੍ਤੋ। **ਉਦਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚ ਅਬ੍ਭੁਨ੍ਨਤੋ । ਇਦਂ ਪਨ ਪਦਂ ਨ ਸਬ੍ਬਪਾਠੇਸੁ ਅਤ੍ਥਿ। ਇਦਾਨਿ ਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਤ੍ਤਮਨੋ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – "**ਪਮੁਦਿਤੋ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ**"ਤਿ।

੫੧੯. **ਕਿਂ ਪਤ੍ਤਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਂ ਪਤ੍ਤਂ ਕਿਮਧਿਗਤਂ। **ਸੋਰਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵੂਪਸਨ੍ਤਂ। ''ਸੁਰਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਰਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਮਿਤਂ। **ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਵਿਬੁਦ੍ਧੋ, ਬੁਦ੍ਧਬੋਦ੍ਧਬ੍ਬੋ ਵਾ। ਏਵਂ ਸਭਿਯੋ ਏਕੇਕਾਯ ਗਾਥਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹੇਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਵੀਸਤਿ ਪਞ੍ਹੇ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਭਗਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਏਕਮੇਕਂ ਪਞ੍ਹਂ ਏਕਮੇਕਾਯ ਗਾਥਾਯ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਵੀਸਤਿਯਾ ਗਾਥਾਹਿ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

੫੨੦. ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸੋ ਪਰਮਤ੍ਥਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸ ''ਕਿਂ ਪਤ੍ਤਿਨਮਾਹੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ "**ਪਜ੍ਜੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਭਾਵਿਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਗਤੋ** ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਗਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਚ **ਵਿਤਿਣ੍ਣਕਙ੍ਖੋ** ਵਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹਾਨਿਬੁਦ੍ਧਿਉਚ੍ਛੇਦਸਸ੍ਸਤਅਪੁਞ੍ਞਪੁਞ੍ਞਭੇਦਂ **ਵਿਭਵਞ੍ਚ ਭਵਞ੍ਚ ਵਿਪ੍ਪਹਾਯ,** ਮਗ੍ਗਵਾਸਂ **ਵੁਸਿਤਵਾ ਖੀਣਪੁਨਬ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਚ ਏਤੇਸਂ ਥੁਤਿਵਚਨਾਨਂ ਅਰਹੋ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ।

੫੨੧. ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਰਤਭਾਵੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੇਨ ਚ ਸੋਰਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ** ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ''ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨੇਵ ਸੁਮਨੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੁਮ੍ਮਨੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਯ **ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ,** ਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਸਤਿਯਾ **ਸਤਿਮਾ, ਨ ਸੋ ਹਿਂਸਤਿ** ਨੇਵ ਹਿਂਸਤਿ **ਕਞ੍ਚਿ** ਤਸਥਾਵਰਾਦਿਭੇਦਂ ਸਤ੍ਤਂ **ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ** ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਲੋਕੇ, ਤਿਣ੍ਣੋਘਤ੍ਤਾ **ਤਿਣ੍ਣੋ,** ਸਮਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ **ਸਮਣੋ,** ਆਵਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪਪ੍ਪਹਾਨਾ **ਅਨਾਵਿਲੋ**। **ਯਸ੍ਸ** ਚਿਮੇ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਕਿਲੇਸਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸਙ੍ਖਾਤਾ **ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦਾ** ਕੇਚਿ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ ਵਾ ਸੁਖੁਮਾ ਵਾ **ਨ ਸਨ੍ਤਿ, ਸੋ** ਇਮਾਯ ਉਪੇਕ੍ਖਾਵਿਹਾਰਿਤਾਯ ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਤਾਯ ਅਹਿਂਸਕਤਾਯ ਚ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਰਤਭਾਵੇਨ ਇਮਿਨਾ ਓਘਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੇਨ ਚ **ਸੋਰਤੋ**ਤਿ।

੫੨੨. ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਨਿਬ੍ਭਯੋ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰੋ ਦਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਯਸ੍ਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀ**"ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਤਤਿਯਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਛਲ਼ਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ** ਗੋਚਰਭਾਵਨਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾਸਨਾਭਾਵਨਾਯ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਗਨ੍ਧਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ **ਚ ਭਾਵਿਤਾਨਿ,** ਤਾਨਿ ਚ ਖੋ ਯਥਾ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ** ਗੋਚਰਭਾਵਨਾਯ, ਏਵਂ ਪਨ **ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਵੇਕਲ੍ਲਤਾ ਵੇਕਲ੍ਲਤਾਯ ਵਾ ਸਮ੍ਭਵੋ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਾਭਿਜ੍ਝਾਦਿਵਸੇਨ **ਭਾਵਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਏਵਂ **ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝ** ਞਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ **ਇਮਂ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕਂ** ਸਕਸਨ੍ਤਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਲੋਕਂ ਪਰਸਨ੍ਤਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਲੋਕਞ੍ਚ ਅਦਨ੍ਧਮਰਣਂ ਮਰਿਤੁਕਾਮੋ **ਕਾਲਂ ਕਙ੍ਖਤਿ,** ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯਕਾਲਂ ਆਗਮੇਤਿ ਪਤਿਮਾਨੇਤਿ, ਨ ਭਾਯਤਿ ਮਰਣਸ੍ਸ। ਯਥਾਹ ਥੇਰੋ –

''ਮਰਣੇ ਮੇ ਭਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਜੀਵਿਤੇ''। (ਥੇਰਗਾ॰ ੨੦)।

''ਨਾਭਿਕਙ੍ਖਾਮਿ ਮਰਣਂ, ਨਾਭਿਕਙ੍ਖਾਮਿ ਜੀਵਿਤਂ।
ਕਾਲਞ੍ਚ ਪਟਿਕਙ੍ਖਾਮਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਸਂ ਭਤਕੋ ਯਥਾ''ਤਿ॥ (ਥੇਰਗਾ॰ ੬੦੬)।

ਭਾਵਿਤੋ ਸ ਦਨ੍ਤੋਤਿ ਏਵਂ ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਸੋ ਦਨ੍ਤੋਤਿ।

੫੨੩. ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਕਿਲੇਸਨਿਦ੍ਦਾ ਵਿਬੁਦ੍ਧੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਕਪ੍ਪਾਨੀ"**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਹੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਪ੍ਪਾਨੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ। ਤਾ ਹਿ ਤਥਾ ਤਥਾ ਵਿਕਪ੍ਪਨਤੋ ''ਕਪ੍ਪਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਵਿਚੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ। **ਕੇਵਲਾਨੀ**ਤਿ ਸਕਲਾਨਿ। **ਸੰਸਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਚਾਯਂ –

''ਖਨ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਪਟਿਪਾਟਿ, ਧਾਤੁਆਯਤਨਾਨ ਚ।
ਅਬ੍ਬੋਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ, ਸੰਸਾਰੋਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ –

ਏਵਂ ਖਨ੍ਧਾਦਿਪਟਿਪਾਟਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸੰਸਾਰੋ, ਤਂ ਸੰਸਾਰਞ੍ਚ ਕੇਵਲਂ ਵਿਚੇਯ੍ਯ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਮੂਲਭੂਤੇਸੁ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸੇਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਤੀਸੁਪਿ ਵਟ੍ਟੇਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਹ। **ਦੁਭਯਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤਿਂ ਉਪਪਾਤਨ੍ਤਿ ਇਮਞ੍ਚ ਉਭਯਂ ਵਿਚੇਯ੍ਯ ਞਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਂ ਆਹ। **ਵਿਗਤਰਜਮਨਙ੍ਗਣਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਰਜਾਨਂ ਵਿਗਮਾ ਅਙ੍ਗਣਾਨਂ ਅਭਾਵਾ ਮਲਾਨਞ੍ਚ ਵਿਗਮਾ ਵਿਗਤਰਜਮਨਙ੍ਗਣਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ। **ਪਤ੍ਤਂ ਜਾਤਿਖਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤ੍ਤਂ। **ਤਮਾਹੁ ਬੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਇਮਾਯ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਭੇਦਾਯ ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਇਮਾਯ ਚ ਵਿਗਤਰਜਾਦਿਤਾਯ ਕਿਲੇਸਨਿਦ੍ਦਾ ਵਿਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯਂ ਪਤ੍ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਮਾਹੁ।

ਅਥ ਵਾ **ਕਪ੍ਪਾਨਿ ਵਿਚੇਯ੍ਯ ਕੇਵਲਾਨੀ**ਤਿ ''ਅਨੇਕੇਪਿ ਸੰਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇ ਅਮੁਤ੍ਰਾਸਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੯; ਪਾਰਾ॰ ੧੨) ਨਯੇਨ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਪਠਮਵਿਜ੍ਜਮਾਹ। **ਸੰਸਾਰਂ ਦੁਭਯਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤਿਂ ਉਪਪਾਤਨ੍ਤਿ ਇਮਞ੍ਚ ਉਭਯਂ ਸੰਸਾਰਂ ''ਇਮੇ ਵਤ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਦੁਤਿਯਵਿਜ੍ਜਮਾਹ। ਅਵਸੇਸੇਨ ਤਤਿਯਵਿਜ੍ਜਮਾਹ। ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣੇਨ ਹਿ ਵਿਗਤਰਜਾਦਿਤਾ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤੀਤਿ। **ਤਮਾਹੁ ਬੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਜ੍ਜਤ੍ਤਯਭੇਦਬੁਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਮਾਹੂਤਿ।

੫੨੫. ਏਵਂ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਹੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਹੇਸੁਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭਾਵਂ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤੋ ਪਰਮਤ੍ਥਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਬਾਹਿਤਸਬ੍ਬਪਾਪੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਬਾਹਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਪਠਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੇਨ **ਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਪਾਪਕਾਨਿ ਠਿਤਤ੍ਤੋ,** ਠਿਤੋ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ ਏਵ ਚ **ਵਿਮਲੋ,** ਵਿਮਲਭਾਵਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭਾਵਂ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਸਮਾਧਿਵਿਕ੍ਖੇਪਕਰਕਿਲੇਸਮਲੇਨ ਅਗ੍ਗਫਲਸਮਾਧਿਨਾ **ਸਾਧੁਸਮਾਹਿਤੋ,** ਸੰਸਾਰਹੇਤੁਸਮਤਿਕ੍ਕਮੇਨ **ਸੰਸਾਰਮਤਿਚ੍ਚ** ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਚ੍ਚਤਾਯ **ਕੇਵਲੀ, ਸੋ** ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਸਿਤੋ,** ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਤ੍ਤਾ **"ਤਾਦੀ"**ਤਿ ਚ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਂ ਥੁਤਿਰਹੋ **ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ** ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਤਿ।

੫੨੬. ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਮਿਤਪਾਪਤਾਯ ਸਮਣੋ, ਨ੍ਹਾਤਪਾਪਤਾਯ ਨ੍ਹਾਤਕੋ, ਆਗੁਂ ਅਕਰਣੇਨ ਚ ਨਾਗੋਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਅਪਰਾਹਿ ਤੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਤਯੋ ਪਞ੍ਹੇ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮਿਤਾਵੀ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਸਮੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਸਮਣੋ ਪਵੁਚ੍ਚਤੇ ਤਥਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਥਾਰੂਪੋ ਸਮਣੋ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਞ੍ਹੋ ਬ੍ਯਾਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਣੇ ਸਭਿਯਸ੍ਸ ਬਹੁਮਾਨਜਨਨਤ੍ਥਂ ਥੁਤਿਵਚਨਂ। ਯੋ ਹਿ ਸਮਿਤਾਵੀ, ਸੋ ਪੁਞ੍ਞਪਾਪਾਨਂ ਅਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਰਣੇਨ ਪਹਾਯ ਪੁਞ੍ਞਪਾਪਂ ਰਜਾਨਂ ਵਿਗਮੇਨ ਵਿਰਜੋ, ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕਂ ਜਾਤਿਮਰਣਂ ਉਪਾਤਿਵਤ੍ਤੋ ਤਾਦਿ ਚ ਹੋਤਿ।

੫੨੭. ਨਿਨ੍ਹਾਯ...ਪੇ॰... ਨ੍ਹਾਤਕੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਆਯਤਨਲੋਕੇ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਰਹਾਨਿ ਸਬ੍ਬਪਾਪਕਾਨਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਨਿਨ੍ਹਾਯ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਨਿਨ੍ਹਾਤਪਾਪਕਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਕਪ੍ਪੇਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯੇਸੁ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਕਪ੍ਪਂ ਨ ਏਤਿ, ਤਂ ਨ੍ਹਾਤਕਮਾਹੂਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

੫੨੯. ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯਪਿ **ਆਗੁਂ ਨ ਕਰੋਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਯੋ ਲੋਕੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਪਾਪਸਙ੍ਖਾਤਂ ਆਗੁਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਨਾਗੋ ਪਵੁਚ੍ਚਤੇ ਤਥਤ੍ਤਾਤਿ । ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਞ੍ਹੋ ਬਜਾਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬਨਯੇਨੇਵ ਥੁਤਿਵਚਨਂ। ਯੋ ਹਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਆਗੁਤ੍ਤਾ ਆਗੁਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਸੋ ਕਾਮਯੋਗਾਦਿਕੇ ਸਬ੍ਬਯੋਗੇ ਦਸਸਞ੍ਞੋਜਨਭੇਦਾਨਿ ਚ ਸਬ੍ਬਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਵਿਸਜ੍ਜ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਕੇਨਚਿ ਸਙ੍ਗੇਨ ਨ ਸਜ੍ਜਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਤਾਦਿ ਚ ਹੋਤੀਤਿ।

੫੩੦. ਏਵਂ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਹੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਹੇਸੁਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ''ਖੇਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਆਯਤਨਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯਥਾਹ – ''ਚਕ੍ਖੁਪੇਤਂ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਂਪੇਤਂ...ਪੇ॰... ਖੇਤ੍ਤਮ੍ਪੇਤਂ ਵਤ੍ਥੁਪੇਤ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੫੯੬-੫੯੮)। ਤਾਨਿ ਵਿਜੇਯ੍ਯ ਵਿਜੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ, **ਵਿਚੇਯ੍ਯ** ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਭਾਵੇਨ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ **ਕੇਵਲਾਨਿ** ਅਨਵਸੇਸਾਨਿ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਭੂਤਂ **ਦਿਬ੍ਬਂ ਮਾਨੁਸਕਞ੍ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਖੇਤ੍ਤਂ,** ਯਂ ਦਿਬ੍ਬਂ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਭੇਦਂ ਤਥਾ ਮਾਨੁਸਕਞ੍ਚ, ਯਞ੍ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਖੇਤ੍ਤਂ ਛਲਾਯਤਨੇ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਾਦਿਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਭੇਦਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਿਜੇਯ੍ਯ ਵਿਚੇਯ੍ਯ ਵਾ। ਯਤੋ ਯਦੇਤਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਖੇਤ੍ਤਾਨਂ ਮੂਲਬਨ੍ਧਨਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਭਵਤਣ੍ਹਾਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਬ੍ਬਖੇਤ੍ਤਮੂਲਬਨ੍ਧਨਾ ਪਮੁਤ੍ਤੋ**। ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਖੇਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਜਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਚਿਨਿਤਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਖੇਤ੍ਤਜਿਨੋ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **''ਖੇਤ੍ਤਾਨੀ''**ਤਿ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪਠਮਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ''ਕਮ੍ਮਂ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਬੀਜਂ, ਤਣ੍ਹਾ ਸ੍ਨੇਹੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੭) ਵਚਨਤੋ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਖੇਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦਿਬ੍ਬਂ ਮਾਨੁਸਕਞ੍ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਖੇਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਦੇਵੂਪਗਂ ਕਮ੍ਮਂ ਦਿਬ੍ਬਂ, ਮਨੁਸ੍ਸੂਪਗਂ ਕਮ੍ਮਂ ਮਾਨੁਸਕਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਪਗਂ ਕਮ੍ਮਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਖੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੫੩੧. ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਕਟ੍ਠੇਨ ਕੋਸਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ''ਕੋਸਾਨੀ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਲੁਨਨਾ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਨਾ ਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਕੋਸਾਨੀ''**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਿਸਯਤੋ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਭਾਵੇਨ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ **ਕੋਸਾਨਿ ਵਿਚੇਯ੍ਯ ਕੇਵਲਾਨਿ,** ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁਭੂਤਂ ਅਟ੍ਠਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਚੇਤਨਾਭੇਦਂ **ਦਿਬ੍ਬਂ ਮਾਨੁਸਕਞ੍ਚ** ਨਵਮਹਗ੍ਗਤਕੁਸਲਚੇਤਨਾਭੇਦਞ੍ਚ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਕੋਸਂ** ਵਿਚੇਯ੍ਯ। ਤਤੋ ਇਮਾਯ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਭਵਤਣ੍ਹਾਦਿਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਕੋਸਾਨਂ ਮੂਲਬਨ੍ਧਨਾ ਪਮੁਤ੍ਤੋ, ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਕੋਸਾਨਂ ਲੁਨਨਾ **''ਕੁਸਲੋ''**ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ, **ਤਥਤ੍ਤਾ ਤਾਦੀ** ਚ ਹੋਤੀਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠੇਨ ਅਸਿਕੋਸਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ''ਕੋਸਾਨੀ''ਤਿ ਤਯੋ ਭਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

੫੩੨. ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਣ੍ਡਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ''ਪਣ੍ਡਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਪਣ੍ਡਰਾਨਿ ਇਤੋ ਉਪਗਤੋ ਪਵਿਚਯਪਞ੍ਞਾਯ ਅਲ੍ਲੀਨੋਤਿਪਿ ''ਪਣ੍ਡਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਦੁਭਯਾਨੀ''**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਤਤਿਯਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ । ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚਾ**ਤਿ ਏਵਂ **ਉਭਯਾਨਿ** ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਭਾਵੇਨ **ਵਿਚੇਯ੍ਯ। ਪਣ੍ਡਰਾਨੀ**ਤਿ ਆਯਤਨਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਪਕਤਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਰੁਲ੍ਹਿਯਾ ਚ ਏਵਂ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਵਿਚੇਯ੍ਯ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਮਲਤ੍ਤਾ **ਸੁਦ੍ਧਿਪਞ੍ਞੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ **ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤਥਤ੍ਤਾ,** ਯਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਪਣ੍ਡਰਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਇਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਮਸ੍ਸ ਥੁਤਿਵਚਨਂ। ਸੋ ਹਿ ਪਾਪਪੁਞ੍ਞਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਂ ਉਪਾਤਿਵਤ੍ਤੋ ਤਾਦੀ ਚ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਥੁਤੋ।

੫੩੩. ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ''ਮੋਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਞਾਣਂ, ਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਮੁਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਅਸਤਞ੍ਚਾ''**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯ੍ਵਾਯਂ ਅਕੁਸਲਕੁਸਲਪ੍ਪਭੇਦੋ ਅਸਤਞ੍ਚ ਸਤਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੋ, ਤਂ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ** ਪਵਿਚਯਞਾਣੇਨ **ਅਸਤਞ੍ਚ ਸਤਞ੍ਚ ਞਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ** ਤਸ੍ਸ ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਰਾਗਾਦਿਭੇਦਤੋ ਸਤ੍ਤਵਿਧਂ **ਸਙ੍ਗਂ** ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧਂ **ਜਾਲਞ੍ਚ ਅਤਿਚ੍ਚ** ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। ਸੋ ਤੇਨ ਮੋਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪਵਿਚਯਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਮੁਨਿ। ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪੂਜਨੀਯੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨਸ੍ਸ ਥੁਤਿਵਚਨਂ। ਸੋ ਹਿ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਿਤ੍ਤਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪੂਜਾਰਹੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਥੁਤੋ।

੫੩੫. ਏਵੰ ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ ਵੁੱਤੁਪਞ੍ਹੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ ਵੁੱਤੁਪਞ੍ਹੇਸੁਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਯੋ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣਵੇਦੇਹਿ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਗਤੋ, ਸੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ **ਵੇਦਗੂ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਚ ਸਬ੍ਬਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਸਤ੍ਥਸਞ੍ਞਿਤਾਨਿ **ਵੇਦਾਨਿ,** ਤਾਯੇਵ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ **ਵਿਚੇਯਜ**। ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਤਮੇਵ **ਸਬ੍ਬੰ ਵੇਦਮਤਿਚ੍ਚ** ਯਾ ਵੇਦਪਚ੍ਚਯਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਾ , ਤਾਸੁ **ਸਬ੍ਬਵੇਦਨਾਸੁ ਵੀਤਰਾਗੋ** ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਇਦੰ ਪਤ੍ਤਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ **"ਵੇਦਾਨੀ"**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਪਠਮਪਞ੍ਹੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਯੋ ਪਵਿਚਯਪਞ੍ਞਾਯ ਵੇਦਾਨਿ ਵਿਚੇਯ੍ਯ, ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਵੇਦਮਤਿਚ੍ਚ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਸੋ ਸਤ੍ਥਸਞ੍ਞਿਤਾਨਿ ਵੇਦਾਨਿ ਗਤੋ ਞਾਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਵੇਦਨਾਸੁ ਵੀਤਰਾਗੋ, ਸੋਪਿ ਵੇਦਨਾਸਞ੍ਞਿਤਾਨਿ ਵੇਦਾਨਿ ਗਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਵੇਦਾਨਿ ਗਤੋਤਿਪਿ ਵੇਦਗੂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਇਦੰ ਪਤ੍ਤਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪਠਮਪਞ੍ਹੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

੫੩੬. ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਹੇ **"ਅਨੁਵਿਦਿਤੋ"**ਤਿ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧੋ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਚ **ਅਨੁਵਿਚ੍ਚ ਪਪਞ੍ਚਨਾਮਰੂਪੰ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਭੇਦੰ ਪਪਞ੍ਚੰ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮਰੂਪਞ੍ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਅਨੁਵਿਚ੍ਚ ਅਨੁਵਿਦਿਤ੍ਵਾ, ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਰੋਗਮੂਲੰ,** ਪਰਸਨ੍ਤਾਨੇ ਚ ਇਮਸ੍ਸ ਨਾਮਰੂਪਰੋਗਸ੍ਸ ਮੂਲੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਭਵਤਣ੍ਹਾਦਿੰ, ਤਮੇਵ ਵਾ ਪਪਞ੍ਚੰ ਅਨੁਵਿਚ੍ਚ ਤਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਰੋਗਾਨੰ ਮੂਲਬਨ੍ਧਨਾ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ ਵਾ ਰੋਗਾਨੰ ਮੂਲਬਨ੍ਧਨਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਭਵਤਣ੍ਹਾਦਿਭੇਦਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ ਵਾ ਪਪਞ੍ਚਾ ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਅਨੁਵਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਹੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

੫੩੭. ''ਕਥਞ੍ਚ ਵੀਰਿਯਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਯੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਪਾਪਕੇਹਿ ਵਿਰਤੋ, ਤਥਾ ਵਿਰਤਤ੍ਤਾ ਚ ਆਯਤਿੰ ਅਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤਾਯ **ਨਿਰਯਦੁਕ੍ਖੰ ਅਤਿਚ੍ਚ** ਠਿਤੋ ਵੀਰਿਯਵਾਸੋ ਵੀਰਿਯਨਿਕੇਤੋ, ਸੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ''ਵੀਰਿਯਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਅਰਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਵਿਰਤੋ"**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਤਤਿਯਪਞ੍ਹੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। **ਪਧਾਨਵਾ ਧੀਰੋ ਤਾਦੀ**ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨਸ੍ਸ ਥੁਤਿਵਚਨਾਨਿ। ਸੋ ਹਿ ਪਧਾਨਵਾ ਮਗ੍ਗਝਾਨਪਧਾਨੇਨ, ਧੀਰੋ ਕਿਲੇਸਾਰਿਵਿਦ੍ਧੰਸਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ, ਤਾਦੀ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਤਾਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਥੁਤੋ। ਸੇਸੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ।

੫੩੮. ''ਆਜਾਨਿਯੋ ਕਿਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪਹੀਨਸਬ੍ਬਵਙ੍ਕਦੋਸੋ ਕਾਰਣਾਕਾਰਣਞ੍ਞੂ ਅਸ੍ਸੋ ਵਾ ਹਤ੍ਥੀ ਵਾ ''ਆਜਾਨਿਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਲੋਕੇ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਚ ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਤੇ ਦੋਸਾ ਪਹੀਨਾ ਏਵ, ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਪਨ ਤੇ ਪਹੀਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ''ਆਜਾਨਿਯੋ''ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਅਰਹਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਹੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਸਞ੍ਞੋਜਨਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ **ਯਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸੁ ਲੁਨਾਨਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ** ਪਞ੍ਞਾਸਤ੍ਥੇਨ ਛਿਨ੍ਨਾਨਿ ਪਦਾਲਿਤਾਨਿ। **ਸਙ੍ਗਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਨਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸਙ੍ਗਸ੍ਸ ਸਜ੍ਜਨਾਯ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨਾਯ ਮੂਲੰ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸੁ ਲੁਨਾਨਿ ਰਾਗਾਦੀਨਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਯਾਨਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਸਙ੍ਗਮੂਲਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਾਨੰ ਮੂਲਭੂਤਾ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਨੰ ਵਾ ਮੂਲਭੂਤਾ ਬਨ੍ਧਨਾ ਪਮੁਤ੍ਤੋ **"ਆਜਾਨਿਯੋ"**ਤਿ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ, ਤਥਤ੍ਤਾ ਤਾਦਿ ਚ ਹੋਤੀਤਿ।

੫੪੦. ਏਵੰ ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ ਵੁੱਤੁਪਞ੍ਹੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਮਗਾਥਾਯ ਵੁੱਤੁਪਞ੍ਹੇਸੁਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਯੰ ਛਨ੍ਦਜ੍ਝੇਨਮਤ੍ਤੇਨ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ ਸੋਤ੍ਤਿਯੰ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ, ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਸੋਤ੍ਤਿਯੋ ਸੋ। ਅਰਿਯੋ ਪਨ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਨਿਸ੍ਸੁਤਪਾਪਤਾਯ ਚ ਪਰਮਤ੍ਥਸੋਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਇਦੰ ਪਤ੍ਤਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ **"ਸੁਤ੍ਵਾ"**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਪਠਮਪਞ੍ਹੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕੇ ਸੁਤਮਯਪਞ੍ਞਾਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ **ਸੁਤ੍ਵਾ** ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੂਪਗੰ **ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੰ** ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ **ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਸਾਵਜ੍ਜਾਨਵਜ੍ਜੰ ਯਦਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ,** ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਕਿਲੇਸੇ ਕਿਲੇਸਟ੍ਠਾਨਿਯੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭੂਤਿ ਸਙ੍ਖੰ ਗਤੋ, ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਲੋਕੇ ਸਾਵਜ੍ਜਾਨਵਜ੍ਜੰ ਯਦਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ, **ਅਭਿਭੁੰ** ਸੁਤਵਤ੍ਤਾ **ਸੋਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਆਹੁ**। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਯੋ ਅਕਥੰਕਥੀ ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਈਘੇਹਿ ਅਨੀਘੋ ਚ ਹੋਤਿ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦੀਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ **ਅਕਥੰਕਥਿੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਅਨੀਘੰ ਸਬ੍ਬਧਿ** ਨਿਸ੍ਸੁਤਪਾਪਕਤ੍ਤਾਪਿ ''ਸੋਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ ਆਹੂਤਿ।

੫੪੧. ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਹਿਤਕਾਮੇਨ ਜਨੇਨ ਅਰਣੀਯਤੋ ਅਰਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਭਿਗਮਨੀਯਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਸੋ ਅਰਣੀਯੋ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਛੇਤ੍ਵਾ”**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਚਤ੍ਤਾਰਿ **ਆਸਵਾਨਿ** ਦ੍ਵੇ ਚ **ਆਲਯਾਨਿ** ਪਞ੍ਞਾਸਤ੍ਥੇਨ **ਛੇਤ੍ਵਾ ਵਿਦ੍ਵਾ** ਵਿਞ੍ਞੂ ਵਿਭਾਵੀ ਚਤੁਮਗ੍ਗਞਾਣੀ **ਸੋ** ਪੁਨਬ੍ਭਵਵਸੇਨ **ਨ ਉਪੇਤਿ ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਂ,** ਕਞ੍ਚਿ ਯੋਨਿਂ ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਾਮਾਦਿਭੇਦਞ੍ਚ **ਸਞ੍ਞਂ ਤਿਵਿਧਂ**। ਕਾਮਗੁਣਸਙ੍ਖਾਤਞ੍ਚ **ਪਙ੍ਕਂ ਪਨੁਜ੍ਜ** ਪਨੁਦਿਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਕਪ੍ਪਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਮ੍ਪਿ **ਕਪ੍ਪਂ ਨ ਏਤਿ,** ਏਵਂ ਆਸਵਚ੍ਛੇਦਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ **ਤਮਾਹੁ ਅਰਿਯੋ**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਪਾਪਕੇਹਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯੋ ਹੋਤਿ ਅਨਯੇ ਚ ਅਨਿਰੀਯਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਆਸਵਾਦਯੋ ਹਿ ਪਾਪਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਯਸਮ੍ਮਤਾ, ਤੇ ਚਾਨੇਨ ਛਿਨ੍ਨਾ ਪਨੁਨ੍ਨਾ, ਨ ਚ ਤੇਹਿ ਕਮ੍ਪਤਿ, ਇਚ੍ਚਸ੍ਸ ਤੇ ਆਰਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਤੇਸੁ ਇਰੀਯਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਕਾਸ੍ਸ ਹੋਨ੍ਤਿ ਪਾਪਕਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਇਮਿਨਾਪਤ੍ਥੇਨ। ਅਨਯੇ ਨ ਇਰੀਯਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾਪਤ੍ਥੇਨ ਤਮਾਹੁ ਅਰਿਯੋਤਿ ਚ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਵਿਦ੍ਵਾ ਸੋ ਨ ਉਪੇਤਿ ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ਥੁਤਿਵਚਨਮੇਵ ਹੋਤਿ।

੫੪੨. ‘‘ਕਥਂ ਚਰਣਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਚਰਣੇਹਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਪਤ੍ਤੋ ‘‘ਚਰਣਵਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਯੋ ਇਧਾ”**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਤਤਿਯਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯੋ ਇਧਾ**ਤਿ ਯੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ। **ਚਰਣੇਸੂ**ਤਿ ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਹੇਮਵਤਸੁਤ੍ਤੇ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੫੩ ਆਦਯੋ) ਵੁਤ੍ਤਪਨ੍ਨਰਸਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। **ਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਪਤ੍ਤੋ। ਯੋ ਚਰਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਚਰਣਹੇਤੁ ਚਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਚਰਣਵਾ ਸੋ**ਤਿ ਸੋ ਇਮਾਯ ਚਰਣੇਹਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਰਣਵਾ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਞ੍ਹੋ ਬ੍ਯਾਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਮਸ੍ਸ ਥੁਤਿਵਚਨਂ। ਯੋ ਹਿ ਚਰਣੇਹਿ ਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤੋ, ਸੋ **ਕੁਸਲੋ** ਚ ਹੋਤਿ ਛੇਕੋ, **ਸਬ੍ਬਦਾ** ਚ **ਆਜਾਨਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਂ** , ਨਿਚ੍ਚਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ** ਚ ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ **ਨ ਸਜ੍ਜਤਿ**। ਦ੍ਵੀਹਿ ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਹਿ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ** ਹੋਤਿ, **ਪਟਿਘਾ ਯਸ੍ਸ ਨ ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ।

੫੪੩. ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਕਮ੍ਮਾਦੀਨਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਨੇਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਦੁਕ੍ਖਵੇਪਕ੍ਕ”**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਪਾਕੋ ਏਵ ਵੇਪਕ੍ਕਂ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਪਕ੍ਕਮਸ੍ਸਾਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਵੇਪਕ੍ਕਂ**। ਪਵਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਖਜਨਨਤੋ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤੇਧਾਤੁਕਕਮ੍ਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਉਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਤੀਤਂ। **ਅਧੋ**ਤਿ ਅਨਾਗਤਂ। **ਤਿਰਿਯਂ ਵਾਪਿ ਮਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਨ ਉਦ੍ਧਂ ਨ ਅਧੋ, ਤਿਰਿਯਂ ਉਭਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਅਨ੍ਤਰਾ, ਤੇਨ ‘‘ਮਜ੍ਝੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਧਮੇਤ੍ਵਾ । **ਪਰਿਞ੍ਞਚਾਰੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਚਰਨ੍ਤੋ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ। ਅਯਂ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਯੋਜਨਾ – ਯੋ ਤਿਯਦ੍ਧਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਜਨਕਂ ਯਦਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਤਣ੍ਹਾਵਿਜ੍ਜਾਸਿਨੇਹੇ ਸੋਸੇਨ੍ਤੋ ਅਪਟਿਸਨ੍ਧਿਜਨਕਭਾਵਕਰਣੇਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਯਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਚ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਚਰਣਤੋ ਪਰਿਞ੍ਞਚਾਰੀ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਮੇਵ, ਮਾਯਂ ਮਾਨਮਥੋਪਿ ਲੋਭਕੋਧਂ ਇਮੇਪਿ ਧਮ੍ਮੇ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਞ੍ਞਚਾਰੀ, ਪਰਿਯਨ੍ਤਮਕਾਸਿ ਨਾਮਰੂਪਂ, ਨਾਮਰੂਪਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਯਨ੍ਤਮਕਾਸਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜੇਸਿ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਇਮੇਸਂ ਕਮ੍ਮਾਦੀਨਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਨੇਨ ਤਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਮਾਹੁ। ਪਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਨਸ੍ਸ ਥੁਤਿਵਚਨਂ।

੫੪੪. ਏਵਂ ਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਨ ਸਭਿਯਸ੍ਸ **“ਯਾਨਿ ਚ ਤੀਣੀ”**ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਭਿਤ੍ਥਵਨਗਾਥਾਸੁ **ਓਸਰਣਾਨੀ**ਤਿ ਓਗਹਣਾਨਿ ਤਿਤ੍ਥਾਨਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਹ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ ਵੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਟ੍ਠਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤਾਨਿ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਣਾਨਂ ਪਵਾਦਭੂਤਾਨਿ ਸਤ੍ਥਾਨਿ ਸਿਤਾਨਿ ਉਪਦਿਸਿਤਬ੍ਬਵਸੇਨ, ਨ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਨ ਯਦੇਤਂ ‘‘ਇਤ੍ਥੀ ਪੁਰਿਸੋ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞਕ੍ਖਰਂ ਵੋਹਾਰਨਾਮਂ, ਯਾ ਚਾਯਂ ਮਿਚ੍ਛਾਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਾਨੁਸ੍ਸਵਾਦਿਵਸੇਨ ‘‘ਏਵਰੂਪੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਬਾਲਾਨਂ ਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦੁਭਯਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਚ ਭਗਵਾ **ਵਿਨੇਯ੍ਯ** ਵਿਨਯਿਤ੍ਵਾ **ਓਘਤਮਗਾ** ਓਘਤਮਂ ਓਘਨ੍ਧਕਾਰਂ ਅਗਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। ‘‘ਓਘਨ੍ਤਮਗਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਓਘਾਨਂ ਅਨ੍ਤਂ ਅਗਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ ‘‘ਯਾਨਿ ਚ ਤੀਣਿ…ਪੇ॰… ਤਮਗਾ’’ਤਿ।

੫੪੫. ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਪਾਰਙ੍ਗੁ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਾਭਾਵਤੋ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਚ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ, ''ਅਨ੍ਤਗੂਸਿ ਪਾਰਗੂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਪਾਰਗੂ ਭਗਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਤਤ੍ਤਾ, ਤਂ ਆਲਪਨ੍ਤੋ ਆਹ, ''ਪਾਰਗੂ ਅਨ੍ਤਗੂਸਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਮ੍ਮਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਾਮਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਤਂ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਮਞ੍ਞਾਮਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਅਚ੍ਚਾਦਰੇਨ ਭਣਤਿ। **ਜੁਤਿਮਾ**ਤਿ ਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਿਧਮਨੇਨ ਜੁਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਮੁਤਿਮਾ**ਤਿ ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞੇਯ੍ਯਞਾਣਸਮਤ੍ਥਾਯ ਮੁਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਪਹੂਤਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਪਞ੍ਞੋ। ਇਧ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰਾ**ਤਿ ਆਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। **ਅਤਾਰੇਸਿ ਮ**ਨ੍ਤਿ ਕਙ੍ਖਾਤੋ ਮਂ ਤਾਰੇਸਿ।

੫੪੬-੯. **ਯਂ ਮੇ**ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਯ ਨਮਕ੍ਕਾਰਕਰਣਂ ਭਣਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਙ੍ਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਸਤਿਪਞ੍ਹਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਸੋ ਹਿ ਤੇਨ ਕਙ੍ਖਿਤੋ ਅਹੋਸਿ। **ਮੋਨਪਥੇਸੂ**ਤਿ ਞਾਣਪਥੇਸੁ। **ਵਿਨਲ਼ੀਕਤਾ**ਤਿ ਵਿਗਤਨਲ਼ਾ ਕਤਾ, ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨਾਗ ਨਾਗਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕਂ ਆਮਨ੍ਤਨਵਚਨਂ, ਏਕਸ੍ਸ ''ਭਾਸਤੋ ਅਨੁਮੋਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਧਮ੍ਮਦੇਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵਾ**ਤਿ ਆਕਾਸਟ੍ਠਾ ਚ ਭੂਮਟ੍ਠਾ ਚ। **ਨਾਰਦਪਬ੍ਬਤਾ**ਤਿ ਤੇਪਿ ਕਿਰ ਦ੍ਵੇ ਦੇਵਗਣਾ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ, ਤੇਪਿ ਅਨੁਮੋਦਨ੍ਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਸਾਦੇਨ ਚ ਨਮਕ੍ਕਾਰਕਰਣਂ ਭਣਤਿ ।

੫੫੦-੫੩. ਅਨੁਮੋਦਨਾਰਹਂ ਬ੍ਯਾਕਰਣਸਮ੍ਪਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ **"ਨਮੋ ਤੇ"**ਤਿ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹ। **ਪੁਰਿਸਾਜਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸੇਸੁ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਪਟਿਭਾਗੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤ੍ਵਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧੇਨ, **ਸਤ੍ਥਾ** ਅਨੁਸਾਸਨਿਯਾ ਸਤ੍ਥਵਾਹਤਾਯ ਚ, **ਮਾਰਾਭਿਭੂ** ਚਤੁਮਾਰਾਭਿਭਵੇਨ, **ਮੁਨਿ** ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿ। **ਉਪਧੀ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਕਿਲੇਸਕਾਮਗੁਣਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਭੇਦਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। **ਵਗ੍ਗੂ**ਤਿ ਅਭਿਰੂਪਂ। **ਪੁਞ੍ਞੇ ਚਾ**ਤਿ ਲੋਕਿਯੇ **ਨ ਲਿਮ੍ਪਸਿ** ਤੇਸਂ ਅਕਰਣੇਨ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਾਨਮ੍ਪਿ ਵਾ ਆਯਤਿਂ ਫਲੂਪਭੋਗਾਭਾਵੇਨ। ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਲੇਪੇਨ। **ਵਨ੍ਦਤਿ ਸਤ੍ਥੁਨੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਭਣਨ੍ਤੋ ਗੋਪ੍ਫਕੇਸੁ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਵਨ੍ਦਿ।

ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋਤਿ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਏਵ। **ਆਕਙ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਤਿ। **ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਭਿਰਾਧਿਤਚਿਤ੍ਤਾ। **ਅਪਿਚ ਮੇਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲਵੇਮਤ੍ਤਤਾ ਵਿਦਿਤਾ**ਤਿ ਅਪਿਚ ਮਯਾ ਏਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਪਰਿਵਾਸੇ ਪੁਗ੍ਗਲਨਾਨਤ੍ਤਂ ਵਿਦਿਤਂ, ਨ ਸਬ੍ਬੇਨੇਵ ਪਰਿਵਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਕੇਨ ਪਨ ਨ ਪਰਿਵਸਿਤਬ੍ਬਂ? ਅਗ੍ਗਿਯੇਹਿ ਜਟਿਲੇਹਿ, ਸਾਕਿਯੇਨ ਜਾਤਿਯਾ, ਲਿਙ੍ਗਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਆਗਤੇਨ। ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋਪਿ ਚ ਯੋ ਮਗ੍ਗਫਲਪਟਿਲਾਭਾਯ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸੋਵ ਸਭਿਯੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ''ਤਵ ਪਨ, ਸਭਿਯ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਵਤ੍ਤਪੂਰਣਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਵਾਸਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਤ੍ਵਂ 'ਮਗ੍ਗਫਲਪਟਿਲਾਭਾਯ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ ਵਿਦਿਤਮੇਤਂ ਮਯਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਅਪਿਚ ਮੇਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲਵੇਮਤ੍ਤਤਾ ਵਿਦਿਤਾ''ਤਿ। ਸਭਿਯੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਦਰਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਸਚੇ ਭਨ੍ਤੇ"**ਤਿ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਤਥਾਰੂਪਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਚ ਇਧ ਨ ਵਣ੍ਣਿਤਂ, ਯਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਣ੍ਣਿਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਭਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸੇਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਸੇਲਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮੇਵ ਯਾਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਪਿ ਚਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਪਨ ਅਪੁਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਾ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ। **ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੂ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਾ ਏਵ ਸੋ ਜਨਪਦੋ, ਗਙ੍ਗਾਯ ਪਨ ਯਾ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਆਪੋ, ਤਾਸਂ ਅਵਿਦੂਰਤ੍ਤਾ ''ਉਤ੍ਤਰਾਪੋ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਤਰਗਙ੍ਗਾਯ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਯਾ ਆਪੋਤਿ? ਮਹਾਮਹੀਗਙ੍ਗਾਯ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਤਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾ ਆਵਿਭਾਵਤ੍ਥੰ ਆਦਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਵਣ੍ਣਨਾ – ਅਯੰ ਕਿਰ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਦਸਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨਪਰਿਮਾਣੋ। ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨਪਰਿਮਾਣੋ ਪਦੇਸੋ ਉਦਕੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ ''ਸਮੁਦ੍ਦੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਖੰ ਗਤੋ। ਤਿਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨਪਮਾਣੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਤਿਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨਪਮਾਣੇ ਹਿਮਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਉਬ੍ਬੇਧੇਨ ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਸਤਿਕੋ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਕੂਟੇਹਿ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਨ੍ਦਮਾਨਪਞ੍ਚਸਤਨਦੀਵਿਚਿਤ੍ਤੋ। ਯਤ੍ਥ ਆਯਾਮਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਗਮ੍ਭੀਰਤਾਯ ਚ ਪਞ੍ਞਾਸਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨਾ ਦਿਯਡ੍ਢਯੋਜਨਸਤਪਰਿਮਣ੍ਡਲਾ ਪੂਰਲ਼ਾਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਨੋਤਤ੍ਤਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਮਹਾਸਰਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤੇਸੁ **ਅਨੋਤਤ੍ਤੋ** ਸੁਦਸ੍ਸਨਕੂਟੰ, ਚਿਤ੍ਤਕੂਟੰ, ਕਾਲ਼ਕੂਟੰ, ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਕੂਟੰ, ਕੇਲਾਸਕੂਟਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਬ੍ਬਤੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਦਸ੍ਸਨਕੂਟੰ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯੰ ਦ੍ਵਿਯੋਜਨਸਤੁਬ੍ਬੇਧੰ ਅਨ੍ਤੋਵਙ੍ਕੰ ਕਾਕਮੁਖਸਣ੍ਠਾਨੰ ਤਮੇਵ ਸਰੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ, ਚਿਤ੍ਤਕੂਟੰ ਸਬ੍ਬਰਤਨਮਯੰ, ਕਾਲ਼ਕੂਟੰ ਅਞ੍ਜਨਮਯੰ, ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਕੂਟੰ ਸਾਨੁਮਯੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਮੁਗ੍ਗਵਣ੍ਣੰ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਓਸਧਸਞ੍ਛਨ੍ਨੰ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੁਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਆਦਿਤ੍ਤਮਿਵ ਅਙ੍ਗਾਰੰ ਜਲਨ੍ਤੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਕੇਲਾਸਕੂਟੰ ਰਜਤਮਯੰ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਸੁਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਮਾਨੁਬ੍ਬੇਧਸਣ੍ਠਾਨਾਨਿ ਤਮੇਵ ਸਰੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਦੇਵਾਨੁਭਾਵੇਨ ਨਾਗਾਨੁਭਾਵੇਨ ਚ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨਦਿਯੋ ਚ ਤੇਸੁ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਉਦਕੰ ਅਨੋਤਤ੍ਤਮੇਵ ਪਵਿਸਤਿ। ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਵਾ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇਨ ਤੰ ਓਭਾਸੇਨ੍ਤਿ, ਉਜੁੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਨ ਓਭਾਸੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ''ਅਨੋਤਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾ ਉਦਪਾਦਿ।

ਤਤ੍ਥ ਮਨੋਹਰਸਿਲਾਤਲਾਨਿ ਨਿਮ੍ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਾਨਿ ਫਲਿਕਸਦਿਸਨਿਮ੍ਮਲੂਦਕਾਨਿ ਨਹਾਨਤਿਤ੍ਥਾਨਿ ਸੁਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਖੀਣਾਸਵਾ ਇਸਿਗਣਾ ਚ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਦੇਵਯਕ੍ਖਾਦਯੋ ਚ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਿਕੰ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ।

ਚਤੂਸੁ ਚਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਸੀਹਮੁਖੰ, ਹਤ੍ਥਿਮੁਖੰ, ਅਸ੍ਸਮੁਖੰ, ਉਸਭਮੁਖਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮੁਖਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯੇਹਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਨਦਿਯੋ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਸੀਹਮੁਖੇਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਨਦੀਤੀਰੇ ਸੀਹਾ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਹਤ੍ਥਿਮੁਖਾਦੀਹਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਉਸਭਾ। ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਨਦੀ ਅਨੋਤਤ੍ਤੰ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਇਤਰਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਦਿਯੋ ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਪਾਚੀਨਹਿਮਵਨ੍ਤੇਨੇਵ ਅਮਨੁਸ੍ਸਪਥੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੰ ਪਵਿਸਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਤੋ ਚ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਤੋ ਚ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਨਦਿਯੋਪਿ ਤਥੇਵ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਹਿਮਵਨ੍ਤੇਨੇਵ ਉਤ੍ਤਰਹਿਮਵਨ੍ਤੇਨੇਵ ਚ ਅਮਨੁਸ੍ਸਪਥੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਦਕ੍ਖਿਣਦਿਸਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਨਦੀ ਪਨ ਤੰ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਉਜੁਕੰ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠੇਨੇਵ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਤੰ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਣਾਹੇਨ ਤਿਗਾਵੁਤਪਮਾਣਾ ਉਦਕਧਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨ ਸਟ੍ਠਿ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਿਯਗ੍ਗਲ਼ੇ ਨਾਮ ਪਾਸਾਣੇ ਪਤਿਤਾ, ਪਾਸਾਣੋ ਉਦਕਧਾਰਾਵੇਗੇਨ ਭਿਨ੍ਨੋ। ਤਤ੍ਰ ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨਪਮਾਣਾ ਤਿਯਗ੍ਗਲ਼ਾ ਨਾਮ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਜਾਤਾ। ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਕੂਲੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਣੰ ਪਵਿਸਿਯ ਸਟ੍ਠਿ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਤਾ। ਤਤੋ ਘਨਪਥਵਿੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਮਙ੍ਗੇਨ ਸਟ੍ਠਿ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਝੰ ਨਾਮ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਪਬ੍ਬਤੰ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗੁਲਿਸਦਿਸਾ ਪਞ੍ਚਧਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਸਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਅਨੋਤਤ੍ਤੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ “**ਆਵਟ੍ਟਗਙ੍ਗਾ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ । ਉਜੁਕੰ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠੇਨ ਸਟ੍ਠਿ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ “**ਕਣ੍ਹਗਙ੍ਗਾ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਕਾਸੇਨ ਸਟ੍ਠਿ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ “**ਆਕਾਸਗਙ੍ਗਾ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਿਯਗ੍ਗਲ਼ਪਾਸਾਣੇ ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨੋਕਾਸੇ “**ਤਿਯਗ੍ਗਲ਼ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕੂਲੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਣੰ ਪਵਿਸਿਯ ਸਟ੍ਠਿ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ “**ਬਹਲਗਙ੍ਗਾ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਥਵਿੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਮਙ੍ਗੇਨ ਸਟ੍ਠਿ ਯੋਜਨਾਨਿ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ “**ਉਮਙ੍ਗਗਙ੍ਗਾ**”ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਞ੍ਝੰ ਨਾਮ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਪਬ੍ਬਤੰ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਧਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ''ਗਙ੍ਗਾ, ਯਮੁਨਾ, ਅਚਿਰਵਤੀ, ਸਰਭੂ, ਮਹੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਧਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਮੇਤਾ ਪਞ੍ਚ ਮਹਾਗਙ੍ਗਾ ਹਿਮਵਤਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਾਸੁ ਯਾ ਅਯੰ ਪਞ੍ਚਮੀ ਮਹੀ ਨਾਮ, ਸਾ ਇਧ ''ਮਹਾਮਹੀਗਙ੍ਗਾ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਗਙ੍ਗਾਯ ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਯਾ ਆਪੋ, ਤਾਸੰ ਅਵਿਦੂਰਤ੍ਤਾ ਸੋ ਜਨਪਦੋ ''ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੋ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਜਨਪਦੇ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੁ।

ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਮਾਨੋਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨੰ ਕੁਰੁਮਾਨੋ । ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਦੁਵਿਧਾ ਚਾਰਿਕਾ ਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ, ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਦੂਰੇਪਿ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਹਸਾ ਗਮਨੰ ਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ। ਸਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਾਦੀਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਤੰ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਹਿ

ਭਗਵਾ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਤਿਗਾਵੁਤਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਆਲ਼ਵਕਦਮਨਤ੍ਥਂ ਤਿਂਸਯੋਜਨਂ, ਤਥਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ। ਪੁਕ੍ਕੁਸਾਤਿਸ੍ਸ ਪਨ ਪਞ੍ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਯੋਜਨਂ, ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਸ੍ਸ ਵੀਸਯੋਜਨਸਤਂ, ਧਨਿਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਸਤ੍ਤਯੋਜਨਸਤਂ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਯਂ **ਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ** ਨਾਮ। ਗਾਮਨਿਗਮਨਗਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਚਰਿਯਾਦੀਹਿ ਲੋਕਂ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਮਨਂ **ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾ** ਨਾਮ। ਅਯਂ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਏਵਂ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ। **ਮਹਤਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਮਹਤਾ ਗੁਣਮਹਤਾ ਚ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨਾ**ਤਿ ਸਮਣਗਣੇਨ। **ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸੇਹੀ**ਤਿ ਅਡ੍ਢੇਨ ਤੇਲ਼ਸਹਿ, ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਸਤੇਹਿ ਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਯੇਨ...ਪੇ॰... ਤਦਵਸਰੀ**ਤਿ ਆਪਣਬਹੁਲਤਾਯ ਸੋ ਨਿਗਮੋ ''ਆਪਣੋ'' ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਲਭਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਿਰ ਵੀਸਤਿਆਪਣਮੁਖਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਸੋ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪਾਨਂ ਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਨਿਗਮੋ ਓਸਰਿਤਬ੍ਬੋ, ਤੇਨ ਅਵਸਰਿ ਤਦਵਸਰਿ ਅਗਮਾਸਿ, ਤਂ ਨਿਗਮਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋਤਿ ਕੇਣਿਯੋਤਿ ਨਾਮੇਨ, ਜਟਿਲੋਤਿ ਤਾਪਸੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲੋ, ਧਨਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਾਦਾਯ ਰਞ੍ਞੋ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਭਾਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਮਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਸਤਿ ਕੁਲਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਅਸ੍ਸਮੇਪਿ ਚਸ੍ਸ ਏਕੋ ਤਾਲਰੁਕ੍ਖੋ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਏਕਂ ਸੁਵਣ੍ਣਫਲਂ ਮੁਞ੍ਚਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਦਿਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਧਾਰੇਤਿ ਜਟਾ ਚ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਯਥਾਸੁਖਂ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪਰਿਚਾਰੇਤਿ। **ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਪਰਿਦੀਪਨਂ। **ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵਪਰਿਦੀਪਨਂ, ਕੇਨਚਿ ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਅਨਭਿਭੂਤੋ ਅਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂਯੇਵ ਤਂ ਕੁਲਂ ਪਹਾਯ ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਂ ਖੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਾਖ੍ਯਾਨਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਖੋ ਪਨ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਲ੍ਯਾਣੋ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਯੇਵ ਥੁਤਿਘੋਸੋ ਵਾ।

ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾਤਿ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਨ ਅਯਂ ਤਾਵ ਯੋਜਨਾ – ਸੋ ਭਗਵਾ ਇਤਿਪਿ ਅਰਹਂ, ਇਤਿਪਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ...ਪੇ॰... ਇਤਿਪਿ ਭਗਵਾਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਰਕਤ੍ਤਾ, ਅਰੀਨਂ ਅਰਾਨਞ੍ਚ ਹਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਾ, ਪਾਪਕਰਣੇ ਰਹਾਭਾਵਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤਾਵ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸੋ ਭਗਵਾ **ਅਰਹ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਆਰਕਾ ਹਿ ਸੋ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਵਾਸਨਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਿਦ੍ਧਂਸਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਅਰਹਂ। ਤੇ ਚਾਨੇਨ ਕਿਲੇਸਾਰਯੋ ਮਗ੍ਗੇਨ ਹਤਾਤਿ ਅਰੀਨਂ ਹਤਤ੍ਤਾਪਿ ਅਰਹਂ। ਯਞ੍ਚੇਤਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਭਵਤਣ੍ਹਾਮਯਨਾਭਿ, ਪੁਞ੍ਞਾਦਿਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਜਰਾਮਰਣਨੇਮਿ, ਆਸਵਸਮੁਦਯਮਯੇਨ ਅਕ੍ਖੇਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਤਿਭਵਰਥੇ ਸਮਾਯੋਜਿਤਂ ਅਨਾਦਿਕਾਲਪਵਤ੍ਤਂ ਸਂਸਾਰਚਕ੍ਕਂ। ਤਸ੍ਸਾਨੇਨ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਵੀਰਿਯਪਾਦੇਹਿ ਸੀਲਪਥਵਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਸਦ੍ਧਾਹਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਕਰਞ੍ਞਾਣਫਰਸੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਅਰਾ ਹਤਾਤਿ ਅਰਾਨਂ ਹਤਤ੍ਤਾਤਿਪਿ ਅਰਹਂ । ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਚ ਚੀਵਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇ ਸਕ੍ਕਾਰਗਰੁਕਾਰਾਦੀਨਿ ਚ ਅਰਹਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਾਪਿ ਅਰਹਂ। ਯਥਾ ਚ ਲੋਕੇ ਕੇਚਿ ਪਣ੍ਡਿਤਮਾਨਿਨੋ ਬਾਲਾ ਅਸਿਲੋਕਭਯੇਨ ਰਹੋ ਪਾਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਨਾਯਂ ਕਦਾਚਿ ਕਰੋਤੀਤਿ ਪਾਪਕਰਣੇ ਰਹਾਭਾਵਤੋਪਿ ਅਰਹਂ। ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

''ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਹਤਤ੍ਤਾ ਚ, ਕਿਲੇਸਾਰੀਨ ਸੋ ਮੁਨਿ।
ਹਤਸਂਸਾਰਚਕ੍ਕਾਰੋ, ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਨ ਚਾਰਹੋ।
ਨ ਰਹੋ ਕਰੋਤਿ ਪਾਪਾਨਿ, ਅਰਹਂ ਤੇਨ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥

ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਞ੍ਚ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ **ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**। ਅਤਿਸਯਵਿਸੁਦ੍ਧਾਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਹਿ ਅਬ੍ਭੁਤ੍ਤਮੇਨ ਚਰਣੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਜ੍ਜਾਚਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**। ਸੋਭਨਗਮਨਤ੍ਤਾ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਠਾਨਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾ ਗਦਤ੍ਤਾ ਚ **ਸੁਗਤੋ**। ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਵਿਦਿਤਲੋਕਤ੍ਤਾ **ਲੋਕਵਿਦੂ**। ਸੋ ਹਿ ਭਗਵਾ ਸਭਾਵਤੋ ਸਮੁਦਯਤੋ ਨਿਰੋਧਤੋ ਨਿਰੋਧੂਪਾਯਤੋਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦਿਭੇਦਂ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕਂ ਅਵੇਦਿ, ''ਏਕੋ ਲੋਕੋ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ। ਦ੍ਵੇ ਲੋਕਾ ਨਾਮਞ੍ਚ ਰੂਪਞ੍ਚ। ਤਯੋ ਲੋਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਲੋਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਹਾਰਾ। ਪਞ੍ਚ ਲੋਕਾ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। ਛ ਲੋਕਾ ਛ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਆਯਤਨਾਨਿ। ਸਤ੍ਤ ਲੋਕਾ ਸਤ੍ਤ

ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯੋ। ਅਟ੍ਠ ਲੋਕਾ ਅਟ੍ਠ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾ। ਨਵ ਲੋਕਾ ਨਵ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸਾ। ਦਸ ਲੋਕਾ ਦਸਾਯਤਨਾਨਿ। ਦ੍ਵਾਦਸ ਲੋਕਾ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ। ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਲੋਕਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਧਾਤੁਯੋ’’ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੧੨) ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕਂ ਅਵੇਦਿ। ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਸਯਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਨੁਸਯਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਚਰਿਤਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖੇ ਮਹਾਰਜਕ੍ਖੇ ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਮੁਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਸ੍ਵਾਕਾਰੇ ਦ੍ਵਾਕਾਰੇ ਸੁਵਿਞ੍ਞਾਪਯੇ ਦੁਵਿਞ੍ਞਾਪਯੇ ਭਬ੍ਬੇ ਅਭਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤੇ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਸਤ੍ਤਲੋਕਂ ਅਵੇਦਿ। ਤਥਾ ਏਕਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਆਯਾਮਤੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚ ਯੋਜਨਾਨਂ ਦ੍ਵਾਦਸ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਤੀਣਿ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਡ੍ਢਪਞ੍ਚਮਾਨਿ ਚ ਸਤਾਨਿ, ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਦਸ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਾਨਿ ਚ ਸਤਾਨਿ।

ਤਤ੍ਥ –

ਦੁਵੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਨਹੁਤਾਨਿ ਚ।
ਏਤ੍ਤਕਂ ਬਹਲਤ੍ਤੇਨ, ਸਙ੍ਖਾਤਾਯਂ ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ॥

ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਅਟ੍ਠੇਵ ਨਹੁਤਾਨਿ ਚ।
ਏਤ੍ਤਕਂ ਬਹਲਤ੍ਤੇਨ, ਜਲਂ ਵਾਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ॥

ਨਵ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਮਾਲੁਤੋ ਨਭਮੁਗ੍ਗਤੋ।
ਸਟ੍ਠਿ ਚੇਵ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਏਸਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਿਤਿ’’॥

ਏਵਂ ਸਣ੍ਠਿਤੇ ਚੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾਨਂ –

ਚਤੁਰਾਸੀਤਿ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਅਜ੍ਝੋਗਾਲ਼੍ਹੋ ਮਹਣ੍ਣਵੇ।
ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤੋ ਤਾਵਦੇਵ, ਸਿਨੇਰੁ ਪਬ੍ਬਤੁਤ੍ਤਮੋ॥

ਤਤੋ ਉਪਡ੍ਢੁਪਡ੍ਢੇਨ, ਪਮਾਣੇਨ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ।
ਅਜ੍ਝੋਗਾਲ਼੍ਹੁਗ੍ਗਤਾ ਦਿਬ੍ਬਾ, ਨਾਨਾਰਤਨਚਿਤ੍ਤਿਤਾ॥

ਯੁਗਨ੍ਧਰੋ ਈਸਧਰੋ, ਕਰਵੀਕੋ ਸੁਦਸ੍ਸਨੋ।
ਨੇਮਿਨ੍ਧਰੋ ਵਿਨਤਕੋ, ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਣੋ ਗਿਰਿ ਬ੍ਰਹਾ॥

ਏਤੇ ਸਤ੍ਤ ਮਹਾਸੇਲਾ, ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ।
ਮਹਾਰਾਜਾਨਮਾਵਾਸਾ, ਦੇਵਯਕ੍ਖਨਿਸੇਵਿਤਾ॥

ਯੋਜਨਾਨਂ ਸਤਾਨੁਚ੍ਚੋ, ਹਿਮਵਾ ਪਞ੍ਚ ਪਬ੍ਬਤੋ।
ਯੋਜਨਾਨਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਤੀਣਿ ਆਯਤਵਿਤ੍ਥਤੋ॥

ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸੇਹਿ, ਕੂਟੇਹਿ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੋ।
ਤਿਪਞ੍ਚਯੋਜਨਕ੍ਖਨ੍ਧ-ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾ ਨਗਵ੍ਹਯਾ॥

ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨਕ੍ਖਨ੍ਧ-ਸਾਖਾਯਾਮਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ।
ਸਤਯੋਜਨਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣਾ, ਤਾਵਦੇਵ ਚ ਉਗ੍ਗਤਾ॥

ਜਮ੍ਬੂ ਯਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਪਕਾਸਿਤੋ।
ਦ੍ਵੇ ਅਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਅਜ੍ਝੋਗਾਲ੍ਹੋ ਮਹਣ੍ਣਵੇ॥

ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤੋ ਤਾਵਦੇਵ, ਚਕ੍ਕਵਾਲਸਿਲੁਚ੍ਚਯੋ।
ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ, ਚਕ੍ਕਵਾਲਮਯੰ ਠਿਤੋ''॥

ਤਤ੍ਥ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲੰ ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨੰ, ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲੰ ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨੰ, ਤਾਵਤਿੰਸਭਵਨੰ ਦਸਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨੰ, ਤਥਾ ਅਸੁਰਭਵਨੰ ਅਵੀਚਿਮਹਾਨਿਰਯੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਚ। ਅਪਰਗੋਯਾਨੰ ਸਤ੍ਤਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨੰ, ਤਥਾ ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹੋ, ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁ ਅਟ੍ਠਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨੋ। ਏਕਮੇਕੋ ਚੇਤ੍ਥ ਮਹਾਦੀਪੋ ਪਞ੍ਚਸਤਪਞ੍ਚਸਤਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਪਰਿਵਾਰੋ। ਤੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਏਕੰ ਚਕ੍ਕਵਾਲੰ ਏਕਾ ਲੋਕਧਾਤੁ। ਚਕ੍ਕਵਾਲਨ੍ਤਰੇਸੁ ਲੋਕਨ੍ਤਰਿਕਨਿਰਯਾ। ਏਵੰ ਅਨਨ੍ਤਾਨਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲਾਨਿ ਅਨਨ੍ਤਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯੋ, ਅਨਨ੍ਤੇਨ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣੇਨ ਅਞ੍ਞਾਸੀਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਓਕਾਸਲੋਕੰ ਅਵੇਦਿ। ਏਵੰ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਥਾ। ਵਿਦਿਤਲੋਕਤ੍ਤਾ ਲੋਕਵਿਦੂਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਗੁਣੇਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਤਰਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਭਾਵਾ **ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ**। ਵਿਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਵਿਨਯਨੂਪਾਯੇਹਿ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮੇ ਸਾਰੇਤੀਤਿ **ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ**। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥੇਹਿ ਯਥਾਰਹੰ ਅਨੁਸਾਸਤਿ ਨਿਤ੍ਥਾਰੇਤਿ ਚਾਤਿ **ਸਤ੍ਥਾ**। ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਗ੍ਗਹਣੰ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਚ ਕਤੰ, ਨਾਗਾਦਿਕੇਪਿ ਪਨ ਏਸ ਲੋਕਿਯਤ੍ਥੇਨ ਅਨੁਸਾਸਤਿ। ਯਦਤ੍ਥਿ ਨੇਯਜੰ ਨਾਮ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿਕਞਾਣਵਸੇਨ **ਬੁਦ੍ਧੋ**। ਯਤੋ ਪਨ ਸੋ –

''ਭਗਜਵਾ ਭਗ੍ਗਵਾ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਭਗੇਹਿ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਵਾ।
ਭਤ੍ਤਵਾ ਵਨ੍ਤਗਮਨੋ, ਭਵੇਸੁ ਭਗਵਾ ਤਤੋ''ਤਿ॥

ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੧੨੪-੧੨੫) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

ਸੋ ਇਮੰ ਲੋਕਨ੍ਤਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਇਮੰ ਲੋਕੰ। ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਦੇਵਕ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਕਸਿਭਾਰਦ੍ਵਾਜਆਲਵਕਸੁਤ੍ਤੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੇਵ। **ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮੰ ਅਪਰਨੇਯਜੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਅਭਿਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ। **ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪਵੇਦੇਤੀ**ਤਿ ਬੋਧੇਤਿ ਞਾਪੇਤਿ ਪਕਾਸੇਤਿ। **ਸੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ…ਪੇ॰… ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲਜਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਕਾਰੁਞ੍ਞਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਵਿਵੇਕਸੁਖੰ ਹਿਤ੍ਵਾਪਿ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਪ੍ਪੰ ਵਾ ਬਹੁੰ ਵਾ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਆਦਿਕਲਜਾਣਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵ ਦੇਸੇਤਿ। ਕਥੰ? ਏਕਗਾਥਾਪਿ ਹਿ ਸਮਨ੍ਤਭਦ੍ਦਕਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਠਮਪਾਦੇਨ ਆਦਿਕਲਜਾਣਾ, ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਪਾਦੇਹਿ ਮਜ੍ਝੇਕਲਜਾਣਾ, ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਦੇਨ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲਜਾਣਾ। ਏਕਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਨਿਦਾਨੇਨ ਆਦਿਕਲਜਾਣੰ, ਨਿਗਮਨੇਨ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲਜਾਣੰ, ਸੇਸੇਨ ਮਜ੍ਝੇਕਲਜਾਣੰ। ਨਾਨਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕੰ ਪਠਮਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ ਆਦਿਕਲਜਾਣੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲਜਾਣੰ, ਸੇਸੇਹਿ ਮਜ੍ਝੇਕਲਜਾਣੰ। ਸਕਲੋਪਿ ਸਾਸਨਧਮ੍ਮੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਭੂਤੇਨ ਸੀਲੇਨ ਆਦਿਕਲਜਾਣੋ, ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲੇਹਿ ਮਜ੍ਝੇਕਲਜਾਣੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲਜਾਣੋ। ਸੀਲਸਮਾਧੀਹਿ ਵਾ ਆਦਿਕਲਜਾਣੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗੇਹਿ ਮਜ੍ਝੇਕਲਜਾਣੋ, ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨੇਹਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲਜਾਣੋ। ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੋਧਿਤਾਯ ਵਾ ਆਦਿਕਲਜਾਣੋ, ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾਯ ਮਜ੍ਝੇਕਲਜਾਣੋ, ਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲਜਾਣੋ । ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਥਤ੍ਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਨ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾਯ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਵਾ ਆਦਿਕਲਜਾਣੋ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇਕਲਜਾਣੋ, ਸਾਵਕਬੋਧਿਯਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲਜਾਣੋ । ਸੁਯਜਮਾਨੋ ਚੇਸ ਨੀਵਰਣਾਦਿਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤੋ ਸਵਨੇਨਪਿ ਕਲਜਾਣਮੇਵ ਆਵਹਤੀਤਿ ਆਦਿਕਲਜਾਣੋ, ਪਟਿਪਜਜਮਾਨੋ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸੁਖਾਵਹਨਤੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਕਲਜਾਣਮੇਵ ਆਵਹਤੀਤਿ ਮਜ੍ਝੇਕਲਜਾਣੋ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਤਾਦਿਭਾਵਾਵਹਨਤੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਫਲੇਨਪਿ ਕਲਜਾਣਮੇਵ ਆਵਹਤੀਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲਜਾਣੋ। ਨਾਥਪ੍ਪਭਵਤ੍ਤਾ ਚ ਪਭਵਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਆਦਿਕਲਜਾਣੋ, ਅਤ੍ਥਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇਕਲਜਾਣੋ, ਕਿਚ੍ਚਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲਜਾਣੋ। ਯਤੋ ਅਪ੍ਪੰ ਵਾ ਬਹੁੰ ਵਾ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਆਦਿਕਲਜਾਣਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਾਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਇਮੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਨਾਨਾਨਯੇਹਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਸਾਤ੍ਥੰ,** ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ**। ਸਙ੍ਕਾਸਨਪਕਾਸਨਵਿਵਰਣਵਿਭਜਨਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਪਦਸਮਾਯੋਗਤੋ ਸਾਤ੍ਥੰ, ਅਕ੍ਖਰਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਕਾਰਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ। ਅਤ੍ਥਗਮ੍ਭੀਰਤਾਪਟਿਵੇਧਗਮ੍ਭੀਰਤਾਹਿ ਸਾਤ੍ਥੰ, ਧਮ੍ਮਗਮ੍ਭੀਰਤਾਦੇਸਨਾਗਮ੍ਭੀਰਤਾਹਿ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ। ਅਤ੍ਥਪਟਿਭਾਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਵਿਸਯਤੋ ਸਾਤ੍ਥੰ, ਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਵਿਸਯਤੋ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ। ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯਤੋ ਸਰਿਕ੍ਖਕਜਨਪ੍ਪਸਾਦਕਨ੍ਤਿ ਸਾਤ੍ਥੰ, ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਤੋ ਲੋਕਿਯਜਨਪ੍ਪਸਾਦਕਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ। ਗਮ੍ਭੀਰਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਸਾਤ੍ਥੰ, ਉਤ੍ਤਾਨਪਦਤੋ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ। ਉਪਨੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸਾਭਾਵਤੋ ਸਕਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣਭਾਵੇਨ **ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ,** ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਨਿਦ੍ਦੋਸਭਾਵੇਨ **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ**। ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਹਿ ਸੇਟ੍ਠੇਹਿ ਚਰਿਤਬ੍ਬਤੋ ਤੇਸਞ੍ਚ ਚਰਿਯਭਾਵਤੋ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ**। ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਾਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਕਾਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਅਪਿਚ ਯਸ੍ਮਾ ਸਨਿਦਾਨੰ ਸਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਞ੍ਚ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨੰ ਅਨੁਰੂਪਤੋ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਵਿਪਰੀਤਤਾਯ ਹੇਤੁਦਾਹਰਣਯੋਗਤੋ ਚ ਮਜ੍ਝੇਕਲ੍ਯਾਣੰ , ਸੋਤੂਨੰ ਸਦ੍ਧਾਪਟਿਲਾਭੇਨ ਨਿਗਮਨੇਨ ਚ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣੰ। ਏਵੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਗਮਬ੍ਯਤ੍ਤਿਤੋ ਸਾਤ੍ਥੰ, ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਆਗਮਬ੍ਯਤ੍ਤਿਤੋ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ, ਸੀਲਾਦਿਪਞ੍ਚਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਯੁਤ੍ਤਤੋ ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ, ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਤੋ ਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਲੋਕਾਮਿਸਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤੋ ਚ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ, ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤਾਨੰ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨੰ ਚਰਿਯਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ''ਸੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਕਾਸੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਸਾਧੁ ਖੋ ਪਨਾਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਖੋ ਪਨ, ਅਤ੍ਥਾਵਹੰ ਸੁਖਾਵਹਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯਾ**ਤਿ ਪਾਨਕਾਨਿਸੰਸਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਕੇਣਿਯੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਭਗਵਤੋ ਆਗਮਨੰ ਅਸ੍ਸੋਸਿ। ''ਤੁਚ੍ਛਹਤ੍ਥੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਨ੍ਤੁੰ ਲਜ੍ਜਮਾਨੋ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਾ ਵਿਰਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਾਨਕੰ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕਾਜਸਤੇਹਿ ਸੁਸਙ੍ਖਤੰ ਬਦਰਪਾਨੰ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ। ਯਥਾਹ ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ''ਅਥ ਖੋ ਕੇਣਿਯਸ੍ਸ ਜਟਿਲਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ, ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਅਹੰ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਹਰਾਪੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੦) ਸਬ੍ਬੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤੋ ਨੰ ਭਗਵਾ ਯਥਾ ਸੇਕ੍ਖਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੨ ਆਦਯੋ) ਸਾਕਿਯੇ ਆਵਸਥਾਨਿਸੰਸਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ ਕਥਾਯ, ਗੋਸਿਙ੍ਗਸਾਲਵਨੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੨੫ ਆਦਯੋ) ਤਯੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਾਨਿਸੰਸਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ, ਰਥਵਿਨੀਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੨ ਆਦਯੋ) ਜਾਤਿਭੂਮਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ, ਏਵੰ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪਾਯ ਪਾਨਕਾਨਿਸੰਸਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ ਕਥਾਯ ਪਾਨਕਦਾਨਾਨਿਸੰਸੰ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਤਥਾਰੂਪਾਨੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨੰ ਪੁਨਪਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਸਮਾਦਪੇਸਿ, ਅਬ੍ਭੁਸ੍ਸਾਹੰ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਸਿ, ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕੇਨ ਫਲਵਿਸੇਸੇਨ ਪਹੰਸੇਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ **''ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਪਹੰਸੇਸੀ''**ਤਿ। ਸੋ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਭਗਵਤਿ ਪਸਨ੍ਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸਿ, ਭਗਵਾ ਚਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ **''ਅਥ ਖੋ ਕੇਣਿਯੋ ਜਟਿਲੋ...ਪੇ॰... ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ** ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨਾ''ਤਿ।

ਕਿਮਤ੍ਥੰ ਪਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ ਭਗਵਾਤਿ? ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਯਾਚਨਾਯ ਚਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਵੁਡ੍ਢਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਬਹੁਤਰਞ੍ਚ ਪਟਿਯਾਦੇਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਅਡ੍ਢਤੇਲਸਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨੰ ਪਟਿਯਤ੍ਤੰ ਅਡ੍ਢਸੋਲਸਨ੍ਨੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਕੁਤੋ ਅਪਰਾਨਿ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨੀਤਿ ਚੇ? ਅਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤੇਯੇਵ ਹਿ ਭਤ੍ਤੇ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੀਹਿ ਮਾਣਵਕਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਏਵਮਾਹਾਤਿ। **ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਮਿਤ੍ਤੇ ਚ ਕਮ੍ਮਕਰੇ ਚ। **ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤੇ**ਤਿ ਸਮਾਨਲੋਹਿਤੇ ਏਕਯੋਨਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਾਦਯੋ ਅਵਸੇਸਬਨ੍ਧਵੇ ਚ। ਯੇਨਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ। **ਮੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹੰ। **ਕਾਯਵੇਯ੍ਯਾਵਟਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚੰ। **ਮਣ੍ਡਲਮਾਲ਼ੰ ਪਟਿਯਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਸੇਤਵਿਤਾਨਮਣ੍ਡਪੰ ਕਰੋਤਿ।

ਤਿਣ੍ਣੰ ਵੇਦਾਨਨ੍ਤਿ ਇਰੁਬ੍ਬੇਦਯਜੁਬ੍ਬੇਦਸਾਮਵੇਦਾਨੰ। ਸਹ ਨਿਘਣ੍ਡੁਨਾ ਚ ਕੇਟੁਭੇਨ ਚ **ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਕੇਟੁਭਾਨੰ। ਨਿਘਣ੍ਡੂਤਿ** ਨਾਮਨਿਘਣ੍ਡੁਰੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਵੇਵਚਨਪ੍ਪਕਾਸਕੰ ਸਤ੍ਥੰ। **ਕੇਟੁਭਨ੍ਤਿ** ਕਿਰਿਯਾਕਪ੍ਪਵਿਕਪ੍ਪੋ ਕਵੀਨੰ ਉਪਕਾਰਾਯ ਸਤ੍ਥੰ। ਸਹ ਅਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦੇਨ **ਸਾਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦਾਨੰ। ਅਕ੍ਖਰਪ੍ਪਭੇਦੋਤਿ** ਸਿਕ੍ਖਾ ਚ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ ਚ। **ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨਨ੍ਤਿ** ਅਥਬ੍ਬਨਵੇਦੰ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਇਤਿਹ ਆਸ ਇਤਿਹ ਆਸਾ''ਤਿ ਈਦਿਸਵਚਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਪੁਰਾਣਕਥਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਇਤਿਹਾਸੋ ਪਞ੍ਚਮੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾ। ਤੇਸੰ ਇਤਿਹਾਸਪਞ੍ਚਮਾਨੰ। ਪਦੰ ਤਦਵਸੇਸਞ੍ਚ ਬ੍ਯਾਕਰਣੰ ਅਜ੍ਝੇਤਿ ਵੇਦੇਤਿ ਚਾਤਿ **ਪਦਕੋ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੋ।** ਲੋਕਾਯਤੇ ਵਿਤਣ੍ਡਵਾਦਸਤ੍ਥੇ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਧਿਕਾਰੇ ਚ ਦ੍ਵਾਦਸਸਹਸ੍ਸੇ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਸਤ੍ਥੇ ਅਨੂਨੋ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀਤਿ **ਲੋਕਾਯਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਨਵਯੋ,** ਅਵਯੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਵਯੋ ਨਾਮ ਯੋ ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਗਨ੍ਥਤੋ ਚ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

ਜਙ੍ਘਾਯ ਹਿਤੰ ਵਿਹਾਰੰ **ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰੰ,** ਚਿਰਾਸਨਾਦਿਜਨਿਤੰ ਪਰਿਸ੍ਸਮੰ ਵਿਨੋਦੇਤੁੰ ਜਙ੍ਘਾਪਸਾਰਣਤ੍ਥੰ ਅਦੀਘਚਾਰਿਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋਤਿ** ਚਙ੍ਕਮਮਾਨੋ ਏਵ। **ਅਨੁਵਿਚਰਮਾਨੋਤਿ** ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਚਰਮਾਨੋ। **ਕੇਣਿਯਸ੍ਸ ਜਟਿਲਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮੋਤਿ** ਕੇਣਿਯਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮੰ ਨਿਵੇਸਨੰ। **ਆਵਾਹੋਤਿ** ਕਞ੍ਞਾਗਹਣੰ। **ਵਿਵਾਹੋਤਿ** ਕਞ੍ਞਾਦਾਨੰ। **ਮਹਾਯਞ੍ਞੋਤਿ** ਮਹਾਯਜਨੰ। **ਮਾਗਧੋਤਿ** ਮਗਧਾਨੰ ਇਸ੍ਸਰੋ। ਮਹਤਿਯਾ ਸੇਨਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਸੇਨਿਯੋ।** ਬਿਮ੍ਬੀਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਰਸੁਵਣ੍ਣਸਦਿਸਵਣ੍ਣਤਾਯ **ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ। ਸੋ ਮੇ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋਤਿ** ਸੋ ਮਯਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ।

ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਅਮਤੇਨੇਵਾਭਿਸਿਤ੍ਤੋ ਵਿਮ੍ਹਯਰੂਪਤ੍ਤਾ ਆਹ – **"ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਭੋ ਕੇਣਿਯ, ਵਦੇਸੀ"**ਤਿ। ਇਤਰੋ ਯਥਾਭੂਤੰ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਭੋ ਸੇਲ, ਵਦਾਮੀ"**ਤਿ। ਤਤੋ ਨੰ ਪੁਨਪਿ ਦਲ੍ਹੀਕਰਣਤ੍ਥੰ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਇਤਰੋਪਿ ਤਥੇਵ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਅਥ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸੇਹਿਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦੁਲ੍ਲਭਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਘੋਸੋਪਿ ਖੋ ਏਸੋ ਦੁਲ੍ਲਭੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ ਯਦਿਦੰ ਬੁਦ੍ਧੋ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯਦਿਦਨ੍ਤਿ** ਨਿਪਾਤੋ, ਯੋ ਏਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਬੁਦ੍ਧਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਸਚ੍ਚਮੇਵ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਉਦਾਹੁ ਨਾਮਮਤ੍ਤਮੇਵਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵੀਮੰਸਿਤੁਕਾਮੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਅਭਾਸਿ ਏਵ ਵਾ **"ਆਗਤਾਨਿ ਖੋ ਪਨ...ਪੇ॰... ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦੋ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **"ਮਨ੍ਤੇਸੂ"**ਤਿ ਵੇਦੇਸੁ। ''ਤਥਾਗਤੋ ਕਿਰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਕਚ੍ਚੇਵ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਦੇਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵੇਸੇਨ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵੇਦੇ ਵਾਚੇਨ੍ਤਿ ''ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾ ਸਤ੍ਤਾ ਤਥਾਗਤੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੇਦੇਸੁ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਪਨ ਤਥਾਗਤੇ ਕਮੇਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਏਤਰਹਿ ਨਤ੍ਥਿ। **ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾਤਿ** ਪਣਿਧਿਸਮਾਦਾਨਞਾਣਸਮਾਦਾਨਕਰੁਣਾਦਿਗੁਣਮਹਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ । **ਦ੍ਵੇਵ ਗਤਿਯੋਤਿ** ਦ੍ਵੇ ਏਵ ਨਿਟ੍ਠਾ। ਕਾਮਞ੍ਚਾਯੰ ਗਤਿਸਦ੍ਦੋ ''ਪਞ੍ਚ ਖੋ ਇਮਾ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਗਤਿਯੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੩) ਭਵਭੇਦੇ, ''ਗਤੀ ਮਿਗਾਨੰ ਪਵਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਰਿ॰ ੩੩੯) ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨੇ, ''ਏਵੰ ਅਧਿਮਤ੍ਤਗਤਿਮਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੧) ਪਞ੍ਞਾਯੰ, ''ਗਤਿਗਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੦੪) ਵਿਸਟਭਾਵੇ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਨਿਟ੍ਠਾਯੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਯੇਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਰਾਜਾ ਹੋਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ, ਨ ਤੇਹਿ ਏਵ ਬੁਦ੍ਧੋ। ਜਾਤਿਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਪਨ ਤਾਨਿਯੇਵ ਤਾਨੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਯੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ।

ਸਚੇ ਅਗਾਰੰ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤੀਤਿ ਯਦਿ ਅਗਾਰੇ ਵਸਤਿ। **ਰਾਜਾ ਹੋਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਤਿ** ਚਤੂਹਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਹਿ ਚ ਲੋਕੰ ਰਞ੍ਜਨਤੋ ਰਾਜਾ। ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਚਤੂਹਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਚਕ੍ਕੇਹਿ, ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੇਹਿ ਚ ਪਰੰ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਪਰਹਿਤਾਯ ਚ ਇਰਿਯਾਪਥਚਕ੍ਕਾਨੰ ਵਤ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਰਾਜਾਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੰ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਤਿ ਵਿਸੇਸਨੰ। ਧਮ੍ਮੇਨ ਚਰਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਿਕੋ,** ਞਾਯੇਨ ਸਮੇਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਧਮ੍ਮੇਨ ਰਜ੍ਜੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਜਾਤੋਤਿ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ।** ਪਰਹਿਤਧਮ੍ਮਕਰਣੇਨ ਵਾ ਧਮ੍ਮਿਕੋ, ਅਤ੍ਤਹਿਤਧਮ੍ਮਕਰਣੇਨ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ।** ਚਤੁਰਨ੍ਤਾਯ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ **ਚਾਤੁਰਨ੍ਤੋ,** ਚਤੁਸਮੁਦ੍ਦਨ੍ਤਾਯ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਦੀਪਵਿਭੂਸਿਤਾਯ ਚ ਪਥਵਿਯਾ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਕੋਧਾਦਿਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਸਬ੍ਬਰਾਜਾਨੋ ਵਿਜੇਸੀਤਿ **ਵਿਜਿਤਾਵੀ।**

ਜਨਪਦਤ੍ਥਾਵਰਿਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਜਨਪਦੇ ਧੁਵਭਾਵਂ ਥਾਵਰਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੇਨਚਿ ਚਾਲੇਤੁਂ, ਜਨਪਦੋ ਵਾ ਤਮ੍ਹਿ ਥਾਵਰਿਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਸਕਮ੍ਮਨਿਰਤੋ ਅਚਲੋ ਅਸਮ੍ਪਵੇਧੀਤਿਪਿ ਜਨਪਦਤ੍ਥਾਵਰਿਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ।

ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਏਤਾਨਿ ਕਤਮਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ...ਪੇ॰... ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨਮੇਵ ਸਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤੇਸੁ ਅਯਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜਾ ਚਕ੍ਕਰਤਨੇਨ ਅਜਿਤਂ ਜਿਨਾਤਿ, ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਰਤਨੇਹਿ ਵਿਜਿਤੇ ਯਥਾਸੁਖਮਨੁਵਿਚਰਤਿ, ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨੇਨ ਵਿਜਿਤਮਨੁਰਕ੍ਖਤਿ, ਸੇਸੇਹਿ ਉਪਭੋਗਸੁਖਮਨੁਭਵਤਿ। ਪਠਮੇਨ ਚਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਾਹਸਤ੍ਤਿਯੋਗੋ, ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਗਹਪਤਿਰਤਨੇਹਿ ਪਭੁਸਤ੍ਤਿਯੋਗੋ, ਪਰਿਣਾਯਕਰਤਨੇਨ ਮਨ੍ਤਸਤ੍ਤਿਯੋਗੋ ਸੁਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਮਣਿਰਤਨੇਹਿ ਚ ਤਿਵਿਧਸਤ੍ਤਿਯੋਗਫਲਂ। ਸੋ ਇਤ੍ਥਿਮਣਿਰਤਨੇਹਿ ਭੋਗਸੁਖਮਨੁਭੋਤਿ, ਸੇਸੇਹਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯਸੁਖਂ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਚਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਅਦੋਸਕੁਸਲਮੂਲਜਨਿਤਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਮਜ੍ਝਿਮਾਨਿ ਅਲੋਭਕੁਸਲਮੂਲਜਨਿਤਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਪਚ੍ਛਿਮਮੇਕਂ ਅਮੋਹਕੁਸਲਮੂਲਜਨਿਤਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਸਹਸ੍ਸਂ। **ਸੂਰਾ**ਤਿ ਅਭੀਰੁਕਜਾਤਿਕਾ। **ਵੀਰਙ੍ਗਰੂਪਾ**ਤਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਸਦਿਸਕਾਯਾ, ਏਵਂ ਤਾਵੇਕੇ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਭਾਵੋ **ਵੀਰਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਸੂਰਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਵੀਰਾਨਂ ਅਙ੍ਗਂ ਵੀਰਙ੍ਗਂ, ਵੀਰਕਾਰਣਂ ਵੀਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਵੀਰਙ੍ਗਂ ਰੂਪਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ **ਵੀਰਙ੍ਗਰੂਪਾ,** ਵੀਰਿਯਮਯਸਰੀਰਾ ਵਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਪਟਿਮੁਖਂ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਪਰਸੇਨਾ, ਤਂ ਪਮਦ੍ਦਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ''ਪਾਣੋ ਨ ਹਨ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੪੪; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੭) ਪਞ੍ਚਸੀਲਧਮ੍ਮੇਨ। **ਅਰਹਂ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਅਵਿਜ੍ਜਾਦੁਚ੍ਚਰਿਤਛਦਨੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਕਿਲੇਸਨ੍ਧਕਾਰੇ ਲੋਕੇ ਤਂ ਛਦਨਂ ਵਿਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਞ੍ਜਾਤਾਲੋਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੇਨ ਪਦੇਨ ਪੂਜਾਰਹਤਾ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਹੇਤੁ ਯਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ। ਤਤਿਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਹੇਤੁ ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਵਾ ਵਿਵਟ੍ਟੋ ਚ ਵਿਚ੍ਛਦੋ ਚਾਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦੋ, ਵਟ੍ਟਰਹਿਤੋ ਛਦਨਰਹਿਤੋ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਅਰਹਂ ਵਟ੍ਟਾਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਛਦਨਾਭਾਵੇਨਾਤਿ ਏਵਂ ਪੁਰਿਮਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸੇਵ ਹੇਤੁਦ੍ਵਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਦੁਤਿਯੇਨ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਸਿਦ੍ਧਿ, ਪਠਮੇਨ ਦੁਤਿਯਸਿਦ੍ਧਿ, ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥੇਹਿ ਤਤਿਯਸਿਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ। ਪੁਰਿਮਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਂ, ਦੁਤਿਯਂ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਂ, ਤਤਿਯਂ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਆਹ – **"ਕਹਂ ਪਨ ਭੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ"**ਤਿ। **ਏਵਂ** ਵੁਤ੍ਤੇਤਿਆਦੀਸੁ **ਯੇਨੇਸਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਏਸਾ। **ਨੀਲਵਨਰਾਜੀ**ਤਿ ਨੀਲਵਣ੍ਣਰੁਕ੍ਖਪਨ੍ਤਿ। ਵਨਂ ਕਿਰ ਮੇਘਪਨ੍ਤਿਸਦਿਸਂ। ਯਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਤਦਾ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਯੇਨੇਸਾ ਭੋ, ਸੇਲ, ਨੀਲਵਨਰਾਜੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਸੋ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਾਠਸੇਸੋ, ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਵਾ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਪਦੇ ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਦਸਮੀਪੇ ਪਦਂ। ਤੇਨ ਤੁਰਿਤਗਮਨਂ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ। **ਦੁਰਾਸਦਾ ਹੀ**ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਆਹ, ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਦੁਰਾਸਦਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਭੋਨ੍ਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੂਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਕਾਰਣਾ ਦੁਰਾਸਦਾਤਿ ਚੇ? **ਸੀਹਾਵ ਏਕਚਰਾ। ਯਥਾ** ਹਿ ਸੀਹਾ ਸਹਾਯਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ ਏਕਚਰਾ, ਏਵਂ ਤੇਪਿ ਵਿਵੇਕਕਾਮਤਾਯ। **"ਯਦਾ ਚਾਹ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਤੇ ਮਾਣਵਕੇ ਉਪਚਾਰਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਾ ਉਪਾਤੇਥਾ**ਤਿ ਮਾ ਪਵੇਸੇਥ, ਮਾ ਕਥੇਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਆਗਮੇਨ੍ਤੁ**ਤਿ ਪਟਿਮਾਨੇਨ੍ਤੁ, ਯਾਵ ਕਥਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭਵਨ੍ਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਮਨ੍ਨੇਸੀਤਿ ਗਵੇਸਿ। **ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਾ**ਤਿ ਬਹੁਕਾਨਿ ਅਦ੍ਦਸ, ਅਪ੍ਪਕਾਨਿ ਨਾਦ੍ਦਸ। ਤਤੋ ਯਾਨਿ ਨ ਅਦ੍ਦਸ , ਤਾਨਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ"**ਤਿ। **ਕਙ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਕਙ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ''ਅਹੋ ਵਤ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਤਾਨਿ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਕਿਚ੍ਛਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਦਟ੍ਠੁਂ। **ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਤਾਯ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਨ ਸਮ੍ਪਸੀਦਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਲਕ੍ਖਣੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤਿ ਪਸਾਦਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਙ੍ਖਾਯ ਵਾ ਸੁਦੁਬ੍ਬਲਵਿਮਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਮਜ੍ਝਿਮਾ, ਅਨਧਿਮੁਚ੍ਚਨਤਾਯ ਬਲਵਤੀ, ਅਸਮ੍ਪਸਾਦੇਨ ਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਲੁਸ੍ਸਿਯਭਾਵੋ।

ਕੋਸੋਹਿਤੇਤਿ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ। **ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹੇ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਵਰਵਾਰਣਸ੍ਸੇਵ ਕੋਸੋਹਿਤਂ ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹਂ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭਸਮਾਨਂ। ਤਂ ਸੋ ਵਤ੍ਥਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤੋਮੁਖਗਤਾਯ ਚ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਪਹੂਤਭਾਵਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਕਙ੍ਖੀ ਅਹੋਸਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੀ। **ਤਥਾਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਂ ਰੂਪਂ? ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਵੁਤ੍ਤਮੇਤਂ ਨਾਗਸੇਨਤ੍ਥੇਰੇਨੇਵ ਮਿਲਿਨ੍ਦਰਞ੍ਞਾ ਪੁਟ੍ਠੇਨ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੪.੩.੩) –

> ''ਦੁਕ੍ਕਰਂ, ਭਨ੍ਤੇ ਨਾਗਸੇਨ, ਭਗਵਤਾ ਕਤਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ, ਮਹਾਰਾਜਾਤਿ? ਮਹਾਜਨੇਨ ਹਿਰਿਕਰਣੋਕਾਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਉਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਚ ਬਾਵਰਿਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸੀਨਂ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਞ੍ਚ ਸੇਲਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸੀਨਂ ਤਿਸਤਮਾਣਵਾਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਨ, ਮਹਾਰਾਜ, ਭਗਵਾ ਗੁਯ੍ਹਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਛਾਯਂ ਭਗਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸਨਨਿਵਤ੍ਥਂ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਬਦ੍ਧਂ ਚੀਵਰਪਾਰੁਤਂ ਛਾਯਾਰੂਪਕਮਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਮਹਾਰਾਜਾਤਿ। ਛਾਯਾਰੂਪੇ ਦਿਟ੍ਠੇ ਸਤਿ ਦਿਟ੍ਠੋ ਏਵ ਨਨੁ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਤਿਟ੍ਠਤੇਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਹਦਯਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬੁਜ੍ਝਨਕਸਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਹਦਯਮਂਸਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ। ਕਲ੍ਲੋਸਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਗਸੇਨਾ''ਤਿ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੪.੩.੩)।

ਨਿਨ੍ਨਾਮੇਤ੍ਵਾਤਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ। ਕਣ੍ਣਸੋਤਾਨੁਮਸਨੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਦੀਘਭਾਵੋ, ਨਾਸਿਕਾਸੋਤਾਨੁਮਸਨੇਨ ਤਨੁਭਾਵੋ, ਨਲਾਟਚ੍ਛਾਦਨੇਨ ਪੁਥੁਲਭਾਵੋ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਆਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾਨਞ੍ਚੇਵ ਆਚਰਿਯਾਚਰਿਯਾਨਞ੍ਚ। **ਸਕੇ ਵਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ।

੫੫੪. **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਾਯੋ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਅਹੀਨਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਤਾਯ ਚ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਰੀਰੋ । **ਸੁਰੁਚੀ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਸਰੀਰਪ੍ਪਭੋ। **ਸੁਜਾਤੋ**ਤਿ ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ତਿਯਾ ਸਣ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਸੁਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। **ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ**ਤਿ ਸੁਚਿਰਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਤਿਤ੍ਤਿਜਨਕਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਂ ਰਮਣੀਯਂ ਚਾਰੁ ਏਵ ਦਸ੍ਸਨਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਨੇਤ੍ਤੋ''ਤਿ। **ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਸਦਿਸਵਣ੍ਣੋ। **ਅਸੀ**ਤਿ ਭਵਸਿ। ਏਤਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸੁਸੁਕ੍ਕਦਾਠੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੁਕ੍ਕਦਾਠੋ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਦਾਠਾਹਿ ਚਨ੍ਦਕਿਰਣਾ ਵਿਯ ਅਤਿਵਿਯ ਪਣ੍ਡਰਰਂਸਿਯੋ ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸੁਸੁਕ੍ਕਦਾਠੋਸੀ''ਤਿ।

੫੫੫. **ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨੇਵ ਵਚਨਨ੍ਤਰੇਨ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ।

੫੫੬. ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੁ ਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਰੁਚਿਤੇਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਆਹ – **''ਪਸਨ੍ਨਨੇਤ੍ਤੋ''**ਤਿਆਦਿ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਪਸਾਦਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਪਸਨ੍ਨਨੇਤ੍ਤੋ,** ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਸਦਿਸਮੁਖਤ੍ਤਾ **ਸੁਮੁਖੋ,** ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਬ੍ਰਹਾ,** ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤਤਾਯ **ਉਜੁ,** ਜੁਤਿਮਨ੍ਤਤਾਯ ਪਤਾਪਵਾ। ਯਮ੍ਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ **''ਮਜ੍ਝੇ ਸਮਣਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਥੁਨਤਾ ਪੁਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਈਦਿਸੋ ਹਿ ਏਵਂ ਵਿਰੋਚਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਉਤ੍ਤਰਗਾਥਾਯਪਿ।

੫੫੭-੮. **ਉਤ੍ਤਮਵਣ੍ਣਿਨੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। **ਜਮ੍ਬੁਸਣ੍ਡਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸ। ਪਾਕਟੇਨ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤੋ ਆਹ, ਅਪਿਚ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਦੀਪਾਨਂ ਇਸ੍ਸਰੋ ਹੋਤਿ।

੫੫੯. **ਖਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਖਤ੍ਤਿਯਾ। **ਭੋਜਾ**ਤਿ ਭੋਗਿਯਾ। **ਰਾਜਾਨੋ**ਤਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤਾ। **ਅਨੁਯਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਨੁਗਾਮਿਨੋ ਸੇਵਕਾ। **ਰਾਜਾਭਿਰਾਜਾ**ਤਿ ਰਾਜੂਨਂ ਪੂਜਨਿਯੋ ਰਾਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਨੁਜਿਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਧਿਪਤਿ ਪਰਮਿਸ੍ਸਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ।

੫੬੦. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ''ਯੇ ਤੇ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਤੇ ਸਕੇ ਵਣ੍ਣੇ ਭਞ੍ਞਮਾਨੇ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਂ ਸੇਲਸ੍ਸ ਮਨੋਰਥਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **''ਰਾਜਾਹਮਸ੍ਮੀ''**ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਂ ਖੋ ਮਂ ਤ੍ਵਂ ਸੇਲ ਯਾਚਸਿ ''ਰਾਜਾ ਅਰਹਸਿ

ਭਵਿਤੁੰ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ''ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਹੋਤਿ, **ਰਾਜਾਹਮਸ੍ਮਿ,** ਸਤਿ ਚ ਰਾਜਤ੍ਤੇ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੋ ਰਾਜਾ ਸਮਾਨੋਪਿ ਯੋਜਨਸਤੰ ਵਾ ਅਨੁਸਾਸਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਯੋਜਨਸਤਾਨਿ ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸੰ ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਚਤੁਦੀਪਪਰਿਯਨ੍ਤਮਤ੍ਤੰ ਵਾ, ਨਾਹਮੇਵੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵਿਸਯੋ। ਅਹਞ੍ਹਿ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਭਵਗ੍ਗਤੋ** ਅਵੀਚਿਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਿਰਿਯੰ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯੋ ਅਨੁਸਾਸਾਮਿ। ਯਾਵਤਾ ਹਿ ਅਪਦਦ੍ਵਿਪਦਾਦਿਭੇਦਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਅਹੰ ਤੇਸੰ ਅਗ੍ਗੋ। ਨ ਹਿ ਮੇ ਕੋਚਿ ਸੀਲੇਨ ਵਾ…ਪੇ॰… ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਾ ਪਟਿਭਾਗੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਸ੍ਵਾਹੰ ਏਵੰ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਨੇਵ ਚਤੁਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਭੇਦਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਸਙ੍ਖਾਤੇਨ **ਧਮ੍ਮੇਨ ਚਕ੍ਕੰ ਵਤ੍ਤੇਮਿ** ''ਇਦੰ ਪਜਹਥ, ਇਦੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਣਾਚਕ੍ਕੰ, ''ਇਦੰ ਖੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧; ਮਹਾਵ॰ ੧੪) ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇਨ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਮੇਵ ਵਾ। **ਚਕ੍ਕੰ ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯੰ ਚਕ੍ਕੰ ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯੰ ਹੋਤਿ ਸਮਣੇਨ ਵਾ…ਪੇ॰… ਕੇਨਚਿ ਲੋਕਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ।

੫੬੧-੨. ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਸੇਲੋ ਦਲ੍ਹਿਕਰਣਤ੍ਥੰ **"ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਟਿਜਾਨਾਸੀ"**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਨੁ ਸੇਨਾਪਤੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਰਞ੍ਞੋ ਭੋਤੋ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਕੋ ਸੇਨਾਪਤਿ ਕੋਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ।

੫੬੩. ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਪੁਞ੍ਜੋ ਵਿਯ ਸਿਰਿਯਾ ਸੋਭਮਾਨੋ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ **"ਮਯਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਜਾਤੋ ਤਥਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤਹੇਤੁ ਅਨੁਜਾਤੋ, ਤਥਾਗਤੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਜਾਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੫੬੪. ਏਵੰ ''ਕੋ ਨੁ ਸੇਨਾਪਤੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਹੰ ਬ੍ਯਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯੰ ਸੇਲੋ ਆਹ – ''ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਟਿਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਨੰ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖੰ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ''ਨਾਹੰ ਪਟਿਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਟਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਪਿਚਾਹੰ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਞਾਪੇਤੁੰ **"ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਚ। ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਨ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਪਹਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਹੇਤੁਵਚਨੇਨ ਪਨ ਫਲਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਤੇਸੰ ਫਲਾਨਿ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਾਨਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੇਵ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਯਤੋ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤੰ, ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਭਾਵਨਾਫਲਞ੍ਚ ਵਿਜ੍ਜਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੰ ਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਜਾਤੋਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਯੁਤ੍ਤੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤੰ ਸਾਧੇਤਿ।

੫੬੫-੭. ਏਵੰ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪਾਤੁਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਤ੍ਥੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਅਭਿਤ੍ਥਰਯਮਾਨੋ **"ਵਿਨਯਸ੍ਸੂ"**ਤਿ ਗਾਥਾਤ੍ਤਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਰਾਗਸਲ੍ਲਾਦਿਸਤ੍ਤਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤਨੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੋ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਭੂਤੋ। **ਅਤਿਤੁਲੋ**ਤਿ ਤੁਲੰ ਅਤੀਤੋ ਉਪਮੰ ਅਤੀਤੋ, ਨਿਰੂਪਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਾਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨੋ**ਤਿ ''ਕਾਮਾ ਤੇ ਪਠਮਾ ਸੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਕਾਯ ''ਪਰੇ ਚ ਅਵਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੪੦; ਮਹਾਨਿ॰ ੨੮; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਨਨ੍ਦਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੪੭) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਮਾਰਪਰਿਸਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਮਾਰਸੇਨਾਯ ਪਮਦ੍ਦਨੋ। **ਸਬ੍ਬਾਮਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮਚ੍ਚੁਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰਾਦਿਕੇ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇ। **ਵਸੀਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। **ਅਕੁਤੋਭਯੋ**ਤਿ ਕੁਤੋਚਿ ਅਭਯੋ।

੫੬੮-੭੦. ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਾਵਦੇਵ ਭਗਵਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਪ੍ਪਸਾਦੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **"ਇਮੰ ਭਵਨ੍ਤੋ"**ਤਿ ਗਾਥਾਤ੍ਤਯਮਾਹ ਯਥਾ ਤੰ ਪਰਿਪਾਕਗਤਾਯ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ। ਤਤ੍ਥ **ਕਣ੍ਹਾਭਿਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਚਣ੍ਡਾਲਾਦਿਨੀਚਕੁਲੇ ਜਾਤੋ।

੫੭੧. ਤਤੋ ਤੇਪਿ ਮਾਣਵਕਾ ਤਥੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ **"ਏਤਞ੍ਚੇ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਭੋਤੋ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹੰਸੁ ਯਥਾ ਤੰ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ।

੫੭੨. ਅਥ ਸੇਲੋ ਤੇਸੁ ਮਾਣਵਕੇਸੁ ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਮਾਨੋ **“ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ।

੫੭੩. ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਸੇਲੋ ਅਤੀਤੇ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਤੇਸਂਯੇਵ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪੁਰਿਸਸਤਾਨਂ ਗਣਸੇਟ੍ਠੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਵੇਣਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਕਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨੋ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵੇ ਤੇਸਂਯੇਵ ਆਚਰਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਤਞ੍ਚ ਨੇਸਂ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਕਾਯ ਪਰਿਪਕ੍ਕਂ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਸ੍ਸ ਚ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੋ **“ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤ”**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ। **ਅਕਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਨ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਫਲਂ। **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ। ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸ ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਸਿਕ੍ਖਤੋ ਅਮੋਘਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤਂ...ਪੇ॰... ਸਿਕ੍ਖਤੋ’’ਤਿ।

ਏਵਞ੍ਚ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨਾਗਮ੍ਮ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਸੁਂ। ਏਵਮਿਮਂ ਤੇਸਂ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾ **“ਅਲਤ੍ਥ ਖੋ ਸੇਲੋ...ਪੇ॰... ਉਪਸਮ੍ਪਦ”**ਨ੍ਤਿ ਆਹਂਸੁ।

ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨ੍ਤਿ ਭੁਤ੍ਤਵਨ੍ਤਂ। **ਓਨੀਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਤੋ ਓਨੀਤਪਾਣਿਂ, ਅਪਨੀਤਹਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਇਤਰਥਾ ਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦੀਤਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

੫੭੪. **ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਮੁਖਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਕੇਣਿਯਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਕੂਲਵਸੇਨ ਅਨੁਮੋਦਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਚਰਿਯਂ ਵਿਨਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਯਞ੍ਞਾਭਾਵਤੋ ‘‘ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਮੁਖਾ ਯਞ੍ਞਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਸੇਟ੍ਠਾ ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਪਧਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੇਦੇ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੇਹਿ ਪਠਮਂ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸਾਵਿਤ੍ਤੀ ‘‘ਛਨ੍ਦਸੋ ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਤੋ ਰਾਜਾ ‘‘ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਨਦੀਨਂ ਆਧਾਰਤੋ ਪਟਿਸਰਣਤੋ ਚ ਸਾਗਰੋ ‘‘ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਚਨ੍ਦਯੋਗਵਸੇਨ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਕਤ੍ਤਿਕਾ ਅਜ੍ਜ ਰੋਹਿਣੀ’’ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨਤੋ ਆਲੋਕਕਰਣਤੋ ਸੋਮ੍ਮਭਾਵਤੋ ਚ ‘‘ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਂ ਮੁਖਂ ਚਨ੍ਦੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਪਨ੍ਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਆਦਿਚ੍ਚੋ ‘‘ਤਪਤਂ ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਾਨਂ ਪਨ ਅਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਂ ਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਪੁਞ੍ਞਂ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨਾਨਂ, ਸਙ੍ਘੋ ਵੇ ਯਜਤਂ ਮੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਯਮੁਖਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੫੭੬. **ਯਂ ਤਂ ਸਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਬ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਭਗਵਾ, ਯਸ੍ਮਾ ਮਯਂ ਇਤੋ ਅਟ੍ਠਮੇ ਦਿਵਸੇ ਤਂ ਸਰਣਂ ਅਗਮਮ੍ਹ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਰਤ੍ਤੇਨ ਤਵ ਸਾਸਨੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਨ ਦਮਥੇਨ ਦਨ੍ਤਮ੍ਹ। ਅਹੋ ਤੇ ਸਰਣਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੋਤਿ।

੫੭੭-੮. ਤਤੋ ਪਰਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਥੁਨਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਾਯ ਵਨ੍ਦਨਂ ਯਾਚਤਿ –

੫੭੯.‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਤਿਸਤਾ ਇਮੇ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਜਲੀਕਤਾ।
ਪਾਦੇ ਵੀਰ ਪਸਾਰੇਹਿ, ਨਾਗਾ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੁ ਸਤ੍ਥੁਨੋ’’ਤਿ॥

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸੇਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮੦. **ਅਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਤੋ ਕਿਰ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਏਕੋ ਉਪਾਸਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਸੋ ਪੁਤ੍ਤਸੋਕਾਭਿਭੂਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਨਿਰਾਹਾਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਘਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੋਕਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨਿਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਕਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਰਹਿਤੰ। ਯਥਾ ਹਿ ''ਯਦਾਹੰ ਅਕ੍ਖਿੰ ਵਾ ਨਿਖਣਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਮੁਕੰ ਵਾ ਉਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਤੰ ਭਣ੍ਡੰ ਅਵਹਰਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਿਰਿਯਾਕਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਮਤ੍ਥਿ, ਨ ਏਵੰ ਜੀਵਿਤੇ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁੰ ''ਯਾਵਾਹੰ ਇਦੰ ਵਾ ਇਦੰ ਵਾ ਕਰੋਮਿ, ਤਾਵ ਤ੍ਵੰ ਜੀਵ, ਮਾ ਮੀਯਾ''ਤਿ। **ਅਨਵ੍ਹਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤੋ ਏਵ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਏਕੰਸੇਨ ਅਵ੍ਹਾਤੁੰ ''ਏਤ੍ਤਕੰ ਵਾ ਏਤ੍ਤਕੰ ਵਾ ਕਾਲੰ ਇਮਿਨਾ ਜੀਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਗਤਿਯਾ ਆਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤਵਸੇਨ ਵਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦੀਨੰ ਪਰਿਮਿਤੰ ਆਯੁ, ਨ ਤਥਾ ਮਚ੍ਚਾਨੰ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਏਕੰਸੇਨ ਅਨਵ੍ਹਾਤੰ।

ਕਸਿਰਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕਪਚ੍ਚਯਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਕਿਚ੍ਛੰ ਨ ਸੁਖਯਾਪਨੀਯੰ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੰ ਅਸ੍ਸਾਸਪਟਿਬਦ੍ਧਞ੍ਚ, ਪਸ੍ਸਾਸਪਟਿਬਦ੍ਧਞ੍ਚ, ਮਹਾਭੂਤਪਟਿਬਦ੍ਧਞ੍ਚ, ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਪਟਿਬਦ੍ਧਞ੍ਚ, ਉਸ੍ਮਾਪਟਿਬਦ੍ਧਞ੍ਚ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਟਿਬਦ੍ਧਞ੍ਚ। ਅਨਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋਪਿ ਹਿ ਨ ਜੀਵਤਿ ਅਪਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋਪਿ। ਚਤੂਸੁ ਚ ਧਾਤੂਸੁ ਕਟ੍ਠਮੁਖਾਦਿਆਸੀਵਿਸਦਟ੍ਠੋ ਵਿਯ ਕਾਯੋ ਪਥਵੀਧਾਤੁਪ੍ਪਕੋਪੇਨ ਤਾਵ ਥਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਕਲਿਙ੍ਗਰਸਦਿਸੋ। ਯਥਾਹ –

''ਪਤ੍ਥਦ੍ਧੋ ਭਵਤੀ ਕਾਯੋ, ਦਟ੍ਠੋ ਕਟ੍ਠਮੁਖੇਨ ਵਾ।
ਪਥਵੀਧਾਤੁਪ੍ਪਕੋਪੇਨ, ਹੋਤਿ ਕਟ੍ਠਮੁਖੇਵ ਸੋ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੮੪)।

ਆਪੋਧਾਤੁਪ੍ਪਕੋਪੇਨ ਪੂਤਿਭਾਵੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਗ੍ਘਰਿਤਪੁਬ੍ਬਮੰਸਲੋਹਿਤੋ ਅਟ੍ਠਿਚਮ੍ਮਾਵਸੇਸੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ –

''ਪੂਤਿਕੋ ਭਵਤੀ ਕਾਯੋ, ਦਟ੍ਠੋ ਪੂਤਿਮੁਖੇਨ ਵਾ।
ਆਪੋਧਾਤੁਪ੍ਪਕੋਪੇਨ, ਹੋਤਿ ਪੂਤਿਮੁਖੇਵ ਸੋ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੮੪)।

ਤੇਜੋਧਾਤੁਪ੍ਪਕੋਪੇਨ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯੰ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਰਿਡਯ੍ਹਤਿ। ਯਥਾਹ –

''ਸਨ੍ਤਤ੍ਤੋ ਭਵਤੀ ਕਾਯੋ, ਦਟ੍ਠੋ ਅਗ੍ਗਿਮੁਖੇਨ ਵਾ।
ਤੇਜੋਧਾਤੁਪ੍ਪਕੋਪੇਨ, ਹੋਤਿ ਅਗ੍ਗਿਮੁਖੇਵ ਸੋ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੮੪)।

ਵਾਯੋਧਾਤੁਪ੍ਪਕੋਪੇਨ ਸਞ੍ਛਿਜ੍ਜਮਾਨਸਨ੍ਧਿਬਨ੍ਧਨੋ ਪਾਸਾਣੇਹਿ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਚੁਣ੍ਣਿਯਮਾਨਟ੍ਠਿਕੋ ਵਿਯ ਚ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ –

''ਸਞ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਭਵਤੀ ਕਾਯੋ, ਦਟ੍ਠੋ ਸਤ੍ਥਮੁਖੇਨ ਵਾ।
ਵਾਯੋਧਾਤੁਪ੍ਪਕੋਪੇਨ, ਹੋਤਿ ਸਤ੍ਥਮੁਖੇਵ ਸੋ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੮੪)।

ਧਾਤੁਪ੍ਪਕੋਪਬਜਾਪਨ੍ਨਕਾਯੋਪਿ ਚ ਨ ਜੀਵਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਤਾ ਧਾਤੁਯੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਨ੍ਤਾਪਿ ਸਮੰ ਵਹਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਜੀਵਿਤੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਏਵੰ ਮਹਾਭੂਤਪਟਿਬਦ੍ਧਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤੰ। ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਪਨ ਆਹਾਰੁਪਚ੍ਛੇਦੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯੋ ਪਾਕਟੋ ਏਵ। ਏਵੰ ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਪਟਿਬਦ੍ਧਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤੰ। ਤਥਾ ਅਸਿਤਪੀਤਾਦਿਪਰਿਪਾਕੇ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੇ ਖੀਣੇ ਸਤ੍ਤਾ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯੰ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਾਪਿ ਪਾਕਟਾ ਏਵ। ਏਵੰ ਉਸ੍ਮਾਪਟਿਬਦ੍ਧਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤੰ। ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਪਨ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧਤੋ ਪਭੁਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਨ ਹੋਤਿ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਏਵੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਟਿਬਦ੍ਧਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤੰ। ਏਵੰ ਅਨੇਕਪਚ੍ਚਯਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਕਸਿਰੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਪਰਿਤ੍ਤਞ੍ਚਾਤਿ ਅਪ੍ਪਕੰ, ਦੇਵਾਨੰ ਜੀਵਿਤੰ ਉਪਨਿਧਾਯ ਤਿਣਗ੍ਗੇ ਉਸ੍ਸਾਵਬਿਨ੍ਦੁਸਦਿਸੰ, ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਅਭਾਵੇਨ ਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤੰ। ਅਤਿਦੀਘਾਯੁਕੋਪਿ ਹਿ ਸਤ੍ਤੋ ਅਤੀਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਜੀਵਿਤ੍ਥ ਨ ਜੀਵਤਿ ਨ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਗਤੇਨ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨ ਜੀਵਤਿ ਨ ਜੀਵਿਤ੍ਥ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਜੀਵਤਿ ਨ ਜੀਵਿਤ੍ਥ ਨ ਜੀਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤੰ –

‘‘ਜੀਵਿਤੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਚ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾ ਚ ਕੇਵਲਾ।
ਏਕਚਿਤ੍ਤਸਮਾਯੁਤ੍ਤਾ, ਲਹੁਸੋ ਵਤ੍ਤਤੇ ਖਣੋ॥

‘‘ਚੁਲ੍ਲਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ , ਕਪ੍ਪਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਯੇ ਮਰੂ।
ਨਤ੍ਵੇਵ ਤੇਪਿ ਜੀਵਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਂਯੁਤਾ’’ਤਿ॥ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੦)।

ਤਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਸਂਯੁਤਨ੍ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤੰ ਏਵਂ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਮਨਞ੍ਞਾਤੰ ਕਸਿਰੰ ਪਰਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਮਾਨਮ੍ਪਿ ਸੀਤੁਣ੍ਹਡਂਸਮਕਸਾਦਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਸਂਯੁਤੰ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਸ੍ਮਾ ਈਦਿਸਂ ਮਚ੍ਚਾਨਂ ਜੀਵਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਯਾਵ ਤਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਧਮ੍ਮਚਰਿਯਮੇਵ ਬ੍ਰੂਹਯ, ਮਾ ਪੁਤ੍ਤਮਨੁਸੋਚਾਤਿ।

੫੮੧. ਅਥਾਪਿ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਸਿ ‘‘ਸਬ੍ਬੂਪਕਰਣੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਰਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਮੇ ਸੋ ਮਤੋ, ਤੇਨ ਸੋਚਾਮੀ’’ਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਮਾ ਸੋਚਿ। **ਨ ਹਿ ਸੋ ਉਪਕ੍ਕਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਯੇਨ ਜਾਤਾ ਨ ਮਿਯ੍ਯਰੇ**, ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਕੇਨਚਿ ਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਜਾਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਮਾ ਮਰਨ੍ਤੂਤਿ ਰਕ੍ਖਿਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਯਸ੍ਮਾ ਸੋ ‘‘ਜਰਂ ਪਤ੍ਵਾ ਨਾਮ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਰਣਂ ਅਨੁਰੂਪਂ, ਅਤਿਦਹਰੋ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮਤੋ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **“ਜਰਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਵਾ ਮਰਣਂ, ਏਵਂਧਮ੍ਮਾ ਹਿ ਪਾਣਿਨੋ**”ਤਿ, ਜਰਂ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਮਰਣਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਯਮੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੫੮੨. ਇਦਾਨਿ ਤਮਤ੍ਥਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਾਧੇਨ੍ਤੋ **“ਫਲਾਨਮਿਵ ਪਕ੍ਕਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਫਲਾਨਂ ਪਕ੍ਕਾਨਂ ਯਸ੍ਮਾ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਸੂਰਿਯਾਤਪੇਨ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਮਾਨੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਪਥਵਿਰਸੋ ਚ ਆਪੋਰਸੋ ਚ ਪਤ੍ਤਤੋ ਸਾਖਂ ਸਾਖਤੋ ਖਨ੍ਧਂ ਖਨ੍ਧਤੋ ਮੂਲਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਮੂਲਤੋ ਪਥਵਿਮੇਵ ਪਵਿਸਤਿ, ਓਗਮਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਨ ਪਥਵਿਤੋ ਮੂਲਂ ਮੂਲਤੋ ਖਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਾਖਾਪਤ੍ਤਪਲ੍ਲਵਾਦੀਨਿ ਪੁਨ ਆਰੋਹਤਿ, ਏਵਂ ਆਰੋਹਨ੍ਤੋ ਚ ਪਰਿਪਾਕਗਤੇ ਫਲੇ ਵਣ੍ਟਮੂਲਂ ਨ ਪਵਿਸਤਿ। ਅਥ ਸੂਰਿਯਾਤਪੇਨ ਤਪ੍ਪਮਾਨੇ ਵਣ੍ਟਮੂਲੇ ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨ ਤਾਨਿ ਫਲਾਨਿ ਪਾਤੋ ਪਾਤੋ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਪਤਨ੍ਤਿ, ਨੇਸਂ ਪਾਤੋ ਪਤਨਤੋ ਭਯਂ ਹੋਤਿ, ਪਤਨਾ ਭਯਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਜਾਤਾਨਂ ਮਚ੍ਚਾਨਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਮਰਣਤੋ ਭਯਂ । ਪਕ੍ਕਫਲਸਦਿਸਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਤਿ।

੫੮੩-੬. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ **“ਯਥਾਪਿ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਜੀਵਿਤਾ**”ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ **“ਦਹਰਾ ਚ...ਪੇ॰... ਪਰਾਯਣਾ**”ਤਿ ਏਵਂ ਗਣ੍ਹ, ਏਵਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **“ਤੇਸਂ ਮਚ੍ਚੁ...ਪੇ॰... ਞਾਤੀ ਵਾ ਪਨ ਞਾਤਕੇ**”ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਨ ਪਿਤਾ ਤਾਯਤੇ ਪੁਤ੍ਤਂ, ਞਾਤੀ ਵਾ ਪਨ ਞਾਤਕੇ, ਤਸ੍ਮਾ **ਪੇਕ੍ਖਤਂਯੇਵ...ਪੇ॰... ਨੀਯਤਿ**।

ਤਤ੍ਰ ਅਯਂ ਯੋਜਨਾ – ਪਸ੍ਸਮਾਨਾਨਂਯੇਵ ਞਾਤੀਨਂ ‘‘ਅਮ੍ਮ, ਤਾਤਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੁਥੁ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਲਾਲਪਤਂਯੇਵ ਮਚ੍ਚਾਨਂ ਏਕਮੇਕੋ ਮਚ੍ਚੋ ਯਥਾ ਗੋ ਵਜ੍ਝੋ ਏਵਂ ਨੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਪਸ੍ਸ, ਉਪਾਸਕ, ਯਾਵ ਅਤਾਣੋ ਲੋਕੋਤਿ।

੫੮੭. ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤੇ **“ਏਵਮਬ੍ਭਾਹਤੋ ਲੋਕੋ ਮਚ੍ਚੁਨਾ ਚ ਜਰਾਯ ਚ,** ਸੋ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਂ ਕਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, **ਤਸ੍ਮਾ ਧੀਰਾ ਨ ਸੋਚਨ੍ਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕਪਰਿਯਾਯਂ**। ਇਮਂ ਲੋਕਸਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਨ ਸੋਚਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੫੮੮. ਤ੍ਵਂ ਪਨ **ਯਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ...ਪੇ॰... ਪਰਿਦੇਵਸਿ**। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਸ੍ਸ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਂ ਆਗਤਸ੍ਸ ਆਗਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਇਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਤਸ੍ਸ ਗਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਇਮੇ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਅਸਮ੍ਪਸ੍ਸਂ ਨਿਰਤ੍ਥਂ ਪਰਿਦੇਵਸਿ। ਧੀਰਾ ਪਨ ਤੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕਪਰਿਯਾਯਂ ਨ ਸੋਚਨ੍ਤੀਤਿ।

੫੮੯. ਇਦਾਨਿ ‘‘ਨਿਰਤ੍ਥਂ ਪਰਿਦੇਵਸੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਦੇਵਨਾਯ ਨਿਰਤ੍ਥਕਭਾਵਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤੋ **“ਪਰਿਦੇਵਯਮਾਨੋ ਚੇ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਦਬ੍ਬਹੇ**ਤਿ ਉਬ੍ਬਹੇਯ੍ਯ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਞ੍ਜਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋ ਹਿਂਸਮਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਬਾਧੇਨ੍ਤੋ। **ਕਯਿਰਾ ਚੇ ਨਂ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ**ਤਿ ਯਦਿ ਤਾਦਿਸੋ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਥੋ ਉਦਬ੍ਬਹੇ, ਵਿਚਕ੍ਖਣੋਪਿ ਨਂ ਪਰਿਦੇਵਂ ਕਰੇਯ੍ਯ।

੫੯੦. ਨ ਹਿ ਰੁਣ੍ਣੇਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਯਂ ਯੋਜਨਾ – ਨ ਪਨ ਕੋਚਿ **ਰੁਣ੍ਣੇਨ** ਵਾ **ਸੋਕੇਨ** ਵਾ **ਚੇਤਸੋ ਸਨ੍ਤਿਂ ਪਪ੍ਪੋਤਿ,** ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਰੋਦਤੋ ਸੋਚਤੋ ਚ **ਭਿਯ੍ਯੋ ਅਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੇ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਰੀਰਞ੍ਚ** ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਿਯਾਦੀਹਿ **ਉਪਹਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ।

੫੯੧. ਨ ਤੇਨ ਪੇਤਾਤਿ ਤੇਨ ਪਰਿਦੇਵਨੇਨ ਕਾਲਕਤਾ ਨ ਪਾਲੇਨ੍ਤਿ ਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਂ ਤੇਸਂ ਉਪਕਾਰਾਯ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਰਤ੍ਥਾ ਪਰਿਦੇਵਨਾਤਿ।

੫੯੨. ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਨਿਰਤ੍ਥਾ, ਅਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਆਵਹਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ **ਸੋਕਮਪ੍ਪਜਹਂ …ਪੇ॰… ਵਸਮਨ੍ਵਗੂ**। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਨੁਸੋਚਨ੍ਤੋ। **ਵਸਮਨ੍ਵਗੂ**ਤਿ ਵਸਂ ਗਤੋ।

੫੯੩. ਏਵਮ੍ਪਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਤ੍ਤਂ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸੋਕਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੋਕਵਿਨਯਤ੍ਥਂ ਓਵਦਨ੍ਤੋ **“ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਪਸ੍ਸਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਗਮਿਨੇ**ਤਿ ਗਮਿਕੇ, ਪਰਲੋਕਗਮਨਸਜ੍ਜੇ ਠਿਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਫਨ੍ਦਨ੍ਤੇਵਿਧ ਪਾਣਿਨੇ**ਤਿ ਮਰਣਭਯੇਨ ਫਨ੍ਦਮਾਨੇਯੇਵ ਇਧ ਸਤ੍ਤੇ।

੫੯੪. ਯੇਨ ਯੇਨਾਤਿ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ‘‘ਦੀਘਾਯੁਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਰੋਗੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਤਤੋ ਤਂ ਅਞ੍ਞਥਾਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਏਵਂ ਮਞ੍ਞਿਤੋ ਮਰਤਿਪਿ, ਰੋਗੀਪਿ ਹੋਤਿ। ਏਤਾਦਿਸੋ ਅਯਂ ਵਿਨਾਭਾਵੋ ਮਞ੍ਞਿਤਪ੍ਪਚ੍ਚਨੀਕੇਨ ਹੋਤਿ, ਪਸ੍ਸ, ਉਪਾਸਕ, ਲੋਕਸਭਾਵਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੫੯੬. ਅਰਹਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾਤਿ ਇਮਂ ਏਵਰੂਪਂ ਅਰਹਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਨੇਸੋ ਲਬ੍ਭਾ ਮਯਾ ਇਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਪੇਤੋ ‘‘ਇਦਾਨਿ ਮਯਾ ਪੁਨ ਜੀਵਤੂ’’ਤਿ ਨ ਲਬ੍ਭਾ ਇਤਿ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੋ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਪਰਿਦੇਵਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੫੯੭. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **“ਯਥਾ ਸਰਣਮਾਦਿਤ੍ਤਂ…ਪੇ॰… ਧਂਸਯੇ”**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਧੀਰੋ** ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਦਾਯ, **ਸਪਞ੍ਞੋ** ਸਾਭਾਵਿਕਪਞ੍ਞਾਯ, **ਪਣ੍ਡਿਤੋ** ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਪਞ੍ਞਾਯ, **ਕੁਸਲੋ** ਚਿਨ੍ਤਕਜਾਤਿਕਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਸੁਤਮਯਭਾਵਨਾਮਯਪਞ੍ਞਾਹਿ ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੫੯੮-੯. ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਸੋਕਮੇਵ, **ਪਰਿਦੇਵਂ…ਪੇ॰… ਸਲ੍ਲਮਤ੍ਤਨੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਜਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਂ। ਦੋਮਨਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤਸਿਕਦੁਕ੍ਖਂ। **ਅਬ੍ਬਹੇ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਰੇ। **ਸਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਮੇਵ ਤਿਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣਟ੍ਠੇਨ ਅਨ੍ਤੋਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਚ ਸਲ੍ਲਂ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਤ੍ਤਵਿਧਂ ਰਾਗਾਦਿਸਲ੍ਲਂ ਵਾ। ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਬ੍ਬੂਲ੍ਹੇ ਸਲ੍ਲੇ ਅਬ੍ਬੂਲ੍ਹਸਲ੍ਲੋ…ਪੇ॰… ਨਿਬ੍ਬੁਤੋਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਸਿਤੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। **ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਂ ਇਧ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵਣ੍ਣਿਤਂ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਵਾਸੇਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਵਾਸੇਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮੇਵ ਯਾਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਂ ਪਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨਿ ਉਤ੍ତਾਨਤ੍ਥਾਨਿ ਚ ਪਦਾਨਿ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ। **ਇਚ੍ਛਾਨਙ੍ਗਲੇ**ਤਿ ਗਾਮਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾਨਂ **ਚਙ੍ਕੀ ਤਾਰੁਕ੍ਖੋ ਤੋਦੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਵੋਹਾਰਨਾਮਮੇਤਂ। **ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿ ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣੀ**ਤਿ ਨੇਮਿਤ੍ਤਿਕਂ। ਤੇਸੁ ਕਿਰ ਏਕੋ ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਸ੍ਸੇ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਪਦੁਮੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਤਾਪਸੋ ਤਂ ਪਦੁਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਯਿਤਂ ਦਾਰਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਂਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਪੋਕ੍ਖਰੇ ਸਯਿਤਤ੍ਤਾ ''ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤੀ''ਤਿ ਚਸ੍ਸ ਨਾਮਮਕਾਸਿ। ਏਕਸ੍ਸ ਠਾਨਨ੍ਤਰੇ ਨੇਮਿਤ੍ਤਿਕਂ। ਤੇਨ ਕਿਰ ਜਾਣੁਸ੍ਸੋਣਿਨਾਮਕਂ ਪੁਰੋਹਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਲਦ੍ਧਂ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿ।

ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾ ਕਸ੍ਮਾ ਇਚ੍ਛਾਨਙ੍ਗਲੇ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤੀਤਿ? ਵੇਦਸਜ੍ਝਾਯਨਪਰਿਵੀਮਂਸਨਤ੍ਥਂ। ਤੇਨ ਕਿਰ ਸਮਯੇਨ ਕੋਸਲਜਨਪਦੇ ਵੇਦਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵੇਦਾਨਂ ਸਜ੍ਝਾਯਕਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਪਪਰਿਕ੍ਖਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਗਾਮੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਤੇਪਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭੋਗਗਾਮਤੋ ਆਗਮ੍ਮ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ।

ਵਾਸੇਟ੍ਠਭਾਰਦ੍ਵਾਜਾਨਨ੍ਤਿ ਵਾਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸ੍ਸ ਚ। **ਅਯਮਨ੍ਤਰਾਕਥਾ**ਤਿ ਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਹਾਯਕਭਾਵਾਨੁਰੂਪਂ ਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾ ਅਨੁਵਿਚਰਿਂਸੁ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਥਾਯ ਅਨ੍ਤਰਾ ਵੇਮਜ੍ਝੇਯੇਵ ਅਯਂ ਅਞ੍ਞਾ ਕਥਾ ਉਦਪਾਦੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਂਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕੋ**ਤਿ ਸਂਸੁਦ੍ਧਕੁਚ੍ਛਿਕੋ, ਸਂਸੁਦ੍ਧਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਏਵ ਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਸਮਵੇਪਾਕਿਨਿਯਾ ਗਹਣਿਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਹਿ ਉਦਰਗ੍ਗਿ ''ਗਹਣੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿ। **ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ**ਤਿ ਮਾਤੁ ਮਾਤਾ, ਪਿਤੁ ਪਿਤਾਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਲੋਮੇਨ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤ ਜਾਤਿਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਿਤਾਮਹੋ ਚ ਪਿਤਾਮਹੀ ਚ ਪਿਤਾਮਹਾ, ਤਥਾ ਮਾਤਾਮਹੋ ਚ ਮਾਤਾਮਹੀ ਚ ਮਾਤਾਮਹਾ, ਪਿਤਾਮਹਾ ਚ ਮਾਤਾਮਹਾ ਚ ਪਿਤਾਮਹਾਯੇਵ। ਪਿਤਾਮਹਾਨਂ ਯੁਗਂ **ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਂ। ਯੁਗ**ਨ੍ਤਿ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਅਭਿਲਾਪਮਤ੍ਤਮੇਵ ਚੇਤਂ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਪਿਤਾਮਹਾਯੇਵ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਂ। **ਅਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਂ ਆਰਬ੍ਭ ''ਕਿਂ ਸੋ''ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਨਵਞ੍ਞਾਤੋ । **ਅਨੁਪਕ੍ਕੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਸਨ੍ਨੋਸਵਾਦੇਨ ਅਨੁਪਕ੍ਕੁਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ। **ਵਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਆਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਪੇਤੁਂ ਬੋਧੇਤੁਂ, ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਆਯਾਮਾ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਾਮ।

੬੦੦. ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪਟਿਞ੍ਞਾਤਾਤਿ ''ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਤੁਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਯਂ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਚ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਪਟਿਜਾਨਿਮ੍ਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਭਵਾਮ। **ਉਭੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨਾ। **ਅਹਂ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿਸ੍ਸ, ਤਾਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਯਂ ਮਾਣਵੋ**ਤਿ ਅਹਂ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿਸ੍ਸ ਜੇਟ੍ਠਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਅਗ੍ਗਸਿਸ੍ਸੋ, ਅਯਂ ਤਾਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਭਣਤਿ ਆਚਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ।

੬੦੧. ਤੇਵਿਜ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਤਿਵੇਦਾਨਂ। **ਕੇਵਲਿਨੋ**ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤਾ। **ਅਸ੍ਮਸੇ**ਤਿ ਅਮ੍ਹ ਭਵਾਮ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਕੇਵਲਿਭਾਵਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਪਦਕਸ੍ਮਾ...ਪੇ॰... ਸਾਦਿਸਾ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਜਪ੍ਪੇ**ਤਿ ਵੇਦੇ। **ਕਮ੍ਮੁਨਾ**ਤਿ ਦਸਵਿਧੇਨ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਕਮ੍ਮੁਨਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਵਿਧਂ ਕਾਯਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਯਤੋ ਖੋ ਭੋ ਸੀਲਵਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਿਵਿਧਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਵਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹਿ ਆਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

੬੦੨-੫. ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਵਚਨਨ੍ਤਰੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਅਹਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਬ੍ਰੂਮੀ"**ਤਿ। **ਖਯਾਤੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਊਨਭਾਵਂ ਅਤੀਤਂ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੇਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਮੋ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਚਕ੍ਖੁਂ ਲੋਕੇ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਨ੍ਧਕਾਰੇ ਲੋਕੇ, ਤਂ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਅਤ੍ਥਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਚਕ੍ਖੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ।

੬੦੬. ਏਵਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿਤ੍ਵਾ ਵਾਸੇਟ੍ਠੇਨ ਯਾਚਿਤੋ ਭਗਵਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਤੇਸਂ ਵੋ ਅਹਂ ਬ੍ਯਕ੍ਖਿਸ੍ਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਬ੍ਯਕ੍ਖਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਤਾਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਚਿਨ੍ਤਾ, ਕੀਟਪਟਙ੍ਗਤਿਣਰੁਕ੍ਖਤੋ ਪਭੁਤਿ ਵੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਬ੍ਯਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਏਵਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾਯ

ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਾ ਹਿ ਤੇ ਮਾਣਵਕਾ। **ਜਾਤਿਵਿਭਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਂ। **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾ ਹਿ ਜਾਤਿਯੋ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਪਾਣਾਨਂ ਜਾਤਿਯੋ ਅਞ੍ਞਾ ਅਞ੍ਞਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੦੭. ਤਤੋ ਪਾਣਾਨਂ ਜਾਤਿਵਿਭਙ੍ਗੇ ਕਥੇਤਬ੍ਬੇ **"ਤਿਣਰੁਕ੍ਖੇਪਿ ਜਾਨਾਥਾ"**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਾਨਂ ਤਾਵ ਕਥੇਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਤਂ ਕਿਮਤ੍ਥਮਿਤਿ ਚੇ? ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੇਸੁ ਸੁਖਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ। ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨੇਸੁ ਹਿ ਜਾਤਿਭੇਦੇ ਗਹਿਤੇ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੇਸੁ ਸੋ ਪਾਕਟਤਰੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤਿਣਾਨਿ** ਨਾਮ ਅਨ੍ਤੋਫੇਗ੍ਗੂਨਿ ਬਹਿਸਾਰਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਯੋਪਿ ਤਿਣਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਰੁਕ੍ਖਾ** ਨਾਮ ਬਹਿਫੇਗ੍ਗੂ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਾ। ਤਿਣਾਨਿ ਚ ਰੁਕ੍ਖਾ ਚ ਤਿਣਰੁਕ੍ਖਾ। ਤੇ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਤਿਣਰੁਕ੍ਖੇਪਿ ਜਾਨਾਥਾ"**ਤਿ। **ਨ ਚਾਪਿ ਪਟਿਜਾਨਰੇ**ਤਿ ''ਮਯਂ ਤਿਣਾ, ਮਯਂ ਰੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਨ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਤਿਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਚ ਤੇਸਂ ਜਾਤਿਮਯਮੇਵ ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੂਲਭੂਤਤਿਣਾਦਿਸਦਿਸਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾ ਹਿ ਜਾਤਿਯੋ,** ਯਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਾ ਤਿਣਜਾਤਿ, ਅਞ੍ਞਾ ਰੁਕ੍ਖਜਾਤਿ; ਤਿਣੇਸੁਪਿ ਅਞ੍ਞਾ ਤਾਲਜਾਤਿ, ਅਞ੍ਞਾ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਜਾਤੀਤਿ ਏਵਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਤੇਨ ਕਿਂ ਦੀਪੇਤਿ? ਯਂ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਨਾਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਪਰੇਸਂ ਵਾ ਉਪਦੇਸਂ ਵਿਨਾਪਿ ਅਞ੍ਞਜਾਤਿਤੋ ਵਿਸੇਸੇਨ ਗਯ੍ਹਤਿ। ਯਦਿ ਚ ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਪਰੇਸਂ ਵਾ ਉਪਦੇਸਂ ਵਿਨਾ ਖਤ੍ਤਿਯਤੋ ਵੇਸ੍ਸਸੁਦ੍ਦਤੋ ਵਾ ਵਿਸੇਸੇਨ ਗਯ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਗਯ੍ਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਤਿ। ਪਰਤੋ ਪਨ ''ਯਥਾ ਏਤਾਸੁ ਜਾਤੀਸੂ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਵਚੀਭੇਦੇਨੇਵ ਆਵਿਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।

੬੦੮. ਏਵਂ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨੇਸੁ ਜਾਤਿਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੇਸੁ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤਤੋ ਕੀਟੇ"**ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕੀਟਾ**ਤਿ ਕਿਮਯੋ। **ਪਟਙ੍ਗਾ**ਤਿ ਪਟਙ੍ਗਾਯੇਵ। **ਯਾਵ ਕੁਨ੍ਥਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕੇ**ਤਿ ਕੁਨ੍ਥਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੦੯. **ਖੁਦ੍ਦਕੇ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਕਣ੍ਡਕਾਦਯੋ। **ਮਹਲ੍ਲਕੇ**ਤਿ ਸਸਬਿਲ਼ਾਰਾਦਯੋ। ਸਬ੍ਬੇ ਹਿ ਤੇ ਅਨੇਕਵਣ੍ਣਾ।

੬੧੦. **ਪਾਦੂਦਰੇ**ਤਿ ਉਦਰਪਾਦੇ, ਉਦਰਂਯੇਵ ਯੇਸਂ ਪਾਦਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਦੀਘਪਿਟ੍ਠਿਕੇ**ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਨਞ੍ਹਿ ਸੀਸਤੋ ਯਾਵ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਾ ਪਿਟ੍ਠਿ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਤੇ ''ਦੀਘਪਿਟ੍ਠਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਪਿ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਾ ਆਸੀਵਿਸਾਦਿਭੇਦੇਨ।

੬੧੧. **ਓਦਕੇ**ਤਿ ਉਦਕਮ੍ਹਿ ਜਾਤੇ। ਮਚ੍ਛਾਪਿ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਾ ਰੋਹਿਤਮਚ੍ਛਾਦਿਭੇਦੇਨ।

੬੧੨. **ਪਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਸਕੁਣੇ। ਤੇ ਹਿ ਪਕ੍ਖਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ''ਪਕ੍ਖੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਪਤ੍ਤੇਹਿ ਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਤ੍ਤਯਾਨਾ**। ਵੇਹਾਸੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਿਹਙ੍ਗਮਾ**। ਤੇਪਿ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਾ ਕਾਕਾਦਿਭੇਦੇਨ।

੬੧੩. ਏਵਂ ਥਲਜਲਾਕਾਸਗੋਚਰਾਨਂ ਪਾਣਾਨਂ ਜਾਤਿਭੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੇਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਤਂ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੋ **"ਯਥਾ ਏਤਾਸੂ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾਧਿਪ੍ਪਾਯਵਣ੍ਣਨਾਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੬੧੪-੬. ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਸਯਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨ ਕੇਸੇਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਯੋਜਨਾ – ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਨਤ੍ਥਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਤਿਮਯਂ ਪੁਥੂ''ਤਿ, ਤਂ ਏਵਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, **ਨ ਕੇਸੇਹੀ**ਤਿ। ਨ ਹਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਈਦਿਸਾ ਕੇਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਖਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਈਦਿਸਾ''ਤਿ ਨਿਯਮੋ ਅਤ੍ਥਿ ਯਥਾ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਮਿਗਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਤਿਮਯਂ ਨੇਵ, ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਾਸੁ ਜਾਤਿਸੂ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਗਮਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਸ੍ਸ ਯੋਜਨਾ – ਤਦੇਵ ਯਸ੍ਮਾ ਇਮੇਹਿ ਕੇਸਾਦੀਹਿ ਨਤ੍ਥਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਤਿਮਯਂ ਪੁਥੁ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਮੇਤਂ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਤਿਮਯਂ ਨੇਵ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਾਸੁ ਜਾਤੀਸੂ''ਤਿ।

੬੧੭. ਇਦਾਨਿ ਏਵਂ ਜਾਤਿਭੇਦੇ ਅਸਨ੍ਤੇਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਇਦਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਯਥਾ ਜਾਤਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਪਚ੍ਚਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਏਤਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਨਂ ਵਿਯ ਯੋਨਿਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਕੇਸਾਦਿਸਣ੍ਠਾਨਾਨਤ੍ਤਂ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੇਸੁ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਪਨ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਯਦੇਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਨਾਨਤ੍ਤਵਿਧਾਨਪਰਿਯਾਯਂ ਵੋਕਾਰਂ, ਤਂ ਵੋਕਾਰਞ੍ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ **ਸਮਞ੍ਞਾਯ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤੇਨ** ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

੬੧੯-੬੨੫. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਭਗਵਾ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਦਿ ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਆਜੀਵਸੀਲਾਚਾਰਵਿਪਨ੍ਨੋਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਪੋਰਾਣਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵਂ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਲੋਕੇ ਚ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਾਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾਦਪਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੂ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਅਟ੍ਠ ਗਾਥਾਯੋ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਗੋਰਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਤ੍ਤਰਕ੍ਖਂ, ਕਸਿਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਥਵੀ ਹਿ ''ਗੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਪ੍ਪਭੇਦੋ ਚ ਖੇਤ੍ਤਂ। **ਪੁਥੁਸਿਪ੍ਪੇਨਾ**ਤਿ ਤਨ੍ਤਵਾਯਕਮ੍ਮਾਦਿਨਾਨਾਸਿਪ੍ਪੇਨ। **ਵੋਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਵਣਿਜ੍ਜਂ। **ਪਰਪੇਸ੍ਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚੇਨ। **ਇਸ੍ਸਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਆਵੁਧਜੀਵਿਕਂ, ਉਸੁਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਿਞ੍ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪੋਰੋਹਿਚ੍ਚੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਰੋਹਿਤਕਮ੍ਮੇਨ।

੬੨੬. ਏਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਮਯੇਨ ਚ ਲੋਕਵੋਹਾਰੇਨ ਚ ਆਜੀਵਸੀਲਾਚਾਰਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵਂ ਸਾਧੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਨ ਜਾਤਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਗੁਣੇਹਿ ਪਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਕੁਲੇ ਜਾਤੋ ਯੋ ਗੁਣਵਾ, ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਞਾਯੋਤਿ ਏਵਮੇਤਂ ਞਾਯਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਆਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਦੇਵ ਞਾਯਂ ਵਚੀਭੇਦੇਨ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਨ ਚਾਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਬ੍ਰੂਮੀ"**ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਹਂ ਪਨ ਯ੍ਵਾਯਂ ਚਤੂਸੁ ਯੋਨੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਜਾਤੋ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਵਾ ਵਿਸੇਸੇਨ ਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਮਞ੍ਞਿਤਾਯ ਮਾਤਰਿ ਸਮ੍ਭੂਤੋ, ਤਂ **ਯੋਨਿਜਂ ਮਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਂ** ਯਾ ਚਾਯਂ ''ਉਭਤੋ ਸੁਜਾਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੩; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੨੪) ਨਯੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਾ ਯੋਨਿ ਕਥੀਯਤਿ, ''ਸਂਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਮਾਤੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਤਤੋਪਿ ਜਾਤਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਤਾ ''ਯੋਨਿਜੋ ਮਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵੋ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਯੋਨਿਜਂ ਮਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਂ ਇਮਿਨਾ ਚ ਯੋਨਿਜਮਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਮਤ੍ਤੇਨ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਨ ਬ੍ਰੂਮਿ** । ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ''ਭੋ ਭੋ''ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਕਿਞ੍ਚਨੇਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ **ਭੋਵਾਦੀ ਨਾਮ ਸੋ ਹੋਤਿ, ਸਚੇ ਹੋਤਿ ਸਕਿਞ੍ਚਨੋ**। ਯੋ ਪਨਾਯਂ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕੁਲੇ ਜਾਤੋਪਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਾਭਾਵੇਨ ਅਕਿਞ੍ਚਨੋ, ਸਬ੍ਬਗਹਣਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਚ ਅਨਾਦਾਨੋ, **ਅਕਿਞ੍ਚਨਂ ਅਨਾਦਾਨਂ ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ**। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਬਾਹਿਤਪਾਪੋਤਿ।

੬੨੭. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **"ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਂ ਛੇਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਸਤ੍ਤਵੀਸਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਵਿਧਂ ਸਂਯੋਜਨਂ। **ਨ ਪਰਿਤਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਨ ਤਸ੍ਸਤਿ। **ਤਮਹ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਹਂ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਾਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸਙ੍ਗਾਤਿਗਂ,** ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਯੋਗਾਨਂ ਅਭਾਵੇਨ **ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ** ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੨੮. **ਨਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਯ੍ਹਨਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਕੋਧਂ। **ਵਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਨਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਤਣ੍ਹਂ। **ਸਨ੍ਦਾਨਂ ਸਹਨੁਕ੍ਕਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸਯਾਨੁਕ੍ਕਮਸਹਿਤਂ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਸਨ੍ਦਾਨਂ, ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਲਿਘਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਲਿਘਂ** ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ **ਬੁਦ੍ਧਂ** ਅਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੨੯. **ਅਦੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਦਸਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ **ਅਕ੍ਕੋਸਞ੍ਚ** ਪਾਣਿਆਦੀਹਿ ਪੋਥਨਞ੍ਚ ਅਨ੍ਦੁਬਨ੍ਧਨਾਦੀਹਿ **ਬਨ੍ਧਨਞ੍ਚ** ਯੋ ਅਕੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ, ਖਨ੍ਤਿਬਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਖਨ੍ਤੀਬਲਂ,** ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੀਕਭੂਤੇਨ ਤੇਨੇਵ ਖਨ੍ਤੀਬਲਾਨੀਕੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਬਲਾਨੀਕਂ ਤਂ** ਏਵਰੂਪਂ ਅਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੩੦. **ਵਤਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਧੁਤਵਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ, ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇਨ **ਸੀਲਵਨ੍ਤਂ,** ਤਣ੍ਹਾਉਸ੍ਸਦਾਭਾਵੇਨ **ਅਨੁਸ੍ਸਦਂ,** ਛਲਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਦਮਨੇਨ **ਦਨ੍ਤਂ,** ਕੋਟਿਯਂ ਠਿਤੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ **ਅਨ੍ਤਿਮਸਾਰੀਰਂ** ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੩੧. ਯੋ ਨ ਲਿਮ੍ਪਤੀਤਿ ਏਵਮੇਵ ਯੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਦੁਵਿਧੇਪਿ ਕਾਮੇ ਨ ਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਮੇ ਨ ਸਣ੍ਠਾਤਿ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੩੨. ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ ਖਨ੍ਧਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ। **ਪਨ੍ਨਭਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਓਹਿਤਕ੍ਖਨ੍ਧਭਾਰਂ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਾ **ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ** ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੩੩. ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰੇਸੁ ਖਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ, ਧਮ੍ਮੋਜਪਞ੍ਞਾਯ **ਮੇਧਾਵਿਂ,** ''ਅਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਯਾ, ਅਯਂ ਸੁਗਤਿਯਾ, ਅਯਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੋ, ਅਯਂ ਅਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਗ੍ਗੇ ਅਮਗ੍ਗੇ ਚ ਛੇਕਤਾਯ **ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਕੋਵਿਦਂ,** ਅਰਹਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਂ **ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ** ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੩੪. ਅਸਂਸਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਸਵਨਸਮੁਲ੍ਲਾਪਪਰਿਭੋਗਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਾਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਅਸਂਸਟ੍ਠਂ। **ਉਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਹੀਹਿ ਚ ਅਨਗਾਰੇਹਿ ਚਾਤਿ ਉਭਯੇਹਿਪਿ ਅਸਂਸਟ੍ਠਂ। **ਅਨੋਕਸਾਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਲਯਚਾਰਿਂ, **ਤਂ** ਏਵਰੂਪਂ ਅਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੩੫. ਨਿਧਾਯਾਤਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਓਰੋਪੇਤ੍ਵਾ। **ਤਸੇਸੁ ਥਾਵਰੇਸੁ ਚਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਤਾਸੇਨ ਤਸੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਭਾਵੇਨ ਥਿਰਤਾਯ ਥਾਵਰੇਸੁ। **ਯੋ ਨ ਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਸੁ ਵਿਗਤਪਟਿਘਤਾਯ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਦਣ੍ਡੋ ਨੇਵ ਕਞ੍ਚਿ ਸਯਂ ਹਨਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਘਾਤੇਤਿ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੩੬. ਅਵਿਰੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਆਘਾਤਵਸੇਨ ਵਿਰੁਦ੍ਧੇਸੁਪਿ ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨੇਸੁ ਆਘਾਤਾਭਾਵੇਨ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧਂ, ਹਤ੍ਥਗਤੇ ਦਣ੍ਡੇ ਵਾ ਸਤ੍ਥੇ ਵਾ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਪਰੇਸਂ ਪਹਾਰਦਾਨਤੋ ਅਵਿਰਤਤ੍ਤਾ **ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡੇਸੁ** ਜਨੇਸੁ **ਨਿਬ੍ਬੁਤਂ** ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਦਣ੍ਡਂ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ''ਅਹਂ ਮਮ''ਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਸਾਦਾਨੇਸੁ,** ਤਸ੍ਸ ਗਹਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਨਾਦਾਨਂ ਤਂ** ਏਵਰੂਪਂ ਅਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੩੭. ਆਰਗ੍ਗਾਤਿ ਯਸ੍ਸੇਤੇ ਰਾਗਾਦਯੋ ਅਯਞ੍ਚ ਪਰਗੁਣਮਕ੍ਖਣਲਕ੍ਖਣੋ ਮਕ੍ਖੋ ਆਰਗ੍ਗਾ ਸਾਸਪੋ ਵਿਯ ਪਪਤਿਤੋ, ਯਥਾ ਸਾਸਪੋ ਆਰਗ੍ਗੇ ਨ ਸਣ੍ਠਾਤਿ, ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੩੮. ਅਕਕ੍ਕਸਨ੍ਤਿ ਅਫਰੁਸਂ। **ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਪਨਿਂ। **ਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਤਂ। **ਨਾਭਿਸਜੇ**ਤਿ ਯਾਯ ਗਿਰਾਯ ਅਞ੍ਞਂ ਕੁਜ੍ਝਾਪਨਵਸੇਨ ਨ ਲਗ੍ਗਾਪੇਯ੍ਯ। ਖੀਣਾਸਵੋ ਨਾਮ ਏਵਰੂਪਮੇਵ ਗਿਰਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੩੯. ਸਾਟਕਾਭਰਣਾਦੀਸੁ **ਦੀਘਂ ਵਾ ਰਸ੍ਸਂ ਵਾ,** ਮਣਿਮੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ **ਅਣੁਂ** ਵਾ **ਥੂਲਂ** ਵਾ ਮਹਗ੍ਘਅਪ੍ਪਗ੍ਘਵਸੇਨ **ਸੁਭਂ** ਵਾ **ਅਸੁਭਂ** ਵਾ ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਲੋਕੇ** ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ **ਨਾਦਿਯਤਿ,** ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੪੦. ਨਿਰਾਸਾਸਨ੍ਤਿ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹਂ। **ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਯੁਤ੍ਤਂ ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੪੧. ਆਲਯਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾ। **ਅਞ੍ਞਾਯ ਅਕਥਂਕਥੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਨਿਬ੍ਬਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ। **ਅਮਤੋਗਧਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਮਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਓਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੪੨. ਉਭੋਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਪਾਪਾਨਿ ਚ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਭੇਦਂ ਸਙ੍ਗਂ। **ਉਪਚ੍ਚਗਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। ਤਮਹਂ ਵਟ੍ਟਮੂਲਸੋਕੇਨ **ਅਸੋਕਂ,** ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਰਾਗਰਜਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੇਨ **ਵਿਰਜਂ,** ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਤਾਯ **ਸੁਦ੍ਧਂ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੪੩. ਵਿਮਲਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਾਦਿਮਲਵਿਰਹਿਤਂ। **ਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਂ। **ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਂ। **ਅਨਾਵਿਲ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਵਿਲਤ੍ਤਵਿਰਹਿਤਂ। **ਨਨ੍ਦੀਭਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣ**ਨ੍ਤਿ ਤੀਸੁ ਭਵੇਸੁ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤਣ੍ਹਂ ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੪੪. **ਯੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ **ਇਮਂ ਰਾਗਪਲਿਪਥ**ਞ੍ਚੇਵ ਕਿਲੇਸ**ਦੁਗ੍ਗ**ਞ੍ਚ **ਸਂਸਾਰ**ਵਟ੍ਟਞ੍ਚ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਕ**ਮੋਹ**ਞ੍ਚ ਅਤੀਤੋ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਓਘੇ **ਤਿਣ੍ਣੋ** ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਰਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਦੁਵਿਧੇਨ ਝਾਨੇਨ **ਝਾਯੀ,** ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਨੇਜੋ,** ਕਥਂਕਥਾਯ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਕਥਂਕਥੀ,** ਉਪਾਦਾਨਾਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨੁਪਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ **ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ,** ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੪੫. **ਯੋ** ਪੁਗ੍ਗਲੋ, **ਇਧ** ਲੋਕੇ, ਉਭੋਪਿ **ਕਾਮੇ** ਹਿਤ੍ਵਾ **ਅਨਾਗਾਰੋ** ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਜਤਿ, ਤਂ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਕਾਮਞ੍ਚੇਵ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਞ੍ਚ ਅਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੪੬. **ਯੋ ਇਧ** ਲੋਕੇ ਛਦ੍ਵਾਰਿਕਂ **ਤਣ੍ਹਂ** ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਘਰਾਵਾਸੇਨ ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ **ਅਨਾਗਾਰੋ** ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਜਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਯ ਚੇਵ ਭਵਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤ੍ਤਾ **ਤਣ੍ਹਾਭਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ** ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੪੭. **ਮਾਨੁਸਕਂ ਯੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਨੁਸਕਂ ਆਯੁਞ੍ਚੇਵ ਪਞ੍ਚਵਿਧਕਾਮਗੁਣੇ ਚ। ਦਿਬ੍ਬਯੋਗੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਉਪਚ੍ਚਗਾ**ਤਿ ਯੋ ਮਾਨੁਸਕਂ ਯੋਗਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ, ਤਂ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਅਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੪੮. **ਰਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਰਤਿਂ। **ਅਰਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸੇ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਤ੍ਤਂ। **ਸੀਤਿਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਂ, **ਨਿਰੁਪਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਂ, **ਵੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਸਬ੍ਬਂ ਖਨ੍ਧਲੋਕਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਵੀਰਿਯਵਨ੍ਤਂ ਅਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੪੯. **ਯੋ ਵੇਦੀ**ਤਿ ਯੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਚੁਤਿਞ੍ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਞ੍ਚ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਤਿ, **ਤਮਹਂ** ਅਲਗ੍ਗਤਾਯ **ਅਸਤ੍ਤਂ,** ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਤਤ੍ਤਾ **ਸੁਗਤਂ,** ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਤਾਯ **ਬੁਦ੍ਧਂ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੫੦. **ਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸੇਤੇ ਦੇਵਾਦਯੋ ਗਤਿਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, **ਤਮਹਂ** ਆਸਵਾਨਂ ਖੀਣਤਾਯ **ਖੀਣਾਸਵਂ,** ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ **ਅਰਹਨ੍ਤਂ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੫੧. **ਪੁਰੇ**ਤਿ ਅਤੀਤਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ। **ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਅਨਾਗਤੇਸੁ। **ਮਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ। **ਕਿਞ੍ਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸੇਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਗਾਹਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਿਞ੍ਚਨਂ ਨਤ੍ਥਿ। **ਤਮਹਂ** ਰਾਗਕਿਞ੍ਚਨਾਦੀਹਿ **ਅਕਿਞ੍ਚਨਂ**। ਕਸ੍ਸਚਿ ਗਹਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਨਾਦਾਨਂ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੫੨. ਅਚ੍ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤੇਨ ਉਸਭਸਦਿਸਤਾਯ **ਉਸਭਂ,** ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ **ਪਵਰਂ,** ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਵੀਰਂ,** ਮਹਨ੍ਤਾਨਂ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਏਸਿਤਤ੍ਤਾ **ਮਹੇਸਿਂ,** ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਾਰਾਨਂ ਵਿਜਿਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਜਿਤਾਵਿਨਂ,** ਨਿਨ੍ਹਾਤਕਿਲੇਸਤਾਯ **ਨ੍ਹਾਤਕਂ,** ਚਤੁਸਚ੍ਚਬੁਦ੍ਧਤਾਯ **ਬੁਦ੍ਧਂ ਤਂ** ਏਵਰੂਪਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੫੩. **ਯੋ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ** ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਤਿ, ਛਬ੍ਬੀਸਤਿਦੇਵਲੋਕਭੇਦਂ **ਸਗ੍ਗਂ,** ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ **ਅਪਾਯਞ੍ਚ** ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ **ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਥੋ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯ**ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ **ਪਤ੍ਤੋ,** ਤਮਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੫੪. ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਗੁਣਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਯੇ 'ਜਾਤਿਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ'ਤਿ ਅਭਿਨਿਵੇਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਇਦਂ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ, ਸਾ ਚ ਨੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਮਞ੍ਞਾ ਹੇਸਾ"**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ''ਯਦਿਦਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ''ਤਿ **ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਪਕਪ੍ਪਿਤਂ, ਸਮਞ੍ਞਾ ਹੇਸਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ,** ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ?

ਯਸ੍ਮਾ **ਸਮ੍ਮੁਚ੍ਚਾ ਸਮੁਦਾਗਤੰ** ਸਮਨੁਵ੍ਵਾਯ ਆਗਤੰ। ਤਞ੍ਹਿ **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ** ਜਾਤਕਾਲੇਯੇਵਸ੍ਸ ਞਾਤਿਸਾਲੋਹਿਤੇਹਿ **ਪਕਪ੍ਪਿਤੰ** ਕਤੰ। ਨੋ ਚੇਤੰ ਏਵੰ ਪਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯੁੰ, ਨ ਕੋਚਿ ਕਞ੍ਚਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ''ਤਿ ਵਾ ਜਾਨੇਯ੍ਯ।

੬੫੫. ਏਵੰ ਪਕਪ੍ਪਿਤਞ੍ਚੇਤੰ **ਦੀਘਰਤ੍ਤਮਨੁਸਯਿਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਮਜਾਨਤੰ**, ''ਪਕਪ੍ਪਿਤੰ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੰ, ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮੇਤੰ ਸੰਵੋਹਾਰਤ੍ਥੰ ਪਕਪ੍ਪਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹਦਯੇ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਮਨੁਸਯਿਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਸਯਿਤਤ੍ਤਾ ਤੰ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੰ **ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਤੇ ਪਬ੍ਰੁਵਨ੍ਤਿ "ਜਾਤਿਯਾ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**"ਤਿ, ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਯੇਵ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੬੫੬-੭. ਏਵੰ ''ਯੇ 'ਜਾਤਿਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ'ਤਿ ਅਭਿਨਿਵੇਸੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਇਦੰ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਮਜਾਨਨ੍ਤਾ, ਸਾ ਚ ਨੇਸੰ ਦਿਟ੍ਠਿ ਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਮੇਵ ਜਾਤਿਵਾਦੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਵਾਦਞ੍ਚ ਨਿਰੋਪੇਨ੍ਤੋ **"ਨ ਜਚ੍ਚਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹੋਤਿ ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਿਤ੍ਥਾਰਣਤ੍ਥੰ **"ਕਸ੍ਸਕੋ ਕਮ੍ਮੁਨਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮੁਨਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਕਸਿਕਮ੍ਮਾਦਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਚੇਤਨਾਕਮ੍ਮੁਨਾ।

੬੫੯. **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਦਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਇਮਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਏਵੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਦਸ੍ਸਾਵਿਨੋ। **ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਕੋਵਿਦਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਨਾਵਮਾਨਾਰਹੇ ਕੁਲੇ ਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਹੀਨਪਣੀਤਤਾ ਹੀਨਪਣੀਤੇ ਕਮ੍ਮੇ ਵਿਪਚ੍ਚਮਾਨੇ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵੰ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਕੁਸਲਾ।

੬੬੦. **"ਕਮ੍ਮੁਨਾਵਤ੍ਤਤੀ**"ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਪਨ **"ਲੋਕੋ**"ਤਿ ਵਾ **"ਪਜਾ**"ਤਿ ਵਾ **"ਸਤ੍ਤੋ**"ਤਿ ਵਾ ਏਕੋਯੇਵ ਅਤ੍ਥੋ, ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਨਾਨੰ। ਪੁਰਿਮਪਦੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ''ਅਤ੍ਥਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ...ਪੇ॰... ਸੇਟ੍ਠੋ ਸਜਿਤਾ ਵਸੀ ਪਿਤਾ ਭੂਤਭਬ੍ਯਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੨) ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨਿਸੇਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹਿ ਵਤ੍ਤਤਿ ਤਾਸੁ ਤਾਸੁ ਗਤੀਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਲੋਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਕੋ ਸਜਿਤਾਤਿ? ਦੁਤਿਯੇਨ ''ਏਵੰ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਅਤੀਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭੇਦੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨਿ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੋ ਹੀਨਪਣੀਤਾਦਿਭਾਵੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤਿਯੇਨ ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਨਿਗਮੇਤਿ ''ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਕਮ੍ਮਨਿਬਨ੍ਧਨਾ ਸਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮੇਨੇਵ ਬਦ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ''ਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਤਮਤ੍ਥੰ ਉਪਮਾਯ ਵਿਭਾਵੇਤਿ **ਰਥਸ੍ਸਾਣੀਵ ਯਾਯਤੋ**ਤਿ। ਯਥਾ ਰਥਸ੍ਸ ਯਾਯਤੋ ਆਣਿ ਨਿਬਨ੍ਧਨੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਾਯ ਅਨਿਬਦ੍ਧੋ ਯਾਤਿ, ਏਵੰ ਲੋਕਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੋ ਚ ਪਵਤ੍ਤਤੋ ਚ ਕਮ੍ਮੰ ਨਿਬਨ੍ਧਨੰ, ਨ ਤੇਨ ਅਨਿਬਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

੬੬੧. ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਵੰ ਕਮ੍ਮਨਿਬਨ੍ਧਨੋ ਲੋਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤਪੇਨਾ**"ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਪੇਨਾ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰੇਨ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯੇਨ। **ਸੰਯਮੇਨਾ**ਤਿ ਸੀਲੇਨ। **ਦਮੇਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ। **ਏਤੇਨ** ਸੇਟ੍ਠੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ**। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ **ਏਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮੁਤ੍ਤਮੰ**, ਯਸ੍ਮਾ ਏਤੰ ਕਮ੍ਮੰ ਉਤ੍ਤਮੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਬ੍ਰਹ੍ਮੰ ਆਨੇਤੀਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਭਾਵੰ ਆਨੇਤਿ ਆਵਹਤਿ ਦੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੬੬੨. ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਕਿਲੇਸੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਚ ਸਕ੍ਕੋ ਚ। ਯੋ ਏਵਰੂਪੋ, ਸੋ ਨ ਕੇਵਲੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਚ ਸਕ੍ਕੋ ਚ ਸੋ ਵਿਜਾਨਤੰ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ, ਏਵੰ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਜਾਨਾਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਾਸੇਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਕੋਕਾਲਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਕੋਕਾਲਿਕਸੁਤ੍ਤੰ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯਮੇਵ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯ ਚਸ੍ਸ **ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤਨਯਮੇਵ। **ਅਥ ਖੋ ਕੋਕਾਲਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕੋ ਅਯਂ ਕੋਕਾਲਿਕੋ, ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ? ਵੁੱਚਤੇ – ਅਯਂ ਕਿਰ ਕੋਕਾਲਿਕਰਟ੍ਠੇ ਕੋਕਾਲਿਕਨਗਰੇ ਕੋਕਾਲਿਕਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਿਤਰਾ ਕਾਰਾਪਿਤੇ ਵਿਹਾਰੇਯੇਵ ਪਟਿਵਸਤਿ ''ਚੂਲ਼ਕੋਕਾਲਿਕੋ''ਤਿ ਨਾਮੇਨ, ਨ ਦੇਵਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਸ੍ਸੋ। ਸੋ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪੁਤ੍ਤੋ ''ਮਹਾਕੋਕਾਲਿਕੋ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿ।

ਭਗਵਤਿ ਕਿਰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨਾ ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਵਿਵੇਕਵਾਸਂ ਵਸਿਤੁਕਾਮਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਨਪਦੇ ਤਂ ਨਗਰਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਤੇ ਕੋਕਾਲਿਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਆਹਂਸੁ – ''ਆਵੁਸੋ, ਮਯਂ ਇਧ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮ, ਮਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ। ਸੋ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਤੇਮਾਸੇ ਅਤੀਤੇ ਇਤਰਦਿਵਸਂ ਪਗੇਵ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਸਿ – ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇ ਇਧਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸਮਾਨੇ ਨ ਜਾਨਿਤ੍ਥ, ਨ ਤੇ ਕੋਚਿ ਪਚ੍ਚਯੇਨਾਪਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ। ਨਗਰਵਾਸਿਨੋ ''ਕਸ੍ਮਾ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਰੋਚਯਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ਕਿਂ ਆਰੋਚਿਤੇਨ, ਕਿਂ ਨਾਦ੍ਦਸਥ ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਨ੍ਤੇ, ਨਨੁ ਏਤੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਤਿ। ਤੇ ਖਿਪ੍ਪਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਗੁਲ਼ਵਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਕੋਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਂਸੁ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਪਰਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ 'ਪਯੁਤ੍ਤਵਾਚਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਲਾਭੋ'ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਨ ਸਾਦਿਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤਾ ਅਦ੍ਧਾ 'ਆਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਦੇਥਾ'ਤਿ ਭਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਇਮਂ ਲਾਭਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ । ਸੋ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ, ਥੇਰਾ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਪਯੁਤ੍ਤਵਾਚਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਇਮੇ ਪਚ੍ਚਯਾ ਨੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਨ ਕੋਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਆਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਕੋਕਾਲਿਕੋ ''ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਨ ਦਾਪੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ।

ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਭਗਵਾ ਚ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇ ਪੇਸੇਤਿ – ''ਚਰਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਾਰਿਕਂ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੨) ਵਤ੍ਵਾ । ਇਦਮਾਚਿਣ੍ਣਂ ਤਥਾਗਤਾਨਂ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਇਮੇ ਪੁਨਦੇਵ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ – ''ਗਚ੍ਛਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਰਥ ਚਾਰਿਕ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰਟ੍ਠੇ ਤਮੇਵ ਨਗਰਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਨਾਗਰਾ ਥੇਰੇ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਹਿ ਦਾਨਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਮਜ੍ਝੇ ਮਣ੍ਡਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਅਦਂਸੁ, ਥੇਰਾਨਞ੍ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਉਪਨਾਮੇਸੁਂ। ਥੇਰਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਦਂਸੁ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕੋਕਾਲਿਕੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਇਦਾਨਿ ਲੋਭਾਭਿਭੂਤਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾ ਜਾਤਾ, ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸਦਿਸਾ ਮਞ੍ਞੇ, ਇਮੇ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਪਰਿਦੀਪਕਾ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ। ਸੋ ਥੇਰੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਆਵੁਸੋ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਅਹੁਵਤ੍ਥ, ਇਦਾਨਿ ਪਨਤ੍ਥ ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂ ਜਾਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਤਾਵਦੇਵ ਤਰਮਾਨਰੂਪੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਕੋਕਾਲਿਕੋ, ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤਂ **''ਅਥ ਖੋ ਕੋਕਾਲਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ''**ਤਿਆਦਿ।

ਭਗਵਾ ਤਂ ਤੁਰਿਤਤੁਰਿਤਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿ – ''ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤੁਕਾਮੋ ਆਗਤੋ''ਤਿ। ''ਸਕ੍ਕਾ ਨੁ ਖੋ ਪਟਿਸੇਧੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ''ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਥੇਰੇਸੁ ਅਪਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ, ਏਕਂਸੇਨ ਪਦੁਮਨਿਰਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਦ੍ਦਸ। ਏਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾਪਿ ਪਨ ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਪਿ ਨਾਮ ਗਰਹਨ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨ ਨਿਸੇਧੇਤੀ''ਤਿ ਪਰੂਪਵਾਦਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਸ੍ਸ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ **''ਮਾ ਹੇਵ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਸੇਧੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਾ ਹੇਵ**ਨ੍ਤਿ ਮਾ ਏਵਮਾਹ, ਮਾ ਏਵਂ ਅਭਣੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੇਸਲਾ**ਤਿ ਪਿਯਸੀਲਾ। **ਸਦ੍ਧਾਯਿਕੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਗਮਕਰੋ, ਪਸਾਦਾਵਹੋਤਿ ਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਚ੍ਚਯਿਕੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਕਰੋ, ''ਏਵਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਵਹੋਤਿ ਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ।

ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤੋ ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ **ਸਬ੍ਬੋ ਕਾਯੋ ਫੁਟੋ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਓਕਾਸਂ ਅਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਤਾਹਿ ਪੀਲ਼ਕਾਹਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਤਥਾਰੂਪਂ ਕਮ੍ਮਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੇ ਵਿਪਾਕਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰੇ ਪਨ ਵਿਜਹਿਤਮਤ੍ਤੇ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਕਾ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਚਿਰਪਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਕੋਕਾਲਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਚੇ? ਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ। ਓਕਾਸਕਤਞ੍ਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਅਵਸ੍ਸਂ ਵਿਪਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਠਾਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ। ਸੋ ਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। **ਕਲ਼ਾਯਮਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਚਣਕਮਤ੍ਤਿਯੋ । **ਬੇਲੁਵਸਲਾਟੁਕਮਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਤਰੁਣਬੇਲੁਵਮਤ੍ਤਿਯੋ। **ਪਭਿਜ੍ਜਿਂਸੂ**ਤਿ ਭਿਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਤਾਸੁ ਭਿਨ੍ਨਾਸੁ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਪਨਸਪਕ੍ਕਂ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਪਕ੍ਕੇਨ ਗਤ੍ਤੇਨ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਾਭਿਭੂਤੋ ਜੇਤਵਨਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਸਯਿ। ਅਥ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਤ੍ਥਂ ਆਗਤਾਗਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਧਿ ਕੋਕਾਲਿਕ, ਧਿ ਕੋਕਾਲਿਕ, ਅਯੁਤ੍ਤਮਕਾਸਿ, ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਮੁਖਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਤ੍ਤੋਸੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ਧਿਕ੍ਕਾਰਂ ਅਕਂਸੁ, ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾਨਂ ਆਕਾਸਟ੍ਠਦੇਵਤਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨ ਯਾਵ ਅਕਨਿਟ੍ਠਭਵਨਾ ਏਕਧਿਕ੍ਕਾਰੋ ਉਦਪਾਦਿ।

ਤਦਾ ਚ ਤੁਰੂ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕੋਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੋਪਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਤਂ ਧਿਕ੍ਕਾਰਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਗਮ੍ਮ ਕੋਕਾਲਿਕਂ ਓਵਦਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦਜਨਨਤ੍ਥਂ। ਸੋ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਚਨਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਤਮੇਵ ਅਪਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਨਿਰਯੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤੇਨਾਹ – **''ਅਥ ਖੋ ਕੋਕਾਲਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਨੇਵਾਬਾਧੇਨ...ਪੇ॰... ਆਘਾਤੇਤ੍ਵਾ''**ਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਹਮ੍ਪਤੀਤਿ ਕੋ ਅਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ? ਅਯਂ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਸਹਕੋ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨਾਗਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਤ੍ਥ ਨਂ ''ਸਹਮ੍ਪਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਪਨ ''ਅਹਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਨਿਰਯਂ ਕਿਤ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਤਿ। ਕਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਕੁਸਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਤ੍ਥਾਯੁਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਭਗਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦੇ ਆਦੀਨਵਂ ਪਕਾਸੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚ। ਭਗਵਾ ਤਥੇਵ ਅਕਾਸਿ, ਅਞ੍ਞਤਰੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇਨ ਚ ਪੁਟ੍ਠੋ **''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਵੀਸਤਿਖਾਰਿਕੋ**ਤਿ ਮਾਗਧਕੇਨ ਪਤ੍ਥੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਤ੍ਥਾ ਕੋਸਲਰਟ੍ਠੇ ਏਕੋ ਪਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਪਤ੍ਥੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਤ੍ਥਾ ਆਲ਼੍ਹਕਂ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਆਲ਼੍ਹਕਾਨਿ ਦੋਣਂ, ਚਤੁਦੋਣਾ ਮਾਨਿਕਾ, ਚਤੁਮਾਨਿਕਾ ਖਾਰੀ, ਤਾਯ ਖਾਰਿਯਾ ਵੀਸਤਿਖਾਰਿਕੋ। **ਤਿਲਵਾਹੋ**ਤਿ ਤਿਲਸਕਟਂ। **ਅਬ੍ਬੁਦੋ ਨਿਰਯੋ**ਤਿ ਅਬ੍ਬੁਦੋ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਪਚ੍ਚੇਕਨਿਰਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਵੀਚਿਮ੍ਹਿਯੇਵ ਅਬ੍ਬੁਦਗਣਨਾਯ ਪਚ੍ਚਨੋਕਾਸੋ ਪਨ ''ਅਬ੍ਬੁਦੋ ਨਿਰਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਸ ਨਯੋ **ਨਿਰਬ੍ਬੁਦਾ**ਦੀਸੁ।

ਤਤ੍ਥ ਵਸ੍ਸਗਣਨਾਪਿ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਯਥੇਵ ਹਿ ਸਤਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਕੋਟਿ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕੋਟਿਯੋ ਪਕੋਟਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਸਤਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਪਕੋਟਿਯੋ ਕੋਟਿਪ੍ਪਕੋਟਿ ਨਾਮ, ਸਤਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕੋਟਿਪ੍ਪਕੋਟਿਯੋ ਨਹੁਤਂ, ਸਤਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਨਹੁਤਾਨਿ ਨਿਨ੍ਨਹੁਤਂ, ਸਤਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਨਿਨ੍ਨਹੁਤਾਨਿ ਏਕਂ ਅਬ੍ਬੁਦਂ, ਤਤੋ ਵੀਸਤਿਗੁਣਂ ਨਿਰਬ੍ਬੁਦਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਦੇਵਨਾਨਤ੍ਤੇਨਪਿ ਕਮ੍ਮਕਰਣਨਾਨਤ੍ਤੇਨਪਿ ਇਮਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ ਲਦ੍ਧਾਨੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਪਰੇ ''ਸੀਤਨਰਕਾ ਏਵ ਏਤੇ''ਤਿ।

ਅਥਾਪਰਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਵਿਸੇਸਤ੍ਥਦੀਪਕਂ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਾਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵੀਸਤਿਗਾਥਾਸੁ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਤਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਕਾ ਏਵ ਗਾਥਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਦੀਪਿਕਾ, ਸੇਸਾ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਦੀਪਿਕਾ ਏਵ, ਅਵਸਾਨੇ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮੇਵ ਪਨ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਪਾਠੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਾਵੋਚੁਮ੍ਹ ''ਵੀਸਤਿਗਾਥਾਸੂ''ਤਿ।

੬੬੩. ਤਤ੍ਥ **ਕੁਠਾਰੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤੁਚ੍ਛੇਦਕਟ੍ਠੇਨ ਕੁਠਾਰਿਸਦਿਸਾ ਫਰੁਸਵਾਚਾ। **ਛਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਕੁਸਲਮੂਲਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੂਲਂਯੇਵ ਨਿਕਨ੍ਤਤਿ।

੬੬੪. **ਨਿਨ੍ਦਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਂ ਵਾ ਨਿਨ੍ਦਤਿ ਯੋ ਪਸਂਸਿਯੋ**ਤਿ ਯੋ ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ ਪਸਂਸਾਰਹੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਂ ਵਾ ਸੋ ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾਦੀਨਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਗਰਹਤਿ। **ਵਿਚਿਨਾਤੀ**ਤਿ ਉਪਚਿਨਾਤਿ। **ਕਲਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਾਧਂ।

੬੬੫. **ਅਯਂ ਕਲੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਅਪਰਾਧੋ। **ਅਕ੍ਖੇਸੂ**ਤਿ ਜੂਤਕੀਲਨਅਕ੍ਖੇਸੁ। **ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਸਹਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ। **ਸੁਗਤੇਸੂ**ਪਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਤਤ੍ਤਾ, ਸੁਨ੍ਦਰਞ੍ਚ ਠਾਨਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਗਤਨਾਮਕੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇਸੁ। **ਮਨਂ ਪਦੋਸਯੇ**ਤਿ ਯੋ ਮਨਂ ਪਦੂਸੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਮਨੋਪਦੋਸੋ ਏਵ ਮਹਤ੍ਤਰੋ ਕਲੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੬੬੬. ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ **ਸਤਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਂ...ਪੇ॰... ਪਾਪਕਂ,** ਯਸ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਗਣਨਾਯ ਏਤ੍ਤਕੋ ਸੋ ਕਾਲੋ, **ਯਂ** ਕਾਲਂ **ਅਰਿਯਗਰਹੀ ਵਾਚਂ ਮਨਞ੍ਚ ਪਣਿਧਾਯ ਪਾਪਕਂ ਨਿਰਯਂ ਉਪੇਤਿ,** ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਪਦੁਮਨਿਰਯੇ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਂ।

੬੬੭. ਇਦਾਨਿ ਅਪਰੇਨਪਿ ਨਯੇਨ ''ਅਯਮੇਵ ਮਹਤ੍ਤਰੋ ਕਲਿ, ਯੋ ਸੁਗਤੇਸੁ ਮਨਂ ਪਦੂਸਯੇ''ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **“ਅਭੂਤਵਾਦੀ”**ਤਿ ਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭੂਤਵਾਦੀ**ਤਿ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਵਸੇਨ ਅਲਿਕਵਾਦੀ। **ਨਿਰਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਦੁਮਾਦਿਂ। **ਪੇਚ੍ਚ ਸਮਾ ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਤੋ ਪਟਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਪਰਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪਰਲੋਕੇ।

੬੬੮. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **ਯੋ ਅਪ੍ਪਦੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾ**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੋਪਦੋਸਾਭਾਵੇਨ **ਅਪ੍ਪਦੁਟ੍ਠੋ,** ਅਵਿਜ੍ਜਾਮਲਾਭਾਵੇਨ **ਸੁਦ੍ਧੋ,** ਪਾਪਿਚ੍ਛਾਭਾਵੇਨ **ਅਨਙ੍ਗਣੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਪ੍ਪਦੁਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਨਙ੍ਗਣਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੬੬੯. ਏਵਂ ਸੁਗਤੇਸੁ ਮਨੋਪਦੋਸਸ੍ਸ ਮਹਤ੍ਤਰਕਲਿਭਾਵਂ ਸਾਧੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਾਰਿਤਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾ ਨਾਮ ਚੁਦ੍ਦਸ ਗਾਥਾ ਆਹ। ਇਮਾ ਕਿਰ ਕੋਕਾਲਿਕਂ ਮੀਯਮਾਨਮੇਵ ਓਵਦਨ੍ਤੇਨਾਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ''ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ''ਤਿ ਏਕੇ। ਤਾਸਂ ਇਮਿਨਾ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਂ ਅਯਮੁਦ੍ਦੇਸੋ **“ਯੋ ਲੋਭਗੁਣੇ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵ ''ਗੁਣੋ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਲੋਭੋਯੇਵ **ਲੋਭਗੁਣੋ,** ਤਣ੍ਹਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਅਵਦਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਅਵਚਨਞ੍ਞੂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਓਵਾਦਂ ਅਗ੍ਗਹਣੇਨ। **ਮਚ੍ਛਰੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਮਚ੍ਛਰਿਯੇਨ। **ਪੇਸੁਣਿਯਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਂ ਭੇਦਕਾਮਤਾਯ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯੋ, ਆਵੁਸੋ ਕੋਕਾਲਿਕ, ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸੋ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਲੋਭਤਣ੍ਹਾਯ ਲੋਭਗੁਣੇ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਕਦਰਿਯੋ ਅਵਦਞ੍ਞੂ ਮਚ੍ਛਰੀ ਪੇਸੁਣਿਯਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਵਚਸਾ ਪਰਿਭਾਸਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਅਭਾਸਨੇਯ੍ਯਮ੍ਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਂ। ਤੇਨ ਤਂ ਵਦਾਮਿ ''ਮੁਖਦੁਗ੍ਗ''ਤਿ ਗਾਥਾਤ੍ਤਯਂ।

੬੭੦. ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਤ੍ਥੋ – **ਮੁਖਦੁਗ੍ਗ** ਮੁਖਵਿਸਮ, **ਵਿਭੂਤ** ਵਿਗਤਭੂਤ, ਅਲਿਕਵਾਦਿ, **ਅਨਰਿਯ** ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸ, **ਭੂਨਹੁ** ਭੂਤਿਹਨਕ, ਵੁਡ੍ਢਿਨਾਸਕ, **ਪੁਰਿਸਨ੍ਤ** ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸ, **ਕਲਿ** ਅਲਕ੍ਖਿਪੁਰਿਸ, **ਅਵਜਾਤ** ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਵਜਾਤਪੁਤ੍ਤ।

੬੭੧. **ਰਜਮਾਕਿਰਸੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਰਜਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਸਿ। **ਪਪਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਬ੍ਭਂ। ''ਪਪਾਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। ''ਪਪਦ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਮਹਾਨਿਰਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੭੨. **ਏਤਿ ਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹ**-ਇਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ। ਅਥ ਵਾ **ਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਤਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਂ, ਉਪਚਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਵਾਮੀ**ਤਿ ਸਾਮਿ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ। ਸੋ ਹਿ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਲਭਤੇਵ, ਨਾਸ੍ਸ ਤਂ ਨਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਲਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਦੁਕ੍ਖਂ ਮਨ੍ਦੋ...ਪੇ॰... ਕਿਬ੍ਬਿਸਕਾਰੀ**।

੬੭੩. ਇਦਾਨਿ ਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਮਨੁ੍ਸੋ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਯੋਸਙ੍ਕੁਸਮਾਹਤਟ੍ਠਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾਯ ਤਾਵ ਅਤ੍ਥੋ – ਯਂ ਤਂ ਅਯੋਸਙ੍ਕੁਸਮਾਹਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਤਾ ''ਤਮੇਨਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਪਞ੍ਚਵਿਧਬਨ੍ਧਨਂ ਨਾਮ ਕਾਰਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੦; ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੬) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਉਪੇਤਿ, ਏਵਂ ਉਪੇਨ੍ਤੋ ਚ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਦਿਤ੍ਤਾਯ ਲੋਹਪਥਵਿਯਾ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯਪਾਲੇਹਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਆਕੋਟਿਯਮਾਨਂ ਤਤ੍ਤਂ ਖਿਲਸਙ੍ਖਾਤਂ **ਤਿਣ੍ਹਧਾਰਮਯਸੂਲਮੁਪੇਤਿ,** ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਤ੍ਤਂ ਅਯੋਖਿਲਂ ਹਤ੍ਥੇ ਗਮੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ। ਤਤੋ ਪਰਾ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾ ਅਨੇਕਾਨਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਵਸੇਸਾਨੁਭਵਨਤ੍ਥਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਖਾਰੋਦਕਨਦੀਤੀਰਂ ਗਤਸ੍ਸ ਯਂ ਤਂ ''ਤਤ੍ਤਂ ਅਯੋਗੁਲ਼ਂ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਤਂ ਤਮ੍ਬਲੋਹਂ ਮੁਖੇ ਆਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਯੋ**ਤਿ ਲੋਹਂ। **ਗੁਲ਼ਸਨ੍ਨਿਭ**ਨ੍ਤਿ ਬੇਲੁਵਸਣ੍ਠਾਨਂ। ਅਯੋਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਤਮ੍ਬਲੋਹਂ, ਇਤਰੇਨ ਅਯੋਗੁਲ਼ਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਪਤਿਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਕਤਕਮ੍ਮਾਨੁਰੂਪਂ।

੬੭੪. ਤਤੋ ਪਰਾਸੁ ਗਾਥਾਸੁ **ਨ ਹਿ ਵਗ੍ਗੁ**ਤਿ ''ਗਣ੍ਹਥ, ਪਹਰਥਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਮਧੁਰਵਾਚਂ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਾਭਿਜਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਸੁਮੁਖਭਾਵੇਨ ਅਭਿਮੁਖਾ ਜਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਸੁਮੁਖਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਮਾਵਹਨ੍ਤਾ ਏਵ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨ ਤਾਣਮੁਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਾਣਂ ਲੇਣਂ ਪਟਿਸਰਣਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ ਹਨਨ੍ਤਾ ਏਵ ਉਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਙ੍ਗਾਰੇ ਸਨ੍ਥਤੇ ਸਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਾਰਪਬ੍ਬਤਂ ਆਰੋਪਿਤਾ ਸਮਾਨਾ ਅਨੇਕਾਨਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਨ੍ਥਤੇ ਅਙ੍ਗਾਰੇ ਸੇਨ੍ਤਿ। **ਗਿਨਿਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਜਲਿਤਂ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਚ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਂ ਅਗ੍ਗਿਂ। **ਪਵਿਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਹਾਨਿਰਯੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਮਾਨਾ ਓਗਾਹਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਨਿਰਯੋ ਨਾਮ ਯੋ ਸੋ ''ਚਤੁਕ੍ਕਣ੍ਣੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੬) ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨਂ ਯੋਜਨਸਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਂ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

੬੭੫. **ਜਾਲੇਨ ਚ ਓਨਹਿਯਾਨਾ**ਤਿ ਅਯੋਜਾਲੇਨ ਪਲਿਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਾ ਮਿਗਂ ਵਿਯ ਹਨਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਦੇਵਦੂਤੇ ਅਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਕਾਰਣਂ। **ਅਨ੍ਧਂਵ ਤਿਮਿਸਮਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਕਰਣੇਨ ਅਨ੍ਧਮੇਵ ਬਹਲਨ੍ਧਕਾਰਤ੍ਤਾ ''ਤਿਮਿਸ''ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਤਂ ਧੂਮਰੋਰੁਵਂ ਨਾਮ ਨਰਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਕਿਰ ਨੇਸਂ ਖਰਧੂਮਂ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ''ਅਨ੍ਧਂਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਂ ਵਿਤਤਞ੍ਹਿ ਯਥਾ ਮਹਿਕਾਯੋ**ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਅਨ੍ਧਤਿਮਿਸਂ ਮਹਿਕਾਯੋ ਵਿਯ ਵਿਤਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਵਿਤ੍ਥਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਦੇਵਦੂਤੇ ਅਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਕਾਰਣਮੇਵ।

੬੭੬. **ਅਥ ਲੋਹਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਪਨ ਲੋਹਕੁਮ੍ਭੀ ਪਥਵਿਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕਾ ਚਤੁਨਹੁਤਾਧਿਕਾਨਿ ਦ੍ਵੇਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਗਮ੍ਭੀਰਾ ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਾ ਤਤ੍ਤਲੋਹਪੂਰਾ ਹੋਤਿ। **ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਹਿ ਤਾਸੁ ਚਿਰਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਸੁ ਕੁਮ੍ਭੀਸੁ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਅਗ੍ਗਿਨਿਸਮਾਸੂ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਸਮਾਸੁ । **ਸਮੁਪ੍ਪਿਲਵਾਤੇ**ਤਿ ਸਮੁਪ੍ਪਿਲਵਨ੍ਤਾ , ਸਕਿਮ੍ਪਿ ਉਦ੍ਧਂ ਸਕਿਮ੍ਪਿ ਅਧੋ ਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਫੇਣੁਦ੍ਦੇਹਕਂ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਦੇਵਦੂਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੬੭੭. **ਪੁਬ੍ਬਲੋਹਿਤਮਿਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਲੋਹਿਤਮਿਸ੍ਸਾਯ ਲੋਹਕੁਮ੍ਭਿਯਾ। **ਤਤ੍ਥ ਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ। **ਯਂ ਯਂ ਦਿਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਸਂ ਵਿਦਿਸਂ। **ਅਧਿਸੇਤੀ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ। ''ਅਭਿਸੇਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਯਂ ਦਿਸਂ ਅਲ੍ਲੀਯਤਿ ਅਪਸ੍ਸਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਿਲਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਬਾਧੀਯਤਿ। ''ਕਿਲਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਪੂਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮ੍ਫੁਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਪੁਬ੍ਬਲੋਹਿਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਦੇਵਦੂਤੇ ਅਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਕਾਰਣਂ।

੬੭੮. **ਪੁਲ਼ਵਾਵਸਥੇ**ਤਿ ਪੁਲ਼ਵਾਨਂ ਆਵਾਸੇ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਲੋਹਕੁਮ੍ਭੀਯੇਵ ਦੇਵਦੂਤੇ ''ਗੂਥਨਿਰਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਤਸ੍ਸ ਸੂਚਿਮੁਖਪਾਣਾ ਛਵਿਆਦੀਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜਂ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। **ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਹਿ ਤੀਰਮਪਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਅਪਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਹਿ ਤੀਰਂ ਅਤ੍ਥਿ। ''ਤੀਰਵਮਤ੍ਥੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋਯੇਵਤ੍ਥੋ। ਤੀਰਮੇਵ ਏਤ੍ਥ ''ਤੀਰਵ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਸਮਾ ਹਿ ਸਮਨ੍ਤਕਪਲ੍ਲਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਉਪਰਿਭਾਗੇਪਿ ਨਿਕੁਜ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਕਟਾਹਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪਗਨ੍ਤੁਂ ਤੀਰਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੬੭੯. ਅਸਿਪਤ੍ਤਵਨਂ ਦੇਵਦੂਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਤਞ੍ਹਿ ਦੂਰਤੋ ਰਮਣੀਯਂ ਅਮ੍ਬਵਨਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥੇਤ੍ਥ ਲੋਭੇਨ ਨੇਰਯਿਕਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਨੇਸਂ ਵਾਤੇਰਿਤਾਨਿ ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ – **"ਤਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਦਗਤ੍ਤਾ"**ਤਿ। ਤਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਛਿਨ੍ਨਗਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। **ਜਿਵ੍ਹਂ ਬਲ਼ਿਸੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਰਜਯਾਰਜਯਾ ਵਿਹਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਅਸਿਪਤ੍ਤਵਨੇ ਵੇਗੇਨ ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤਾਨਂ ਮੁਸਾਵਾਦੀਨਂ ਨੇਰਯਿਕਾਨਂ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਜਿਵ੍ਹਂ ਬਲ਼ਿਸੇਨ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਲ੍ਲਚਮ੍ਮਂ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਖਿਲੇਹਿ ਆਕੋਟੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ਫਰਸੂਹਿ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮੇਕਂ ਕੋਟਿਂ ਛਿਨ੍ਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਨਨ੍ਤਿ, ਛਿਨ੍ਨਛਿਨ੍ਨਾ ਕੋਟਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ। ''ਆਰਚਯਾਰਚਯਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਆਵਿਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਆਵਿਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤਮ੍ਪਿ ਦੇਵਦੂਤੇ ਅਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਕਾਰਣਂ।

੬੮੦. ਵੇਤਰਣਿਨ੍ਤਿ ਦੇਵਦੂਤੇ ''ਮਹਤੀ ਖਾਰੋਦਕਾ ਨਦੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੯) ਵੁਤ੍ਤਨਦਿਂ। ਸਾ ਕਿਰ ਗਙ੍ਗਾ ਵਿਯ ਉਦਕਭਰਿਤਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਥੇਤ੍ਥ ਨ੍ਹਾਯਿਸ੍ਸਾਮ ਪਿਵਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਨੇਰਯਿਕਾ ਪਤਨ੍ਤਿ। **ਤਿਣ੍ਹਧਾਰਖੁਰਧਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਹਧਾਰਂ ਖੁਰਧਾਰਂ, ਤਿਕ੍ਖਧਾਰਖੁਰਧਾਰਵਤਿਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਕਿਰ ਨਦਿਯਾ ਉਦ੍ਧਮਧੋ ਉਭਯਤੀਰੇਸੁ ਚ ਤਿਣ੍ਹਧਾਰਾ ਖੁਰਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਪਿਤਾ ਵਿਯ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਸਾ ''ਤਿਣ੍ਹਧਾਰਾ ਖੁਰਧਾਰਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਂ ਤਿਣ੍ਹਧਾਰਖੁਰਧਾਰਂ ਉਦਕਾਸਾਯ ਉਪੇਨ੍ਤਿ ਅਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਉਪੇਨ੍ਤਾ ਚ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇਨ ਚੋਦਿਤਾ **ਤਤ੍ਥ ਮਨ੍ਦਾ ਪਪਤਨ੍ਤਿ** ਬਾਲਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੮੧. ਸਾਮਾ ਸਬਲਾਤਿ ਏਤਂ ਪਰਤੋ ''ਸੋਣਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਮਵਣ੍ਣਾ ਕਮ੍ਮਾਸਵਣ੍ਣਾ ਚ ਸੋਣਾ ਖਾਦਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ । **ਕਾਕੋਲਗਣਾ**ਤਿ ਕਣ੍ਹਕਾਕਗਣਾ। **ਪਟਿਗਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਞ੍ਜਾਤਗੇਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, **"ਮਹਾਗਿਜ੍ਝਾ"**ਤਿ ਏਕੇ। **ਕੁਲਲਾ**ਤਿ ਕੁਲਲਪਕ੍ਖਿਨੋ, ''ਸੇਨਾਨਮੇਤਂ ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। **ਵਾਯਸਾ**ਤਿ ਅਕਣ੍ਹਕਾਕਾ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਦੇਵਦੂਤੇ ਅਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਕਾਰਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ਪਨ ਕਾਨਿਚਿ ਇਧ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਏਤੇਸਂ ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਭਾਗਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੬੮੨. ਇਦਾਨਿ ਸਬ੍ਬਮੇਵੇਤਂ ਨਰਕਵੁਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਓਵਦਨ੍ਤੋ **"ਕਿਚ੍ਛਾ ਵਤਾਯ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਕਿਚ੍ਛਾ ਵਤ ਅਯਂ ਇਧ** ਨਰਕੇ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਮ੍ਮਕਰਣਭੇਦਾ **ਵੁਤ੍ਤਿ, ਯਂ ਜਨੋ ਫੁਸਤਿ ਕਿਬ੍ਬਿਸਕਾਰੀ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਜੀਵਿਤਸੇਸੇ** ਜੀਵਿਤਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਇਧ ਲੋਕੇ ਠਿਤੋਯੇਵ ਸਮਾਨੋ ਸਰਣਗਮਨਾਦਿਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਨੁਟ੍ਠਾਨੇਨ **ਕਿਚ੍ਚਕਰੋ ਨਰੋ ਸਿਯਾ** ਭਵੇਯ੍ਯ। ਕਿਚ੍ਚਕਰੋ ਭਵਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਸਾਤਚ੍ਚਕਾਰਿਤਾਵਸੇਨੇਵ ਭਵੇਯ੍ਯ, **ਨ ਪਮਜ੍ਜੇ** ਮੁਹੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਪਮਾਦਮਾਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਮੁਚ੍ਚਯਵਣ੍ਣਨਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਨੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨ ਕਤਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਕੋਕਾਲਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਨਾਲਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮੫. ਆਨਨ੍ਦਜਾਤੇਤਿ ਨਾਲਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਕਿਰ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਂ ਮੋਨੇਯ੍ਯਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਥਤ੍ਤਂ ਅਭਿਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਸਿਤਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯੋ ਨਾਲਕੋ ਨਾਮ ਤਾਪਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤਦਿਵਸਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ''ਅਞ੍ਞਾਤਮੇਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਮੋਨੇਯ੍ਯਪਟਿਪਦਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ''ਮੋਨੇਯ੍ਯਂ ਤੇ ਉਪਞ੍ਞਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਪਨ ਭਗਵਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤਮੇਵ ਮੋਨੇਯ੍ਯਪਟਿਪਦਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਯੇਨ ਯਦਾ ਚ ਸਮਾਦਪਿਤੋ ਨਾਲਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿ

। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ''ਆਨਨ੍ਦਜਾਤੇ''ਤਿਆਦਿਕਾ ਵੀਸਤਿ ਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾਯੋ ਵਤ੍ਵਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ''ਨਾਲਕਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਆਨਨ੍ਦਜਾਤੇ**ਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧਿਜਾਤੇ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤੇ। **ਪਤੀਤੇ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠੇ। ਅਥ ਵਾ **ਆਨਨ੍ਦਜਾਤੇ**ਤਿ ਪਮੁਦਿਤੇ। **ਪਤੀਤੇ**ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੇ। **ਸੁਚਿਵਸਨੇ**ਤਿ ਅਕਿਲਿਟ੍ਠਵਸਨੇ। ਦੇਵਾਨਞ੍ਹਿ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿ ਵਸਨਾਨਿ ਰਜਂ ਵਾ ਮਲਂ ਵਾ ਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਦੁਸ੍ਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਧ ਦੁਸ੍ਸਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ''ਦੁਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਂ ਦਿਬ੍ਬਵਤ੍ਥਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਅਸਿਤੋ ਇਸੀ**ਤਿ ਕਣ੍ਹਸਰੀਰਵਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਏਵਂਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਇਸਿ। **ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨੇ। ਸੇਸਂ ਪਦਤੋ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤੋ ਪਨ – ਅਯਂ ਕਿਰ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਸ੍ਸ ਪਿਤੁ ਸੀਹਹਨੁਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰੋਹਿਤੋ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਸ੍ਸਪਿ ਅਨਭਿਸਿਤ੍ਤਕਾਲੇ ਸਿਪ੍ਪਾਚਰਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਕਾਲੇ ਪੁਰੋਹਿਤੋਯੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਾਯਂ ਪਾਤਂ ਰਾਜੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਤਸ੍ਸ ਰਾਜਾ ਦਹਰਕਾਲੇ ਵਿਯ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਕਮ੍ਮਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਰੋਤਿ। ਧਮ੍ਮਤਾ ਕਿਰੇਸਾ ਪਤ੍ਤਾਭਿਸੇਕਾਨਂ ਸਕ੍ਯਰਾਜੂਨਂ। ਪੁਰੋਹਿਤੋ ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ''ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਮਹਂ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਆਹ। ਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਛਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਤੇਨ ਹਿ, ਆਚਰਿਯ, ਮਮੇਵ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਯਥਾ ਤੇ ਅਹਂ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਯਾਚਿ। ਸੋ ''ਏਵਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿਯਮਾਨੋ ਉਯ੍ਯਾਨੇਯੇਵ ਵਸਨ੍ਤੋ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸਿ। ਸੋ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਰਾਜਕੁਲੇ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਭਵਨਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਕਰੋਤਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਤਨਵਿਮਾਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਰਤਨਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਮਾਧਿਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵਿਮਾਨਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਾਯ ਮਹਾਵੀਥਿਯਾ ਚੇਲੁਕ੍ਖੇਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਗੁਣਪਸਂਸਿਤਾਨਿ ਥੁਤਿਵਚਨਾਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕੀਲਨ੍ਤੇ ਸਕ੍ਕਪ੍ਪਮੁਖੇ ਦੇਵੇ ਅਦ੍ਦਸ। ਤੇਨਾਹ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ – ''ਆਨਨ੍ਦਜਾਤੇ... ਪੇ॰... ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੇ''ਤਿ।

੬੮੬. ਤਤੋ ਸੋ ਏਵਂ **ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਦੇਵੇ...ਪੇ॰... ਕਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚ**। ਤਤ੍ਥ **ਉਦਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਅਬ੍ਭੁਨ੍ਨਤਕਾਯੇ। **ਚਿਤ੍ਤਿਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਆਦਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਕਲ੍ਯਰੂਪੋ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਰੂਪੋ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੬੮੭. ਇਦਾਨਿ "**ਯਦਾਪਿ ਆਸੀ**"ਤਿਆਦਿਗਾਥਾ ਉਤ੍ਤਾਨਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਏਵ। ਪਦਤ੍ਥੋ ਪਨ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵ **ਸਙ੍ਗਾਮੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਗਾਮੋ। **ਜਯੋ ਸੁਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾਨਂ ਜਯੋ।

ਤਸ੍ਸਾਵਿਭਾਵਤ੍ਥਂ ਅਯਮਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਸਕ੍ਕੋ ਕਿਰ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਮਚਲਗਾਮਵਾਸੀ ਤੇਤ੍ਤਿਂਸਮਨੁਸ੍ਸਸੇਟ੍ਠੋ ਮਘੋ ਨਾਮ ਮਾਣਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਵਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਸਾਯ। ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬਦੇਵਾ ''ਆਗਨ੍ਤੁਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ ਆਗਤਾ, ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਨੇਸਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਪਦੁਮਾਨਿ ਉਪਨਾਮੇਸੁਂ, ਉਪਡ੍ਢਰਜ੍ਜੇਨ ਚ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸੁਂ। ਸਕ੍ਕੋ ਉਪਡ੍ਢਰਜ੍ਜੇਨ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਸਕਪਰਿਸਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸੁਰਾਮਦਮਤ੍ਤੇ ਤੇ ਪਾਦੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਖਿਪਿ। ਤੇਸਂ ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਯੋਜਨਂ ਅਸੁਰਭਵਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਭੂਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤਪਾਟਲਿਯਾ ਉਪਸੋਭਿਤਂ। ਤਤੋ ਤੇ ਸਤਿਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ''ਅਹੋ ਰੇ ਨਟ੍ਠਾ ਮਯਂ ਪਾਨਮਦਦੋਸੇਨ, ਨ ਦਾਨਿ ਮਯਂ ਸੁਰਂ ਪਿਵਿਮ੍ਹਾ, ਅਸੁਰਂ ਪਿਵਿਮ੍ਹਾ, ਨ ਦਾਨਿਮ੍ਹਾ ਸੁਰਾ, ਅਸੁਰਾ ਦਾਨਿ ਜਾਤਮ੍ਹਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ''ਅਸੁਰਾ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਮਞ੍ਞਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਹਨ੍ਦ ਦਾਨਿ ਦੇਵੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਙ੍ਗਾਮੇਮਾ''ਤਿ ਸਿਨੇਰੁਂ ਪਰਿਤੋ ਆਰੋਹਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਸਕ੍ਕੋ ਅਸੁਰੇ ਯੁਦ੍ਧੇਨ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦਿਸਂ ਇਨ੍ਦਪਟਿਮਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸਿ। ਤਤੋ ਅਸੁਰਾ ''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਤਾਯਂ ਸਕ੍ਕੋ ਨਿਚ੍ਚਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦੇਵ ਨਗਰਂ ਅਗਮਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਦੇਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਯਂ ਘੋਸੇਨ੍ਤਾ ਮਹਾਵੀਥਿਯਂ ਚੇਲੁਕ੍ਖੇਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ

ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਕੀਲ਼ਿਂਸੁ। ਅਥ ਅਸਿਤੋ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਕਪ੍ਪੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਇਮੇਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਏਵਂ ਕੀਲ਼ਿਤਪੁਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਦੇਵਾਸੁਰਸਙ੍ਗਾਮੇ ਦੇਵਵਿਜਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਹ –

''ਯਦਾਪਿ ਆਸੀ ਅਸੁਰੇਹਿ ਸਙ੍ਗਮੋ,
ਜਯੋ ਸੁਰਾਨਂ ਅਸੁਰਾ ਪਰਾਜਿਤਾ।
ਤਦਾਪਿ ਨੇਤਾਦਿਸੋ ਲੋਮਹਂਸਨੋ''ਤਿ॥

ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕਾਲੇ ਏਤਾਦਿਸੋ ਲੋਮਹਂਸਨੋ ਪਮੋਦੋ ਨ ਆਸਿ। **ਕਿਮਬ੍ਭੁਤਂ ਦਟ੍ਠੁ ਮਰੂ ਪਮੋਦਿਤਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਜ ਪਨ ਕਿਂ ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਵਂ ਦੇਵਾ ਪਮੁਦਿਤਾਤਿ।

੬੮੮. ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਸੇਲ਼ੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮੁਖੇਨ ਉਸ੍ਸੇਲ਼ਨਸਦ੍ਦਂ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਗਾਯਨ੍ਤਿ** ਨਾਨਾਵਿਧਾਨਿ ਗੀਤਾਨਿ, **ਵਾਦਯਨ੍ਤਿ** ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿ ਤੂਰਿਯਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, **ਫੋਟੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਫੋਟੇਨ੍ਤਿ। **ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਵੋਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਞਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋਪਿ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਸੋਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਮੇਰੁਮੁਦ੍ਧਵਾਸਿਨੇ**ਤਿ ਸਿਨੇਰੁਮੁਦ੍ਧਨਿ ਵਸਨ੍ਤੇ। ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਹਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲੇ ਦਸਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਂ ਅਸੁਰਭਵਨਂ, ਮਜ੍ਝਿਮਤਲੇ ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਪਰਿਵਾਰਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਦੀਪਾ, ਉਪਰਿਮਤਲੇ ਦਸਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਂ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਦੇਵਾ ''ਮੇਰੁਮੁਦ੍ਧਵਾਸਿਨੇ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਮਾਰਿਸਾ**ਤਿ ਦੇਵੇ ਆਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਾ ਨਿਰਾਬਾਧਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੬੮੯. ਅਥਸ੍ਸ ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੇਹਿ ਦੇਵੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਬੁਜ੍ਝਨਕਸਤ੍ਤੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਰਹੋ ਸਤ੍ਤੋ **ਰਤਨਵਰੋ**ਤਿ ਵਰਰਤਨਭੂਤੋ। **ਤੇਨਮ੍ਹ ਤੁਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਮਯਂ ਤੁਟ੍ਠਾ। ਸੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਤਿ, ਯਥਾ ਮਯਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਦੇਵਗਣਾ ਸੇਕ੍ਖਾਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਾਮ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁਂ, ਤੇ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਪਰਿਪੂਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਂ ਕਿਰ ਨੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਤ੍ਥ **"ਤੁਟ੍ਠਾ ਕਲ੍ਯਰੂਪਾ"**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਦਂ ਪਦਦ੍ਵਯਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਭਿਨ੍ਨਂ, ਤਥਾਪਿ ''ਕਿਮਬ੍ਭੁਤਂ ਦਟ੍ਠੁ ਮਰੂ ਪਮੋਦਿਤਾ, ਕਿਂ ਦੇਵਸਙ੍ਘੋ ਅਤਿਰਿਵ ਕਲ੍ਯਰੂਪੋ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੬੯੦. ਇਦਾਨਿ ਯੇਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇ ਜਾਤੇ ਤੁਟ੍ਠਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਤਂ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ ਸਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਗ੍ਗਹਣਂ, ਪਜਾਗਹਣੇਨ ਸੇਸਗਤਿਗ੍ਗਹਣਂ। ਏਵਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਪਞ੍ਚਸੁਪਿ ਗਤੀਸੁ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਪਿ ਹਿ ਸੀਹਾਦਯੋ ਅਸਨ੍ਤਾਸਾਦਿਗੁਣਯੁਤ੍ਤਾ, ਤੇਪਿ ਅਯਮੇਵ ਅਤਿਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ **"ਪਜਾਨਮੁਤ੍ਤਮੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਪਨ ਯੇ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਤੇਸੁ ਉਭਯਹਿਤਪਟਿਪਨ੍ਨੋ **ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ** ਅਯਂ, ਨਰੇਸੁ ਚ ਉਸਭਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਨਰਾਸਭੋ**। ਤੇਨਸ੍ਸ ਥੁਤਿਂ ਭਣਨ੍ਤਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਪਦਦ੍ਵਯਮਾਹਂਸੁ।

੬੯੧. ਪਞ੍ਚਮਗਾਥਾਯ **ਤਂ ਸਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਦੇਵੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਸਦ੍ਦਂ। **ਅਵਸਰੀ**ਤਿ ਓਤਰਿ। **ਤਦ ਭਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਾ ਭਵਨਂ।

੬੯੨. ਛਟ੍ਠਗਾਥਾਯ **ਤਤੋ**ਤਿ ਅਸਿਤਸ੍ਸ ਵਚਨਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰਂ। **ਉਕ੍ਕਾਮੁਖੇਵਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਾਮੁਖੇ ਏਵ, ਮੂਸਾਮੁਖੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸੁਕੁਸਲਸਮ੍ਪਹਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕੁਸਲੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰੇਨ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਿਤਂ, ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੇਨ ਤਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਦਦ੍ਦਲ੍ਲਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਜੋਤਮਾਨਂ। **ਅਸਿਤਵ੍ਹਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸਿਤਨਾਮਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯੇਨ ਨਾਮੇਨ ਕਣ੍ਹਦੇਵਿਲਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ।

੬੯੩. ਸਤ੍ਤਮਗਾਥਾਯ **ਤਾਰਾਸਭਂ ਵਾ**ਤਿ ਤਾਰਾਨਂ ਉਸਭਸਦਿਸਂ, ਚਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਰਹਿਤਂ। **ਸਰਦਰਿਵਾ**ਤਿ ਸਰਦੇ ਇਵ। **ਆਨਨ੍ਦਜਾਤੋ**ਤਿ ਸਵਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਪੀਤਿਜਾਤੋ। **ਅਲਤ੍ਥ ਪੀਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਪੀਤਿਂ ਲਭਿ।

੬੯੪. ਤਤੋ ਪਰਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੇਵੇਹਿ ਸਦਾ ਪਯੁਜ੍ਜਮਾਨਸਕ੍ਕਾਰਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਅਟ੍ਠਮਗਾਥਾਯ **ਅਨੇਕਸਾਖ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕਸਲਾਕਂ। **ਸਹਸ੍ਸਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਮਯਸਹਸ੍ਸਮਣ੍ਡਲਯੁਤ੍ਤਂ। **ਛਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਂ। ਵੀ**ਤਿਪਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਰੀਰਂ ਬੀਜਮਾਨਾ ਪਤਨੁਪ੍ਪਤਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

੬੯੫. ਨਵਮਗਾਥਾਯ **ਜਟੀ**ਤਿ ਜਟਿਲੋ। **ਕਣ੍ਹਸਿਰਿਵ੍ਹਯੋ**ਤਿ ਕਣ੍ਹਸਦ੍ਦੇਨ ਚ ਸਿਰਿਸਦ੍ਦੇਨ ਚ ਅਵ੍ਹਯਮਾਨੋ। ਤਂ ਕਿਰ ''ਸਿਰਿਕਣ੍ਹੋ''ਤਿਪਿ ਅਵ੍ਹਯਨ੍ਤਿ ਆਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਆਲਪਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਣ੍ਡੁਕਮ੍ਬਲੇ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲੇ। ਅਧਿਕਾਰਤੋ ਚੇਤ੍ਥ ''ਕੁਮਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਪਾਠਸੇਸੋ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਯ ਚ ਅਹਤ੍ਥਪਾਸਗਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਦਿਸ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧ ਪਨ ਹਤ੍ਥਪਾਸਗਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਉਪਨੀਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਨ ਵਚਨਂ ''ਦਿਸ੍ਵਾ''ਤਿ। ਪੁਰਿਮਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਪੀਤਿਲਾਭਾਪੇਕ੍ਖਂ ਗਾਥਾਵਸਾਨੇ ''ਵਿਪੁਲਮਲਤ੍ਥ ਪੀਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ, ਇਦਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਾਪੇਕ੍ਖਂ ਅਵਸਾਨੇ ''ਸੁਮਨੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਪੁਰਿਮਞ੍ਚ ਕੁਮਾਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧਮੇਵ, ਇਦਂ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧਮ੍ਪਿ। **ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕੇ ਗਨ੍ਧਾਰਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲੇ ਸੁਵਣ੍ਣਨਿਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਕੁਮਾਰਂ ''ਛਤ੍ਤਂ ਮਰੂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਧਾਰਿਯਨ੍ਤਂ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਇਦਂ ਮਾਨੁਸਕਂ ਛਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ। ਯਥੇਵ ਹਿ ਦੇਵਾ, ਏਵਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਛਤ੍ਤਚਾਮਰਮੋਰਹਤ੍ਥਤਾਲਵਣ੍ਟਵਾਲਬੀਜਨਿਹਤ੍ਥਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੇਨ ਕੋਚਿਪਿ ਅਤਿਸਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹੇ**ਤਿ ਉਭੋਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਇਸਿਂ ਕਿਰ ਵਨ੍ਦਾਪੇਤੁਂ ਕੁਮਾਰਂ ਉਪਨੇਸੁਂ। ਅਥਸ੍ਸ ਪਾਦਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਇਸਿਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਸੋ ਤਮ੍ਪਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਮਨੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ।

੬੯੬. ਦਸਮਗਾਥਾਯਂ **ਜਿਗੀਸਕੋ**ਤਿ ਜਿਗੀਸਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗਨ੍ਤੋ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ, ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਮਨ੍ਤਪਾਰਗੂ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਵੇਦਾਨਞ੍ਚ ਪਾਰਂ ਗਤੋ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਅਯਂ। ਸੋ ਕਿਰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਭਿਮੁਖਾਗਤੇਸੁ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਤਲੇਸੁ ਚਕ੍ਕਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਸੇਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਜਿਗੀਸਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਂ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਦ੍ਧਾਯਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ।

੬੯੭. ਏਕਾਦਸਾਯਂ **ਅਥਤ੍ਤਨੋ ਗਮਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਅਰੂਪਗਮਨਂ। **ਅਕਲ੍ਯਰੂਪੋ ਗਲ਼ਯਤਿ ਅਸ੍ਸੁਕਾਨੀ**ਤਿ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਰੂਪੂਪਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ''ਨ ਦਾਨਾਹਂ ਅਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੋਤੁਂ ਲਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਅਤੁਟ੍ਠਰੂਪੋ ਬਲਵਸੋਕਾਭਿਭਵੇਨ ਦੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸੂਨਿ ਪਾਤੇਤਿ ਗਲ਼ਯਤਿ। ''ਗਰਯਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਯਦਿ ਪਨੇਸ ਰੂਪਭਵੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਮੇਯ੍ਯ, ਕਿਂ ਤਤ੍ਥ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਯੇਨੇਵਂ ਰੋਦਤੀਤਿ? ਨ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਅਕੁਸਲਤਾਯ ਪਨੇਤਂ ਵਿਧਿਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੇਵਸ੍ਸ ਅਯੁਤ੍ਤਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਹਿ ਕਿਲੇਸਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭੀਨਂ ਪਨ ਬਲਵਪਚ੍ਚਯੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕਿਲੇਸੇ ਪਰਿਹੀਨਜ੍ਝਾਨਤ੍ਤਾ ਕੁਤਸ੍ਸ ਅਰੂਪਗਮਨਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨ ਪੁਨਾਧਿਗਮਤੋ। ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭਿਨੋ ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕਿਲੇਸੇ ਬਲਵਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਵੂਪਸਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਕਿਲੇਸਵੇਗੇ ਪੁਨ ਤਂ ਵਿਸੇਸਂ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨੇਵਾਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ''ਪਰਿਹੀਨਵਿਸੇਸਾ ਇਮੇ''ਤਿਪਿ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੋ ਚ ਏਸੋ। **ਨੋ ਚੇ ਕੁਮਾਰੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ**ਤਿ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਨੁ ਖੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕੁਮਾਰੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ।

੬੯੮. ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਂ **ਨ ਓਰਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਓਰਕੋ ਪਰਿਤ੍ਤੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਉਤ੍ਤਰਗਾਥਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ।

੬੯੯. ਤੇਰਸਾਯਂ **ਸਮ੍ਬੋਧਿਯਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਵਿਪਰੀਤਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਬੁਜ੍ਝਨਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਆਵਰਣਾਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਞਾਣੁਤ੍ਤਮਤੋ ''ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਫੁਸਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤਿ। **ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਸ੍ਸੀ। ਤਞ੍ਹਿ ਏਕਨ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਂ। ਵਿ**ਤ੍ਥਾਰਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਂ ਅਸ੍ਸ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨਂ।

੧੦੦. ਚੁਦ੍ਦਸਾਯਂ **ਅਥਨੁਰਾ**ਤਿ ਅਨੁਰਾਯੇਵ ਅਸ੍ਸ, ਸਮ੍ਬੋਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਓਰਤੋ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨ ਸੋਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਸੁਣਿਸ੍ਸਂ। **ਅਸਮਧੁਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸਮਵੀਰਿਯਸ੍ਸ। **ਅਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਆਤੁਰੋ। **ਬਜਸਨਂ ਗਤੋ**ਤਿ ਸੁਖਵਿਨਾਸਂ ਪਤ੍ਤੋ। **ਅਘਾਵੀ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ, ਸਬ੍ਬਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਦੋਮਨਸ੍ਸੇਨ ਹਿ ਸੋ ਆਤੁਰੋ। ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸੁਖਬਜਸਨਤੋ ਬਜਸਨਂ, ਸੁਖਵਿਨਾਸਨਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਸੋ ਚੇਤਸਿਕਅਘਭੂਤੇਨ ਅਘਾਵੀ।

੧੦੧. ਪਨ੍ਨਰਸਾਯਂ **ਵਿਪੁਲਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਵਿਪੁਲਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ। ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਨਿਗ੍ਗਮਾ**ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਤੋ। ਏਵਂ ਨਿਗ੍ਗਤੋ ਚ **ਸੋ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯਂ ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਂ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਗਿਨਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਮਾਦਪੇਸੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪ੍ਪਾਯੁਕਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਕਨਿਟ੍ਠਭਗਿਨਿਯਾ ਚ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਲਕਸ੍ਸ ਮਾਣਵਕਸ੍ਸ ਉਪਚਿਤਪੁਞ੍ਞਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਲੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ''ਵੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਮਾਦਮ੍ਪਿ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਨਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ ਭਗਿਨਿਯਾ ਘਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਕਹਂ ਨਾਲਕੋ''ਤਿ। ''ਬਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੀਲ਼ਤੀ''ਤਿ। ''ਆਨੇਥ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਙ੍ਖਣਂਯੇਵ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਪੇਸਿ ਓਵਦਿ ਅਨੁਸਾਸਿ। ਕਥਂ? **''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਘੋਸਂ…ਪੇ॰… ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ''**ਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਮਗਾਥਮਾਹ।

੧੦੨. ਤਤ੍ਥ **ਯਦ ਪਰਤੋ**ਤਿ ਯਦਾ ਪਰਤੋ। **ਧਮ੍ਮਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਮਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ, ਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਅਗ੍ਗਂ ਸਹ ਪਟਿਪਦਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ।

੧੦੩. ਸਤ੍ਤਰਸਾਯਂ **ਤਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਣ੍ਠਿਤੇਨ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਕਿਲੇਸਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇ ਸਮਾਧਿਲਾਭੇ ਚ ਸਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸੇਨ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਨਾਗਤੇ ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਿਨਾ**ਤਿ ''ਅਯਂ ਨਾਲਕੋ ਅਨਾਗਤੇ ਕਾਲੇ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਸੋ ਇਸਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ''ਅਨਾਗਤੇ ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨ ਅਨਾਗਤੇ ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਿਨਾ। **ਉਪਚਿਤਪੁਞ੍ਞਸਞ੍ਚਯੋ**ਤਿ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਤੋ ਪਭੁਤਿ ਕਤਪੁਞ੍ਞਸਞ੍ਚਯੋ। **ਪਤਿਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਮਯਮਾਨੋ। **ਪਰਿਵਸੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤਾਪਸਵੇਸੇਨ ਵਸਿ। **ਰਕ੍ਖਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ**ਤਿ ਰਕ੍ਖਿਤਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਸੋ ਕਿਰ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਉਦਕੇ ਨ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿ ''ਉਦਕਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਵਿਨਾਸੇਯ੍ਯ, ਤਤੋ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਬਾਹਿਰੋ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ।

੧੦੪. ਅਟ੍ਠਾਰਸਾਯਂ **ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਘੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਨਾਲਕੋ ਏਵਂ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਭਗਵਤਾ ਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ ਪਵਤ੍ਤਿਤੇ ਤਂ ''ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਤ ਸੋ ਭਗਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਜਿਨਵਰਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਨੇ** ਪਵਤ੍ਤਘੋਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਕਾਮਾਹਿ ਦੇਵਤਾਹਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚਿਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਸਿਨਿਸਭ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਦੇਵਤਾਹਿ ਮੋਨੇਯ੍ਯਕੋਲਾਹਲੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਇਸਿਪਤਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਨਾਲਕੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਭਿਸਨ੍ਧਿਨਾ ਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਸਭਸਦਿਸਂ ਇਸਿਨਿਸਭਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ। **ਪਸਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸਹ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਮੋਨੇਯ੍ਯਸੇਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਣੁਤ੍ਤਮਂ, ਮਗ੍ਗਞਾਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਮਾਗਤੇ ਅਸਿਤਾਵ੍ਹਯਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ**ਤਿ ਅਸਿਤਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ ਓਵਾਦਕਾਲੇ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੇ। ਤੇਨ ਹਿ – ''ਯਦਾ ਵਿਵਰਤਿ ਧਮ੍ਮਮਗ੍ਗਂ, ਤਦਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮਯਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਮਾਨੋ ਚਰਸ੍ਸੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਗਵਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠੋ, ਅਯਞ੍ਚ ਸੋ ਕਾਲੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸਮਾਗਤੇ ਅਸਿਤਾਵ੍ਹਯਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ''ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਅਯਂ ਤਾਵ ਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੦੫. ਪੁਚ੍ਛਾਗਾਥਾਦ੍ਵਯੇ **ਅਞ੍ਞਾਤਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਦਿਤਂ ਮਯਾ ਏਤਂ। **ਯਥਾਤਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਪਰੀਤਂ। ਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ? ਯਂ ਅਸਿਤੋ ''ਸਮ੍ਬੋਧਿਯਗ੍ਗਂ ਫੁਸਿਸ੍ਸਤਾਯਂ ਕੁਮਾਰੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਘੋਸਂ ਯਦ ਪਰਤੋ ਸੁਣੋਸਿ, ਸਮ੍ਬੋਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਵਰਤਿ ਧਮ੍ਮਮਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ

ਮੰ ਅਵਚ, ਤਦੇਤੰ ਮਯਾ ਅਸਿਤਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਅਜ੍ਜ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਸਕ੍ਖਿੰ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਯਥਾਤਥਮੇਵ◌ਾ’’ਤਿ ਅਵ੍ਵਾਤਨ੍ਤਿ। **ਤੰ ਤਨ੍ਤਿ** ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ। **ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੁ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਮਵਤਸੁਤ੍ਤੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਛਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ। ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਾਰਗਤੰ।

੭੦੬. **ਅਨਗਾਰਿਯੁਪੇਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਗਾਰਿਯੰ ਉਪੇਤਸ੍ਸ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯੰ ਜਿਗੀਸਤੋ**ਤਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਆਚਿਣ੍ਣੰ ਅਨੁਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠੰ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯੰ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨਸ੍ਸ। **ਮੋਨੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਨੀਨੰ ਸਨ੍ਤਕੰ। **ਉਤ੍ਤਮੰ ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਪਟਿਪਦੰ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੭੦੭. ਅਥਸ੍ਸ ਏਵ◌ੰ ਪੁਟ੍ਠੋ ਭਗਵ◌ਾ **“ਮੋਨੇਯ੍ਯੰ ਤੇ ਉਪਵ੍ਵਿਸ੍ਸ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮੋਨੇਯ੍ਯਪਟਿਪਦੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਵ੍ਵਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਵ੍ਵਾਪੇਯ੍ਯੰ, ਵ◌ਿਵਰੇਯ੍ਯੰ ਪਵ੍ਵਾਪੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਕਰੰ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭ**ਵਨ੍ਤਿ ਕਾਤੁਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖੰ ਕਯਿਰਮਾਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਵ◌ਿਤੁੰ ਸਹਿਤੁੰ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਅਹੰ ਤੇ ਮੋਨੇਯ੍ਯੰ ਪਵ੍ਵਾਪੇਯ੍ਯੰ, ਯਦਿ ਨੰ ਕਾਤੁੰ ਵ◌ਾ ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਤੁੰ ਵ◌ਾ ਸੁਖੰ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ, ਏਵ◌ੰ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਰੰ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵ◌ੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਨੰ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਏਕੋਵ ਸਾਵਕੋ ਕਰੋਤਿ ਚ ਸਮ੍ਭੋਤਿ ਚਾਤਿ।

ਏਵ◌ੰ ਭਗਵ◌ਾ ਮੋਨੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਰਭਾਵ◌ੰ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਨਾਲਕਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਾਹੰ ਜਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਮਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਆਹ **“ਹਨ੍ਦ ਤੇ ਨੰ ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਸ੍ਸੁ ਦਲ੍ਹੋ ਭਵ◌ਾ”**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਹਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਬ੍ਯਵਸਾਯਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਤੇ ਨੰ ਪਵਕ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹੰ ਤੰ ਮੋਨੇਯ੍ਯੰ ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ। **ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਰਕਰਣਸਮਤ੍ਥੇਨ ਵ◌ੀਰਿਯੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਯ। **ਦਲ੍ਹੋ ਭਵ◌ਾ**ਤਿ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਸਹਨਸਮਤ੍ਥਾਯ ਅਸਿਥਿਲਪਰਕ੍ਕਮਤਾਯ ਥਿਰੋ ਹੋਤਿ। ਕਿੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? ਯਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵ◌ੰ ਉਪਚਿਤਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰੋ, ਤਸ੍ਮਾਹੰ ਏਕਨ੍ਤਬ੍ਯਵਸਿਤੋਵ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਏਵ◌ੰ ਦੁਕ੍ਕਰੰ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨੰ ਤੁਯ੍ਹੰ ਤੰ ਮੋਨੇਯ੍ਯੰ ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਸ੍ਸੁ ਦਲ੍ਹੋ ਭਵ◌ਾਤਿ।

੭੦੮. ਏਵ◌ੰ ਪਰਮਸਲ੍ਲੇਖੰ ਮੋਨੇਯ੍ਯਵਤ੍ਤੁੰ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਨਾਲਕੰ ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਨੇ ਦਲ੍ਹੀਭਾਵ◌ੇ ਚ ਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਠਮੰ ਤਾਵ ਗਾਮੂਪਨਿਬਦ੍ਧਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਸਮਾਨਭਾਗ”**ਨ੍ਤਿ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮਾਨਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਭਾਗੰ ਏਕਸਦਿਸੰ ਨਿਨ੍ਨਾਨਾਕਰਣੰ। **ਅਕ੍ਕੁਟ੍ਠਵਨ੍ਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਨਞ੍ਚ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਤੰ ਸਮਾਨਭਾਗੰ ਕਯਿਰਤਿ, ਤੰ ਉਪਾਯੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਮਨੋਪਦੋਸ”**ਨ੍ਤਿ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਕ੍ਕੁਟ੍ਠੋ **ਮਨੋਪਦੋਸੰ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ,** ਵਨ੍ਦਿਤੋ **ਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਣ੍ਣਤੋ ਚਰੇ,** ਰਞ੍ਞਾਪਿ ਵਨ੍ਦਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ‘‘ਮੰ ਵਨ੍ਦਤੀ’’ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੰ ਨਾਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ।

੭੦੯. ਇਦਾਨਿ ਅਰਞ੍ਞੂਪਨਿਬਦ੍ਧਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਉਚ੍ਚਾਵਚਾ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਰਞ੍ਞਸਞ੍ਞਿਤੇ **ਦਾਯੇਪਿ** ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਵਸੇਨ **ਉਚ੍ਚਾਵਚਾ** ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਆਰਮ੍ਮਣਾ **ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤਿ,** ਚਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਚ ਖੋ **ਅਗ੍ਗਿਸਿਖੂਪਮਾ** ਪਰਿਲ੍ਲਾਹਜਨਕਟ੍ਠੇਨ। ਯਥਾ ਵ◌ਾ ਡਯ੍ਹਮਾਨੇ ਵਨੇ ਅਗ੍ਗਿਸਿਖਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤਾਯ ਉਚ੍ਚਾਵਚਾ ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤਿ, ਸਧੂਮਾਪਿ, ਵ◌ਿਧੂਮਾਪਿ, ਨੀਲਾਪਿ, ਪੀਤਾਪਿ, ਰਤ੍ਤਾਪਿ, ਖੁਦ੍ਦਕਾਪਿ, ਮਹਨ੍ਤਾਪਿ, ਏਵ◌ੰ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਮਨੁਸ੍ਸਾਮਨੁਸ੍ਸਵ◌ਿਵ◌ਿਧਵ◌ਿਹਙ੍ਗਵ◌ਿਰੁਤਪੁਪ੍ਫਫਲਪਲ੍ਲਵ◌ਾਦਿਭੇਦਵਸੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤਾਯ ਦਾਯੇ ਉਚ੍ਚਾਵਚਾ ਆਰਮ੍ਮਣਾ ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤਿ ਭਿੰਸਨਕਾਪਿ, ਰਜਨੀਯਾਪਿ, ਦੋਸਨੀਯਾਪਿ, ਮੋਹਨੀਯਾਪਿ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਉਚ੍ਚਾਵਚਾ ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤਿ, ਦਾਯੇ ਅਗ੍ਗਿਸਿਖੂਪਮਾ’’ਤਿ। ਏਵ◌ੰ ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤੇਸੁ ਚ ਉਚ੍ਚਾਵਚੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਯਾ ਕਾਚਿ ਉਯ੍ਯਾਨਵਨਚਾਰਿਕੰ ਗਤਾ ਸਮਾਨਾ ਪਕਤਿਯਾ ਵ◌ਾ ਵਨਚਾਰਿਨਿਯੋ ਕਟ੍ਠਹਾਰਿਕਾਦਯੋ ਰਹੋਗਤੰ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਹਸਿਤਲਪਿਤਰੁਦਿਤਦੁਨ੍ਨਿਵਤ੍ਥਾਦੀਹਿ **ਨਾਰਿਯੋ ਮੁਨਿੰ ਪਲੋਭੇਨ੍ਤਿ, ਤਾ ਸੁ ਤੰ ਮਾ ਪਲੋਭਯੁੰ,** ਤਾ ਨਾਰਿਯੋ ਤੰ ਮਾ ਪਲੋਭਯੁੰ। ਯਥਾ ਨ ਪਲੋਭੇਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਕਰੋਹੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੨੧੦-੧੧. ਏਵਮਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਗਾਮੇ ਚ ਅਰਞ੍ਞੇ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੀਲਸਂਵਰਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਵਿਰਤੋ ਮੇਥੁਨਾ ਧਮ੍ਮਾ**"ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਹਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇ ਪਰੋਪਰੇ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਤੋ ਅਵਸੇਸੇਪਿ ਸੁਨ੍ਦਰੇ ਚ ਅਸੁਨ੍ਦਰੇ ਚ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਹਿਤ੍ਵਾ। ਤਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਹਿ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿ ਸੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਹਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇ ਪਰੋਪਰੇ''ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। "**ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੋ**"ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ ਪਦਾਨਿ ''ਨ ਹਨੇਯ੍ਯ, ਨ ਘਾਤਯੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਵੇਰਮਣਿਯਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਵਣ੍ਣਨਾ – ਪਰਪਕ੍ਖਿਯੇਸੁ **ਪਾਣੇਸੁ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੋ**, ਅਤ੍ਤਪਕ੍ਖਿਯੇਸੁ **ਅਸਾਰਤ੍ਤੋ**, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਤਣ੍ਹਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹਤਾਯ **ਤਸਥਾਵਰੇ** ਪਾਣੇ ਜੀਵਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਮਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸੁਖਕਾਮਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਕੂਲਤਾਯ ਚ "**ਯਥਾ ਅਹਂ ਤਥਾ ਏਤੇ**"ਤਿ ਅਤ੍ਤਸਮਾਨਤਾਯ ਤੇਸੁ ਵਿਰੋਧਂ ਵਿਨੇਨ੍ਤੋ ਤੇਨੇਵ ਪਕਾਰੇਨ "**ਯਥਾ ਏਤੇ ਤਥਾ ਅਹ**"ਨ੍ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਸਮਾਨਤਾਯ ਚ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਨੁਰੋਧਂ ਵਿਨੇਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਉਭਯਥਾਪਿ ਅਨੁਰੋਧਵਿਰੋਧਵਿਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਰਣਪਟਿਕੂਲਤਾਯ **ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਮਂ ਕਤ੍ਵਾ** ਪਾਣੇਸੁ ਯੇ ਕੇਚਿ ਤਸੇ ਵਾ ਥਾਵਰੇ ਵਾ ਪਾਣੇ **ਨ ਹਨੇਯ੍ਯ** ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਾਦੀਹਿ ਪਯੋਗੇਹਿ, **ਨ ਘਾਤਯੇ** ਆਣਤ੍ਤਿਕਾਦੀਹੀਤਿ।

੨੧੨. ਏਵਮਸ੍ਸ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿਪਾਣਾਤਿਪਾਤਵਿਰਤਿਮੁਖੇਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਹਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਹਿਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਞ੍ਚਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਾਯਂ ਤਣ੍ਹਾ ਏਕਂ ਲਦ੍ਧਾ ਦੁਤਿਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਲਦ੍ਧਾ ਤਤਿਯਂ, ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਲਦ੍ਧਾ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿਮ੍ਪਿ ਇਚ੍ਛਤੀਤਿ ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਵਿਸਯਂ ਇਚ੍ਛਨਤੋ "**ਇਚ੍ਛਾ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯੋ ਚਾਯਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧਵਿਸਯਲੁਬ੍ਭਨੋ ਲੋਭੋ। ਤਂ **ਹਿਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਞ੍ਚ ਲੋਭਞ੍ਚ ਯਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ**, ਯਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇ ਤੇਹਿ ਇਚ੍ਛਾਲੋਭੇਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਸਤ੍ਤੋ ਲਗ੍ਗੋ ਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਂ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਹਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਂ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਅਵਿਰੋਧੇਨ੍ਤੋ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ **ਚਕ੍ਖੁਮਾ** ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਮੋਨੇਯ੍ਯਪਟਿਪਦਂ **ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ**। ਏਵਞ੍ਹਿ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ **ਤਰੇਯ੍ਯ ਨਰਕਂ ਇਮਂ**, ਦੁਪ੍ਪੂਰਣਟ੍ਠੇਨ ਨਰਕਸਞ੍ਞਿਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਹੇਤੁਭੂਤਂ ਇਮਂ ਪਚ੍ਚਯਤਣ੍ਹਂ ਤਰੇਯ੍ਯ, ਇਮਾਯ ਵਾ ਪਟਿਪਦਾਯ ਤਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੧੩. ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਯਤਣ੍ਹਾਪਹਾਨਮੁਖੇਨ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਮੁਖੇਨ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗਸੀਲਂ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਚ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਪਟਿਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਊਨੂਦਰੋ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਲਦ੍ਧੇਸੁ ਇਤਰੀਤਰਚੀਵਰਾਦੀਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਆਹਾਰਂ ਤਾਵ ਆਹਾਰੇਨ੍ਤੋ –

> ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਚ ਆਲੋਪੇ, ਅਭੁਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਪਿਵੇ।
> ਅਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ''ਤਿ॥ (ਥੇਰਗਾ॰ ੯੮੩) –

ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ **ਊਨਉਦਰੋ** ਅਸ੍ਸ, ਨ ਵਾਤਭਰਿਤਭਸ੍ਤਾ ਵਿਯ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤੁਦਰੋ, ਭਤ੍ਤਸਮ੍ਮਦਪਚ੍ਚਯਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਪਰਿਹਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਊਨੂਦਰੋ ਹੋਨ੍ਤੋਪਿ ਚ **ਮਿਤਾਹਾਰੋ** ਅਸ੍ਸ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ, ''ਨੇਵ ਦਵਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਨ ਗੁਣਤੋ ਦੋਸਤੋ ਚ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਹਾਰੋ। ਏਵਂ ਮਿਤਾਹਾਰੋ ਸਮਾਨੋਪਿ ਪਚ੍ਚਯਧੁਤਙ੍ਗਪਰਿਯਤ੍ਤਿਅਧਿਗਮਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਯ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ **ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਅਸ੍ਸ**। ਏਕਂਸੇਨ ਹਿ ਮੋਨੇਯ੍ਯਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਚਯੇ ਤੀਹਿ ਸਨ੍ਤੋਸੇਹਿ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਨਾ **ਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ**। ਧੁਤਙ੍ਗਧਰਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ''ਧੁਤਵਾਤਿ ਮਂ ਪਰੇ ਜਾਨਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਛਨਤਾ **ਧੁਤਙ੍ਗਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ**। ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ''ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ਮਂ ਪਰੇ ਜਾਨਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਛਨਤਾ **ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ** ਮਜ੍ਝਨ੍ਤਿਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਯ। ਅਧਿਗਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ''ਅਧਿਗਤੋ ਅਯਂ ਕੁਸਲਂ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਮਂ ਪਰੇ ਜਾਨਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਛਨਤਾ **ਅਧਿਗਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ**। ਸਾ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮਤੋ ਓਰਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਅਯਂ ਪਟਿਪਦਾਤਿ। ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋਪਿ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਤਣ੍ਹਾਲੋਲੁਪ੍ਪਂ ਹਿਤ੍ਵਾ **ਅਲੋਲੁਪੋ** ਅਸ੍ਸ। ਏਵਂ ਅਲੋਲੁਪੋ ਹਿ **ਸਦਾ ਇਚ੍ਛਾਯ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਅਨਿਚ੍ਛੋ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**, ਯਾਯ ਇਚ੍ਛਾਯ ਛਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਤੁਰਾ ਵਿਯ ਅਤਿਤ੍ਤਾ, ਤਾਯ ਇਚ੍ਛਾਯ ਅਨਿਚ੍ਛੋ ਹੋਤਿ ਅਨਿਚ੍ਛਤ੍ਤਾ ਚ ਨਿਚ੍ਛਾਤੋ ਹੋਤਿ ਅਨਾਤੁਰੋ

ਪਰਮਤਿਤ੍ਤਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਏਵਂ ਨਿਚ੍ਛਾਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਹੋਤਿ ਵੂਪਸਨ੍ਤਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੭੧੪. ਏਵਂ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਤਾਵਪਟਿਪਦਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਟ੍ਠਂ ਧੁਤਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨਂ ਸੇਨਾਸਨਵਤ੍ਤਞ੍ਚ ਕਥੇਨ੍ਤੋ **"ਸ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਨਨ੍ਤਮਭਿਹਾਰਯੇ**ਤਿ ਅਪਪਞ੍ਚਿਤੋ ਗਿਹਿਪਪਞ੍ਚੇਨ ਵਨਂ ਏਵ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। **ਉਪਟ੍ਠਿਤੋ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਠਿਤੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਆਸਨੂਪਗਤੋ**ਤਿ ਆਸਨਂ ਉਪਗਤੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮੁਨੀ**ਤਿ ਮੋਨੇਯ੍ਯਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਙ੍ਗਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ ਸਪਦਾਨਚਾਰੀ ਏਕਾਸਨਿਕੋ ਪਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ਖਲੁਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਿਕੋ ਚ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਤੇਚੀਵਰਿਕਪਂਸੁਕੂਲਮ੍ਪਿ ਚ ਸਮਾਦਿਯਤੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਾਨਿਪਿ ਛ ਵੁਤ੍ਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਵਨਨ੍ਤਮਭਿਹਾਰਯੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਉਪਟ੍ਠਿਤੋ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕਙ੍ਗਂ, ''ਆਸਨੂਪਗਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨੇਸਜ੍ਜਿਕਙ੍ਗਂ। ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਪਨ ਏਤੇਸਂ ਅਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਯਥਾਸਨ੍ਥਤਿਕਸੋਸਾਨਿਕਙ੍ਗਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਤੇਰਸ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਨਾਲਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਥੇਸਿ।

੭੧੫. **ਸ ਝਾਨਪਸੁਤੋ ਧੀਰੋ**ਤਿ ਸੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਵਜ੍ਜਨਸਮਾਪਜ੍ਜਨਾਧਿਟ੍ਠਾਨਵੁਟ੍ਠਾਨਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਹਿ ਚ ਝਾਨੇਸੁ ਪਸੁਤੋ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। **ਧੀਰੋ**ਤਿ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਵਨਨ੍ਤੇ ਰਮਿਤੋ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਵਨੇ ਅਭਿਰਤੋ ਸਿਯਾ, ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇ ਨਾਭਿਰਮੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਝਾਯੇਥ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸ੍ਮਿਂ, ਅਤ੍ਤਾਨਮਭਿਤੋਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਲੋਕਿਯਜ੍ਝਾਨਪਸੁਤੋਯੇਵ ਸਿਯਾ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਾਦਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਜ੍ਝਾਨੇਨਾਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤੀਵ ਤੋਸੇਨ੍ਤੋ ਝਾਯੇਥ। ਪਰਮਸ੍ਸਾਸਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਜ੍ਝਾਨੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਤੀਵ ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਨ। ਤੇਨਾਹ – ''ਅਤ੍ਤਾਨਮਭਿਤੋਸਯ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵਮਿਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਝਾਨਪਸੁਤਤਾਯ ਵਨਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਾਭਿਰਤਿਂ ਅਰਹਤ੍ਤਞ੍ਚ ਕਥੇਸਿ।

੭੧੬. ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਾਲਕਤ੍ਥੇਰੋ ਵਨਨ੍ਤਮਭਿਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰਾਹਾਰੋਪਿ ਪਟਿਪਦਾਪੂਰਣੇ ਅਤੀਵ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਨਿਰਾਹਾਰੇਨ ਚ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਜੀਵਿਤਂ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਕਿਲੇਸੇ ਪਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੇਨ ਆਹਾਰੋ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਞਾਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਅਪਰਾਪਰੇਸੁਪਿ ਦਿਵਸੇਸੁ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਕਿਲੇਸਾ ਪਨ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਟ੍ਠਂਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤ੍ਤਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ **"ਤਤੋ ਰਤ੍ਯਾ ਵਿਵਸਾਨੇ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਛ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਤਤੋ**ਤਿ ''ਸ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ, ਵਨਨ੍ਤਮਭਿਹਾਰਯੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਚਾਰਵਨਨ੍ਤਾਭਿਹਾਰਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਪਿ। **ਰਤ੍ਯਾ ਵਿਵਸਾਨੇ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਸਮਤਿਕ੍ਕਮੇ, ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਗਾਮਨ੍ਤਮਭਿਹਾਰਯੇ**ਤਿ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲ਼ਾ, ਤਾਵ ਵਿਵੇਕਮਨੁਬ੍ਰੂਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਗਾਮਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। **ਅਵ੍ਹਾਨਂ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਘਰੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ, ''ਦੇਤਿ ਨੁ ਖੋ ਨ ਦੇਤਿ ਨੁ ਖੋ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਨੁ ਖੋ ਦੇਤਿ ਅਸੁਨ੍ਦਰਂ ਨੁ ਖੋ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਭੋਜਨਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਾਪੂਰਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਨਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਧੁਤਙ੍ਗਂ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਤਦੁਪਾਦਾਯ ਪਨ ਤਂ ਗਾਮਂ ਨ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਭਿਹਾਰਞ੍ਚ ਗਾਮਤੋ**ਤਿ ਸਚੇ ਗਾਮਂ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਾਤਿਸਤੇਹਿਪਿ ਭਤ੍ਤਂ ਅਭਿਹਰਨ੍ਤਿ , ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਤਤੋ ਏਕਸਿਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਨਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਘਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਮੇਵ ਚਰੇਯ੍ਯਾਤਿ।

੭੧੭. **ਨ ਮੁਨੀ ਗਾਮਮਾਗਮ੍ਮ, ਕੁਲੇਸੁ ਸਹਸਾ ਚਰੇ**ਤਿ ਸੋ ਚ ਮੋਨਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਕੋ ਮੁਨਿ ਗਾਮਂ ਗਤੋ ਸਮਾਨੋ ਕੁਲੇਸੁ ਸਹਸਾ ਨ ਚਰੇ, ਸਹਸੋਕਿਤਾਦਿਅਨਨੁਲੋਮਿਕਂ ਗਿਹਿਸਂਸਗ੍ਗਂ ਨ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਘਾਸੇਸਨਂ ਛਿਨ੍ਨਕਥੋ, ਨ ਵਾਚਂ ਪਯੁਤਂ ਭਣੇ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਕਥੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਓਭਾਸਪਰਿਕਥਾਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਯੁਤ੍ਤਂ ਘਾਸੇਸਨਵਾਚਂ ਨ ਭਣੇਯ੍ਯ। ਸਚੇ ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਗਿਲਾਨੋ ਸਮਾਨੋ

ਗੇਲਞ੍ਞਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥਾਯ ਭਣੇਯ੍ਯ। ਸੇਨਾਸਨਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਓਭਾਸਪਰਿਕਥਾਨਿਮਿਤ੍ਤਪਯੁਤ੍ਤਂ, ਅਵਸੇਸਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਅਗਿਲਾਨੋ ਨੇਵ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਣੇਯ੍ਯਾਤਿ।

੭੧੮-੯. ਅਲਤ੍ਥਂ ਯਦਿਦਨ੍ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਨ ਗਾਥਾਯ ਅਯਮਤ੍ਥੋ – ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਪਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਲਦ੍ਧੇ **"ਅਲਤ੍ਥਂ ਯਂ ਇਦਂ ਸਾਧੂ**"ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਲਦ੍ਧੇ **"ਨਾਲਤ੍ਥਂ ਕੁਸਲ**"ਨ੍ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ''ਸੁਨ੍ਦਰ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ **ਉਭਯੇਨੇਵ** ਲਾਭਾਲਾਭੇਨ **ਸੋ ਤਾਦੀ** ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਰੁਕ੍ਖਂਵੁਪਨਿਵਤ੍ਤਤਿ,** ਯਥਾਪਿ ਪੁਰਿਸੋ ਫਲਗਵੇਸੀ ਰੁਕ੍ਖਂ ਉਪਗਮ੍ਮ ਫਲਂ ਲਦ੍ਧਾਪਿ ਅਲਦ੍ਧਾਪਿ ਅਨਨੁਨੀਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤੋ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਕੁਲਂ ਉਪਗਮ੍ਮ ਲਾਭਂ ਲਦ੍ਧਾਪਿ ਅਲਦ੍ਧਾਪਿ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। **ਸ ਪਤ੍ਤਪਾਣੀ** ਤਿ ਗਾਥਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਵ।

੭੨੦. ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ – ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤ੍ਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਤਾਵਤਕੇਨੇਵ ਤੁਟ੍ਠਿਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਦਂ ਆਰੋਧੇਯ੍ਯ। ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਾਰਞ੍ਹਿ ਸਾਸਨਂ। ਸਾ ਚਾਯਂ **ਉਚ੍ਚਾਵਚਾ...ਪੇ॰... ਮੁਤ**ਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸਾ ਚਾਯਂ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਦਾ ਉਤ੍ਤਮਨਿਹੀਨਭੇਦਤੋ **ਉਚ੍ਚਾਵਚਾ ਬੁਦ੍ਧਸਮਣੇਨ ਪਕਾਸਿਤਾ**। ਸੁਖਾਪਟਿਪਦਾ ਹਿ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾ ਉਚ੍ਚਾ, ਦੁਕ੍ਖਾਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ ਅਵਚਾ। ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਏਕੇਨਙ੍ਗੇਨ ਉਚ੍ਚਾ, ਏਕੇਨ ਅਵਚਾ। ਪਠਮਾ ਏਵ ਵਾ ਉਚ੍ਚਾ, ਇਤਰਾ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਅਵਚਾ। ਤਾਯ ਚੇਤਾਯ ਉਚ੍ਚਾਯ ਅਵਚਾਯ ਵਾ ਪਟਿਪਦਾਯ **ਨ ਪਾਰਂ ਦਿਗੁਣਂ ਯਨ੍ਤਿ**। ''ਦੁਗੁਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਏਕਮਗ੍ਗੇਨ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨ ਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਯੇ ਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਨਾ, ਤੇਸਂ ਪੁਨ ਅਪ੍ਪਹਾਤਬ੍ਬਤੋ। ਏਤੇਨ ਪਰਿਹਾਨਧਮ੍ਮਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਨਯਿਦਂ ਏਕਗੁਣਂ ਮੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਇਦਂ ਪਾਰਂ ਏਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂਯੇਵ ਫੁਸਨਾਰਹਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਏਕੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਾਭਾਵਤੋ। ਏਤੇਨ ਏਕਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ।

੭੨੧. ਇਦਾਨਿ ਪਟਿਪਦਾਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯਸ੍ਸ ਚ ਵਿਸਤਾ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯਸ੍ਸ ਚ** ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਭਾਵੇਨ ਵਿਸਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਸਤਾ** ਤਣ੍ਹਾ **ਨਤ੍ਥਿ,** ਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਸੋਤਚ੍ਛੇਦੇਨ **ਛਿਨ੍ਨਸੋਤਸ੍ਸ** ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਪ੍ਪਹਾਨੇਨ **ਕਿਚ੍ਚਾਕਿਚ੍ਚਪ੍ਪਹੀਨਸ੍ਸ** ਰਾਗਜੋ ਵਾ ਦੋਸਜੋ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੋਪਿ **ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ।

੭੨੨. ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਇਮਾ ਗਾਥਾਯੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਾਲਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਯਦਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਮੋਨੇਯ੍ਯਂ ਸੁਕਰਂ ਨ ਦੁਕ੍ਕਰਂ, ਸਕ੍ਕਾ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨ ਪੂਰੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ''ਦੁਕ੍ਕਰਮੇਵ ਮੋਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪੁਨ **"ਮੋਨੇਯ੍ਯਂ ਤੇ ਉਪਞ੍ਞਿਸ੍ਸ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਞ੍ਞਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯਂ, ਕਥਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਖੁਰਧਾਰਾ ਉਪਮਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਖੁਰਧਾਰੂਪਮੋ** । **ਭਵੇ**ਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ? ਮੋਨੇਯ੍ਯਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਖੁਰਧਾਰਂ ਉਪਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ। ਯਥਾ ਮਧੁਦਿਦ੍ਧਂ ਖੁਰਧਾਰਂ ਲਿਹਨ੍ਤੋ, ਛੇਦਤੋ, ਜਿਵ੍ਹਂ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਏਵਂ ਧਮ੍ਮੇਨ ਲਦ੍ਧੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਾ ਹਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਞਾਯੇਨ ਲਦ੍ਧੁਞ੍ਚ ਅਨਵਜ੍ਜਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਞ੍ਚ ਨ ਸੁਖੇਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਚਯਨਿਸ੍ਸਿਤਮੇਵ ਬਹੁਸੋ ਭਣਤਿ। **ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਤਾਲੁਮਾਹਚ੍ਚ, ਉਦਰੇ ਸਞ੍ਞਤੋ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਤਾਲੁਂ ਉਪ੍ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾਪਿ ਰਸਤਣ੍ਹਂ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤੋ ਕਿਲਿਟ੍ਠੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯੇ ਅਸੇਵਨ੍ਤੋ ਉਦਰੇ ਸਂਯਤੋ ਸਿਯਾ।

੭੨੩. ਅਲੀਨਚਿਤ੍ਤੋ ਚ ਸਿਯਾਤਿ ਨਿਚ੍ਚਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭਾਵਨਾਯ ਅਟ੍ਠਿਤਕਾਰਿਤਾਯ ਅਕੁਸੀਤਚਿਤ੍ਤੋ ਚ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਨ ਚਾਪਿ ਬਹੁ ਚਿਨ੍ਤਯੇ**ਤਿ ਞਾਤਿਜਨਪਦਾਮਰਵਿਤਕ੍ਕਵਸੇਨ ਚ ਬਹੁਂ ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯ। **ਨਿਰਾਮਗਨ੍ਧੋ ਅਸਿਤੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਾਯਣੋ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਭਵੇ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਤ੍ਤਯਸਕਲਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਾਯਣੋ ਏਵ ਭਵੇਯ੍ਯ।

੭੨੪-੫. ਏਕਾਸਨਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਾਸਨਸ੍ਸ। ਆਸਨਮੁਖੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਇਰਿਯਾਪਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਤੋ ਸਬ੍ਬਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਏਕੀਭਾਵਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਕਾਸਨਸ੍ਸਾਤਿ ਚ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਮੇਤਂ। **ਸਮਣੂਪਾਸਨਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ

ਸਮਣੇਹਿ ਉਪਾਸਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਤਿੰਸਾਰਮ੍ਮਣਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸ, ਸਮਣਾਨੰ ਵਾ ਉਪਾਸਨਭੂਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਤਿੰਸਾਰਮ੍ਮਣਭੇਦਸ੍ਸੇਵ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਮੇਵ, ਉਪਾਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਏਕਾਸਨੇਨ ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ, ਸਮਣੂਪਾਸਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਏਕਤ੍ਤੰ ਮੋਨਮਕ੍ਖਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਿਦੰ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਵਸੇਨ ''ਏਕਤ੍ਤੰ ਮੋਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਖਾਤੰ। **ਏਕੋ ਚੇ ਅਭਿਰਮਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਉਤ੍ਤਰਗਾਥਾਪੇਕ੍ਖੰ ਪਦੰ, ''ਅਥ ਭਾਹਿਸਿ ਦਸਦਿਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਭਾਹਿਸੀਤਿ ਭਾਸਿਸ੍ਸਸਿ ਪਕਾਸੇਸ੍ਸਸਿ। ਇਮੰ ਪਟਿਪਦੰ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਕਿਤ੍ਤਿਯਾ ਪਾਕਟੋ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਸੁਤ੍ਵਾ ਧੀਰਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨੰ ਪਨ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਦਾਨੰ ਅਯਮਤ੍ਥੋ – ਯੇਨ ਚ ਕਿਤ੍ਤਿਘੋਸੇਨ ਭਾਹਿਸਿ ਦਸਦਿਸਾ ਤੰ **ਧੀਰਾਨੰ ਝਾਯੀਨੰ ਕਾਮਚਾਗਿਨੰ ਨਿਘੋਸੰ ਸੁਤ੍ਵਾ** ਅਥ ਤ੍ਵੰ ਤੇਨ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੰ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ **ਭਿਯਜੋ ਹਿਰਿਞ੍ਚ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ** ਕਰੇਯਜਾਸਿ, ਤੇਨ ਘੋਸੇਨ ਹਰਾਯਮਾਨੋ ''ਨਿਯਜਾਨਿਕਪਟਿਪਦਾ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਮੇਵ ਬ੍ਰੂਹੇਯਜਾਸਿ। **ਮਾਮਕੋ**ਤਿ ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਤੇ ਮਮ ਸਾਵਕੋ ਹੋਤੀਤਿ।

੭੨੬. ਤੰ ਨਦੀਹੀਤਿ ਯੰ ਤੰ ਮਯਾ ''ਹਿਰਿਞ੍ਚ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਭਿਯਜੋ ਕੁਬ੍ਬੇਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਾ ''ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੰ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਇਮਿਨਾ ਨਦੀਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨਾਪਿ ਜਾਨਾਥ, ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯਞ੍ਚ **ਸੋਬ੍ਭੇਸੁ** ਚ **ਪਦਰੇਸੁ**ਚ ਜਾਨਾਥ। **ਸੋਬ੍ਭੇਸੂ**ਤਿ ਮਾਤਿਕਾਸੁ । **ਪਦਰੇਸੂ**ਤਿ ਦਰੀਸੁ। ਕਥੰ? **ਸਣਨ੍ਤਾ ਯਨ੍ਤਿ ਕੁਸੋਬ੍ਭਾ, ਤੁਣ੍ਹੀ ਯਨ੍ਤਿ ਮਹੋਦਧੀ**ਤਿ। ਕੁਸੋਬ੍ਭਾ ਹਿ ਸੋਬ੍ਭਪਦਰਾਦਿਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਕੁਨ੍ਨਦਿਯੋ ਸਣਨ੍ਤਾ ਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਉਦ੍ਧਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਨ੍ਤਿ, ਗਙ੍ਗਾਦਿਭੇਦਾ ਪਨ ਮਹਾਨਦਿਯੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਯਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ''ਮੋਨੇਯਜੰ ਪੂਰੇਮੀ''ਤਿ ਉਦ੍ਧਤੋ ਹੋਤਿ ਅਮਾਮਕੋ, ਮਾਮਕੋ ਪਨ ਹਿਰਿਞ੍ਚ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨੀਚਚਿਤ੍ਤੋਵ ਹੋਤਿ।

੭੨੭-੮. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯਜੋ – **ਯਦੂਨਕੰ...ਪੇ॰... ਪਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਸਚੇ ਅਡ੍ਢਕੁਮ੍ਭੂਪਮੋ ਬਾਲੋ ਸਣਨ੍ਤਾਯ, ਰਹਦੋ ਪੂਰੋਵ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਸਨ੍ਤਾਯ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਸਮਣੋ ਏਵੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਬਜਾਵਟੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁੰ ਭਾਸਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ **''ਯੰ ਸਮਣੋ''**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯੰ ਬੁਦ੍ਧਸਮਣੋ ਬਹੁੰ ਭਾਸਤਿ ਉਪੇਤੰ ਅਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤੰ,** ਅਤ੍ਥੂਪੇਤੰ ਧਮ੍ਮੂਪੇਤਞ੍ਚ ਹਿਤੇਨ ਚ ਸੰਹਿਤੰ, ਤੰ ਨ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇਨ, ਅਪਿਚ ਖੋ **ਜਾਨੰ ਸੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ** ਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਬ੍ਬੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਚ ''ਇਦਮਸ੍ਸ ਹਿਤੰ ਇਦਮਸ੍ਸ ਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ **ਜਾਨੰ ਸੋ ਬਹੁ ਭਾਸਤਿ,** ਨ ਕੇਵਲੰ ਬਹੁਭਾਣਿਤਾਯ। ਅਵਸਾਨਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ – ਏਵੰ ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸਮਣੋ ਜਾਨੰ ਸੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਜਾਨੰ ਸੋ ਬਹੁ ਭਾਸਤਿ। ਤੇਨ ਦੇਸਿਤੰ ਪਨ ਧਮ੍ਮੰ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯੇਨੇਵ ਞਾਣੇਨ ਯੋ ਚ ਜਾਨੰ ਸੰਯਤਤ੍ਤੋ, ਜਾਨੰ ਨ ਬਹੁ ਭਾਸਤਿ, ਸ ਮੁਨਿ ਮੋਨਮਰਹਤਿ, ਸ ਮੁਨਿ ਮੋਨਮਜ੍ਝਗਾਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋ **ਸੰਯਤਤ੍ਤੋ** ਗੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯੰ ਭਾਸਿਤੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਤੰ **ਜਾਨੰ ਨ ਬਹੁ ਭਾਸਤਿ**। ਸੋ ਏਵੰਵਿਧੋ ਮੋਨਤ੍ਥੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨਕੋ ਮੁਨਿ ਮੋਨੇਯਜਪਟਿਪਦਾਸਙ੍ਖਾਤੰ **ਮੋਨੰ ਅਰਹਤਿ**। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਅਰਹਤਿਯੇਵ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ **ਸ ਮੁਨਿ** ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੰ **ਮੋਨੰ ਅਜ੍ਝਗਾ** ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਾਲਕਤ੍ਥੇਰੋ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਅਹੋਸਿ ਦਸ੍ਸਨੇ ਸਵਨੇ ਪੁਚ੍ਛਾਯਾਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਨੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋ, ਪੁਨ ''ਅਹੋ ਵਤਾਹੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਸ੍ਸੇਯਜ''ਨ੍ਤਿ ਲੋਲਭਾਵੰ ਨ ਜਨੇਸਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੇ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ। ਤਥਾ ''ਅਹੋ ਵਤਾਹੰ ਪੁਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਸੁਣੇਯਜ''ਨ੍ਤਿ ਲੋਲਭਾਵੰ ਨ ਜਨੇਸਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਸਵਨੇ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ। ਤਥਾ ''ਅਹੋ ਵਤਾਹੰ ਪੁਨ ਮੋਨੇਯਜਪਟਿਪਦੰ ਪੁਚ੍ਛੇਯਜ''ਨ੍ਤਿ ਲੋਲਭਾਵੰ ਨ ਜਨੇਸਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ।

ਸੋ ਏਵੰ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਸਮਾਨੋ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਏਕਵਨਸਣ੍ਡੇ ਦ੍ਵੇ ਦਿਵਸਾਨਿ ਨ ਵਸਿ , ਏਕਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦ੍ਵੇ ਦਿਵਸਾਨਿ ਨ ਨਿਸੀਦਿ, ਏਕਗਾਮੇ ਦ੍ਵੇ ਦਿਵਸਾਨਿ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਨ ਪਾਵਿਸਿ। ਇਤਿ ਵਨਤੋ ਵਨੰ, ਰੁਕ੍ਖਤੋ ਰੁਕ੍ਖੰ, ਗਾਮਤੋ ਗਾਮੰ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤੋ ਅਨੁਰੂਪਪਟਿਪਦੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਯਸ੍ਮਾ ਮੋਨੇਯਜਪਟਿਪਦੰ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ

ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਤੇਵ ਮਾਸਾਨਿ ਜੀਵਤਿ, ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਮਨ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਸੋਲ਼ਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੂਰੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤ ਮਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਦਿਗੁਣਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਾਭਿਮੁਖੋ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹਿਙ੍ਗੁਲਕਪਬ੍ਬਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤਕੋਵ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਤੁਯੋ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨਾਲਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਦ੍ਵਯਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਯਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯਮੇਵ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੇਵ। **ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ**ਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਨਗਰਸ੍ਸ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯਂ ਆਰਾਮੇ। **ਮਿਗਾਰਮਾਤੁ ਪਾਸਾਦੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸਾਖਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਸੁਰੇਨ ਮਿਗਾਰੇਨ ਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਮਾਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ ''ਮਿਗਾਰਮਾਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਾਯ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਯਾ ਨਵਕੋਟਿਅਗ੍ਘਨਕਂ ਮਹਾਲਤਾਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਕਾਰਾਪਿਤੋ ਪਾਸਾਦੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਉਪਰਿ ਚ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਗਬ੍ਭਸਤਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਕੂਟਾਗਾਰਗਬ੍ਭੋ, ਸੋ ''ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁ ਪਾਸਾਦੇ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾਤਿ ਯਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁ ਪਾਸਾਦੇ ਵਿਹਰਤਿ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ। **ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਹੁ ਉਪੋਸਥੇ, ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਨ੍ਨਰਸੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਉਪੋਸਥਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਵਸੇਸੁਪੋਸਥਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਂ। **ਪੁਣ੍ਣਾਯ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਨ੍ਨਰਸਦਿਵਸਤ੍ਤਾ ਦਿਵਸਗਣਨਾਯ ਅਬ੍ਭਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਰਹਤ੍ਤਾ ਰਤ੍ਤਿਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਪੁਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਪੁਣ੍ਣਾਯ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦਤ੍ਤਾ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਚ ਰਤ੍ਤਿਯਾ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਪਰਿਵੁਤੋ। **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁ ਰਤਨਪਾਸਾਦਪਰਿਵੇਣੇ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਉਪਰਿ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਓਕਾਸੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। **ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤੀਵ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ, ਯਤੋ ਯਤੋ ਵਾ ਅਨੁਵਿਲੋਕੇਤਿ , ਤਤੋ ਤਤੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ, ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ ਵਾਚਾਯ, ਪੁਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ ਕਾਯੇਨ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਅਨੁਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਮਾਣਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ''ਏਤ੍ਤਕਾ ਏਤ੍ਥ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ, ਏਤ੍ਤਕਾ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਏਤ੍ਤਕਾ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਾ ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕੀਦਿਸੀ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਸਪ੍ਪਾਯਾ''ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਯਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਂ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ।

ਯੇ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਯੇ ਤੇ ਆਰੋਗ੍ਯਟ੍ਠੇਨ ਅਨਵਜ੍ਜਟ੍ਠੇਨ ਇਟ੍ਠਫਲਟ੍ਠੇਨ ਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੇਨ ਚ ਕੁਸਲਾ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ, ਤਜ੍ਜੋਤਕਾ ਵਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾ। **ਅਰਿਯਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ ਸਮ੍ਬੋਧਗਾਮਿਨੋ**ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਅਰਿਯਾ, ਲੋਕਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਟ੍ਠੇਨ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ, ਸਮ੍ਬੋਧਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਗਮਨਟ੍ਠੇਨ ਸਮ੍ਬੋਧਗਾਮਿਨੋ। **ਤੇਸਂ ਵੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਸਵਨਾਯ,** ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਕੁਸਲਾਨਂ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਬੋਧਗਾਮੀਨਂ ਕਾ ਉਪਨਿਸਾ, ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ, ਕਿਂ ਪਯੋਜਨਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਵਨਾਯ, ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸੁਣਾਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਯਾਵਦੇਵ ਦ੍ਵਯਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਞਾਣਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਾਵਦੇਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਵਧਾਰਣਵਚਨਂ। ਦ੍ਵੇ ਅਵਯਵਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਯਾ, ਦ੍ਵਯਾ ਏਵ ਦ੍ਵਯਤਾ, ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਯਤਾਨਂ। ''ਦ੍ਵਯਾਨ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਯਥਾਭੂਤਂ ਞਾਣਾਯਾ**ਤਿ ਅਵਿਪਰੀਤਞਾਣਾਯ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਦੇਤਂ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਦਿਭੇਦੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵਵਤ੍ਥਿਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਂ, ਏਤਦਤ੍ਥਾਯ ਨ ਇਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋਤਿ, ਸਵਨੇਨ ਹਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਹੋਤਿ, ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੋ

ਭਾਵਨਾਯਾਤਿ। **ਕਿਞ੍ਚ ਦ੍ਵਯਤਂ ਵਦੇਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਚੇ, ਵੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਿਯਾ, ਕਿਞ੍ਚ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦ੍ਵਯਤਂ ਵਦੇਥਾਤਿ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਦਤ੍ਥੋ ਪਨ ''ਕਿਞ੍ਚ ਦ੍ਵਯਤਾਭਾਵਂ ਵਦੇਥਾ''ਤਿ।

(੧) ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਦ੍ਵਯਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖ"**ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਯਤਾਨਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾਨਂ ''ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਲੋਕਿਯਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸ ਅਵਯਵਸ੍ਸ ਸਹੇਤੁਕਸ੍ਸ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਅਯਂ ਏਕਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ,** ਇਤਰਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਅਵਯਵਸ੍ਸ ਸਉਪਾਯਸ੍ਸ ਵਾ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਦੁਤਿਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ**। ਪਠਮਾ ਚੇਤ੍ਥ ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਵਿਸੁਦ੍ਧੀਹਿ ਹੋਤਿ, ਦੁਤਿਯਾ ਪਞ੍ਚਮਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ। **ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਾ ਦ੍ਵਯਤਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਦ੍ਵਯਧਮ੍ਮੇ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤਿਯਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨ **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ,** ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯਾਤਾਪੇਨ **ਆਤਾਪਿਨੋ** ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ , **ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ**। **ਪਾਟਿਕਙ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। **ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਅਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ। **ਸਤਿ ਵਾ ਉਪਾਦਿਸੇਸੇ ਅਨਾਗਾਮਿਤਾ**ਤਿ ''ਉਪਾਦਿਸੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵਵਸੇਨ ਉਪਾਦਾਤਬ੍ਬਕ੍ਖਨ੍ਧਸੇਸਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਸਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਭਾਵੋ ਪਟਿਕਙ੍ਖੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਫਲਾਨਿਪਿ ਏਵਂ ਦ੍ਵਯਤਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਉਪਰਿਮਫਲੇਸੁ ਪਨ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ।

ਇਦਮਵੋਚਾਤਿਆਦਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾਨਂ ਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਯੇ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ''ਯੇ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਵਤ੍ਤਬ੍ਬਗਾਥਾਬਨ੍ਧਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਇਮਾ ਚ ਗਾਥਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਦੀਪਕਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਦੀਪਿਕਾ ਏਵ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਗਾਥਾਰੁਚਿਕਾਨਂ ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਇਦਾਨਿ ਯਦਿ ਵਦੇਯ੍ਯ ਸੁਨ੍ਦਰ''ਨ੍ਤਿ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਦੀਪਿਕਾ ਵਾਤਿ ਅਵਿਪਸ੍ਸਕੇ ਵਿਪਸ੍ਸਕੇ ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਗਾਥਾਵਚਨੇਸੁ।

੨੩੦. ਤਤ੍ਥ **ਯਤ੍ਥ ਚਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਉਪਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਂ ਉਪਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਸਹੇਤੁਕਂ ਉਪਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਅਸੇਸਞ੍ਚ ਉਪਰੁਜ੍ਝਤਿ। **ਤਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ।

੨੩੧-੩. ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਹੀਨਾ ਤੇ, ਅਥੋ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿ ਰਾਗਵਿਰਾਗਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਪਞ੍ਞਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਿਰਾਗਾ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਣ੍ਹਾਚਰਿਤੇਨ ਵਾ ਅਪ੍ਪਨਾਝਾਨਬਲੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਰਾਗਵਿਰਾਗਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਚਰਿਤੇਨ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਮਤ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਿਰਾਗਾ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ ਵਾ ਕਾਮਰਾਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਰਾਗਵਿਰਾਗਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਿਰਾਗਾ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ। **ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਰਣਤ੍ਥਾਯ । **ਜਾਤਿਜਰੂਪਗਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਜਰਂ ਉਪਗਤਾ, ਜਾਤਿਜਰਾਯ ਵਾ ਉਪਗਤਾ, ਨ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਜਰਾਯਾਤਿ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਸਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਂ ਦੇਸਨਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਆਸਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ।

(੨) ਅਤੋ ਏਵ ਭਗਵਾ **"ਸਿਯਾ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਦ੍ਵਯਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਵਾਰੇ **ਉਪਧਿਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਸਾਸਵਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ। ਸਾਸਵਕਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਇਧ ''ਉਪਧੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਅਸੇਸਂ ਵਿਰਾਗੇਨ ਨਿਰੋਧਾ, ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਾ ਨਿਰੋਧਾ।

੨੩੪. ਉਪਧਿਨਿਦਾਨਾਤਿ ਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਾਤਿਪ੍ਪਭਵਾਨੁਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਾਤਿਕਾਰਣਂ ''ਉਪਧੀ''ਤਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਏਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਾਰੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਥਾ ਚਾਯਂ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਵਾਰਾ।

(੩) ਤਤ੍ਥ ਤਤਿਯਵ◌ਾਰੇ **ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਭਵਗਾਮਿਕਮ੍ਮਸਮ੍ਭਾਰਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ। ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਮੇਵ।

੧੩੫. ਜਾਤਿਮਰਣਸਂਸਾਰਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂ ਜਾਤਿਂ ਖਨ੍ਧਭੇਦਂ ਮਰਣਂ ਖਨ੍ਧਪਟਿਪਾਟਿਂ ਸਂਸਾਰਞ੍ਚ। ਵ**ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਉਪੇਨ੍ਤਿ। **ਇਤ੍ਥਭਾਵਞ੍ਞਥਾਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵ◌ਂ ਇਤੋ ਅਵਸੇਸਅਞ੍ਞਨਿਕਾਯਭਾਵਞ੍ਚ। **ਗਤੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵ◌ੋ।

੧੩੬. ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾ ਹਾਯਨ੍ਤਿ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਾ ਹਿ ਅਯਂ। ਵ**◌ਿਜ੍ਜਾਗਤਾ ਚ ਯੇ ਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯੇ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵ◌ਿਜ੍ਜਾਯ ਕਿਲੇਸੇ ਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਤਾ ਖੀਣਾਸਵਸਤ੍ਤਾ। ਸੇਸਮੁਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

(੪) ਚਤੁਤ੍ਥਵ◌ਾਰੇ **ਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਾਪੁਞ੍ਞਾਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ।

੧੩੮-੯. ਏਤਮਾਦੀਨਵ◌ਂ **ਞਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਯਦਿਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ, ਏਤਂ ਆਦੀਨਵਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵ◌ਾ। **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਨਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਸਮਥਾ, ਉਪਹਤਤਾਯ ਫਲਸਮਤ੍ਥਤਾਯਾਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਞ੍ਞਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਉਪਰੋਧਨਾ। **ਏਤਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਯਥਾਤਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਂ ਅਵ◌ਿਪਰੀਤਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾ। **ਸਮ੍ਮਦ੍ਦਸਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸਨਾ। **ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ, ਅਸਙ੍ਖਤਞ੍ਚ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਞਤ੍ਵ◌ਾ। **ਮਾਰਸਂਯੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟਂ। ਸੇਸਮੁਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

(੫) ਪਞ੍ਚਮਵ◌ਾਰੇ ਵ**◌ਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸਹਜਾਤਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਪਚ੍ਚਯਾ।

੧੪੧. ਨਿਚ੍ਛਾਤੋਤਿ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ।

(੬) ਛਟ੍ਠਵ◌ਾਰੇ **ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵ◌ਂ ਏਤ੍ਥ ਪਦਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ ਨਾਮਰੂਪਸਲ਼ਾਯਤਨਾਨਿ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ਫਸ੍ਸੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਰੂਪਮਿਸ੍ਸਕਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨੇਵ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਕਮ੍ਮਤੋ ਵ◌ਾ ਸਮ੍ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਤੋ ਵ◌ਾਤਿ।

੧੪੨-੩. ਭਵਸੋਤਾਨੁਸਾਰਿਨਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਨੁਸਾਰਿਨਂ। **ਪਰਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਜਾਨਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਅਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਞਤ੍ਵ◌ਾ। **ਉਪਸਮੇ ਰਤਾ**ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਰਤਾ। **ਫਸ੍ਸਾਭਿਸਮਯਾ**ਤਿ ਫਸ੍ਸਨਿਰੋਧਾ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ।

(੭) ਸਤ੍ਤਮਵ◌ਾਰੇ ਵ**◌ੇਦਨਾਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਵ◌ੇਦਨਾਪਚ੍ਚਯਾ।

੧੪੪-੫. ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਂ ਸਹਾਤਿ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖੇਨ ਸਹ। **ਏਤਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵ◌ਾਨਾ**ਤਿ ਏਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵ◌ੇਦਯਿਤਂ ‘‘ਦੁਕ੍ਖਕਾਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵ◌ਾ, ਵ◌ਿਪਰਿਣਾਮਟ੍ਠਿਤਿਅਞ੍ਞਾਣਦੁਕ੍ਖਤਾਹਿ ਵ◌ਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾ। **ਮੋਸਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਸ੍ਸਨਧਮ੍ਮਂ। **ਪਲੋਕਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਜਰਾਮਰਣੇਹਿ ਪਲੁਜ੍ਜਨਧਮ੍ਮਂ। **ਫੁਸ੍ਸ ਫੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਦਯਬ੍ਬਯਞਾਣੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਫੁਸਿਤ੍ਵ◌ਾ। ਵ**ਯਂ ਪਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੇ ਭਙ੍ਗਮੇਵ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। **ਏਵ◌ਂ ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਿਜਾਨਤੀ**ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਤਾ ਵ◌ੇਦਨਾ ਵ◌ਿਜਾਨਾਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਾ ਦੁਕ੍ਖਭਾਵ◌ਂ ਵ◌ਿਜਾਨਾਤਿ। ਵ**◌ੇਦਨਾਨਂ ਖਯਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਪਰਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਵ◌ੇਦਨਾਨਂ ਖਯਾ। ਸੇਸਮੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

(੮) ਅਟ੍ਠਮਵ◌ਾਰੇ **ਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਭਾਰਤਣ੍ਹਾਪਚ੍ਚਯਾ ।

੧੪੭. ਏਤਮਾਦੀਨਵਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਤਣ੍ਹਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਂ ਤਣ੍ਹਾਯ ਆਦੀਨਵਂ ਞਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਮੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

(੯) ਨਵਮਵਾਰੇ **ਉਪਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਭਾਰਉਪਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ।

੧੪੮-੯. ਭਵੋਤਿ ਵਿਪਾਕਭਵੋ ਖਨ੍ਧਪਾਤੁਭਾਵੋ। **ਭੂਤੋ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤੋ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ। **ਜਾਤਸ੍ਸ ਮਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਰਾਪਿ ''ਭੂਤੋ ਸੁਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਬਾਲਾ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਜਾਤਸ੍ਸ ਮਰਣਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਯੋਜਨਾ – ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾਯ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਾ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵਨ੍ਤਿ।

(੧੦) ਦਸਮਵਾਰੇ **ਆਰਮ੍ਭਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਵੀਰਿਯਪਚ੍ਚਯਾ।

੧੫੧. ਅਨਾਰਮ੍ਭੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਨੋਤਿ ਅਨਾਰਮ੍ਭੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਸੇਸਮੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

(੧੧) ਏਕਾਦਸਮਵਾਰੇ **ਆਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਸਤ੍ਤਾ ਰੂਪੂਪਗਾ, ਵੇਦਨੂਪਗਾ, ਸਞ੍ਞੂਪਗਾ, ਸਙ੍ਖਾਰੂਪਗਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਾਦਸਵਿਧਾਯ ਕਾਮਧਾਤੁਯਾ ਸਤ੍ਤਾ **ਰੂਪੂਪਗਾ** ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਾਹਾਰਸੇਵਨਤੋ। ਰੂਪਧਾਤੁਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਸਞ੍ਞੇਹਿ **ਵੇਦਨੂਪਗਾ** ਫਸ੍ਸਾਹਾਰਸੇਵਨਤੋ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਤਿਵਿਧਾਯ ਅਰੂਪਧਾਤੁਯਾ ਸਤ੍ਤਾ **ਸਞ੍ਞੂਪਗਾ** ਸਞ੍ਞਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰਸੇਵਨਤੋ । ਭਵਗ੍ਗੇ ਸਤ੍ਤਾ **ਸਙ੍ਖਾਰੂਪਗਾ** ਸਙ੍ਖਾਰਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਹਾਰਸੇਵਨਤੋਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਮ੍ਭੋਤਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਆਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੫੫. ਆਰੋਗਜਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। **ਸਙ੍ਖਾਯ ਸੇਵੀ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸੇਵਮਾਨੋ, ''ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਧਾਤੁਯੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਾ ਲੋਕਂ ਸਙ੍ਖਾਯ ''ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਸੇਵਮਾਨੋ। **ਧਮ੍ਮਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ। **ਸਙ੍ਖਜਂ ਨੋਪੇਤੀ**ਤਿ ''ਦੇਵੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਮਨੁਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਵਾ ਆਦਿਕਂ ਸਙ੍ਖਜਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੇਸਮੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

(੧੨) ਦ੍ਵਾਦਸਮਵਾਰੇ **ਇਞ੍ਜਿਤਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਇਞ੍ਜਿਤੇਸੁ ਯਤੋ ਕੁਤੋਚਿ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਭਾਰਿਞ੍ਜਿਤਪਚ੍ਚਯਾ।

੧੫੭. ਏਜਂ ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਾਤਿ ਤਣ੍ਹਂ ਚਜਿਤ੍ਵਾ। **ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਨਿਰੋਧੇਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਮੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

(੧੩) ਤੇਰਸਮਵਾਰੇ **ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਚਲਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨੇਹਿ ਵਾ ਖਨ੍ਧੇ ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਸੀਹਸੁਤ੍ਤੇ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੭੮) ਦੇਵਾਨਂ ਵਿਯ ਭਯਚਲਨਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

(੧੪) ਚੁਦ੍ਦਸਮਵਾਰੇ **ਰੂਪੇਹੀ**ਤਿ ਰੂਪਭਵੇਹਿ ਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵਾ। **ਅਰੂਪਾ**ਤਿ ਅਰੂਪਭਵਾ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਾ। **ਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ।

੧੬੧. ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨੋਤਿ ਮਰਣਮਚ੍ਚੁ ਕਿਲੇਸਮਚ੍ਚੁ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨੋ, ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਤਂ ਮਚ੍ਚੁਂ ਹਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮਿਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਮੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

(੧੫) ਪਨ੍ਨਰਸਮਵਾਰੇ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਰੂਪਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤਞ੍ਹਿ ਲੋਕੇਨ ਧੁਵਸੁਭਸੁਖਤ੍ਤਵਸੇਨ ''ਇਦਂ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਿਤਂ ਦਿਟ੍ਠਮਾਲੋਕਿਤਂ। **ਤਦਮਰਿਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਰਿਯਾਨਂ, ਅਨੁਨਾਸਿਕਇਕਾਰਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਤਂ ਮੁਸਾ**ਤਿ ਏਤਂ ਧੁਵਾਦਿਵਸੇਨ ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਮੁਸਾ, ਨ ਤਾਦਿਸਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਪੁਨ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤਞ੍ਹਿ ਲੋਕੇਨ ਰੂਪਵੇਦਨਾਦੀਨਮਭਾਵਤੋ ''ਇਦਂ ਮੁਸਾ ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਿਤਂ। **ਤਦਮਰਿਯਾਨਂ ਏਤਂ ਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਇਦਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਏਤਂ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਸੁਭਭਾਵਾ, ਪਵਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਕ੍ਖਸਙ੍ਖਾਤਾ ਸੁਖਭਾਵਾ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਨ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਨਿਚ੍ਚਭਾਵਾ ਚ ਅਨਪਗਮਨੇਨ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ''ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਦਿਟ੍ਠਂ।

੧੬੨-੩. ਅਨਤ੍ਤਨਿ ਅਤ੍ਤਮਾਨਿਨ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਨਿ ਨਾਮਰੂਪੇ ਅਤ੍ਤਮਾਨਿਂ। **ਇਦਂ ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਨਾਮਰੂਪਂ ਧੁਵਾਦਿਵਸੇਨ ''ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ। **ਯੇਨ ਯੇਨ ਹੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਯੇਨ ਰੂਪੇ ਵਾ ਵੇਦਨਾਯ ਵਾ ''ਮਮ ਰੂਪਂ, ਮਮ ਵੇਦਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। **ਤਤੋ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਮਞ੍ਞਿਤਾਕਾਰਾ ਤਂ ਨਾਮਰੂਪਂ **ਹੋਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾ**। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਮੁਸਾ ਹੋਤਿ**, ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਯਥਾਮਞ੍ਞਿਤਾਕਾਰਾ ਮੁਸਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਮੁਸਾ ਹੋਤੀਤਿ? **ਮੋਸਧਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਇਤ੍ਤਰਂ**, ਯਸ੍ਮਾ ਯਂ ਇਤ੍ਤਰਂ ਪਰਿਤ੍ਤਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਂ ਮੋਸਧਮ੍ਮਂ ਨਸ੍ਸਨਧਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਰੂਪਞ੍ਚ ਨਾਮਰੂਪਨ੍ਤਿ। **ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯਾ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਾਵਬੋਧਾ। ਸੇਸਮੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

(੧੬) ਸੋਲ਼ਸਮਵਾਰੇ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਛਬ੍ਬਿਧਮਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤਞ੍ਹਿ ਲੋਕੇਨ ਸਲਭਮਚ੍ਛਮਕ੍ਕਟਾਦੀਹਿ ਪਦੀਪਬਲ਼ਿਸਲੇਪਾਦਯੋ ਵਿਯ ''ਇਦਂ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਿਤਂ। **ਤਦਮਰਿਯਾਨਂ ਏਤਂ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਇਦਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ''ਕਾਮਾ ਹਿ ਚਿਤ੍ਰਾ ਮਧੁਰਾ ਮਨੋਰਮਾ, ਵਿਰੂਪਰੂਪੇਨ ਮਥੇਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੦; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੩੬) ਨਯੇਨ ''ਏਤਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਦਿਟ੍ਠਂ। ਪੁਨ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤਞ੍ਹਿ ਲੋਕੇਨ ਕਾਮਗੁਣਾਭਾਵਾ ''ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਿਤਂ। **ਤਦਮਰਿਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਇਦਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਰਮਤ੍ਥਸੁਖਤੋ ''ਏਤਂ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਦਿਟ੍ਠਂ।

੧੬੫-੬. ਕੇਵਲਾਤਿ ਅਨਵਸੇਸਾ। **ਇਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਾ ਪਤ੍ਥਿਤਾ। **ਕਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਿਯਾ। **ਮਨਾਪਾ**ਤਿ ਮਨਵਡ੍ਢਿਕਰਾ। **ਯਾਵਤਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਯਾਵਤਾ ਏਤੇ ਛ ਆਰਮ੍ਮਣਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਵਚਨਬਜਤ੍ਤਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਏਤੇ** ਵੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੋਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ।

੧੬੭-੮. ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਮਰਿਯੇਹਿ, ਸਕ੍ਕਾਯਸ੍ਸੁਪਰੋਧਨਨ੍ਤਿ ''ਸੁਖ''ਮਿਤਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਨਿਰੋਧੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਚ੍ਚਨੀਕਮਿਦਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਲੋਮਮਿਦਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਹੋਤਿ। **ਪਸ੍ਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ, ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਯਂ ਪਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਪੁਨ **ਯਂ ਪਰੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ।

੧੬੯-੭੧. ਪਸ੍ਸਾਤਿ ਸੋਤਾਰਂ ਆਲਪਤਿ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਂ। **ਸਮ੍ਪਮੂਲ਼੍ਹੇਤ੍ਥਵਿਦ੍ਦਸੂ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਮੂਲ਼੍ਹਾ ਏਤ੍ਥ ਅਵਿਦ੍ਦਸੂ ਬਾਲਾ। ਕਿਂਕਾਰਣਂ ਸਮ੍ਪਮੂਲ਼੍ਹਾ? **ਨਿਵੁਤਾਨਂ ਤਮੋ ਹੋਤਿ , ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਅਪਸ੍ਸਤਂ** , ਬਾਲਾਨਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਨਿਵੁਤਾਨਂ ਓਤ੍ਥਟਾਨਂ ਅਨ੍ਧਭਾਵਕਰਣੋ ਤਮੋ ਹੋਤਿ, ਯੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਂ ਦਟ੍ਠੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। **ਸਤਞ੍ਚ ਵਿਵਟਂ ਹੋਤਿ, ਆਲੋਕੋ ਪਸ੍ਸਤਾਮਿ**ਵਾਤਿ ਸਤਞ੍ਚ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਸ੍ਸਤਂ ਆਲੋਕੋਵ ਵਿਵਟਂ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। **ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਮਗਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਕੋਵਿਦਾ**ਤਿ ਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੇ ਤਚਪਞ੍ਚਕਮਤ੍ਤਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਵਾ ਨਿਰੋਧਮਤ੍ਤਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਂ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ ਮਗਭੂਤਾ ਜਨਾ ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ ਅਕੋਵਿਦਾ, ਸਬ੍ਬਥਾ **ਭਵਰਾਗ...ਪੇ॰... ਸੁਸਮ੍ਬੁਧੋ**। ਤਤ੍ਥ **ਮਾਰਧੇਯਜਾਨੁਪਨ੍ਨੇਹੀ**ਤਿ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟਂ ਅਨੁਪਨ੍ਨੇਹਿ।

੧੭੨. ਪਚ੍ਛਿਮਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ''ਏਵਂ ਅਸੁਸਮ੍ਬੁਧਂ **ਕੋ ਨੁ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਮਰਿਯੇਹੀ**''ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯੇ ਕੋ ਨੁ ਅਞ੍ਞੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦਂ ਜਾਨਿਤੁਂ ਅਰਹਤਿ, ਯਂ ਪਦਂ ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾਯ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਅਨਾਸਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ

ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ਅਨਾਸਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੇ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਨ੍ਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਅਤ੍ਤਮਨਾਤਿ ਤੁਟ੍ਠਮਨਾ। **ਅਭਿਨਨ੍ਦੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਂਸੁ। **ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਨ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੋਲ਼ਸਮੇ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇ। **ਭਞ੍ਞਮਾਨੇ**ਤਿ ਭਣਿਯਮਾਨੇ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਸੋਲ਼ਸਸੁ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਸੁ ਸਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤੇ ਸਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਸਟ੍ਠਿਅਧਿਕਾਨਂ ਨਵਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਂ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਂਸੁ, ਸੋਲ਼ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿ ਸਚ੍ਚਾਨੇਤ੍ਥ ਵੇਨੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਦੇਸਿਤਾਨੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਦ੍ਵਯਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਚ ਤਤਿਯੋ ਵਗ੍ਗੋ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਨਯਤੋ, ਨਾਮੇਨ

ਮਹਾਵਗ੍ਗੋਤਿ।

੪. ਅਟ੍ਠਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਕਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੭੩. ਕਾਮਂ ਕਾਮਯਮਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਕਾਮਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਤਿ ਕਿਰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਜੇਤਵਨਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਅਚਿਰਵਤੀਨਦੀਤੀਰੇ ''ਯਵਂ ਵਪਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਖੇਤ੍ਤਂ ਕਸਤਿ। ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਦਸ – ''ਅਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਯਵਾ ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ, ਪੁਨ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਚਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਅਦ੍ਦਸ। ''ਕਦਾ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ''ਸਸ੍ਸੇ ਵਿਨਟ੍ਠੇ ਸੋਕਾਭਿਭੂਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਚਾਹਂ ਤਦਾ ਏਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਮੇ ਓਵਾਦਂ ਸੋਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਤਿ। ਨਾਨਾਰੁਚਿਕਾ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਹਨ੍ਦ, ਨਂ ਇਤੋ ਪਭੁਤਿਯੇਵ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਮਿ, ਏਵਂ ਮਯਿ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਓਵਾਦਂ ਸੋਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਕਿਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਕਰੋਸੀ''ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਏਵਂ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਤਾਵਤਕੇਨੇਵ ਭਗਵਤਿ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਖੇਤ੍ਤਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਕਸਾਮਿ ਯਵਂ ਵਪਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਅਕਾਸਿ, ਨ ਚ ਅਹੇਤੁ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਤਥਾਗਤਾ ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਹਨ੍ਦਾਹਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਮਕਾਸਿ। ਏਵਂ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੋ ਸੇਸਾ ਚ ਅਸੀਤਿ ਮਹਾਸਾਵਕਾ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਤੀਵ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਹੋਸਿ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਸਸ੍ਸੇ ਏਕਦਿਵਸਂ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਜੇਤਵਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਯਵਕ੍ਖੇਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਂ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸੁਨ੍ਦਰਂ, ਸਚੇ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਸਂਵਿਭਾਗਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਚਤੁਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਯਵਾ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਸ ''ਅਜ੍ਜ ਵਾ ਸ੍ਵੇ ਵਾ ਲਾਯਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਕੁਰੁਮਾਨਸ੍ਸੇਵ ਮਹਾਮੇਘੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਵਸ੍ਸਿ। ਅਚਿਰਵਤੀ ਨਦੀ ਪੂਰਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਯਵਂ ਵਹਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਭਾਤੇ ਨਦੀਤੀਰਂ ਗਤੋ ਸਬ੍ਬਂ ਸਸ੍ਸਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਵਿਨਟ੍ਠੋਮ੍ਹਿ, ਕਥਂ ਦਾਨਿ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਬਲਵਸੋਕਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ । ਭਗਵਾਪਿ ਤਮੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ''ਅਜ੍ਜ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਕਾਲੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵਤ੍ਤੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸੋਕਾਭਿਭੂਤਂ ਮਂ ਅਸ੍ਸਾਸੇਤੁਕਾਮੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਾਪੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤੋਵ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਕਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਪਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਾਸੀ''ਤਿ? ਆਮ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਸਬ੍ਬਂ ਮੇ ਯਵਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਉਦਕੇਨ ਵੂਲ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ''ਨ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਵਿਪਨ੍ਨੇ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ, ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਕਾਮਾ ਹਿ ਨਾਮ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਪਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਪੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਪਦਤ੍ਥਸਮ੍ਬਨ੍ਧਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਚ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ, ਏਵਂ ਇਤੋ ਪਰਂ ਸਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤੇਸੁ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਨਾਪਿਯਰੂਪਾਦਿਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਂ, **ਕਾਮਯਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਮਾਨਸ੍ਸ। **ਤਸ੍ਸ ਚੇ ਤਂ ਸਮਿਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਾਮਯਮਾਨਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਕਾਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਤ੍ਥੁ ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ ਚੇ, ਸਚੇ ਸੋ ਤਂ ਲਭਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਦ੍ਧਾ ਪੀਤਿਮਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਕਂਸਂ ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਲਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਮਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੋ। **ਯਦਿਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ।

੭੭੪. ਤਸ੍ਸ ਚੇ ਕਾਮਯਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਕਾਮੇ ਇਚ੍ਛਮਾਨਸ੍ਸ, ਕਾਮੇਨ ਵਾ ਯਾਯਮਾਨਸ੍ਸ। **ਛਨ੍ਦਜਾਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਾਤਤਣ੍ਹਸ੍ਸ। **ਜਨ੍ਤੁਨੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤੇ ਕਾਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਕਾਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ ਚੇ। **ਸਲ੍ਲਵਿਦ੍ਧੋਵ ਰੁਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਅਥ ਅਯੋਮਯਾਦਿਨਾ ਸਲ੍ਲੇਨ ਵਿਦ੍ਧੋ ਵਿਯ ਪੀਲੀਯਤਿ।

੧੧੫. ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਯੋ** ਪਨ ਇਮੇ **ਕਾਮੇ** ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ ਵਾ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਦੇਨ **ਸਪ੍ਪਸ੍ਸ** ਸਿਰੰ ਇਵ **ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ। ਸੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬੰ ਲੋਕੰ ਵਿਸਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਲੋਕੇ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ**ਸਙ੍ਖਾਤੰ ਤਣ੍ਹੰ **ਸਤੋ** ਹੁਤ੍ਵਾ **ਸਮਤਿਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ।

੧੧੬-੮. ਤਤੋ ਪਰਾਸੰ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ ਗਾਥਾਨੰ ਅਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਯੋ** ਏਤੰ ਸਾਲਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਦਿੰ **ਖੇਤ੍ਤੰ** ਵਾ ਘਰਵਤ੍ਥਾਦਿੰ **ਵਤ੍ਥੰ** ਵਾ ਕਹਾਪਣਸਙ੍ਖਾਤੰ **ਹਿਰਞ੍ਞੰ** ਵਾ ਗੋਅਸ੍ਸਭੇਦੰ **ਗਵਾਸ੍ਸੰ** ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਕਾ **ਥਿਯੋ** ਵਾ ਞਾਤਿਬਨ੍ਧਵਾਦੀ **ਬਨ੍ਧੂ** ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਮਨਾਪਿਯਰੂਪਾਦੀ **ਪੁਥੂ ਕਾਮੇ ਅਨੁਗਿਜ੍ਝਤਿ,** ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ **ਅਬਲ**ਸਙ੍ਖਾਤਾ ਕਿਲੇਸਾ **ਬਲੀਯਨ੍ਤਿ** ਸਹਨ੍ਤਿ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਬਲਾਦਿਵਿਰਹੇਨ ਵਾ ਅਬਲੰ ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਅਬਲਾ ਕਿਲੇਸਾ ਬਲੀਯਨ੍ਤਿ, ਅਬਲਤ੍ਤਾ ਬਲੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਤੰ ਕਾਮਗਿਦ੍ਧੰ ਕਾਮੇ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਞ੍ਚ ਸੀਹਾਦਯੋ ਚ ਪਾਕਟ**ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ** ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਯੋ ਚ ਅਪਾਕਟ**ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ** ਅਪਾਕਟਪਰਿਸ੍ਸਯੇਹਿ ਅਭਿਭੂਤੰ **ਤੰ** ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਜਾਤਿਆਦਿ**ਦੁਕ੍ਖੰ ਭਿਨ੍ਨੰ ਨਾਵੰ ਉਦਕੰ ਵਿਯ ਅਨ੍ਵੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ** ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਆਦਿਭਾਵਨਾਯ **ਜਨ੍ਤੁ ਸਦਾ ਸਤੋ** ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਮ੍ਪਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੰ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ **ਕਾਮਾਨਿ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯੇ**। ਏਵੰ **ਤੇ** ਕਾਮੇ **ਪਹਾਯ** ਤਪ੍ਪਹਾਨਕਰਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ **ਤਰੇ ਓਘੰ** ਤਰੇਯ੍ਯ ਤਰਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ। ਤਤੋ ਯਥਾ ਪੁਰਿਸੋ ਉਦਕਗਰੁਕੰ **ਨਾਵੰ ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ** ਲਹੁਕਾਯ ਨਾਵਾਯ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨੇਵ **ਪਾਰਗੂ** ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪਾਰੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵਨਾਵੰ ਕਿਲੇਸੂਦਕਗਰੁਕੰ ਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਲਹੁਕੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਪਾਰਗੂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਪਾਰੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਗਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਚ, ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਚ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿੰਸੂਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਕਾਮਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਗੁਹਟ੍ਠਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੯. ਸਤ੍ਤੋ ਗੁਹਾਯਨ੍ਤਿ ਗੁਹਟ੍ਠਕਸੁਤ੍ਤੰ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਤਿ ਕਿਰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯੰ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੇ ਆਵਟ੍ਟਕੰ ਨਾਮ ਉਤੇਨਸ੍ਸ ਉਯ੍ਯਾਨੰ, ਤਤ੍ਥ ਅਗਮਾਸਿ ਸੀਤਲੇ ਪਦੇਸੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸੀਦਿਤੁਕਾਮੋ। ਅਞ੍ਞਦਾਪਿ ਚਾਯੰ ਗਚ੍ਛਤੇਵ ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਾਸੇਵਨੇਨ ਯਥਾ ਗਵਮ੍ਪਤਿਤ੍ਥੇਰੋ ਤਾਵਤਿੰਸਭਵਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਤੰ ਵਙ੍ਗੀਸਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯੰ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੇ ਸੀਤਲੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਰਾਜਾਪਿ ਖੋ ਉਤੇਨੋ ਤੰ ਦਿਵਸੰਯੇਵ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬਹੁਦੇਵ ਦਿਵਸਭਾਗੰ ਨਚ੍ਚਗੀਤਾਦੀਹਿ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਕੀਲ਼ਿਤ੍ਵਾ ਪਾਨਮਦਮਤ੍ਤੋ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਅਙ੍ਕੇ ਸੀਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਯਿ। ਸੇਸਿਤ੍ਥਿਯੋ ''ਸੁਤ੍ਤੋ ਰਾਜਾ''ਤਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦੀਨਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿਯੋ ਥੇਰੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪੰ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਮਾ ਸਦ੍ਦੰ ਅਕਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਥੇਰੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਤਾਸੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ, ਤਾ ਤੁਟ੍ਠਾ ''ਸਾਧੁ ਸਾਧੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸੁਣਨ੍ਤਿ।

ਰਞ੍ਞੋ ਸੀਸੰ ਅਙ੍ਕੇਨਾਦਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਿਤ੍ਥੀ ''ਇਮਾ ਮੰ ਓਹਾਯ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤਾਸੁ ਇਸ੍ਸਾਪਕਤਾ ਊਰੁੰ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨੰ ਪਬੋਧੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਾਗਾਰੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ''ਕੁਹਿੰ ਇਮਾ ਵਸਲਿਯੋ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਆਹ – ''ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਅਬਹੁਕਤਾ 'ਸਮਣੰ ਰਮਯਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਗਤਾ''ਤਿ। ਸੋ ਕੁਦ੍ਧੋ ਥੇਰਾਭਿਮੁਖੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਰਾਜਾਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚਾ ਉਟ੍ਠਹਿੰਸੁ, ਏਕਚ੍ਚਾ ''ਮਹਾਰਾਜ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਾਮਾ''ਤਿ ਨ ਉਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਸੋ ਤੇਨ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਕੁਦ੍ਧੋ ਥੇਰੰ ਅਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਵ ''ਕਿਮਤ੍ਥੰ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ''ਵਿਵੇਕਤ੍ਥੰ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ਸੋ ''ਵਿਵੇਕਤ੍ਥਾਯ ਆਗਤਾ ਏਵੰ ਇਤ੍ਥਾਗਾਰਪਰਿਵੁਤਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤਵ ਵਿਵੇਕੰ ਕਥੇਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ਵਿਸਾਰਦੋਪਿ ਵਿਵੇਕਕਥਾਯ ''ਨਾਯੰ ਅਞ੍ਞਾਤੁਕਾਮੋ ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਤੁਣ੍ਹੀ

ਅਹੋਸਿ। ਰਾਜਾ ''ਸਚੇ ਨ ਕਥੇਸਿ, ਤਮ੍ਬਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕੇਹਿ ਤੰ ਖਾਦਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਅਸੋਕਰੁਕ੍ਖੇ ਤਮ੍ਬਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਪੁਟੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋਵ ਉਪਰਿ ਵਿਕਿਰਿ। ਸੋ ਸਰੀਰੰ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਪੁਟੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਾਭਿਮੁਖੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਥੇਰੋ ''ਸਚਾਯੰ ਰਾਜਾ ਮਯਿ ਅਪਰਜ੍ਝੇਯ੍ਯ, ਅਪਾਯਾਭਿਮੁਖੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਤੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਆਕਾਸੰ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਤੋ।

ਤਤੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਆਹੰਸੁ – ''ਮਹਾਰਾਜ, ਅਞ੍ਞੇ ਰਾਜਾਨੋ ਈਦਿਸੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਤ੍ਵੰ ਤਮ੍ਬਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਪੁਟੇਨ ਆਸਾਦੇਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੋ ਅਹੋਸਿ, ਕੁਲਵੰਸੰ ਨਾਸੇਤੁੰ ਉਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ। ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੋਸੰ ਞਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਪਾਲੰ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਦਿਵਸੰ ਥੇਰੋ ਇਧਾਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ਤੇਨ ਹਿ ਯਦਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਦਾ ਮੇ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਥੇਰੇ ਆਗਤੇ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾਪਿ ਥੇਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਾਣੇਹਿ ਸਰਣੰ ਗਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਮ੍ਬਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਪੁਟੇਨ ਆਸਾਦਿਤਦਿਵਸੇ ਪਨ ਥੇਰੋ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਥਵਿਯੰ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯੰ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਿ। ਭਗਵਾਪਿ ਖੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪਯਮਾਨੋ ਥੇਰੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿੰ, ਭਾਰਦ੍ਵਾਜ, ਅਕਾਲੇ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ''ਆਮ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ''ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਵੇਕਕਥਾ ਕਾਮਗੁਣਗਿਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਏਵ ਥੇਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥੰ ਇਮੰ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਲਗ੍ਗੋ। **ਗੁਹਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯੇ। ਕਾਯੋ ਹਿ ਰਾਗਾਦੀਨੰ ਵਾਲਾਨੰ ਵਸਨੋਕਾਸਤੋ ''ਗੁਹਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਬਹੁਨਾਭਿਛਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਬਹੁਨਾ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਜਾਲੇਨ ਅਭਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ। ਏਤੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਨ੍ਧਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਵਸੇਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ। **ਨਰੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੋ। **ਮੋਹਨਸ੍ਮਿੰ ਪਗਾਲ੍ਹੋ**ਤਿ ਮੋਹਨੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮਗੁਣਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਜ੍ਝੋਗਾਲ੍ਹੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਏਤੇਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾਬਨ੍ਧਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਦੂਰੇ ਵਿਵੇਕਾ ਹਿ ਤਥਾਵਿਧੋ ਸੋ**ਤਿ ਸੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਨਰੋ ਤਿਵਿਧਾਪਿ ਕਾਯਵਿਵੇਕਾਦਿਕਾ ਵਿਵੇਕਾ ਦੂਰੇ ਅਨਾਸਨ੍ਨੇ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ? **ਕਾਮਾ ਹਿ ਲੋਕੇ ਨ ਹਿ ਸੁਪ੍ਪਹਾਯਾ,** ਯਸ੍ਮਾ ਲੋਕੇ ਕਾਮਾ ਸੁਪ੍ਪਹਾਯਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੭੮੦. ਏਵੰ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ''ਦੂਰੇ ਵਿਵੇਕਾ ਤਥਾਵਿਧੋ''ਤਿ ਸਾਧੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਥਾਵਿਧਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮਤੰ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੋ **"ਇਚ੍ਛਾਨਿਦਾਨਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਚ੍ਛਾਨਿਦਾਨਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਹੇਤੁਕਾ। **ਭਵਸਾਤਬਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸੁਖਵੇਦਨਾਦਿਮ੍ਹਿ ਭਵਸਾਤੇ ਬਦ੍ਧਾ। **ਤੇ ਦੁਪ੍ਪਮੁਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਤੇ ਭਵਸਾਤਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਤੇ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਬਦ੍ਧਾ ਇਚ੍ਛਾਨਿਦਾਨਾ ਸਤ੍ਤਾ ਦੁਪ੍ਪਮੋਚਯਾ। **ਨ ਹਿ ਅਞ੍ਞਮੋਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਚ ਮੋਚੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਕਾਰਣਵਚਨੰ ਵਾ ਏਤੰ, ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਦੁਪ੍ਪਮੁਞ੍ਚਾ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਮੋਚੇਤਬ੍ਬਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਮੁਞ੍ਚੇਯ੍ਯੁੰ, ਸਕੇਨ ਥਾਮੇਨ ਮੁਞ੍ਚੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਅਯਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਚ੍ਛਾ ਪੁਰੇ ਵਾਪਿ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨਾ**ਤਿ ਅਨਾਗਤੇ ਅਤੀਤੇ ਵਾ ਕਾਮੇ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨਾ। **ਇਮੇਵ ਕਾਮੇ ਪੁਰਿਮੇਵ ਜਪ੍ਪਨ੍ਤਿ** ਇਮੇ ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕਾਮੇ ਪੁਰਿਮੇ ਵਾ ਦੁਵਿਧੇਪਿ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇ ਬਲਵਤਣ੍ਹਾਯ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ। ਇਮੇਸਞ੍ਚ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪਦਾਨੰ ''ਤੇ ਦੁਪ੍ਪਮੁਞ੍ਚਾ ਨ ਹਿ ਅਞ੍ਞਮੋਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਹ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਇਤਰਥਾ ''ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨਾ ਜਪ੍ਪੰ ਕਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਕਿਂ ਵਾ ਕਤਾ''ਤਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯੁੰ।

੭੮੧-੨. ਏਵੰ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ''ਦੂਰੇ ਵਿਵੇਕਾ ਤਥਾਵਿਧੋ''ਤਿ ਸਾਧੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਚ ਤਥਾਵਿਧਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮਤੰ ਆਵਿਕਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨੇਸੰ ਪਾਪਕਮ੍ਮਕਰਣੰ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੋ **"ਕਾਮੇਸੁ ਗਿਦ੍ਧਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਤੇ** ਸਤ੍ਤਾ **ਕਾਮੇਸੁ** ਪਰਿਭੋਗਤਣ੍ਹਾਯ **ਗਿਦ੍ਧਾ** ਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਮਨੁਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਪਸੁਤਾ** ਸਮ੍ਮੋਹਮਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਪਮੂਲ੍ਹਾ** ਅਵਗਮਨਤਾਯ ਮਚ੍ਛਰਿਤਾਯ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਵਚਨੰ ਅਨਾਦਿਯਨਤਾਯ ਚ **ਅਵਦਾਨਿਯਾ**। ਕਾਯਵਿਸਮਾਦਿਮ੍ਹਿ **ਵਿਸਮੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ** ਅਨ੍ਤਕਾਲੇ **ਮਰਣਦੁਕ੍ਖੂਪਨੀਤਾ "ਕਿਂਸੂ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ ਇਤੋ ਚੁਤਾਸੇ"**ਤਿ **ਪਰਿਦੇਵਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਤਦੇਵ, **ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖੇਥ...ਪੇ॰... ਮਾਹੁ ਧੀਰਾ**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਿਕ੍ਖੇਥਾ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਇਧੇਵਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਾਸਨੇ। ਸੇਸਮੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

੧੮੩. ਇਦਾਨਿ ਯੇ ਤਥਾ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਬਜਸਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਆਦੀਹਿ ਪੇਕ੍ਖਾਮਿ। **ਲੋਕੇ**ਤਿ ਅਪਾਯਾਦਿਮ੍ਹਿ। **ਪਰਿਫਨ੍ਦਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਫਨ੍ਦਮਾਨਂ। **ਪਜਂ ਇਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਸਤ੍ਤਕਾਯਂ। **ਤਣ੍ਹਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਗਤਂ ਅਭਿਭੂਤਂ, ਨਿਪਾਤਿਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਭਵੇਸੂ**ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੁ। **ਹੀਨਾ ਨਰਾ**ਤਿ ਹੀਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ ਨਰਾ। **ਮਚ੍ਚੁਮੁਖੇ ਲਪਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਕਾਲੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਮਰਣਮੁਖੇ ਪਰਿਦੇਵਨ੍ਤਿ। **ਅਵੀਤਤਣ੍ਹਾਸੇ**ਤਿ ਅਵਿਗਤਤਣ੍ਹਾ। **ਭਵਾਭਵੇਸੂ**ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੁ। ਅਥ ਵਾ **ਭਵਾਭਵੇਸੂ**ਤਿ ਭਵਭਵੇਸੁ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਭਵੇਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੧੮੪. ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਵੀਤਤਣ੍ਹਾ ਏਵਂ ਫਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਚ ਲਪਨ੍ਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਣ੍ਹਾਵਿਨਯੇ ਸਮਾਦਪੇਨ੍ਤੋ **"ਮਮਾਯਿਤੇ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਮਮਾਯਿਤੇ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਮਤ੍ਤੇਹਿ ''ਮਮ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ। **ਪਸ੍ਸਥਾ**ਤਿ ਸੋਤਾਰੇ ਆਲਪਨ੍ਤੋ ਆਹ। **ਏਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਤਮ੍ਪਿ ਆਦੀਨਵਂ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੧੮੫. ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਅਸ੍ਸਾਦਂ, ਤਤੋ ਪਰਾਹਿ ਚਤੂਹਿ ਆਦੀਨਵਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਉਪਾਯਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਾਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸਬ੍ਬਾਹਿ ਵਾ ਏਤਾਹਿ ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਓਕਾਰਂ ਸਂਕਿਲੇਸਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਉਭੋਸੁ ਅਨ੍ਤੇਸੂ"**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਭੋਸੁ** ਅਨ੍ਤੇਸੂਤਿ ਫਸ੍ਸਫਸ੍ਸਸਮੁਦਯਾਦੀਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਸੁ। **ਵਿਨੇਯ ਛਨ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ। **ਫਸ੍ਸਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿਫਸ੍ਸਂ, ਫਸ੍ਸਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵਾ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮੇ, ਤੇਸਂ ਵਤ੍ਥੁਦ੍ਵਾਰਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇ ਚਾਤਿ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਨਾਮਰੂਪਂ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਅਨਾਨੁਗਿਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਗਿਦ੍ਧੋ। **ਯਦਤ੍ਤਗਰਹੀ ਤਦਕੁਬ੍ਬਮਾਨੋ**ਤਿ ਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਰਹਤਿ, ਤਂ ਅਕੁਰੁਮਾਨੋ। **ਨਲਿਪ੍ਪਤੀ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤੇਸੁ ਧੀਰੋ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਧੀਰੋ ਦਿਟ੍ਠੇਸੁ ਚ ਸੁਤੇਸੁ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਲੇਪਾਨਂ ਏਕੇਨਪਿ ਲੇਪੇਨ ਨ ਲਿਪ੍ਪਤਿ। ਆਕਾਸਮਿਵ ਨਿਰੁਪਲਿਤ੍ਤੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵੋਦਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ।

੧੮੬. **ਸਞ੍ਞਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਪਨ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਫਸ੍ਸਮੇਵ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਦਿਭੇਦਂ **ਸਞ੍ਞਮ੍ਪਿ**, ਸਞ੍ਞਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਨਾਮਰੂਪਂ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ **ਵਿਤਰੇਯ ਓਘਂ**, ਤਤੋ ਸੋ ਤਿਣ੍ਣੋਘੋ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿ**ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਸੁ** ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਲੇਪਪ੍ਪਹਾਨੇਨ **ਨੋਪਲਿਤ੍ਤੋ** ਖੀਣਾਸਵ**ਮੁਨਿ** ਰਾਗਾਦਿਸਲ੍ਲਾਨਂ ਅਬ੍ਬੂਲ੍ਹਤ੍ਤਾ **ਅਬ੍ਬੂਲ੍ਹਸਲ੍ਲੋ** ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਚਰਂ**, ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਚਰਂ ਤੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦਚਾਰੇਨ ਅਬ੍ਬੂਲ੍ਹਸਲ੍ਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਕਪਰਤ੍ਤਭਾਵਾਦਿਭੇਦਂ **ਨਾਸੀਸਤੀ ਲੋਕਮਿਮਂ ਪਰਞ੍ਚ**, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਚਰਿਮਚਿਤ੍ਤਨਿਰੋਧਾ ਨਿਰੁਪਾਦਾਨੋ ਜਾਤਵੇਦੋਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ ਧਮ੍ਮਨੇਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਨਮੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤੋ, ਨ ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਇਮਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਗੁਹਟ੍ਠਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਦੁਟ੍ਠਟ੍ਠਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੭. **ਵਦਨ੍ਤਿ ਵੇ ਦੁਟ੍ਠਮਨਾਪੀ**ਤਿ ਦੁਟ੍ਠਟ੍ਠਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਆਦਿਗਾਥਾਯ ਤਾਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ – ਮੁਨਿਸੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਂ ਅਸਹਮਾਨਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸੁਨ੍ਦਰਿਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਂ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸੁਂ। ਸਾ ਕਿਰ ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀ ਸੇਤਵਤ੍ਥਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਵ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਸੁਨ੍ਹਾਤਾ ਸੁਨਿਵਤ੍ਥਾ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਵਿਭੂਸਿਤਾ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸੀਨਂ ਜੇਤਵਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨਵੇਲਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨਾਭਿਮੁਖੀ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਚ ''ਕੁਹਿਂ ਗਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ''ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਸਾਵਕੇ ਚਸ੍ਸ ਰਮਯਿਤੁਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ

ਪਿਦਹਿਤੇ ਨਗਰਂ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਭਾਤੇ ਪੁਨ ਜੇਤਵਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਸਮੀਪੇ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵ◌ਿਚਿਨਨ੍ਤੀ ਵ◌ਿਯ ਚਰਤਿ । ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਤੇਹਿ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ''ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਆਗਤਾਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਭਣਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਅਡ੍ਢਮਾਸਮਤ੍ਤੇ ਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਤਂ ਜੀਵ◌ਿਤਾ ਵ◌ੋਰੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਰਿਖਾਤਟੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਭਾਤੇ ''ਸੁਨ੍ਦਰਿਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਕੋਲਾਹਲਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਰਞ੍ਞੋ ਚ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਜੇਤਵਨਂ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਚਿਨਨ੍ਤਾ ਵ◌ਿਯ ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮਞ੍ਚਕਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਗਰਂ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਕ੍ਕੋਸਂ ਅਕਂਸੁ। ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ (ਉਦਾ॰ ੩੮) ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਭਗਵ◌ਾ ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵ◌ੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਅਜ੍ਜ ਅਯਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ''ਤੇਸਂ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮਾਦਿਸੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਕੋਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮਹਾਜਨੋ ਅਪਾਯਾਭਿਮੁਖੋ ਮਾ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਦ੍ਵ◌ਾਰਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤੋਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂਯੇਵ ਅਚ੍ਛਿ, ਨ ਨਗਰਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵ◌ਿਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਨ ਦ੍ਵ◌ਾਰਂ ਪਿਦਹਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਮੇਵ ਪਵ◌ਿਸਿਂਸੁ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿਂਸੁ। ਅਥ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਹਾਅਯਸੋ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤੋ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਇਧ ਵਸਿਤੁਂ, ਵ◌ਿਪੁਲੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਯਸੇ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਕੁਹਿਂ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ ਆਨਨ੍ਦਾਤਿ? ''ਅਞ੍ਞਂ ਨਗਰਂ ਭਗਵ◌ਾ''ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵ◌ਾ ''ਆਗਮੇਹਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਤ੍ਤਾਹਮੇਵ◌ਾਯਂ ਸਦ੍ਦੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਚ੍ਚਯੇਨ ਯੇਹਿ ਅਯਸੋ ਕਤੋ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਉਪਰਿ ਪਤਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ **"ਵਦਨ੍ਤਿ** ਵ◌ੇ"ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਉਪਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦੁਟ੍ਠਮਨਾਪਿ ਏਕੇ ਅਥੋਪਿ** ਵ◌ੇ **ਸਚ੍ਚਮਨਾ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਤਥਸਞ੍ਞਿਨੋਪਿ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ, ਯੇ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਸਦ੍ਦਹਿਂਸੁ, ਤੇ ਸਚ੍ਚਮਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵ◌ਾ**ਦਞ੍ਚ ਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਅਕ੍ਕੋਸਵ◌ਾਦਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਮੁਨਿ ਨੋ ਉਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਕਾਰਕਤਾਯ ਚ ਅਕੁਪ੍ਪਨਤਾਯ ਚ ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿ ਨ ਉਪੇਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ ਮੁਨੀ ਨਤ੍ਥਿ ਖਿਲੋ ਕੁਹਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਅਯਂ ਮੁਨਿ ਰਾਗਾਦਿਖਿਲੇਹਿ ਨਤ੍ਥਿ ਖਿਲੋ ਕੁਹਿਞ੍ਚੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੮੮. ਇਮਞ੍ਚ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵ◌ਾ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ''ਏਵ◌ਂ ਖੁਂਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵਮ੍ਭੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਿਂ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਗਵ◌ਾਤਿ। ''ਨ, ਆਨਨ੍ਦ, 'ਅਹਂ ਸੀਲਵ◌ਾ'ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭਵ◌ਿਤਬ੍ਬਂ, ਲੋਕੇ ਹਿ ਨਾਭਾਸਮਾਨਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਮਿਸ੍ਸਂ ਬਾਲੇਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ, ''ਭਿਕ੍ਖੂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਏਵ◌ਂ ਪਟਿਚੋਦੇਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਾਯ ''ਅਭੂਤਵ◌ਾਦੀ ਨਿਰਯਂ ਉਪੇਤੀ''ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹ – ''ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪਟਿਚੋਦੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਥਾ ਅਕਂਸੁ। ਪਣ੍ਡਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁਂ। ਰਾਜਾਪਿ ਰਾਜਪੁਰਿਸੇ ਸਬ੍ਬਤੋ ਪੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਯੇਸਂ ਧੁਤ੍ਤਾਨਂ ਲਞ੍ਜਂ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਤਂ ਮਾਰਾਪੇਸੁਂ, ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਪਰਿਭਾਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਲੇਡ੍ਡੁਨਾ ਪਹਰਨ੍ਤਿ, ਪਂਸੁਨਾ ਓਕਿਰਨ੍ਤਿ ''ਭਗਵਤੋ ਅਯਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸਿ, ਭਗਵ◌ਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ **"ਸਕਞ੍ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਂ...ਪੇ॰... ਵਦੇਯਜਾ"**ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਾਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਜਨਸ੍ਸ ''ਸੁਨ੍ਦਰਿਂ ਮਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮਣਾਨਂ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਅਵਣ੍ਣਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਸਾਦਿਯਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ, ਸੋ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਕਥਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਅਯਸੋ ਤਮੇਵ ਤਿਤ੍ਥਿਯਜਨਂ ਪਚ੍ਚਾਗਤੋ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਚ੍ਚੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਂ। ਯੋ ਵ◌ਾ ਸਸ੍ਸਤਾਦਿਵ◌ਾਦੀ, ਸੋਪਿ **ਸਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਕਥਂ ਅਚ੍ਚਯੇਯ੍ਯ** ਤੇਨ **ਦਿਟ੍ਠਿਚ੍ਛਨ੍ਦੇਨ ਅਨੁਨੀਤੋ** ਤਾਯ ਚ **ਦਿਟ੍ਠਿਰੁਚਿਯਾ ਨਿਵ◌ਿਟ੍ਠੋ,** ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ **ਸਯਂ ਸਮਤ੍ਤਾਨਿ ਪਕੁਬ੍ਬਮਾਨੋ** ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਤਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਯਥਾ ਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਤਥੇ**ਵ **ਵਦੇਯ੍ਯ**ਾਤਿ।

੧੮੯. ਅਥ ਰਾਜਾ ਸਤ੍ਤਾਹਚ੍ਚਯੇਨ ਤਂ ਕੁਣਪਂ ਛਡ੍ਡਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਵ◌ਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵ◌ਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਆਹ – ''ਨਨੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਈਦਿਸੇ ਅਯਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ''ਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵ◌ਾ, ''ਨ, ਮਹਾਰਾਜ, 'ਅਹਂ ਸੀਲਵ◌ਾ

ਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ’ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਆਰੋਚੇਤੁਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਤਿਰੂਪ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ **“ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਵਤਾਨੀ”**ਤਿ ਅਵਸੇਸਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੀਲਵਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਸੀਲਾਨਿ ਆਰਞ੍ਞਿਕਾਦੀਨਿ ਧੁਤਙ੍ਗਵਤਾਨਿ ਚ। **ਅਨਾਨੁਪੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤੋ। **ਪਾਵਾ**ਤਿ ਵਦਤਿ। **ਅਨਰਿਯਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਾ ਤਮਾਹੁ, ਯੋ ਆਤੁਮਾਨਂ ਸਯਮੇਵ ਪਾਵਾ**ਤਿ ਯੋ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਯਮੇਵ ਵਦਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਵਾਦਂ ‘‘ਅਨਰਿਯਧਮ੍ਮੋ ਏਸੋ’’ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਏਵਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ।

੧੯੦. ਸਨ੍ਤੋਤਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੇਨ ਸਨ੍ਤੋ, ਤਥਾ **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤੋ। ਇਤਿਹਨ੍ਤਿ ਸੀਲੇਸੁ ਅਕਤ੍ਥਮਾਨੋ**ਤਿ ‘‘ਅਹਮਸ੍ਮਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਇਤਿ ਸੀਲੇਸੁ ਅਕਤ੍ਥਮਾਨੋ, ਸੀਲਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤੁਪਨਾਯਿਕਂ ਵਾਚਂ ਅਭਾਸਮਾਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਮਰਿਯਧਮ੍ਮਂ ਕੁਸਲਾ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਅਕਤ੍ਥਨਂ ‘‘ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੋ ਏਸੋ’’ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਖਨ੍ਧਾਦਿਕੁਸਲਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਯਸ੍ਸੁਸ੍ਸਦਾ ਨਤ੍ਥਿ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਰਾਗਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤ ਉਸ੍ਸਦਾ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਅਕਤ੍ਥਨਂ ‘‘ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੋ ਏਸੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਕੁਸਲਾ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੧੯੧. ਏਵਂ ਖੀਣਾਸਵਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾਨਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਰਞ੍ਞੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **“ਪਕਪ੍ਪਿਤਾ ਸਙ੍ਖਤਾ”**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਕਪ੍ਪਿਤਾ**ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਾ। **ਸਙ੍ਖਤਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਭਿਸਙ੍ਖਤਾ। **ਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸ੍ਸ। **ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ। **ਪੁਰਕ੍ਖਤਾ**ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਕਤਾ। **ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਅਵੀਵਦਾਤਾ**ਤਿ ਅਵੋਦਾਤਾ। **ਯਦਤ੍ਤਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਆਨਿਸਂਸਂ, ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਕੁਪ੍ਪਪਟਿਚ੍ਚਸਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸੇਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮਾ ਪੁਰਕ੍ਖਤਾ ਅਵੋਦਾਤਾ ਸਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਏਵਂਵਿਧੋ ਯਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਤਸ੍ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਞ੍ਚ ਸਕ੍ਕਾਰਾਦਿਂ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਞ੍ਚ ਗਤਿਵਿਸੇਸਾਦਿਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਞ੍ਚ ਆਨਿਸਂਸਂ, ਤਞ੍ਚ ਕੁਪ੍ਪਤਾਯ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਚ ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਨ੍ਤਿਤਾਯ ਚ ਕੁਪ੍ਪਪਟਿਚ੍ਚਸਨ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕਂਸੇਯ੍ਯ ਪਰੇ ਵਾ ਵਮ੍ਭੇਯ੍ਯ ਅਭੂਤੇਹਿਪਿ ਗੁਣਦੋਸੇਹਿ।

੧੯੨. ਏਵਂ ਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਚ **ਦਿਟ੍ਠੀਨਿਵੇਸਾ…ਪੇ॰… ਆਦਿਯਤੀ ਚ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠੀਨਿਵੇਸਾ**ਤਿ ਇਦਂਸਚ੍ਚਾਭਿਨਿਵੇਸਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਵੇਸਨਾਨਿ। **ਨ ਹਿ ਸ੍ਵਾਤਿਵਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸੁਖੇਨ ਅਤਿਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਸਮੁਗ੍ਗਹੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤਂ ਤਂ ਸਮੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਂ ਧਮ੍ਮਂ ਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਵੇਸਾ ਨ ਹਿ ਸ੍ਵਾਤਿਵਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ ਨਰੋ ਤੇਸੁ ਨਿਵੇਸਨੇਸੁ, ਨਿਰਸ੍ਸਤੀ ਆਦਿਯਤੀ ਚ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਹਿ ਸ੍ਵਾਤਿਵਤ੍ਤਾ , ਤਸ੍ਮਾ ਨਰੋ ਤੇਸੁਯੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਵੇਸਨੇਸੁ ਅਜਸੀਲਗੋਸੀਲਕੁਕ੍ਕੁਰਸੀਲਪਞ੍ਚਾਤਪਮਰੁਪ੍ਪਪਾਤਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪ੍ਪਧਾਨਕਣ੍ਟਕਾਪਸ੍ਸਯਾਦਿਭੇਦਂ ਸਤ੍ਥਾਰਧਮ੍ਮਕ੍ਖਾਨਗਣਾਦਿਭੇਦਞ੍ਚ ਤਂ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਨਿਰਸ੍ਸਤਿ ਚ ਆਦਿਯਤਿ ਚ ਜਹਤਿ ਚ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਚ ਵਨਮਕ੍ਕਟੋ ਵਿਯ ਤਂ ਤਂ ਸਾਖਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਨਿਰਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਚ ਆਦਿਯਨ੍ਤੋ ਚ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਸਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਗੁਣਦੋਸੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਯਸਾਯਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ।

੧੯੩. ਯੋ ਪਨਾਯਂ ਸਬ੍ਬਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਦਿਦੋਸਧੁਨਨਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਧੋਨੋ, ਤਸ੍ਸ **ਧੋਨਸ੍ਸ ਹਿ…ਪੇ॰… ਅਨੂਪਯੋ ਸੋ**। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਧੋਨਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਮਾ **ਧੋਨਸ੍ਸ** ਧੁਤਸਬ੍ਬਪਾਪਸ੍ਸ ਅਰਹਤੋ **ਕਤ੍ਥਚਿ ਲੋਕੇ** ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ **ਭਵੇਸੁ ਪਕਪ੍ਪਿਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਨਤ੍ਥਿ,** ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਭਾਵੇਨ, ਯਾਯ ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਂ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਮਾਯਾਯ ਮਾਨੇਨ ਵਾ ਏਤਂ ਅਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ **ਮਾਯਞ੍ਚ ਮਾਨਞ੍ਚ ਪਹਾਯ ਧੋਨੋ** ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਦੋਸਾਨਂ **ਕੇਨ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ,** ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਵਾ ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਗਤਿਵਿਸੇਸੇਸੁ ਕੇਨ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, **ਅਨੂਪਯੋ ਸੋ,** ਸੋ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਉਪਯਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨੂਪਯੋਤਿ।

੧੯੪. ਯੋ ਪਨ ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਭਾਵੇਨ ਉਪਯੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ **ਉਪਯੋ ਹਿ…ਪੇ॰… ਦਿਟ੍ਠਿਮਿਧੇਵ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਯੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। **ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਉਪੇਤਿ ਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਰਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਦੁਟ੍ਠੋ’’ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਉਪੇਤਿ ਵਾਦਂ।

ਅਨੂਪਯਂ ਕੇਨ ਕਥਂ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਪਹਾਨੇਨ ਅਨੂਪਯਂ ਖੀਣਾਸਵਂ ਕੇਨ ਰਾਗੇਨ ਵਾ ਦੋਸੇਨ ਵਾ ਕਥਂ ''ਰਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਦੁਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਵਾ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਅਨੁਪਵਜ੍ਜੋ ਚ ਸੋ ਕਿਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਵਿਯ ਕਤਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਤ੍ਤਾ ਨਿਰਤ੍ਤਾ ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿ ਵਾ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਗਹਣਂ ਮੁਞ੍ਚਨਂ ਵਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨਿਰਤ੍ਤਸਞ੍ਞਿਤਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਚੇ? **ਅਧੋਸਿ ਸੋ ਦਿਟ੍ਠਿਮਿਧੇਵ ਸਬ੍ਬਂ,** ਯਸ੍ਮਾ ਸੋ ਇਧੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਞਾਣਵਾਤੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਅਧੋਸਿ, ਪਜਹਿ, ਵਿਨੋਦੇਸੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਦੁਟ੍ਠਟ੍ਠਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸੁਦ੍ਧਟ੍ਠਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੭੯੫. **ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਟ੍ਠਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਤੀਤੇ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਬਾਰਾਣਸਿਵਾਸੀ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਕਟਸਤੇਹਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਜਨਪਦਂ ਅਗਮਾਸਿ ਭਣ੍ਡਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ। ਤਤ੍ਥ ਵਨਚਰਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਕਚ੍ਚਿ, ਤੇ ਸਮ੍ਮ, ਚਨ੍ਦਨਸਾਰਂ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ? ''ਆਮ ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਨੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਨ੍ਦਨਵਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਕਟਾਨਿ ਚਨ੍ਦਨਸਾਰਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਤਮ੍ਪਿ ਵਨਚਰਕਂ ''ਯਦਾ, ਸਮ੍ਮ, ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਆਗਚ੍ਛਸਿ, ਤਦਾ ਚਨ੍ਦਨਸਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਂਯੇਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥਾਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸੋਪਿ ਵਨਚਰਕੋ ਚਨ੍ਦਨਸਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਘਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਚਨ੍ਦਨਸਾਰਂ ਪਿਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਗ੍ਗਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛ, ਸਮ੍ਮ, ਨ੍ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨ੍ਹਾਨਤਿਤ੍ਥਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਉਸ੍ਸਵੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਬਾਰਾਣਸਿਵਾਸਿਨੋ ਪਾਤੋਵ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਾਯਂ ਸੁਦ੍ਧਵਤ੍ਥਨਿਵਤ੍ਥਾ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਮਹਾਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਵਨਚਰਕੋ ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮਹਾਜਨੋ ਕੁਹਿਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਵਿਹਾਰਂ ਚੇਤਿਯਵਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਹਰਿਤਾਲਮਨੋਸਿਲਾਦੀਹਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਚੇਤਿਯੇ ਪੂਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਂ ਚਨ੍ਦਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਚੇਤਿਯੇ ਸੁਵਣ੍ਣਿਟ੍ਠਕਾਨਂ। ਉਪਰਿ ਕਂਸਪਾਤਿਮਤ੍ਤਂ ਮਣ੍ਡਲਂ ਅਕਾਸਿ। ਅਥ ਤਤ੍ਥ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਵੇਲਾਯਂ ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਸੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸੀਦਿ, ਪਤ੍ਥਨਞ੍ਚ ਅਕਾਸਿ ''ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਮਿ, ਈਦਿਸਾ ਮੇ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਰੇ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤੂ''ਤਿ। ਸੋ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਾਵਤਿਂਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਉਰੇ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ, ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਂ ਵਿਯਸ੍ਸ ਉਰਮਣ੍ਡਲਂ ਵਿਰੋਚਤਿ, ''ਚਨ੍ਦਾਭੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ''ਤ੍ਵੇਵ ਚ ਨਂ ਸਞ੍ਜਾਨਿਂਸੁ।

ਸੋ ਤਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਛਸੁ ਦੇਵਲੋਕੇਸੁ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਤੋ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਤਥੇਵਸ੍ਸ ਉਰੇ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਸਦਿਸਂ ਰਸ੍ਮਿਮਣ੍ਡਲਂ ਅਹੋਸਿ। ਨਾਮਕਰਣਦਿਵਸੇ ਚਸ੍ਸ ਮਙ੍ਗਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤਂ ਮਣ੍ਡਲਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਧਞ੍ਞਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣੋ ਅਯਂ ਕੁਮਾਰੋ''ਤਿ ਵਿਮ੍ਹਿਤਾ ''ਚਨ੍ਦਾਭੋ'' ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਤਂ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਂ ਪਾਰੁਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਰਥੇ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ''ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ''ਯੋ ਚਨ੍ਦਾਭਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਯਸਧਨਾਦੀਨਿ ਲਭਤਿ, ਸਮ੍ਪਰਾਯਞ੍ਚ ਸਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਉਗ੍ਘੋਸੇਨ੍ਤਾ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤਿ। ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਏਸ ਕਿਰ ਭੋ ਚਨ੍ਦਾਭੋ ਨਾਮ, ਯੋ ਏਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਯਸਧਨਸਗ੍ਗਾਦੀਨਿ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਚਲਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤੁਚ੍ਛਹਤ੍ਥਕਾਨਂ ਆਗਤਾਨਂ ਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ, ਸਤਂ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾਨਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਚਨ੍ਦਾਭਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਵਿਚਰਨ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਕਮੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ। ਅਥ ਚਨ੍ਦਾਭੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦਪਕ੍ਖਨ੍ਤਕੁਨ੍ਦੀ ਵਿਯ ਅਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ, ਚਨ੍ਦਾਭੋਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਮਹਾਜਨਕਾਯਂ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦੀਨਿ ਆਦਾਯ ਜੇਤਵਨਾਭਿਮੁਖਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕੁਹਿਂ ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਂ ਸੋਤੁਂ ਜੇਤਵਨਂ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਚ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਣਪਰਿਵੁਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਧਮ੍ਮਸਭਾਯਂ ਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ। ਚਨ੍ਦਾਭੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਮਧੁਰਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ, ਤਾਵਦੇਵ ਚਸ੍ਸ ਸੋ ਆਲੋਕੋ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ। ਬੁਦ੍ਧਾਲੋਕਸ੍ਸ ਹਿ ਸਮੀਪੇ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਞ੍ਞੋ ਆਲੋਕੋ ਨਾਭਿਭੋਤਿ। ਸੋ ''ਆਲੋਕੋ ਮੇ ਨਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾਵ ਉਟ੍ਠਾਸਿ, ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਚ ਗਨ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ। ਅਥ ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਆਹ – ''ਕਿਂ ਭੋ ਚਨ੍ਦਾਭ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਭੀਤੋ ਗਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ। ਨਾਹਂ ਭੀਤੋ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਅਪਿਚ ਮੇ ਇਮਸ੍ਸ ਤੇਜੇਨ ਆਲੋਕੋ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਪੁਨਦੇਵ ਭਗਵਤੋ ਪੁਰਤੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦਤਲਾ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਕੇਸਗ੍ਗਾ ਰੂਪਰਂਸਿਲਕ੍ਖਣਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮਹੇਸਕ੍ਖੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ, ਮਮ ਉਰੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੋ ਆਲੋਕੋ ਉਟ੍ਠਿਤੋ, ਤਾਵਤਕੇਨਪਿ ਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਂ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵਰਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਨੇਵ ਮਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਦ੍ਧਾ ਅਯਂ ਅਨੋਮਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਥੇਰਂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਪਬ੍ਬਾਜੇਹਿ ਨ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਤਚਪਞ੍ਚਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਸੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ''ਚਨ੍ਦਾਭਤ੍ਥੇਰੋ''ਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸੁਂ ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਯੇ ਚਨ੍ਦਾਭਂ ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ। ਤੇ ਯਸਂ ਵਾ ਧਨਂ ਵਾ ਲਭਿਂਸੁ, ਸਗ੍ਗਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਿਂਸੁ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਵਾ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ ਤੇਨ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਿਕਰੂਪਦਸ੍ਸਨੇਨਾ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵਤ੍ਥੋ – ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਵਰੂਪੇਨ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ। ਅਪਿਚ ਖੋ ਕਿਲੇਸਮਲਿਨਤ੍ਤਾ ਅਸੁਦ੍ਧਂ, ਕਿਲੇਸਰੋਗਾਨਂ ਅਵਿਗਮਾ ਸਰੋਗਮੇਵ ਚਨ੍ਦਾਭਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਏਵਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਬਾਲੋ ਅਭਿਜਾਨਾਤਿ **"ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਸੁਦ੍ਧਂ ਪਰਮਂ ਅਰੋਗਂ,** ਤੇਨ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਸਂਸੁਦ੍ਧਿ ਨਰਸ੍ਸ ਹੋਤੀ**"ਤਿ, ਸੋ ਏਵਂ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ **"ਪਰਮ"ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਸ੍ਸਨੇ **ਸੁਦ੍ਧਾਨੁਪਸ੍ਸੀ** ਸਮਾਨੋ ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ''ਮਗ੍ਗਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ **ਪਚ੍ਚੇਤਿ**। ਤਂ ਪਨ ਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ – **"ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਚੇ ਸੁਦ੍ਧੀ"**ਤਿ ਦੁਤਿਯਗਾਥਂ।

੭੯੬. ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤੇਨ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ **ਦਿਟ੍ਠੇਨ** ਯਦਿ ਕਿਲੇਸ**ਸੁਦ੍ਧਿ ਨਰਸ੍ਸ ਹੋਤਿ**। ਤੇਨ ਵਾ **ਞਾਣੇਨ ਸੋ** ਯਦਿ ਜਾਤਿਆਦਿ**ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਜਹਾਤਿ**। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਤੋ **ਅਞ੍ਞੇਨ** ਅਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇਨੇਵ **ਸੋ ਸੁਜ੍ਝਤਿ,** ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਉਪਧੀਹਿ ਸਉਪਧਿਕੋ ਏਵ ਸਮਾਨੋ ਸੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਏਵਂਵਿਧੋ ਸੁਜ੍ਝਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਦਿਟ੍ਠੀ ਹਿ ਨਂ ਪਾਵ ਤਥਾ ਵਦਾਨਂ,** ਸਾ ਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਯੇਵ ''ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਕਥੇਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਅਨੁਰੂਪਂ ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੭੯੭. ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਤਿ ਤਤਿਯਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਪਨ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ** ਹੋਤਿ, ਸੋ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਧਿਗਤਾਸਵਕ੍ਖਯੋ ਖੀਣਾਸਵਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਭਿਮਙ੍ਗਲਸਮ੍ਮਤਰੂਪਸਙ੍ਖਾਤੇ **ਦਿਟ੍ਠੇ** ਤਥਾਵਿਧਸਦ੍ਦਸਙ੍ਖਾਤੇ **ਸੁਤੇ** ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਙ੍ਖਾਤੇ **ਸੀਲੇ** ਹਤ੍ਥਿਵਤਾਦਿਭੇਦੇ **ਵਤੇ** ਪਥਵਿਆਦਿਭੇਦੇ **ਮੁਤੇ** ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਞਾਣੇਨ **ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਨ ਆਹ**। ਸੇਸਮਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਭਣਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਹਿ ਤੇਧਾਤੁਕ**ਪੁਞ੍ਞੇ** ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਞ੍ਚ **ਪਾਪੇ ਅਨੂਪਲਿਤ੍ਤੋ,** ਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਾ ਗਹਣਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ **ਅਤ੍ਤਞ੍ਜਹੋ,** ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨਂ ਅਕਰਣਤੋ **ਨਯਿਧ ਪਕੁਬ੍ਬਮਾਨੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਂ ਏਵਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸੇਵ ਚਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਪਾਦੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਪੁਞ੍ਞੇ ਚ ਪਾਪੇ ਚ ਅਨੂਪਲਿਤ੍ਤੋ, ਅਤ੍ਤਞ੍ਜਹੋ ਨਯਿਧ ਪਕੁਬ੍ਬਮਾਨੋ, ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਞ੍ਞਤੋ ਸੁਦ੍ਧਿਮਾਹਾਤਿ।

੭੯੮. ਏਵੰ ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਞ੍ਞਤੋ ਸੁਦ੍ਧਿਮਾਹਾਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੇ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਅਞ੍ਞਤੋ ਸੁਦ੍ਧਿੰ ਬ੍ਰੂਵਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਤਸ੍ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਨਿਬ੍ਬਾਹਕਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਪੁਰਿਮੰ ਪਹਾਯਾ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤੇ ਹਿ ਅਞ੍ਞਤੋ ਸੁਦ੍ਧਿਵਾਦਾ ਸਮਾਨਾਪਿ ਯਸ੍ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਗਹਣਮੁਞ੍ਚਨੰ ਹੋਤਿ। ਤਾਯ **ਪੁਰਿਮੰ** ਸਤ੍ਥਾਰਾਦਿੰ **ਪਹਾਯ ਅਪਰੰ** ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ **ਏਜਾ**ਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ **ਅਨੁਗਤਾ** ਅਭਿਭੂਤਾ ਰਾਗਾਦਿਭੇਦੰ **ਨ ਤਰਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗੰ**, ਤਞ੍ਚ ਅਤਰਨ੍ਤਾ ਤੰ ਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਚ **ਨਿਰਸ੍ਸਜਨ੍ਤਿ** ਚ ਮਕ੍ਕਟੋਵ **ਸਾਖ**ਨ੍ਤਿ।

੭੯੯. ਪਞ੍ਚਮਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ – ਯੋ ਚ ਸੋ ''ਦਿਟ੍ਠੀ ਹਿ ਨੰ ਪਾਵ ਤਥਾ ਵਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਸਯੰ ਸਮਾਦਾਯਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮੰ। **ਸਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਵਤਾਨੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਵਤਾਦੀਨਿ। **ਉਚ੍ਚਾਵਚ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਾਪਰੰ ਹੀਨਪਣੀਤੰ ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾਦਿੰ। **ਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਦੀਸੁ ਲਗ੍ਗੋ। **ਵਿਦ੍ਵਾ ਚ ਵੇਦੇਹਿ ਸਮੇਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਵਿਦ੍ਵਾ ਚ ਅਰਹਾ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣਵੇਦੇਹਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੰ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚਾਤਿ। ਸੇਸੰ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੮੦੦. **ਸ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੇਨਿਭੂਤੋ, ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਟ੍ਠੰਵ ਸੁਤੰ ਮੁਤੰ** ਵਾਤਿ ਸੋਭੂਰਿਪਞ੍ਞੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਟ੍ਠੰ ਵਾ ਸੁਤੰ ਵਾ ਮੁਤੰ ਵਾ ਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਮਾਰਸੇਨੰ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਭਾਵੇਨ ਵਿਸੇਨਿਭੂਤੋ। **ਤਮੇਵਦਸ੍ਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਏਵੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਿੰ। **ਵਿਵਟੰ ਚਰਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਚ੍ਛਦਨਾਦਿਵਿਗਮੇਨ ਵਿਵਟੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਰਨ੍ਤੰ। **ਕੇਨੀਧ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ ਵਿਕਪ੍ਪਯੇਯਜਾ**ਤਿ ਕੇਨ ਇਧ ਲੋਕੇ ਤਣ੍ਹਾਕਪ੍ਪੇਨ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਕਪ੍ਪੇਨ ਵਾ ਕੋਚਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਯਜ, ਤੇਸੰ ਵਾ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਰਾਗਾਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੇਨਾਤਿ।

੮੦੧. **ਨ ਕਪ੍ਪਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥੋ ਚ – ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯਜੋ? ਤੇ ਹਿ ਤਾਦਿਸਾ ਸਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਕਪ੍ਪਾਨੰ ਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾਨਞ੍ਚ ਕੇਨਚਿ **ਨ ਕਪ੍ਪਯਨ੍ਤਿ ਨ ਪੁਰੇਕ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ**, ਪਰਮਤ੍ਥਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਦ੍ਧਿਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਅਨਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਦ੍ਧਿੰਯੇਵ ਅਕਿਰਿਯਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿੰ **ਅਚ੍ਚਨ੍ਤ ਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਨ ਤੇ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਆਦਾਨਗਨ੍ਥੰ ਗਥਿਤੰ ਵਿਸਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਰੂਪਾਦੀਨੰ ਆਦਾਯਕਤ੍ਤਾ ਆਦਾਨਗਨ੍ਥੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਗਥਿਤੰ ਬਦ੍ਧੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਤ੍ਥੇਨ ਵਿਸਜ੍ਜ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। ਸੇਸੰ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੮੦੨. **ਸੀਮਾਤਿਗੋ**ਤਿ ਗਾਥਾ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸੋ ਏਵ ਪਨਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਸੋ ਏਵੰ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ – ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯਜੋ ਸੋ ਈਦਿਸੋ ਭੂਰਿਪਞ੍ਞੋ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਕਿਲੇਸਸੀਮਾਨੰ ਅਤੀਤਤ੍ਤਾ **ਸੀਮਾਤਿਗੋ** ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ ਚ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**, ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਸ੍ਸ ਚ **ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ** ਪਰਚਿਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣੇਹਿ **ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ** ਮੰਸਚਕ੍ਖੁਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੂਹਿ **ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ** ਕਿਞ੍ਚਿ **ਸਮੁਗ੍ਗਹੀਤੰ**, ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਚ ਕਾਮਰਾਗਾਭਾਵਤੋ **ਨ ਰਾਗਰਾਗੀ**, ਰੂਪਾਰੂਪਰਾਗਾਭਾਵਤੋ **ਨ ਵਿਰਾਗਰਤ੍ਤੋ** । ਯਤੋ ਏਵੰਵਿਧਸ੍ਸ ''ਇਦੰ ਪਰ''ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ **ਇਧ ਉਗ੍ਗਹਿਤੰ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸੁਦ੍ਧਟ੍ਠਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਰਮਟ੍ਠਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੦੩. **ਪਰਮਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੀਸੂ**ਤਿ ਪਰਮਟ੍ਠਕਸੁਤ੍ਤੰ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਤਿ ਕਿਰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤਾ ''ਇਦੰ ਪਰਮੰ, ਇਦੰ ਪਰਮ''ਨ੍ਤਿ ਕਲਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਰਾਜਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮੇਸੰ ਹਤ੍ਥਿੰ ਦਸ੍ਸੇਥਾ''ਤਿ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ਅਨ੍ਧੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਿੰ ਪੁਰਤੋ ਸਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਪਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਤੇ ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸ ਏਕਮੇਕੰ ਅਙ੍ਗੰ ਪਰਾਮਸਿੰਸੁ। ਤਤੋ ਰਞ੍ਞਾ ''ਕੀਦਿਸੋ, ਭਣੇ, ਹਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਯੋ ਸੋਣ੍ਡੰ ਪਰਾਮਸਿ, ਸੋ ''ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਨਙ੍ਗਲੀਸਾ''ਤਿ ਭਣਿ। ਯੇ ਦਨ੍ਤਾਦੀਨਿ ਪਰਾਮਸਿੰਸੁ, ਤੇ ਇਤਰੰ ''ਮਾ ਭੋ ਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰਤੋ ਮੁਸਾ

ਭਣੀ''ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਿਤ੍ਵਾ ''ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਭਿਤ੍ਤਿਖਿਲੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਆਹਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਈਦਿਸੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਮਯੋ''ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਉਯਯੋਜੇਸਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕੋ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਯਥਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾ ਹਤ੍ਥਿਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਤਂ ਤਂ ਅਙ੍ਗਂ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵਦਿਂਸੁ, ਏਵਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਨਿਕਧਮ੍ਮਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਤਂ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥਂ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਰਮਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਪਰਿਬ੍ਬਸਾਨੋ**ਤਿ ''ਇਦਂ ਪਰਮ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਕਾਯ ਸਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਸਮਾਨੋ। **ਯਦੁਤ੍ਤਰਿ ਕੁਰੁਤੇ**ਤਿ ਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾਦਿਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਕਰੋਤਿ। **ਹੀਨਾਤਿ ਅਞ੍ਞੇ ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਮਾਹਾ**ਤਿ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾਦਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਸਬ੍ਬੇ ''ਹੀਨਾ ਇਮੇ''ਤਿ ਆਹ। **ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਵਾਦਾਨਿ ਅਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਸੋ ਦਿਟ੍ਠਿਕਲਹੇ ਅਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋਵ ਹੋਤਿ।

੮੦੪. ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ – ਏਵਂ ਅਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ ਚ ਯਂ **ਦਿਟ੍ਠੇ ਸੁਤੇ ਸੀਲਵਤੇ ਮੁਤੇ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤੇ **ਅਤ੍ਤਨਿ** ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ **ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਸ੍ਸਤਿ**। ਤਦੇਵ ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਸਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਆਨਿਸਂਸਂ ''ਇਦਂ ਸੇਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ **ਅਞ੍ਞਂ ਸਬ੍ਬਂ** ਪਰਸਤ੍ਥਾਰਾਦਿਕਂ **ਨਿਹੀਨਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ**।

੮੦੫. ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ – ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਚਸ੍ਸ **ਯਂ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾਦਿਂ **ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਅਞ੍ਞਂ** ਪਰਸਤ੍ਥਾਰਾਦਿਂ **ਹੀਨਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਤਂ** ਪਨ ਦਸ੍ਸਨਂ **ਗਨ੍ਥਮੇਵ ਕੁਸਲਾ ਵਦਨ੍ਤਿ,** ਬਨ੍ਧਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ । ਯਸ੍ਮਾ ਏਤਦੇਵ, **ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਂਵ ਸੁਤਂ ਮੁਤਂ ਵਾ ਸੀਲਬ੍ਬਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਨਿਸ੍ਸਯੇਯ੍ਯ,** ਨਾਭਿਨਿਵੇਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੮੦੬. ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ – ਨ ਕੇਵਲਂ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਾਦਿਂ ਨ ਨਿਸ੍ਸਯੇਯ੍ਯ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਅਸਞ੍ਜਾਤਂ ਉਪਰੂਪਰਿ **ਦਿਟ੍ਠਿਮ੍ਪਿ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਨ ਕਪ੍ਪਯੇਯ੍ਯ,** ਨ ਜਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕੀਦਿਸਂ? **ਞਾਣੇਨ ਵਾ ਸੀਲਵਤੇਨ ਵਾਪਿ,** ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞਾਣਾਦਿਨਾ ਞਾਣੇਨ ਵਾ ਸੀਲਵਤੇਨ ਵਾ ਯਾ ਕਪ੍ਪਿਯਤਿ, ਏਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਨ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਨ ਕਪ੍ਪਯੇਯ੍ਯ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ ਮਾਨੇਨਪਿ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਵਤ੍ਥੂਹਿ **ਸਮੋਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮਨੂਪਨੇਯ੍ਯ, ਹੀਨੇ ਨ ਮਞ੍ਞੇਥ ਵਿਸੇਸਿ ਵਾਪੀ**ਤਿ।

੮੦੭. ਪਞ੍ਚਮਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ – ਏਵਞ੍ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਅਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਚ **ਅਤ੍ਤਂ ਪਹਾਯ ਅਨੁਪਾਦਿਯਾਨੋ** ਇਧ ਵਾ ਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਹਿਤਂ, ਤਂ ਪਹਾਯ ਅਪਰਂ ਅਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇ **ਞਾਣੇ** ਦੁਵਿਧਂ **ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਨੋ ਕਰੋਤਿ**। ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਚ **ਸ ਵੇ ਵਿਯਤ੍ਤੇਸੁ** ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਭਿਨ੍ਨੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁ **ਨ ਵਗ੍ਗਸਾਰੀ** ਛਨ੍ਦਾਦਿਵਸੇਨ ਅਗਚ੍ਛਨਧਮ੍ਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠੀਸੁ **ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਨ ਪਚ੍ਚੇਤਿ,** ਨ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੮੦੮-੧੦. ਇਦਾਨਿ ਯੋ ਸੋ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋ ਖੀਣਾਸਵੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਭਣਨਤ੍ਥਂ **"ਯਸ੍ਸੂਭਯਨ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾਯੋ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਭਯਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਫਸ੍ਸਾਦਿਭੇਦੇ। **ਪਣਿਧੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾ। **ਭਵਾਭਵਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਭਵਾਯ। **ਇਧ ਵਾ ਹੁਰਂ ਵਾ**ਤਿ ਸਕਤ੍ਤਭਾਵਾਦਿਭੇਦੇ ਇਧ ਵਾ ਪਰਤ੍ਤਭਾਵਾਦਿਭੇਦੇ ਪਰਤ੍ਥ ਵਾ। **ਦਿਟ੍ਠੇ ਵਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੁਤਾਦੀਸੁ। **ਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿ। **ਧਮ੍ਮਾਪਿ ਤੇਸਂ ਨ ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਾਸੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਗਤਧਮ੍ਮਾਪਿ ਤੇਸਂ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨ ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਾ। **ਪਾਰਙ੍ਗਤੋ ਨ ਪਚ੍ਚੇਤਿ ਤਾਦੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਾਰਂ ਗਤੋ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨੇ ਕਿਲੇਸੇ ਪੁਨ ਨਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਚ ਆਕਾਰੇਹਿ ਤਾਦੀ ਹੋਤੀਤਿ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਰਮਟ੍ਠਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਜਰਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੧੧. ਅਪ੍ਪਂ ਵਤ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿ ਜਰਾਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਯਾਨਿ ਤਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਰੀਰਾਰੋਗ੍ਯਸਮ੍ਪਾਦਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਾਪਨਂ ਵੇਨੇਯ੍ਯਦਮਨਂ ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਜਾਤਕਾਦਿਕਥਨਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਾਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਸਮਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਸਾਯਂ ਸਾਕੇਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਞ੍ਜਨਵਨਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਸਾਕੇਤਵਾਸਿਨੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਅਕਾਲੋ ਇਦਾਨਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾ''ਤਿ ਵਿਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੂਜਨਵਨ੍ਦਨਸਮ੍ਮੋਦਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ ਯਾਵ ਭਗਵਤੋ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਵੇਲਾ, ਅਥ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਤਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਸਾਕੇਤਕੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲੋ ਨਗਰਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਅਦ੍ਦਸ। ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਚਿਰਦਿਟ੍ਠੋਸਿ, ਪੁਤ੍ਤ, ਮਯਾ''ਤਿ ਪਰਿਦੇਵਯਮਾਨੋ ਅਭਿਮੁਖੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਸਿ – ''ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਕਰੋਤੁ, ਨ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਪਿ ਵਚ੍ਛਗਿਦ੍ਧਿਨੀਵ ਗਾਵੀ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯਂ ਪੁਰਤੋ ਚ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਚ ਵਾਮਤੋ ਚਾਤਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਆਲਿਙ੍ਗਿ ''ਚਿਰਦਿਟ੍ਠੋਸਿ, ਪੁਤ੍ਤ, ਚਿਰਂ ਵਿਨਾ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ। ਯਦਿ ਪਨ ਸੋ ਤਥਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭੇਯ੍ਯ, ਹਦਯਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਮਰੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਵੋਚ – ''ਭਗਵਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਗਤਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਹਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖਂ ਦਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ, ਮਮੇਵ ਅਨੁਗ੍ਗਹਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਭਗਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਭਗਵਤੋ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪੇਸੇਸਿ – ''ਪੁਤ੍ਤੋ ਮੇ ਆਗਤੋ, ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਮਨਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਠਿਤਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਯਂਯੇਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਚਿਰਦਿਟ੍ਠੋਸਿ, ਪੁਤ੍ਤ, ਮਯਾ''ਤਿ ਪਾਦੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰੋਦਿਤ੍ਵਾ ਘਰਂ ਅਤਿਨੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਭੋਜੇਸਿ। ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਨੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਤ੍ਤਂ ਅਪਨਾਮੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ, ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਉਭੋਪਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਥ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਯਾਚਿਂਸੁ – ''ਯਾਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਨਗਰਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂਯੇਵ ਘਰੇ ਭਿਕ੍ਖਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ''ਨ ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਵਂ ਏਕਂ ਨਿਬਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨਂਯੇਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਤੇ ਆਹਂਸੁ – ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਧੇਵ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤੇਸਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਞ੍ਚ ''ਬੁਦ੍ਧਪਿਤਾ ਬੁਦ੍ਧਮਾਤਾ'' ਤ੍ਵੇਵ ਵੋਹਰਿਂਸੁ। ਤਮ੍ਪਿ ਕੁਲਂ ''ਬੁਦ੍ਧਕੁਲ''ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਿ।

ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਅਹਂ ਭਗਵਤੋ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਜਾਨਾਮਿ, ਇਮੇ ਪਨ ਕਸ੍ਮਾ ਵਦਨ੍ਤਿ 'ਅਹਂ ਬੁਦ੍ਧਮਾਤਾ ਅਹਂ ਬੁਦ੍ਧਪਿਤਾ'''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਆਹ – ''ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਮੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚ ਪਞ੍ਚ ਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਹੇਸੁਂ, ਪਞ੍ਚ ਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਜੇਟ੍ਠਕਾ, ਪਞ੍ਚ ਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਕਨਿਟ੍ਠਕਾ। ਤੇ ਪੁਬ੍ਬਸਿਨੇਹੇਨੇਵ ਕਥੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਞ੍ਚ ਗਾਥਮਭਾਸਿ –

''ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸਨ੍ਨਿਵਾਸੇਨ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਹਿਤੇਨ ਵਾ।
ਏਵਂ ਤਂ ਜਾਯਤੇ ਪੇਮਂ, ਉਪ੍ਪਲਂਵ ਯਥੋਦਕੇ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੨.੧੭੪)।

ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਸਾਕੇਤੇ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਮੇਵ ਅਗਮਾਸਿ। ਸੋਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਰੂਪਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੇਸਮਗ੍ਗੇ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਂਸੁ। ਨਗਰੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਂਸੁ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਞਾਤਕੇ ਸਕ੍ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸਕਦਾਗਾਮਿਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਉਪਾਸਕਾਪਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਂਸੁ ਉਪਾਸਿਕਾਯੋ ਚ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ ਸਕ੍ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਮ੍ਬਲਕੂਟਾਗਾਰਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਾ ਨਗਰਾ ਨਿਕ੍ਖਾਮੇਸੁਂ।

ਭਗਵਾਪਿ ਤੰ ਦਿਵਸੰ ਪਚ੍ਛਸਮਯੇ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕੰ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤੇਸੰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ''ਤਤ੍ਥ ਮਯਿ ਗਤੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਲ਼ਾਹਨਮੇਵ ਪਾਵਿਸਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚੰ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਭਗਵਾ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠੰਸੁ। ਨਾਗਰਾਪਿ ਕੂਟਾਗਾਰੰ ਪੂਜੇਨ੍ਤਾ ਆਲ਼ਾਹਨੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ – ''ਗਹਟ੍ਠਅਰਿਯਸਾਵਕਾ ਕਥੰ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ''ਯਥਾ ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਪੂਜਿਯਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਪੂਜੇਤਬ੍ਬਾ ਇਮੇ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਤੇਸੰ ਅਸੇਕ੍ਖਮੁਨਿਭਾਵੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਇਮੰ ਗਾਥਮਾਹ –

''ਅਹਿੰਸਕਾ ਯੇ ਮੁਨਯੋ, ਨਿਚ੍ਚੰ ਕਾਯੇਨ ਸੰਵੁਤਾ।
ਤੇ ਯਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚੁਤੰ ਠਾਨੰ, ਯਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ ਸੋਚਰੇ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੨੫)।

ਤਞ੍ਚ ਪਰਿਸੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਤਙ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮੰ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪੰ ਵਤ ਜੀਵਿਤੰ ਇਦਨ੍**ਤਿ ''ਇਦੰ ਵਤ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਜੀਵਿਤੰ ਅਪ੍ਪੰ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਠਿਤਿਪਰਿਤ੍ਤਤਾਯ ਸਰਸਪਰਿਤ੍ਤਤਾਯਾ''ਤਿ ਸਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਤੰ। **ਓਰੰ ਵਸ੍ਸਸਤਾਪਿ ਮਿਯ੍ਯਤੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਸਤਾ ਓਰੰ ਕਲਲਾਦਿਕਾਲੇਪਿ ਮਿਯ੍ਯਤਿ। **ਅਤਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਸਤੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। **ਜਰਸਾਪਿ ਮਿਯ੍ਯਤੀ**ਤਿ ਜਰਾਯਪਿ ਮਿਯ੍ਯਤਿ।

੮੧੨-੬. ਮਮਾਯਿਤੇਤਿ ਮਮਾਯਿਤਵਤ੍ਥੁਕਾਰਣਾ। **ਵਿਨਾਭਾਵਸਨ੍ਤਮੇਵਿਦਨ੍**ਤਿ ਸਨ੍ਤਵਿਨਾਭਾਵੰ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਵਿਨਾਭਾਵਮੇਵ ਇਦੰ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਵਿਨਾਭਾਵੇਨ ਭਵਿਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਮਾਮਕੋ**ਤਿ ਮਮ ਉਪਾਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾਤਿ ਸਙ੍ਖੰ ਗਤੋ, ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਵਾ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਮਮਾਯਮਾਨੋ। **ਸਙ੍ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਗਤੰ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੰ ਵਾ। **ਪਿਯਾਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਯੰ ਕਤੰ। **ਨਾਮਂਯੇਵਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ ਅਕ੍ਖੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਰੂਪਾਦਿਧਮ੍ਮਜਾਤੰ ਪਹੀਯਤਿ, ਨਾਮਮਤ੍ਤਮੇਵ ਤੁ ਅਵਸਿਸ੍ਸਤਿ ''ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ, ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਸਙ੍ਖਾਤੁੰ ਕਥੇਤੁੰ। **ਮੁਨਯੋ**ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਮੁਨਯੋ। **ਖੇਮਦਸ੍ਸਿਨੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਦਸ੍ਸਿਨੋ।

੮੧੭. ਸਤ੍ਤਮਗਾਥਾ ਏਵੰ ਮਰਣਬ੍ਭਾਹਤੇ ਲੋਕੇ ਅਨੁਰੂਪਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਤਿਲੀਨਚਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਪਤਿਲੀਨੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਾ। **ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਮਾਹੁ ਤਸ੍ਸ ਤੰ, ਯੋ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਭਵਨੇ ਨ ਦਸ੍ਸਯੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਤੰ ਪਤਿਰੂਪਮਾਹੁ, ਯੋ ਏਵੰਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਨਿਰਯਾਦਿਭੇਦੇ ਭਵਨੇ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਨ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸੋ ਇਮਮ੍ਹਾ ਮਰਣਾ ਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੮੧੮-੨੦. ਇਦਾਨਿ ਯੋ ''ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਭਵਨੇ ਨ ਦਸ੍ਸਯੇ''ਤਿ ਏਵੰ ਖੀਣਾਸਵੋ ਵਿਭਾਵਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਭਣਨਤ੍ਥੰ ਇਤੋ ਪਰਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾਯੋ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਸੁ ਆਯਤਨੇਸੁ। **ਯਦਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤੰ ਮੁਤੇਸੁ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਦਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤੰ, ਏਤ੍ਥ ਵਾ ਮੁਤੇਸੁ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਵੰ ਮੁਨਿ ਨ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤੀਤਿ ਏਵੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਧੋਨੋ ਨ ਹਿ ਤੇਨ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਯਦਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤੰ ਮੁਤੇਸੁ** ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਰਾਪਿ ਯਦਿਦੰ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤੰ, ਤੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਨ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਮੁਤੇਸੁ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਏਵਮੇਵ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨ ਹਿ ਸੋ ਰਜ੍ਜਤਿ ਨੋ ਵਿਰਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ। ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵਿਯ ਨ ਰਜ੍ਜਤਿ, ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸੇਕ੍ਖਾ ਵਿਯ ਨ ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ, ਰਾਗਸ੍ਸ ਪਨ ਖੀਣਤ੍ਤਾ ''ਵਿਰਾਗੋ''ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵਾਤਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਜਰਾਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੨੧. **ਮੇਥੁਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਤਿ ਕਿਰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਸਹਾਯਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਤੇ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯਂ ਮਹਾਜਨਂ ਜੇਤਵਨਾਭਿਮੁਖਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕੁਹਿਂ ਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਤਤੋ ਤੇਹਿ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਂ ਸੋਤੁਂ ਜੇਤਵਨਂ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਮਯਮ੍ਪਿ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਅਗਮਂਸੁ। ਤੇ ਅਵਞ੍ਝਧਮ੍ਮਦੇਸਕਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਨ੍ਤਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਵ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ – ''ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤੇਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਪੂਰੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਮਹਾਜਨੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿਂਸੁ। ਭਗਵਾ ''ਇਮੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਹੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਤੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਤਚਪਞ੍ਚਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸਂ ਗਨ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ। ਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ ਤਿਸ੍ਸਂ ਆਹ – ''ਆਵੁਸੋ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਰਞ੍ਞਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ਤਿਸ੍ਸੋ ''ਅਲਂ ਆਵੁਸੋ, ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨਂ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਞ੍ਚ ਅਹਂ ਪਿਹੇਮਿ, ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨ ਅਗਮਾਸਿ। ਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਸਹ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ। ਤਿਸ੍ਸਸ੍ਸਾਪਿ ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਾ ਬ੍ਯਾਧਿਨਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਸੋ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਮਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਤਤ੍ਰ ਨਂ ਞਾਤਕਾ ਪਲੋਭੇਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੁਂ। ਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋਪਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਆਗਤੋ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੋ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਤਂ ਗਾਮਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤਤ੍ਥ ਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਾਮੇ ਮਮ ਗਿਹਿਸਹਾਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਤਾਵ ਆਗਮੇਥ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਆਦਿਗਾਥਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਵਸੇਸਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ। ਅਯਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਮੇਥੁਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸਮਾਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਇਤੀ**ਤਿ ਏਵਮਾਹ। **ਆਯਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਿਯਵਚਨਮੇਤਂ, **ਤਿਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ। ਸੋ ਹਿ ਤਿਸ੍ਸੋਤਿ ਨਾਮੇਨ। **ਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਂ, ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਚੇਸ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਸਹਾਯਾ''ਤਿ। **ਵਿਘਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਘਾਤਂ। **ਬ੍ਰੂਹੀ**ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖ। **ਮਾਰਿਸਾ**ਤਿ ਪਿਯਵਚਨਮੇਤਂ, ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਤਵ ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਵ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਵਿਵੇਕੇ ਸਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਸੇ**ਤਿ ਸਹਾਯਂ ਆਰਬ੍ਭ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਯਾਚਨ੍ਤੋ ਭਣਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖੋਯੇਵ।

੮੨੨. **ਮੁਸ੍ਸਤੇ ਵਾਪਿ ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸਾਸਨਂ ਨਸ੍ਸਤਿ। **ਵਾਪੀ**ਤਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤਂ। **ਏਤਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਏਤਂ ਅਨਰਿਯਂ, ਯਦਿਦਂ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਦਾ।

੮੨੩. **ਏਕੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚਰਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵਾ ਗਣਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਕੋ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ। **ਯਾਨਂ ਭਨ੍ਤਂਵ ਤਂ ਲੋਕੇ, ਹੀਨਮਾਹੁ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਯਥਾ ਹਤ੍ਥਿਯਾਨਾਦਿਯਾਨਂ ਅਦਨ੍ਤਂ ਵਿਸਮਂ ਆਰੋਹਤਿ, ਆਰੋਹਕਮ੍ਪਿ ਭਞ੍ਜਤਿ, ਪਪਾਤੇਪਿ ਪਪਤਤਿ। ਏਵਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਵਿਸਮਾਰੋਹਨੇਨ ਨਰਕਾਦੀਸੁ, ਅਤ੍ਤਭਞ੍ਜਨੇਨ ਜਾਤਿਪਪਾਤਾਦੀਸੁ ਪਪਤਨੇਨ ਚ ਯਾਨਂ ਭਨ੍ਤਂਵ ਆਹੁ ਹੀਨਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਞ੍ਚ ਆਹੂਤਿ।

੮੨੪-੫. **ਯਸੋ ਕਿਤ੍ਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਪਸਂਸਾ ਚ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵੇ। **ਹਾਯਤੇ ਵਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਤੋ ਸੋ ਚ ਯਸੋ ਸਾ ਚ ਕਿਤ੍ਤਿ ਹਾਯਤਿ। **ਏਤਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਸਕਿਤ੍ਤੀਨਂ ਭਾਵਂ ਪਚ੍ਛਾ ਚ ਹਾਨਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਸਿਕ੍ਖੇਥ ਮੇਥੁਨਂ ਵਿਪ੍ਪਹਾਤਵੇ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਿਕ੍ਖੇਥ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਮੇਥੁਨਂ ਵਿਪ੍ਪਹਾਤਵੇ**, ਮੇਥੁਨਪ੍ਪਹਾਨਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਮੇਥੁਨਂ ਨ ਵਿਪ੍ਪਜਹਤਿ, **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਹਿ...ਪੇ॰... ਤਥਾਵਿਧੋ** । ਤਤ੍ਥ **ਪਰੇਤੋ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਪਰੇਸਂ ਨਿਗ੍ਘੋਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਨਂ ਨਿਨ੍ਦਾਵਚਨਂ। **ਮਙ੍ਕੁ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਹੋਤਿ।

੮੨੬. ਇਤੋ ਪਰਾ ਗਾਥਾ ਪਾਕਟਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਏਵ। ਤਾਸੁ **ਸਤ੍ਥਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਨਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਛੇਦਨਟ੍ਠੇਨ ''ਸਤ੍ਥਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਚਾਯਂ ਵਿਸੇਸਤੋ ਚੋਦਿਤੋ ਮੁਸਾਵਚਨਸਤ੍ਥਾਨੇਵ ਕਰੋਤਿ – ''ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨਾਹਂ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ।

ਤੇਨੇਵਾਹ – **“ਏਸ ਖ੍ਵਸ੍ਸ ਮਹਾਗੇਧੋ, ਮੋਸਵਜ੍ਜੰ ਪਗਾਹਤੀ”**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਸ ਖ੍ਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਸ ਖੋ ਅਸ੍ਸ। **ਮਹਾਗੇਧੋ**ਤਿ ਮਹਾਬਨ੍ਧਨੰ। ਕਤਮੋਤਿ ਚੇ? ਯਦਿਦੰ ਮੋਸਵਜ੍ਜੰ ਪਗਾਹਤਿ, ਸ੍ਵਾਸ੍ਸ ਮੁਸਾਵਾਦਜ੍ਝੋਗਾਹੋ ਮਹਾਗੇਧੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੮੨੭. **ਮਨ੍ਤੇਵ ਪਰਿਕਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਪਾਣਵਧਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਤੋਨਿਦਾਨਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਮਨੁਭੋਨ੍ਤੋ ਭੋਗਪਰਿਯੇਸਨਰਕ੍ਖਨਾਨਿ ਚ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਮੋਮੂਹੋ ਵਿਯ ਪਰਿਕਿਲਿਸ੍ਸਤਿ।

੮੨੮-੯. **“ਏਤਮਾਦੀਨਵੰ ਞਤ੍ਵਾ, ਮੁਨਿ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰੇ ਇਧਾ”**ਤਿ ਏਤੰ ‘‘ਯਸੋ ਕਿਤ੍ਤਿ ਚ ਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਹਾਯਤੇਵਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸਾ’’ਤਿ ਇਤੋ ਪਭੁਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰੇ ਇਧ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ ਪੁਬ੍ਬਤੋ ਅਪਰੇ ਸਮਣਭਾਵਤੋ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਕਭਾਵੇ ਆਦੀਨਵੰ ਮੁਨਿ ਞਤ੍ਵਾ। **ਏਤਦਰਿਯਾਨਮੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਿਦੰ ਵਿਵੇਕਚਰਿਯਾ , ਏਤੰ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਅਰਿਯਾਨੰ ਉਤ੍ਤਮੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਵੇਕਞ੍ਞੇਵ ਸਿਕ੍ਖੇਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨ ਤੇਨ ਸੇਟ੍ਠੋ ਮਞ੍ਞੇਥਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਚ ਵਿਵੇਕੇਨ ਨ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ‘‘ਸੇਟ੍ਠੋ ਅਹ’’ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, ਤੇਨ ਥਦ੍ਧੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੮੩੦. **ਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਹਿ ਵਿਰਹਿਤਸ੍ਸ। **ਓਘਤਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਿਹਯਨ੍ਤਿ, ਕਾਮੇਸੁ ਗਧਿਤਾ ਪਜਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਲਗ੍ਗਾ ਸਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਰੋਘਤਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਿਹਯਨ੍ਤਿ ਇਣਾਯਿਕਾ ਵਿਯ ਆਣਣ੍ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਪਸੂਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩੧. **ਇਧੇਵ ਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਪਸੂਰਸੁਤ੍ਤੰ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਭਗਵਤਿ ਕਿਰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਪਸੂਰੋ ਨਾਮ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਮਹਾਵਾਦੀ, ਸੋ ‘‘ਅਹਮਸ੍ਮਿ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਵਾਦੇਨ ਅਗ੍ਗੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸ ਜਮ੍ਬੁਪਞ੍ਞਾਣੰ, ਏਵੰ ਮਮਾਪਿ ਭਵਿਤੁੰ ਅਰਹਤੀ’’ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਸਾਖੰ ਧਜੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਪਟਿਵਾਦੰ ਅਨਾਸਾਦੇਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਵਾਲਿਕਤ੍ਥਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਾਖੰ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਯੋ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਾਦੰ ਕਾਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਇਮੰ ਸਾਖੰ ਭਞ੍ਜਤੂ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਗਰੰ ਪਾਵਿਸਿ। ਤੰ ਠਾਨੰ ਮਹਾਜਨੋ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ। ਸੋ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਗਾਮਦਾਰਕੇ ਪੁਚ੍ਛਿ – ‘‘ਕਿੰ ਏਤੰ ਦਾਰਕਾ’’ਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿੰਸੁ। ‘‘ਤੇਨ ਹਿ ਨੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇਹਿ ਭਞ੍ਜਥ, ‘ਵਾਦਤ੍ਥਿਕੋ ਵਿਹਾਰੰ ਆਗਚ੍ਛਤੂ’ਤਿ ਚ ਭਣਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਭਗ੍ਗੰ ਸਾਖੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਕੇਨਿਦੰ ਕਾਰਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ‘‘ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਮੁਦਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਮਮ ਜਯੰ ਸਮਣਸ੍ਸ ਚ ਪਰਾਜਯੰ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਵੀਮੰਸਕੇ ਕਾਰਣਿਕੇ ਆਨੇਤੁੰ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵੀਥਿਸਿਙ੍ਘਾਟਕਚਚ੍ਚਰੇਸੁ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ‘‘ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇਨ ਸਹ ਵਾਦੇ ਪਞ੍ਞਾਪਟਿਭਾਨੰ ਸੋਤੁਕਾਮਾ ਭੋਨ੍ਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਉਗ੍ਘੋਸੇਸਿ। ‘‘ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ ਵਚਨੰ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਸਾਸਨੇ ਪਸਨ੍ਨਾਪਿ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਪਿ ਬਹੂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿੰਸੁ। ਤਤੋ ਪਸੂਰੋ ਮਹਾਜਨਪਰਿਵੁਤੋ ‘‘ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਏਵੰ ਭਣਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ੍ਤੋ ਵਿਹਾਰੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਥੇਰੋ ‘‘ਵਿਹਾਰੇ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦੋ ਜਨਬਜਾਕੁਲਞ੍ਚ ਮਾ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ ਜੇਤਵਨਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਆਸਨੰ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ।

ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਥੇਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਤ੍ਵਂ, ਭੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ, ਮਯ੍ਹਂ ਜਮ੍ਬੁਧਜਂ ਭਞ੍ਜਾਪੇਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ''ਆਮ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਹੋਤੁ ਨੋ, ਭੋ, ਕਾਚਿ ਕਥਾਪਵਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ''ਹੋਤੁ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ''ਤਿ ਚ ਥੇਰੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ''ਤ੍ਵਂ, ਸਮਣ, ਪੁਚ੍ਛ, ਅਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਨਂ ਥੇਰੋ ਅਵਚ ''ਕਿਂ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕ, ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਪੁਚ੍ਛਾ, ਉਦਾਹੁ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ। ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਭੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ, ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਕਿਂ ਦੁਕ੍ਕਰਂ। ਤਂ ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕ, ਤ੍ਵਂ ਪੁਚ੍ਛ, ਅਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ''ਸਾਧੁਰੂਪੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਠਾਨੇ ਸਾਖਂ ਭਞ੍ਜਾਪੇਸੀ''ਤਿ ਵਿਮ੍ਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਕੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਾਮੋ''ਤਿ। ''ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਰਾਗੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਾਮੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੬੩) ਥੇਰੋ ਆਹ। ਸੋ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇ ਵਿਰੁਦ੍ਧਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਾਜਯਂ ਆਰੋਪੇਤੁਕਾਮੋ ਆਹ – ''ਚਿਤ੍ਰਵਿਚਿਤ੍ਰਾਰਮ੍ਮਣਂ ਪਨ ਭੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਾਮਂ ਨ ਵਦੇਸੀ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕ, ਨ ਵਦੇਮੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਯਾਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਮਣਸ੍ਸ ਵਾਦੇ ਦੋਸ''ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਵੀਮਂਸਕੇ ਆਲਪਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਭੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕ, ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਸਹਸਾ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਯਦਿ ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਸਮਣਭਾਵੋ ਕੁਤੋ? ਨਨੁ ਤੇ ਅਗਾਰਿਕਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਅਥਾਪਰਂ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਨ ਤੇ ਵੇ ਕਾਮਾ ਯਾਨਿ ਚਿਤ੍ਰਾਨਿ ਲੋਕੇ,
ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਰਾਗਞ੍ਚ ਵਦੇਸਿ ਕਾਮਂ।
ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਯਂ ਅਕੁਸਲੇ ਵਿਤਕ੍ਕੇ,
ਭਿਕ੍ਖੁਪਿ ਤੇ ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਕਾਮਭੋਗੀ''ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੩੪)।

ਅਥ ਥੇਰੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵਾਦੇ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਕਿਂ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕ, ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਰਾਗਂ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਕਾਮਂ ਨ ਵਦੇਸਿ, ਚਿਤ੍ਰਵਿਚਿਤ੍ਰਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਦੇਸੀ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਭੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਨਂ ਥੇਰੋ ਯਾਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਸੁਣਾਥ, ਆਵੁਸੋ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵਾਦੇ ਦੋਸ''ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਵੀਮਂਸਕੇ ਆਲਪਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਆਵੁਸੋ ਪਸੂਰ, ਤਵ ਸਤ੍ਥਾ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ, ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ''ਸੋ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਸਦ੍ਦਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਨਿ ਵਾ ਸੇਵਤੀ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ, ਸੇਵਤੀ''ਤਿ। ''ਯਦਿ ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਭਾਵੋ ਕੁਤੋ, ਨਨੁ ਸੋ ਅਗਾਰਿਕੋ ਕਾਮਭੋਗੀ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਅਥਾਪਰਂ ਏਤਦਵੋਚ –

''ਤੇ ਵੇ ਕਾਮਾ ਯਾਨਿ ਚਿਤ੍ਰਾਨਿ ਲੋਕੇ,
ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਰਾਗਂ ਨ ਵਦੇਸਿ ਕਾਮਂ।
ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਰੂਪਾਨਿ ਮਨੋਰਮਾਨਿ,
ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਦਾਨਿ ਮਨੋਰਮਾਨਿ॥

''ਘਾਯਨ੍ਤੋ ਗਨ੍ਧਾਨਿ ਮਨੋਰਮਾਨਿ,
ਸਾਯਨ੍ਤੋ ਰਸਾਨਿ ਮਨੋਰਮਾਨਿ।
ਫੁਸਨ੍ਤੋ ਫਸ੍ਸਾਨਿ ਮਨੋਰਮਾਨਿ,
ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਤੇ ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਕਾਮਭੋਗੀ''ਤਿ॥

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨਿਪ੍ਪਟਿਭਾਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ''ਅਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਮਹਾਵਾਦੀ, ਇਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਾਦਸਤ੍ਥਂ ਸਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਤਤ੍ਥ ਲਾਲੁਦਾਯਿਂ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ ਕਾਯੂਪਪਨ੍ਨਂ

ਸਰੀਰਾਕਾਰਾਕਪ੍ਪੇਸੁ ਸਮਨੁਪਾਸਾਦਿਕੰ ਦਿਸ੍ਵਾ “ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ ਮਹਾਵਾਦੀ”ਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਵਾਦੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਲਿਙ੍ਗੇਨ ਤੰਯੇਵ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੰ ਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ “ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਾਦੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ”ਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਉਗ੍ਘੋਸੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਪਰਿਵੁਤੋ “ਏਵੰ ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਨਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ”ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਜੇਤਵਨੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਜੇਤਵਨਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ “ਅਯੰ ਅਭਾਜਨਭੂਤੋ”ਤਿ ਮੁਖਬਨ੍ਧਮਸ੍ਸ ਅਕਾਸਿ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮੂਗੋ ਵਿਯ ਨਿਸੀਦਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ “ਇਦਾਨਿ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤੀ”ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮੁਖੰ ਉਲ੍ਲੋਕੇਤ੍ਵਾ “ਵਦੇਹਿ, ਭੋ ਪਸੂਰ, ਵਦੇਹਿ, ਭੋ ਪਸੂਰਾ”ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਮਹਾਸਦ੍ਦਾ ਅਹੇਸੁੰ। ਅਥ ਭਗਵਾ “ਕਿੰ ਪਸੂਰੋ ਵਦਿਸ੍ਸਤੀ”ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਥੰ ਇਮੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵ ਅਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪੋ – ਇਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਇਧੇਵ ਸੁਦ੍ਧੀ ਇਤਿ ਵਾਦਯਨ੍ਤਿ ਨਾਞ੍ਞੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਾਹੁ**। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾਦੀਨਿ **ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ** ਤਤ੍ਥੇਵ “ਏਸ ਵਾਦੋ ਸੁਭੋ”ਤਿ ਏਵੰ **ਸੁਭੰ ਵਦਾਨਾ** ਹੁਤ੍ਵਾ **ਪੁਥੂ** ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ “ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋ”ਤਿਆਦੀਸੁ **ਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚੇਸੁ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ**।

੮੩੨. ਏਵੰ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਚ – **ਤੇ ਵਾਦਕਾਮਾ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਬਾਲੰ ਦਹਨ੍ਤੀ ਮਿਥੁ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ “ਅਯੰ ਬਾਲੋ ਅਯੰ ਬਾਲੋ”ਤਿ ਏਵੰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਬਾਲੰ ਦਹਨ੍ਤਿ, ਬਾਲਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਵਦਨ੍ਤਿ ਤੇ ਅਞ੍ਞਸਿਤਾ ਕਥੋਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਤ੍ਥਾਰਾਦਿੰ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਕਲਹੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਸੰਸਕਾਮਾ ਕੁਸਲਾ ਵਦਾਨਾ**ਤਿ ਪਸੰਸਤ੍ਥਿਕਾ ਉਭੋਪਿ “ਮਯੰ ਕੁਸਲਵਾਦਾ ਪਣ੍ਡਿਤਵਾਦਾ”ਤਿ ਏਵੰਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ।

੮੩੩. ਏਵੰ ਵਦਾਨੇਸੁ ਚ ਤੇਸੁ ਏਕੋ ਨਿਯਮਤੋ ਏਵ – **ਯੁਤ੍ਤੋ ਕਥਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਯੁਤ੍ਤੋ ਕਥਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਾਦਕਥਾਯ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ। **ਪਸੰਸਮਿਚ੍ਛੰ ਵਿਨਿਘਾਤਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਸੰਸੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ “ਕਥੰ ਨੁ ਖੋ ਨਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ”ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸਲ੍ਲਾਪਾ ਕਥੰਕਥੀ ਵਿਨਿਘਾਤੀ ਹੋਤਿ। **ਅਪਾਹਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਹਵੀਮੰਸਕੇਹਿ “ਅਤ੍ਥਾਪਗਤੰ ਤੇ ਭਣਿਤੰ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਪਗਤੰ ਤੇ ਭਣਿਤ”ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਪਹਾਰਿਤੇ ਵਾਦੇ। **ਨਿਨ੍ਦਾਯ ਸੋ ਕੁਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਅਪਾਹਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਵਾਦੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਨਿਨ੍ਦਾਯ ਸੋ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। **ਰਨ੍ਧਮੇਸੀ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਰਨ੍ਧਮੇਵ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ।

੮੩੪. ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਪਨ **ਯਮਸ੍ਸ ਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਹੀਨਮਾਹੁ ਅਪਾਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਦਿਤੋ ਅਪਾਹਤੰ ਪਰਿਹੀਨੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਰਿਦੇਵਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਸੋ “ਅਞ੍ਞੰ ਮਯਾ ਆਵਜ੍ਜਿਤ”ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਵਿਪ੍ਪਲਪਤਿ। **ਸੋਚਤੀ**ਤਿ “ਤਸ੍ਸ ਜਯੋ”ਤਿਆਦੀਨਿ ਆਰਬ੍ਭ ਸੋਚਤਿ। **ਉਪਚ੍ਚਗਾ ਮਨ੍ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਥੁਨਾਤੀ**ਤਿ “ਸੋ ਮੰ ਵਾਦੇਨ ਵਾਦੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ”ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰੰ ਵਿਪ੍ਪਲਪਤਿ।

੮੩੫. ਏਤੇ ਵਿਵਾਦਾ ਸਮਣੇਸੂਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਸਮਣਾ** ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਬਾਹਿਰਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ। **ਏਤੇਸੁ ਉਗ੍ਘਾਤਿ ਨਿਘਾਤਿ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਵਾਦੇਸੁ ਜਯਪਰਾਜਯਾਦਿਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਗ੍ਘਾਤੰ ਨਿਘਾਤਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ਉਗ੍ਘਾਤੀ ਨਿਘਾਤੀ ਚ ਹੋਤਿ। **ਵਿਰਮੇ ਕਥੋਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਪਜਹੇਯ੍ਯ ਕਲਹੰ। **ਨ ਹਞ੍ਞਦਤ੍ਥਤ੍ਥਿ ਪਸੰਸਲਾਭਾ**ਤਿ ਨ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਪਸੰਸਲਾਭਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥਿ।

੮੩੬-੭. ਛਟ੍ਠਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਨ ਹਞ੍ਞਦਤ੍ਥਤ੍ਥਿ ਪਸੰਸਲਾਭਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਮੰ ਲਾਭੰ ਲਭਨ੍ਤੋਪਿ “ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਅਯ”ਨ੍ਤਿ **ਤਤ੍ਥ** ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ **ਪਸੰਸਿਤੋ ਵਾ ਪਨ ਹੋਤਿ** ਤੰ **ਵਾਦੰ ਪਰਿਸਾਯ ਮਜ੍ਝੇ** ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ **ਸੋ ਤੇਨ** ਜਯਤ੍ਥੇਨ ਤੁਟ੍ਠਿੰ ਵਾ ਦਨ੍ਤਵਿਦੰਸਕੰ ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ **ਹਸਤਿ,** ਮਾਨੇਨ ਚ **ਉਣ੍ਣਮਤਿ**। ਕਿੰ ਕਾਰਣੰ? ਯਸ੍ਮਾ **ਤੰ** ਜਯਤ੍ਥੰ **ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯ ਯਥਾਮਾਨੇ** ਜਾਤੋ, ਏਵੰ ਉਣ੍ਣਮਤੋ ਚ **ਯਾ ਉਣ੍ਣਤੀ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਮਾਨਾਤਿਮਾਨੰ ਵਦਤੇ ਪਨੇਸੋ**ਤਿ ਏਸੋ ਪਨ ਤੰ ਉਣ੍ਣਤਿੰ “ਵਿਘਾਤਭੂਮੀ”ਤਿ ਅਬੁਜ੍ਝਮਾਨੋ ਮਾਨਞ੍ਚ ਅਤਿਮਾਨਞ੍ਚ ਵਦਤਿਯੇਵ।

૮३૮. ਏਵਂ ਵਾਦੇ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਵਾਦਂ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਸੂਰੋ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਰਾਜਖਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਰਾਜਖਾਦਨੀਯੇਨ, ਭਤ੍ਤਵੇਤਨੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਭਿਗਜ੍ਜਮੇਤਿ ਪਟਿਸੂਰਮਿਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਸੋ ਪਟਿਸੂਰਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਭਿਗਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਏਤਿ, ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਯੇਨੇਵ ਸੋ, ਤੇਨ ਪਲੇਹੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਸੋ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਟਿਸੂਰੋ, ਤੇਨ ਗਚ੍ਛ। **ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਨਤ੍ਥਿ ਯਦਿਦਂ ਯੁਧਾਯਾ**ਤਿ ਯਂ ਪਨ ਇਦਂ ਕਿਲੇਸਜਾਤਂ ਯੁਦ੍ਧਾਯ ਸਿਯਾ, ਤਂ ਏਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਬੋਧਿਮੂਲੇਯੇਵ ਪਹੀਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੇਸਗਾਥਾ ਪਾਕਟਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਯੇਵ।

੮३੯-४०. ਤਤ੍ਥ **ਵਿਵਾਦਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਟਿਸੇਨਿਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਟਿਲੋਮਕਾਰਕੋ। **ਵਿਸੇਨਿਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਸੇਨਂ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ। **ਕਿਂ ਲਭੇਥੋ**ਤਿ ਪਟਿਮਲ੍ਲਂ ਕਿਂ ਲਭਿਸ੍ਸਸਿ। **ਪਸੂਰਾ**ਤਿ ਤਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਂ ਆਲਪਤਿ। **ਯੇਸੀਧ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਯੇਸਂ ਇਧ ਨਤ੍ਥਿ।

੮४१. **ਪਵਿਤਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਜਯੋ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਦੀਨਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ੍ਤੋ। **ਧੋਨੇਨ ਯੁਗਂ ਸਮਾਗਮਾ**ਤਿ ਧੁਤਕਿਲੇਸੇਨ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ। **ਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ ਸਕ੍ਖਸਿ ਸਮ੍ਪਯਾਤਵੇ**ਤਿ ਕੋਤ੍ਥੁਕਾਦਯੋ ਵਿਯ ਸੀਹਾਦੀਹਿ, ਧੋਨੇਨ ਸਹ ਯੁਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਪਦਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਯਾਤੁਂ ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਮੇਵ ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਸੂਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮४२. **ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਤਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਕੁਰੂਸੁ ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮਨਿਗਮਵਾਸਿਨੋ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸ੍ਸ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਪਜਾਪਤਿਕਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਨਿਸੀਦਿ ਸੁਵਣ੍ਣੋਭਾਸਂ ਮੁਞ੍ਚਮਾਨੋ। ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋਪਿ ਤਙ੍ਖਣਂ ਤਤ੍ਥ ਮੁਖਧੋਵਨਤ੍ਥਂ ਗਤੋ ਸੁਵਣ੍ਣੋਭਾਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਧੀਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ, ਤਂ ਬਹੂ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰਾਦਯੋ ਵਾਰਯਨ੍ਤਾ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਏਵਂਲਦ੍ਧਿਕੋ ਹੋਤਿ ''ਸਮਣਸ੍ਸੇਵ ਨਂ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਮੇ ਧੀਤਾਯ ਸਮਾਨਵਣ੍ਣੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵੇਗੇਨ ਘਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਆਹ – ''ਭੋਤਿ ਭੋਤਿ ਮਯਾ ਧੀਤਾਯ ਸਮਾਨਵਣ੍ਣੋ ਪੁਰਿਸੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਅਲਙ੍ਕਰੋਹਿ ਦਾਰਿਕਂ, ਤਸ੍ਸ ਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਦਾਰਿਕਂ ਗਨ੍ਧੋਦਕੇਨ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਪੁਪ੍ਫਾਲਙ੍ਕਾਰਾਦੀਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਭਗਵਤੋ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ।

ਤੇਪਿ ਖੋ ਧੀਤਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਕਾਸਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਲੋਕੇਨ੍ਤੀ ਭਗਵਤੋ ਨਿਸਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨਂ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਬਲੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਕਾਸੋ ਪਦਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਚ ਅਬਜਾਕੁਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਆਹ – ''ਏਸ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਤਸ੍ਸ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਭੋਤੀ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਗਮਨਕਮ੍ਮਂ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ''ਕਸ੍ਮਾ ਭੋਤੀ''ਤਿ? ''ਪਸ੍ਸ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਬਜਾਕੁਲੋ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰੋ, ਨੇਸੋ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਮਾ, ਭੋਤਿ ਮਙ੍ਗਲੇ ਪਰਿਯੇਸਿਯਮਾਨੇ ਅਵਮਙ੍ਗਲਂ ਅਭਣੀ''ਤਿ ਆਹ। ਪੁਨਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ ਭਗਵਤੋ ਪਦਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਆਹ ''ਅਯਂ ਤਸ੍ਸ ਪਦਨਿਕ੍ਖੇਪੋ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਭੋਤੀ''ਤਿ। ''ਪਸ੍ਸ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਪਦਨਿਕ੍ਖੇਪਂ, ਨਾਯਂ ਸਤ੍ਤੋ ਕਾਮੇਸੁ ਗਧਿਤੋ''ਤਿ। ''ਕਥਂ ਤ੍ਵਂ ਭੋਤਿ ਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਬਲਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ ਆਹ –

‘‘ਰਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਪਦਂ ਭਵ◌ੇ,
ਦੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਅਨੁਕਡ੍ਢਿਤਂ ਪਦਂ।
ਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਸਹਸਾਨੁਪੀਲਿਤਂ,
ਵ◌ਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦਸ੍ਸ ਇਦਮੀਦਿਸਂ ਪਦ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੬੦-੨੬੧; ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨ ਸਾਮਾਵਤੀਵਤ੍ਥੁ;
ਵ◌ਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੫)।

ਅਯਞ੍ਚਰਹਿ ਤੇਸਂ ਕਥਾ ਵ◌ਿਪ੍ਪਕਤਾ, ਅਥ ਭਗਵ◌ਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਤਮੇਵ ਵਨਸਣ੍ਡਂ ਆਗਤੋ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਭਗਵਤੋ ਵਰਲਕ੍ਖਣਖਚਿਤਂ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਆਹ – ‘‘ਏਸ ਤਯਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਦਿਟ੍ਠੋ’’ਤਿ? ‘‘ਆਮ ਭੋਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਆਗਤਕਮ੍ਮਂ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੇਵ, ਏਵਰੂਪੋ ਨਾਮ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ। ਤੇਸਂ ਏਵ◌ਂ ਵਦਨ੍ਤਾਨਞ੍ਞੇਵ ਭਗਵ◌ਾ ਤਿਣਸਨ੍ਥਾਰਕੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਧੀਤਰਂ ਵ◌ਾਮੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਮਣ੍ਡਲੁਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਭੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਅਯਞ੍ਚ ਦਾਰਿਕਾ, ਅਨੁਚ੍ਛਵ◌ਿਕਾ ਏਸਾ ਤਵ, ਇਮਾਹਂ ਭੋਤੋ ਭਰਿਯਂ ਪੋਸਾਵਨਤ੍ਥਾਯ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਗਵ◌ਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਅਨਾਲਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਲ੍ਲਪਮਾਨੋ ਵ◌ਿਯ **“ਦਿਸ੍ਵ◌ਾਨ ਤਣ੍ਹ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧਮੂਲੇ ਨਾਨਾਰੂਪਾਨਿ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਭਿਕਾਮਮਾਗਤਂ ਮਾਰਧੀਤਰਂ **ਦਿਸ੍ਵ◌ਾਨ ਤਣ੍ਹਂ ਅਰਤਿਂ ਰਗਞ੍ਚ** ਛਨ੍ਦਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮੇ **ਮੇਥੁਨਸ੍ਮਿਂ ਨਾਹੋਸਿ, ਕਿਮੇਵ◌ਿਦਂ** ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਦਾਰਿਕਾਯ **ਮੁਤ੍ਤਕਰੀਸਪੁਣ੍ਣਂ** ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾ **ਪਾਦਾਪਿ ਨਂ ਸਮ੍ਫੁਸਿਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛੇ,** ਕੁਤੋਨੇਨ ਸਂਵਸਿਤੁਨ੍ਤਿ।

੮੪੩. ਤਤੋ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋ ‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨਾਮ ਮਾਨੁਸਕੇ ਕਾਮੇ ਪਹਾਯ ਦਿਬ੍ਬਕਾਮਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ, ਅਯਞ੍ਚ ਦਿਬ੍ਬੇਪਿ ਕਾਮੇ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਂ, ਕਾ ਨੁ ਅਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਦੁਤਿਯਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਤਾਦਿਸਂ ਚੇ ਰਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਿਤ੍ਥਿਰਤਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਣਤਿ, **ਨਾਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧੀਤਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਸੀਲਵਤਂ ਨੁ ਜੀਵ◌ਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਵਤਞ੍ਚ ਜੀਵ◌ਿਤਞ੍ਚ। **ਭਵ◌ੂਪਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਵਦੇਸਿ ਕੀਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਵ◌ੂਪਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਕੀਦਿਸਂ ਵਦਸੀਤਿ।

੮੪੪. ਇਤੋ ਪਰਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਗਾਥਾ ਵ◌ਿਸਜ੍ਜਨਪੁਚ੍ਛਾਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਾਕਟਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਯੇਵ। ਤਾਸੁ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਤਸ੍ਸ** ਮਯ੍ਹਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, ਦ੍ਵ◌ਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਗਤ**ਧਮ੍ਮੇਸੁ** ਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵ◌ਂ **ਇਦਂ ਵਦਾਮੀਤਿ ਸਮੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨ ਹੋਤਿ** ਨਤ੍ਥਿ ਨ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤਿ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ ? ਅਹਞ੍ਹਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ **ਦਿਟ੍ਠੀਸੁ** ਆਦੀਨਵ◌ਂ ਕਞ੍ਚਿ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਵ◌ਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਭਾਵ◌ੇਨ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਿ**ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਅਦ੍ਦਸਨ੍ਤਿ।

੮੪੫. ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਯਾਨਿ**ਮਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਸਤ੍ਤੇਹਿ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ **ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਾ**ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਭਾਵ◌ਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਪਕਪ੍ਪਿਤਾਨਿ** ਚਾਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਤੇ ਤ੍ਵ◌ਂ ਮੁਨਿ** ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਧਮ੍ਮੇ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤੀਤਿ ਯਮੇਤਮਤ੍ਥਂ ਬ੍ਰੂਸਿ,** ਆਚਿਕ੍ਖ ਮੇ, **ਕਥਂ ਨੁ ਧੀਰੇਹਿ ਪਵ◌ੇਦਿਤਂ** ਕਥਂ ਪਕਾਸਿਤਂ ਧੀਰੇਹਿ ਤਂ ਪਦਨ੍ਤਿ।

੮੪੬. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵ◌ਾ ਯਥਾ ਯੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਤਂ ਪਦਂ ਧੀਰੇਹਿ ਪਕਾਸਿਤਂ, ਤਂ ਉਪਾਯਂ ਸਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਨ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਨ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ’’ਤਿਆਦੀਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸੁਤਿਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞਾਣਬਾਹਿਰਸੀਲਬ੍ਬਤਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। **“ਸੁਦ੍ਧਿਮਾਹਾ”**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **ਆਹ**-ਸਦ੍ਦਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਕਾਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਰਿਸਬ੍ਯਤ੍ਤਯਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਨਾਹਂ ਕਥੇਮੀ’’ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵ◌ਂ ਉਤ੍ਤਰਪਦੇਸੁਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ **ਅਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨਾਹਾ**ਤਿ ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਵ◌ਿਨਾ ਨ ਕਥੇਮਿ। ਤਥਾ **ਅਸ੍ਸੁਤਿਯਾ**ਤਿ ਨਵਙ੍ਗਂ ਸਵਨਂ ਵ◌ਿਨਾ। **ਅਞਾਣਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮਿਕਞਾਣਂ ਵ◌ਿਨਾ। **ਅਸੀਲਤਾ**ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਂ

ਵਿਨਾ। **ਅਬ੍ਬਤਾ**ਤਿ ਧੁਤਙ੍ਗਵਤਂ ਵਿਨਾ। **ਨੇਪਿ ਤੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਏਕਮੇਕੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਮਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਨੇ ਕਥੇਮੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਏਤੇ ਚ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯਾ**ਤਿ ਏਤੇ ਚ ਪੁਰਿਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਭੇਦੇ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖਿਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਕਰਣੇਨ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜ, ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਅਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਭੇਦੇ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਿਯੇ ਅਤਮ੍ਮਯਤਾਪਜ੍ਜਨੇਨ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯ। **ਸਨ੍ਤੋ ਅਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਵਂ ਨ ਜਪ੍ਪੇ**ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰਾਗਾਦਿਵੂਪਸਮੇਨ ਸਨ੍ਤੋ ਚਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨਿਸ੍ਸਾਯ ਏਕਮ੍ਪਿ ਭਵਂ ਅਪਿਹੇਤੁਂ ਅਪਤ੍ਥੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਸਿਯਾ, ਅਯਮਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੮੪੭. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯੋ "**ਨੇ ਚੇ ਕਿਰਾ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾਨੇਵ। ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖਿਯਾਨਿਯੇਵ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਉਭਯਤ੍ਰਾਪਿ ਆਹ। ਆਹ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਨੇਚੇਕਿਰ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ "**ਨੇ ਚੇ ਕਿਰਾਹ** ਨੋ ਚੇ ਕਿਰ ਕਥੇਸੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਮੋਮੁਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਮੂਲ੍ਹਂ, ਮੋਹਨਂ ਵਾ। **ਪਚ੍ਚੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ।

੮੪੮. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਚ੍ਛਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ "**ਦਿਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤ੍ਵਂ, ਮਾਗਣ੍ਡਿਯ, **ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ** ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪੁਚ੍ਛਮਾਨੋ ਯਾਨਿ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਸਮੁਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ, ਤੇਸ੍ਵੇਵ **ਸਮੁਗ੍ਗਹੀਤੇਸੁ** ਏਵਂ **ਪਮੋਹਂ** ਆਗਤੋ, **ਇਤੋ ਚ** ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਿਤੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤੋ ਵਾ **ਅਣੁਮ੍ਪਿ** ਯੁਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ ਨ ਪਸ੍ਸਸਿ, ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤ੍ਵਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ **ਮੋਮੁਹਤੋ** ਪਸ੍ਸਸੀਤਿ।

੮੪੯. ਏਵਂ ਸਮੁਗ੍ਗਹਿਤੇਸੁ ਪਮੋਹੇਨ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸ੍ਸ ਵਿਵਾਦਾਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਗਤਪ੍ਪਮੋਹਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਬ੍ਬਿਵਾਦਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਸਮੋ ਵਿਸੇਸੀ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯੋ** ਏਵਂ ਤਿਵਿਧਮਾਨੇਨ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਾ **ਮਞ੍ਞਤਿ, ਸੋ ਤੇਨ** ਮਾਨੇਨ ਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਤੇਨ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਵਿਵਦੇਯ੍ਯ। ਯੋ ਪਨ ਅਮ੍ਹਾਦਿਸੋ ਇਮਾਸੁ **ਤੀਸੁ ਵਿਧਾਸੁ ਅਵਿਕਮ੍ਪਮਾਨੇ, ਸਮੋ ਵਿਸੇਸੀਤਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ,** ਨ ਚ ਹੀਨੋਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ।

੮੫੦. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਸੋ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਸੋ** ਏਵਰੂਪੋ ਪਹੀਨਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਮਾਦਿਸੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ** ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ **ਕਿਂ ਵਦੇਯ੍ਯ** ਕਿਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਭਣੇਯ੍ਯ, ਕੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨ ਭਣੇਯ੍ਯ, ''ਮਯ੍ਹਂ ਸਚ੍ਚਂ, ਤੁਯ੍ਹਂ ਮੁਸਾ''ਤਿ ਵਾ **ਕੇਨ** ਮਾਨੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਵਾ ਵਿਵਦੇਯ੍ਯ? **ਯਸ੍ਮਿਂ** ਮਾਦਿਸੇ ਖੀਣਾਸਵੇ ''ਸਦਿਸੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ **ਸਮਂ** ਵਾ, ਇਤਰਦ੍ਵਯਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ **ਵਿਸਮਂ ਵਾ** ਮਞ੍ਞਿਤਂ **ਨਤ੍ਥਿ, ਸੋ** ਸਮਾਨਾਦੀਸੁ **ਕੇਨ ਵਾਦਂ ਪਟਿਸਂਯੁਜੇਯ੍ਯ** ਪਟਿਪ੍ਫਰੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਨਨੁ ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ – **ਓਕਂ ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਗਾਥਾ?

੮੫੧. ਤਤ੍ਥ **ਓਕਂ ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਰੂਪਵਤ੍ਥਾਦਿਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਓਕਾਸਂ ਤਤ੍ਰ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ। **ਅਨਿਕੇਤਸਾਰੀ**ਤਿ ਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਨਿਕੇਤਾਦੀਨਿ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਅਸਰਨ੍ਤੋ। **ਗਾਮੇ ਅਕੁਬ੍ਬਂ ਮੁਨਿ ਸਨ੍ਥਵਾਨੀ**ਤਿ ਗਾਮੇ ਗਿਹਿਸਨ੍ਥਵਾਨਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਕਾਮੇਹਿ ਰਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਾਮੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗਾਭਾਵੇਨ ਸਬ੍ਬਕਾਮੇਹਿ ਪੁਥੁਭੂਤੋ। **ਅਪੁਰੇਕ੍ਖਰਾਨੋ**ਤਿ ਆਯਤਿਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਅਨਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ। **ਕਥਂ ਨ ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਜਨੇਨ ਕਯਿਰਾ**ਤਿ ਜਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਗ੍ਗਾਹਿਕਕਥਂ ਨ ਕਥੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ – **ਯੇਹਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਗਾਥਾ।

੮੫੨. ਤਤ੍ਥ **ਯੇਹੀ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੇਹਿ। **ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਵਿਚਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਰਿਤ੍ਤੋ ਚਰੇਯ੍ਯ। **ਨ ਤਾਨਿ ਉਗ੍ਗਯ੍ਹ ਵਦੇਯ੍ਯ ਨਾਗੋ**ਤਿ ''ਆਗੁਂ ਨ ਕਰੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਭਦ੍ਰਾਵੁਧਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੭੦; ਪਾਰਾਯਨਾਨੁਗੀਤਿਗਾਥਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੦੨) ਨਯੇਨ ਨਾਗੋ ਤਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨ ਵਦੇਯ੍ਯ। **ਜਲਮ੍ਬੁਜ**ਨ੍ਤਿ ਜਲਸਞ੍ਞਿਤੇ ਅਮ੍ਬੁਮ੍ਹਿ ਜਾਤਂ ਕਣ੍ਟਕਨਾਲ਼ਂ ਵਾਰਿਜਂ, ਪਦੁਮਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਯਥਾ ਜਲੇਨ ਪਙ੍ਕੇਨ ਚ ਨੂਪਲਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਪਦੁਮਂ ਯਥਾ ਜਲੇਨ ਚ ਪਙ੍ਕੇਨ ਚ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, **ਏਵਂ ਮੁਨਿ ਸਨ੍ਤਿਵਾਦੋ ਅਗਿਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਿਵਾਦੋ ਮੁਨਿ ਗੇਧਾਭਾਵੇਨ ਅਗਿਦ੍ਧੋ। **ਕਾਮੇ ਚ ਲੋਕੇ ਚ ਅਨੂਪਲਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਦੁਵਿਧੇਪਿ ਕਾਮੇ ਅਪਾਯਾਦਿਕੇ ਚ ਲੋਕੇ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਲੇਪੇਹਿ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ।

੮੫੩. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **ਨ ਵ◌ੇਦਗੂ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਨ ਵ◌ੇਦਗੂ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾਯਕੋ**ਤਿ ਚਤੁਮਗ੍ਗਵ◌ੇਦਗੂ ਮਾਦਿਸੋ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾਯਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵ◌ਾ, ਤੰ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਨ੍ਤੋ ਵ◌ਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਚਨਤ੍ਥੋ – ਯਾਯਤੀਤਿ ਯਾਯਕੋ, ਕਰਣਵਚਨੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਯਾਤੀਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾਯਕੋ। ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਯਾਤੀਤਿਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾਯਕੋ। **ਨ ਮੁਤਿਯਾ ਸ ਮਾਨਮੇਤੀ**ਤਿ ਮੁਤਰੂਪਾਦਿਭੇਦਾਯ ਮੁਤਿਯਾਪਿ ਸੋ ਮਾਨੰ ਨ ਏਤਿ। **ਨ ਹਿ ਤਮ੍ਮਯੋ ਸੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਤਮ੍ਮਯੋ ਹੋਤਿ ਤਪ੍ਪਰਾਯਣੋ, ਅਯੰ ਪਨ ਨ ਤਾਦਿਸੋ। **ਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਨੋਪਿ ਸੁਤੇਨ ਨੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਨਾ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵ◌ਾ ਸੁਤਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਨਾ ਸੁਤੇਨ ਵ◌ਾ ਸੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ ਨ ਹੋਤਿ। **ਅਨੂਪਨੀਤੋ ਸ ਨਿਵ◌ੇਸਨੇਸੂ**ਤਿ ਸੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਉਪਯਾਨੰ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਵ◌ੇਸਨੇਸੁ ਅਨੂਪਨੀਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਏਵ◌ੰਵ◌ਿਧਸ੍ਸ – **ਸਞ੍ਞਾਵ◌ਿਰਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਾਥਾ।

੮੫੪. ਤਤ੍ਥ **ਸਞ੍ਞਾਵ◌ਿਰਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਹੀਨਕਾਮਾਦਿਸਞ੍ਞਸ੍ਸ। ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸਮਥਯਾਨਿਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਪਞ੍ਞਾਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਇਮਿਨਾ ਸੁਕ੍ਖਵ◌ਿਪਸ੍ਸਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਸਞ੍ਞਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਯੇ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁੰ, ਤੇ ਘਟ੍ਟਯਨ੍ਤਾ ਵ◌ਿਚਰਨ੍ਤਿ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਯੇ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਦਿਕੰ ਸਞ੍ਞੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁੰ, ਤੇ ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਗਹਟ੍ਠਾ ਕਾਮਾਧਿਕਰਣੰ, ਯੇ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁੰ, ਤੇ ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਾ ਵ◌ਿਚਰਨ੍ਤੀਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਯੰ ਅਵ◌ੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਚ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿੰਸੂਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਮਾਗਣ੍ਡਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਪੁਰਾਭੇਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੫੫. **ਕਥੰਦਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਪੁਰਾਭੇਦਸੁਤ੍ਤੰ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਇਤੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਕਲਹਵ◌ਿਵ◌ਾਦਚੂਲਬ੍ਯੂਹਮਹਾਬ੍ਯੂਹਤੁਵਟਕਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਬ੍ਬਾਜਨੀਯਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। ਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਯਥੇਵ ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਹਾਸਮਯੇ ਰਾਗਚਰਿਤਦੇਵਤਾਨੰ ਸਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤੁੰ ਨਿਮ੍ਮਿਤਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪੁਚ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਬ੍ਬਾਜਨੀਯਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ, ਏਵ◌ੰ ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਮਹਾਸਮਯੇ ''ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਪੁਰਾ ਸਰੀਰਭੇਦਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਦੇਵਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਤਾਸੰ ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥੰ ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸਭਿਕ੍ਖੁਸਤਪਰਿਵ◌ਾਰੰ ਨਿਮ੍ਮਿਤਬੁਦ੍ਧੰ ਆਕਾਸੇਨ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪੁਚ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਮੰ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਤਾਵ ਸੋ ਨਿਮ੍ਮਿਤੋ **ਕਥੰਦਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਅਧਿਪਞ੍ਞੰ **ਕਥੰਸੀਲੋ**ਤਿ ਅਧਿਸੀਲੰ, **ਉਪਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਸੇਸੰ ਪਾਕਟਮੇਵ।

੮੫੬. ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਪਨ ਭਗਵ◌ਾ ਸਰੂਪੇਨ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਦੀਨਿ ਅਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵ◌ਾਵ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਦਿਪ੍ਪਭਾਵ◌ੇਨ ਯੇਸੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਉਪਸਮਾ ''ਉਪਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਨਾਨਾਦੇਵਤਾਨੰ ਆਸਯਾਨੁਲੋਮੇਨ ਤੇਸੰ ਉਪਸਮਮੇਵ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ "ਵ◌ੀਤਤਣ੍ਹੋ"ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਗਾਥਾਨੰ ''ਤੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਉਪਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤੋ ਪਰਾਸੰ ''ਸ ਵ◌ੇ ਸਨ੍ਤੋਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਪਦੇਨ।

ਅਨੁਪਦਵਣ੍ਣਨਾਨਯੇਨ ਚ – **ਵ◌ੀਤਤਣ੍ਹੋ ਪੁਰਾ ਭੇਦਾ**ਤਿ ਯੋ ਸਰੀਰਭੇਦਾ ਪੁਬ੍ਬਮੇਵ ਪਹੀਨਤਣ੍ਹੋ। **ਪੁਬ੍ਬਮਨ੍ਤਮਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ਅਤੀਤਦ੍ਧਾਦਿਭੇਦੰ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਮਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। **ਵ◌ੇਮਜ੍ਝੇਨੁਪਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਅਦ੍ਧਨਿ ''ਰਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨ

ਉਪਸਙ੍ਖਾਤਬ੍ਬੋ। **ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾਨੰ ਅਭਾਵਾ ਅਨਾਗਤੇ ਅਦ੍ਧਨਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਉਪਸਨ੍ਤੋਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਇਤੋ ਪਰੰ ਪਨ ਯੋਜਨੰ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਂਯੇਵ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ।

੮੫੭. ਅਸਨ੍ਤਾਸੀਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਅਲਾਭਕੇਨ ਅਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤੋ। **ਅਵਿਕਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਅਵਿਕਤ੍ਥਨਸੀਲੋ । **ਅਕੁਕ੍ਕੁਚੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚਾਦਿਵਿਰਹਿਤੋ । **ਮਨ੍ਤਭਾਣੀਤਿ** ਮਨ੍ਤਾਯ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾਚੰ ਭਾਸਿਤਾ। **ਅਨੁਦ੍ਧਤੋ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਵਿਰਹਿਤੋ। **ਸ ਵੇ ਵਾਚਾਯਤੋ**ਤਿ ਸੋ ਵਾਚਾਯ ਯਤੋ ਸੰਯਤੋ ਚਤੁਦੋਸਵਿਰਹਿਤੰ ਵਾਚੰ ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ।

੮੫੮. ਨਿਰਾਸਤ੍ਤੀਤਿ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ। **ਵਿਵੇਕਦਸ੍ਸੀ ਫਸ੍ਸੇਸੂ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦੀਸੁ ਅਤ੍ਤਾਦਿਭਾਵਵਿਵੇਕੰ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਚ ਨ ਨੀਯਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਕਾਯਚਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨ ਨੀਯਤਿ।

੮੫੯. ਪਤਿਲੀਨੋਤਿ ਰਾਗਾਦੀਨੰ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਅਪਗਤੋ। **ਅਕੁਹਕੋ**ਤਿ ਅਵਿਮ੍ਹਾਪਕੋ ਤੀਹਿ ਕੁਹਨਵਤ੍ਥੂਹਿ। **ਅਪਿਹਾਲੂ**ਤਿ ਅਪਿਹਨਸੀਲੋ, ਪਤ੍ਥਨਾਤਣ੍ਹਾਯ ਰਹਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਮਚ੍ਛਰੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਚ੍ਛੇਰਵਿਰਹਿਤੋ। **ਅਪ੍ਪਗਬ੍ਭੋ**ਤਿ ਕਾਯਪਾਗਬ੍ਭਿਯਾਦਿਵਿਰਹਿਤੋ। **ਅਜੇਗੁਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸੀਲਾਦਿਤਾਯ ਅਜੇਗੁਚ੍ਛਨੀਯੋ ਅਸੇਚਨਕੋ ਮਨਾਪੋ। **ਪੇਸੁਣੇਯ੍ਯੇ ਚ ਨੋ ਯੁਤੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਉਪਸੰਹਰਿਤਬ੍ਬੇ ਪਿਸੁਣਕਮ੍ਮੇ ਅਯੁਤ੍ਤੋ।

੮੬੦. ਸਾਤਿਯੇਸੁ ਅਨਸ੍ਸਾਵੀਤਿ ਸਾਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਸਨ੍ਥਵਵਿਰਹਿਤੋ। **ਸਣ੍ਹੋ**ਤਿ ਸਣ੍ਹੇਹਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਪਟਿਭਾਨਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਧਿਗਮਪਟਿਭਾਨੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਨ ਸਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਸਾਮੰ ਅਧਿਗਤਧਮ੍ਮੰ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਦ੍ਦਹਤਿ। **ਨ ਵਿਰਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਖਯਾ ਰਾਗਸ੍ਸ ਵਿਰਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਦਾਨਿ ਨ ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ।

੮੬੧. ਲਾਭਕਮ੍ਯਾ ਨ ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਨ ਲਾਭਪਤ੍ਥਨਾਯ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਦੀਨਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ। **ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੋ ਚ ਤਣ੍ਹਾਯ, ਰਸੇਸੁ ਨਾਨੁਗਿਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਵਿਰੋਧਾਭਾਵੇਨ ਚ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਯ ਮੂਲਰਸਾਦੀਸੁ ਗੇਧੰ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ।

੮੬੨. ਉਪੇਕ੍ਖਕੋਤਿ ਛਲਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸਤੋ**ਤਿ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਸਤਿਯੁਤ੍ਤੋ।

੮੬੩. ਨਿਸ੍ਸਯਨਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਾ। **ਞਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਧਮ੍ਮੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਤੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਯੇਹਿ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਧਮ੍ਮਞਾਣਾ ਨਤ੍ਥਿ ਨਿਸ੍ਸਯਾਨੰ ਅਭਾਵੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ **ਭਵਾਯ ਵਿਭਵਾਯ** ਵਾਤਿ ਸਸ੍ਸਤਾਯ ਉਚ੍ਛੇਦਾਯ ਵਾ।

੮੬੪. ਤੰ ਬ੍ਰੂਮਿ ਉਪਸਨ੍ਤੋਤਿ ਤੰ ਏਵਰੂਪੰ ਏਕੇਕਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ਉਪਸਨ੍ਤੋਤਿ ਕਥੇਮਿ। **ਅਤਰੀ ਸੋ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਇਮੰ ਵਿਸਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਮਹਾਤਣ੍ਹੰ ਅਤਰਿ।

੮੬੫. ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਉਪਸਨ੍ਤੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਨ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ"**ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਰਜਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪੁਤ੍ਤਪਰਿਗ੍ਗਹਾਦਯੋ ਪੁਤ੍ਤਾਦਿਨਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇ ਹਿਸ੍ਸ ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਵਾ ਅਭਾਵੇਨ ਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ।

੮੬੬. ਯੇਨ ਨੰ ਵਜ੍ਜੁੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, ਅਥੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿ ਯੇਨ ਤੰ ਰਾਗਾਦਿਨਾ ਵਜ੍ਜੇਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਚ ਰਤ੍ਤੋ ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੋ ਵਾਤਿ, ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ। **ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਅਪੁਰਕ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਰਾਗਾਦਿਵਜ੍ਜੰ ਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤੋ ਅਪੁਰਕ੍ਖਤੰ **ਤਸ੍ਮਾ ਵਾਦੇਸੁ ਨੇਜਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਕਾਰਣਾ ਨਿਨ੍ਦਾਵਚਨੇਸੁ ਨ ਕਮ੍ਪਤਿ।

੮੬੭. **ਨ ਉਸ੍ਸੇਸੁ ਵਦਤੇ**ਤਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠੇਸੁ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਅਤਿਮਾਨਵਸੇਨ ਨ ਵਦਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ। **ਕਪ੍ਪਂ ਨੇਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯੋ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪਂ ਨ ਏਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੋ, ਪਹੀਨਕਪ੍ਪੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੮੬੮. **ਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ। **ਅਸਤਾ ਚ ਨ ਸੋਚਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਦਿਨਾ ਅਸਤਾ ਚ ਨ ਸੋਚਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਛਨ੍ਦਾਦਿਵਸੇਨ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਸ ਵੇ ਸਨ੍ਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਨਰੁਤ੍ਤਮੋ ''ਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਦੇਵਤਾਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਹੋਸਿ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਨਂ ਗਣਨਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪੁਰਾਭੇਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਕਲਹਵਿਵਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬੯. **ਕੁਤੋ ਪਹੂਤਾ ਕਲਹਾ ਵਿਵਾਦਾ**ਤਿ ਕਲਹਵਿਵਾਦਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਹਾਸਮਯੇ ''ਕੁਤੋ ਨੁ, ਖੋ, ਕਲਹਾਦਯੋ ਅਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਆਵਿਕਾਤੁਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਨਿਮ੍ਮਿਤਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਕ੍ਕਮੇਨ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਗਾਥਾ ਪਾਕਟਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਯੇਵ।

ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨੇਤਾਸਂ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – **ਕੁਤੋਪਹੂਤਾ ਕਲਹਾ ਵਿਵਾਦਾ**ਤਿ ਕਲਹੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਵਿਵਾਦੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਕੁਤੋ ਜਾਤਾ। **ਪਰਿਦੇਵਸੋਕਾ ਸਹਮਚ੍ਛਰਾ ਚਾ**ਤਿ ਪਰਿਦੇਵਸੋਕਾ ਚ ਮਚ੍ਛਰਾ ਚ ਕੁਤੋਪਹੂਤਾ। **ਮਾਨਾਤਿਮਾਨਾ ਸਹਪੇਸੁਣਾ ਚਾ**ਤਿ ਮਾਨਾ ਚ ਅਤਿਮਾਨਾ ਚ ਪੇਸੁਣਾ ਚ ਕੁਤੋਪਹੂਤਾ। **ਤੇ**ਤਿ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਟ੍ਠ ਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਾ। **ਤਦਿਙ੍ਘ ਬ੍ਰੂਹੀ**ਤਿ ਤਂ ਮਯਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਥਂ ਬ੍ਰੂਹਿ ਯਾਚਾਮਿ ਤਂ ਅਹਨ੍ਤਿ। ਯਾਚਨਤ੍ਥੋ ਹਿ **ਇਙ੍ਘਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ।

੮੭੦. **ਪਿਯਪ੍ਪਹੂਤਾ**ਤਿ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਤੋ ਜਾਤਾ। ਯੁਤ੍ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ (ਮਹਾਨਿ॰ ੯੮) ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ। **ਮਚ੍ਛੇਰਯੁਤ੍ਤਾ ਕਲਹਾ ਵਿਵਾਦਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਲਹਵਿਵਾਦਾਦੀਨਂ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਮੇਵ, ਮਚ੍ਛਰਿਯਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਲਹਵਿਵਾਦਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਥਾ ਚ ਏਤੇਸਂ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਤਥਾ ਪੇਸੁਣਾਨਞ੍ਚ ਵਿਵਾਦਂ। ਤੇਨਾਹ – ''**ਵਿਵਾਦਜਾਤੇਸੁ ਚ ਪੇਸੁਣਾਨੀ**''ਤਿ।

੮੭੧. **ਪਿਯਾਸੁ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਕੁਤੋਨਿਦਾਨਾ ਯੇ ਚਾਪਿ ਲੋਭਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ ਲੋਕੇ**ਤਿ ''ਪਿਯਾ ਪਹੂਤਾ ਕਲਹਾ''ਤਿ ਯੇ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਪਿਯਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਕੁਤੋਨਿਦਾਨਾ, ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਪਿਯਾ, ਯੇ ਚਾਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ ਲੋਭਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ ਲੋਭਹੇਤੁਕਾ ਲੋਭੇਨਾਭਿਭੂਤਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਸੋ ਲੋਭੋ ਚ ਕੁਤੋਨਿਦਾਨੋਤਿ ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥੇ ਏਕਾਯ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਆਸਾ ਚ ਨਿਟ੍ਠਾ ਚਾ**ਤਿ ਆਸਾ ਚ ਤਸ੍ਸਾ ਆਸਾਯ ਸਮਿਦ੍ਧਿ ਚ। **ਯੇ ਸਮ੍ਪਰਾਯਾਯ ਨਰਸ੍ਸ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਨਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਰਾਯਾਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਰਾਯਨਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਕਾ ਏਵਾਯਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਾ।

੮੭੨. **ਛਨ੍ਦਾਨਿਦਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਛਨ੍ਦਨਿਦਾਨਾਨਿ। **ਯੇ ਚਾਪਿ ਲੋਭਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਚਾਪਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ ਲੋਭਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਲੋਭੋਪਿ ਛਨ੍ਦਨਿਦਾਨੋਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਅਤ੍ਥੇ ਏਕਤੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ। **ਇਤੋਨਿਦਾਨਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਨਿਦਾਨਾ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਕੁਤੋਨਿਦਾਨਾ ਕੁਤੋਨਿਦਾਨਾ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੭੩) ਏਤੇਸੁ ਚ ਸਦ੍ਦਸਿਦ੍ਧਿ ਸੂਚਿਲੋਮਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੮੭੩. **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ। **ਯੇ ਵਾਪਿ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮਣੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯੇ ਚ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਕੋਧਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾਰੂਪਾ ਵਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਸਮਣੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਕੁਤੋਪਭੂਤਾਤਿ।

੮੭੪. **ਤਮੂਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਹੋਤਿ ਛਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਤੰ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੰ। ਤਦੁਭਯਵਤ੍ਥੁਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਾਤਾਸਾਤੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸੰਯੋਗਵਿਯੋਗਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ ਛਨ੍ਦੋ ਪਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਛਨ੍ਦੋ ਨੁ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਕੁਤੋਨਿਦਾਨੋ''ਤਿ ਅਯਂ ਪਞ੍ਹੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਰੂਪੇਸੁ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਭਵਂ ਭਵਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਰੂਪੇਸੁ ਵਯਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਾਦਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕੁਬ੍ਬਤਿ ਜਨ੍ਤੁ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਅਪਾਯਾਦਿਕੇ ਲੋਕੇ ਅਯਂ ਜਨ੍ਤੁ ਭੋਗਾਧਿਗਮਨਤ੍ਥਂ ਤਣ੍ਹਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ''ਅਤ੍ਤਾ ਮੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਚ ਕੁਰੁਤੇ। ਯੁਤ੍ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੦੨) ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ ਚਾਪਿ ਕੁਤੋਪਭੂਤਾ''ਤਿ ਅਯਂ ਪਞ੍ਹੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੋ ਹੋਤਿ।

੮੭੫. **ਏਤੇਪਿ ਧਮ੍ਮਾ ਦ੍ਵਯਮੇਵ ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਤੇਪਿ ਕੋਧਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਸਾਤਾਸਾਤਦ੍ਵਯੇ ਸਨ੍ਤੇ ਏਵ ਪਹੋਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਨੇਸਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੦੩) ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਤਤਿਯਪਞ੍ਹੋਪਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਯੋ ਏਵਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੇਸੁ ਏਤੇਸੁ ਪਞ੍ਹੇਸੁ ਕਥਂਕਥੀ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਕਥਂਕਥਾਪਹਾਨੂਪਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ – **''ਕਥਂਕਥੀ ਞਾਣਪਥਾਯ ਸਿਕ੍ਖੇ''**ਤਿ, ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਞਾਣਾਧਿਗਮਨਤ੍ਥਂ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਞਤ੍ਵਾ ਪਵੁਤ੍ਤਾ ਸਮਣੇਨ ਧਮ੍ਮਾ**। ਬੁਦ੍ਧਸਮਣੇਨ ਹਿ ਞਤ੍ਵਾਵ ਧਮ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਞ੍ਞਾਣਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਞਾਣਾਭਾਵੇਨ ਤੇ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨ ਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਨ ਦੇਸਨਾ ਦੋਸੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਥਂਕਥੀ ਞਾਣਪਥਾਯ ਸਿਕ੍ਖੇ, ਞਤ੍ਵਾ ਪਵੁਤ੍ਤਾ ਸਮਣੇਨ ਧਮ੍ਮਾਤਿ।

੮੭੬-੭. **ਸਾਤਂ ਅਸਾਤਞ੍ਚ ਕੁਤੋਨਿਦਾਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਤਂ ਅਸਾਤਨ੍ਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ ਹੇਤੇ**ਤਿ ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤੇ। **ਵਿਭਵਂ ਭਵਞ੍ਚਾਪਿ ਯਮੇਤਮਤ੍ਥਂ ਏਤਂ ਮੇ ਪਬ੍ਰੂਹਿ ਯਤੋਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਤਾਸਾਤਾਨਂ ਵਿਭਵਂ ਭਵਞ੍ਚ ਏਤਮ੍ਪਿ ਯਂ ਅਤ੍ਥਂ। ਲਿਙ੍ਗਬ੍ਯਤ੍ਤਯੋ ਏਤ੍ਥ ਕਤੋ। ਇਦਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਸਾਤਾਸਾਤਾਨਂ ਵਿਭਵੋ ਭਵੋ ਚਾਤਿ ਯੋ ਏਸ ਅਤ੍ਥੋ, ਏਵਂ ਮੇ ਪਬ੍ਰੂਹਿ ਯਤੋਨਿਦਾਨਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਾਤਾਸਾਤਾਨਂ ਵਿਭਵਭਵਵਤ੍ਥੁਕਾ ਵਿਭਵਭਵਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਏਵ ਵਿਭਵਭਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਪਕ੍ਖੇ ''ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਪਿ ਫਸ੍ਸਨਿਦਾਨਾ, ਵਿਭਵਦਿਟ੍ਠਿਪਿ ਫਸ੍ਸਨਿਦਾਨਾ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੦੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਤੋਨਿਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਫਸ੍ਸਨਿਦਾਨਂ।

੮੭੮. **ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਵਿਭੂਤੇ ਨ ਫੁਸਨ੍ਤਿ ਫਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ਫਸ੍ਸਾ ਨ ਫੁਸਨ੍ਤਿ।

੮੭੯. **ਨਾਮਞ੍ਚ ਰੂਪਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਨਾਮਂ ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਰੂਪਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ। **ਰੂਪੇ ਵਿਭੂਤੇ ਨ ਫੁਸਨ੍ਤਿ ਫਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰੂਪੇ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚ ਫਸ੍ਸਾ ਨ ਫੁਸਨ੍ਤਿ।

੮੮੦. **ਕਥਂ ਸਮੇਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਥਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। **ਵਿਭੋਤਿ ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪ ਵਿਭਵਤਿ, ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ ਵਾ। **ਸੁਖਂ ਦੁਖਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਂ ਰੂਪਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

੮੮੧. **ਨ ਸਞ੍ਞਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਮੇਤਸ੍ਸ ਵਿਭੋਤਿ ਰੂਪਂ, ਸੋ ਪਕਤਿਸਞ੍ਞਾਯ ਸਞ੍ਞੀਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। **ਨ ਵਿਸਞ੍ਞਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਵਿਸਞ੍ਞਾਯਪਿ ਵਿਰੂਪਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ਸਞ੍ਞੀ ਨ ਹੋਤਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ ਵਾ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ। **ਨੋਪਿ ਅਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਵਿਰਹਿਤੋਪਿ ਨ ਹੋਤਿ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਵਾ ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤੋ ਵਾ। **ਨ ਵਿਭੂਤਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ''ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੨੬੫; ਵਿਭ॰ ੬੦੨) ਨਯੇਨ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਞ੍ਞੀਪਿ ਨ ਹੋਤਿ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀ। **ਏਵਂ ਸਮੇਤਸ੍ਸ ਵਿਭੋਤਿ ਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਸਞ੍ਞਸਞ੍ਞਿਤਾਦਿਭਾਵੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਯਦੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨੀਹਰਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਸਮੇਤਸ੍ਸ ਅਰੂਪਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਵਿਭੋਤਿ ਰੂਪਂ। **ਸਞ੍ਞਾਨਿਦਾਨਾ ਹਿ ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਯਾ ਸਞ੍ਞਾ, ਤਨ੍ਨਿਦਾਨਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਪਪਞ੍ਚਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੮੮੨-੩. ਏਤ੍ਤਾਵਤਗ੍ਗਂ ਨੁ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਹੇਕੇ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਇਧ ਪਣ੍ਡਿਤਾਸੇ। ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤੋਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨੁ ਇਧ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਗ੍ਗਂ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਏਤ੍ਤੋ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਧਿਕਂ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਏਤ੍ਤਾਵਤਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਹੇਕੇ**ਤਿ ਏਕੇ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪਣ੍ਡਿਤਮਾਨਿਨੋ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਅਗ੍ਗਂ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤੇਸਂ ਪਨੇਕੇ ਸਮਯਂ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਏਕੇ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦਾ ਸਮਯਂ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸੇ ਕੁਸਲਾ ਵਦਾਨਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸੇ ਕੁਸਲਵਾਦਾ ਸਮਾਨਾ।

੮੮੪. ਏਤੇ ਚ ਞਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਏਤੇ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੇ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਞਤ੍ਵਾ। **ਞਤ੍ਵਾ ਮੁਨੀ ਨਿਸ੍ਸਯੇ ਸੋ ਵਿਮਂਸੀ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯੇ ਚ ਞਤ੍ਵਾ ਸੋ ਵੀਮਂਸੀ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਬੁਦ੍ਧਮੁਨਿ। **ਞਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਧਮ੍ਮੇ ਞਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। **ਭਵਾਭਵਾਯ ਨ ਸਮੇਤੀ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨ ਸਮਾਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪੁਰਾਭੇਦਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸੋਯੇਵਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਕਲਹਵਿਵਾਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਚੂਲ਼ਬ੍ਯੂਹਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੮੫-੬. ਸਕਂਸਕਂਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਬ੍ਬਸਾਨਾਤਿ ਚੂਲ਼ਬ੍ਯੂਹਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਹਾਸਮਯੇ ''ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਇਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ 'ਸਾਧੁਰੂਪਮ੍ਹਾ'ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਸਾਧੁਰੂਪਾਵ ਇਮੇ ਅਤ੍ਤਨੋਯੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਨਿਮ੍ਮਿਤਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਦ੍ਵੇਪਿ ਗਾਥਾ ਪੁਚ੍ਛਾਗਾਥਾਯੇਵ। ਤਾਸੁ **ਸਕਂਸਕਂਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਬ੍ਬਸਾਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਸਮਾਨਾ। **ਵਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਨਾਨਾ ਕੁਸਲਾ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਬਲਗ੍ਗਾਹਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ''ਕੁਸਲਾਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਮਾਨਾ ਪੁਥੁ ਪੁਥੁ ਵਦਨ੍ਤਿ ਏਕਂ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਯੋ ਏਵਂ ਜਾਨਾਤਿ ਸ ਵੇਦਿ ਧਮ੍ਮਂ ਇਦਂ ਪਟਿਕੋਸਮਕੇਵਲੀ ਸੋ**ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਯੋ ਏਵਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਵੇਦਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੋ ਹੀਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਬਾਲੋ**ਤਿ ਹੀਨੋ। **ਅਕ੍ਕੁਸਲੋ**ਤਿ ਅਵਿਦ੍ਵਾ।

੮੮੭-੮. ਇਦਾਨਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਗਾਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਾ ਪੁਰਿਮਡ੍ਢੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਛਿਮਡ੍ਢੇਨ ਪਟਿਬ੍ਯੂਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ। ਤੇਨ ਬ੍ਯੂਹੇਨ ਉਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਤੋ ਚ ਅਪ੍ਪਕਤ੍ਤਾ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ''ਚੂਲ਼ਬ੍ਯੂਹ''ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਸ੍ਸ ਚੇ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਂ। **ਸਬ੍ਬੇਵ ਬਾਲਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਇਮੇ ਬਾਲਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਸਬ੍ਬੇਵਿਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਬ੍ਬਸਾਨਾ**ਤਿ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਚੇਵ ਨ ਵੀਵਦਾਤਾ। ਸਂਸੁਦ੍ਧਪਞ੍ਞਾ ਕੁਸਲਾ ਮੁਤੀਮਾ**ਤਿ ਸਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨ ਵਿਵਦਾਤਾ ਨ ਵੋਦਾਤਾ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਾਵ ਸਮਾਨਾ ਸਂਸੁਦ੍ਧਪਞ੍ਞਾ ਚ ਕੁਸਲਾ ਚ ਮੁਤਿਮਨ੍ਤੋ ਚ ਤੇ ਹੋਨ੍ਤਿ ਚੇ। ਅਥ ਵਾ ''ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਚੇ ਪਨ ਵੀਵਦਾਤਾ'' ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸਕਾਯ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵੋਦਾਤਾ ਸਂਸੁਦ੍ਧਪਞ੍ਞਾ ਕੁਸਲਾ ਮੁਤਿਮਨ੍ਤੋ ਹੋਨ੍ਤਿ ਚੇ। **ਨ ਤੇਸਂ ਕੋਚੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਤੇਸਂ ਏਕੋਪਿ ਹੀਨਪਞ੍ਞੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ? **ਦਿਟ੍ਠੀ ਹਿ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਸਮਤ੍ਤਾ,** ਯਥਾ ਇਤਰੇਸਨ੍ਤਿ।

੮੮੯. ਨ ਵਾਹਮੇਤਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਯਂ** ਤੇ **ਮਿਥੁ** ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਜਨਾ **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ** ''ਬਾਲੋ''ਤਿ ਆਹੁ, ਅਹਂ **ਏਤਂ ਤਥਿਯਂ** ਤਚ੍ਛਨ੍ਤਿ **ਨੇਵ ਬ੍ਰੂਮਿ**। ਕਿਂਕਾਰਣਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ **ਸਕਂ ਸਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ** ''ਇਦਮੇਵ **ਸਚ੍ਚਂ** ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ **ਅਕਂਸੁ**। ਤੇਨ ਚ ਕਾਰਣੇਨ **ਪਰਂ "ਬਾਲੋ"ਤਿ ਦਹਨ੍ਤਿ**। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਤਥਿਯ''ਨ੍ਤਿ ''ਕਥਿਵ''ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਾਠਾ।

੮੯੦. ਯਮਾਹੂਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਗਾਥਾਯ **ਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿਸਚ੍ਚਂ ਤਥਿਯਨ੍ਤਿ ਏਕੇ ਆਹੁ**।

੮੯੧. **ਏਕਞ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਗਾਥਾਯ ਏਕਂ ਸਚ੍ਚਂ ਨਿਰੋਧੋ ਮਗ੍ਗੋ ਵਾ। **ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਜਾ ਨੋ ਵਿਵਦੇ ਪਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਮ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚੇ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਜਾ ਨੋ ਵਿਵਦੇਯ੍ਯ। **ਸਯਂ ਥੁਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੮੯੨. **ਕਸ੍ਮਾ ਨੂ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਗਾਥਾਯ **ਪਵਾਦਿਯਾਸੇ**ਤਿ ਵਾਦਿਨੋ। **ਉਦਾਹੁ ਤੇ ਤਕ੍ਕਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਵਾਦਿਨੋ ਉਦਾਹੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਕ੍ਕਮਤ੍ਤਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

੮੯੩. **ਨ ਹੇਵਾ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਗਾਥਾਯ **ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਞ੍ਞਾਯ ਨਿਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤੇਨ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣਾਨਿ। **ਤਕ੍ਕਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਪਕਪ੍ਪਯਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਜਨੇਤ੍ਵਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠੀਸੁ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਜਨੇਨ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋਪਿ ਜਨੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਜਨੇਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਨੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੨੧)।

੮੯੪-੫. ਇਦਾਨਿ ਏਵਂ ਨਾਨਾਸਚ੍ਚੇਸੁ ਅਸਨ੍ਤੇਸੁ ਤਕ੍ਕਮਤ੍ਤਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾਨਂ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਦਿਟ੍ਠੇ ਸੁਤੇ**"ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਦਿਟ੍ਠਸੁਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੁਤਾਦੀਸੁ। **ਏਤੇ ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਮਾਨਦਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਏਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮੇ ਨਿਸ੍ਸਯਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਿਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਿਮਾਨਂ ਅਸਮ੍ਮਾਨਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ। **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਹਸ੍ਸਮਾਨੋ, ਬਾਲੋ ਪਰੋ ਅਕ੍ਕੁਸਲੋਤਿ ਚਾਹਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਮਾਨਦਸ੍ਸੀਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤੁਟ੍ਠਿਜਾਤੋ ਹਾਸਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਪਰੋ ਹੀਨੋ ਚ ਅਵਿਦ੍ਵਾ ਚਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਦਤਿਯੇਵ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ **ਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਯਮਤ੍ਤਨਾ**ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ। **ਵਿਮਾਨੇਤੀ**ਤਿ ਗਰਹਤਿ। **ਤਦੇਵ ਪਾਵਾ**ਤਿ ਤਦੇਵ ਵਚਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਂ।

੮੯੬. **ਅਤਿਸਾਰਦਿਟ੍ਠਿਯਾ**ਤਿ ਗਾਥਾਯਤ੍ਥੋ – **ਸੋ** ਏਵਂ ਤਾਯ ਲਕ੍ਖਣਾਤਿਸਾਰਿਨਿਯਾ **ਅਤਿਸਾਰਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮਤ੍ਤੋ** ਪੁਣ੍ਣੋ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤੋ, ਤੇਨ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨੇਨ ਮਤ੍ਤੋ ''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਅਹਂ ਕੇਵਲੀ''ਤਿ ਏਵਂ **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮਾਨੀ ਸਯਮੇ**ਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ **ਮਨਸਾ** ''ਅਹਂ ਪਣ੍ਡਿਤੋ''ਤਿ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਤਿ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ? **ਦਿਟ੍ਠੀ ਹਿ ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਸਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ।

੮੯੭. **ਪਰਸ੍ਸ ਚੇ**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥੋ ਚ – ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ? ਯੋ ਸੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਹਸ੍ਸਮਾਨੋ ''ਬਾਲੋ ਪਰੋ ਅਕ੍ਕੁਸਲੋ''ਤਿ ਚਾਹ। ਤਸ੍ਸ **ਪਰਸ੍ਸ ਚੇ ਹਿ ਵਚਸਾ** ਸੋ ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ **ਨਿਹੀਨੋ** ਹੋਤਿ। **ਤੁਮੋ ਸਹਾ ਹੋਤਿ ਨਿਹੀਨਪਞ੍ਞੋ,** ਸੋਪਿ ਤੇਨੇਵ ਸਹ ਨਿਹੀਨਪਞ੍ਞੋ ਹੋਤਿ। ਸੋਪਿ ਹਿ ਨਂ ''ਬਾਲੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਸੋ ਪਨ **ਸਯਮੇ**ਵ **ਵੇਦਗੂ ਚ ਧੀਰੋ ਚ ਹੋਤਿ**। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ **ਨ ਕੋਚਿ ਬਾਲੋ ਸਮਣੇਸੁ ਅਤ੍ਥਿ**। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਯ ਪਣ੍ਡਿਤਾ।

੮੯੮. **ਅਞ੍ਞਂ ਇਤੋ**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥੋ ਚ – ''ਅਥ ਚੇ ਸਯਂ ਵੇਦਗੂ ਹੋਤਿ ਧੀਰੋ, ਨ ਕੋਚਿ ਬਾਲੋ ਸਮਣੇਸੁ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਵਞ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸਿਯਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ''ਕਸ੍ਮਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਯਸ੍ਮਾ **ਅਞ੍ਞਂ ਇਤੋ ਯਾਭਿਵਦਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਪਰਦ੍ਧਾ ਸੁਦ੍ਧਿਮਕੇਵਲੀ ਤੇ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਤਿਤ੍ਥ੍ਯਾ ਪੁਥੁਸੋ ਵਦਨ੍ਤਿ,** ਯੇ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਭਿਵਦਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਅਪਰਦ੍ਧਾ ਵਿਰਦ੍ਧਾ ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਂ, ਅਕੇਵਲਿਨੋ ਚ ਤੇਤਿ ਏਵਂ ਪੁਥੁਤਿਤ੍ਥ੍ਯਾ ਯਸ੍ਮਾ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਵਂ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਰਾਗੇਨ ਹਿ ਤੇ ਭਿਰਤ੍ਤਾ,** ਯਸ੍ਮਾ ਸਕੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਰਾਗੇਨ ਅਭਿਰਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੮੯੯-੯੦੦. ਏਵਂ ਅਭਿਰਤ੍ਤਾ ਚ – **ਇਧੇਵ ਸੁਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਕਾਯਨੇ**ਤਿ ਸਕਮਗ੍ਗੇ **ਦਲ੍ਹਂ ਵਦਾਨਾ**ਤਿ ਦਲ੍ਹਵਾਦਾ। ਏਵਞ੍ਚ ਦਲ੍ਹਵਾਦੇਸੁ ਤੇਸੁ ਯੋ ਕੋਚਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਸਕਾਯਨੇ ਵਾਪਿ ਦਲ੍ਹਂ ਵਦਾਨੋ **ਕਮੇਤ੍ਥ ਬਾਲੋਤਿ ਪਰਂ ਦਹੇਯ੍ਯ,** ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਤਤ੍ਥ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿਕਇਸ੍ਸਰਕਾਰਣਨਿਯਤਾਦਿਭੇਦੇ ਸਕੇ ਆਯਤਨੇ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਦਲ੍ਹਂ ਵਦਾਨੋ ਕਂ ਪਰਂ ਏਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੇ ''ਬਾਲੋ''ਤਿ ਸਹ ਧਮ੍ਮੇਨ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਨਨੁ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਮਤੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਏਵ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਏਵ ਚ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਚ **ਸਯਮੇਵ ਸੋ ਮੇਧਗਮਾਵਹੇਯ੍ਯ ਪਰਂ ਵਦਂ ਬਾਲਮਸੁਦ੍ਧਿਧਮ੍ਮਂ,** ਸੋਪਿ ਪਰਂ ''ਬਾਲੋ ਚ ਅਸੁਦ੍ਧਿਧਮ੍ਮੋ ਚ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਕਲਹਂ ਆਵਹੇਯ੍ਯ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਮਤੇਨ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਏਵ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਏਵ ਚ।

੯੦੧. ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ **ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਪਮਾਯ ਉਦ੍ਧਂਸ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਵਾਦਮੇਤਿ,** ਦਿਟ੍ਠਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਸਯਞ੍ਚ ਸਤ੍ਥਾਰਾਦੀਨਿ ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸੋ ਭਿਯ੍ਯੋ ਵਿਵਾਦਮੇਤੀਤਿ। ਏਵੰ ਪਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਸੁ ਆਦੀਨਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ **ਹਿਤ੍ਵਾਨ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨਿ ਨ ਮੇਧਗਂ ਕੁਬ੍ਬਤਿ ਜਨ੍ਤੁ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪੁਰਾਭੇਦਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸੋ ਏਵਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚੂਲਬ੍ਯੂਹਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੩. ਮਹਾਬ੍ਯੂਹਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੦੨. ਯੇ ਕੇਚਿਮੇਤਿ ਮਹਾਬ੍ਯੂਹਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਹਾਸਮਯੇ ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਇਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਬ੍ਬਸਾਨਾ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਨਿਨ੍ਦਮੇਵ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਪਸਂਸਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਵਿਕਾਤੁਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨ ਨਿਮ੍ਮਿਤਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਵਾਨਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨੁ ਆਨਯਨ੍ਤਿ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਹਰਨ੍ਤਿ।

੯੦੩. ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਵਾਦਿਨੋ ਕਦਾਚਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਸਂਸਮ੍ਪਿ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਯਂ ਏਤਂ ਪਸਂਸਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਾਦਫਲਂ, ਤਂ ਅਪ੍ਪਂ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਸਮਾਯ ਸਮਤ੍ਥਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਦੁਤਿਯੇ ਨਿਨ੍ਦਾਫਲੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਤਾਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਗਾਥਮਾਹ। **''ਅਪ੍ਪਞ੍ਹਿ ਏਤਂ ਨ ਅਲਂ ਸਮਾਯ, ਦੁਵੇ ਵਿਵਾਦਸ੍ਸ ਫਲਾਨਿ ਬ੍ਰੂਮੀ''**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦੁਵੇ ਵਿਵਾਦਸ੍ਸ ਫਲਾਨੀ**ਤਿ ਨਿਨ੍ਦਾ ਪਸਂਸਾ ਚ, ਜਯਪਰਾਜਯਾਦੀਨਿ ਵਾ ਤਂਸਭਾਗਾਨਿ। **ਏਤਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਨਿਨ੍ਦਾ ਅਨਿਟ੍ਠਾ ਏਵ, ਪਸਂਸਾ ਨਾਲਂ ਸਮਾਯਾ''ਤਿ ਏਤਮ੍ਪਿ ਵਿਵਾਦਫਲੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਖੇਮਾਭਿਪਸ੍ਸਂ ਅਵਿਵਾਦਭੂਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਵਾਦਭੂਮਿਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ''ਖੇਮ''ਨ੍ਤਿ ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ।

੯੦੪. ਏਵਞ੍ਹਿ ਅਵਿਵਦਮਾਨੋ – **ਯਾ ਕਾਚਿਮਾ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਮੁਤਿਯੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ। **ਪੁਥੁਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਮ੍ਭਵਾ। **ਸੋ ਉਪਯਂ ਕਿਮੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸੋ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਉਪਯਂ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਏਕਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਕਿਂ ਉਪੇਯ੍ਯ, ਕੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨ ਉਪੇਯ੍ਯ। **ਦਿਟ੍ਠੇ ਸੁਤੇ ਖਨ੍ਤਿਮਕੁਬ੍ਬਮਾਨੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਸੁਦ੍ਧੀਸੁ ਪੇਮਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ।

੯੦੫. ਇਤੋ ਬਾਹਿਰਾ ਪਨ – **ਸੀਲੁਤ੍ਤਮਾ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸੀਲਂਯੇਵ ''ਉਤ੍ਤਮ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ **ਸੀਲੁਤ੍ਤਮਾ** ਏਕੇ ਭੋਨ੍ਤੋ ਸਂਯਮਮਤ੍ਤੇਨ **ਸੁਦ੍ਧਿਂ** ਵਦਨ੍ਤਿ, ਹਤ੍ਥਿਵਤਾਦਿਞ੍ਚ **ਵਤਂ ਸਮਾਦਾਯ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ, ਇਧੇਵ** ਦਿਟ੍ਠਿਯਂ **ਅਸ੍ਸ** ਸਤ੍ਥੁਨੋ **ਸੁਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ **ਭਵੂਪਨੀਤਾ** ਭਵਜ੍ਝੋਸਿਤਾ ਸਮਾਨਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਪਿਚ ਤੇ **ਕੁਸਲਾ ਵਦਾਨਾ** ''ਕੁਸਲਾ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਾਦਾ।

੯੦੬. ਏਵਂ ਸੀਲੁਤ੍ਤਮੇਸੁ ਚ ਤੇਸੁ ਤਥਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਯੋ ਕੋਚਿ – **ਸਚੇ ਚੁਤੋ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਸਚੇ** ਤਤੋ **ਸੀਲਵਤਤੋ** ਪਰਵਿਚ੍ਛਨ੍ਦਨੇਨ ਵਾ ਅਨਭਿਸਮ੍ਭੁਣਨ੍ਤੋ ਵਾ **ਚੁਤੋ ਹੋਤਿ,** ਸੋ ਤਂ ਸੀਲਬ੍ਬਤਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਵਾ **ਵਿਰਾਧਯਿਤ੍ਵਾ ਪਵੇਧਤੀ**। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਵੇਧਤਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਤਂ ਸੀਲਬ੍ਬਤਸੁਦ੍ਧਿਂ **ਪਜਪ੍ਪਤੀ** ਚ ਵਿਪ੍ਪਲਪਤਿ **ਪਤ੍ਥਯਤੀ** ਚ। ਕਿਮਿਵ? **ਸਤ੍ਥਾਵ ਹੀਨੋ ਪਵਸਂ ਘਰਮ੍ਹਾ**। ਘਰਮ੍ਹਾ ਪਵਸਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਤੋ ਹੀਨੋ ਯਥਾ ਤਂ ਘਰਂ ਵਾ ਸਤ੍ਥਂ ਵਾ ਪਤ੍ਥੇਯ੍ਯਾਤਿ।

੯੦੭. ਏਵਂ ਪਨ ਸੀਲੁਤ੍ਤਮਾਨਂ ਵੇਧਕਾਰਣਂ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ – **ਸੀਲਬ੍ਬਤਂ ਵਾਪਿ ਪਹਾਯ ਸਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਵਜ੍ਜਨਵਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਂ ਲੋਕਿਯਕੁਸਲਞ੍ਚ। **ਏਤਂ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਅਸੁਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਅਪਤ੍ਥਯਾਨੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾਦਿਭੇਦਂ ਏਤਂ ਸੁਦ੍ਧਿਂ, ਅਕੁਸਲਾਦਿਭੇਦਂ ਅਸੁਦ੍ਧਿਞ੍ਚ ਅਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ। **ਵਿਰਤੋ ਚਰੇ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਚ ਵਿਰਤੋ ਚਰੇਯ੍ਯ। **ਸਨ੍ਤਿਮਨੁਗ੍ਗਹਾਯਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਗਹੇਤ੍ਵਾ।

੯੦੮. ਏਵੰ ਇਤੋ ਬਾਹਿਰਕੇ ਸੀਲੁਤ੍ਤਮੇ ਸਂਯਮੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਵਾਦੇ ਤੇਸਂ ਵਿਘਾਤਂ ਸੀਲਬ੍ਬਤਪ੍ਪਹਾਯਿਨੋ ਅਰਹਤੋ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ତਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਸੁਦ੍ਧਿਵਾਦੇ ਬਾਹਿਰਕੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤਮੂਪਨਿਸ੍ਸਾਯਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸਨ੍ਤੁਞ੍ਞੇਪਿ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਤੇ **ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤਂ** ਅਮਰਨ੍ਤਪਂ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਸੁਦ੍ਧਿਆਦੀਸੁ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰਂ **ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ** ਅਕਿਰਿਯਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਾ **ਉਦ੍ਧਂਸਰਾ** ਹੁਤ੍ਵਾ **ਭਵਾਭਵੇਸੁ ਅਵੀਤਤਣ੍ਹਾਸੇ ਸੁਦ੍ਧਿਮਨੁਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤਿ** ਵਦਨ੍ਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤੀਤਿ।

੯੦੯. ਏਵੰ ਤੇਸਂ ਅਵੀਤਤਣ੍ਹਾਨਂ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਅਨੁਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤਾਨਂ ਯੋਪਿ ਸੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਮੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਵੀਤਤਣ੍ਹਤ੍ਤਾ ਭਵਾਭਵੇਸੁ ਤਂ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ **ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਸ੍ਸ ਹਿ ਜਪ੍ਪਿਤਾਨਿ** ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਣ੍ਹਾ ਹਿ ਆਸੇਵਿਤਾ ਤਣ੍ਹਂ ਵਡ੍ਢਯਤੇਵ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਜਪ੍ਪਿਤਾਨਿ, **ਪਵੇਧਿਤਂ ਵਾਪਿ ਪਕਪ੍ਪਿਤੇਸੁ,** ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਚਸ੍ਸ ਪਕਪ੍ਪਿਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਪਵੇਧਿਤਮ੍ਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਭਵਾਭਵੇਸੁ ਪਨ ਵੀਤਤਣ੍ਹਤ੍ਤਾ ਆਯਤਿਂ **ਚੁਤੂਪਪਾਤੋ ਇਧ ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਕੇਨ ਵੇਧੇਯ੍ਯ ਕੁਹਿਂਵ ਜਪ੍ਪੇਤਿ** ਅਯਮੇਤਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸੇਸਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੯੧੦-੧੧. **ਯਮਾਹੂ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਗਾਥਾ। ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਕੋਪਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾਦੋ ਸਚ੍ਚੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੇਵਲਂ ਦਿਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਕੇਨ ਹਿ ਤੇ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਕਞ੍ਹੀ"**ਤਿ ਇਮਂ ਤਾਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਮੁਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਂ।

੯੧੨. ਏਵਮੇਤੇਸੁ ਸਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਬ੍ਰੂਵਨ੍ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਨ ਧਮ੍ਮਂ ''ਹੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਸੁ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ – **ਪਰਸ੍ਸ ਚੇ ਵਮ੍ਭਯਿਤੇਨ ਹੀਨੋ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਦਿ **ਪਰਸ੍ਸ** ਨਿਨ੍ਦਿਤਕਾਰਣਾ **ਹੀਨੋ** ਭਵੇਯ੍ਯ, **ਨ ਕੋਚਿ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੇਸਿ** ਅਗ੍ਗੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਪੁਥੂ ਹਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਦਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ, ਨਿਹੀਨਤੋ** ਸਬ੍ਬੇਵ ਤੇ **ਸਮ੍ਹਿ ਦਲ੍ਹਂ ਵਦਾਨਾ** ਸਕਧਮ੍ਮੇ ਦਲ੍ਹਵਾਦਾ ਏਵ।

੯੧੩. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪੂਜਾ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤੇ ਚ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ **ਯਥਾ ਪਸਂਸਨ੍ਤਿ ਸਕਾਯਨਾਨਿ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪੂਜਾਪਿ ਨੇਸਂ ਤਥੇ**ਵ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਅਤਿਵਿਯ ਸਤ੍ਥਾਰਾਦੀਨਿ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਦਿ ਤੇ ਪਮਾਣਾ ਸਿਯੁਂ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ **ਸਬ੍ਬੇ**ਵ **ਵਾਦਾ ਤਥਿਯਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ**। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਸੁਦ੍ਧੀ ਹਿ ਨੇਸਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇ**ਵ, ਨ ਸਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਨਾਪਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ। ਅਤ੍ਤਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਾਹਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਤਂ ਤੇਸਂ ਪਰਪਚ੍ਚਯਨੇਯ੍ਯਬੁਦ੍ਧੀਨਂ।

੯੧੪. ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਵਿਪਰੀਤੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਤਸ੍ਸ – **ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਰਨੇਯ੍ਯਮਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ** ਹਿ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੭; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੫) ਨਯੇਨ ਸੁਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਪਰੇਨ ਨੇਤਬ੍ਬਂ ਞਾਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਦਿਟ੍ਠਿ**ਧਮ੍ਮੇਸੁ** ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ **ਸਮੁਗ੍ਗਹੀਤ**ਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਂਕਾਰਣਾ ਸੋ ਦਿਟ੍ਠਿਕਲਹਾਨਿ ਅਤੀਤੋ, ਨ ਚ ਸੋ **ਸੇਟ੍ਠਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ ਧਮ੍ਮਮਞ੍ਞਂ** ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਹਿ।

੯੧੫. **ਜਾਨਾਮੀ**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥੋ ਚ – ਏਵੰ ਤਾਵ ਪਰਮਤ੍ਥਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਨ ਹਿ ਸੇਟ੍ਠਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ ਧਮ੍ਮਮਞ੍ਞਂ, ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਰਚਿਤ੍ਤਞਾਣਾਦੀਹਿ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਪਿ **"ਜਾਨਾਮਿ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਤਥੇ**ਵ **ਏਤ"**ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤਾਪਿ ਚ **ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਚੇਨ੍ਤਿ**। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਏਕੋਪਿ **ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ ਚੇ** ਅਦ੍ਦਸ ਚੇਪਿ **ਤੇਨ** ਪਰਚਿਤ੍ਤਞਾਣਾਦਿਨਾ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਤ੍ਥਂ, **ਕਿਞ੍ਹਿ ਤੁਮਸ੍ਸ ਤੇਨ** ਤਸ੍ਸ ਤੇਨ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਕਿਂ ਕਤਂ, ਕਿਂ ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਞ੍ਞਾ ਸਾਧਿਤਾ, ਉਦਾਹੁ ਸਮੁਦਯਪਹਾਨਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ, ਯਤੋ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਤੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਅਞ੍ਞੇਨੇਵ **ਵਦਨ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਿਂ,** ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਤੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਅਞ੍ਞੇਨੇਵ ਵਦਨ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ।

੯੧੬. **ਪਸ੍ਸਂ ਨਰੋ**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥੋ ਚ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ? ਯ੍ਵਾਯਂ ਪਰਚਿਤ੍ਤਞਾਣਾਦੀਹਿ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ, ਸੋ **ਪਸ੍ਸਂ ਨਰੋ ਦਕ੍ਖਤਿ ਨਾਮਰੂਪਂ,** ਨ ਤਤੋ ਪਰਂ **ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਵਾ ਞਸ੍ਸਤਿ ਤਾਨਿਮੇ**ਵ ਨਾਮਰੂਪਾਨਿ ਨਿਚ੍ਚਤੋ ਸੁਖਤੋ ਵਾ ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਸੋ ਏਵੰ

ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ **ਕਾਮਂ ਬਹੁਂ ਪਸ੍ਸਤੁ ਅਪ੍ਪਕਂ** ਵਾ ਨਾਮਰੂਪਂ ਨਿਚ੍ਚਤੋ ਸੁਖਤੋ ਚ, ਅਥਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪੇਨ ਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਨ ਹਿ ਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਕੁਸਲਾ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ।

੯੧੭. ਨਿਵਿਸ੍ਸਵਾਦੀਤਿ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥੋ ਚ – ਤੇਨ ਚ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਸਤਿਯਾਪਿ ਯੋ ''ਜਾਨਾਮਿ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਤਥੇਵ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਵਿਸ੍ਸਵਾਦੀ, ਏਤਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਚ੍ਚੇਨ੍ਤੋ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਵਿਸ੍ਸਵਾਦੀ, ਸੋ **ਸੁਬ੍ਬਿਨਯੋ** ਨ ਹੋਤਿ ਤਂ ਤਥਾ **ਪਕਪ੍ਪਿਤਂ** ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਂ **ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪੁਰੇਕ੍ਖਰਾਨੋ**। ਸੋ ਹਿ ਯਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾਦਿਂ **ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਤ੍ਥੇ**ਵ **ਸੁਭਂ ਵਦਾਨੋ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਵਦੋ,** ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਾਦੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਨੋ ਵਾ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਤਤ੍ਥ ਤਥਦ੍ਦਸਾ ਸੋ, ਤਤ੍ਥ ਸਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਵਿਪਰੀਤਮੇਵ ਸੋ ਅਦ੍ਦਸ। ਯਥਾ ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਥੇਵ ਨਂ ਅਦ੍ਦਸ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਇਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੯੧੮. ਏਵਂ ਪਕਪ੍ਪਿਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪੁਰੇਕ੍ਖਰਾਨੇਸੁ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸੁ – **ਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਕਪ੍ਪਮੁਪੇਤਿ ਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਯ, ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਪਿ ਞਾਣਬਨ੍ਧੂ**ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞਾਣਾਦਿਨਾ ਅਕਤਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਬਨ੍ਧੁ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਗ੍ਗਹੋ – ਨਾਪਿ ਅਸ੍ਸ ਞਾਣੇਨ ਕਤੋ ਬਨ੍ਧੁ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਨਪਿ ਞਾਣਬਨ੍ਧੁ। **ਸਮ੍ਮੁਤਿਯੋ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਮੁਤਿਯੋ। **ਪੁਥੁਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਮ੍ਭਵਾ। **ਉਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ, ਅਞ੍ਞੇ ਤਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯੋ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੯੧੯. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜ ਗਨ੍ਥਾਨੀ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਹਣਵਿਰਹਿਤੋ, ਸੋਪਿ ਨਾਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹੋਤਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹੋ, ਨ ਵਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹੋ।

੯੨੦. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ – **ਪੁਬ੍ਬਾਸਵੇ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪੁਬ੍ਬਾਸਵੇ**ਤਿ ਅਤੀਤਰੂਪਾਦੀਨਿ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਧਮ੍ਮੇ ਕਿਲੇਸੇ। **ਨਵੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਰੂਪਾਦੀਨਿ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਧਮ੍ਮੇ। **ਨ ਛਨ੍ਦਗੂ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਾਦਿਵਸੇਨ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਅਨਤ੍ਤਗਰਹੀ**ਤਿ ਕਤਾਕਤਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਗਰਹਨ੍ਤੋ।

੯੨੧. ਏਵਂ ਅਨਤ੍ਤਗਰਹੀ ਚ – **ਸ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮੇਸੁ ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਟ੍ਠਂ ਵਾ''ਤਿ ਏਵਂਪਭੇਦੇਸੁ। **ਪਨ੍ਨਭਾਰੋ**ਤਿ ਪਤਿਤਭਾਰੋ। ਨ ਕਪ੍ਪੇਤੀਤਿ **ਨ ਕਪ੍ਪਿਯੋ,** ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪਂ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੂਪਰਤੋ**ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕਸੇਕ੍ਖਾ ਵਿਯ ਉਪਰਤਿਸਮਙ੍ਗੀਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। **ਨ ਪਤ੍ਥਿਯੋ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ। ਤਣ੍ਹਾ ਹਿ ਪਤ੍ਥਿਯਤੀਤਿ ਪਤ੍ਥਿਯਾ, ਨਾਸ੍ਸ ਪਤ੍ਥਿਯਾਤਿ ਨ ਪਤ੍ਥਿਯੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵਾਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪੁਰਾਭੇਦਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸੋ ਏਵਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਮਹਾਬ੍ਯੂਹਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੪. ਤੁਵਟਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੨੨. ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਤਨ੍ਤਿ ਤੁਵਟਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਇਦਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਮਹਾਸਮਯੇ ''ਕਾ ਨੁ ਖੋ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਨਿਮ੍ਮਿਤਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਗਾਥਾਯ ਤਾਵ **ਪੁਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਦਿਟ੍ਠਜੋਤਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪੁਚ੍ਛਾ ਵਿਭਜਿਤਾ। **ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਗੋਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁਂ। **ਵਿਵੇਕਂ ਸਨ੍ਤਿਪਦਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਵਿਵੇਕਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤਿਪਦਞ੍ਚ। **ਕਥਂ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਕਥਂ ਪਵਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨੋ

ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੁਂ ਹੋਤਿ।

੯੨੩. ਅਥ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਕਿਲੇਸੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਤਿ, ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤੁਦਸ੍ਸਨੇ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਤਂ ਦੇਵਪਰਿਸਂ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ **"ਮੂਲਂ ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਖਾਯਾ"**ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਗਾਥਾਯ ਤਾਵ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਪਪਞ੍ਚਾਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤਤ੍ਤਾ ਪਪਞ੍ਚਾ ਏਵ ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਖਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ ਕਿਲੇਸਾ ਮੂਲਂ, ਤਂ ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਖਾਯ ਮੂਲਂ **ਅਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਞ੍ਚ **ਸਬ੍ਬਂ** ਮਨ੍ਤਾਯ **ਉਪਰੁਨ੍ਧੇ। ਯਾ ਕਾਚਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਤਣ੍ਹਾ** ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ, **ਤਾਸਂ ਵਿਨਯਾ ਸਦਾ ਸਤੋ ਸਿਕ੍ਖੇ** ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਤਿ।

੯੨੪. ਏਵਂ ਤਾਵ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਏਵ ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਯੁਤ੍ਤਂ ਦੇਸਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਮਾਨਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਦੇਸੇਤੁਂ **"ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਮਭਿਜਞ੍ਞਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨਤਾਦਿਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯ **ਅਥ ਵਾਪਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਅਥ ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾਪਿ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਵਾ ਗੁਣਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯ। **ਨ ਤੇਨ ਥਾਮਂ ਕੁਬ੍ਬੇਥਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਗੁਣੇਨ ਥਾਮਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ।

੯੨੫. ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਅਕਰਣਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸੇਯ੍ਯੋ ਨ ਤੇਨਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਤੇਨ** ਚ ਮਾਨੇਨ ''ਸੇਯ੍ਯੋਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਨੀਚੋਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਸਰਿਕ੍ਖੋਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਾਪਿ **ਨ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ,** ਤੇਹਿ ਚ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨਤਾਦੀਹਿ ਗੁਣੇਹਿ **ਫੁਟ੍ਠੋ ਅਨੇਕਰੂਪੇਹਿ** ''ਅਹਂ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ **ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ**।

੯੨੬. ਏਵਂ ਮਾਨਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨਪਿ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੂਪਸਮਵਸੇਨਪਿ ਦੇਸੇਤੁਂ **"ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਮੇਵਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਮੇਵੁਪਸਮੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਏਵ ਰਾਗਾਦਿਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਉਪਸਮੇਯ੍ਯ। **ਨ ਅਞ੍ਞਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਨ੍ਤਿਮੇਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਚ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਸਨ੍ਤਿਂ ਨ ਪਰਿਯੇਸੇਯ੍ਯ। **ਕੁਤੋ ਨਿਰਤ੍ਤਾ ਵਾ**ਤਿ ਨਿਰਤ੍ਤਾ ਕੁਤੋ ਏਵ।

੯੨੭. ਇਦਾਨਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਤਾਦਿਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਮਜ੍ਝੇ ਯਥਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯਥਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ** ਉਪਰਿਮਹੇਟ੍ਠਿਮਭਾਗਾਨਂ ਵੇਮਜ੍ਝਸਙ੍ਖਾਤੇ ਚਤੁਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਪ੍ਪਮਾਣੇ **ਮਜ੍ਝੇ** ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ **ਊਮਿ ਨ ਜਾਯਤਿ, ਠਿਤੋ**ਵ ਸੋ **ਹੋਤਿ** ਅਵਿਕਮ੍ਪਮਾਨੋ, **ਏਵਂ** ਅਨੇਜੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਲਾਭਾਦੀਸੁ **ਠਿਤੋ** ਅਸ੍ਸ ਅਵਿਕਮ੍ਪਮਾਨੋ, ਸੋ ਤਾਦਿਸੋ ਰਾਗਾਦਿ**ਉਸ੍ਸਦਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ ਕੁਹਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ।

੯੨੮. ਇਦਾਨਿ ਏਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਿਤਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਦਿਪਟਿਪਦਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਿਮ੍ਮਿਤਬੁਦ੍ਧੋ **"ਅਕਿਤ੍ਤਯੀ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਕਿਤ੍ਤਯੀ**ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। **ਵਿਵਟਚਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਵਿਵਟੇਹਿ ਅਨਾਵਰਣੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸਕ੍ਖਿਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਂ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਧਮ੍ਮਂ। **ਪਰਿਸ੍ਸਯਵਿਨਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਯਵਿਨਯਨਂ। **ਪਟਿਪਦਂ ਵਦੇਹੀ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਵਦੇਹਿ। **ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇ**ਤਿ ''ਭਦ੍ਦਂ ਤਵ ਅਤ੍ਥੁ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਲਪਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਅਥ ਵਾ ਭਦ੍ਦਂ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਤਵ ਪਟਿਪਦਂ ਵਦੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਅਥ ਵਾਪਿ ਸਮਾਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵ ਪਟਿਪਦਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਪਟਿਪਦਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਇਤਰੇਹਿ ਸੀਲਂ ਸਮਾਧਿਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

੯੨੯-੩੦. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ ਸੀਲਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਾ , ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਦੇਸਿਯਮਾਨਾ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ ਤਾਸਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਟਿਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਚਕ੍ਖੂਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਰਦ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ **ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਨੇਵ ਲੋਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਦਿਟ੍ਠਦਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਦਿਵਸੇਨ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਲੋਲੋ ਨੇਵਸ੍ਸ। **ਗਾਮਕਥਾਯ ਆਵਰਯੇ ਸੋਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾਤੋ ਸੋਤਂ

ਆਵਰੇਯ੍ਯ। **ਫਸ੍ਸੇਨਾਤਿ** ਰੋਗਫਸ੍ਸੇਨ। **ਭਵਞ੍ਚ ਨਾਭਿਜਪ੍ਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਕਾਮਭਵਾਦਿਭਵਞ੍ਚ ਨ ਪਤ੍ਥੇਯ੍ਯ। **ਭੇਰਵੇਸੁ ਚ ਨ ਸਮ੍ਪਵੇਧੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇਸੁ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦੀਸੁ ਭੇਰਵੇਸੁ ਚ ਨ ਸਮ੍ਪਵੇਧੇਯ੍ਯ, ਅਵਸੇਸੇਸੁ ਵਾ ਘਾਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਸਯੇਸੁ ਨਪ੍ਪਵੇਧੇਯ੍ਯ। ਏਵਂ ਪਰਿਪੂਰੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਵਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ''ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸਤਾ ਭੇਰਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨ ਵੇਧਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੯੩੧. **ਲਦ੍ਧਾ ਨ ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਕਯਿਰਾ**ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਅਨ੍ਨਾਦੀਨਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ''ਅਰਞ੍ਞੇ ਚ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਤਾ ਸਦਾ ਦੁਲ੍ਲਭ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ।

੯੩੨. **ਝਾਯੀ ਨ ਪਾਦਲੋਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਝਾਨਾਭਿਰਤੋ ਚ ਨ ਪਾਦਲੋਲੋ ਅਸ੍ਸ। **ਵਿਰਮੇ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਦਿਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਵਿਨੋਦੇਯ੍ਯ। ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਾਰਿਤਾਯ ਚੇਤ੍ਥ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜੇਯ੍ਯ।

੯੩੩. **ਤਨ੍ਦਿਂ ਮਾਯਂ ਹਸ੍ਸਂ ਖਿਡ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਆਲਸਿਯਞ੍ਚ ਮਾਯਞ੍ਚ ਹਸ੍ਸਞ੍ਚ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਖਿਡ੍ਡਞ੍ਚ। **ਸਵਿਭੂਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਭੂਸਾਯ।

੯੩੪-੭. **ਆਥਬ੍ਬਣ**ਨ੍ਤਿ ਆਥਬ੍ਬਣਿਕਮਨ੍ਤਪ੍ਪਯੋਗਂ। **ਸੁਪਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਪਿਨਸਤ੍ਥਂ। **ਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਮਣਿਲਕ੍ਖਣਾਦਿਂ। **ਨੋ ਵਿਦਹੇ**ਤਿ ਨਪ੍ਪਯੋਜੇਯ੍ਯ। **ਵਿਰੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਿਗਾਦੀਨਂ ਵਸ੍ਸਿਤਂ। **ਪੇਸੁਣਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ। **ਕਯਵਿਕ੍ਕਯੇ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਞ੍ਚਨਾਵਸੇਨ ਵਾ ਉਦਯਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ ਵਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। **ਉਪਵਾਦਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਉਪਵਾਦਕਰੇ ਕਿਲੇਸੇ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨਿ ਪਰੇਹਿ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਉਪਵਾਦਂ ਨ ਜਨੇਯ੍ਯ। **ਗਾਮੇ ਚ ਨਾਭਿਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਗਾਮੇ ਚ ਗਿਹਿਸਂਸਗ੍ਗਾਦੀਹਿ ਨਾਭਿਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਲਾਭਕਮ੍ਯਾ ਜਨਂ ਨ ਲਪਯੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਲਾਭਕਾਮਤਾਯ ਜਨਂ ਨਾਲਪਯੇਯ੍ਯ। **ਪਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚੀਵਰਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ , ਤਦਤ੍ਥਂ ਵਾ ਪਯੋਜਿਤਂ।

੯੩੮-੯. **ਮੋਸਵਜ੍ਜੇ ਨ ਨੀਯੇਥਾ**ਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦੇ ਨ ਨੀਯੇਥ। **ਜੀਵਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਜੀਵਿਕਾਯ। **ਸੁਤ੍ਵਾ ਰੁਸਿਤੋ ਬਹੁਂ ਵਾਚਂ, ਸਮਣਾਨਂ ਵਾ ਪੁਥੁਜਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਸਿਤੋ ਘਟ੍ਟਿਤੋ ਪਰੇਹਿ ਤੇਸ ਸਮਣਾਨਂ ਵਾ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਭੇਦਾਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪੁਥੁਜਨਾਨਂ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਅਨਿਟ੍ਠਵਾਚਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਨ ਪਟਿਵਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਨ ਪਟਿਵਦੇਯ੍ਯ। ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ? **ਨ ਹਿ ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਸੇਨਿਕਰੋਨ੍ਤਿ**।

੯੪੦. **ਏਤਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਮਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਞਤ੍ਵਾ। **ਵਿਚਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ। **ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ।

੯੪੧. ਕਿਂਕਾਰਣਾ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜੇਇਤਿ ਚੇ – **ਅਭਿਭੂ ਹਿ ਸੋ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਭੂ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਨਂ ਅਭਿਭਵਿਤਾ। **ਅਨਭਿਭੂਤੋ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਅਨਭਿਭੂਤੋ। **ਸਕ੍ਖਿਧਮ੍ਮਮਨੀਤਿਹਮਦਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਮੇਵ ਅਨੀਤਿਹਂ ਧਮ੍ਮਮਦ੍ਦਕ੍ਖਿ। **ਸਦਾ ਨਮਸ੍ਸਮਨੁਸਿਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਸਦਾ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾਯੋ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਏਤ੍ਥ ''ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਨੇਵ ਲੋਲੋ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ, ''ਅਨ੍ਨਾਨਮਥੋ ਪਾਨਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਮੁਖੇਨ ਪਚ੍ਚਯਪਟਿਸੇਵਨਸੀਲਂ, ਮੇਥੁਨਮੋਸਵਜ੍ਜਪੇਸੁਣਿਯਾਦੀਹਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਂ, ''ਆਥਬ੍ਬਣਂ ਸੁਪਿਨਂ ਲਕ੍ਖਣ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ, ''ਝਾਯੀ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮਾਧਿ, ''ਵਿਚਿਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਞ੍ਞਾ, ''ਸਦਾ ਸਤੋ ਸਿਕ੍ਖੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਨ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾ, ''ਅਥ ਆਸਨੇਸੁ ਸਯਨੇਸੁ, ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ, ਨਿਦ੍ਦਂ ਨ ਬਹੁਲੀਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਨਂ ਉਪਕਾਰਾਪਕਾਰਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਵਿਨੋਦਨਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ। ਏਵਂ ਭਗਵਾ

ਨਿਮ੍ਮਿਤਸ੍ਸ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਟਿਪਦਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪੁਰਾਭੇਦਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸੋਯੇਵਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਤੁਵਟਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੫. ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੪੨. **ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਾ ਭਯਂ ਜਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਯੋ ਸੋ ਸਮ੍ਮਾਪਰਿਬ੍ਬਾਜਨੀਯਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਯ ਸਾਕਿਯਕੋਲਿਯਾਨਂ ਉਦਕਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਲਹੋ ਵਣ੍ਣਿਤੋ, ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ''ਞਾਤਕਾ ਕਲਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਹਨ੍ਦ ਨੇ ਵਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸੇਨਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਠਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਮਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯਤ੍ਥੋ – ਯਂ ਲੋਕਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ ਵਾ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਂ ਵਾ ਭਯਂ ਜਾਤਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ **ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਾ ਭਯਂ ਜਾਤਂ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਕਾਰਣਾ ਜਾਤਂ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ **ਜਨਂ ਪਸ੍ਸਥ ਮੇਧਗਂ**, ਇਮਂ ਸਾਕਿਯਾਦਿਜਨਂ ਪਸ੍ਸਥ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮੇਧਗਂ ਹਿਂਸਕਂ ਬਾਧਕਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਤਂ ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਜਨਂ ਪਰਿਭਾਸਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਤਸ੍ਸ ਸਂਵੇਗਂ ਜਨੇਤੁਂ ਆਹ "**ਸਂਵੇਗਂ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਥਾ ਸਂਵਿਜਿਤਂ ਮਯਾ**"ਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੯੪੩. ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਨੇਨ ਸਂਵਿਜਿਤਂ, ਤਂ ਪਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਫਨ੍ਦਮਾਨ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਫਨ੍ਦਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦੀਹਿ ਕਮ੍ਪਮਾਨਂ। **ਅਪ੍ਪੋਦਕੇ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਉਦਕੇ। **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੇਹਿ ਬਯਾਰੁਦ੍ਧੇ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਾਨਾਸਤ੍ਤੇ ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧੇ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਮਂ ਭਯਮਾਵਿਸੀ**ਤਿ ਮਂ ਭਯਂ ਪਵਿਟ੍ਠਂ।

੯੪੪. **ਸਮਨ੍ਤਮਸਾਰੋ ਲੋਕੋ**ਤਿ ਨਿਰਯਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਲੋਕੋ ਅਸਾਰੋ ਨਿਚ੍ਚਸਾਰਾਦਿਰਹਿਤੋ। **ਦਿਸਾ ਸਬ੍ਬਾ ਸਮੇਰਿਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਕਮ੍ਪਿਤਾ। **ਇਚ੍ਛਂ ਭਵਨਮਤ੍ਤਨੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਾਣਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। **ਨਾਦ੍ਦਸਾਸਿਂ ਅਨੋਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਠਾਨਂ ਜਰਾਦੀਹਿ ਅਨਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਂ ਨਾਦ੍ਦਕ੍ਖਿਂ।

੯੪੫. **ਓਸਾਨੇਤ੍ਵੇਵ ਬਯਾਰੁਦ੍ਧੇ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਮੇ ਅਰਤੀ ਅਹੂ**ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਓਸਾਨੇ ਏਵ ਅਨ੍ਤਗਮਕੇ ਏਵ ਵਿਨਾਸਕੇ ਏਵ ਜਰਾਦੀਹਿ ਬਯਾਰੁਦ੍ਧੇ ਆਹਤਚਿਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਰਤਿ ਮੇ ਅਹੋਸਿ। **ਅਥੇਤ੍ਥ ਸਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਥ ਏਤੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਰਾਗਾਦਿਸਲ੍ਲਂ। **ਹਦਯਨਿਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਿਤਂ।

੯੪੬. ''ਕਥਂਆਨੁਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲ''ਨ੍ਤਿ ਚੇ – **ਯੇਨ ਸਲ੍ਲੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਸਾ ਸਬ੍ਬਾ ਵਿਧਾਵਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਦਿਸਾਪਿ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਦਿਸਾਵਿਦਿਸਾਪਿ ਧਾਵਤਿ। **ਤਮੇਵ ਸਲ੍ਲਮਬ੍ਬੁਯ੍ਹ, ਨ ਧਾਵਤਿ ਨ ਸੀਦਤੀ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਸਲ੍ਲਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਤਾ ਚ ਦਿਸਾ ਨ ਧਾਵਤਿ, ਚਤੁਰੋਘੇ ਚ ਨ ਸੀਦਤੀਤਿ।

੯੪੭. ਏਵਂਮਹਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਲ੍ਲੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣੇਸ੍ਵਪਿ ਚ ਸਤ੍ਤੇਸੁ – **ਤਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਾਨੁਗੀਯਨ੍ਤਿ, ਯਾਨਿ ਲੋਕੇ ਗਧਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੇ **ਲੋਕੇ** ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਗਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਗਧਿਤਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਚਿਰਕਾਲਾਸੇਵਿਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ''ਗਧਿਤਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, **ਤਤ੍ਥ** ਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਿਸਿਕ੍ਖਾਦਿਕਾ ਅਨੇਕਾ **ਸਿਕ੍ਖਾ** ਕਥੀਯਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਵਾ। ਪਸ੍ਸਥ ਯਾਵ ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਾਯਂ ਲੋਕੋ, ਯਤੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ **ਤੇਸੁ** ਵਾ ਗਧਿਤੇਸੁ ਤਾਸੁ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋ **ਨ ਸਿਯਾ**, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਾਮੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਸਿਕ੍ਖੇ**ਤਿ।

੯੪੮. ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਸਚ੍ਚੋ ਸਿਯਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਵਾਚਾਸਚ੍ਚੇਨ ਞਾਣਸਚ੍ਚੇਨ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਰਿਤ੍ਤਪੇਸੁਣੋ**ਤਿ ਪਹੀਨਪੇਸੁਣੋ। **ਵੇਵਿਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਰਿਯੰ।

੯੪੯. **ਨਿਦ੍ਦੰ ਤਨ੍ਦਿੰ ਸਹੇ ਥੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਚਲਾਯਿਕਞ੍ਚ ਕਾਯਾਲਸਿਯਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਾਲਸਿਯਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਭਵੇਯ੍ਯ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਨਸੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਿਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ।

੯੫੦-੫੧. **ਸਾਹਸਾ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਾਗਚਰਿਯਾਦਿਭੇਦਾ ਸਾਹਸਕਰਣਾ। **ਪੁਰਾਣੰ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਤੀਤਰੂਪਾਦਿੰ ਨਾਭਿਨਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। **ਨਵੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਹਿਯ੍ਯਮਾਨੇ**ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਮਾਨੇ। **ਆਕਾਸੰ ਨ ਸਿਤੋ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤਣ੍ਹਾ ਹਿ ਰੂਪਾਦੀਨੰ ਆਕਾਸਨਤੋ ‘‘ਆਕਾਸੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

੯੫੨. ‘‘ਕਿਂਕਾਰਣਾ ਆਕਾਸੰ ਨ ਸਿਤੋ ਸਿਯਾ’’ਤਿ ਚੇ – ‘‘**ਗੇਧੰ ਬ੍ਰੂਮੀ**’’ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਹਞ੍ਹਿ ਇਮੰ ਆਕਾਸਸਙ੍ਖਾਤੰ ਤਣ੍ਹੰ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਗਿਜ੍ਝਨਤੋ **ਗੇਧੰ ਬ੍ਰੂਮਿ** ‘‘ਗੇਧੋ’’ਤਿ ਵਦਾਮਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – ਅਵਹਨਨਟ੍ਠੇਨ **“ਓਘੋ”**ਤਿ ਚ ਆਜਵਨਟ੍ਠੇਨ **“ਆਜਵ”**ਨ੍ਤਿ ਚ ‘‘ਇਦੰ ਮਯ੍ਹੰ, ਇਦੰ ਮਯ੍ਹ’’ਨ੍ਤਿ ਜਪ੍ਪਕਾਰਣਤੋ **“ਜਪ੍ਪਨ”**ਨ੍ਤਿ ਚ ਦੁਮ੍ਮੁਞ੍ਚਨਟ੍ਠੇਨ **“ਆਰਮ੍ਮਣ”**ਨ੍ਤਿ ਚ ਕਮ੍ਪਕਰਣੇਨ **“ਪਕਮ੍ਪਨ”**ਨ੍ਤਿ ਚ ਬ੍ਰੂਮਿ, ਏਸਾ ਚ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਲਿਬੋਧਟ੍ਠੇਨ ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਚ **ਕਾਮਪਙ੍ਕੋ ਦੁਰਚ੍ਚਯੋ**ਤਿ। ‘‘ਆਕਾਸੰ ਨ ਸਿਤੋ ਸਿਯਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਵਾ ‘‘ਕਿਮੇਤੰ ਆਕਾਸ’’ਨ੍ਤਿ ਚੇ? **ਗੇਧੰ ਬ੍ਰੂਮੀ**ਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਦਯੋਜਨਾ – ਆਕਾਸਨ੍ਤਿ ਗੇਧੰ ਬ੍ਰੂਮੀਤਿ। ਤਥਾ ਯ੍ਵਾਯੰ ਮਹੋਘੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੰ ਬ੍ਰੂਮਿ, ਆਜਵੰ ਬ੍ਰੂਮਿ, ਜਪ੍ਪਨੰ ਬ੍ਰੂਮਿ, ਪਕਮ੍ਪਨੰ ਬ੍ਰੂਮਿ, ਯ੍ਵਾਯੰ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਕਾਮਪਙ੍ਕੋ ਦੁਰਚ੍ਚਯੋ, ਤੰ ਬ੍ਰੂਮੀਤਿ।

੯੫੩. ਏਵਮੇਤੰ ਗੇਧਾਦਿਪਰਿਯਾਯੰ ਆਕਾਸੰ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ – **ਸਚ੍ਚਾ ਅਵੋਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਿਵਿਧਾਪਿ **ਸਚ੍ਚਾ ਅਵੋਕ੍ਕਮ੍ਮ** ਮੋਨੇਯ੍ਯਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਮੁਨੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਲੇ **ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ,** ਸ ਵੇ ਏਵਰੂਪੋ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਆਯਤਨਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ **“ਸਨ੍ਤੋ”**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

੯੫੪. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **ਸ ਵੇ ਵਿਦ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਞਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਨਯੇਨ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮੰ ਞਤ੍ਵਾ। **ਸਮ੍ਮਾ ਸੋ ਲੋਕੇ ਇਰਿਯਾਨੋ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਮਾਇਰਿਯਨਕਰਾਨੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਪਹਾਨਾ ਸਮ੍ਮਾ ਸੋ ਲੋਕੇ ਇਰਿਯਮਾਨੋ।

੯੫੫. ਏਵੰ ਅਪਿਹੇਨ੍ਤੋ ਚ – **ਯੋਧ ਕਾਮੇ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਵਿਧੰ ਸਙ੍ਗਞ੍ਚ ਯੋ ਅਚ੍ਚਤਰਿ **ਨਾਜ੍ਝੇਤੀ**ਤਿ ਨਾਭਿਜ੍ਝਾਯਤਿ।

੯੫੬. ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁਪਿ ਯੋ ਏਵਰੂਪੋ ਹੋਤੁਮਿਚ੍ਛਤਿ, ਤੰ ਵਦਾਮਿ – **ਯੰ ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਯੰ ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਅਤੀਤੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਧਮ੍ਮੰ ਕਿਲੇਸਜਾਤੰ ਅਤੀਤਕਮ੍ਮਞ੍ਚ। **ਪਚ੍ਛਾ ਤੇ ਮਾਹੁ ਕਿਞ੍ਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਧਮ੍ਮੰ ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨੰ ਮਾਹੁ। **ਮਜ੍ਝੇ ਚੇ ਨੋ ਗਹੇਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਰੂਪਾਦਿਧਮ੍ਮੇਪਿ ਨ ਗਹੇਸ੍ਸਸਿ ਚੇ।

੯੫੭. ਏਵੰ ‘‘ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਰਹਤੋ ਥੁਤਿਵਸੇਨ ਇਤੋ ਪਰਾ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਸੋ**ਤਿ ਗਾਥਾਯ **ਮਮਾਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਮਤ੍ਤਕਰਣੰ, ‘‘ਮਮ ਇਦ’’ਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤੰ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁ। **ਅਸਤਾ ਚ ਨ ਸੋਚਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਕਾਰਣਾ ਅਸਨ੍ਤਕਾਰਣਾ ਨ ਸੋਚਤਿ। **ਨ ਜੀਯਤੀ**ਤਿ ਜਾਨਿਮ੍ਪਿ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ।

੯੫੮-੯. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਕਿਞ੍ਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਾਦਿਧਮ੍ਮਜਾਤੰ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **ਅਨਿਟ੍ਠੁਰੀ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨਿਟ੍ਠੁਰੀ**ਤਿ ਅਨਿਸ੍ਸੁਕੀ। ‘‘ਅਨਿਦ੍ਧੁਰੀ’’ਤਿਪਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਧੀ ਸਮੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮੋ, ਉਪੇਕ੍ਖਕੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? ਯੋ ਸੋ ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ’’ਤਿ ਨ ਸੋਚਤਿ, ਤਮਹੰ ਅਵਿਕਮ੍ਪਿਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਪੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋ ਅਨਿਟ੍ਠੁਰੀ ਅਨਨੁਗਿਦ੍ਧੋ ਅਨੇਜੋ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਮੋਤਿ ਇਮੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮਾਨਿਸੰਸੰ ਬ੍ਰੂਮੀਤਿ।

੯੬੦. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **ਅਨੇਜਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਸਙ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਸੁ ਯੋ ਕੋਚਿ ਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਸੋ ਹਿ ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਸਙ੍ਖਰਿਯਤਿ ਨਿਸਙ੍ਖਰੋਤਿ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਿਸਙ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਵਿਯਾਰਮ੍ਭਾ**ਤਿ ਵਿਵਿਧਾ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕਾ ਆਰਮ੍ਭਾ। **ਖੇਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਸਬ੍ਬਧੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਭਯਮੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ।

੯੬੧. ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ **ਨ ਸਮੇਸੂ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਨ ਵਦਤੇ**ਤਿ ''ਸਦਿਸੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਮਾਨਵਸੇਨ ਸਮੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨ ਵਦਤਿ ਓਮੇਸੁਪਿ ਉਸ੍ਸੇਸੁਪਿ। **ਨਾਦੇਤਿ ਨ ਨਿਰਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ; ਨ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਏਵਂ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਸਾਕਿਯਕੁਮਾਰਾ ਚ ਕੋਲਿਯਕੁਮਾਰਾ ਚ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਮਹਾਵਨਂ ਪਾਵਿਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਅਤ੍ਤਦਣ੍ਡਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬. ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੯੬੨. **ਨ ਮੇ ਦਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਂ, ''ਥੇਰਪਞ੍ਹਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ – ਰਾਜਗਹਕਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਚਨ੍ਦਨਘਟਿਕਾਯ ਪਟਿਲਾਭਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਚਨ੍ਦਨਘਟਿਕਾਯ ਕਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਕਾਸੇ ਉਸ੍ਸਾਪਨਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸ੍ਸ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਾਵਕਾਨਂ ਇਦ੍ਧਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾ, ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਰਣਂ, ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਗਮਨਂ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੁਬਨ੍ਧਨਂ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਸੇਨਦਿਨੋ ਬੁਦ੍ਧੂਪਗਮਨਂ ਕਣ੍ਡਮ੍ਬਪਾਤੁਭਾਵੋ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਰਿਸਾਨਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਜਯਤ੍ਥਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਰਣੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕਨਿਵਾਰਣਂ, ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਰਣਂ, ਕਤਪਾਟਿਹਾਰਿਯਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਗਮਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਤੇਮਾਸਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ, ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੇਨ ਯਾਚਿਤਸ੍ਸ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਨਗਰੇ ਓਰੋਹਣਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਦੇਵਤਾਹਿ ਪੂਜਿਯਮਾਨੋ ਭਗਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਮਣਿਮਯੇਨ ਸੋਪਾਨੇਨ ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਨਗਰੇ ਓਰੁਯ੍ਹ ਸੋਪਾਨਕਲ਼ੇਵਰੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ –

> ''ਯੇ ਝਾਨਪ੍ਪਸੁਤਾ ਧੀਰਾ, ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੂਪਸਮੇ ਰਤਾ।
> ਦੇਵਾਪਿ ਤੇਸਂ ਪਿਹਯਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਤੀਮਤ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੧) –

ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਪਦਗਾਥਾਯ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਸੋਪਾਨਕਲ਼ੇਵਰੇ ਠਿਤਂ ਪਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਨ੍ਦਿ, ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ, ਅਥਾਪਰੋ ਜਨਕਾਯੋ। ਤਤ੍ਰ ਭਗਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਪਰਿਸਤਿ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਗ੍ਗੋਤਿ ਪਾਕਟੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ, ਪੁਣ੍ਣੋ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਤ੍ਤੇਨ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਪਨਾਯਂ ਪਰਿਸਾ ਨ ਕੇਨਚਿ ਗੁਣੇਨ ਏਵਂ ਅਗ੍ਗੋਤਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਗੁਣੇਨ ਪਕਾਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਥੇਰਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਥੇਰੋ ਭਗਵਤਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਪਞ੍ਹਂ, ਸੇਕ੍ਖਪਞ੍ਹਂ, ਅਸੇਕ੍ਖਪਞ੍ਹਞ੍ਚ, ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਤਦਾ ਨਂ ਜਨੋ ''ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ । ਅਥ ਭਗਵਾ ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਨ ਇਦਾਨੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਗ੍ਗੋ, ਅਤੀਤੇਪਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਜਾਤਕਂ ਆਨੇਸਿ।

ਅਤੀਤੇ ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਾ ਇਸਯੋ ਵਨਮੂਲਫਲਾਹਾਰਾ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਬਾਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਉਪਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਜੇਟ੍ਠਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ''ਸਪ੍ਪਾਯਭੇਸਜ੍ਜਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਆਚਰਿਯਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਉਪਟ੍ਠਹਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਪਥਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਾਗਤੇਯੇਵ ਆਚਰਿਯੋ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਤਂ ''ਇਦਾਨਿ ਕਾਲਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਮਾਰਬ੍ਭ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਸੋ

ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪੱਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ – ''ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਨੋ ''ਨਤ੍ਥਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੋ''ਤਿ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁੰ। ਅਥ ਜੇਟ੍ਠਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਆਦਾਯ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੰ ਕਾਲਕਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯੰ ''ਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਆਮ ਪੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਾ, ''ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਆਹ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਚਰਿਯੇਨ ਅਧਿਗਤਨ੍ਤਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਆਚਰਿਯੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੰ ਪਵੇਦੇਸਿ, ਸਕ੍ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਆਚਰਿਯੋਤਿ।

> ''ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਸਮਾਗਤਾਨੰ,
> ਕਨ੍ਦੇਯ੍ਯੁੰ ਤੇ ਵਸ੍ਸਸਤੰ ਅਪਞ੍ਞਾ।
> ਏਕੋਪਿ ਸੇਯ੍ਯੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸਪਞ੍ਞੋ,
> ਯੋ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਵਿਜਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੯੯)।

ਕਥਿਤੇ ਚ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਜਾਤਕੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁੱਤੋ ਅੱਤਨੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨੰ ਪਞ੍ਚੰਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਮੱਥਾਯ ਸਪ੍ਪਾਯਸੇਨਾਸਨਗੋਚਰਸੀਲਵਤਾਦੀਨਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ **''ਨ ਮੇ ਦਿਟ੍ਠੋ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ''**ਤਿ ਇਮੰ ਥੁਤਿਗਾਥੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ। ਤਮੱਥੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਤਤੋ ਪਰਾ ਸੇਸਗਾਥਾਤਿ।

ਤੱਥ **ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਇਤੋ ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਨਗਰੇ ਓਤਰਣਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ। **ਵਗ੍ਗੁਵਦੋ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਵਦੋ। **ਤੁਸਿਤਾ ਗਣਿਮਾਗਤੋ**ਤਿ ਤੁਸਿਤਕਾਯਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿੰ ਆਗਤੱਤਾ ਤੁਸਿਤਾ ਆਗਤੋ, ਗਣਾਚਰਿਯੱਤਾ ਗਣੀ। ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਤੁਸਿਤਸਙ੍ਖਾਤਾ ਦੇਵਲੋਕਾ ਗਣਿੰ ਆਗਤੋ ਤੁਸਿਤਾਨੰ ਵਾ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨੰ ਗਣਿੰ ਆਗਤੋਤਿ।

੯੬੩. ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਯਥਾ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ** ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਤਚ੍ਛਤੋ ਅਵਿਪਰੀਤਤੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ **ਚਕ੍ਖੁਮਾ**ਤਿ ਉੱਤਮਚਕ੍ਖੁ। **ਏਕੋ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤਾਦੀਹਿ ਏਕੋ। **ਰਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਰਤਿਆਦਿੰ।

੯੬੪. ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਬਹੂਨਮਿਧ ਬਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਬਹੂਨੰ ਖੱਤਿਯਾਦੀਨੰ ਸਿਸ੍ਸਾਨੰ। ਸਿਸ੍ਸਾ ਹਿ ਆਚਰਿਯੇ ਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁੱਤਿੱਤਾ ''ਬਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਵੁੱਚਨ੍ਤਿ **ਅੱਥਿ ਪਞ੍ਹੇਨ ਆਗਮ**ਨ੍ਤਿ ਅੱਥਿਕੋ ਪਞ੍ਹੇਨ ਆਗਤੋਮ੍ਹਿ, ਅੱਥਿਕਾਨੰ ਵਾ ਪਞ੍ਹੇਨ ਆਗਮਨੰ, ਪਞ੍ਹੇਨ ਅੱਥਿ ਆਗਮਨੰ ਵਾਤਿ।

੯੬੫. ਚਤੁੱਥਗਾਥਾਯ **ਵਿਜਿਗੁਚ੍ਛਤੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਅਟ੍ਟੀਯਤੋ **ਰਿੱਤਮਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਿੱਤੰ ਮਞ੍ਚਪੀਠੰ। **ਪਬ੍ਬਤਾਨੰ ਗੁਹਾਸੁ** ਵਾਤਿ ਪਬ੍ਬਤਗੁਹਾਸੁ ਵਾ ਰਿੱਤਮਾਸਨੰ ਭਜਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੰ।

੯੬੬. ਪਞ੍ਚਮਗਾਥਾਯ **ਉੱਚਾਵਚੇਸੂ**ਤਿ ਹੀਨਪਣੀਤੇਸੁ। **ਸਯਨੇਸੂ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਾਦੀਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ। **ਕੀਵਨ੍ਤੋ ਤੱਥ ਭੇਰਵਾ**ਤਿ ਕਿੱਤਕਾ ਤੱਥ ਭਯਕਾਰਣਾ। ''ਕੁਵਨ੍ਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਕੂਜਨ੍ਤੋਤਿ ਚਸ੍ਸ ਅੱਥੋ। ਨ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰੰ ਸਨ੍ਧਿਯਤਿ।

੯੬੭. ਛਟ੍ਠਗਾਥਾਯ **ਕਤੀ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ**ਤਿ ਕਿੱਤਕਾ ਉਪਦ੍ਦਵਾ। **ਅਗਤੰ ਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਗਤਪੁਬ੍ਬੱਤਾ ਅਗਤੰ ਤਥਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਤੋ ਦਿਸਾ ਚਾਤਿ । ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ ''ਅਗਤੰ ਦਿਸ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਭਿਸਮ੍ਭਵੇ**ਤਿ ਅਭਿਭਵੇਯ੍ਯ। **ਪਨ੍ਤਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ।

੯੬੮-੯. ਸੱਤਮਗਾਥਾਯ **ਕ੍ਯਾਸ੍ਸ ਬ੍ਯਪ੍ਪਥਯੋ ਅਸ੍ਸੁ**ਤਿ ਕੀਦਿਸਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਾਨਿ ਅਸ੍ਸੁ। ਅਟ੍ਠਮਗਾਥਾਯ **ਏਕੋਦਿ ਨਿਪਕੋ**ਤਿ ਏਕੱਗ੍ਗਚਿੱਤੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ।

੯੭੦. ਏਵ਼ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੇਨ ਤੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਥੋਮੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਗਾਥਾਹਿ – ਪਞ੍ਹਸਤਾਨੰ ਸਿਸ੍ਸਾਨਮਤ੍ਥਾਯ ਸੇਨਾਸਨਗੋਚਰਸੀਲਵਤਾਦੀਨਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਭਗਵਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਪਕਾਸੇਤੁੰ **"ਵਿਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮਾਰਦ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵਤ੍ਥੋ – ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਵਿ**ਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨਸ੍ਸ ਰਿਤ੍ਤਾਸਨੰ ਸਯਨੰ ਸੇਵਤੋ ਚੇ ਸਮ੍ਬੋਧਿਕਾਮਸ੍ਸ** ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ **ਯਦਿਦੰ ਫਾਸੁ** ਯੋ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ **ਯਥਾਨੁਧਮ੍ਮੰ** ਯੋ ਚ ਅਨੁਧਮ੍ਮੋ, **ਤੰ ਤੇ ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ ਯਥਾ ਪਜਾਨੰ** ਯਥਾ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਏਵ਼ ਵਦਾਮੀਤਿ।

੯੭੧. ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਪਰਿਯਨ੍ਤਚਾਰੀ**ਤਿ ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇਸੁ ਚਰਮਾਨੋ। **ਡੰਸਾਧਿਪਾਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਙ੍ਗਲਮਕ੍ਖਿਕਾਨਞ੍ਚ ਸੇਸਮਕ੍ਖਿਕਾਨਞ੍ਚ। ਸੇਸਮਕ੍ਖਿਕਾ ਹਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਅਧਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਧਿਪਾਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸਫਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਰਾਦਿਫਸ੍ਸਾਨੰ।

੯੭੨. ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਪਰਧਮ੍ਮਿਕਾ** ਨਾਮ ਸਤ੍ਤ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਜ੍ਜਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਬਾਹਿਰਕਾ। **ਕੁਸਲਾਨੁਏਸੀ**ਤਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ ਅਨ੍ਵੇਸਮਾਨੋ।

੯੭੩. ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ **ਆਤਙ੍ਕਫਸ੍ਸੇਨਾ**ਤਿ ਰੋਗਫਸ੍ਸੇਨ। **ਸੀਤੰ ਅਤੁਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਤਞ੍ਚ ਉਣ੍ਹਞ੍ਚ। **ਸੋ ਤੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ ਬਹੁਧਾ**ਤਿ ਸੋ ਤੇਹਿ ਆਤਙ੍ਕਾਦੀਹਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ ਸਮਾਨੋਪਿ। **ਅਨੋਕੋ**ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨੰ ਅਨੋਕਾਸਭੂਤੋ।

੯੭੪. ਏਵ਼ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਜਿਗੁਚ੍ਛਤੋ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਤੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਪੁਟ੍ਠਮਤ੍ਥੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ''ਕਜਾਸ੍ਸ ਬਜਪ੍ਪਥਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੁਟ੍ਠੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ **"ਥੇਯ੍ਯੰ ਨ ਕਾਰੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਫਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਫਰੇਯ੍ਯ । **ਯਦਾਵਿਲਤ੍ਤੰ ਮਨਸੋ ਵਿਜਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਯੰ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਵਿਲਤ੍ਤੰ ਵਿਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ **"ਕਣ੍ਹਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖੋ"**ਤਿ ਵਿਨੋਦਯੇਯ੍ਯ।

੯੭੫. ਮੂਲਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ ਪਲਿਖਞ੍ਞ ਤਿਟ੍ਠੇਤਿ ਤੇਸੰ ਕੋਧਾਤਿਮਾਨਾਨੰ ਯੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੰ ਮੂਲੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਪਲਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। **ਅਦ੍ਧਾ ਭਵਨ੍ਤੋ ਅਭਿਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਏਵ਼ ਪਿਯਪ੍ਪਿਯੰ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤੋ ਏਕੰਸੇਨੇਵ ਅਭਿਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਤਤ੍ਰ ਸਿਥਿਲੰ ਪਰਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੯੭੬. ਪਞ੍ਞੰ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾਤਿ ਪਞ੍ਞੰ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਕਲ੍ਯਾਣਪੀਤੀ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਚਤੁਰੋ ਸਹੇਥ ਪਰਿਦੇਵਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਗਾਥਾਯ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਪਰਿਦੇਵਨੀਯਧਮ੍ਮੇ ਸਹੇਯ੍ਯ।

੯੭੭. ਕਿਂਸੂ ਅਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਕਿਂ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਕੁਵ਼ ਵਾ ਅਸਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਹਿਂ ਵਾ ਅਸਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਦੁਕ੍ਖੰ ਵਤ ਸੇਤ੍ਥ ਕ੍ਵਜ੍ਜ ਸੇਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਰਤ੍ਤਿਂ ਦੁਕ੍ਖੰ ਸਯਿਂ, ਅਜ੍ਜ ਆਗਮਨਰਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਥ ਸਯਿਸ੍ਸੰ। **ਏਤੇ ਵਿਤਕ੍ਕੇ**ਤਿ ਏਤੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਨਿਸ੍ਸਿਤੇ ਦ੍ਵੇ, ਸੇਨਾਸਨਨਿਸ੍ਸਿਤੇ ਦ੍ਵੇਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਿਤਕ੍ਕੇ। **ਅਨਿਕੇਤਚਾਰੀ**ਤਿ ਅਪਲਿਬੋਧਚਾਰੀ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹਚਾਰੀ।

੯੭੮. ਕਾਲੇਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਕਾਲੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਨ੍ਨੰ ਵਾ ਚੀਵਰਕਾਲੇ ਚੀਵਰਸਙ੍ਖਾਤੰ ਵਸਨੰ ਵਾ ਲਦ੍ਧਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਤ੍ਤੰ ਸੋ ਜਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਚ ਪਰਿਭੋਗੇ ਚ ਸੋ ਪਮਾਣੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯ। **ਇਧਾ**ਤਿ ਸਾਸਨੇ, ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਾ ਏਤੰ। **ਤੋਸਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤੋਸਤ੍ਥੰ, ਏਤਦਤ੍ਥੰ ਮਤ੍ਤੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਸੋ ਤੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤੋ। **ਯਤਚਾਰੀ**ਤਿ ਸੰਯਤਵਿਹਾਰੋ , ਰਕ੍ਖਿਤਿਰਿਯਾਪਥੋ ਰਕ੍ਖਿਤਕਾਯਵਚੀਮਨੋਦ੍ਵਾਰੋ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਯਤਿਚਾਰੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋਯੇਵਤ੍ਥੋ। **ਰੁਸਿਤੋ**ਤਿ ਰੋਸਿਤੋ, ਘਟ੍ਟਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੯੭੯. ਝਾਨਾਨੁਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਨੁਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਾਦਨੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਸੇਵਨੇਨ ਚ ਝਾਨੇ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ। **ਉਪੇਕ੍ਖਮਾਰਬ੍ਭ ਸਮਾਹਿਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੁਪੇਕ੍ਖੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਤਕ੍ਕਾਸਯੰ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਿਯੂਪਛਿਨ੍ਦੇ**ਤਿ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਂ ਤਕ੍ਕਞ੍ਚ , ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਦਿਂ

ਤਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਆਸਯਞ੍ਚ, ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਦਿੰ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਿਯਞ੍ਚ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ।

੯੮੦. **ਚੁਦਿਤੋ ਵਚੀਭਿ ਸਤਿਮਾਭਿਨਨ੍ਦੇ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਚੋਦਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਸਤਿਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੰ ਚੋਦਨੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। **ਵਾਚਂ ਪਮੁਞ੍ਚੇ ਕੁਸਲ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਸਮੁਟ੍ਠਿਤੰ ਵਾਚਂ ਪਮੁਞ੍ਚੇਯ੍ਯ। **ਨਾਤਿਵੇਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਵੇਲੰ ਪਨ ਵਾਚਂ ਕਾਲਵੇਲਞ੍ਚ ਸੀਲਵੇਲਞ੍ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਨਪ੍ਪਮੁਞ੍ਚੇਯ੍ਯ। **ਜਨਵਾਦਧਮ੍ਮਾਯਾ**ਤਿ ਜਨਵਾਦਕਥਾਯ। **ਨ ਚੇਤਯੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਚੇਤਨੰ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ।

੯੮੧. **ਅਥਾਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਥ ਇਦਾਨਿ ਇਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ। **ਪਞ੍ਚ ਰਜਾਨੀ**ਤਿ ਰੂਪਰਾਗਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਰਜਾਨਿ। **ਯੇਸਂ ਸਤੀਮਾ ਵਿਨਯਾਯ ਸਿਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਯੇਸਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਨਤ੍ਥੰ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ। ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਹਿ **ਰੂਪੇਸੁ...ਪੇ॰... ਫਸ੍ਸੇਸੁ ਸਹੇਥ ਰਾਗਂ,** ਨ ਅਞ੍ਞੇਤਿ।

੯੮੨. ਤਤੋ ਸੋ ਤੇਸਂ ਵਿਨਯਾਯ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ – **ਏਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਏਤੇਸੂ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ। **ਕਾਲੇਨ ਸੋ ਸਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਵੀਮਂਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯ੍ਵਾਯਂ ''ਉਦ੍ਧਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਕਾਲੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਾਲੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਨ ਕਾਲੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਨਯੇਨ ਪਰਿਵੀਮਂਸਮਾਨੋ। **ਏਕੋਦਿਭੂਤੋ ਵਿਹਨੇ ਤਮਂ ਸੋ**ਤਿ ਸੋ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਂ ਮੋਹਾਦਿਤਮਂ ਵਿਹਨੇਯ੍ਯ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਸਂਸਯੋ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਤਿਂਸਕੋਟਿਸਙ੍ਖ੍ਯਾਨਞ੍ਚ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਚ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਵਗ੍ਗੋ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਨਯਤੋ, ਨਾਮੇਨ

ਅਟ੍ਠਕਵਗ੍ਗੋਤਿ।

੫. ਪਾਰਾਯਨਵੱਗੋ

ਵੱਤ੍ਥੁਗਾਥਾਵੱਣ੍ਣਨਾ

੯੮੩. ਕੋਸਲਾਨਂ ਪੁਰਾ ਰਮ੍ਮਾਤਿ ਪਾਰਾਯਨਵੱਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵੱਤ੍ਥੁਗਾਥਾ। ਤਾਸਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ – ਅਤੀਤੇ ਕਿਰ ਬਾਰਾਣਸਿਵਾਸੀ ਏਕੋ ਰੁਕ੍ਖਵਡ੍ਢਕੀ ਸਕੇ ਆਚਰਿਯਕੇ ਅਦੁਤਿਯੋ, ਤਸ੍ਸ ਸੋਲ਼ਸ ਸਿਸ੍ਸਾ, ਏਕਮੇਕਸ੍ਸ ਸਹਸ੍ਸਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ। ਏਵਂ ਤੇ ਸੱਤਰਸਾਧਿਕਸੋਲ਼ਸਸਹਸ੍ਸਾ ਆਚਰਿਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਨੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਤਸਮੀਪਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੱਤ੍ਥੇਵ ਨਾਨਾਪਾਸਾਦਵਿਕਤਿਯੋ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕੁਲ੍ਲਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਙ੍ਗਾਯ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਰਾਜਾ ਅੱਤ੍ਥਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਰਞ੍ਞੋ, ਏਕਭੂਮਿਕਂ ਵਾ…ਪੇ॰… ਸੱਤਭੂਮਿਕਂ ਵਾ ਪਾਸਾਦਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਨੋ ਚੇ, ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਪੁੱਤਦਾਰਂ ਪੋਸੇਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨੇਸਂ ਏਕਦਿਵਸਂ ਆਚਰਿਯੋ ''ਨ ਸੱਕਾ ਵਡ੍ਢਕਿਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿੱਚਂ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤੁਂ, ਦੁੱਕਰਞ੍ਹਿ ਜਰਾਕਾਲੇ ਏਤਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਤਾਤਾ, ਉਦੁਮ੍ਬਰਾਦਯੋ, ਅਪ੍ਪਸਾਰਰੁਕ੍ਖੇ ਆਨੇਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਆਨਯਿਂਸੁ। ਸੋ ਤੇਹਿ ਕੱਟ੍ਠਸਕੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਨ੍ਤਂ ਪੂਰੇਸਿ। ਕੱਟ੍ਠਸਕੁਣੋ ਸੁਪਣ੍ਣਰਾਜਾ ਵਿਯ ਆਕਾਸਂ ਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾ ਵਨਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸੀਨਂ ਪੁਰਤੋ ਓਰੁਹਿ। ਅਥ ਆਚਰਿਯੋ ਸਿਸ੍ਸੇ ਆਹ – ''ਤਾਤਾ, ਈਦਿਸਾਨਿ ਕੱਟ੍ਠਵਾਹਨਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੱਕਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਰੱਜਂ ਗਹੇਤੁਂ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ, ਤਾਤਾ, ਏਤਾਨਿ ਕਰੋਥ, ਰੱਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਡ੍ਢਕਿਸਿਪ੍ਪੇਨ ਜੀਵਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਟਿਵੇਦੇਸੁਂ। ਤਤੋ ਨੇ ਆਚਰਿਯੋ ਆਹ – ''ਕਤਮਂ, ਤਾਤਾ, ਰੱਜਂ ਗਣ੍ਹਾਮਾ''ਤਿ? ''ਬਾਰਾਣਸਿਰੱਜਂ ਆਚਰਿਯਾ''ਤਿ। ''ਅਲਂ, ਤਾਤਾ, ਮਾ ਏਤਂ ਰੁੱਚਿ, ਮਯਞ੍ਹਿ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ 'ਵਡ੍ਢਕਿਰਾਜਾ ਵਡ੍ਢਕਿਯੁਵਰਾਜਾ'ਤਿ ਵਡ੍ਢਕਿਵਾਦਾ ਨ ਮੁੱਚਿਸ੍ਸਾਮ, ਮਹਨ੍ਤੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ, ਅਞ੍ਞੱਤ੍ਥ ਗੱਛਾਮਾ''ਤਿ।

ਤਤੋ ਸਪੁੱਤਦਾਰਾ ਕੱਟ੍ਠਵਾਹਨਾਨਿ , ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਸੱਜਾਵੁਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤਾਭਿਮੁਖਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਹਿਮਵਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਨਿਵੇਸਨੇਯੇਵ ਪੱਚੁੱਟ੍ਠਂਸੁ। ਤੇ ਤੱਤ੍ਥ ਰੱਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯਂ ਰੱਜੇ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਿਂਸੁ। ਸੋ ''ਕੱਟ੍ਠਵਾਹਨੋ ਰਾਜਾ''ਤਿ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਨਗਰਂ ਤੇਨ ਗਹਿਤੱਤਾ ''ਕੱਟ੍ਠਵਾਹਨਨਗਰ''ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਲਭਿ, ਤਥਾ ਸਕਲਰੱਟ੍ਠਮ੍ਪਿ । ਕੱਟ੍ਠਵਾਹਨੋ ਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਥਾ ਯੁਵਰਾਜਾ ਅਮੱਚੱਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਚ ਠਪਿਤਾ ਸੋਲ਼ਸ ਸਿਸ੍ਸਾ। ਤਂ ਰੱਟ੍ਠਂ ਰਞ੍ਞਾ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵੱਤ੍ਥੂਹਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਮਾਨਂ ਅਤਿਵਿਯ ਇੱਧਂ ਫੀਤਂ ਨਿਰੁਪੱਦਵਞ੍ਚ ਅਹੋਸਿ। ਨਾਗਰਾ ਜਾਨਪਦਾ ਰਾਜਾਨਞ੍ਚ ਰਾਜਪਰਿਸਞ੍ਚ ਅਤਿਵਿਯ ਮਮਾਯਿਂਸੁ ''ਭੱਦਕੋ ਨੋ ਰਾਜਾ ਲੱਧੋ, ਭੱਦਿਕਾ ਰਾਜਪਰਿਸਾ''ਤਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਮੱਜ੍ਝਿਮਦੇਸਤੋ ਵਾਣਿਜਾ ਭਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੱਟ੍ਠਵਾਹਨਨਗਰਂ ਆਗਮਂਸੁ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਪੱਸਿਂਸੁ। ਰਾਜਾ ''ਕੁਤੋ ਆਗਤੱਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁੱਛਿ। ''ਬਾਰਾਣਸਿਤੋ ਦੇਵਾ''ਤਿ। ਸੋ ਤੱਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਂ ਪਵੱਤਿਂ ਪੁੱਛਿਤ੍ਵਾ – ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਰਞ੍ਞਾ ਸੱਧਿਂ ਮਮ ਮਿੱਤਭਾਵਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿੱਛਿਂਸੁ। ਸੋ ਤੇਸਂ ਪਰਿਬ੍ਬਯਂ ਦੱਤ੍ਵਾ ਗਮਨਕਾਲੇ ਸਮ੍ਪੱਤੇ ਪੁਨ ਆਦਰੇਨ ਵੱਤ੍ਵਾ ਵਿਸੱਜੇਸਿ। ਤੇ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਰਾਜਾ ''ਕੱਟ੍ਠਵਾਹਨਰੱਟ੍ਠਾ ਆਗਤਾਨਂ ਵਾਣਿਜਕਾਨਂ ਅੱਜੱਤੱਗ੍ਗੇ ਸੁਙ੍ਕਂ ਮੁਞ੍ਚਾਮੀ''ਤਿ ਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਅੱਤ੍ਥ ਮੇ ਕੱਟ੍ਠਵਾਹਨੋ ਮਿੱਤੋ''ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਅਦਿੱਟ੍ਠਮਿੱਤਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਕੱਟ੍ਠਵਾਹਨੋਪਿ ਚ ਸਕਨਗਰੇ ਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਸਿ – ''ਅੱਜੱਤੱਗ੍ਗੇ ਬਾਰਾਣਸਿਤੋ ਆਗਤਾਨਂ ਵਾਣਿਜਕਾਨਂ ਸੁਙ੍ਕਂ ਮੁਞ੍ਚਾਮਿ, ਪਰਿਬ੍ਬਯੋ ਚ ਨੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਤਤੋ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾ ਕੱਟ੍ਠਵਾਹਨਸ੍ਸ ਲੇਖਂ ਪੇਸੇਸਿ ''ਸਚੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਨਪਦੇ ਦੱਟ੍ਠੁਂ ਵਾ ਸੋਤੁਂ ਵਾ ਅਰਹਰੂਪਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅੱਛਰਿਯਂ ਉਪ੍ਪੱਜਤਿ, ਅਮ੍ਹੇਪਿ ਦੱਕ੍ਖਾਪੇਤੁ ਚ ਸਾਵੇਤੁ ਚਾ''ਤਿ। ਸੋਪਿਸ੍ਸ ਤਥੇਵ ਪਟਿਲੇਖਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਕਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਾਨਂ ਕਦਾਚਿ ਕੱਟ੍ਠਵਾਹਨਸ੍ਸ ਅਤਿਮਹੱਗ੍ਘਾ ਅੱਚਨ੍ਤਸੁਖੁਮਾ ਕਮ੍ਬਲਾ ਉਪ੍ਪੱਜਿਂਸੁ ਬਾਲਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਸਦਿਸਾ ਵੱਣ੍ਣੇਨ। ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ''ਮਮ ਸਹਾਯਸ੍ਸ ਪੇਸੇਮੀ''ਤਿ ਦਨ੍ਤਕਾਰੇਹਿ ਅੱਟ੍ਠ ਦਨ੍ਤਕਰਣ੍ਡਕੇ ਲਿਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਕਰਣ੍ਡਕੇਸੁ ਤੇ ਕਮ੍ਬਲੇ ਪੱਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਲਾਖਾਚਰਿਯੇਹਿ ਬਹਿ ਲਾਖਾਗੋਲ਼ਕਸਦਿਸੇ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅੱਟ੍ਠਪਿ ਲਾਖਾਗੋਲ਼ਕੇ ਸਮੁੱਗ੍ਗੇ ਪੱਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵੱਤ੍ਥੇਨ

ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਮੁਦ੍ਦਿਕਾਯ ਲਞ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ''ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਅਮਚ੍ਚੇ ਪੇਸੇਸਿ। ਲੇਖਞ੍ਚ ਅਦਾਸਿ ''ਅਯਂ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰੋ ਨਗਰਮਜ੍ਝੇ ਅਮਚ੍ਚਪਰਿਵੁਤੇਨ ਪੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਅਦਂਸੁ। ਸੋ ਲੇਖਂ ਵਾਚੇਤ੍ਵਾ ਅਮਚ੍ਚੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਮਜ੍ਝੇ ਰਾਜਙ੍ਗਣੇ ਲਞ੍ਛਨਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਲਿਵੇਠਨਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਗ੍ਗਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਲਾਖਾਗੋਲ਼ਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮਮ ਸਹਾਯੋ ਲਾਖਾਗੋਲ਼ਕੇਹਿ ਕੀਲ਼ਨਕਬਾਲਕਾਨਂ ਵਿਯ ਮਯ੍ਹਂ ਲਾਖਾਗੋਲ਼ਕੇ ਪੇਸੇਸੀ''ਤਿ ਮਙ੍ਕੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਲਾਖਾਗੋਲ਼ਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਸਨੇ ਪਹਰਿ। ਤਾਵਦੇਵ ਲਾਖਾ ਪਰਿਪਤਿ, ਦਨ੍ਤਕਰਣ੍ਡਕੋ ਵਿਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇਭਾਗੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਕਮ੍ਬਲਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਤਰੇਪਿ ਵਿਵਰਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਤਥੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਏਕਮੇਕੋ ਕਮ੍ਬਲੋ ਦੀਘਤੋ ਸੋਲ਼ਸਹਤ੍ਥੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਅਟ੍ਠਹਤ੍ਥੋ। ਪਸਾਰਿਤੇ ਕਮ੍ਬਲੇ ਰਾਜਙ੍ਗਣਂ ਸੂਰਿਯਪ੍ਪਭਾਯ ਓਭਾਸਿਤਮਿਵ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਵਿਧੁਨਿ, ਚੇਲੁਕ੍ਖੇਪਞ੍ਚ ਅਕਾਸਿ, ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਰਞ੍ਞੋ ਅਦਿਟ੍ਠਸਹਾਯੋ ਕਟ੍ਠਵਾਹਨਰਾਜਾ ਏਵਰੂਪਂ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਪੇਸੇਸਿ, ਯੁਤ੍ਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਮਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਅਹੋਸਿ। ਰਾਜਾ ਵੋਹਾਰਿਕੇ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮੇਕਂ ਕਮ੍ਬਲਂ ਅਗ੍ਘਾਪੇਸਿ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਨਗ੍ਘਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਪਚ੍ਛਾ ਪੇਸੇਨ੍ਤੇਨ ਪਠਮਂ ਪੇਸਿਤਪਣ੍ਣਾਕਾਰਤੋ ਅਤਿਰੇਕਂ ਪੇਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਹਾਯੇਨ ਚ ਮੇ ਅਨਗ੍ਘੋ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰੋ ਪੇਸਿਤੋ, ਕਿਂ ਨੁ, ਖੋ, ਅਹਂ ਸਹਾਯਸ੍ਸ ਪੇਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ? ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਥ ਰਞ੍ਞੋ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯਰਤਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਉਤ੍ਤਮਰਤਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯਰਤਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਸਹਾਯਸ੍ਸ ਪੇਸੇਮੀ''ਤਿ। ਸੋ –

''ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਹਿਤਾਯ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨਂ।
ਧਮ੍ਮੋ ਲੋਕੇ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੁਖਾਯ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨਂ।
ਸਙ੍ਘੋ ਲੋਕੇ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਂ ਗਾਥਂ, ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ, ਤਾਵ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟ੍ਟੇ ਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਕੇਨ ਲਿਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਰਤਨਮਯੇ ਸਮੁਗ੍ਗੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਮੁਗ੍ਗਂ ਮਣਿਮਯੇ ਸਮੁਗ੍ਗੇ, ਮਣਿਮਯਂ ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਮਯੇ, ਮਸਾਰਗਲ੍ਲਮਯਂ ਲੋਹਿਤਙ੍ਗਮਯੇ, ਲੋਹਿਤਙ੍ਗਮਯਂ, ਸੁਵਣ੍ਣਮਯੇ, ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਂ ਰਜਤਮਯੇ, ਰਜਤਮਯਂ ਦਨ੍ਤਮਯੇ, ਦਨ੍ਤਮਯਂ ਸਾਰਮਯੇ, ਸਾਰਮਯਂ ਸਮੁਗ੍ਗਂ ਪੇਲ਼ਾਯ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੇਲ਼ਂ ਦੁਸ੍ਸੇਨ ਵੇਠੇਤ੍ਵਾ ਲਞ੍ਛੇਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਤਵਰਵਾਰਣਂ ਸੋਵਣ੍ਣਦ੍ਧਜਂ ਸੋਵਣ੍ਣਾਲਙ੍ਕਾਰ ਹੇਮਜਾਲਸਞ੍ਛਨ੍ਨਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੁਪਰਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਪੇਲ਼ਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤੇਨ ਧਾਰਿਯਮਾਨੇਨ ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਹਿ ਪੂਜਾਯ ਕਰਿਯਮਾਨਾਯ ਸਬ੍ਬਤਾਲਾਵਚਰੇਹਿ ਥੁਤਿਸਤਾਨਿ ਗਾਯਮਾਨੇਹਿ ਯਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਜ੍ਜਸੀਮਾ, ਤਾਵ ਮਗ੍ਗਂ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਨੇਸਿ। ਤਤ੍ਰ ਚ ਠਤ੍ਵਾ ਸਾਮਨ੍ਤਰਾਜੂਨਂ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਪੇਸੇਸਿ – ''ਏਵਂ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਅਯਂ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰੋ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ । ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਤੇ ਰਾਜਾਨੋ ਪਟਿਮਗ੍ਗਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਕਟ੍ਠਵਾਹਨਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜਸੀਮਾ, ਤਾਵ ਨਯਿਂਸੁ।

ਕਟ੍ਠਵਾਹਨੋਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਮਗ੍ਗਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਪੂਜੇਨ੍ਤੋ ਨਗਰਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਮਚ੍ਚੇ ਚ ਨਾਗਰੇ ਚ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਙ੍ਗਣੇ ਪਲਿਵੇਠਨਦੁਸ੍ਸਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਪੇਲ਼ਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਪੇਲ਼ਾਯ ਸਮੁਗ੍ਗਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਸਮੁਗ੍ਗੇ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟ੍ਟੇ ਲੇਖਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ''ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਅਤਿਦੁਲ੍ਲਭਂ ਮਮ ਸਹਾਯੋ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਰਤਨਂ ਪੇਸੇਸੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਅਸੁਤਪੁਬ੍ਬਂ ਵਤ ਸੁਣਿਮ੍ਹਾ 'ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਂ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸੁਣੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਮਚ੍ਚੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਰਤਨਾਨਿ ਕਿਰ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ, ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਥਾ''ਤਿ । ਤੇ ਆਹਂਸੁ – ''ਇਧੇਵ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਹੋਥ, ਮਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ।

ਤਤੋ ਸੋਲ਼ਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰਾ ਸੋਲ਼ਸ ਅਮਚ੍ਚਾ ਰਾਜਾਨਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਯਦਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪੁਨ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਦਿ ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਤਾ। ਰਞ੍ਞੋ ਪਨ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯੋ ਪਚ੍ਛਾ ਰਾਜਾਨਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ

ਆਹ। ਤਾਤ, ਤ੍ਵਂ ਤਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਮ ਆਰੋਚੇਹੀਤਿ। ਸੋ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਕਰਤ੍ਤਿਵਾਸੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਪਤ੍ਤਾ। ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਚ ਤੇਸੁ ਭਗਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਤੇ ''ਕੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਕੁਹਿਂ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਸਕਲਵਿਹਾਰਂ ਆਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮੁਖਸਾਵਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਤੇ ਨੇਸਂ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ''ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਂਸੁ। ਤੇ ''ਅਹੋ ਦੂਰਦ੍ਧਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਿਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਪਰਿਦੇਵਮਾਨਾ ''ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੋਚਿ ਭਗਵਤਾ ਦਿਨ੍ਨਓਵਾਦੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਆਮ, ਉਪਾਸਕਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਰਣਤ੍ਤਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਪਞ੍ਚਸੀਲਾਨਿ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਉਪੋਸਥੋ ਉਪਵਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਦਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯਂ ਅਮਚ੍ਚਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯੋ ਪਰਿਭੋਗਧਾਤੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਟ੍ਠਵਾਹਨਰਟ੍ਠਾਭਿਮੁਖੋ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਪਰਿਭੋਗਧਾਤੁ ਨਾਮ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦੀਨਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਕਰਣਂ ਧਮ੍ਮਧਰਂ ਵਿਨਯਧਰਮੇਕਂ ਥੇਰਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚ ਨਗਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਚਾ''ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਦਿਨ੍ਨੋਵਾਦਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਰਾਜਾ ਥੇਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਂ ਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਸਰਣਤ੍ਤਯੇ ਪਞ੍ਚਸੁ ਚ ਨਿਚ੍ਚਸੀਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਪੇਤਂ ਉਪੋਸਥਂ ਉਪਵਸਨ੍ਤੋ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਦੇਨ੍ਤੋ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤੇਪਿ ਸੋਲ਼ਸਸਹਸ੍ਸਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲਕਿਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਰਞ੍ਞੋ ਪਰਿਵਾਰਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਂਸੁ।

ਤੇ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਦੇਵਲੋਕੇ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਯੇਵ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯੋ ਪਸੇਨਦਿਰਞ੍ਞੋ ਪਿਤੁ ਪੁਰੋਹਿਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਜਾਤੋ ਨਾਮੇਨ ''ਬਾਵਰੀ''ਤਿ, ਤੀਹਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਪਾਰਗੂ, ਪਿਤੁਨੋ ਚ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਪੁਰੋਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਵਸੇਸਾਪਿ ਸੋਲ਼ਸਾਧਿਕਸੋਲ਼ਸਸਹਸ੍ਸਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਤੇਸੁ ਸੋਲ਼ਸ ਜੇਟ੍ਠਨ੍ਤੇਵਾਸਿਨੋ ਬਾਵਰਿਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਹੇਸੁਂ, ਇਤਰੇ ਸੋਲ਼ਸਸਹਸ੍ਸਾ ਤੇਸਂਯੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇਤਿ ਏਵਂ ਤੇ ਪੁਨਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮਾਗਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਮਹਾਕੋਸਲਰਾਜਾਪਿ ਕਾਲਮਕਾਸਿ, ਤਤੋ ਪਸੇਨਦਿਂ ਰਜ੍ਜੇ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਿਂਸੁ। ਬਾਵਰੀ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪੁਰੋਹਿਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਰਾਜਾ ਪਿਤਰਾ ਦਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਭੋਗਂ ਬਾਵਰਿਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਹਿ ਦਹਰਕਾਲੇ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਤਤੋ ਬਾਵਰੀ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ – ''ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਹਂ, ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ। ''ਆਚਰਿਯ, ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਠਿਤੇਸੁ ਮਮ ਪਿਤਾ ਠਿਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਮਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ''ਅਲਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ਵਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ''ਸਾਯਂ ਪਾਤਂ ਮਮ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਰਾਜੁਯ੍ਯਾਨੇ ਪਬ੍ਬਜਥਾ''ਤਿ ਯਾਚਿ। ਆਚਰਿਯੋ ਸੋਲ਼ਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੇਹਿ ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਸਿਸ੍ਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜੁਯ੍ਯਾਨੇ ਵਸਿ, ਰਾਜਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਹਤਿ। ਸਾਯਂ ਪਾਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਨੋ ਆਚਰਿਯਂ ਆਹਂਸੁ – ''ਨਗਰਸਮੀਪੇ ਵਾਸੋ ਨਾਮ ਮਹਾਪਲਿਬੋਧੋ, ਵਿਜਨਸਮ੍ਪਾਤਂ ਆਚਰਿਯ ਓਕਾਸਂ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਵਾਸੋ ਨਾਮ ਬਹੂਪਕਾਰੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ। ਆਚਰਿਯੋ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵੇਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਕਹਾਪਣਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਅਮਚ੍ਚੇ ਆਣਾਪੇਸਿ ''ਯਤ੍ਥ ਇਸਿਗਣੋ ਵਾਸਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਥਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਆਚਰਿਯੋ ਸੋਲ਼ਸਾਧਿਕਸੋਲ਼ਸਸਹਸ੍ਸਜਟਿਲਪਰਿਵੁਤੋ ਅਮਚ੍ਚੇਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਮਾਨੋ ਉਤ੍ਤਰਜਨਪਦਾ ਦਕ੍ਖਿਣਜਨਪਦਾਭਿਮੁਖੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਮਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਪਾਰਾਯਨਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨਂ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤੋ ਇਮਾ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕੋਸਲਾਨਂ ਪੁਰਾ**ਤਿ ਕੋਸਲਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਨਗਰਾ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਿਞ੍ਚਨਭਾਵਂ, ਪਰਿਗ੍ਗਹੂਪਕਰਣਵਿਵੇਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੯੮੪. **ਸੋ ਅਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਵਿਸਯੇ** , **ਅਲ਼ਕਸ੍ਸ ਸਮਾਸਨੇ**ਤਿ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਚ ਅਲ਼ਕਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਰਾਜੂਨਂ ਸਮਾਸਨ੍ਨੇ ਵਿਸਯੇ ਆਸਨ੍ਨੇ ਰਟ੍ਠੇ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਰਟ੍ਠਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਗੋਧਾਵਰੀ ਕੂਲੇ**ਤਿ ਗੋਧਾਵਰਿਯਾ ਨਦਿਯਾ ਕੂਲੇ। ਯਤ੍ਥ ਗੋਧਾਵਰੀ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਿਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਨ੍ਤਰਦੀਪਮਕਾਸਿ ਸਬ੍ਬਂ ਕਪਿਟ੍ਠਵਨਸਞ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਯਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਰਭਙ੍ਗਾਦਯੋ

ਵਸਿਂਸੁ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੇਸੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਪੁਬ੍ਬਸਮਣਾਲਯੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸਾਰੁਪ੍ਪ''ਨ੍ਤਿ ਅਮਚ੍ਚਾਨਂ ਨਿਵੇਦੇਸਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ਭੂਮਿਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਅਸ੍ਸਕਰਞ੍ਞੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ, ਅਲ਼ਕਰਞ੍ਞੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਅਦਂਸੁ। ਤੇ ਤਞ੍ਚ ਪਦੇਸਂ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਦ੍ਵਿਯੋਜਨਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਮਤ੍ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਅਦਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਕਿਰ ਰਜ੍ਜਸੀਮਨ੍ਤਰੇ ਸੋ ਪਦੇਸੋ ਹੋਤਿ। ਅਮਚ੍ਚਾ ਤਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸਮਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਚ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਧਨਂ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਨਿਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਂਸੁ। **ਉਞ੍ਛੇ ਨ ਚ ਫਲੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਉਞ੍ਛਾਚਰਿਯਾਯ ਚ ਵਨਮੂਲਫਲੇਨ ਚ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਗਾਮੋ ਚ ਵਿਪੁਲੋ ਅਹੂ**"ਤਿ।

੯੮੫. ਤਤ੍ਥ **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਗੋਧਾਵਰੀਕੂਲਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਚੇਤਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਤਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤੋ ਜਾਤੇਨ ਆਯੇਨ, ਮਹਾਯਞ੍ਞਮਕਪ੍ਪਯੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਕਸਿਕਮ੍ਮਾਦਿਨਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਆਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਾ ਰਞ੍ਞੋ ਅਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਂਸੁ ''ਸਾਦਿਯਤੁ ਦੇਵੋ ਆਯ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ''ਨਾਹਂ ਸਾਦਿਯਾਮਿ, ਆਚਰਿਯਸ੍ਸੇਵ ਉਪਨੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਆਚਰਿਯੋਪਿ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਯਞ੍ਞਂ ਅਕਪ੍ਪਯਿ। ਏਵਂ ਸੋ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਦਾਨਮਦਾਸਿ।

੯੮੬. **ਮਹਾਯਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾਯਤ੍ਥੋ – ਸੋ ਏਵਂ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਦਾਨਯਞ੍ਞਂ ਯਜਨ੍ਤੋ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਤਂ **ਮਹਾਯਞ੍ਞਂ** ਯਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਗਾਮਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ **ਪੁਨ ਪਾਵਿਸਿ ਅਸ੍ਸਮਂ**। ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਚ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਸੁਟ੍ਠੁ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਦਾਨਂ ਅਨੁਮਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਵਂ **ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਪਵਿਟ੍ਠਮ੍ਹਿ** ਤਰੁਣਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਘਰੇ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਤੁਕਾਮਾਯ ''ਏਸੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਬਾਵਰੀ ਗੋਧਾਵਰੀਤੀਰੇ ਅਨੁਸਂਵਚ੍ਛਰਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਗਚ੍ਛ ਤਤੋ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਦਾਸਿਂ ਮੇ ਆਨੇਹੀ''ਤਿ ਪੇਸਿਤੋ **ਅਞ੍ਞੋ ਆਗਞ੍ਛਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ**ਤਿ।

੯੮੭-੮. **ਉਗ੍ਘਟ੍ਟਪਾਦੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਗਮਨੇਨ ਘਟ੍ਟਪਾਦਤਲੋ, ਪਙ੍ਕਿਕਾਯ ਵਾ ਪਙ੍ਕਿਕਂ, ਗੋਪ੍ਫਕੇਨ ਵਾ ਗੋਪ੍ਫਕਂ, ਜਣ੍ਣੁਕੇਨ ਵਾ ਜਣ੍ਣੁਕਂ ਆਹਚ੍ਚ ਘਟ੍ਟਪਾਦੋ। **ਸੁਖਞ੍ਚ ਕੁਸਲਂ ਪੁਚ੍ਛੀ**ਤਿ ਸੁਖਞ੍ਚ ਕੁਸਲਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਸੁਖਂ, ਕਚ੍ਚਿ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ।

੯੮੯-੯੧. **ਅਨੁਜਾਨਾਹੀ**ਤਿ ਅਨੁਮਞ੍ਞਾਹਿ ਸਦ੍ਦਹਾਹਿ। **ਸਤ੍ਤਧਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਵਿਧੇਨ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਗੋਮਯਵਨਪੁਪ੍ਫਕੁਸਤਿਣਾਦੀਨਿ ਆਦਾਯ ਸੀਘਂ ਸੀਘਂ ਬਾਵਰਿਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮਦ੍ਵਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗੋਮਯੇਨ ਭੂਮਿਂ ਉਪਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵਿਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਣਾਨਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾਮਪਾਦਂ ਕਮਣ੍ਡਲੁਦਕੇਨ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਪਾਦਮਤ੍ਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਦਤਲੇ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤੋ ਏਵਰੂਪਂ ਕੁਹਨਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਭੇਰਵਂ ਸੋ ਅਕਿਤ੍ਤਯੀ**ਤਿ ਭਯਜਨਕਂ ਵਚਨਂ ਅਕਿਤ੍ਤਯਿ, ''ਸਚੇ ਮੇ ਯਾਚਮਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ**ਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ।

੯੯੨-੪. **ਉਸ੍ਸੁਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਵਚਨਂ ਕਦਾਚਿ ਸਚ੍ਚਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਸੁਸ੍ਸਤਿ । **ਦੇਵਤਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਮੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਏਵ। **ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਮੁਦ੍ਧਪਾਤੇ** ਵਾਤਿ ਮੁਦ੍ਧੇ ਵਾ ਮੁਦ੍ਧਪਾਤੇ ਵਾ।

੯੯੫-੬. **ਭੋਤੀ ਚਰਹਿ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਭੋਤੀ ਚੇ ਜਾਨਾਤਿ। **ਮੁਦ੍ਧਾਧਿਪਾਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਮੁਦ੍ਧਪਾਤਞ੍ਚ। **ਞਾਣਮੇਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਞਾਣਂ ਮੇ ਏਤ੍ਥ।

੯੯੮. **ਪੁਰਾ**ਤਿ ਏਕੂਨਤਿਂਸਵਸ੍ਸਵਯਕਾਲੇ। ਬਾਵਰਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਪਨ ਗੋਧਾਵਰੀਤੀਰੇ ਵਸਮਾਨੇ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਦਪਾਦਿ। **ਅਪਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਅਨੁਵਂਸੋ।

੯੯੯. **ਸਬ੍ਬਾਭਿਞ੍ਞਾਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਭਿਞ੍ਞਾਯ ਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਾ ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਚ ਬਲਾਨਿ ਚ ਪਤ੍ਤੋ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ।

੧੦੦੧-੩. **ਸੋਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੋਕੋ ਅਸ੍ਸ। **ਪਹੂਤਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ। **ਵਰਭੂਰਿਮੇਧਸੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਵਿਪੁਲਪਞ੍ਞੋ ਭੂਤੇ ਅਭਿਰਤਵਰਪਞ੍ਞੋ ਵਾ। **ਵਿਧੁਰੋ**ਤਿ ਵਿਗਤਧੁਰੋ, ਅਪ੍ਪਟਿਮੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੧੦੦੪-੯. ਮਨ੍ਤਪਾਰਗੋਤਿ ਵੇਦਪਾਰਗੋ। **ਪਸ੍ਸਥ**ਵ੍ਹੋਤਿ ਪਸ੍ਸਥ **ਅਜਾਨਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ। **ਲਕ੍ਖਣਾ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ। **ਬਜਾਕ੍ਖਾਤਾ**ਤਿ ਕਥਿਤਾਨਿ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਮਤ੍ਤਾਨਿ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇਨ ਮਨੁਸਾਸਤੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਨੁਸਾਸਤਿ।

੧੦੧੧. ਜਾਤਿਂ ਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ''ਕੀਵ ਚਿਰਂ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਮਮ ਜਾਤਿਞ੍ਚ ਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ। **ਮਨ੍ਤੇ ਸਿਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਮਯਾ ਪਰਿਚਿਤਵੇਦੇ ਚ ਮਮ ਸਿਸ੍ਸੇ ਚ। **ਮਨਸਾਯੇਵ ਪੁਚ੍ਛਥਾ**ਤਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਪਞ੍ਹੇ ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪੁਚ੍ਛਥ।

੧੦੧੩-੮. ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਜੋਤਿ ਏਕੋਯੇਵ ਏਸ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਦੁਭਯੋ**ਤਿ ਉਭੋ। **ਪਚ੍ਚੇਕਗਣਿਨੋ**ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਗਣਵਨ੍ਤੋ। **ਪੁਬ੍ਬਵਾਸਨਵਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ। ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਵਤ੍ਤਪੂਰਣਵਾਸਨਾਯ ਵਾਸਿਤਚਿਤ੍ਤਾ। **ਪੁਰਮਾਹਿਸ੍ਸਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਹਿਸ੍ਸਤਿਨਾਮਿਕਂ ਪੁਰਂ, ਨਗਰਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਨਗਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਗੋਨਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਧਪੁਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਵਨਸਵ੍ਹਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਨਨਗਰਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ''ਵਨਸਾਵਤ੍ਥਿ''ਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਏਵਂ ਵਨਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਕੋਸਮ੍ਬਿਂ, ਕੋਸਮ੍ਬਿਤੋ ਚ ਸਾਕੇਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਕਿਰ ਤੇਸਂ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਜਟਿਲਾਨਂ ਛਯੋਜਨਮਤ੍ਤਾ ਪਰਿਸਾ ਅਹੋਸਿ।

੧੦੧੯. ਅਥ ਭਗਵਾ ''ਬਾਵਰਿਸ੍ਸ ਜਟਿਲਾ ਮਹਾਜਨਂ ਸਂਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਤਾਵ ਨੇਸਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨਾਪਿ ਅਯਂ ਦੇਸੋ ਸਪ੍ਪਾਯੋ, ਮਗਧਖੇਤ੍ਤੇ ਪਨ ਤੇਸਂ ਪਾਸਾਣਕਚੇਤਿਯਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ। ਤਤ੍ਰ ਹਿ ਮਯਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਨਗਰਾਨਿ ਚ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਬਹੁਤਰੇਨ ਜਨੇਨ ਆਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਰਾਜਗਹਾਭਿਮੁਖੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇਪਿ ਜਟਿਲਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਕੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਕੁਹਿਂ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਮੂਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਦਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਰਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਪਦਂ ਭਵੇ...ਪੇ॰... ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦਸ੍ਸ ਇਦਮੀਦਿਸਂ ਪਦ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੬੦-੨੬੧; ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੦ ਸਾਮਾਵਤੀਵਤ੍ਥੁ; ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੫) ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਤਾ। ਭਗਵਾਪਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸੇਤਬ੍ਯਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਆਦੀਨਿ ਨਗਰਾਨਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਂ ਸਂਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਪਾਸਾਣਕਚੇਤਿਯਂ ਗਤੋ। ਜਟਿਲਾਪਿ ਤਾਵਦੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਾਨਿ ਨਗਰਾਨਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਣਕਚੇਤਿਯਮੇਵ ਅਗਮਂਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਕੋਸਮ੍ਬਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਾਕੇਤਂ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਞ੍ਚ ਪੁਰੁਤ੍ਤਮਂ। ਸੇਤਬ੍ਯਂ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

੧੦੨੦. ਤਤ੍ਥ **ਮਾਗਧਂ ਪੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਗਧਪੁਰਂ ਰਾਜਗਹਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਾਸਾਣਕਂ ਚੇਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਤੋ ਪਾਸਾਣਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦੇਵਟ੍ਠਾਨਂ ਅਹੋਸਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਨ ਭਗਵਤਿ ਵਿਹਾਰੋ ਜਾਤੋ। ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਪੁਰਿਮਵੋਹਾਰੇਨ ''ਪਾਸਾਣਕਂ ਚੇਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

੧੦੨੧. ਤਸਿਤੋਵੁਦਕਨ੍ਤਿ ਤੇ ਹਿ ਜਟਿਲਾ ਵੇਗਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਮਾਨਾ ਸਾਯਂ ਗਤਮਗ੍ਗਂ ਪਾਤੋ, ਪਾਤੋ ਗਤਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਸਾਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ''ਏਤ੍ਥ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤਿਵਿਯ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਜਾਤਾ ਤਂ ਚੇਤਿਯਂ ਅਭਿਰੁਹਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਤੁਰਿਤਾ ਪਬ੍ਬਤਮਾਰੁਹੁ"**ਨ੍ਤਿ।

੧੦੨੪. ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ਹਟ੍ਠੋਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਸਾਣਕੇ ਚੇਤਿਯੇ ਸਕ੍ਕੇਨ ਮਾਪਿਤਮਹਾਮਣ੍ਡਪੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਚ੍ਚਿ ਇਸਯੋ ਖਮਨੀਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੇ ਕਤੇ ''ਖਮਨੀਯਂ ਭੋ ਗੋਤਮਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਯਮ੍ਪਿ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਜਿਤੋ ਜੇਟ੍ਠਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ਹਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਨੋਪਞ੍ਹੇ ਪੁਚ੍ਛਿ।

੧੦੨੫. ਤਤ੍ਥ **ਆਦਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਕਤਿਵਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ। **ਜਮ੍ਮਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਜਾਤਿਂ ਬ੍ਰੂਹੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਪਾਰਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਾਗਮਨਂ।

੧੦੨੬-੭. **ਵੀਸਂ ਵਸ੍ਸਸਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਧਿਕਂ ਵਸ੍ਸਸਤਂ। **ਲਕ੍ਖਣੇ**ਤਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇ। ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁ ਚ ਇਤਿਹਾਸਾਦੀਸੁ ਅਨਵਯੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਪਰਪਦਂ ਵਾ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਪਾਰਮਿਂ ਗਤੋਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਿ ਵਾਚੇਤੀ**ਤਿ ਪਕਤਿਅਲਸਦੁਮ੍ਮੇਧਮਾਣਵਕਾਨਂ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਿ ਸਯਂ ਮਨ੍ਤੇ ਵਾਚੇਤਿ। **ਸਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਏਕੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਧਮ੍ਮੇ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਕੇ ਪਾਵਚਨੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੧੦੨੮. **ਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਪਵਿਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਂ, ‘‘ਕਤਮਾਨਿ ਤਾਨਿਸ੍ਸ ਗਤ੍ਤੇ ਤੀਣਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

੧੦੩੦-੩੧. **ਪੁਚ੍ਛਞ੍ਹੀ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਮਾਨਂ **ਕਮੇਤਂ ਪਟਿਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਦੇਵਾਦੀਸੁ ਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਏਤਂ ਪਞ੍ਹਵਚਨਂ ਪਟਿਭਾਸਤੀਤਿ।

੧੦੩੨-੩੩. ਏਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਪਞ੍ਹਾਨਂ ਵੇਯਜਾਕਰਣਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੇ ਦ੍ਵੇ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **“ਮੁਦ੍ਧਂ ਮੁਦ੍ਧਾਧਿਪਾਤਞ੍ਚਾ”**ਤਿ ਆਹ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤੇ ਬਜਾਕਰੋਨ੍ਤੋ **“ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਮੁਦ੍ਧਾ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਅਞ੍ਞਾਣਭੂਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਸਂਸਾਰਸ੍ਸ ਸੀਸਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਮੁਦ੍ਧਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਹਜਾਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਾਸਤਿਸਮਾਧਿਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਛਨ੍ਦਵੀਰਿਯੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਏਕਰਸਟ੍ਠਭਾਵਮੁਪਗਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਮੁਦ੍ਧਂ ਅਧਿਪਾਤੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਧਿਜ੍ਜਾ ਮੁਦ੍ਧਾਧਿਪਾਤਿਨੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੧੦੩੪-੮. **ਤਤੋ ਵੇਦੇਨ ਮਹਤਾ**ਤਿ ਅਥ ਇਮਂ ਪਞ੍ਹਵੇਯਜਾਕਰਣਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਮਹਾਪੀਤਿਯਾ ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਿਤ੍ਵਾ ਅਲੀਨਭਾਵਂ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਉਦਗ੍ਗਂ ਪਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਚ **“ਬਾਵਰੀ”**ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਅਥ ਨਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਮਾਨੋ ਭਗਵਾ **“ਸੁਖਿਤੋ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਵਤ੍ਵਾ ਚ **“ਬਾਵਰਿਸ੍ਸ ਚਾ”**ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਵਾਰਣਂ ਪਵਾਰੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਾਨਂ ਸੋਲ਼ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਂ। **ਤਤ੍ਥ ਪੁਚ੍ਛ ਤਥਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਾਸਾਣਕੇ ਚੇਤਿਯੇ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਪਰਿਸਾਯ, ਤੇਸੁ ਵਾ ਪਵਾਰਿਤੇਸੁ ਅਜਿਤੋ ਪਠਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛੀਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਗਾਥਾਸੁ ਪਾਕਟਮੇਵਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧. ਅਜਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩੯. ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਪਞ੍ਹੇ **ਨਿਵੁਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤੋ। **ਕਿਸ੍ਸਾਭਿਲੇਪਨਂ ਬ੍ਰੂਸੀ**ਤਿ ਕਿਂ ਅਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਭਿਲੇਪਨਂ ਵਦੇਸਿ।

੧੦੪੦. **ਵੇਵਿਚ੍ਛਾ ਪਮਾਦਾ ਨਪ੍ਪਕਾਸਤੀ**ਤਿ ਮਚ੍ਛਰਿਯਹੇਤੁ ਚ ਪਮਾਦਹੇਤੁ ਚ ਨਪ੍ਪਕਾਸਤਿ। ਮਚ੍ਛਰਿਯਞ੍ਹਿਸ੍ਸ ਦਾਨਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਪਕਾਸਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਪਮਾਦੋ ਸੀਲਾਦੀਹਿ। **ਜਪ੍ਪਾਭਿਲੇਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾ ਅਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਮਕ੍ਕਟਲੇਪੋ ਵਿਯ ਮਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਅਭਿਲੇਪਨਂ। **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਆਦਿਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ।

੧੦੪੧. **ਸਵਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸੋਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਰੂਪਾਦਿਆਯਤਨੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਦਿਕਾ ਸੋਤਾ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। **ਕਿਂ ਨਿਵਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਕਿਂ ਆਵਰਣਂ ਕਾ ਰਕ੍ਖਾਤਿ? **ਸਂਵਰਂ ਬ੍ਰੂਹੀ**ਤਿ ਤਂ ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਰਣਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਂਵਰਂ ਬ੍ਰੂਹਿ। ਏਤੇਨ ਸਾਵਸੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਕੇਨ ਸੋਤਾ ਪਿਧਿਯ੍ਯਰੇ**ਤਿ ਕੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਏਤੇ ਸੋਤਾ ਪਿਧਿਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਨ ਅਨਵਸੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

੧੦੪੨. **ਸਤਿ ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯੁਤ੍ਤਾ। ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਗਤਿਯੋ ਸਮਨ੍ਨੇਸਮਾਨਾ ਸਤਿ ਤੇਸਂ ਸੋਤਾਨਂ ਨਿਵਾਰਣਂ। **ਸੋਤਾਨਂ ਸਂਵਰਂ ਬ੍ਰੂਮੀ**ਤਿ ਤਮੇਵਾਹਂ ਸਤਿਂ ਸੋਤਾਨਂ ਸਂਵਰਂ ਬ੍ਰੂਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਞ੍ਞਾਯੇਤੇ ਪਿਧਿਯ੍ਯਰੇ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ

ਪਨ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਪਟਿਵੇਧਸਾਧਿਕਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਏਤੇ ਸੋਤਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਿਧਿਯ੍ਯਨ੍ਤੀਤਿ।

੧੦੪੩. **ਪਞ੍ਞਾ ਚੇਵਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਹਗਾਥਾਯ, ਯਾ ਚਾਯਂ ਤਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾ ਯਾ ਚ **ਸਤਿ,** ਯਞ੍ਚ ਤਦਵਸੇਸਂ **ਨਾਮਰੂਪਂ, ਏਤਂ** ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ **ਕਤ੍ਥ** ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, **ਏਤਂ ਮੇ** ਪਞ੍ਹਂ **ਪੁਟ੍ਠੋ ਬ੍ਰੂਹੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੦੪੪. ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਗਾਥਾਯ ਪਨਸ੍ਸ ਯਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਞਾਸਤਿਯੋ ਨਾਮੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਯਂ ਮਂ** ਤ੍ਵਂ, **ਅਜਿਤ, ਏਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿ** ''ਕਤ੍ਥੇਤਂ ਉਪਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਤੇ **ਯਤ੍ਥ ਨਾਮਞ੍ਚ ਰੂਪਞ੍ਚ ਅਸੇਸਂ ਉਪਰੁਜ੍ਝਤਿ,** ਤਂ ਵਦਨ੍ਤੋ **ਵਦਾਮਿ** , ਤਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਹਿ **ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੇਨ** ਸਹੇਵ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ **ਏਤ੍ਥੇਤਂ ਉਪਰੁਜ੍ਝਤਿ**। ਏਤ੍ਥੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧੇ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਨਿਰੋਧਾ ਤਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੧੦੪੫. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ''ਦੁਕ੍ਖਮਸ੍ਸ ਮਹਬ੍ਭਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਕਾਸਿਤਂ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ, ''ਯਾਨਿ ਸੋਤਾਨੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ ਪਞ੍ਞਾਯੇਤੇ ਪਿਧਿਯ੍ਯਰੇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ, ''ਅਸੇਸਂ ਉਪਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਅਨਧਿਗਤੋ ਪੁਨ ਸੇਖਾਸੇਖਪਟਿਪਦਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਯੇ ਚ ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮਾਸੇ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਙ੍ਖਾਤਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਵੀਮਂਸਿਤਧਮ੍ਮਾ, ਅਰਹਤਂ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸੇਖਾ**ਤਿ ਸੀਲਾਦੀਨਿ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਅਵਸੇਸਾ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ। **ਪੁਥੂ**ਤਿ ਬਹੂ ਸਤ੍ਤਜਨਾ। **ਤੇਸਂ ਮੇ ਨਿਪਕੋ ਇਰਿਯਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਪਬ੍ਰੂਹੀ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਮੇ ਸੇਖਾਸੇਖਾਨਂ ਨਿਪਕੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਤ੍ਵਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਬ੍ਰੂਹੀਤਿ।

੧੦੪੬. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਸੇਖੇਨ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਨੀਵਰਣਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਕਾਮੇਸੂ"**ਤਿ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾਯ ਸੇਖਪਟਿਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਵਤ੍ਥ **"ਕਾਮੇਸੁ"** ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਨ **ਨਾਭਿਗਿਜ੍ਝੇਯ੍ਯ** ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਯੋ ਚ ਮਨਸੋ ਆਵਿਲਭਾਵਕਰੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਜਹਨ੍ਤੋ **ਮਨਸਾ ਨਾਵਿਲੋ ਸਿਯਾ**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਅਸੇਖੋ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨਂ ਪਰਿਤੁਲਿਤਤ੍ਤਾ ਕੁਸਲੋ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਆਦੀਹਿ ਚ ਸਤੋ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨਂ ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਸੁ **ਪਰਿਬ੍ਬਜਤਿ,** ਤਸ੍ਮਾ **"ਕੁਸਲੋ"**ਤਿ ਉਪਡ੍ਢਗਾਥਾਯ ਅਸੇਖਪਟਿਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਜਿਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਸਹਸ੍ਸੇਨ, ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਂ ਉਦਪਾਦਿ। ਸਹ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਜਿਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਚ ਅਜਿਨਜਟਾਵਾਕਚੀਰਾਦੀਨਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿਂਸੁ। ਸਬ੍ਬੇਵ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਰਾ, ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਕੇਸਾ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨਾ ਪਞ੍ਜਲਿਕਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੂਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਅਜਿਤਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੪੭. **ਕੋਧ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਂ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਸਬ੍ਬਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕਾ ਏਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ''ਕਤਾਵਕਾਸਾ ਪੁਚ੍ਛਵ੍ਹੋ''ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਪਵਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਂਸਯਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਪੁਟ੍ਠੋ ਪੁਟ੍ਠੋ ਚ ਤੇਸਂ ਭਗਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਏਵਂ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸਿਕਾਨੇਵੇਤਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਪਨ ਅਜਿਤਪਞ੍ਹੇ ''ਕਥੰ ਲੋਕੰ ਅਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੰ, ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਾ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੧੨੪; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਪਿਙ੍ਗਿਯਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾ ੧੪੪) ਏਵੰ ਮੋਘਰਾਜਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ ਆਰਭਿ। ਤੰ ''ਨ ਤਾਵਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਪਰਿਪਾਕੰ ਗਤਾਨੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ''ਤਿਟ੍ਠ ਤ੍ਵੰ, ਮੋਘਰਾਜ, ਅਞ੍ਞੋ ਪੁਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਤਤੋ ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੰਸਯੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਕੋਧਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕੋਧ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ਕੋ ਇਧ ਤੁਟ੍ਠੋ। **ਇਞ੍ਜਿਤਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨਿ। **ਉਭਨ੍ਤਮਭਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਅਭਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਮਨ੍ਤਾ ਨ ਲਿਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਨ ਲਿਪ੍ਪਤਿ।

੧੦੪੮-੯. ਤਸ੍ਸੇਤਮਤ੍ਥੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ **"ਕਾਮੇਸੂ"**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮੇਸੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾ**ਤਿ ਕਾਮਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾ, ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਨ੍ਤੁਸਿਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ''ਵੀਤਤਣ੍ਹੋ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਅਨਿਞ੍ਜਿਤੰ । ਤਤ੍ਥ **ਸਙ੍ਖਾਯ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮੇ ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਰਾਗਾਦਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। ਸੇਸੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਯਮ੍ਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਸਹਸ੍ਸੇਨ, ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁੰ ਉਦਪਾਦਿ। ਸੇਸੰ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਪੁਣ੍ਣਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫੦. **ਅਨੇਜ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਣ੍ਣਕਸੁਤ੍ਤੰ। ਇਮਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਮੋਘਰਾਜਾਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਮੂਲਦਸ੍ਸਾਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਕੁਸਲਮੂਲਾਦਿਦਸ੍ਸਾਵਿੰ। **ਇਸਯੋ**ਤਿ ਇਸਿਨਾਮਕਾ ਜਟਿਲਾ। **ਯਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੰ। **ਅਕਪ੍ਪਯਿੰਸੂ**ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਿ।

੧੦੫੧. **ਆਸੀਸਮਾਨਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਨਿ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ। **ਇਤ੍ਥਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਭਾਵਞ੍ਚ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਦਿਭਾਵੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਜਰੰ ਸਿਤਾ**ਤਿ ਜਰੰ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ। ਜਰਾਮੁਖੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਤਤੋ ਅਪਰਿਮੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਏਵ ਕਪ੍ਪਯਿੰਸੂਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

੧੦੫੨. **ਕਚ੍ਚਿਸ੍ਸੁ ਤੇ ਭਗਵਾ ਯਞ੍ਞਪਥੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ, ਅਤਾਰੁੰ ਜਾਤਿਞ੍ਚ ਜਰਞ੍ਚ ਮਾਰਿਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਞ੍ਞੋਯੇਵ ਯਞ੍ਞਪਥੋ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਕਚ੍ਚਿ ਤੇ ਯਞ੍ਞੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਞ੍ਞੰ ਕਪ੍ਪਯਨ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਮਤਰਿੰਸੂਤਿ।

੧੦੫੩. **ਆਸੀਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰੂਪਪਟਿਲਾਭਾਦਯੋ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤਿ। **ਥੋਮਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਸੁਯਿਟ੍ਠੰ ਸੁਚਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਞ੍ਞਾਦੀਨਿ ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ। **ਅਭਿਜਪ੍ਪਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਪਟਿਲਾਭਾਯ ਵਾਚੰ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। **ਜੁਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਕਾਮਾਭਿਜਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਲਾਭ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਪਟਿਲਾਭੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਕਾਮੇ ਏਵ ਅਭਿਜਪ੍ਪਨ੍ਤਿ, ''ਅਹੋ ਵਤ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਿਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਣ੍ਹਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਯਾਜਯੋਗਾ**ਤਿ ਯਾਗਾਧਿਮੁਤ੍ਤਾ। **ਭਵਰਾਗਰਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਵਮਿਮੇਹਿ ਆਸੀਸਨਾਦੀਹਿ ਭਵਰਾਗੇਨੇਵ ਰਤ੍ਤਾ, ਭਵਰਾਗਰਤ੍ਤਾ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਤਾਨਿ ਆਸੀਸਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ **ਨਾਤਰਿੰਸੁ** ਜਾਤਿਆਦਿਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੰ ਨ ਉਤ੍ਤਰਿੰਸੂਤਿ।

੧੦੫੪-੫. **ਅਥਕੋਚਰਹੀ**ਤਿ ਅਥ ਇਦਾਨਿ ਕੋ ਅਞ੍ਞੋ ਅਤਾਰੀਤਿ। **ਸਙ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ। **ਪਰੋਪਰਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਾਨਿ ਚ ਓਰਾਨਿ ਚ, ਪਰਤ੍ਤਭਾਵਸਕਤ੍ਤਭਾਵਾਦੀਨਿ ਪਰਾਨਿ ਚ ਓਰਾਨਿ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਵਿਧੂਮੋ**ਤਿ

ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਧੂਮਵਿਰਹਿਤੋ। **ਅਨੀਘੋ**ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਈਘਵਿਰਹਿਤੋ । **ਅਤਾਰਿ ਸੋ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਅਰਹਾ ਜਾਤਿਜਰੰ ਅਤਾਰਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਯਮ੍ਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਸਹਸ੍ਸੇਨ, ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਅਨੇਕਸਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁੰ ਉਦਪਾਦਿ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪੁਣ੍ਣਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਮੇਤ੍ਤਗੂਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫੬. **ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਗੁਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਮਞ੍ਞਾਮਿ ਤੰ ਵੇਦਗੁਂ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਯੰ ਵੇਦਗੂ''ਤਿ ਚ ''ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ਏਵੰ ਤੰ ਮਞ੍ਞਾਮਿ।

੧੦੫੭. **ਅਪੁਚ੍ਛਸੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅ**-ਇਤਿ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਪੁਚ੍ਛਸਿਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ ਯਥਾ ਪਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ, ਏਵੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਉਪਧਿਨਿਦਾਨਾ ਪਭਵਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਉਪਧਿਨਿਦਾਨਾ ਜਾਤਿਆਦਿਦੁਕ੍ਖਵਿਸੇਸਾ ਪਭਵਨ੍ਤਿ।

੧੦੫੮. ਏਵੰ ਉਪਧਿਨਿਦਾਨਤੋ ਪਭਵਨ੍ਤੇਸੁ ਦੁਕ੍ਖੇਸੁ – **ਯੋ ਵੇ ਅਵਿਦ੍ਵਾ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਾਤਿਪ੍ਪਭਵਾਨੁਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਜਾਤਿਕਾਰਣੰ ''ਉਪਧੀ''ਤਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ।

੧੦੫੯. **ਸੋਕਪਰਿਦ੍ਦਵਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਸੋਕਞ੍ਚ ਪਰਿਦੇਵਞ੍ਚ। **ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਵਿਦਿਤੋ ਏਸ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਯਥਾ ਸਤ੍ਥਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾਪਨਵਸੇਨ ਵਿਦਿਤੋ ਏਸ ਧਮ੍ਮੋਤਿ।

੧੦੬੦-੬੧. **ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਤੇ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਨਿਪਟਿਪਦਾਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਤੇ ਦੇਸਯਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਦਿਟ੍ਠੇ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੇ ਦੁਕ੍ਖਾਦਿਧਮ੍ਮੇ, ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਵਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ। **ਅਨੀਤਿਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ। **ਯੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯੰ ਧਮ੍ਮੰ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ। **ਤਞ੍ਚਾਹੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਾਮੀ**ਤਿ ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਪਕਾਰਧਮ੍ਮਜੋਤਕੰ ਤਵ ਵਚਨੰ ਅਹੰ ਪਤ੍ਥਯਾਮਿ। **ਧਮ੍ਮਮੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਮੁਤ੍ਤਮੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਾਮੀਤਿ।

੧੦੬੨. **ਉਦ੍ਧੰ ਅਧੋ ਤਿਰਿਯਞ੍ਚਾਪਿ ਮਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਦ੍ਧਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, **ਅਧੋ**ਤਿ ਅਤੀਤਦ੍ਧਾ, **ਤਿਰਿਯਞ੍ਚਾਪਿ ਮਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਦ੍ਧਾ। **ਏਤੇਸੁ ਨਨ੍ਦਿਞ੍ਚ ਨਿਵੇਸਨਞ੍ਚ, ਪਨੁਜ੍ਜ ਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਉਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਤਣ੍ਹਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਵੇਸਨਞ੍ਚ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਨੁਦੇਹਿ, ਪਨੁਦਿਤ੍ਵਾ ਚ **ਭਵੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠੇ,** ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਦੁਵਿਧੇਪਿ ਭਵੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। ਏਵੰ ਤਾਵ ਪਨੁਜ੍ਜਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨੁਦੇਹੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਪਨੁਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ਭਵੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠੇਤਿ ਅਯਮੇਵ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਤਾਨਿ ਨਨ੍ਦਿਨਿਵੇਸਨਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਪਨੁਦਿਤ੍ਵਾ ਦੁਵਿਧੇਪਿ ਭਵੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

੧੦੬੩-੪. ਏਤਾਨਿ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਭਵੇ ਅਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਏਸੋ – **ਏਵੰਵਿਹਾਰੀ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਇਧੇਵਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਸਾਸਨੇ, ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਵਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ। **ਸੁਕਿਤ੍ਤਿਤੰ ਗੋਤਮਨੂਪਧੀਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਨੁਪਧਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਆਲਪਨ੍ਤੋ ਆਹ – ''ਸੁਕਿਤ੍ਤਿਤੰ ਗੋਤਮਨੂਪਧੀਕ''ਨ੍ਤਿ।

੧੦੬੫. ਨ ਕੇਵਲਂ ਦੁਕ੍ਖਮੇਵ ਪਹਾਸਿ – **ਤੇ ਚਾਪੀ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ, ਸਦਾ ਵਾ। **ਤਂ ਤਂ ਨਮਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨਮਸ੍ਸਾਮਿ। **ਸਮੇਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਨਾਗਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਲਪਨ੍ਤੋ ਆਹ।

੧੦੬੬. ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਭਗਵਾ ''ਅਦ੍ਧਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਪਹਾਸਿ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵਿਦਿਤੋਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਪਨੇਤ੍ਵਾਵ ਪਹੀਨਦੁਕ੍ਖੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਓਵਦਨ੍ਤੋ "**ਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ**"ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯਂ** ਤ੍ਵਂ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ''ਅਯਂ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤ੍ਤਾ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ,** ਵੇਦੇਹਿ ਗਤਤ੍ਤਾ ਵੇ**ਦਗੂ,** ਕਿਞ੍ਚਨਾਭਾਵੇਨ **ਅਕਿਞ੍ਚਨੋ,** ਕਾਮੇਸੁ ਚ ਭਵੇਸੁ ਚ ਅਸਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਕਾਮਭਵੇ ਅਸਤ੍ਤੋ**''ਤਿ ਜਞ੍ਞਾ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ। **ਅਦ੍ਧਾ ਹਿ ਸੋ ਇਮਂ ਓਘਂ ਅਤਾਰਿ, ਤਿਣ੍ਣੋ ਚ ਪਾਰਂ ਅਖਿਲੋ ਅਕਙ੍ਖੋ**।

੧੦੬੭. ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **ਵਿਦ੍ਵਾ ਚ ਯੋ**ਤਿ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ, ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵਾ। **ਵਿਸਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਮੇਤ੍ਤਗੂਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਧੋਤਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੬੮-੯. ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਤਨ੍ਤਿ ਧੋਤਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਵਾਚਾਭਿਕਙ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਵਾਚਂ ਅਭਿਕਙ੍ਖਾਮਿ। **ਸਿਕ੍ਖੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਤ੍ਤਨੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯ ਅਧਿਸੀਲਾਦੀਨਿ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ। **ਇਤੋ**ਤਿ ਮਮ ਮੁਖਤੋ।

੧੦੭੦. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਧੋਤਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਮਾਨੋ ਕਥਂਕਥਾਪਮੋਕ੍ਖਂ ਯਾਚਨ੍ਤੋ "**ਪਸ੍ਸਾਮਹ**"ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਸ੍ਸਾਮਹਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਅਹਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ। **ਤਂ ਤਂ ਨਮਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਨਮਸ੍ਸਾਮਿ। **ਪਮੁਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਮੋਚੇਹਿ।

੧੦੭੧. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਾਧੀਨਮੇਵ ਕਥਂਕਥਾਪਮੋਕ੍ਖਂ ਓਘਤਰਣਮੁਖੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਨਾਹ**"ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਾਹਂ ਸਹਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਅਹਂ ਨ ਸਹਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਵਾਯਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਮੋਚਨਾਯਾ**ਤਿ ਪਮਾਚੇਤੁਂ। **ਕਥਂਕਥਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਙ੍ਖਂ। **ਤਰੇਸੀ**ਤਿ ਤਰੇਯ੍ਯਾਸਿ।

੧੦੭੨-੫. ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਮਨਤਰੋ ਧੋਤਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਮਾਨੋ ਅਨੁਸਾਸਨਿਂ ਯਾਚਨ੍ਤੋ "**ਅਨੁਸਾਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਵਚਨਮੇਤਂ। ਤੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਮਨ੍ਤਯਮਾਨੋ ਆਹ – ''ਅਨੁਸਾਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ''ਤਿ । **ਵਿਵੇਕਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਵਿਵੇਕਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਂ। **ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਮਾਨੋ**ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਮਾਨੋ। **ਇਧੇ**ਵ **ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਧੇਵ ਸਮਾਨੋ। **ਅਸਿਤੋ**ਤਿ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। ਇਤੋ ਪਰਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਮੇਤ੍ਤਗੂਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾ ਏਵ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਂ, ਇਧ ਸਨ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ। ਤਤਿਯਗਾਥਾਯਪਿ ਪੁਬ੍ਬਡ੍ਢਂ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ ਅਪਰਡ੍ਢੇ **ਸਙ੍ਗੋ**ਤਿ ਸਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਲਗ੍ਗਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਧੋਤਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਉਪਸੀਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੭੬. **ਏਕੋ ਅਹ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸੀਵਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਮਹਨ੍ਤਮੋਘ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੰ ਓਘੰ। **ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਵਾ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। **ਨੋ ਵਿਸਹਾਮੀ**ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ। **ਆਰਮ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯੰ। **ਯੰ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ।

੧੦੭੭. ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਲਾਭੀ ਤਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਯੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਯੰ ਉਤ੍ਤਰਿ ਚ ਨਿਯ੍ਯਾਨਪਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞ**"ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ**ਤਿ ਤੰ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਸਤੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ। **ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ ਤੰ ''ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਤਰਸ੍ਸੁ ਓਘ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਯਥਾਨੁਰੂਪੰ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਓਘੰ ਤਰਸ੍ਸੁ। **ਕਥਾਹੀ**ਤਿ ਕਥੰਕਥਾਹਿ। **ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੰ ਨਤ੍ਤਮਹਾਭਿਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਵਿਭੂਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸ। ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰੰ ਕਥੇਤਿ।

੧੦੭੮-੯. ਇਦਾਨਿ ''ਕਾਮੇ ਪਹਾਯਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਹੀਨੇ ਕਾਮੇ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ "**ਸਬ੍ਬੇਸੂ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਹਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਤਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਛਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਹਿਤ੍ਵਾ। **ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਪਰਮੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਸੁ ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੇਸੁ ਉਤ੍ਤਮੇ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ। **ਤਿਟ੍ਠੇ ਨੁ ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਨੁਯਾਯੀ**ਤਿ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਤ੍ਥ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਅਵਿਗਚ੍ਛਮਾਨੋ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਨੂਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਸਟ੍ਠਿਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤੰਯੇਵ ਠਾਨੰ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਤਿਯਗਾਥਮਾਹ।

੧੦੮੦. ਏਵੰ ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਠਾਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਭਾਵੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ "**ਤਿਟ੍ਠੇ ਚੇ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪੂਗਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕਸਙ੍ਖ੍ਯਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨੰ, ਗਣਰਾਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪੂਗਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਤ੍ਤਿਬ੍ਯਤ੍ਤਯੇਨ ਸਾਮਿਵਚਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਪੂਗਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤਸ੍ਸ ਬਹੂਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ''ਪੂਗਾਨੀ''ਤਿ ਵਾਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਪੁਰਿਮਪਾਠੋਯੇਵ ਸਬ੍ਬਸੁਨ੍ਦਰੋ। **ਤਤ੍ਥੇਵ ਸੋ ਸੀਤਿ ਸਿਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਤ੍ਥੇਵਾਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨਾਨਾਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸੀਤਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਸ੍ਸਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਚਵੇਥ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਤਥਾਵਿਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਦਾਹੁ ਤਥਾਵਿਧਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੇਯ੍ਯਾਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਵਾਪਿ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

੧੦੮੧. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਉਚ੍ਛੇਦਸਸ੍ਸਤੰ ਅਨੁਪਗਮ੍ਮ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਚ੍ਚੀ ਯਥਾ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਥੰ ਪਲੇਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਨ ਉਪੇਤਿ ਸਙ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਸੁਕੰ ਨਾਮ ਦਿਸੰ ਗਤੋ''ਤਿ ਵੋਹਾਰੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਏਵੰ ਮੁਨੀ ਨਾਮਕਾਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੇਕ੍ਖਮੁਨਿ ਪਕਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਰੂਪਕਾਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਨਾਮਕਾਯਾਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਪਲੇਤਿ, ਨ ਉਪੇਤਿ ਸਙ੍ਖੰ ''ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੰ।

੧੦੮੨. ਇਦਾਨਿ ''ਅਤ੍ਥੰ ਪਲੇਤੀ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਯੋਨਿਸੋ ਅਤ੍ਥੰ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ "**ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੋ ਸੋ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸੋ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੋ ਉਦਾਹੁ ਨਤ੍ਥਿ, ਉਦਾਹੁ ਵੇ ਸਸ੍ਸਤਿਯਾ ਸਸ੍ਸਤਭਾਵੇਨ **ਅਰੋਗੋ** ਅਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮੋ ਸੋਤਿ ਏਵੰ ਤੰ ਮੇ ਮੁਨੀ ਸਾਧੁ ਵਿਯਾਕਰੋਹਿ। ਕਿੰ ਕਾਰਣੰ? **ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਵਿਦਿਤੋ ਏਸ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ।

੧੦੮੩. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਥਾ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ। **ਨ ਪਮਾਣਮਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਪ੍ਪਮਾਣੰ ਨਤ੍ਥਿ। **ਯੇਨ ਨੰ ਵਜ੍ਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਰਾਗਾਦਿਨਾ ਨੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ। **ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਖਨ੍ਧਾਦਿਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਉਪਸੀਵਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੮੪-੫. **ਸਨ੍ਤਿ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ – **ਲੋਕੇ** ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਯੋ **ਜਨਾ** ਆਜੀਵਕਨਿਗਣ੍ਠਾਦਿਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਨ੍ਤਿ ਮੁਨਯੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, **ਤਯਿਦਂ ਕਥਂਸੂ**ਤਿ ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਤੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞਾਣਾਦਿਨਾ ਞਾਣੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਞਾਣੂਪਪਨ੍ਨਂ **ਨੋ ਮੁਨਿਂ ਵਦਨ੍ਤਿ,** ਏਵਂਵਿਧਂ ਨੁ ਵਦਨ੍ਤਿ, **ਉਦਾਹੁ** ਵੇ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕੇਨ ਲੂਖਜੀਵਿਤਸਙ੍ਖਾਤੇਨ **ਜੀਵਿਤੇਨੂਪਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਦੁਭਯਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮੁਨਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਨ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ''**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ।

੧੦੮੬-੭. ਇਦਾਨਿ ''ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾਦੇ ਕਙ੍ਖਾਪਹਾਨਤ੍ਥਂ **''ਯੇ ਕੇਚਿਮੇ''**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੇਕਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਕੋਤੂਹਲਮਙ੍ਗਲਾਦਿਨਾ। **ਤਤ੍ਥ ਯਤਾ ਚਰਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਗੁਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਾ। ਅਥਸ੍ਸ ਤਥਾ ਸੁਦ੍ਧਿਅਭਾਵਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਦੁਤਿਯਂ ਗਾਥਮਾਹ।

੧੦੮੮-੯੦. ਏਵਂ ''ਨਾਤਰਿਂਸੂ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੋ ਅਤਰਿ, ਤਂ ਸੋਤੁਕਾਮੋ **''ਯੇ ਕੇਚਿਮੇ''**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਓਘਤਿਣ੍ਣਮੁਖੇਨ ਜਾਤਿਜਰਾਤਿਣ੍ਣੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਤਤਿਯਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਵੁਤਾ**ਤਿ ਓਵੁਟਾ ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧਾ। **ਯੇਸੀਧਾ**ਤਿ ਯੇਸੁ ਇਧ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸੁ**-ਇਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਤਣ੍ਹਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਤਣ੍ਹਂ ਪਰਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਨ ਨਨ੍ਦੋ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਮਾਨੋ **''ਏਤਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮੀ''**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਇਧਾਪਿ ਚ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨਨ੍ਦਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਹੇਮਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੯੧-੪. **ਯੇ ਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਹੇਮਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਯੇ ਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯਾਕਂਸੂ**ਤਿ ਯੇ ਬਾਵਰਿਆਦਯੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਯ੍ਹਂ ਸਕਂ ਲਦ੍ਧਿਂ ਵਿਯਾਕਂਸੁ। **ਹੁਰਂ ਗੋਤਮਸਾਸਨਾ**ਤਿ ਗੋਤਮਸਾਸਨਾ ਪੁਬ੍ਬਤਰਂ। **ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਤਕ੍ਕਵਡ੍ਢਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਵਡ੍ਢਨਂ। **ਤਣ੍ਹਾਨਿਗ੍ਘਾਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਿਨਾਸਨਂ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ **''ਇਧਾ''**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਤਦਞ੍ਞਾਯ ਯੇ ਸਤਾ**ਤਿ ਏਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦਮਚ੍ਚੁਤਂ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਆਦੀਹਿ ਸਤਾ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾਭਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ**ਤਿ ਵਿਦਿਤਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ, ਰਾਗਾਦਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਚ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਹੇਮਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਤੋਦੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੯੫. **ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਾਮਾ**ਤਿ ਤੋਦੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਤਸ੍ਸ ਕੀਦਿਸੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕੀਦਿਸੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ । ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਵਿਮੋਕ੍ਖਾਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਦੁਤਿਯੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਤਸ੍ਸ ਨਾਪਰੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਨਤ੍ਥਿ।

੧੦੯੭-੮. ਏਵੰ ''ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੋ ਏਵ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਤਮਤ੍ਥੰ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ **"ਨਿਰਾਸਸੋ ਸੋ ਉਦ ਆਸਸਾਨੋ"**ਤਿ ਪੁਨ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਦ ਪਞ੍ਞਕਪ੍ਪੀ**ਤਿ ਉਦਾਹੁ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਞਾਣਾਦਿਨਾ ਞਾਣੇਨ ਤਣ੍ਹਾਕਪ੍ਪੰ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਕਪ੍ਪੰ ਵਾ ਕਪ੍ਪਯਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤੰ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮਭਵੇ**ਤਿ ਕਾਮੇ ਚ ਭਵੇ ਚ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਤੋਦੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਕਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੯੯. **ਮਜ੍ਝੇ ਸਰਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਮਜ੍ਝੇ ਸਰਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਪਞ੍ਞਾਣਾਭਾਵਤੋ ਮਜ੍ਝਭੂਤੇ ਸੰਸਾਰੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਤਿਟ੍ਠਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਾਨੰ। **ਯਥਾਯਿਦੰ ਨਾਪਰੰ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਪੁਨ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ।

੧੧੦੧-੨. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਕਿਞ੍ਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਨਪਟਿਪਕ੍ਖੰ। **ਅਨਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਾਨਪਟਿਪਕ੍ਖੰ, ਕਿਞ੍ਚਨਾਦਾਨਵੂਪਸਮਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਨਾਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਪਟਿਭਾਗਦੀਪਵਿਰਹਿਤੰ, ਸੇਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਨ ਤੇ ਮਾਰਸ੍ਸ ਪਦ੍ਧਗੂ**ਤਿ ਤੇ ਮਾਰਸ੍ਸ ਪਦ੍ਧਚਰਾ ਪਰਿਚਾਰਕਾ ਸਿਸ੍ਸਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਕਪ੍ਪਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਜਤੁਕਣ੍ਣਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੦੩-੪. **ਸੁਤ੍ਵਾਨਹ**ਨ੍ਤਿ ਜਤੁਕਣ੍ਣਿਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਤ੍ਵਾਨਹੰ ਵੀਰਮਕਾਮਕਾਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਹੰ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੀਰੰ ਕਾਮਾਨੰ ਅਕਾਮਨਤੋ ਅਕਾਮਕਾਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੰ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਅਕਾਮਮਾਗਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਾਮੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ ਆਗਤੋਮ੍ਹਿ। **ਸਹਜਨੇਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਹਜਾਤਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਚਕ੍ਖੁ। **ਯਥਾਤਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਤਥੰ। **ਬ੍ਰੂਹਿ ਮੇ**ਤਿ ਪੁਨ ਯਾਚਨ੍ਤੋ ਭਣਤਿ।

ਯਾਚਨ੍ਤੋ ਹਿ ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਭਣੇਯ੍ਯ, ਕੋ ਪਨ ਵ◌ਾਦੋ ਦ੍ਵ◌ਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ। **ਤੇਜੀ ਤੇਜਸਾ**ਤਿ ਤੇਜੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਤੇਜਸਾ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ। **ਯਮਹਂ ਵ◌ਿਜਞ੍ਞਂ ਜਾਤਿਜਰਾਯ ਇਧ ਵ◌ਿਪ੍ਪਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਮਹਂ ਜਾਤਿਜਰਾਨਂ ਪਹਾਨਭੂਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਇਧੇਵ ਜਾਨੇਯ੍ਯਂ।

੧੧੦੫-੭. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵ◌ਾ ਤਂ ਧਮ੍ਮਮਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਦਟ੍ਠੁ ਖੇਮਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਨਿਞ੍ਚ ਪਟਿਪਦਂ ''ਖੇਮ''ਨ੍ਤਿ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ। **ਉਗ੍ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਗਹਿਤਂ। **ਨਿਰਤ੍ਤਂ** ਵ◌ਾਤਿ ਨਿਰਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ ਵ◌ਾ, ਮੁਞ੍ਚਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਾ ਤੇ ਵ◌ਿਜ੍ਜਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਮਾ ਤੇ ਅਹੋਸਿ। **ਕਿਞ੍ਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਂ ਵ◌ਾਪਿ ਤੇ ਮਾ ਵ◌ਿਜ੍ਜਿਤ੍ਥ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਅਤੀਤੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਿਲੇਸਾ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਭਗਵ◌ਾ ਜਤੁਕਣ੍ਣਿਂ ਆਲਪਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵ◌ਂ ਭਗਵ◌ਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਜਤੁਕਣ੍ਣਿਸੁਤ੍ਤਵ◌ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਭਦ੍ਰਾਵ◌ੁਧਸੁਤ੍ਤਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੧੧੦੮-੯. **ਓਕਞ੍ਜਹ**ਨ੍ਤਿ ਭਦ੍ਰਾਵ◌ੁਧਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਓਕਞ੍ਜਹ**ਨ੍ਤਿ ਆਲਯਂ ਜਹਂ। **ਤਣ੍ਹਚ੍ਛਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਛਤਣ੍ਹਾਕਾਯਚ੍ਛਿਦਂ। **ਅਨੇਜ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਕ੍ਕਮ੍ਪਂ। **ਨਨ੍ਦਿਞ੍ਜਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਰੂਪਾਦਿਪਤ੍ਥਨਾਜਹਂ। ਏਕਾ ਏਵ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾ ਥੁਤਿਵਸੇਨ ਇਧ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। **ਕਪ੍ਪਞ੍ਜਹ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਵ◌ਿਧਕਪ੍ਪਜਹਂ। **ਅਭਿਯਾਚੇ**ਤਿ ਅਤਿਵ◌ਿਯ ਯਾਚਾਮਿ। **ਸੁਤ੍ਵ◌ਾਨ ਨਾਗਸ੍ਸ ਅਪਨਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਇਤੋ**ਤਿ ਨਾਗਸ੍ਸ ਤਵ ਭਗਵ◌ਾ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਇਤੋ ਪਾਸਾਣਕਚੇਤਿਯਤੋ ਬਹੂ ਜਨਾ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਜਨਪਦੇਹਿ ਸਙ੍ਗਤਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਾਦੀਹਿ ਜਨਪਦੇਹਿ ਇਧ ਸਮਾਗਤਾ। **ਵ◌ਿਯਾਕਰੋਹੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਹਿ।

੧੧੧੦. ਅਥਸ੍ਸ ਆਸਯਾਨੁਲੋਮੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵ◌ਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਆਦਾਨਤਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਨਂ ਆਦਾਯਿਕਂ ਗਹਣਤਣ੍ਹਂ, ਤਣ੍ਹੁਪਾਦਾਨਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਯਂ ਯਞ੍ਹਿ ਲੋਕਸ੍ਮਿਮੁਪਾਦਿਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਉਦ੍ਧਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਯਂ ਯਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਤੇਨੇਵ ਮਾਰੋ ਅਨ੍ਵ◌ੇਤਿ ਜਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਉਪਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਮਾਰੋ ਤਂ ਸਤ੍ਤਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛਤਿ।

੧੧੧੧. **ਤਸ੍ਮਾ ਪਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਮਾਦੀਨਵ◌ਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਆਦਾਨਸਤ੍ਤੇ ਇਤਿ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ, ਪਜਂ ਇਮਂ ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯੇ ਵ◌ਿਸਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ਆਦਾਨੇਸੁ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ ਇਮਂ ਪਜਂ ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯੇ ਲਗ੍ਗਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ। ਆਦਾਨਸਤ੍ਤੇ ਵ◌ਾ ਆਦਾਨਾਭਿਨਿਵ◌ਿਟ੍ਠੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਆਦਾਨਸਙ੍ਗਹੇਤੁਞ੍ਚ ਇਮਂ ਪਜਂ ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯੇ ਲਗ੍ਗਂ ਤਤੋ ਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਂ ਇਤਿ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਕਿਞ੍ਚਨਂ ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਯੇਥਾਤਿ ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵ◌ਂ ਭਗਵ◌ਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਭਦ੍ਰਾਵ◌ੁਧਸੁਤ੍ਤਵ◌ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੩. ਉਦਯਸੁਤ੍ਤਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੧੧੧੨-੩. **ਝਾਯਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਯਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵਨਿਜ੍ਝਾਤੰ ਵਿਮੋਕ੍ਖੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਉਦਯੋ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਪਟਿਲਦ੍ਧਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਹਾਨੰ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਮਿਦੰ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਪ੍ਪਹਾਨੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ ਪਬ੍ਰੂਮਿ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਪਦਾਨਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੧੧੧੪. **ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਸੰਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤੀਹਿ ਸੰਸੁਦ੍ਧੰ। **ਧਮ੍ਮਤਕ੍ਕਪੁਰੇਜਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਠਤ੍ਵਾ ਝਾਨਙ੍ਗਾਨਿ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤਵਿਮੋਕ੍ਖੰ ਵਦਤਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਵਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਿਭੇਦੋ ਧਮ੍ਮਤਕ੍ਕੋ ਪੁਰੇਜਵੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਧਮ੍ਮਤਕ੍ਕਪੁਰੇਜਵ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਭੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਮੇਵ ਚ ਅਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਭੇਦਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਕਾਰਣੋਪਚਾਰੇਨ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਭੇਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਰੂਮੀਤਿ।

੧੧੧੫-੬. ਏਵੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਭੇਦਨਵਚਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਤੰ ਕਿਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਕਿੰਸੁ ਸੰਯੋਜਨੋ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਿੰਸੁ ਸੰਯੋਜਨੋ**ਤਿ ਕਿੰ ਸੰਯੋਜਨੋ। **ਵਿਚਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਰਣਕਾਰਣੰ। **ਕਿਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਹਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਕਿੰ ਨਾਮਕਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਹਾਨੇਨ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਮਤ੍ਥੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ **"ਨਨ੍ਦਿਸੰਯੋਜਨੋ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਕੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਸ੍ਸ।

੧੧੧੭-੮. ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਕਥੰ ਸਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣੰ। ਅਥਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ **"ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵੰ ਸਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਸਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਜਾਨਸ੍ਸ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵੰ ਭਗਵਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਉਦਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੪. ਪੋਸਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੧੯-੨੦. **ਯੋ ਅਤੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੋਸਾਲਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਯੋ ਅਤੀਤੰ ਆਦਿਸਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ''ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਭੇਦੰ ਅਤੀਤੰ ਆਦਿਸਤਿ। **ਵਿਭੂਤਰੂਪਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਰੂਪਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ। **ਸਬ੍ਬਕਾਯਪ੍ਪਹਾਯਿਨੋ**ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਰੂਪਕਾਯਪ੍ਪਹਾਯਿਨੋ, ਪਹੀਨਰੂਪਭਵਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ ਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਭਾਵਵਿਪਸ੍ਸਨੇਨ ''ਨਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਪਸ੍ਸਤੋ, ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਲਾਭਿਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਞਾਣੰ ਸਕ੍ਕਾਨੁਪੁਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਆਲਪਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਞਾਣੰ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ, ਕੀਦਿਸੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। **ਕਥੰ ਨੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਕਥੰ ਸੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ, ਕਥਮਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿਞਾਣੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

੧੧੨੧. ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤਾਦਿਸੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਤੰ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਞਾਣੰ ਬ੍ਯਾਕਾਤੁੰ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯੋ ਸਬ੍ਬਾ, ਅਭਿਜਾਨੰ ਤਥਾਗਤੋ**ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯੋ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਥਾਗਤੋ। **ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਮੇਨੰ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੰ ਏਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਜਾਨਾਤਿ ''ਆਯਤਿੰ ਅਯੰ ਏਵੰਗਤਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੰ। **ਤਪ੍ਪਰਾਯਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਮ੍ਮਯੰ।

੧੧੨੨. **ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਸਮ੍ਭਵਂ ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਜਨਕਂ ਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਪਲਿਬੋਧੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ। **ਨਨ੍ਦੀ ਸਂਯੋਜਨਂ ਇਤੀ**ਤਿ ਯਾ ਚ ਤਤ੍ਥ ਅਰੂਪਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤਾ ਨਨ੍ਦੀ, ਤਞ੍ਚ ਸਂਯੋਜਨਂ ਇਤਿ ਞਤ੍ਵਾ। **ਤਤੋ ਤਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਤਿ। **ਏਤਂ ਞਾਣਂ ਤਥਂ ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤਂ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਏਵਂ ਵਿਪਸ੍ਸਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਞਾਣਂ ਅਵਿਪਰੀਤਂ। **ਵੁਸੀਮਤੋ**ਤਿ ਵੁਸਿਤਵਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਪੁਬ੍ਬਸਦਿਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪੋਸਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੫. ਮੋਘਰਾਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੨੩. **ਦ੍ਵਾਹਂ ਸਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਮੋਘਰਾਜਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਦ੍ਵਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰੇ ਅਹਂ। ਸੋ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਜਿਤਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਵਸਾਨੇ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਭਗਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਪਾਕਂ ਆਗਮਯਮਾਨੋ ਨ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਦ੍ਵਾਹਂ ਸਕ੍ਕਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ। **ਯਾਵਤਤਿਯਞ੍ਚ ਦੇਵੀਸਿ, ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੀਤਿ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵਤਤਿਯਞ੍ਚ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵਭੂਤੋ ਇਸਿ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ। ਗੋਧਾਵਰੀਤੀਰੇਯੇਵ ਕਿਰ ਸੋ ਏਵਮਸ੍ਸੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੀਤਿ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ।

੧੧੨੪. **ਅਯਂ ਲੋਕੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੋ। **ਪਰੋ ਲੋਕੋ**ਤਿ ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੋ। **ਸਦੇਵਕੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੋ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵਯੁਤ੍ਤੋ, ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ ਸਦੇਵਕੋ''ਤਿ ਏਤਂ ਵਾ ''ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ''ਤਿਆਦਿਨਯਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਤਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਲੋਕੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੧੨੫. ਏਵਂ **ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਦਸ੍ਸਾਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਗ੍ਗਦਸ੍ਸਾਵਿਂ, ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਗਤਿਪਰਾਯਣਾਦੀਨਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੧੨੬. **ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਲੋਕਂ ਅਵੇਕ੍ਖਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਅਵਸਿਯਪਵਤ੍ਤਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਵਾ ਤੁਚ੍ਛਸਙ੍ਖਾਰਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਵਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਲੋਕਂ ਪਸ੍ਸ। **ਅਤ੍ਤਾਨੁਦਿਟ੍ਠਿਂ ਊਹਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਮੋਘਰਾਜਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬. ਪਿਙ੍ਗਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੨੭. **ਜਿਣ੍ਣੋਹਮਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਪਿਙ੍ਗਿਯਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਜਿਣ੍ਣੋਹਮਸ੍ਮਿ ਅਬਲੋ ਵੀਤਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਜਰਾਭਿਭੂਤੋ ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਤਿਕੋ ਜਾਤਿਯਾ, ਦੁਬ੍ਬਲੋ ਚ ''ਇਧ ਪਦਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥੇਵ ਕਰੋਤਿ, ਵਿਨਟ੍ਠਪੁਰਿਮਚ੍ਛਵਿਵਣ੍ਣੋ ਚ ।

ਤੇਨਾਹ – ''ਜਿਣ੍ਣੋਹਮਸ੍ਮਿ ਅਬਲੋ ਵੀਤਵਣ੍ਣੋ''ਤਿ। **ਮਾਹਂ ਨਸ੍ਸਂ ਮੋਮੁਹੋ ਅਨ੍ਤਰਾਵਾ**ਤਿ ਮਾਹਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਵ ਅਵਿਦ੍ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨਸ੍ਸਿਂ। **ਜਾਤਿਜਰਾਯ ਇਧ ਵਿਪ੍ਪਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਧੇਵ ਤਵ ਪਾਦਮੂਲੇ ਪਾਸਾਣਕੇ ਵਾ ਚੇਤਿਯ ਜਾਤਿਜਰਾਯ ਵਿਪ੍ਪਹਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮਂ ਯਮਹਂ ਵਿਜਞ੍ਞਂ, ਤਂ ਮੇ ਆਚਿਕ੍ਖ।

੧੧੨੮. ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪਿਙ੍ਗਿਯੋ ਕਾਯੇ ਸਾਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ''ਜਿਣ੍ਣੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ ਤੇਨਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਕਾਯੇ ਸਿਨੇਹਪ੍ਪਹਾਨਤ੍ਥਂ "**ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਰੂਪੇਸੁ ਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੇ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਰੂਪੇਸੂ**ਤਿ ਰੂਪਹੇਤੁ ਰੂਪਪਚ੍ਚਯਾ। **ਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੇ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾਦੀਹਿ ਉਪਹਞ੍ਞਮਾਨੇ। **ਰੁਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਰੂਪੇਸੂ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਰੋਗਾਦੀਹਿ ਚ ਰੂਪਹੇਤੁਯੇਵ ਜਨਾ ਰੁਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਬਾਧੀਯਨ੍ਤਿ।

੧੧੨੯-੩੦. ਏਵਂ ਭਗਵਤਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਤਾਵ ਕਥਿਤਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਪਿਙ੍ਗਿਯੋ ਜਰਾਦੁਬ੍ਬਲਤਾਯ ਵਿਸੇਸਂ ਅਨਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾਵ ਪੁਨ "**ਦਿਸਾ ਚਤਸ੍ਸੋ**"ਤਿ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ ਦੇਸਨਂ ਯਾਚਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਪੁਨਪਿ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ, ਤਾਵ ਪਟਿਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਤਣ੍ਹਾਧਿਪਨ੍ਨੇ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਇਮਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਭਗਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚ ਪਿਙ੍ਗਿਯੋ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਵਂ ਵਿਚਿਤ੍ਰਪਟਿਭਾਨਂ ਨਾਮ ਦੇਸਨਂ ਨ ਲਭਿ ਮਯ੍ਹਂ ਮਾਤੁਲੋ ਬਾਵਰੀ ਸਵਨਾਯਾ''ਤਿ। ਤੇਨ ਸਿਨੇਹਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਨੋ ਪਨਸ੍ਸ ਸਹਸ੍ਸਜਟਿਲਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਸਬ੍ਬੇਵ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਰਾ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖਵੋ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਿਙ੍ਗਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਰਾਯਨਤ੍ਥੁਤਿਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਇਤੋ ਪਰਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾ ਦੇਸਨਂ ਥੋਮੇਨ੍ਤਾ "**ਇਦਮਵੋਚ ਭਗਵਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ **ਇਦਮਵੋਚਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਾਯਨਂ ਅਵੋਚ। **ਪਰਿਚਾਰਕਸੋਲ਼ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਾਵਰਿਸ੍ਸ ਪਰਿਚਾਰਕੇਨ ਪਿਙ੍ਗਿਯੇਨ ਸਹ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਰਿਚਾਰਕਾਨਂ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚਾਰਕਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ। ਤੇ ਏਵ ਚ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**। ਤਤ੍ਥ ਸੋਲ਼ਸਪਰਿਸਾ ਪਨ ਪੁਰਤੋ ਚ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਵਾਮਪਸ੍ਸਤੋ ਚ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸਤੋ ਚ ਛ ਛ ਯੋਜਨਾਨਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਉਜੁਕੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਿਕਾ ਅਹੋਸਿ। **ਅਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਯਾਚਿਤੋ **ਅਤ੍ਥਮਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਅਤ੍ਥਮਞ੍ਞਾਯ। **ਧਮ੍ਮਮਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਮਞ੍ਞਾਯ। **ਪਾਰਾਯਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯਸ੍ਸ ਅਧਿਵਚਨਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਨਾਮਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤਯਨ੍ਤਾ "**ਅਜਿਤੋ ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ...ਪੇ॰... ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਂ ਉਪਾਗਮੁ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹਂਸੁ।

੧੧੩੧-੭. ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਚਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੀਲਾਦਿਨਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਇਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਹੇਸਿਂ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ। ਤਤੋ ਪਰਂ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਮਚਰਿਂਸੂ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਚਰਿਂਸੁ। **ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਰਾਯਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਭੂਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਯਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਪਾਰਾਯਨਾਨੁਗੀਤਿਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੩੮. **ਪਾਰਾਯਨਮਨੁਗਾਯਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸ ਅਯਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ – ਭਗਵਤਾ ਹਿ ਪਾਰਾਯਨੇ ਦੇਸਿਤੇ ਸੋਲ਼ਸਸਹਸ੍ਸਾ ਜਟਿਲਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ, ਅਵਸੇਸਾਨਞ੍ਚ ਚੁਦ੍ਦਸਕੋਟਿਸਙ੍ਖਾਨਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਪੋਰਾਣੇਹਿ –

''ਤਤੋ ਪਾਸਾਣਕੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਪਾਰਾਯਨਸਮਾਗਮੇ।
ਅਮਤਂ ਪਾਪਯੀ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਚੁਦ੍ਦਸ ਪਾਣਕੋਟਿਯੋ''ਤਿ॥

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਭਗਵਤੋ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਮਨਿਗਮਾਦੀਸ੍ਵੇਵ ਪਾਤੁਰਹੇਸੁਂ। ਭਗਵਾਪਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਮੇਵ ਅਗਮਾਸਿ ਪਰਿਚਾਰਕਸੋਲ਼ਸਾਦੀਹਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਿਙ੍ਗਿਯੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਗਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬਾਵਰਿਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਂ ਆਰੋਚੇਤੁਂ, ਪਟਿਸ੍ਸੁਤਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਮਯਾ''ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਞਾਣਗਮਨੇਨੇਵ ਗੋਧਾਵਰੀਤੀਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਦਗਮਨੇਨ ਅਸ੍ਸਮਾਭਿਮੁਖੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਮੇਨਂ ਬਾਵਰੀ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਮਗ੍ਗਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਦੂਰਤੋਵ ਖਾਰਿਜਟਾਦਿਵਿਰਹਿਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਵੇਸੇਨ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੁਞ੍ਚਾਪਿ ਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਕਿਂ, ਪਿਙ੍ਗਿਯ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ। ''ਆਮ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਪਾਸਾਣਕੇ ਚੇਤਿਯੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ, ਤਮਹਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤਤੋ ਬਾਵਰੀ ਮਹਤਾ ਸਕ੍ਕਾਰੇਨ ਸਪਰਿਸੋ ਤਂ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਿਙ੍ਗਿਯੋ "**ਪਾਰਾਯਨਮਨੁਗਾਯਿਸ੍ਸ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਗਾਯਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਗੀਤਂ ਅਨੁਗਾਯਿਸ੍ਸਂ। **ਯਥਾਦ੍ਦਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਾਮਂ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧੇਨ ਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣੇਨ ਚ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ। **ਨਿਕ੍ਕਾਮੋ**ਤਿ ਪਹੀਨਕਾਮੋ । ''ਨਿਕ੍ਕਮੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਵੀਰਿਯਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਵਾ ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖਾ। **ਨਿਬ੍ਬਨੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਵਨਵਿਰਹਿਤੋ, ਤਣ੍ਹਾਵਿਰਹਿਤੋ ਏਵ ਵਾ। **ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਮੁਸਾ ਭਣੇ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਮੁਸਾ ਭਣੇਯ੍ਯ, ਏਤੇ ਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਵਨੇ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਤਿ।

੧੧੩੯-੪੧. **ਵਣ੍ਣੂਪਸਞ੍ਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਗੁਣੂਪਸਞ੍ਹਿਤਂ। **ਸਚ੍ਚਵ੍ਹਯੋ**ਤਿ ''ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਸਚ੍ਚੇਨੇਵ ਅਵ੍ਹਾਨੇਨ ਨਾਮੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ**ਤਿ ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਆਲਪਤਿ। **ਕੁਬ੍ਬਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਵਨਂ। **ਬਹੁਪ੍ਫਲਂ ਕਾਨਨਮਾਵਸੇਯ੍ਯ**ਾਤਿ ਅਨੇਕਫਲਾਦਿਵਿਕਤਿਭਰਿਤਂ ਕਾਨਨਂ ਆਗਮ੍ਮ ਵਸੇਯ੍ਯ। **ਅਪ੍ਪਦਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਬਾਵਰਿਪਭੁਤਿਕੇ ਪਰਿਤ੍ਤਪਞ੍ਞੇ। **ਮਹੋਦਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੋਤਤ੍ਤਾਦਿਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਉਦਕਰਾਸਿਂ।

੧੧੪੨-੪. **ਯੇਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਯੇ ਇਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇ। **ਤਮਨੁਦਾਸਿਨੇ**ਤਿ ਤਮੋਨੁਦੋ ਆਸਿਨੋ। **ਭੂਰਿਪਞ੍ਞਾਣੋ**ਤਿ ਞਾਣਧਜੋ। **ਭੂਰਿਮੇਧਸੋ**ਤਿ ਵਿਪੁਲਪਞ੍ਞੋ। **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਮਕਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਂ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਫਲਂ, ਨ ਚ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਫਲਂ। **ਅਨੀਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਈਤਿਵਿਰਹਿਤਂ।

੧੧੪੫-੫੦. ਅਥ ਨਂ ਬਾਵਰੀ ਆਹ "**ਕਿਂ ਨੁ ਤਮ੍ਹਾ**"ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ। ਤਤੋ ਪਿਙ੍ਗਿਯੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਮੇਵ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ "**ਨਾਹਂ ਤਮ੍ਹਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਨਂ ਮਨਸਾ ਚਕ੍ਖੁਨਾਵ**ਾਤਿ ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਂ ਅਹਂ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਯ ਮਨਸਾ ਪਸ੍ਸਾਮਿ । **ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ ਵਿਵਸੇਮਿ ਰਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਤਿਨਾਮੇਮਿ। **ਤੇਨ ਤੇਨੇਵ ਨਤੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤੇਨ ਤੇਨੇਵਾਹਮ੍ਪਿ ਨਤੋ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨੋ ਤਪ੍ਪੋਣੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੧੫੧. **ਦੁਬ੍ਬਲਥਾਮਕਸ੍ਸ**ਾਤਿ ਅਪ੍ਪਥਾਮਕਸ੍ਸ, ਅਥ ਵਾ ਦੁਬ੍ਬਲਸ੍ਸ ਦੁਤ੍ਥਾਮਕਸ੍ਸ ਚ ਬਲਵੀਰਿਯਹੀਨਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤੇਨੇਵ ਕਾਯੋ ਨ ਪਲੇਤੀ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਦੁਬ੍ਬਲਥਾਮਕਤ੍ਤੇਨ ਕਾਯੋ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯੇਨ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤੇਨ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ''ਨ ਪਰੇਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਥ**ਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਯਨ੍ਤਾਯ**ਾਤਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਗਮਨੇਨ। **ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੧੫੨. **ਪਙ੍ਕੇ ਸਯਾਨੋ**ਤਿ ਕਾਮਕਦ੍ਦਮੇ ਸਯਮਾਨੋ। **ਦੀਪਾ ਦੀਪਂ ਉਪਪ੍ਲਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾਦਿਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾਦਿਂ ਅਭਿਗਚ੍ਛਿਂ। **ਅਥਦ੍ਦਸਾਸਿਂ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਹਂ ਏਵਂ ਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਵਾਹਿਣ੍ਡਨ੍ਤੋ ਅਥ ਪਾਸਾਣਕੇ ਚੇਤਿਯੇ ਬੁਦ੍ਧਮਦ੍ਦਕ੍ਖਿਂ।

੧੧੫੩. ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਗਾਥਾਯ ਅਵਸਾਨੇ ਪਿਙ੍ਗਿਯਸ੍ਸ ਚ ਬਾਵਰਿਸ੍ਸ ਚ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਪਾਕਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਠਿਤੋਯੇਵ ਸੁਵਣ੍ਣੋਭਾਸਂ ਮੁਞ੍ਚਿ। ਪਿਙ੍ਗਿਯੋ ਬਾਵਰਿਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਏਵ ਤਂ ਓਭਾਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰਤੋ ਠਿਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬਾਵਰਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਆਰੋਚੇਸਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਗਵਾਪਿ ਓਭਾਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਪਿਙ੍ਗਿਯਮੇਵ ਆਲਪਮਾਨੋ **''ਯਥਾ ਅਹੂ ਵਕ੍ਕਲੀ''**ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯਥਾ ਵਕ੍ਕਲਿ**ਤ੍ਥੇਰੋ ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਸਦ੍ਧਾਧੁਰੇਨ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਯਥਾ ਚ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਏਕੋ **ਭਦ੍ਰਾਵੁਧੋ** ਨਾਮ ਯਥਾ ਚ **ਆਲ਼ਵਿ ਗੋਤਮੋ, ਏਵਮੇਵ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਪਮੁਞ੍ਚਸ੍ਸੁ ਸਦ੍ਧਂ**। ਤਤੋ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ **ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਪਾਰਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਮਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨੇਵ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਿਙ੍ਗਿਯੋ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਬਾਵਰੀ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ। ਬਾਵਰਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਿਸ੍ਸਾ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਹੇਸੁਂ।

੧੧੫੪-੫. ਇਦਾਨਿ ਪਿਙ੍ਗਿਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਸਾਦਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ **''ਏਸ ਭਿਯ੍ਯੋ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਟਿਭਾਨਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਭਾਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯ ਉਪੇਤੋ। **ਅਧਿਦੇਵੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਅਧਿਦੇਵਕਰੇ ਧਮ੍ਮੇ ਞਤ੍ਵਾ। **ਪਰੋਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਹੀਨਪਣੀਤਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਅਧਿਦੇਵਤ੍ਤਕਰਂ ਸਬ੍ਬਂ ਧਮ੍ਮਜਾਤਂ ਵੇਦੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਕਙ੍ਖੀਨਂ ਪਟਿਜਾਨਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਙ੍ਖੀਨਂਯੇਵ ਸਤਂ ''ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ।

੧੧੫੬. **ਅਸਂਹੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਅਸਂਹਾਰਿਯਂ। **ਅਸਂਕੁਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪਂ ਅਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਂ। ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਭਣਤਿ। **ਅਦ੍ਧਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਤਂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਨ ਮੇਤ੍ਥ ਕਙ੍ਖਾ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਏਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਕਙ੍ਖਾ। **ਏਵਂ ਮਂ ਧਾਰੇਹਿ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਙ੍ਗਿਯੋ ''ਏਵਮੇਵ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਪਮੁਞ੍ਚਸ੍ਸੁ ਸਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਭਗਵਤੋ ਓਵਾਦੇਨ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਦ੍ਧਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਧੁਰੇਨੇਵ ਚ ਵਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੁਤ੍ਤਤਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਹ – ''ਏਵਂ ਮਂ ਧਾਰੇਹਿ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ''ਯਥਾ ਮਂ ਤ੍ਵਂ ਅਵਚ, ਏਵਮੇਵ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਂ ਧਾਰੇਹੀ''ਤਿ।

ਇਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਯ ਖੁਦ੍ਦਕ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਸੋਲ਼ਸਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਚ ਪਞ੍ਚਮੋ ਵਗ੍ਗੋ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾਨਯਤੋ, ਨਾਮੇਨ

ਪਾਰਾਯਨਵਗ੍ਗੋਤਿ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾ

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ –

''ਉਤ੍ਤਮਂ ਵਨ੍ਦਨੇਯ੍ਯਾਨਂ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯਂ।
ਯੋ ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯਮ੍ਹਿ, ਖੁਦ੍ਦਾਚਾਰਪ੍ਪਹਾਯਿਨਾ॥

''ਦੇਸਿਤੋ ਲੋਕਨਾਥੇਨ, ਲੋਕਨਿਤ੍ਥਰਣੇਸਿਨਾ।

ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤਸ੍ਸ, ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਏਤ੍ਥ ਉਰਗਵਗ੍ਗਾਦਿਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਸਙ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਉਰਗਸੁਤ੍ਤਾਦਿਸਤ੍ਤਤਿਸੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਕਤਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਤੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

‘‘ਇਮੰ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤਸ੍ਸ, ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨੰ।
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਕਾਮੇਨ, ਯੰ ਪਤ੍ਤੰ ਕੁਸਲੰ ਮਯਾ॥

‘‘ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ, ਧਮ੍ਮੇ ਅਰਿਯਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ।
ਵੁਡ੍ਢਿੰ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿੰ ਵੇਪੁਲ੍ਲੰ, ਪਾਪੁਣਾਤੁ ਅਯੰ ਜਨੋ’’ਤਿ॥

(ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਚਤੁਚਤ੍ਤਾਲੀਸਮਤ੍ਤਾ ਭਾਣਵਾਰਾ।)

ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾਬੁਦ੍ਧਿਵੀਰਿਯਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇਨ ਸੀਲਾਚਾਰਜ੍ਜਵਮਦ੍ਦਵਾਦਿਗੁਣਸਮੁਦਯਸਮੁਦਿਤੇਨ ਸਕਸਮਯਸਮਯਨ੍ਤਰਗਹਨਜ੍ਝੋਗਾਹਣਸਮਤ੍ਥੇਨ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਤਿਪਿਟਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਪ੍ਪਭਾਵੇਨ ਮਹਾਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਕਰਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਜਨਿਤਸੁਖਵਿਨਿਗ੍ਗਤਮਧੁਰੋਦਾਰਵਚਨਲਾਵਣ੍ਣਯੁਤ੍ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਵਾਦਿਨਾ ਵਾਦੀਵਰੇਨ ਮਹਾਕਵਿਨਾ ਛਲਭਿਞ੍ਞਾਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਗੁਣਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਬੁਦ੍ਧੀਨੰ ਥੇਰਵੰਸਪ੍ਪਦੀਪਾਨੰ ਥੇਰਾਨੰ ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸੀਨੰ ਵੰਸਾਲਙ੍ਕਾਰਭੂਤੇਨ ਵਿਪੁਲਵਿਸੁਦ੍ਧਬੁਦ੍ਧਿਨਾ **ਬੁਦ੍ਧਘੋਸੋ**ਤਿ ਗਰੂਹਿ ਗਹਿਤਨਾਮਧੇਯ੍ਯੇਨ ਥੇਰੇਨ ਕਤਾ ਅਯੰ **ਪਰਮਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾ** ਨਾਮ ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਟ੍ਠਕਥਾ –

ਤਾਵ ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ, ਲੋਕਨਿਤ੍ਥਰਣੇਸਿਨੰ।
ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨੰ, ਨਯੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ॥

ਯਾਵ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਨਾਮਮ੍ਪਿ, ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਲੋਕਮ੍ਹਿ ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਮਹੇਸਿਨੋਤਿ॥

ਸੁਤ੍ਤਨਿਪਾਤ-ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।